MUHAMMED HÜSEYİN (R.A.)

ALLAH'IN
EL EFÂLU'L HUSNA'SI
VE AŞK

3

"Allah'ın Fiilini, İşini Sevmeyenin
Allah'ı Sevmesi de Mümkün Olmaz "

1.BASKI

Editör - Sorumlu:
Serhat KAN

Hazırlayan:
Hasan ERGÜN

Basım Tarihi:
2025

ISBN: 978-625-95756-0-5

İKRA TV ve ERDEMLİ İNSAN YETİŞTİRME DERNEĞİ İLETİŞİM
Galaba Mahallesi Çubuk Cad. No: 89 Kat:1
Akyurt / ANKARA
Tel: 0850 304 55 64 - 0312 336 70 48
Web: www.ikratv.com - www.erdemliinsan.org.tr

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ 3

TAKDİM 7

47.Bölüm 11

48.Bölüm 37

49.Bölüm 65

50.Bölüm 89

51.Bölüm 111

52.Bölüm 133

53.Bölüm 151

54.Bölüm 173

55.Bölüm 191

56.Bölüm 211

57.Bölüm 231

58.Bölüm 253

59.Bölüm 273

60.Bölüm 293

61.Bölüm 311

62.Bölüm 333

63.Bölüm 355

64.Bölüm 375

65.Bölüm 393

66.Bölüm 415

67.Bölüm 435

68.Bölüm _____ 455

69.Bölüm _____ 479

70.Bölüm _____ 505

71.Bölüm _____ 527

72.Bölüm _____ 549

ÖNSÖZ

"De ki: Allah'ın bizim için yazdığından başkası bize asla isabet etmez. O, bizim Mevlâ'mız (sahibimiz, dostumuz ve yardımcımız)dır. O hâlde mü'minler ancak Allah'a (güvenip) tevekkül etsinler."

(Tevbe /51)

Kulunu kendine çekmek için ona her anda muamelede bulunan ve kulu Hz. İnsan olsun, kendisine veli olsun, ayna olsun, halife olsun diye ona her anda kazanma imkânı veren Allah'a hamd olsun; çünkü O, Fââl'dır, kullarına karşı Latif'tir, Ekrem'dir.

Selât ve selam; Allah'ın nebîlerinin, resullerinin, Hz. Muhammed Mustafa (s.a.v.) Efendimiz'in, onun ehl-i beytinin, ashabının, Mürşid-i kâmillerin, bütün irşad ehlinin, mü'min ve mü'minatın, müslim ve müslimatın üzerine olsun.

İnsan hayatı zahirden ibaret zanneder. Bu yüzden insanlarla muhatap olduğunda işi başkalarının yaptığını düşünür ve başına gelen şeyler için "bunu falancalar yaptı" der, olayların arkasına, hikmetine bakmaz. Hâlbuki zahiri perdenin arkasında işi yapan Allah'tır ve Allah, kuluna kazanması için insanlar üzerinden ona muamelede bulunmuştur.

İnsannın Allah'la muhatap olmadığı tek bir an bile yoktur. Allah bu muhataplıkla güzel fiilleri kendisi üzerinde tecelli etsin diye ona fırsat verir. Örneğin; kul, yardıma ihtiyacı olan biriyle karşılaştığında bu sahneyi ona Allah hazırlamış ve ona "haydi, kuluma yardım et, güzelliğimi kazan" demiştir. Ya da biri kendisine yanlış yaptığında yine buna Allah müsaade etmiş ve bu

imtihanı ona göndererek "haydi, kulumu affet ki üzerinde isimlerim, fiillerim tecelli etsin" demiştir. Bu şekilde insan bütün hayatı boyunca ne yaşarsa yaşasın Allah'ın kendisine manevi olarak kazanması için gönderdiği imtihanlarla; yani Allah ile muhataptır.

Allah gün içinde kuluna yüzlerce defa "seni seviyorum" diye hitap eder. Bu hitabı da gün içerisinde insanlar üzerinden ona yaptığı muamelelerle, ikramlarla, güzelliklerle yapar. **"(Ey insan!) sana isabet eden her güzellik Allah'tandır"**[1] âyetinde Allah'ın da buyurduğu gibi insanın karşılaştığı bütün güzellikleri yapan Allah'tır ve insan her anda Allah'ın güzel fiilleriyle, ikramıyla, rahmetiyle karşı karşıyadır. İnsana da düşen; yaşadığı her şeyde Allah ile muhatap olduğunun farkında olması ve rabbinin kendisi için neler yaptığına şahid olmasıdır.

Herkes Allah'ın kendisini gördüğünü, izlediğini bilir; ama mesele hayata peygamberi bir bakışla bakıp Allah'ın bizim için neler yaptığını izlemektir. Eğer Allah'ın bizim için neler yaptığını izlersek "bugün Allah için ne yaptım" bakışından bir üst mertebeye geçer ve "bugün Allah benim için neler yaptı, bana ne büyük ikramlarda, nimetlerde bulundu" deriz, dolayısıyla rabbiyle muhatap olduğunu, her anda rabbiyle beraber olduğunu bilen ehlullahtan, arif kullardan oluruz.

Allah'a iman, yalnızca onun zatına ya da isimlerine iman değildir. Nasıl ki Allah'ın zatına ve El Esmâu'l Husnâ'sına iman etmek gerekiyorsa Allah'ın efâline de iman etmek gerekir. Başka türlü iman olmaz. Allah'ın El Efâlu'l Husnâ'sını, güzel fiillerini öğreneceğiz ki hayatımızı yaşarken tabi tutulduğumuz

[1] Nisâ /79

imtihanlarda Allah'ın bize hangi fiilleriyle muamele ettiğini ve bu fiillerin Allah'ın hangi esmâsından tecelli ettiğini bilelim, böylelikle yaşadığımız olayların rabbimizden bir imtihan olduğunu, ebedi hayatımızı, rabbimizin rızasını, cemalini, dostluğunu kazanmamız için bir imkân olduğunu bilelim ve bir musibete uğradığımızda "falanca böyle yaptı, bu yüzden başıma bunlar geldi" deyip insanları suçlamayalım. Perdenin arkasında bize kazanmamız için hayırla, rahmetle muamele eden rabbimizi, muamelenin sahibini görelim. Ya da "filancalar olmasaydı, bunu başaramazdım" deyip nimeti başkalarından bilmeyelim ve kazandığımız her nimeti bize rabbimizin ikram ettiğini anlayalım.

Eğer nimetlerin ve musibetlerin bize rabbimizden geldiğini idrak ederek hayatımızı yaşarsak işte o zaman rabbimizle muhatap olmuş, kesreti ortadan kaldırmış, vahdete girmiş, gerçek manada lâ ilâhe illallah: "Allah'tan başka ilâh yoktur." Lâ havle ve lâ kuvvete illa billah: "Allah'tan başka güç (kuvvet) sahibi kimse yoktur" demiş oluruz. Zaten Allah'a âbd olarak asıl gayemiz; hayatı yaşarken gerçek manada "lâ ilâhe illallah" demek ve hiç kimseye Allah'tan bağımsız bir varlık, bir güç, bir irade vermemek olmalıdır.

İnşallah El Efâlu'l Husnâ ve Aşk sohbetleri rabbimize kâmil manada imanı ve rabbimize marifeti, onunla beraberliği bize kazandırır. Biz de hayatımızı sadece rabbimizle beraber onun huzurunda durarak yaşarız.

TAKDİM

"Yeryüzünde (gerçekleşen) ve sizin başınıza gelen hiçbir musibet yoktur ki biz onu yaratmadan önce (o) bir kitapta (Levh-i Mahfuz'da yazılmış) olmasın. Muhakkak ki bu, Allah'a göre kolaydır. (Allah) Elinizden gidene üzülmeyesiniz ve size verdiği (nimetler)le de şımarmayasınız diye (böyle yapar)."

(Hadîd /22-23)

Bütün peygamberleri kulluklarının zirvesine çıkaran nimet; başlarına gelen her olayı rablerinden bir imtihan olarak bilmeleridir. Peygamberler yaşadıkları hiçbir musibeti, sıkıntıyı insanlardan bilmemiş, hepsini rablerinden bir imtihan olarak görmüş, bu nedenle kendilerine yanlış yapanları affedebilmiş ve onlara bıkmadan, usanmadan yardım etmeye devam edebilmişlerdir. Böyle olunca da rableri onlardan razı olmuş ve onları kulluklarında kemalata ulaştırmıştır.

İnsanın da yaşadığı her olayı rabbinden bilmesi, hayatı rabbinin istediği, razı olduğu gibi yaşayabilmesi için şarttır. Yoksa başına gelen musibetlerde hep birilerini suçlar, kimseyi affedemez, gönlü kinle, nefretle dolar, o zaman da gönlü cehenneme döner; ama yaşadığı her sıkıntının, rabbine halife olsun, onun güzel isimleri üzerinde tecelli etsin diye rabbinin kendisine rahmet muamelesi olarak geldiğini bilse bu defa sürekli olarak manevi nimetlerle, kazanma imkânlarıyla kuşatıldığını bilir, yaşadığı hiçbir şey için itiraz etmez, isyan etmez. Böyle olunca da rabbinin kendisine olan sevgisi, muhabbeti, yakınlığı karşısında hamd eder, şükreder, rabbinden razı olur.

Allah'ın fiilleri isimlerinden, isimleri de Allah'ın zatından tecelli eder. Onun için Allah'ın fiillerini anlamadan esmasını, esmasını anlamadan da zatını anlamak mümkün değildir. Bizim de rabbimizi tanıyabilmemiz için Allah'ın, kullarına, varlığa nasıl muamelede bulunduğunu ve Allah'ın fiillerinin nasıl tecelli ettiğini öğrenmemiz gerekir.

Biz de El Efâlu'l Husnâ ve Aşk sohbetlerini yaptık ki Allah'ın isimlerini onun fiillerinden, işinden anlamaya çalışalım ve Allah'ın her fiilinin saf aşktan tecelli ettiğini bilelim. Aksi takdirde Allah'ın işini, muamelesini beğenmeyince rabbimizi beğenmemiş oluruz; çünkü Allah'ın fiilleri onun isimlerinden, isimleri de zatından tecelli eder. Bu yüzden hayatımızdaki bir olay hakkında "böyle değil de şöyle olmalıydı" dediğimizde aslında rabbimize "bana yanlış yaptın, böyle bir muamelede bulunmamalıydın" demiş ve Allah'ın fiillerinden, esmasından, zatından yüz çevirmiş oluruz ki bu da bizim için felaket olur.

Şimdiye kadar Allah'ın El Efâlu'l Husnâ'sı hakkında bu kadar detaylı bir sohbet yapılmamış, Allah'ın güzel fiilleri yalnızca kısa bir şekilde kenarından, köşesinden anlatılmıştır. Hâlbuki Allah'ın fiillerini anlamadan esmasını, esmasını anlamadan da zatını anlamak mümkün olmaz. Biz de hep birlikte El Efâlu'l Husnâ ve Aşk sohbetlerini yaptık ki yediden yetmişse herkes rabbini güzel fiillerinden tanısın ve rabbine iman etmek "ben rabbimi tanımak, ona veli olmak istiyorum" diyen hiç kimse için eksik bir şey kalmasın.

El Efâlu'l Husnâ Allah'ın isimlerine, isimler de Allah'ın zatına açılan kapıdır. İnşallah El Efâlu'l Husnâ ve Aşk sohbetlerini gönlümüzü açarak okuduğumuzda kiminle muhatap olursak olalım rabbimizle muhatap olduğumuzu bilen ve insanlara değil

insanların sahibine, rabbimize nazar eden veli bir kul oluruz. Bununla beraber rabbimizin bizi izlediğini bilerek hayatımızı yaşarken, aynı zamanda rabbini izleyen ve rabbinin kendisi için neler yaptığına şahid olan arif bir kul, âbd oluruz inşallah.

47.Bölüm

EUZUBİLLAHİMİNEŞŞEYTANİRRACİM
BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Elhamdulillahi rabbil âlemin esselatu vesselamu aleyke ya seyyidel evveline vel ahirin ve ila cemiil enbiyayi vel murselin ve ila cemiil evliyai vel hamdulillahi rabbil âlemin.

Hep beraber Allah'ın El Efâlu'l Husnâ'sını, güzel fiillerini öğrenmeye, Allah'ın her anda bize güzel fiilleriyle muamelede bulunduğunu ve bizimle muhatap olduğunu anlamaya çalışıyorduk. Allah'ın her muamelesi mutlaka onun rahmetinden ve kuluna olan sevgisindendir. Bu yüzden sohbetlerimizin adına "Allah'ın El Efâlu'l Husnâ'sı ve Aşk Sohbetleri" demiştik.

Hamd olsun, Allah nasip etti El Efâlu'l Husnâ sohbetlerimizin iki cildini de tamamladık. Şimdi yapacağımız sohbetler Nüzul Sırasına Göre Allah'ın El Efâlu'l Husnâ'sı ve Aşk sohbetlerini bu ciltle tamamlayacağız inşallah.

Allah'ın fiilleri isimlerinden, isimleri de Allah'ın zatından tecelli eder. Onun için Allah'ın fiillerini anlamadan esmasını, esmasını anlamadan da zatını anlamak mümkün değildir. Bizim de rabbimizi tanıyabilmek için öncelikle Allah'ın fiillerini; yani Allah'ın, kullarına, varlığa nasıl muamelede bulunduğunu ve Allah'ın fiillerinin nasıl tecelli ettiğini öğrenmemiz gerekir.

El Efâlu'l Husnâ sohbetlerimizin ikinci cildinde en son âtâ "verdi" fiilini kısaca anlatmıştık. Bu sohbetimizde ise fetene "imtihana tabi tuttu" fiilini, ardından e'taullah "Allah ihsan etti, ikram etti, verdi, verir, verecek" fiillerini anlamaya çalışacağız inşallah.

EUZUBİLLAHİMİNEŞŞEYTANİRRACİM
BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Allah imtihana tabi tutar.

İmtihan; kelime manası itibariyle fitne demektir. Fitne, Türkçe'de anlaşıldığı gibi kötü anlamda değildir. Arapça'da imtihan manasına gelir.

Va´lemû ennemâ emvâlukum ve evlâdukum fitneh:[1] "Bilin ki mallarınız ve çocuklarınız (sizin için) ancak birer imtihandır (fitnedir)." Allah bu âyette fitne kelimesini kötü anlamda değil, "sizi çeken, cezbeden" manasında; yani güzel anlamda kullanmıştır.

Allah, kulunu imtihana, fitneye tabi tutar. Allah, kulunu hem musibetlerle, sıkıntılarla, belalarla hem de hayırla, malla, evlatla, ikramla imtihana tabi tutar. İmtihan; kazanma imkânı olduğu için Allah, kulunu ister musibetle, belayla, yoklukla, hastalıkla, dedikoduyla, iftirayla, isterse de malla, mülkle, sağlıkla, afiyetle, mevkiyle imtihana tabi tutsun hiç fark etmez, sadece kazanması için imtihana tabi tutar.

Allah hem nimet olan hem de musibet olan imtihanlar karşısında kuluna ne yapması gerektiğini beyan etmiş ve peygamberlerden, salih kullarından örnekler verip hem kazananları hem de kaybedenleri kuluna tek tek anlatmıştır. Öyle ki kul imtihanlar karşısında ne yapması gerektiğini bilsin ve kazansın; çünkü insan kazanmak için ne yapması gerektiğini bilmese kaybeder.

İmtihanı, Allah'ın fiilini, muamelesini anlamayan bir insanın doğru yapma niyeti de imkânı da olmaz. Her ne kadar niyeti doğru yapmak olsa bile rabbinin muamelesini, muradını anlamadığı için yine yanlış yapar. Zaten birinin niyeti, rabbinin rızasını kazanmak, rabbinin emrettiği, sevdiği gibi yapmak olmazsa niyeti düzgün olmadığı için ne yaparsa yapsın kaybeder. Bununla ilgili olarak Allah âyet-i kerimede **"(o gün) onun (Allah'ın) yanında hiçbir kimseye verilecek bir nimet yoktur. E'âlâ (yüceliği**

[1] Enfâl /28

anlaşılamayacak kadar büyük) olan rabbinin vechini (cemâlini ve rızasını) isteye(rek gerekeni yapa)n müstesna!"[2] Allah'ın rızasını gözeterek yaptığınız işlerden başka hiçbir işiniz nimete, teşekküre, ikrama layık değildir, buyurmuştur. Bu durumda kazanmayı istiyorsak öncelikle niyetimiz düzgün olmalıdır. Niyetimizin düzgün olabilmesi için de rabbimizin bizden ne istediğini ve ne yapmamız gerektiğini bilmemiz lazım ki Allah'ın razı olduğu gibi doğru yapabilelim.

Evet, Allah her şeyle ve her anda imtihana tabi tutar. **"Muhakkak ki senin rabbin fââldir (her anda hükmünü icra edendir), dilediği her şeyi yapandır."**[3] Allah her anda bütün varlığa, mahlûkata bir muamelede bulunur; ama Allah'ın bize nasıl bir muamelede bulunduğunu ve Allah'ın o muameledeki muradının ne olduğunu anlamaya çalışacağız ki her anda imtihanda olduğumuzu bilip güzel yapabilelim ve rabbimizle beraber olabilelim.

Hiçbir anımız onsuz değildir. Allah her anda bize bir muamelede bulunur. Allah âyet-i kerimelerde **"andolsun ki insanı biz yarattık ve nefsinin ona ne vesvese verdiğini biliriz; çünkü biz ona (hayat veren) şah damarından (ve kendi varlığından) daha yakınız."**[4] **"Nereye dönerseniz (dönün) Allah'ın vechi (zatından tecelli eden El Esmâu'l Husnâ'sı) oradadır."**[5] **"Göklerde ve yerde bulunanlar, (hepsi ihtiyaçlarını) ondan ister. O (da rahmetiyle onların ihtiyaçlarını karşılamak için) her gün (ve her an, her şeye müdâhil olup tecelli ederek yeni) bir yaratmadadır."**[6] O her an bir şe'endedir. **"Bilin ki şüphesiz Allah, (dünyada kuluna yakınlığını tattırmak ve hakkı gönlüne vahyetmek için) kişi ile**

[2] Leyl /19-20
[3] Hûd /107
[4] Kaf /16
[5] Bakara /115
[6] Rahmân /29

kalbi arasına tecelli eder."[7] **"Üç kişinin gizli konuştuğu yerde dördüncüsü mutlaka odur. Beş kişinin (gizli konuştuğu yerde) altıncısı mutlaka odur. Bundan daha az veya daha çok olsunlar (ve her) nerede bulunurlarsa (bulunsunlar) mutlaka o, onlarla beraberdir"**[8] buyurmuştur.

Gördüğümüz gibi Allah ile olmadığımız tek bir anımız bile yoktur. Her anda Allah ile muhatabız ve Allah'ın her anda bizim için bir fiili tecelli eder. Eğer her anda onunla muhatapsak rabbimizi unuttuğumuz anda ondan yüz çevirip başka tarafa dönmüş ve kaybetmişiz demektir.

Rabbimizden başka bir tarafa dönmemek için bir an bile Allah'ın huzurunda olduğumuzu, onun her anda bize bir muamelede, tecellide, fiilde bulunduğunu unutmamamız ve bütün çabamız, gayretimizle rabbimizi, onun muamelesini, muradını anlamaya çalışmamız lazım. Aksi hâlde rabbimizi ciddiye almış olmaz ve kaybetmiş oluruz.

Evet, ister nimet ister musibet olsun, Allah bütün kullarını imtihana tabi tutar, dolayısıyla kul için her an bir imtihandır. **"İnsan, ne zaman rabbi kendisini imtihan edip böylece ona ikramda bulunsa ve ona nimet verse, 'rabbim bana ikram etti' der. Ne zaman da onu imtihan edip rızkını daraltsa, 'rabbim (beni önemsemedi ve) bana ihanet etti' der."**[9] Ne yaşarsak yaşayalım her şeyimizi Allah'tan bir imtihan olarak bilmeli ve imtihanın da kazanma imkânı olduğunu unutmamalıyız. Bu her an için böyledir. Her anda Allah ile olduğumuzu unutmazsak rabbimizi ciddiye almış, onun huzurunda durmuş, kul olduğumuzu ve rabbimizin de âlemlerin rabbi olan Allah olduğunu kabul etmiş oluruz.

[7] Enfâl /24
[8] Mucâdele /7
[9] Fecr /15-16

Bütün imtihanlar Allah'ın, kuluna "seni seviyorum" demesidir. Allah, imtihanlarla kuluna "seni seviyorum ve sana kazanma imkânı veriyorum, haydi, kulum sen de güzel yap. Nimet geldiğinde hamd et, şükret, şükrün gereğini yerine getir. Sana verdiğim nimeti emrettiğim, sevdiğim gibi harca, onunla benim rızamı, sevgimi, ebedi hayatını kazan. Bir musibet geldiğinde sabret, bana tevekkül et, isyan etme, itiraz etme, boynunu bük. Ben seni o musibetle temizliyor, tezkiye ediyorum. Sana öğretiyor, seni büyütüyor, kendime çekiyorum" buyurur. Kul imtihanı böyle anlamadığı müddetçe yaşadığı imtihanlarda rabbine itiraz eder, isyan eder, feryad eder ve "neden böyle yaptın" der. Bu sözü karşılaştığı musibetin vesilesi olarak kime söylerse söylesin öncelikle vesilenin sahibine, rabbine söylemiştir.

"O (Allah), yaptığından dolayı sorgulanamaz, onlar ise sorguya çekileceklerdir."[10] Allah kendisine hesap sorulamayandır. Hiç kimse bir fiilinden, kullarına yaptığı muameleden dolayı Allah'a hesap soramaz; ama Allah, insanları fiillerinden, işinden, yaptığından, ağzından çıkan her kelimesinden hesaba çeker.

Fââl olan Allah'tır. Allah dilemezse kul bir fiili işleyemez; fakat Allah, kuluna irade vermiş, tercih etme hakkı vermiştir. Bununla beraber fiillerini nasıl işlemesi gerektiğini de peygamber ve kitap gönderip örneklerle bir bir kuluna öğretmiş sonra da ona "haydi, kulum, sen de peygamberler gibi yap, peygamberlere tabi olup benim rızamı, ebedi hayatını kazan, müjdelediğim kulların yaptığı gibi yap, sakın kaybedenler gibi yapma" demiştir. Buna rağmen biri güzel yapıp kazanamazsa bu fiillerinden kendisi sorumlu olur; çünkü kendisi güzel yapmamayı tercih etmiştir.

Allah Kur'ân'da kazananlarla beraber bir de kaybedenleri; kaybedenlerin neden, hangi fiili işlediklerinden dolayı

[10] Enbiyâ /23

kaybettiklerini, Allah'ın hangi emrine ters düştüklerini, rablerini nerede dinlemediklerini, ciddiye almadıklarını tek tek açıklamış ve kullarına yolu göstermiştir. Bizim de nasıl faal olmamız ve her anda rabbimizin rızası peşinde koşmamız gerektiğini rabbimizin kitabından öğrenmemiz lazım. Allah âyet-i kerimelerde **"Allah'a firar edin."**[11] **"Rabbinizden bir mağfiret olarak, genişliği gökler ve yer (kadar) olan muttakiler (Allah'a karşı kulluk sorumluluğunu bilip yerine getirmeye çalışanlar) için hazırlanmış cennete koşun!"**[12] **"Çalışanlar böylesi (bir kurtuluş ve saadet) için çalışsınlar"**[13] buyurmuştur. Allah bize nasıl faal olmamız gerektiğini öğretiyor. Biz de Allah'ın öğrettiği gibi yapar, Allah'a firar etmek için çalışır, ebedi hayatımızı kazanmak için çabamızı, gayretimizi gösterirsek Allah'ın beyan ettiği gibi faal olmuş ve kazanmış oluruz.

Allah bütün kullarına kazanmaları için her anda imkân verir. Bu nedenle insanın imtihan olmayan hiçbir anı yoktur. Aynı şekilde herkes aslında imtihanlar karşısında nasıl kazanması gerektiğini de bilir.

Nasıl?

Allah, kuluna rûhundan nefhetmiş ve El Esmâu'l Husnâ'sıyla tecelli edip fıtratına güzelliği, hayrı yazmıştır. Bununla beraber Kur'ân'ı da onun gönlüne, fıtratına yazmıştır. İstisnasız herkesi Allah bu fıtratta yaratmıştır; yani güzellik her yönüyle kulun fıtratında mevcuttur. Bundan dolayı kul her imtihan karşısında güzelliğin ve çirkinliğin, imanın ve küfrün ne olduğunu bilir. Yeter ki rabbine karşı ciddi olsun, samimi olsun, rabbini anlamaya, tanımaya, onun rızasını, ebedi hayatını kazanmaya, başka şeylerden ya da başkalarından etkilenmeden kendi kendisi olmaya çalışsın, "başkaları ne der" demekten kurtulup "rabbim ne

[11] Zâriyât /50
[12] Âli İmrân /133
[13] Sâffât /61

der" desin ve gönlüne dönüp baksın mutlaka imtihanlar karşısında ne yapması gerektiğini, ne yaparsa güzel, ne yaparsa çirkin olacağını bilir.

Mesela; Allah âyet-i kerimede **"Allah, size (yaratılıştaki fıtratınız gereği) imanı sevdirdi ve onu kalplerinizde süsledi. Küfrü, fıskı ve isyanı da size çirkin gösterdi"**[14] buyurmuştur. Kul hem imanı, güzelliği hem de küfrü, fasıklığı bilir, bu nedenle insanın gönlü iman ile küfrü rahatlıkla ayırt edebilir. Bunu kuluna öğreten Allah'tır. O zaman hiç kimse ne yapacağı konusunda "ben bilmedim, anlamadım" diyemez.

En basitinden biri insanlara muamele ederken kendisine nasıl muamele edilmesini, davranılmasını, kendisiyle nasıl konuşulmasını istiyorsa insanlara da öyle muamele etmelidir. Böyle yapınca doğru yapmış, güzel yapmış olur. Bu bakışla düşündüğümüzde güzelin, doğrunun ne olduğunu bilmeyen hiç kimse yoktur.

Manevi olarak kaybedenler; dünyanın, malın, mevkinin, makamın hesabını yaptıkları, başkalarının aklıyla, fikriyle hareket edip düşündükleri, kendi kendileri olamadıkları için kaybetmiştir. Böyleleri "örf" der, "âdet" der, "moda" der, "herkes şöyle yapıyor, biz böyle yaparsak insanlar ne der" deyip topluma uyar ve yaşadıkları toplumun içinde kaybolurlar; çünkü kendilerini başka şeylere kaptırmış ve akıllarını kullanmayıp sürü mantığıyla hareket etmiştir; yani kendilerini kaybetmiştir. Mü'min ise feraset sahibidir, basiret sahibidir. Her koşulda yalnız Allah'ın nûruyla bakar, "rabbim ne der" deyip Allah'ın emrettiği, sevdiği gibi düşünür, konuşur, hareket eder, böyle olunca da tabi tutulduğu imtihanlarda kazanır.

Demek ki insan nasıl kazanacağını ve nasıl kaybedeceğini kendi üzerinden biliyormuş! Bu yüzden kazananlar da

[14] Hucurât /7

kaybedenler de kendi tercihlerinden dolayı kazanmış ya da kaybetmişlerdir.

Evet, Allah'ın "imtihana tabi tuttu" fiilini kısaca anlamaya çalıştık. İnşallah bu vesileyle her anda rabbimizle muhatap olduğumuzu, rabbimizin bize devamlı muamelelerde bulunduğunu anlar, hayatın kazanma imkânı olduğunu bilerek yaşar ve tabi tutulduğumuz imtihanlara Allah'ın sevdiği, razı olduğu gibi karşılık verir, kazanırız.

Şimdi de Allah'ın e'taullah "Allah ihsan etti, ikram etti, verdi, verir, verecek" fiillerini anlamaya çalışalım inşallah.

Allah'ın El Efâlu'l Husnâ'sını âyetlerle anlatmaya çalıştığımız için söylediğimiz her cümle mutlaka bir âyete dayanır; çünkü kendini en güzel, en doğru şekilde tanıtan Allah'tır. Biz de rabbimizi, onun fiillerini, güzelliğini, rabbimizin anlattığı şekilde anlamaya, öğrenmeye çalışıyoruz.

E'taullah "Allah verdi, verir, verecek" manalarına gelir. Allah'ın bütün fiilleri esmasından, esması da zatından, aşktan, muhabbetten tecelli ettiği için Allah her ne verirse versin sevdiği için vermiştir.

Peki, Allah bize neler vermiştir?

"(Resulüm!) De ki: Sizi yaratan, size kulaklar, gözler ve kalpler veren odur. Ne kadar da az şükrediyorsunuz!"[15] Allah bizi yaratmış, suretimizi güzel yapmış,[16] düşünmemiz, şükretmemiz, kazanmamız için bize kulaklar, gözler, kalpler vermiştir.

Bize varlığından varlık vermiş, hayat vermiş, rûhundan nefhetmiş, bir de kemale erelim, Hz. İnsan olalım, varlığımızı tadalım diye bizim için bir imtihan sahnesi yaratıp kazanmamız için bize imkân vermiştir. Yetmez, bize imtihanlar karşısında tercih

[15] Mulk /23
[16] Tegâbun /3 Mu'min /64

etme hakkını vermiştir. Yapılan bir hayra, güzelliğe en az bire on vermiştir. Bu yüzden de "kim bir güzellik yaparsa ona mutlaka bire en az on veririm"[17] diye vaatte bulunmuştur.

Allah bir de aklını, iradesini kullanan, "rabbim Allah'tır" diyen, rabbine karşı nankörlük yapmayan, rabbinin verdiğini inkâr etmeyen, yok saymayan, rabbinden yüz çevirmeyen kullarına rızasını, cemalini, ebedi bir hayatı, cenneti verecek.

Her bir kul, Allah'ın kendisine neler verdiğine bakmalıdır, bakınca şükreder. Bakınca rabbinin nimetlerini, kendisine muamelesini, kendisini nasıl sevdiğini, nasıl rahmet ettiğini, nasıl ikramda bulunduğunu görür ve anlar. Diğer bir ifadeyle rabbini rahmetinin, muhabbetinin tecellisiyle görüp şahid olunca, rabbiyle muhatap olunca rabbinin kendisine neler verdiğini görür. Rabbinin kendisine neler verdiğini gördüğünde ise rabbini kendi üzerinden ve fiillerinden tanımış olur.

Evet, Allah verir, Allah vermiştir, Allah verecek, buyurdu. Her neyimiz varsa onu bize Allah vermiştir, varlığımızı da bize o vermiştir. Hem zahiri hem manevi olarak neye sahipsek istisnasız hepsi bize Allah'tan saf ikramdır; çünkü varlığımızı kazanmak için bir çabamız, gayretimiz olmamıştır. Varlığımızı tamamen Allah bize vermiş, ikram etmiştir.

Allah bize "kendi varlığına sahip çık. Sana verdiklerime karşılık yapman gereken şey; bana şükretmen, hamd etmendir. Beni bilmen, tanıman, sana verdiğim şerefi taşıman, benimle beraber olman, bana ve sana verdiklerime karşı nankörlük yapmamandır. 'Kazandıklarımı bilgimden, aklımdan dolayı kazandım' dememendir. Her şeyi benim sana ikram ettiğimi bilip bana şükretmen, teşekkür etmendir" buyuruyor.

[17] En'âm /160

Allah âyet-i kerimede **"(ey mü'minler) onunla yapmış olduğunuz bu alışverişinizden dolayı sevinin"**[18] buyurur. Allah bize nasıl bir ikramda bulunursa bulunsun hepsi bizim için ayrıca bir nimettir, kazanma imkânıdır; çünkü Allah hepsini kendisiyle ticaret yapmamız, alışveriş yapmamız için bize ikram etmiştir. Biz de Allah ile alışverişimizi onlarla yaparız.

Allah ile alışveriş yapmak nasıldır?

Allah bize her ne ikram etmişse onu Allah yolunda Allah'ın emrettiği, sevdiği gibi harcadığımızda Allah bize en az bire on, bire yüz, bire yedi yüz ya da bire hesapsız verir.[19] Yaptığımız her bir güzelliğe karşı Allah'ın bize ikramı en az bire ondur. Böyle olunca Allah için yaptığımız her şeyde Allah ile alışveriş yapmış oluruz.

Allah, yaptıklarımıza karşılık neye göre bize bire yüz, bire yedi yüz veya bire hesapsız verir?

Kul hayatını yaşarken malıyla ve canıyla Allah yolunda cihad ettiğinde Allah onun imanına göre bire yüz, bire yedi yüz ya da bire hesapsız verir. Bu nedenle ameller kulun imanına, gönlündeki aşkına, muhabbetine, Allah'a olan samimiyetine göre değer, kıymet alır. Mesela; Resulullah (s.a.v.) Efendimiz sahabeleri için *"insanlardan herhangi biri Uhud Dağı kadar altın sadaka verse benim sahabem ise bir avuç arpa sadaka verse sahabemin verdiği bir avuç arpa Allah katında diğerlerinin verdiği Uhud Dağı kadar altından daha eftaldir"*[20] buyurmuştur. İşte, bu onların gönlündeki imandan, samimiyetten, ihlastan dolayıdır.

Yaptığını saf Allah rızası için yapan bir kulun ameli farklı, niyetinin içine yüzlerce şey katarak, türlü türlü hesaplarla amelde

[18] Tevbe /111
[19] Bakara /261
[20] Ebû Davud Et-Tayâlisinin Müsnedi, Hadis No: 21, 83

bulunan bir kulun ameli, hayrı farklıdır. Allah da insanlara verirken gönüllerindeki imana, samimiyete göre verir, ikram eder.

Evet, Allah verdi, verir, verecek, fiillerini anlamaya çalışıyorduk. **"(Unutmayın!) Son da ilk de (âhiret de dünya da) Allah'ındır."**[21] Neyi istiyorsan Allah'tan iste; çünkü dünyayı da ahireti de verecek olan sadece odur.

Kulun bir de rabbini, rabbinin rızasını, yakınlığını, dostluğunu, cemalini istemesi vardır ve bunlar cennetin de üzerindedir. Allah cennetteki nimetleri sayarken **"(resulüm!) de ki: Size bunlardan daha da hayırlısını haber vereyim mi? (Allah'a karşı) Takvâ sahibi olanlar (kulluk sorumluluğunu bilip yerine getirmeye çalışanlar) için rableri katında içinde ebedi kalacakları, altlarından ırmaklar akan cennetler, tertemiz eşler ve (hepsinin üstünde de) Allah'ın rızası vardır. Allah, kulları(nı) hakkıyla görendir"**[22] buyurmuştur. Allah'ın rızası, sevgisi, yakınlığı hem dünyadaki hem de ahiretteki nimetlerin üzerindedir. İnsan için asıl nimet de; rabbinin rızasını, yakınlığını, dostluğunu, cemalini kazanmasıdır.

Allah, insanın sahibidir ve insana rûhundan nefhetmiştir. İnsana nefhedilen rûh; rabbine âşıktır, bu yüzden sadece rabbini ister. Rabbini istediği için de ondan başka hiçbir nimetle mutmain olamaz. Ona bütün dünyayı da cenneti de versen eğer verdiğin şeyde Allah'ın rızası, cemali, yakınlığı, selamı, sohbeti yoksa rûh asla mutmain olamaz. İşte, kul kendini tanıyınca böyle bir iman kazanır ve rabbinden başka hiçbir tarafa dönüp bakamaz.

Aslında bütün insanlar farkında olsa da olmasa da fıtrat itibariyle rabbini ister ve bu, insanın elindeki bir şey değildir. Bir insana bütün dünyayı bile versek o kişi nihayetinde dünyanın fani olduğunu bilir ve onunla mutmain olamaz; ama kendini

[21] Necm /25
[22] Âli İmrân /15

hakikatinden, rabbinden perdeleyince, rabbini, ahireti, ölümü yok sayınca dünyaya, mevkiye, makama dört elle, bütün gönlüyle sarılır, bunun sonucunda da onlarla sevinir, mutlu olur, mutmain olur; çünkü rabbini, hakikatini, ahireti yok saymış ve bir avuç toprağa minnet edip çamura bulanmıştır. Biz de bu duruma düşmemek için rabbimizden başka tarafa dönmemeli ve en büyük nimeti; yani rabbimizi, rabbimizin yakınlığını, rızasını, sevgisini istemeliyiz.

Evet, Allah, kuluna verdiklerini kul onlarla ahiretini kazansın diye vermiştir, dedik. Bir de Allah kime her ne vermişse onu yalnızca verdiğiyle imtihana tabi tutar ve yalnızca ondan hesaba çeker. Mesela; Allah âyet-i kerimede mü'minleri, muttakileri anlatırken **"(onlar) kendilerine verdiğimiz rızıktan (Allah yolunda) infak ederler"**[23] buyurmuştur. Kul, Allah'ın kendisine verdiklerini Allah yolunda infak etmelidir ki onunla ahiretini kazanabilsin. Kulun elindekiler ister az, ister çok olsun veya kul ister zahiri olarak en yüksek makamda isterse de en aşağıdaki makamda olsun hiç fark etmez, herkesin imtihan esnasında kazanma imkânı aynıdır. Allah, kuluna nasıl bir fiilde bulunması gerektiğini en ince ayrıntısına kadar zaten öğretmiş, anlatmıştır. Kulun da yapacağı şey; elindekilerle Allah'ın razı olacağı fiilde bulunmasıdır. Yaşadığı yerde ve yaptığı işte Allah'ın rızasını gözetip ebedi hayatının hesabını yaparak hareket etmesi, düşünmesi ve amel işlemesidir.

Allah, kulundan güzel yapmasını, doğru yapmasını istiyor. Güzel yapmak hayatın gayesidir. Allah âyet-i kerimede **"o, hanginizin daha güzel amel edeceğini imtihan etmek için ölümü ve hayatı yaratmıştır"**[24] buyuruyor. İmtihan da bütünüyle güzel yapma, doğru yapma, Allah'ın emrettiği, sevdiği gibi yapma imkânıdır.

[23] Bakara /3
[24] Mulk /2

Evet, Allah verir, ikramda bulunur, karşılıksız verir. Kul ikrama, nimete layık olmasa bile Allah kuluna verir, ikram eder. Nimet gelmeden kulun şükretmesi mümkün değildir. Allah da kulu henüz nimete layık olmadan ona verir ki kul nimetin gereğini yerine getirip şükretsin. Bu bütün nimetler için geçerlidir. Kul, Allah'ın kendisine verdiklerine şükrederse Allah ona nimetini arttırır. Şükretmezse o zaman da Allah ondan nimeti alır, bu da kul için azap olur. Bu yüzden Allah âyet-i kerimede **"hatırlayın ki rabbiniz size, 'eğer şükrederseniz muhakkak size (olan nimetimi) arttırırım ve eğer nankörlük ederseniz hiç şüphesiz azabım çok şiddetlidir' diye duyurmuştu"**[25] buyurmuştur. Nimet denince sadece zahiri nimetleri anlamak ahirete iman etmemektir. Kul için asıl nimet Allah'tır, Allah'ın yakınlığıdır, muhabbetidir. Kul da en çok bu nimetlere şükretmelidir.

Allah bir de tecellisinden verir. Allah, kuluna rûhundan nefhetmiştir dolayısıyla zatından tecelli edip aradaki perdeyi kaldırır ve kuluna tecellisinden, rahmetinden verir. Kulun, Allah'ın rızasını gözeterek işlediği her fiilde Allah'ın o fiille ilgili isminin bir tecellisi vardır. Kul da o fiili işleyince Allah ona mutlaka o fiille ilgili isminden verir. Mesela; rahmet etmek Allah'ın Rahîm ismiyle ilgili bir fiildir. Kul birine rahmet ettiğinde Allah ona Rahîm isminden verir. İkram ettiğinde Kerîm isminden verir. Affettiğinde Afuvv isminden, sevdiğinde ise Vedûd ve İlâh isimlerinden verir.

Allah, kuluna verirken önce kendinden saf ikram olarak verir sonra kul çabasını göstererek kazanır; ama burada unutmamamız gereken bir şey vardır. Kul çabası, gayretiyle dahi olsa dünyaya ait neyi kazanırsa kazansın onları yine kendisi kazanmamıştır. Allah bir imtihan olarak onları kuluna vermiş ve kazansın diye kulunu onlarla imtihana tabi tutmuştur.

[25] İbrâhîm /7

Allah, kulun duasına icabet eder. Kul neyi isterse istesin Allah mutlaka kulunun duasını kabul eder; çünkü insan bir şey isterken öncelikle kendisi için hayırlı olduğunu düşündüğü şeyi ister, kendisine hayır getirmeyecekse onu istemez. Allah da kulun istediği şey kendisi için hayırsa ona istediğini hemen verir ya da hemen vermez sonra verir. Eğer istediği şey kendisi için hayır olmayacaksa bu defa Allah istediği şeyi kuluna vermez ve onu isteğinden korur. Böyle olunca da Allah her hâlükârda kulunun duasını kabul etmiş olur.

Allah, kuluna ikram etmeyi, vermeyi sever. Bununla beraber kuluna en büyüğünü, en güzelini, en sevdiğini ikram etmeyi sever ve kuluna onu verir; ama kul, rabbini, kendini, ebedi hayatı anlamayınca, kendini ahiretten perdeleyip dünyayı tercih edince "rabbim bana dünyalık olarak şunu versin, bunu versin" der. Tıpkı çocuklar gibi küçücük şeylerle gönlünü meşgul eder ve dünyalık olanları ister. Oysaki Allah, kul için ebedi bir hayat, bitmez, tükenmez bir nimet ve bir saltanat hazırlamıştır.

Kul en fazla cennetteki nimetleri anlar, hatta onu bile tam anlayamaz. Allah ona gözlerin görmediği, kulakların işitmediği, kalplerin fehmetmediği, aklın anlamadığı nimetler hazırlamıştır. Hepsinin üzerinde ise Allah'ın rızası vardır. İşte, kul bunu anlayamaz; ama vuslat yolunda yürür, bu yolculuk esnasında Allah ona bir perdeyi aralar ve kulu kendi kendisine, kendini de kula tanıtırsa o zaman bunu bir parça anlar.

Evet, Allah her neyi verirse versin kulunu onunla imtihana tabi tutmuştur, dedik. Herkes Allah'ın kendisine neler verdiğine; yani kendi imtihanına bakmalıdır. Allah âyet-i kerimede **"Allah'ın (üzerinizdeki) nimetini saymaya kalksanız onu sayamazsınız"**[26] buyurur. Allah'ın nimetlerini değil tek tek, toptan bile saymaya kalkışsanız yine de sayamazsanız! Allah'ın, kuluna verdiği nimetler

[26] İbrâhîm /34

bu kadar hesapsız ve sınırsınızdır. Yalnız kul kendisine verilen nimetlere bakarken önce manevi nimetleri sonra zahiri nimetleri görmelidir; çünkü en büyük nimet kendisine ebedi hayatını, Allah'ın rızasını kazandıracak nimetlerdir.

Baktığımızda insan kendisinde ufacık bir nimet olmadığında bile o nimetin eksikliğini görür ve onu rabbinden ister; ama Allah'ın kendisine ikram ettiği, hâli hazırda elinde olan nimetlere şükretmez. Allah, insanın nankörlüğünü beyan ederken **"muhakkak insan, rabbine karşı gerçekten pek nankördür. Hiç şüphesiz buna gerçekten kendisi de şahiddir"**[27] buyurmuştur. Allah "insanoğlu kendi nankörlüğüne şahiddir" dediyse o hâlde istisnasız herkes nankörlük yaptığını biliyor demektir.

Allah bunları beyan ederek bize "nankör olma, senin için gerekli olan bütün nimetleri sana verdiğimi bil ve bana şükret. Sana verdiklerimi ahireti, rızamı kazanmak için bir imkân olarak bil, alışverişini benimle yap ve ebedi hayatını kazan" buyuruyor. Bütün bunlara karşılık Allah "sana verdiğim nimetleri saymaya kalksan sayamazsın. Öyleyse sana olan rahmetimi, sevgimi, muhabbetimi görmen gerekmez mi! Ufacık bir nimetin eksik olduğunda hemen feryad ediyor, küçük çocuklar gibi ağlayıp sızlanıyorsun. Manevi olarak büyümek bu mudur! Hâlâ beni tanımadın mı, hâlâ seni ne için yarattığımı, sana bu muameleyi neden yaptığımı anlamadın mı" derse, hiçbirimiz buna cevap veremeyiz.

İnsanın bu hitabı almamak için manevi olarak büyümesi şarttır; ama manevi olarak büyümenin de bir yolu, ölçüsü vardır. İnsan, ahireti dünyaya tercih etmez, rabbini kendine, nefsine tercih etmezse, nefsini terbiye etmeye çalışmaz, sırât-ı mustakîmde Allah'ın kendisine nimet verdiği kullarla beraber yürümezse manevi olarak olduğu yerde çocuk gibi kalır. İnsanın

[27] Âdiyât /6-7

çocuk olmaktan kurtulması için kendisine düşen; sırât-ı mustakîmde yürüyüp rabbinin emrettiği gibi yaşamasıdır.

Allah, insanın fıtratına bütün güzellikleri yazmış daha sonra ise insanı tabir-i caizse bir çekirdek gibi en aşağıya göndermiştir. Nasıl ki çekirdeğin içinde ağaç varsa fıtratın içinde de Hz. İnsan vardır ve fıtrattaki Hz. İnsan yalnızca rabbini ister. İnsanın fıtratındaki bu çekirdeğin açılıp Hz. İnsanın ortaya çıkması gerekir. Bu da ancak insanın büyümeyi kabul etmesiyle mümkündür; çünkü çekirdek, kabuğundan vazgeçip kabuğunu parçalamadıkça filizlenmez. Filizlenen her çekirdek kabuktan vazgeçmiş, bu yüzden filizlenmiş, fidan olmuş, ağaç olup meyve vermiştir. İnsan da tıpkı çekirdek gibi kendi kabuğundan vazgeçmelidir ki fıtratındaki Hz. İnsan ortaya çıksın.

Bilmemiz lazım ki fıtratındaki Hz. İnsanın çıkması için bir çabası, gayreti olmayanlar, vuslat yoluna girip nefis tezkiyesi görmeyenler geldikleri gibi giderler. Böyleleri kendi hakikatlerinden, Allah'ın kendilerine verdiği nimetten, yüklediği emanetten istifade edememiş, emaneti olması gerektiği gibi taşıyamamış, bunun sonucunda ise emaneti kaybetmiştir.

Allah bize emaneti yüklemişse bunda bir muradı vardır. Allah, nefhettiği rûh olalım diye bize emaneti yüklemiştir; ama dünyanın içindekilerden, zahiri olan, çamurdan olan şeylerden vazgeçmedikçe rûhumuza, hakikatine, rabbimize varamayız. Bu nedenle iman; Allah'ı nefsimizden, ahireti dünyadan, melekî hâli, şeytani hâlden, Allah'ın resulünün örnekliğini her türlü örnekten, Allah'ın sözünü de her sözden, her kelimeden, her bilgiden çok sevmektir. Biri böyle iman eder ve severse ahireti, rabbini seçmiş, peygamberi nimeti, peygamberin kazandığını, rabbiyle olmayı, rabbini dinlemeyi, rabbinin emrettiği, sevdiği gibi yapmayı tercih etmiştir. Aynı şekilde dünyayı ahirete, nefsini, her şeyini de Allah'a kurban etmiştir ve bunun karşılığında rabbini, rabbinin

tecellisini, güzelliğini, sevgisini, yakınlığını, dostluğunu kazanmıştır.

Allah, kuluna bir perdeyi aralayıp "kulum seni seviyorum" ya da "kulum senden razı oldum, kulum sen güzel yaptın, güzel yapıyorsun" dediği zaman rûhun, rabbine olan hasreti, özlemi diner. O zaman kul, rabbini isteyen, rabbi için her anda feryad edip rabbine koşmak isteyen hakikatine bir an için nefes aldırmış olur. Bunun sonucunda da artık kim olduğunu, nerden geldiğini, neye geldiğini, niçin geldiğini, imtihanın ne olduğunu, Allah'ın kendisine yaptığı muamelenin ne olduğunu, kendisinden ne istediğini ve kendisine neden muamele ettiğini anlamış olur; çünkü rabbini tanımış, rabbinin kendisine verdiği değeri, kıymeti anlamış ve rabbinin kendisini nasıl sevdiğini tatmıştır; ama bunun için mutlaka kulun kendi gönlüne bakması gerekir.

Zahiri olarak bakıldığında her bir insanın çamurdan rûha giydirilmiş beden elbisesi vardır. Biz de ya çamurdan olan beden elbisesine takılır, çamurdan bir varlık olur, kendimizi bedenden ibaret zannederiz ya da gönlümüze bakarız, rabbimiz de bize kim olduğumuzu anlatır, bizi bize öğretir. Rabbimizi dinlersek rabbimizin bize neler verdiğine, neler vereceğine şahid oluruz; ama bunun yolu rabbimizin güzel fiillerini, bize verdiği nimetleri görmek için öncelikle bakmak ve neler verdiğine şahid olmaya çalışmaktır. Eğer Allah'ın bize hem zahiri hem manevi olarak verdiklerine bakarsak bize neleri ikram ettiğini görürüz. O zaman da kim olduğumuzu anlarız; fakat rabbimizin bize neler ikram ettiğine bakmazsak Allah'ın âyet-i kerimede **"onların kalpleri vardır (ancak küfürleri sebebiyle) onunla (apaçık ortada olan hakikati idrak edip) fıkhetmezler, onların gözleri vardır (ama) onlarla (hakkı) görmezler, onların kulakları vardır (fakat) onlarla (nasihatleri) işitmezler"**[28] buyurduğu gibi gözümüzü kapatmış oluruz. Görmek istemeyenden daha kör, işitmek istemeyenden

[28] A'râf /179

daha sağır, anlamak istemeyenden daha akılsız, daha kalpsiz, daha gönülsüz kimse yoktur.

Bununla ilgili olarak Allah başka bir âyet-i kerimede **“gözler kör olmaz (çünkü gözlerin körlüğü, geçici bir görme yetersizliğidir), fakat (asıl) kör olan, göğüslerdeki kalpler (ve basiretler)dir”**[29] buyurmuştur. Nimeti görmüyorsak körüz. Allah’ın vahyini, davetini, bize öğrettiğini işitmiyorsak sağırız, anlamaya çalışmıyorsak da gönlümüzü, kalbimizi kaybetmişiz demektir. Bu durumda kalbimiz ya hastadır, ya katılaşmış, taşlaşmıştır, ya kilitlenmiş ya da mühürlenmiştir.

Biz de kendimize bakalım. Eğer rabbimizin bize ikram ettiği nimetleri göremiyor, şükredemiyor, onlar için hamd edemiyor, rabbimizin bize “seni seviyorum” demesine karşılık veremiyor, “elhamdulillah ya rabbi, şükürler olsun ya rabbi!” diyemiyorsak, tam tersine ağlayıp feryad ederek “şu niye eksiktir, şu niye şöyle oldu” diyorsak manevi olarak körüz, sağırız, kalbimizi de kaybetmişizdir; yani ya kalbimizi şeytana kaptırmışız, şeytan da gönlümüze, kalbimize hâkim olmuştur, bu nedenle bize şükrettirmiyordur ya da kalbimiz hastadır, kilitlenmiştir, mühürlenmiştir.

Evet, Allah verdi, veriyor, verecek. Biri rabbini efâlinden, isimlerinden, El Esmâu’l Husnâ’sından tanımak istiyor ve rabbinin fiillerine şahid olmak istiyorsa rabbinin kendisine neler verdiğine ve neleri vermeye devam ettiğine, aynı şekilde kendisinin rabbinden neler beklediğine bakması şarttır. Bakınca rabbinin fiillerine şahid olur; ama bakmak istemezse o zaman da tercih onundur.

Allah âyet-i kerimede **“de ki: Hak rabbinizdendir. Öyle ise dileyen iman etsin, dileyen inkâr etsin.”**[30] Dileyen iman etsin,

[29] Hacc /46
[30] Kehf /29

dileyen kâfir olsun. Dileyen şükretsin, dileyen de nankörlük yapsın, buyurmuştur. Allah, kuluna ebedi hayatı için tercih etme hakkı vermiştir. Kul da dilerse iman eder, şükreder, dilerse nimeti örter, nankörlük yapar, kâfir olur. Zaten nankör demek kâfir demektir, kâfir demek de nankör demektir; yani hakikati örten demektir. Allah'ın kendisine verdiklerini örtüp onu görmeyenden, şükretmeyenden, "rabbim bana ikram etti" demeyenden daha kâfir kim vardır! Böyleleri Allah'ın kendilerine nimet ikram ettiği hakikatini örter, nankörlük yapar, şükürsüzlük yapar, nimeti görmezden gelir ya da dilleriyle "bunları bana rabbim verdi" der; ama buna iman etmezler; yani içinden "bunları ben kazandım" derler. Onun için ebediyen kaybederler. Hâlbuki Allah'ın kendilerine verdiği nimetleri görüp samimi olarak "bunları bana rabbim verdi" deselerdi iman ederler, Allah'a olan imanları, yakınlıkları artar ve Allah'tan razı olurlardı, Allah da onlardan razı olurdu. Bu konudaki tercih tamamen insana aittir.

İblisin ana vazifesi insana şükürsüzlük yaptırmaktır. Kim iblise, şeytana tabi olursa bilsin ki en öndeki özelliği şükürsüz oluşudur; yani rabbinin kendisine verdiklerine şükretmemesidir. İblis kime şükürsüzlük yaptırıyorsa onu da kendine bağlamıştır.

Allah, iblisi huzurundan kovarken iblis **"(insan secdeye layık olmadığı hâlde Âdem'e secde etmemi emretmekle beni azgınlığa mahkûm ettin) öyle ise beni azgınlığa mahkûm etmene karşılık ben de onlar(ı azdırmak) için mutlaka senin (dosdoğru yolun olan) sırât-ı mustakîmin (üzerind)e oturacağım. Sonra mutlaka onlara önlerinden, arkalarından, sağlarından ve sollarından yaklaş(ıp onları kendime bağlay)acağım ve (sen) onların çoğunu şükredenlerden bulmayacaksın!"**[31] **Ancak onlardan (hiçbir şeyi sana şirk koşmayan ve gönülden bağlanan) ihlâslı kulların müstesna"**[32] demiştir. Bu nedenle iblisin işi kullara

[31] A'râf /16-17
[32] Sâd /83

şükürsüzlük yaptırmaktır. Bu hileye düşmeyenler ise yalnızca ihlaslı olan kullardır. İblis, ihlaslı kulları; yani rabbine karşı samimi olanları hiçbir şekilde kendine bağlayamaz, onları şaşırtamaz, ters tarafa döndüremez ve onlara şükürsüzlük yaptıramaz; çünkü onlar rablerinin kendilerine ikram ettiği, verdiği nimeti görüp şükrederler.

Aslında her bir kul, rabbinin nimetlerini görür; ama Allah'ın kendisine verdiğini başkalarına verdiğiyle kıyaslayıp "falancada şunlar var, onda var da bende niye yok" der. Böyle diyenler rabbini görmemiş, rabbinin taksimatına rıza göstermemiş ve rabbine itiraz etmiştir. Oysaki sen her anda Allah ile muhatapsın. Başkasına verilen sana verilmemiş, sana verilen de başkasına verilmemiş olabilir. Senin nimet olarak dünyevi şeyleri değil kendindeki manevi şeyleri görmen gerekir.

Dediğim gibi; en büyük nimet; rabbimizin bize varlığından varlık vermesi, hayat vermesi, bizi ciddiye alması, bizi yakınlığına, dostluğuna seçmesi, bize melekleri secde ettirmesi, yerde, gökte her ne varsa emrimize amade kılması ve bizim için ebedi bir hayat hazırlayıp bizi imtihana tabi tutmasıdır. Eğer bu dünya yeri bir imtihansa bilelim ki Allah bize biz nasıl kazanabiliyorsak öyle muamele eder, verince de öyle verir. Bütün mesele; itiraz etmeyip imtihanı kazanmaya çalışmamızdır.

Eğer rabbimize bakarsak insanları göremeyiz. İnsanlara bakarsak da rabbimizi göremeyiz. Şükreden kullardan olmayı istiyorsak her ne olursa olsun rabbimize, rabbimizin bize nasıl muamelede bulunduğuna ve bize neler verdiğine bakmalıyız. Öyle ki şükredebilelim. Aksi takdir de şeytan bize nankörlük yaptırır ve bizi yoldan çıkarır; çünkü iblisin işi budur. O, insanı şükürsüz olması için kendine bağlar. Bundan dolayı nerede şükürsüz bir kul görseniz bilin ki o kişi sırât-ı mustakîmden çıkmış ve şeytan onu kendine bağlamıştır. Daha doğrusu ipi onun boynuna dolamış, onu esir almış ve onu peşinden sürüklemiştir! Allah bizi şeytanın

peşinden sürüklenmekten muhafaza etsin ve bizi şükreden kullarından eylesin inşallah.

Allah âyet-i kerimede **“eğer siz (Allah’tan size gelen her türlü nimete) şükreder ve (ona) iman ederseniz Allah size ne diye azap etsin ki”**[33] buyurur. Hayatımızda bir azap, sıkıntı varsa bilelim ki o azap imansızlığımızdan ve şükürsüzlüğümüzden kaynaklanır. Dikkat edersek Allah bu âyette imanı ve şükürsüzlüğü beraber söylemiştir. Öyleyse yalnız “iman ettim” demek de, “şükrettim” demek de tek başına olmaz. İmanla şükür aynı şeydir ve ikisi beraber olmalıdır. Onun için Resulullah (s.a.v.) Efendimiz *“imanın yarısı sabır, yarısı şükürdür”*[34] buyurmuştur.

Muamelenin, imtihanın Allah’tan olduğunu bilmek sabrı, nimetin Allah’tan olduğunu bilmek de şükrü gerektirir. Allah, kulunu her türlü musibetle, belayla, hastalıkla, iftirayla, yoklukla, bir de ikram ederek imtihana tabi tutar; yani imtihan sabır ve şükür üzerinedir. Bu durumda kulun sıkıntıyla ilgili bir imtihana tabi tutulduğunda sabretmesi, ikramla ilgili bir imtihana tabi tutulduğunda ise şükretmesi gerekir. Birinin de sabrı ya da şükrü yoksa imanı yok demektir.

Evet, Allah her anda verir ve imtihana tabi tutar. Söylediğim gibi şükürsüz, sabırsız, Allah’a isyan eden, itiraz eden, ağlayıp feryad eden bir kul görürseniz bilin ki o kul nankördür, Allah’a isyan eden bir kuldur. O hâliyle o anda imansızdır, imanını kaybetmiştir. Eğer tövbe ederse Allah onun tövbesini kabul eder ve ona “ben seni imtihana tabi tutacağımı söyledim. Sen bana iman etmedin mi, madem iman ettin neden isyan ediyor, feryad ediyorsun! Haydi, tövbeni kabul ettim, şimdi yoluna devam et ve bir daha bu yanlışı yapma, isyan etme, itiraz etme” der.

[33] Nisâ /147
[34] El-Kâri, Mirkât, 9, 89; Beyhâkî ve Deylemi

Mesela; bazen şahid oluyoruz. Biri hasta olunca "falanca böyle yaptığı için hasta oldum" der. Böyle düşünmek yanlıştır. Hastalıkla imtihana tabi tutan Allah'tır. Allah âyet-i kerimelerde **"size ancak yaptıklarınızın karşılığı verilir."**[35] Herkese elleriyle yaptıklarının karşılığı vardır. Kim ne yaparsa kendi eliyle yapar. **"İnsana, çalışmasından başka bir şey yoktur."**[36] Herkese sa'yının (koşmasının, çabasının, gayretinin) karşılığı vardır. **"Başınıza gelen herhangi bir musibet kendi ellerinizle (yapıp) kazandığınız yüzündendir. Bununla beraber (Allah, onların) birçoğunu affeder"**[37] buyurmuştur. Allah elimizle yaptıklarının sadece bir kısmını karşımıza getirir, onunla da bizi temizler, bize tövbe ettirir, istiğfar ettirir, acziyetimizi gösterir, ona sığınmamızı, "rabbim Allah'tır" dememizi ister. Diğer bir ifadeyle Allah karşımıza getirdikleriyle bize ikram eder, bizi bataklıktan çekip çıkarır. Bu her anda böyledir. Biz de imtihana tabi tutulurken kimseyi suçlamamalı, rabbimizin bizi temizlemek ve bize ikram etmek için bize muamelede bulunduğunu bilmeliyiz.

Allah bize neyi verirse versin o bizim için hayırdır. Mesele; bunu görüp, rabbimize itiraz etmemek ve "sen benim rabbimsin, ben de senin kulunum" diyebilmektir. Bir kul "ya rabbi! Ben senin huzurundayım, beni varlıkta tutan, kayyum olan sensin, diri tutan, hayy olan sensin, her anda bana muamelede bulunan, fââl olan, her anda bir şe'ende olan sensin! Beni çepeçevre ihata eden, benimle kalbim arasına giren sensin! Ne yana dönersem döneyim huzurunda olduğum rabbim sensin" derse Allah ile beraber olur, böylelikle de her anda Allah'ın kendisine olan muamelesine, efâline şahid olur.

İnsan, rabbinin işine, efâline, ikramına şahid olursa hiç rabbinin muamelesine itiraz edebilir mi, isyan edebilir mi!

[35] Yâsîn /54
[36] Necm /39
[37] Şûrâ /30

Nankörlük yapabilir mi, şükürsüzlük yapabilir mi! Biri Allah'ın ikramını görmüyor, anlamıyorsa görmek istemediği, anlamak istemediği içindir. Anlamak için gönlüne dönüp rabbinin kendisine neler verdiğine bakmalıdır, bakarsa nankörlükten kurtulur ve şükreden bir kul olur.

İnşallah ramazan ayı boyunca sohbetlerimizde rabbimizi El Efâlu'l Husnâ'sından, fiillerinden, kullarına olan, bize olan muamelesinden anlamaya, tanımaya, bunun üzerinde tefekkür etmeye çalışacağız. Kardeşlerimiz bu sohbetimizden sonra "rabbim beni nerede imtihana tabi tuttu, rahmeti üzerimde nasıl tecelli etti, neden beni böyle imtihana tabi tuttu, benden ne yapmamı istedi ve ben bu imtihanlar karşısında doğru mu yoksa yanlış mı yaptım? Nerede yanlış, nerede doğru yaptım" deyip Allah'ın "imtihana tabi tutar" fiilinin üzerinde tefekkürde bulunurlar. Aynı şekilde "acaba rabbim bana neyi ikram etmiş, sevdiğinden dolayı neler vermiş" deyip Allah'ın "verdi, verir, verecek" fiillerini tefekkür ederek imtihanı anlamaya çalışır ve bu imtihanları nerde kazanıp nerde kaybettiklerinin hesabını, muhasebesini yaparlar.

Kardeşlerimiz bu hesabı yaptıktan sonra kaybettikleri yerde "bundan sonra güzel yapacağım, doğru yapacağım, emrettiğin, sevdiğin gibi yapacağım ya rabbi" deyip tövbe, istiğfar eder, rablerine döner inşallah. Şayet güzel yapıp kazanmışlarsa bu defa da hamd eder, şükreder ve "inşallah daha güzelini de yapmaya çalışacağız ya rabbi" deyip rablerine olan kulluklarını arz eder, ahidlerini tazelerler inşallah.

Allah bizi "gözleri var görmezler, kulakları var işitmezler, kalpleri var anlamazlar"[38] dediği kullarından eylemesin inşallah. Allah bizi gönül gözüyle rabbinin ikramını, verdiklerini, tabi tuttuğu imtihanları gören kullarından eylesin. Allah bizi her anda

[38] A'râf /179

rabbiyle muhatap olduğuna şehadet eden, rabbinin muamelesine onun emrettiği, razı olduğu, sevdiği gibi cevap veren kullarından eylesin. Allah bizi kiminle ve nerede olursa olsun her anda Allah'ın huzurunda olduğunu unutmayanlardan eylesin. Allah bizi rabbini efâlinden, El Esmâu'l Husnâ'sından tanımaya çalışan kullarından eylesin inşallah.

Allah hepinizden razı olsun.

48.Bölüm

EUZUBİLLAHİMİNEŞŞEYTANİRRACİM
BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Elhamdulillahi rabbil âlemin esselatu vesselamu aleyke ya seyyidel evveline vel ahirin ve ila cemiil enbiyayi vel murselin ve ila cemiil evliyai vel hamdulillahi rabbil âlemin.

Hep beraber Allah'ın El Efâlu'l Husnâ'sı ve Aşk'ı anlamaya, rabbimizin her anda bize muamelede bulunduğunu ve bu muamelesinin de saf hayır, saf rahmet olduğunu âyetlerle öğrenmeye çalışıyorduk.

Rabbimizi tanıyabilmek için rabbimizi onun kendisini bize tanıttığı gibi tanımamız; yani rabbimizi El Esmâu'l Husnâ'sından tanımamız lazım. Allah'ın El Esmâu'l Husnâ'sını anlayabilmemiz için de Allah'ın El Efâlu'l Husnâ'sını, güzel fiilerini anlamamız gerekir; çünkü Allah'ın fiilleri esmasından, esması da zatından tecelli eder.

Geçen sohbetimizde hep birlikte fetene "imtihana tabi tuttu" fiilini ve e'taullah "Allah verdi, verir, verecek" fiilini anlamaya çalışmıştık. Bu sohbetimizde ise önce Allah'ın ehlese "halis kıldı, ihlas sahibi kıldı, ihlas verdi" fiillini, ardından diğer fiillerini anlamaya çalışacağız inşallah.

Allah halis kılar, ihlas sahibi kılar, ihlas verir. Kulunu samimi kılar, gönlünü temizler ve halis hâle getirip kulunu saflaştırır. Onu yarattığı fıtrat üzere kılar ve kâmil manada kul eder.

Şimdi de "ehlese" fiiliyle ilgili âyetleri anlamaya çalışalım inşallah.

EUZUBİLLAHİMİNEŞŞEYTANİRRACİM
BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Allah'ın her muamelesi kulunu halis hâle getirmek içindir. İblis, huzurdan kovulurken **"(insan secdeye layık olmadığı hâlde**

Âdem'e secde etmemi emretmekle beni azgınlığa mahkûm ettin) Öyle ise beni azgınlığa mahkûm etmene karşılık ben de onlar(ı azdırmak) için mutlaka senin (dosdoğru yolun olan) sırât-ı mustakîmin (üzerind)e oturacağım. Sonra mutlaka onlara önlerinden, arkalarından, sağlarından ve sollarından yaklaş(ıp onları kendime bağlay)acağım ve (sen) onların çoğunu şükredenlerden bulmayacaksın."[1] **"Ancak onlardan ihlâslı kulların müstesna"**[2] demiştir. Bunun üzerine Allah **"muhakkak ki benim (ihlâslı) kullarım üzerinde senin hiçbir hakimiyetin yoktur. (Onlara) Vekîl olarak rabbin yeter."**[3] **"Andolsun ki onlardan her kim sana tabi olursa mutlaka sizin hepinizle cehennemi dolduracağım"**[4] buyurmuştur. Eğer iblise tabi olanlar ebediyen kaybedecekse ve iblisin de ihlaslı kullar üzerinde bir etkisi yoksa bu durumda kurtuluş için ancak ihlaslı olmak ve samimi olmak gerekir; çünkü Allah, ihlaslı olanlara, ihlaslı olmak isteyenlere mutlaka yardım eder.

İhlaslı, samimi olmanın bir ölçüsü de şükretmektir. Samimi olanlar rabbine şükredenlerdir. Kim şükürsüzse iblis onu kendine bağlamış ve onu peşinden sürüklüyor demektir.

Allah'ın bütün emri bizi ihlaslı, halis bir kul yapmak içindir. Misal; şimdi mübarek ramazan ayındayız. Oruç bizi halis kılar. Aynı şekilde namaz, hac, zekât bizi halis kılar, nefsimizi tezkiye eder, kendimize Allah'ın hükmüyle hükmetmemiz için bize manevi gücü, kuvveti kazandırır. Bütün ibadetler bu şekilde bize ihlaslı olmayı kazandırır.

Bu dünyaya rabbimizi tanımaya ve rabbimize onun razı olduğu gibi kul olmaya gelmişiz. Bu da ancak ihlaslı olmakla mümkündür. İhlaslı olursak rabbimizi tanımak için elimizden

[1] A'râf /16-17
[2] Hicr /40
[3] İsrâ /65
[4] A'râf /18

gelen çabayı gösterir ve rabbimiz nasıl yapmamızı istiyorsa öyle yaparız. Bu da bize rabbimize imanı, muhabbetti, yakınlığı kazandırır.

Her zaman söylüyoruz; rabbimizi tanımadan ona iman etmemiz mümkün değildir. Rabbimizi onun fiillerinden âyetlerle tanımaya, anlamaya çalışacağız ki rabbimizi doğru tanımış olalım. Aksi hâlde kendi kendimize bir ilâh tasvir eder ve Allah'a iman ettiğimizi zannederiz. Hâlbuki o iman ettiğimiz Allah değildir, kendi kendimize ürettiğimiz putumuzdur.

Elbette ki âlemlerin rabbini anlamak zor bir şeydir. Anlatmak ise çok daha zordur; çünkü Allah'ı anlatmak herhangi bir meseleyi, emri, hükmü anlatmaya benzemez.

Peki, rabbimizi nasıl tanıyabilir, anlayabiliriz?

Dediğim gibi; rabbimizi tanıyabilmek için önce onun efâlini, güzel fiillerini anlamamız lazım. Allah'ın efâlini anlamak için de tefekkür etmeli, tefakkuh etmeli (derinlemesine düşünmeli) ve tedebbür etmeliyiz; yani âyetlerin, olayların, meselelerin, Allah'ın bize olan muamelesinin arkasına, hikmetine, Allah'ın oradaki muradına bakmaya çalışmalıyız. Böyle yaparsak rabbimizin efâlini de bize olan muamelesini de anlarız. Allah'ın efâli onun isimlerinden tecelli ettiği için efâlini anladığımızda onun isimlerini de anlamış oluruz. İşte, o zaman rabbimizi onun kendisini tanıttığı kadarıyla tanımış, anlamış oluruz. Böyle olunca da rabbimize iman etmemiz ve rabbimizin hakkını takdir etmemiz mümkün olur. Başka türlü uzaktan bir imanla, kuru kuruya "ben rabbimi kabul ediyorum, ona inanıyorum" demek iman olmaz. Bu yüzden Allah'ı her şeyden, canımızdan da çok sevmeyene, malımızla, canımızla Allah'ın sevgisini, rızasını kazanma çabası, cihadı içinde olmayıncaya kadar Allah'a iman etmiş olmayız.

İnsanın hem hayatı hem dünyası hem ahireti için en önemli mesele; rabbini bilmesi, tanıması ve rabbine şahid olmasıdır. Bu,

insan için olmazsa olmaz olandır. Öyleyse insan, rabbine nasıl iman edeceğini her şeyin önünde tutmalı ve bunun için gereken her şeyi yapmalıdır.

Peki, rabbimize iman etmenin yolu nedir?

Tabi ki Allah'ın güzel fiillerine şahid olmaktır. Kul, rabbinin kendisini nasıl temizlediğini, tezkiye ettiğini, ihlaslı kıldığını görmeden; yani Allah'ın güzel fiillerine şehadet etmeden iman etmiş olmaz. Kul her anda Allah'ın bir fiiliyle muhataptır. Kulun da bu muhataplığı görüp rabbinin huzurunda durması ve rabbinin kendisine neden, nasıl muamelede bulunduğunu anlaması lazım. Kul, Allah'ın kendisine olan muamelesini, fiilini anlarsa o fiil üzerinden rabbinin rahmetini görür, rabbinin kendisine olan rahmetini görünce de rabbini o fiil üzerinden sever. Böyle olunca da Allah'ın fiillerine, isimlerine iman etmiş olur. Demek ki Allah'a iman etmek için Allah'ın güzel fiillerini anlamak ve buna şahid olmak gerekiyormuş!

Dediğim gibi; bütün ibadetler kulu halis kılmak içindir. Örnek vermek gerekirse; insan, oruç tutarken Allah'ın hükmüyle nefsine, bedenine hükmeder. Nefsinin hükmünden kurtulup Allah'ın nefhettiği rûhun hükmüne girer ve rabbine teslim olur. İnsan o zaman salih, ihlaslı, samimi bir kul olur.

Aynısı namaz için de geçerlidir. Kulun günde beş defa Allah'ın huzuruna çıkıp kulluğunu Allah'a arz etmesi "sen benim rabbimsin, ben de senin kulunum, yalnız sana âbd oluyoruz ve yalnız seni istiyoruz" deyip geriye kalan her şeyin sevgisinden, bir de başka şeyleri rabbine şirk koşmaktan kurtulması onu temizler, tezkiye eder, ihlaslı, samimi kılar, Allah'a halis bir kul eder.

Zekâtta da durum böyledir. Biri Allah'ın kendisine ikram ettiğinden verince rûhundaki, gönlündeki cömertliği, kerimliği artar, bunun sonucunda nefsinin cimriliği temizlenmiş ve halis kul olmuş olur.

Hac da baştan sona insanı halis kılar. Kul hacdayken rabbini istediğini, rabbinin rızası etrafında döndüğünü, semah ettiğini, rabbine her şeyi kurban ettiğini, rabbine kurban olduğunu, onun rızası peşinde koştuğunu, Arafat'ta dua ederken mü'minlerle birlik ve beraberlik içinde olduğunu beyan eder. Allah da ona bu ihlası verir; çünkü kulu hacca davet eden ve ikramı yapacak olan yine Allah'tır. İşte, bütün bu ibadetler bize şehadeti, "eşhedu en lâ ilâhe illallah" demeyi kazandırır ve bizi rabbimize, rabbimizin efâline, güzelliğine şahid kılar.

Allah âyet-i kerimede **"şüphesiz ki Allah, (günahından dönüp) tövbe edenleri de sever, temizlenenleri de sever"**[5] buyurur. Allah, temizlenip ihlas sahibi olanları, halis manada kul olanları sever. Allah bize "temizlenin" buyuruyor.

Neden?

Çünkü Allah'ın, kulundan istediği her şey kulu üzerindeki muradının gerçekleşmesi içindir. Allah'ın muradı da; kulunun halis olarak kendisine kul olması, âbd olmasıdır; ama kul, gönlü kirlenince has olmaktan, halis olmaktan çıkar. O yüzden kirlendikçe temizlenmelidir ki halis bir kul olarak hayatı Allah'ın sevdiği, istediği gibi yaşayabilsin. Allah âyet-i kerimede **"dini (yalnız) Allah'a has kılarak ona (ihlâs ile) âbd ol(up kulluk et)"**[6] buyuruyor ya işte dini Allah'a has kılmak; hayatı Allah'ın emrettiği, sevdiği gibi yaşamaktır. İnsan da ancak temizlenince dini Allah'a has kılarak Allah'a âbd olur; yani hayatı Allah'ın razı olduğu gibi yaşar.

Peki, kul neyden temizlenmelidir?

Kul, gönlünü şeytanın verdiği vesveseden, şirkten, küfürden; aklını ve hafızasını yanlış bilgiden, düşünceden, fikirden; bedenini de kirden temizlemelidir. Böyle olunca halis

[5] Bakara /222
[6] Zumer /2

olur, tertemiz olur. Halis olmak bir de Allah'ın yarattığı fıtrat üzere olmak demektir. Kul da temizlenince Allah'ın yarattığı fıtrat üzere olur ve Allah'ın rızasını gözetip onun emrettiği, sevdiği gibi yapar; yani ihlaslı olur, halis olur, saf olur.

Allah bize her neyi emretmiş ve bizi her neyden men etmişse hepsi temizlenmemiz, manevi olarak büyüyüp kemale ermemiz içindir. Hâl böyleyken ibadetlerimiz, öğrendiklerimiz, anladıklarımız bizi temizlemiyor, tezkiye etmiyor, saf, halis hâle getirmiyorsa bu durumda rabbimizle muhatap olamamışız demektir; çünkü Allah'ın emrettiği her şey istisnasız olarak bizi temizler, halis kılar.

Rabbimizle muhatap olmanın yolu; Allah'ın her anda bizi imtihana tabi tuttuğunu bilmek ve imtihanlara Allah'ın istediği şekilde cevap vermektir. Eğer yaşadığımız her imtihanda rabbimizle muhatap olduğumuzu bilip "bu muameleyi bana rabbim yaptı, rabbim bana öğretiyor" der ve gönderdiği imtihanlarla bize "seni seviyorum" demesine karşılık verip "ben de seni seviyorum ya rabbi! Sevdiğin gibi olmak, sana âbd olmak, iman etmek, âşık olmak için de emrettiğin, sevdiğin gibi yapacağım" dersek o imtihanlar üzerinden rabbimize cevap vermiş, rabbimizi muhatap almış, ciddiye almış oluruz. Böyle olunca da rabbimiz bizi temizler. Yoksa ibadetimizi yaparken bile Allah ile muhatap olduğumuzu tatmıyor, yaşamıyorsak bütün hayatımız boyunca ibadette bulunsak dahi halis bir kul olmayız, aksine kendi etrafımızda döner dururuz.

Zaten bundan dolayı ümmet olarak hâlimiz ortadadır. Genel itibariyle baktığımızda Allah'a ne kadar halis kul olduğumuz da ne kadar ihlaslı olduğumuz da bellidir. Resulullah (s.a.v.) Efendimiz *"insanlar helâk oldu, iman edenler müstesna. İman edenler helâk oldu, salih amel işleyenler müstesna. İman edip salih amel işleyenler helâk oldu, ihlas sahibi olanlar (halis kullar, iman edip, salih amel işleyerek halis, ihlas sahibi, niyeti saf Allah'ın*

rızası olan kullar) müstesna. Onlar da büyük bir tehlikeyle karşı karşıyadır"[7] buyurmuştur. Burada dikkat edilmesi gereken bir husus vardır; o da kibirlenmemek, kendini üstün görmemek ve "oldu, bitti" dememektir. Kul, rabbine boynunu bükerse kibrinden de bu hâlinden de kurtulur; ama yine de tehlikeye dikkat etmelidir.

Demek ki ihlas sahibi olmayana, halis kul olmayana kadar kurtuluş ve saadet yokmuş!

Evet, Allah, kulunun imanını, ihlasını, halis olmasını, tertemiz olmasını sever. Bu yüzden âyet-i kerimede "dini, Allah'a has kılıp ona halis kullar olun"[8] buyurur.

Din; insanın yaşadığı hayat tarzı demektir. Yani hayatınız Allah için olsun, Allah yolunda olsun. Hayatınızı Allah'ın huzurunda yaşayın ve onunla muhatap olduğunuzu unutmayın; çünkü sizi yaratan kendisi için yaratmıştır. Ona âbd olasınız, iman edesiniz, onu sevesiniz, muhsin olasınız, güzel olasınız diye sizi yaratmıştır. Tertemiz olmadan, ihlaslı, halis olmadan güzel olmak mümkün değildir. Kul da ancak temizlenip halis hâle geldikçe Allah'ın isimleri, güzelliği onun üzerinde tecelli eder ve Allah'ın güzelliğiyle güzel olur.

İnsanın tek başına temizlenmesi de mümkün değildir. İnsan nefsini temizleyip tezkiye etmek için mutlaka bir yola girmeli ve bunun için bir çaba, gayret sarf etmelidir. Öyle ki aklını Allah'ın vahyiyle nûrlandırıp temizlemiş, aklından yanlış fikirleri, düşünceleri çıkarıp yerine Allah'ın vahyini koymuş olsun. Bununla beraber gönlünden şeytanın verdiği vesveseyi, küfrü, şirki, nifakı, riyayı temizleyip saf Allah için olmuş, "rabbim Allah'tır" demiş olsun. Bu yol da sırât-ı mustakîmde Allah'ın kendisine nimet verdiği kullarla beraber olmaktır.

[7] Sağânî, Mevzûât, 39; Aclûnû, Keşfü'l-Hafâ, II, 433 Hadis No: 2796; 2/280 No: 2795
[8] Zumer /2

Kul Allah'ın kendisine nimet verdiği kullarla beraber sırât-ı mustakîmde yürüyünce temizlenir, tezkiye olur ve halis hâle gelir, o zaman gerçek manada **"iyyâke na'budu ve iyyâke nestaîn:**[9] "(Rabbimiz!) Yalnız sana âbd olur (aşkla, muhabbetle senin rızanın ve sevginin peşinden koşar)ız ve yalnız senden (rızanı, yakınlığını, cemâlini, muhtaç olduğumuz her şeyi ve bunları kazanmak için yardımını) dileriz" diyebilir. İnsan nimet verilen kullarla beraber sırât-ı mustakîmde olmazsa bunu söylerken araya bir sürü şey girer. Mesela; dua ederken "her şeyi istiyorum, bir de seni istiyorum ya rabbi" der.

Oysaki kul dua ederken "ya rabbi! Seni istiyorum ve senden her şeyi bir kul olarak istiyorum; ama sen bana neyi verirsen benim için hayır olan, güzel olan, rahmet olan, cennet olan odur. Ben nasıl kazanabiliyorsam sen bana öyle muamele eder, öyle ikramda bulunursun. Benim için senin verdiklerinin dışında herhangi bir hayır yoktur, rahmet yoktur; çünkü sen benim rahman ve rahim olan, hayır olan, kerim olan, vedud olan, beni seven, benim hesabımı yapan, kazanacağım şekilde bana muamelede bulunan rabbimsin" demeden gerçek manada "iyyâke na'budu ve iyyâke nestaîn" demiş olmaz. Kul, bunu ne kadar söyleyebilirse o kadar "iyyâke na'budu ve iyyâke nestaîn" demiş olur ki bu da ancak sırât-ı mustakîmde Allah'ın kendisine nimet verdiği kullarla beraber yürümekle mümkündür.

Allah bizi dini yalnızca Allah'a halis kılarak yaşayanlardan ve her durum karşısında "iyyâke na'budu ve iyyâke nestaîn" diyen kullarından eylesin inşallah.

Evet, hep beraber Allah'ın ehlese "halis kıldı, ihlas sahibi kıldı, ihlas verdi" fiilini anlamaya çalıştık.

[9] Fâtiha /5

Şimdi de Allah'ın nefehe "nefhetti" fiilini anlamaya çalışalım inşallah.

Allah, Âdem'e (her biri bir Âdem olan insana) rûhundan nefhetti.[10]

Allah bir şey için "yaptım, yapıyorum, yapacağım" buyurduysa yaptığı o şeylerin hepsi Allah'ın fiilidir, efâlidir. Allah, "rûhumdan nefhettim" buyurduğu için nefhetmek de Allah'ın fiili olmuş olur.

Evet, Allah, insana rûhundan nefhetmiştir ve Allah'ın nefhettiği bu rûh, aşktandır; ama insan, Allah'ın aşkını, tecellisini, nûrunu başka şeylerle değiştirme hakkına sahiptir.

Rûhu anlatmaya çalışırken söylemiştim. Rûhun içi nûrdan bir bal peteği gibi aşkla doludur. Allah, insana rûhundan nefhedince ona aşktan nefhetmiştir ve onda Allah'ın bütün isimleri, güzelliği mevcuttur. Bu nûr her zerresiyle gören, işiten, bilen aşktan bir nûrdur. Bu aynı zamanda gönüldür, insanın fıtratıdır.

Allah âyet-i kerimelerde **"öyle bir günden sakının ki (o gün hepiniz) Allah'a döndürüleceksiniz sonra da herkese kazandığı (amellerin karşılığı) tastamam verilecek ve onlara asla zulmedilmeyecektir."**[11] Herkese kendi kazandıkları vardır. **"Size ancak yaptıklarınızın karşılığı verilir."**[12] **"Doğrusu insana, çalışmasından başka bir şey yoktur. Muhakkak ki bu çalışması(nın, çaba ve gayretinin hesabı) da yakında görülecektir."**[13] Herkese sa'yının (peşinden koştuğu şeyin) karşılığı vardır, buyurmuştur. Görüldüğü gibi insan her şeyi kendi elleriyle yapar ve neyi isterse ancak onu bulur. İşte, insan başka

[10] Hicr/29, Sâd /72
[11] Bakara /281
[12] Yâsîn /54
[13] Necm /39-40

şeyleri sevip tercih edince, fıtratına nefhedilen rûhu, peşinden koştuğu şeylerin sevgisiyle değiştirmiş olur.

Daha iyi anlaşılması için izah edeyim.

Biri dünyayı sevip onu tercih ederse Allah'ın kendisine yerleştirdiği fıtratını yavaş yavaş değiştirmeye başlar ve Allah'ın nefhettiği rûh, aşktan olan o güzellik yerini yavaş yavaş kulun sevdiği şeye bırakır. Kul tabir-i caizse o peşinden koştuğu şeyi manevi olarak yer, içer, onunla nefes alır; yani sevdiği her şey ona nefesi, yediği, içtiği olur. Böyle olunca da Allah'ın kendisine ikram ettiği tecellisi, fıtratındaki aşk, muhabbet gönlünden yavaş yavaş ayrılır, kul da onların yerine sevdiği şeyleri koyar.

Mesela; manevi olarak bakıldığında biri küfürdeyse fıtratını, gönlünü tamamen karartmış, simsiyah yapmıştır; ama o bunu kendi eliyle yapmış, kararmayı kendisi tercih etmiştir. Rabbine iman eden, rabbini seven biri ise rabbini ne kadar sevmiş, ne kadar dinlemiş, rabbine ne kadar iman etmiş, itaat etmişse Allah'ın nefhettiği manevi güzelliğini o kadar kemale erdirmiştir. Bu nedenle herkese kendi elleriyle yaptığının karşılığı vardır. Kim neyi tercih eder, neyi severse gönlünde de onu bulur.

İnsan, aşktan ibaret bir varlıktır, Allah ona kendinden aşk vermiştir; fakat insan, Allah'ı değil de başka şeyleri sevince, tercih edince onların peşinden koşunca malıyla, canıyla Allah yolunda cihad etmeyince, elindekileri Allah'a kurban edip kendisi de Allah'a kurban olmayınca kendi güzelliğini kendi eliyle değiştirmiş olur. Yalnız, insanın bunu yaparken büyük bir çaba, gayret sarf etmesi ve kendini kendisinden perdeleyip rabbini sürekli unutması gerekir. Öyle ki fıtratındaki güzelliği, Allah'ın kendisine nefhettiği rûhu başka şeylerle değiştirebilsin. Yoksa başkalarını Allah'ı sever gibi nasıl sevebilir!

Allah, insanı yaratmışsa, kendinden ona varlık vermiş, hayat vermiş, şeref vermiş, yakınlık vermişse, melekleri ona secde

ettirmiş, her şeyi onun için yaratmış, onun hizmetine, emrine vermişse, ona ebedi bir hayat hazırlamış ve "seni bana âbd olasın, âşık olasın, sevesin diye yarattım" demişse kul zaten Allah'ı her şeye tercih edebilecek ve fıtratındaki güzelliği, hakikatini açığa çıkarabilecek vasıftadır, demektir. O yüzden bir insanın bunu kaybetmesi çok zor bir şeydir ve çok büyük bir çaba, gayret gerektirir.

Manevi olarak kim Allah'tan her neyi isterse istediği şeyi Allah ona verir, ikram eder. Allah âyet-i kerimede **"de ki: Hak rabbinizdendir. Öyle ise dileyen iman etsin, dileyen inkâr etsin."**[14] İman da bellidir, küfür de bellidir, dileyen iman etsin, dileyen kâfir olsun, buyurur. Aynı şekilde şükür de bellidir, nankörlük de bellidir. Dileyen şükretsin, dileyen nankörlük yapsın. Dileyen Hz. İnsan olsun, meleklerin secde ettiği varlık olsun, dileyen de her neyi istiyorsa o olsun. Bu konudaki tercih kulun kendisine aittir. Kul, bunlardan hangisini tercih ederse Allah onu kuluna verir.

Evet, kul hangi hâli seviyorsa önceki hâlini boşaltıp fıtratına onu doldurur, onu yerleştirir; ama onu yerleştirmek için önce bayağı bir zorlanır; çünkü kendisi İslam fıtratı üzerine yaratılmıştır. Bu yüzden fıtratında Allah'ın tecellisini, güzelliğini taşır. Kulun da fıtratındaki bu güzelliği bırakıp daha doğrusu kovup yerine başka şeyleri koyması lazım ki fıtratını değiştirebilsin. Allah âyet-i kerimede **"bir kavim (yaratılışlarında) kendilerinde bulunan (güzel ahlak ve fıtrat)ı değiştirmedikçe Allah onlara verdiği nimeti asla değiştirmez"**[15] buyurmuştur. İnsan kendini değiştirmek ister ve bunun için çabasını gösterirse Allah da onu değiştirir. Diyelim ki bir kavmin hepsi eşek olmak istiyorsa Allah da onlara "tamam, tercin sizindir" der ve onların fıtratını istedikleri şeyle değiştirir.

[14] Kehf /29
[15] Enfâl /53

Peki, eşeğin hâli nasıldır?

Eşeğe yük yüklendiğinde hiç itiraz etmeden, düşünmeden onu götüreceği yere kadar götürür sonra gelir samanını yer. Sabah olunca bir daha yükünü alır, götüreceği yere taşır ve bu böyle devam eder. Eşeğin yemekten, içmekten, kendisine verilen işi yapmaktan başka bir gayesi yoktur. Biri de "ben dünya hayatıma, kazanmama, işime, ticaretime, mevkime, makamıma bakarım" derse tıpkı eşek gibi olur. Sabah çıkıp çalıştığı yere, ticaretine gider, akşam olunca da eve gelir, yer, içer, yatar. Sabah kalkınca yükünü taşımaya devam eder. O kişi böyle bir hayatı yaşamayı istediği için Allah da ona "tamam, madem Hz. İnsan olmayı tercih etmiyor, eşek olmayı istiyorsun, o zaman öyle ol" der ve onun fıtratını bununla değiştirir. O da artık Allah'ın rızasını, ebedi hayatını dert edinmez ve devamlı dünyası için, nefsi için çalışır durur.

Birinin Allah ile bir derdi yoksa, ebedi hayatını kazanmak gibi derdi, çabası, gayreti yoksa, Allah'ın rızasını kazanmak, kendisini yaratan malikini, melikini, sahibini razı etmek ve onun sevgisini kazanmak gibi bir derdi yoksa, bunu gönlünün en derin yerinden hissetmiyor, tatmıyorsa o kişi fıtratını bozmuş ve Allah'ın aşkının, muhabbetinin, kendisine nefhettiği rûhun yerine başka şeyleri koymuştur.

Kardeşlerimiz bazen "cehennemde azabı gören rûh mudur yoksa beden midir" diye sorarlar. Devamlı söylüyoruz; cehenneme giden biri rûhunu, insanlığını kaybetmiştir, onda artık rûhtan eser yoktur. Kulun son nefese kadar Hz. İnsan olma imkânı devam eder. Her ne kadar kalbi mühürlenmiş olanlar bu imkânlarını önceden kaybetseler de diğer insanlar için Hz. İnsan olma imkânı son nefese kadar devam eder. Eğer biri bu imkânı değerlendirmezse son nefeste rûhunu, insanlığını tamamen kaybeder ve artık bambaşka bir varlık olur, dolayısıyla gideceği yer

de cehennem olur. Onun için cehenneme gidenler insanlığını kaybetmiş olanlardır. Allah'ın nefhettiği rûh cehenneme gitmez.

Allah âyet-i kerimede rabbini, Allah'ın âyetlerini dinlemeyenler için **"bunlar hayvanlar gibi hatta daha (idrakten yoksun ve) şaşkındırlar."**[16] **Kel en'âm:** "(Bunlar) Hayvanlar gibidirler" buyurmuştur. Nasıl ki hayvanlara seslendiğinde seni anlamıyorlarsa onlar da Allah'ın âyetleri kendilerine okunduğunda hiçbir şey anlamazlar. Ha hayvanlara seslenmişsin, ha onlara seslenmişsin hiç fark etmez, artık insanlığını kaybetmiş ve hayvan gibi olmuşlardır.

Allah, kullarından Hz. İnsan olmalarını istiyor. Bundan dolayı kullarını ısrarla kendine, Allah'ın nefhettiği rûh olmaya, güzelliğiyle güzel olmaya davet ediyor. İnsanın yaptığı yanlışa bire bir verirken, yaptığı hayra, iyiliğe, güzelliğe karşılık en az bire on, bire yüz, yedi yüz, hatta hesapsız veriyor.[17] Bu, kulun imanına, aşkına, muhabbetine, samimiyetine, ihlasına göredir. Allah, kullarına "sen bir güzellik yap, yaptığın güzellik karşılığında manevi nimetten sana en az on veririm. Ya da on tane yanlışını siler yerine on tane güzellik koyarım" buyuruyor. Bu da Allah'ın, kuluna olan rahmeti, sevgisidir. Kulu kazansın ve fıtratını açığa çıkarıp Hz. İnsan olsun diyedir.

Evet, kim ne olmak istiyorsa onun sevgisi, rızası peşinde koşar. Bununla ilgili olarak Mevlana (r.a.) *"neyi seviyorsan osun sen. Bir lokma ekmeği seviyorsan bir lokma ekmeksin sen"* demiştir. Biri ekmeği seviyorsa değeri ekmek kadar olur; ama Allah'ı seviyorsa ona paha biçilemez; çünkü Allah'ı sevdiği için Allah onun gönlüne tecelli eder. O kul da rabbinin güzelliğiyle, tecellisiyle, rahmetiyle, aşkıyla, muhabbetiyle güzel olur.

[16] A'râf /179
[17] En'âm /160

Allah bize "ihlaslı olun, dini Allah'a halis kılarak halis kullar olun. Hayatınız benim için olsun, benim rızamın peşinde hayatınızı harcayın" buyuruyor. Hayatımızı neyin peşinde koşarken harcıyorsak hayatımızı ona kurban etmiş, bunun karşılığında peşinden koştuğumuz şeye layık olmuş oluruz.

Allah âyet-i kerimede **"herkesin, peşinde koştuğu şeyin karşılığını bulması için muhakkak ki (o kıyamet) saat(i) gelecektir. Neredeyse onu (kendimden bile) gizleyeceğim"**[18] buyurur. O gün orada böyle dehşet bir hâl vardır. Allah "o günü neredeyse kendimden bile gizleyeceğim" derken aslında bize "seni kaybetmiş olarak görmek istemiyorum. Kâmil manada bir kul, bir âşık olarak, meleklerin secde ettiği bir varlık olarak, her türlü nimete layık bir âbd olarak görmek istiyorum. Ahirette senin benimle olmanı, sana cemalimi müşahade ettirmeyi istiyorum, seni sana müşahade ettirmeyi istiyorum. Sana nasıl bir güzellik verdiğime seni şahid kılmak istiyorum" buyuruyor.

Allah'ın istediği, sevdiği gibi olmaya, Allah'ın nefhettiği rûhu, emaneti taşımaya çalışırız inşallah.

Bu emaneti kirlettiysek yapmamız gereken şey; rahman ve rahim olan, bizi seven rabbimizin buyurduğu gibi "estağfirullah, tövbe ya rabbi"[19] demektir. Allah bize "istiğfar edin, bana dönün, sizi hiç kirlenmemiş, hiç yanlış yapmamışsınız gibi kabul ederim, o zaman da kaybetmezsiniz" buyuruyor. Onun için Resulullah (s.a.v.) Efendimiz *"pişmanlık tövbedir"*[20] buyurmuştur; yani gönlümüzden pişmanlık hissetsek bile Allah, yaptığımız yanlışa karşılık tövbe ettiğimiz için güzelliğimizi silmez, güzelliği bizden almaz "tamam kulum, sen kaybetmedin, bu güzellik sende kalsın"

[18] Tâhâ /15
[19] Nisâ /106
[20] Elbani, İbn Mace; Al Kari (4/1637)

der. Onun için manevi olarak kaybedenlerin kaybetmeleri için çok büyük bir çaba, gayret sarf etmeleri gerekir.

Biz de kazanmaya, kazandırmaya çalışacağız ve Allah'ın bize nefhettiği rûh olacağız inşallah. Bununla beraber manevi olarak büyüyüp Allah'ın güzelliğine, tecellisine mazhar olacak, kâmil manada rabbimizin sevdiği gibi bir kul olacağız inşallah. Böyle olunca Allah'ın muradı üzerimizde gerçekleşir. Bunun için de "senden şunu istiyorum, bunu istiyorum, ya rabbi" değil "sen benden ne istiyorsun, ya rabbi" deyip hayatımızı rabbimizin istediği gibi yaşayacağız inşallah.

Şimdi de Allah'ın seele "sordu" fiilini anlamaya çalışalım hep beraber.

Allah sorar. **"Hasîb (mahlûkata muamele ederken onun kazanması için her şeyi bir hesapla yapan ve her şeyin hesabını soran) olarak Allah yeter."**[21] Allah Kıyamet günü, kâfirlere yıl sayısı olarak yeryüzünde ne kadar kaldınız, diye sorar. "(Onlar da) Bir gün veya günün bir kısmı kadar kaldık" derler. Allah da onlara "pek az kaldınız" buyurur.[22]

Allah bunu bize haber veriyorsa o günü bekleyip "Allah Kıyamet günü bize bunu sorar" dememiz doğru değildir. Bu her bir âyet için böyledir. Herkes hayatının sonuna geldiğinde dünyada bir gün ya da yarım gün kaldığını anlar. Hepimiz geldik ve gidiyoruz. Ebedi hayatımızı kazanabilmek için rabbimizi unutmamalıyız. Allah da bize âyetleriyle dünya hayatının geçici olduğunu, asıl sevmemiz gereken hayatın, ahiret hayatı olduğunu, rabbimizin bizim için tercih ettiği, takdir ettiği hayat olduğunu hatırlatıyor.

[21] Ahzâb /39
[22] Mu'minûn /112-114

Allah âyet-i kerimede cennetteki nimetleri anlattıktan sonra "(dünyada) yarışanlar, bunun için yarışsınlar."[23] Dünya için yarışmayın, ahiret için yarışın, buyuruyor. **"Bu dünya hayatı bir eğlence ve oyundan başka bir şey değildir. Şüphesiz âhiret yurdu ise, işte asıl hayat odur."**[24] Yani Allah katındaki hayatı, ahiret hayatını tercih edin, dünyayı ahirete kurban edince ahireti kazanabilirsiniz, buyuruyor.

Evet, Allah her şeyi bize sorar. Allah her neyi söylemişse "söylediklerime karşılık ne cevap verdiniz? Size emrettiklerimi yaptınız mı yapmadınız mı? Size doğru olun, güzel yapın, cennete koşun, rabbinize firar edin, kimseyi eleştirmeyin, çekiştirmeyin, yermeyin. İnsanlara yardım edin, rahmet edin, yedirin, içirin, giydirin, birbirinize hidâyet olun, ipime hep birlikte sımsıkı sarılın. Benim yolumda çaba, gayret sarf edin, cehd edin, birbirinizi sevin, kardeş olun, kardeşlerinizin arasını bulun, dedim. Bunları yaptınız mı, yapmadınız mı" diye sorar.

Bu her türlü ibadet için de geçerlidir. Allah "ayaktayken, otururken, yan üzeri yatarken beni unutma, beni zikret.[25] Nerde olursan ol, kiminle beraber olursan ol, benim huzurumda olduğunu unutma.[26] Ne yana dönersen dön, benimle muhatapsın.[27] Ben sana şah damarından daha yakınım, dedim.[28] Böyle iman ettin mi, etmedin mi? Namazı kıl, orucu tut, imkânı olanlar, yol bulabilenler beytimi ziyaret etsinler,[29] dedim. Zekâtı ver, infak et, sadaka ver, yardım et, dedim. Bunları yaptın mı, yapmadın mı" diye sorar. Allah'ın vahyettiği her şey hayatımızın

[23] Mutaffifin /26
[24] Ankebût /64
[25] Nisâ /103
[26] Sebe /46
[27] Bakara /115
[28] Kaf /16
[29] Âli İmrân /97

her alanını kapsar; çünkü Allah'ın her anda kazanmamız için bize bir emri vardır ve emrini yerine getirip getirmediğimizi bize sorar.

Allah âyet-i kerimede "rabbaniyyun olun.[30] Rabbani, ilâhi, manevi bir varlık olun, çamurdan bir varlık olmayın. Size nefhettiğim rûh olun, gönül olun, maneviyat olun, nûrdan, meleklerin secde ettiği bir varlık olun" buyurur. Rabbinin emrini, hükmünü dinleyen, ciddiye alan, hesabını yapan bir kul, rabbani bir kul olmaz mı!

Allah bize kazanalım, ona yakın, mukarrebbun, dost olalım, bu şerefi taşıyalım ve üç kuruşa, üç günlük dünya hayatına, bir avuç toprağa, çamura tenezzül etmeyelim diye her nefeste ne yapmamız gerektiğini vahyetmiş, beyan etmiştir. Bununla beraber nasıl yapmamız gerektiğini de peygamberleriyle öğretmiştir. Allah bizi kendisi için yaratıp bu şerefi bize vermiştir. Bu yüzden Allah her nefesimizden, ağzımızdan çıkan her kelimeden bizi hesaba çeker ve bize sorar.

Allah ilk başta Âdem'i yaratır sonra meleklere **"onu düzenleyip (ona bir şekil verdikten sonra) ona rûhumdan nefhettiğim (üflediğim) zaman hemen onun için secdeye kapanın"**[31] buyurur. Allah bize ilk andan itibaren "sen meleklerin secde ettiği varlıksın" buyuruyor. Allah'ın bütün fiilleri onun sevgisinden, aşkından, muhabbetinden, kuluna olan yakınlığından dolayıdır. Mesele; kulun bunu görmesi, bakıp anlamaya çalışması, "bence" demek yerine "Allah'a göre" demesidir. Kul "Allah'a göre" deyince Allah'ın kendisine muamelesini, efâlini anlar ve Allah'ın güzelliğiyle güzel olur; çünkü Allah, kuluna her konuda ne yapması, hatta ne düşünmesi, ne konuşması, nasıl yürümesi gerektiğini bile söylemiş ve "bunu böyle yap, şöyle yapma" demiştir.

[30] Âli İmrân /79
[31] Hicr /29

Allah bizi rabbinin emrettiği gibi yaşayanlardan eylesin inşallah.

Bir de Allah'ın kasesnâ fiili vardır. Şimdi de hep birlikte kasesnâ "kıssa etti, hikâye etti, haber verdi, anlattı" fiilini anlamaya çalışalım inşallah.

Allah kıssa eder, anlatır; ama Allah'ın anlattığı, hak ve gerçektir. Bu yüzden Allah âyet-i kerimede **"(resulüm!) işte bunlar, Allah'ın âyetleridir. Biz onları sana hak ile okuyoruz."**[32] Yani ibret alasınız, ders alasınız diye anlatıyoruz, buyurmuştur.

Allah kıssa eder, anlatır, örnek verir; ama Allah'ın anlattıkları mutlaka yaşanmış olan kıssalardır. Bazı âlimlerimiz elbette ki bilmeden Kur'ân'daki kıssalara "olmamış olabilir" ya da "Allah bize örnek olsun diye onları veriyor, aslında yaşanmamıştır" diyebilir. Oysaki Allah hak ile kıssa eder, anlatır, Allah'ın anlattığı mutlaka haktır, gerçektir. Bunu Allah söylüyor.

İster Hz. Yûsuf (a.s.)'ın kıssası, ister iki bahçe sahibinin kıssası, ister Hz. Hızır (a.s.) ile Hz. Mûsâ (a.s.)'ın kıssası olsun hiç fark etmez, Allah'ın haber verdiği bütün kıssalar hak ve gerçektir, dolayısıyla "Allah onu bize örnek olarak anlatmış, aslında böyle bir olay gerçekleşmemiş" demek âyetleri inkâr olur. Allah nasıl gerçekleşmemiş, olmamış bir şeyi anlatır! Allah önce onu yaratır sonra yaptırır, ondan sonra da anlatır. Allah olmamış bir şeyi niye anlatsın! Allah olan şeyi, hakkı, gerçekleşmiş olanı anlatır. Bize düşen de; oradaki dersi, ibreti almaktır.

"Daha önce sana anlattığımız resullere ve sana anlatmadığımız (daha nice) resullere de (vahyettik)."[33] Allah bize peygamberlerin kıssalarını anlatır. Allah bir de iman etmeyen

[32] Bakara /252
[33] Nisâ /164

kavmin kıssalarını, onları nasıl helâk ettiğini anlatır. Demek ki Allah anlatıyormuş!

Allah'ın bize anlatmadığı, örneklendirmediği hiçbir şey yoktur. Allah peygamberleri, peygamberlerle beraber olanları, onların nasıl kazandıklarını, onların imanlarını, Allah'a teslimiyetlerini, takvâlarını, muhsin oluşlarını, güzelliklerini, kulluklarını, aşklarını, muhabbetlerini, Allah yolunda cehd etmelerini, cihad etmelerini, fedakârlıklarını, musibetlere, belalara nasıl sabrettiklerini, ateşe atılırken bile "hasbinallahu ve ni'mel vekil"[34] dediklerini anlatır.

Allah bir de iman etmeyip itiraz edenleri nasıl helâk ettiğini anlatmıştır. Allah'ın resullerine itiraz, Allah'ın âyetlerine, vahyine; yani Allah'a itirazdır. Allah onları helâk etmeden önce onlara nasıl mühlet verdiğini, nasıl tekrar tekrar uyarıp ikaz ettiğini anlatır. Bu yüzden âyet-i kerimede **"ne olurdu (nefsine zulmeden) zalimler (kıyamet günü) azabı gördükleri zaman (anlayacakları gibi) bütün kuvvetin (ve kudretin) Allah'a ait olduğunu ve Allah'ın azabının çok şiddetli olduğunu (bu dünyada da) gör(üp anlayabil)selerdi"**[35] buyurur.

Allah'ın böyle buyurmasının hikmeti nedir?

Allah, kulunu iman etmeye zorlarsa kulun imanı iman olmaz. Hiç kimse Allah'ın, kuluna olan yakınlığını anlayamaz; çünkü onu Allah yaratmış, kendinden ona varlık, hayat vermiştir. Kulunun kazanmasını istediği için de "ne olurdu azabı görmeden önce her şeyin, mülkün, hükmün Allah'a ait olduğunu bilselerdi" buyuruyor.

Kul, Allah'ın azabının çok şiddetli olduğunu bilse rabbine boyun büker, istediğini rabbinden ister, ahireti tercih eder, rabbini kabul eder, hiç kimsede hiçbir gücün olmadığını anlar,

[34] Âli İmrân /173, Burûc /4-8
[35] Bakara /165

rezzak olanın, kerim olanın Allah olduğuna iman eder, ondan ister ve bir şeyden korkmaz, endişe etmez. Dünya hayatı için de dünya nimetlerini rabbinden ister; çünkü başkalarından isteyince, başkalarından bir beklentisi olunca rabbini unutmuş, ondan yüz çevirmiş olur.

Allah anlatırken bir de bize "siz de anlatın, kıssa edin, örneklendirin" buyurur. **"(Resulüm!) Sen rabbinin yoluna hikmet ve güzel nasihatle davet et."**[36] Bu âyette Allah bize işi nasıl yapmamız gerektiğini öğretiyor. O hâlde Allah'ın kulu olarak rabbimize davet ederken hikmetle davet etmemiz, anlatmamız, en güzel söz neyse onu söylememiz gerekir. Allah, kullarının kazanmasını istiyor ya, kul kazanınca, onun sevdiği gibi yapınca amiyane bir tabirle rabbimiz seviniyor ya, bizim de yaptığımız her şeyde "bunu yapınca rabbim sevinir mi, yoksa küser, darılır, gazap mı eder" deyip yaptığımız şeye karşılık rabbimizin bize nasıl muamele edeceğini anlamaya çalışmamız ve rabbimizle sevinmemiz gerekir.

Allah'ın âyet-i kerimede **"eğer Allah, kazandıkları (günahları) yüzünden insanları (hemen) cezalandırsaydı (yerkürenin) sırtında hiçbir canlı bırakmazdı"**[37] buyurduğu gibi Allah zaten kullarını affedendir, dolayısıyla kulların günahına, yanlışına göre onlara muamele etmez; çünkü **"rabbiniz rahmeti zatına yazdı"**[38] buyurmuştur.

Bir kul olarak bize düşen "rabbimden şunu istiyorum" demek değil "rabbim nasıl seviyorsa ben de öyle seviyorum, o nasıl istiyorsa ben de öyle olmasını istiyorum. Rabbimden isteğim, duam; rabbimin benim için takdir ettiğidir, sevdiğidir, yaptığıdır"

[36] Nahl /125
[37] Fâtır /45
[38] En'âm /54

demektir. Böyle dersek doğru yapmış ve rabbimizin istediği, sevdiği gibi oluruz.

Allah bir de gönlümüze anlatır. Mesela; bir olay olur ya da bir şeyle karşı karşıya geliriz ve birden gönlümüze bir atasözü, bir âyet yahut daha önce yaşanmış bir olay gelir. Bu; Allah'ın gönlümüze o kıssayı o anda vahyetmesidir. Onun için hayırdan gönlümüze her ne geliyorsa bilelim ki Allah'tandır, şerden her ne geliyorsa bilelim ki o da şeytandandır.[39] Mesele; rabbimizin bize anlattığını dinlemektir.

Allah anlatır. Şeytan da anlatır. Bize kulluğumuzu ve her anda imtihanda olduğumuzu unutturmak için "şu şöyle yaptı, onun için böyle oldu" dedirtir. Bu nedenle her ne olursa olsun yaşadığımız bir olayla ilgili o anda Allah'ın bizi imtihana tabi tuttuğunu görmemek şeytanidir. Allah'ın bize kıssa ettiği, anlattığı her şey bizim için sadece rahmettir. Rabbimizi dinleyince gönlümüz ferahlar, genişler, gönlümüze sekinet iner, gönlümüz itminan bulur, cennet olur, onun nûruyla nûrlanır. Şeytanın bize verdiği vesveseyi kabul ettiğimizde ise gönlümüz daralır, bunalır, sıkışır; yani gönlümüze gelenin Allah'tan mı şeytandan mı olduğu çok nettir. "Anlamadım" diye bir şey yoktur!

Seni sevdiği için yaratan rabbin, seni önce sevmiş sonra "kendime böyle bir kul istiyorum" deyip yaratmıştır; yani "onu şöyle imtihanlara tabi tutacağım, o imtihanlar esnasında o da beni sevdiğini ortaya koyacak. İşte, bu sevgiye, aşka layık olacak bir kul yaratacağım" demiş ve seni yaratmıştır. Allah'ın sana yaptığı her muamele sana "seni seviyorum, güzel olmanı, temizlenmeni istiyorum. Seni seviyorum, büyümeni istiyorum. Seni seviyorum ve şu yanlış fikrinden, düşüncenden, hâlinden kurtulmanı istiyorum. Seni seviyorum, senin de bana 'seni seviyorum ve sana iman ettim' demeni seviyorum" buyurmasıdır. Sen de yaşadığın

[39] Nisâ /79

her olayın kazanman için rabbinden sana bir imtihan olarak geldiğini bildiğinde ve rabbinin sevdiği gibi yapmaya çalıştığında Allah'ın sana "seni seviyorum" demesine "ben de seni seviyorum" diye cevap vermiş olursun.

Allah zaten her şeyi anlatmıştır. Mesele; rabbimizi dinlememizdir. Rabbimizle her anda o kadar çok muhatap oluyoruz ki onunla muhatap olmadığımız bir anımız bile yoktur. Madem öyle rabbimizin muamelesine şahid olmamız gerekir. Diyelim ki rabbimizin bize yaptığı muamelenin bir kısmında ona şahid olmadık, tabir-i caizse onu işitmedik; yani gönül kulağımız onu duymadı, o zaman da gök gürültüsü gibi gelen bir muamele, bir hitap vardır ki ona da "ben işitmedim, anlamadım" diyemeyiz.

Evet, mesele; Allah ile, rabbimizle, sahibimizle muhatap olmak, onun bizi muhatap aldığını, her anda bize muamele ettiğini ve bu muamelesinin de saf aşktan, muhabbetten, rahmetten olduğunu bilmektir. Allah âyet-i kerimelerde "rabbiniz rahmeti zatına yazdı." Yani "ben, kullarıma erhamer rahiminim, rahman ve rahimim. Allah, insanlara karşı raûftur, rahîmdir (kullarına karşı şefkatle muamele eden, isimlerinde ve fiillerinde her zaman rahmeti tecelli edendir)"[40] buyuruyor. İşte, bütün mesele; rabbimizin rahman ve rahim olduğuna, bize rahmetiyle muamele ettiğine iman edip ona kul olmamızdır.

Allah dünya hayatı için "bir günlük hayat, çok az bir zaman"[41] buyurmuştur. Dünya hayatı ahirete, ebedi hayata göre bir günlüktür, dolayısıyla burada yaşanan sıkıntılara bakıp Allah'ın rahmetini, sevgisini görmezden gelmek sanki dünya ebediymiş gibi anlamaktır; ama dünya hayatını bir günlük hayat olarak anlarsak nasıl bir imtihanla karşılaşırsak karşılaşalım, bu imtihanın, imanı ispatlama, Allah'ın sevgisini, imanı kazanma ve

[40] Bakara /143, Hadîd /9
[41] Mu'minûn /113-114

kazandığımız bu sevgiyi koruma, kemale erdirme imkânı olduğunu anlarız.

Bilmemiz lazım ki imtihan ne kadar büyükse o kadar kazanma imkânı vardır. Bu yüzden peygamberler en büyük imtihanlara tabi tutulmuşlardır. O hâlde tabi tutulduğumuz imtihan büyükse rabbimiz bize daha büyük bir şekilde "seni seviyorum, sana güveniyorum, sen kazanırsın" demiştir. İmtihan küçükse o zaman da bu sevgi, küçüktür, büyük imtihanlarla karşı karşıya gelme büyüklüğünü gösteremiyoruz demektir. Madem öyle büyük imtihanlarla karşılaştığımızda buna üzülmememiz, tam tersine "rabbim beni ciddiye alıyor, bana güveniyor. Demek ben büyümüşüm ki rabbim beni böyle büyük bir imtihana tabi tutuyor" deyip sevinmemiz gerekir.

İnşallah imtihanları, rabbimizin bize "seni seviyorum" demesi olarak anlayacak, Allah'ın her efâlinin El Esmâu'l Husnâ'sından, her isminin, güzelliğinin de zatından tecelli ettiğini idrak edeceğiz.

Allah'ın her ismi, güzelliği zatından, dolayısıyla saf aşktan, muhabbetten tecelli eder. Bu nedenle rabbimizin zat ismi olan "Allah" ismi de saf aşk demektir ve hiçbir isim Allah'ın zat isminin yerini alamaz; çünkü Allah'a nisbet edilen hiçbir isim Allah ismi gibi olamaz.

Neden?

Allah ismi, kendi içindeki manası ve özelliği bakımından her zaman için Allah isminin manasını verir. Mesela; "Allah" ismini yazdığımızda hangi harfin yerini değiştirirsek değiştirelim veya çıkarırsak çıkaralım yine "Allah" demek olur. Her hâlükârda "Allah" lafzının her bir harfi "Allah" manasına gelir.

Bununla beraber Arapça'da bir kural vardır. Arapça'daki birçok kelimelerin özü, temeli üç harftir. Diğer harflere zaid

harfler, sonradan ilave edilen harfler denir. O üç harfin yerleri değişse ve oluşan her yeni kelime hangi manaya gelse o manaların hepsinin işaret ettiği ortak mana neyse kelimenin asıl, öz manası o olur.

Allah ismi de "elif, lam, he" olmak üzere üç harften meydana gelir. Lam harfi iki defa gelir. Allah isminin harflerinin yerleri değişse ortaya bazı kelimeler çıkar; ama bu kelimelerin ortak manası hep aynıdır.

Elehe; ilâh demektir. Herhangi bir şeyi âbd olurcasına seversek o bizim ilâhımız olur; çünkü ilâh kelimesi sevilen, âbd olunan, kendisinden hâyır umulan, aynı zamanda azamet sahibi, büyük, azim manasındadır.

Ehele; insanın ehli, ev halkı; yani en yakınları, en sevdikleri manasındadır, dolayısıyla en yakın ve en sevilen demektir.

Leheve, lehv; arzu edilen, insana zevk ve sefa veren şey demektir. Zevk veren, gönle huzur, sefa veren, arzu edilen şeylere leheve denir. Mesela; oyuna da lehv denilir.

Evele; insanda sevgi, hayranlık uyandıran ve haşyet duyulan şey manasına gelir.

Vehele; olağanüstü olan, insana çığlık attıran ve insanı heyecanlandıran şey demektir. Hatta o kadar heyecanlandıran ki korkutan manasına da gelir; yani görülmediği, bilinmediği için korku duyulan şey demektir.

Heyele; insanın içini ürperten güzellik anlamına gelir.

Velehe de sevdiğini kaybettiği için aklı başından giden demektir. Kısacası Allah isminin her bir harfi aşk demektir. Allah'ın zatından tecelli eden El Esmâu'l Husnâsı, güzel isimleri de sadece aşk demek, Allah'ın, kuluna, varlığa "seni seviyorum" demesidir. İşte bize düşen de; Allah'ın fiiliyle, muamelesiyle bize her anda

“seni seviyorum” diye hitap ettiğini anlamak ve rabbimizin her işinin saf aşktan, hayırdan, güzellikten olduğunu bilmektir. Rabbimizin her anda bize muhabbetle, rahmetle muamele ettiğini bilince samimi bir gönülle rabbimize dönebilir ve bizi sevdiği için bize muamelede bulunan rabbimize “ya rabbi! Ben de seni seviyorum” diye cevap verebiliriz; yani ihlaslı, halis bir âbd, kul olabiliriz.

Evet, hep beraber Allah’ın ehlese “halis kılar, ihlas sahibi kılar, ihlas verir” fiili ile nefehe “nefhetti” fiilini, seele “sordu” fiilini, son olarak da kasesnâ “kıssa etti, hikâye etti, haber verdi, anlattı” fiilini âyetlerde geçtiği şekilde öğrenmeye, anlamaya çalıştık.

Allah bizi rabbi hakkında su-i zanda bulunanlardan eylemesin inşallah. Allah bizi rabbinin efâlini anlayanlardan eylesin. Allah bizi efâlinin tamamen aşktan, rahmetinden olduğunu ve kulunu sevdiği için muamele ettiğini anlayıp buna iman eden kullarından eylesin inşallah.

Allah hepinizden razı olsun.

49.Bölüm

EUZUBİLLAHİMİNEŞŞEYTANİRRACİM
BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Elhamdulillahi rabbil âlemin esselatu vesselamu aleyke ya seyyidel evveline vel ahirin ve ila cemiil enbiyayi vel murselin ve ila cemiil evliyai vel hamdulillahi rabbil âlemin.

Hep beraber Allah'ın El Efâlul Husnâ'sını ve rabbimizin bize yaptığı her muamelenin saf aşk, saf rahmet, saf güzellik olduğunu anlamaya, bununla beraber rabbimizin muamelesine nasıl karşılık vermemiz gerektiğini öğrenmeye çalışıyorduk.

Geçen sohbetimizde Allah'ın ehlese "halis kıldı, ihlas sahibi kıldı, ihlas verdi" fiilini, nefehe "nefhetti" fiilini, seele "sordu" fiilini, son olarak da kasesnâ "kıssa etti, hikâye etti, haber verdi, anlattı" fiillerini anlamaya çalışmıştık.

Bu sohbetimizde ise Allah'ın mekene "yerleştirdi, sağlamlaştırdı" fiilini, hemen ardından ise nüzul sırasına göre gelen diğer fiilleri anlamaya çalışacağız inşallah.

EUZUBİLLAHİMİNEŞŞEYTANİRRACİM
BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Allah yerleştirir, mekân ettirir, mekâna yerleştirir.

"(Ey insanlar!) Andolsun ki biz sizi yeryüzünde (imtihanlara tabi tutup halife olmanız için) yerleştirdik ve orada size geçimlikler (maddi ve manevi her türlü nimeti) verdik. Ne kadar da az şükrediyorsunuz!"[1] Allah bizi bir yere yerleştirmiş ve bizim için geçim vasıtaları yaratmışsa bizden şükretmemizi istiyor demektir. Biz de şükredeceğiz inşallah.

Allah bazen bir kulunu yerleştirdiği yerden alır ve başka bir yere yerleştirir, o zaman da o kulun yeri orası olur. Allah kimi

[1] A'râf /10

nereye yerleştirmişse onun yeri artık orasıdır. Mesela; Allah Hz. Yûsûf (a.s.) için âyet-i kerimede **"işte böylece (Mısır'da insanları imana davet etsin, orada adaletle hükmetsin) ve kendisine (rüyadaki) olayların yorumunu öğretelim diye Yûsuf'u o yere yerleştirdik"**[2] buyurmuştur.

Allah kimi nereye yerleştirmişse o kulun kazanma imkânı oradadır. Bu yüzden herkes Allah'ın kendisini nereye yerleştirdiğine, nasıl rızıklandırdığına ve ebedi hayatını kazanması için kendisine nasıl sebepler yarattığına bakmalıdır; çünkü Allah'ın insanı bir yere yerleştirmesi onun takdirinin sonucudur; yani Allah, kulu için senaryoyu öyle yazıp takdirini yapmıştır.

Allah bir kula nasıl bir takdirde bulunursa olaylar, sebepler de buna göre gelişir sonra da kul kendini Allah'ın kendisi için takdir edip yerleştirdiği yerde bulur; ama kul nereye yerleşirse yerleşsin Allah ondan orada kulluk yapmasını, ebedi hayatını kazanmasını, manevi olarak büyüyüp kemale ermesini ve emrettiği, sevdiği gibi bir kul olmasını istiyor demektir. Nerede olursa olsun herkes için bu böyledir. O yüzden Allah, Hz. Yûsûf (a.s.)'ı örnek olarak verip "böylece Mısır'da insanları imana davet etsin, orada adaletle hükmetsin ve kendisine (rüyadaki) olayların yorumunu öğretelim diye Yûsuf'u Mısır'a yerleştirdik" buyurmuştur.

Demek ki Allah'ın Hz. Yûsûf (a.s.)'ı Mısır'a yerleştirmesinin sebebi; orada insanları Allah'a davet etmesi, dolayısıyla kulluğunu yapmasıymış! Öyleyse kula düşen; her nerede olursa olsun "acaba rabbim burada benden ne yapmamı istiyor" deyip manevi olarak kazanmak için orada çabasını göstermesidir.

Biliyorsunuz biz de daha önce Diyarbakır'daydık; ama Allah sonra bizi ve kardeşlerimizi Diyarbakır'dan getirip Ankara Akyurt'a

[2] Yûsuf /21

yerleştirdi. Allah'ın bizim için böyle yapmasında da bir muradı vardır; çünkü yerleştiren odur.

İlk okuduğumuz âyette Allah **"(ey insanlar!) andolsun ki biz sizi yeryüzünde (imtihanlara tabi tutup halife olmanız için) yerleştirdik ve orada size geçimlikler (maddi ve manevi her türlü nimeti) verdik. Ne kadar da az şükrediyorsunuz"** buyurmuştu ya işte Allah bizi her nereye yerleştirmişse orada öncelikle yapmamız gereken şey rabbimize şükretmektir. Biz de Allah bize kazanma imkânı verdiği ve bize onun emrettiği, sevdiği gibi yapma imkânı verdiği için rabbimize şükredeceğiz, hamd edeceğiz ve rabbimizi çokça tesbih edeceğiz inşallah.

Hep beraber bize imkân verip kulluğumuzu yapabileceğimiz yere yerleştirdiği için rabbimize şükrediyor, hamd ediyoruz. Âlemlerin rabbine sonsuz şükürler olsun, hamd olsun.

Evet, insanları bulundukları yere yerleştiren Allah'tır. Onun için insanın bulunduğu yerden dolayı şikâyet etmesi doğru değildir. Dediğim gibi; kula düşen, bir yere yerleştiğinde kendisine kazanma imkânı verdiği için rabbine şükretmek, hamd etmek, bulunduğu yerde kulluğunu yapmak ve rabbinin kendisinden ne istediğini anlamaya çalışıp onun emrettiği, sevdiği gibi yapmaktır. Yoksa rabbine şükrünü yapmamış olur.

Hiçbir zaman unutmamamız gereken bir şey vardır. Hayatta tesadüf diye bir şey yoktur. Her neredeysek bizi oraya yerleştiren Allah'tır. Aynı şekilde dünyaya geldiğimiz yeri de biz seçmemiş, tercih etmemişiz. Allah geldiğimiz yeri bizim için tercih etmiş ve bizi bulunduğumuz yere gönderip yerleştirmiştir.

"Sonra onu sağlam bir karargâh (olan ana rahminin) içine bir nutfe (bir damla su) olarak yerleştirdik."[3]

[3] Mu'minûn /13

Allah, kulunu önce huzurundan gönderir sonra anne rahmine, karnına yerleştirir oradan da dünyaya çıkarıp olması gereken yere yerleştirir. Bunu takdir eden Allah'tır. Her ne varsa onun emri, onun takdiri, onun hükmüdür. Kulun burada herhangi bir tercihi, seçimi yoktur.

Kulun bilmesi lazım ki Allah onu nereye yerleştirmişse kendisi için hayr olan, güzel olan ve manevi olarak kazanabileceği, büyüyüp kemale erebileceği yer orasıdır. Bu durumda kula düşen de kendisine bu imkânı verdiği için yalnızca rabbine şükretmek, hamd etmek ve kazanmak için elinden gelen çabayı göstermektir.

Evet hep beraber Allah'ın mekene "yerleştirdi, sağlamlaştırdı" fiilini anlamaya çalıştık. Şimdi de Allah'ın nâdâ "nidâ etti, hitap etti" fiilini anlamaya çalışalım inşallah.

Allah, nidâ eder, hitap eder. Nidâ, sıradan bir konuşma değil ağır bir hitaptır.

"(Allah, Âdem'e hitâben şöyle buyurdu) Ey Âdem! Sen ve eşin cennete yerleşin ve dilediğiniz yerden yiyin; ancak şu ağaca yaklaşmayın sonra (kendine zulmeden) zalimlerden olursunuz." Allah, bu hitaptan sonra Hz. Âdem (a.s.) ve Havva annemizin iblisin tuzağına nasıl düştüğünü beyan eder. **"Derken şeytan, onlardan kapalı ayıp yerlerini kendilerine göstermek (ve takvâ elbiselerini üzerlerinden soymak) için onlara vesvese verdi ve 'rabbiniz size bu ağacı sırf melek olursunuz veya (melek olup cennette) ebedi kalanlardan olursunuz diye yasakladı' dedi. Ve onlara, 'ben gerçekten size (iyiliğiniz için) nasihat edenlerdenim' diye yemin etti. Böylece onları aldattı, (rablerinin emrini dinlemeyerek isyana) sürükledi. Derken (yasaklanan o) ağaçtan tattıklarında ayıp yerleri kendilerine göründü ve hemen cennet yapraklarından üzerlerini örtmeye başladılar."**[4]

[4] A'râf /19-22

Allah, Hz. Âdem (a.s.) ve Havva annemize "cennette dilediğinizden yiyin; ama şu ağaca yaklaşmayın" buyurur; ama iblis onları kandırır, onlar da Allah'ın emrini unutup ağaca yaklaşır ve onun meyvesinden yerler. Şimdi okuyacağımız âyet Allah'ın bunun üzerine Hz. Âdem (a.s.) ile Havva annemize yaptığı hitaptır. **"Rableri onlara, 'ben size bu ağacı yasaklamadım mı ve muhakkak ki şeytan sizin apaçık düşmanınızdır, demedim mi' diye nidâ etti."**[5]

Her insan bir Âdem'dir, dolayısıyla Allah'ın "muhakkak ki şeytan sizin apaçık düşmanınızdır, demedim mi"[6] nidâsı her insan için ebediyen devam eder. İnsan hayatı boyunca şeytana her uyuşunda kendisine Allah'tan "şeytan senin apaçık düşmanındır, sakın ona uyma" nidâsı gelir.

Kul hem zahiri hem de manevi olarak Allah'ın men ettiği bir şeye yaklaşınca ya da gönül itibari ile yanlış yapmaya niyet edince, henüz onu yapmadan önce Allah onun gönlüne nidâ eder, hitap eder. Mü'min bir kul, Allah'ın bu nidâsını çok açık, net bir şekilde işitir. Diğer bir tabirle Allah'ın yasakladığı bir şeye yaklaşmaya niyet edince Allah hemen onun gönlüne, aklına "bu yanlıştır, rabbin bunu men etmiştir" hitabını yapar, o da bu hitabı anlamakla kalmaz, aynı zamanda tadar ve niyet ettiği şeye yaklaşmaması gerektiğini anlar. Kul buna rağmen o yanlışı yaparsa Allah bu defa ona "ben seni bundan men etmemiş miydim, bunu yapma, dememiş miydim! Böyle yaparak şeytana uymuş oldun, ben şeytan sizin apaçık düşmanınızdır, dememiş miydim" buyurur. Kul da yaptığı yanlışa pişman olur ve bu pişmanlığı gönlünde tadar.

Nidâ önce rûha sonra rûhtan gönle gelir. Kul yanlış yapınca Allah ona bir daha nidâ eder; yani rûh gönle "haydi, mademki pişman oldun şimdi rabbine dön, tövbe et, istiğfar et, rabbinden

[5] A'râf /22
[6] Yâsîn /60

mağfiret dile. Rabbin ğafur ve rahimdir, tevvab ve rahimdir, sana rahmetiyle muamele eder, dönüşünü kabul eder, seni mağfiret eder. Haydi, rabbine dön" der.

Tövbe; dönmek demektir. Kul tövbe, istiğfar edince gönlüne bir ferahlık ve genişlik gelir ki bu da Allah'ın, kuluna "tövbeni kabul ettim ve seni mağfiret ettim" nidâsıdır.

Evet, Allah vahyinde her neyi söylemişse onu bir âdem olarak hepimize tek tek söylemiştir. O hâlde rabbimizin bize olan nidâsını, hitabını işitmemiz gerekir. Bu nidâ bizim için süreklidir. Her güzel şeye niyet ettiğimizde de Allah "doğru şudur, güzel şudur, haydi, kulum güzel yap, doğru yap" deyip bizi öyle yapmaya davet eder. Biz de ya rabbimizin güzel yapmamız, doğru yapmamız için olan davetine icabet ederiz ya da rabbimizin nidâsına yüz çevirip "ben duymadım, anlamadım" deriz.

Biri Allah'a hakkıyla, gerçek manada iman etmişse rabbinin huzurunda olduğunu tadar ve her yanlış yapmaya niyet ettiğinde rabbinin kendisine "sakın bu yanlışa yaklaşma, seni buna davet eden şeytandır. O senin apaçık düşmanındır, senin kaybetmeni istiyor; ama ben senin rabbinim ve senin kazanmanı istiyorum" hitabını işitir.

Bir de Allah'ın, gönle olan nidâsı vardır. Allah, kulunu her anda kendine davet eder ve "kullarım da benim davetime icabet etsinler"[7] buyurur. Kul da ya Allah'ın davetine icabet edip ona iman eder ya da rabbinden yüz çevirip şeytanın davetine icabet eder. Buradaki tercih tamamen kulun kendisine aittir.

Allah, Kıyamet günü kendilerine resul gelenlere de nidâ eder. **"O gün (Allah) onlara nidâ eder ve 'resullere ne cevap verdiniz' buyurur."**[8] Bu hitap dünyadaki nidânın sonucudur; çünkü Allah'ın resulleri Allah'ın âyetlerini okur ve insanları sadece

[7] Bakara /186
[8] Kasas /65

Allah'a, Allah'ın emrine itaate, Allah'a isyan etmemeye, itiraz etmemeye davet ederler. Allah da kendilerine resul gelmiş olanlara Kıyamet günü "peki, resullerimize ne cevap verdiniz" diye nidâ eder.

Şayet kendilerine resul gelenler dünya hayatını yaşarken Allah'ın davetine icabet etmiş, Allah'ın men ettiği şeylerden sakınmış, rablerini dinlemiş, ciddiye almış, yanlış yaptıklarında tövbe, istiğfar edip rablerine dönmüş, mağfiret dilemişlerse "resullerimize ne cevap verdiniz" hitabına cevap verme gücünü kendilerinde bulurlar; ama Allah'ın resullerini dinlememiş, ciddiye almamış, rablerinden yüz çevirip "ben bilmedim, anlamadım" demişlerse bu hitaba cevap verme gücünü kendilerinde bulamazlar.

Kulun her ne olursa olsun gönlünü açıp rabbinin nidâsını işitmesi şarttır. Aksi takdirde hayali bir ilâha iman etmiş olur ki o zaman da şeytanı dinler ve kaybedenlerden olur.

Allah bizi şeytanın davetine icabet edenlerden eylemesin inşallah. Allah bizi Allah'ın davetine, nidâsına kulak verenlerden eylesin. Allah bize "resullerime ne cevap verdiniz" diye sorduğunda "işittik ve itaat ettik, işittik ve iman ettik ya rabbi" demeyi nasip eylesin. Allah bizi "rabbim neyi emretmiş, neyi buyurmuşsa doğru odur, hak odur, güzel odur, benim için hayır olan odur" diyenlerden eylesin inşallah.

Şimdi de Allah'ın nehâ "nehyetti, men etti" fiilini anlamaya çalışalım hep beraber.

Allah men eder, nehyeder. Allah'ın zahiri ve manevi olmak üzere iki türlü nehyetmesi vardır. Allah'ın gönülleri yanlıştan nehyetmesi manevi nehyidir. Zahiri olarak bir şeyden men etmesi, alıkoyması da Allah'ın zahiri nehyidir.

“Muhakkak ki Allah; adaleti, ihsan etmeyi ve akrabaya (ikram edip) vermeyi emreder; aşırılığı, çirkin işleri ve azgınlığı da nehyeder (yasaklar). O, tezekkür edesiniz (düşünüp öğüt alasınız) diye size nasihat ediyor.”[9] Allah sizi fehşadan (kötülüklerden, yanlışlardan) nehyeder (sakındırır).

Allah’ın hangi fiili varsa kulundan da o fiili yapmasını ister. Örneğin; Allah nehyediyorsa kulundan da nehyetmesini ister. Şimdi okuyacağımız âyet bununla ilgilidir. **“Onlar, Allah’a ve âhiret gününe iman ederler; iyiliği emreder, kötülükten men eder ve hayır işlerinde yarışırlar. İşte onlar sâlihlerdendir. Onların yaptıkları hiçbir hayır karşılıksız bırakılmayacaktır; çünkü Allah, muttakileri (Allah’a karşı kulluk sorumluluğunu bilip yerine getirmeye çalışanları) çok iyi bilir.”**[10]

Allah’a ve ahirete iman edenler; iyiliği, ma’rufu, güzelliği emreder, kötülükten nehyeder ve hayırlı işlerde koşuşurlar. Onlar salihler ve muttaki olanlardır. Allah da onların yaptığı hiçbir hayrı karşılıksız bırakmayacaktır.

Demek ki salihler, mutakkiler, Allah’a ve ahirete iman edenler; insanları iyiliğe, güzelliğe, hayra davet ediyor, iyiliği emredip kötülükten nehyediyor ve hayırlı işlerde koşuşturuyormuş! Allah sadece böyle yapanlar için “muttaki” diyor ve bizlere “siz de muttakilerin böyle olduğunu bilin” buyuruyor.

Peki, Allah’ın; kötülükten, fahşadan (aşırı gitmekten) nehyetmelerini kullarından istemesindeki hikmeti nedir?

Daha önce söylemiştim; Allah’ın bütün isimleri onun zatından, bütün fiilleri de El Esmâu’l Husnâ’sından, güzel isimlerinden tecelli eder. Allah da kullarını sevdiği için hem Allah’ın güzelliğiyle, isimleriyle güzel olsunlar hem de Allah’ın

[9] Nahl /90
[10] Âli İmrân /114-115

sevgisine layık olsunlar diye kullarından kötülüğü nehyetmelerini ister. Bu yüzden de bize "Allah'a ve ahirete iman etmişseniz kötülükten men etmeniz, hayra, güzelliğe davet etmeniz, hayırlı işlere koşuşturmanız, koşmaya da davet etmeniz gerekir. İşte, böyle olanlar nefsini ıslah etmiş, salih olmuş, muttaki olmuştur. Ben de onların güzel işlerini karşılıksız bırakmam" buyuruyor.

Nasıl ki muttakiler iyiliğe, güzelliğe davet ediyorlarsa kâfirler (hakkı ve hakikati örtenler), müşrikler, münafıklar da insanları Allah'ın resulünü, vahyini dinlemekten nehyederler. **"Onlar hem (insanları) ondan (Kur'ân'dan) men ederler hem de (kendileri) ondan uzaklaşırlar. Oysa onlar farkında olmadan ancak kendilerini helâk ederler."**[11] Kâfirler tam ters tarafta durup Allah'ın âyetlerini, Kur'ân'ı dinlemekten insanları nehyeder, men ederler.

Kul ya Allah'ın yaptığı, sevdiği gibi yapıp insanları kötülükten nehyeder ya da insanları Allah'ın âyetlerini dinlemekten nehyeder. Allah'ı dinleyenler Allah her neyi seviyorsa onu yaparlar. Allah, "sen yeryüzünde beni temsil ediyorsun, benim halifemsin. Haydi, sen de benim yaptığım gibi, benim sevdiğim gibi yap" buyuruyor ya işte kul da Allah'ın sevdiği gibi yapınca Allah'ın sevgisini, tecellisini, güzelliğini ve El Esmâu'l Husnâ'sını kazanmış olur.

İnşallah Allah'a, ahirete iman edenler olarak biz de Allah'ın yaptığı, emrettiği gibi insanları kötülükten men eder ve onları iyiliğe, güzelliğe, hayra davet ederiz.

Allah bizi; insanları Allah'ın âyetlerini, resulünü dinlemekten nehyedenlerden eylemesin inşallah.

Şimdi de Allah'ın ehabbe "sevdi" fiilini anlamaya çalışalım hep beraber.

[11] En'âm /26

Daha önce Allah'ın bir zahiri bir de manevi fiillerinin olduğunu söylemiştik. "Sevdi" fiili Allah'ın manevi fiilidir. "Sevdi" fiili İlâh ve Vedûd isimlerinden tecelli eder. İlâh ve Vedûd isimleri de Allah'ın zat isminden tecelli eder. Allah'ın sevdiği şeyleri yapınca onlarla güzelleşir, Allah'ın sevgisine layık olur, böylelikle Allah'a yakın oluruz. O zaman Allah'ın sevgisini istiyorsak Allah neyi seviyorsa onu sevmemiz ve neyi yapmamızı istiyorsa onu yapmamız şarttır. Aksi takdirde Allah'ın sevdiğini sevmemiş oluruz ki bu defa Allah'ın sevgisini kaybederiz.

Allah'ın sevdiği gibi yapmayınca hiç kimsenin Allah'ın sevgisini kazanması mümkün değildir. Kula, "Allah kimi sever" diye sorulduğunda bunun cevabını bilmelidir ki önüne gelen her imkânı değerlendirip rabbinin sevgisini kazanmak için çaba, gayret sarf edebilsin.

Peki, Allah kimleri sever?

"Allah, muhsinleri (güzellik yapıp güzel olanları) sever."[12]

Muhsin; güzel yapanlar, Allah ile güzel olanlar, Allah'ın isminin üzerinde tecelli ettiği kullar demektir. Güzel yapanlar Allah'ın güzelliğiyle güzel olur. Kul ne kadar güzel yapmışsa Allah'ın isimlerinin güzelliğini o kadar kazanmış, Allah'ın isimlerinin güzelliğine o kadar layık olmuş; yani o kadar muhsin olmuş olur ki bunun neticesinde Allah'ın sevgisini kazanır.

"Şüphesiz ki Allah, (günahından dönüp) tövbe edenleri de sever, temizlenenleri de sever."[13] Allah'a dönmek insana Allah'ın sevgisini kazandırır.

Tövbe; yanlış yaptıktan sonra Allah'a dönmektir ya da yanlışa niyet edip henüz yapmadan önce Allah'a dönmektir; ama her ne olursa olsun bütün mesele; kulun, Allah'a dönmesidir. Kul,

[12] Bakara /195
[13] Bakara /222

Allah'a dönünce Allah da onun tövbesini, dönüşünü kabul eder ve onu kendine döndürür.

Evet, **"şüphesiz ki Allah, (günahından dönüp) tövbe edenleri de sever, temizlenenleri de sever"** buyurdu Allah. Allah, nefsini temizleyip tezkiye edenleri sever. Aynı şekilde zahiri olarak temizlenenleri de sever.

Bununla beraber Allah, peygamberlerini anlatırken onların daima Allah'a döndüğünü buyurmuştur.[14] Bu yüzden istisnasız bütün peygamberler devamlı Allah'a döner tövbe ederlerdi.

"Her kim (Allah'a verdiği âbd olma) sözünü yerine getirir ve takvâ sahibi olursa bilsin ki Allah da muttakileri (ona karşı kulluk sorumluluğunu bilip yerine getirmeye çalışanları) sever."[15] Allah, kulluk sorumluluğunu bilip Allah'ın emrettiği, sevdiği gibi yapmaya çalışanları sever.

"Onlar ki bollukta da darlıkta da (mallarını Allah yolunda) infak ederler, (kızdıkları zaman) öfkelerini yutarlar ve (kendilerine kötülük yapan) insanları affederler. Allah muhsinleri (güzellik yapıp güzel olanları) sever."[16]

"Allah sabredenleri sever."[17]

"Allah, kendisine tevekkül edenleri sever."[18]

"Allah, adil olanları sever."[19] Muksit olanları (adaletle hükmedenleri) sever.

"Onlar ki bollukta da darlıkta da (mallarını Allah yolunda) infak ederler, (kızdıkları zaman) öfkelerini yutarlar ve

[14] Sâd /44
[15] Âli İmrân /76
[16] Âli İmrân /134
[17] Âli İmrân /146
[18] Âli İmrân /159
[19] Hucurât /9

(kendilerine kötülük yapan) insanları affederler. Allah muhsinleri (güzellik yapıp güzel olanları) sever."[20] Allah mü'minleri anlatırken onların infak ettiğini ve kendilerine kötülük yapanları affettiğini beyan ediyor, hemen ardından ise "Allah muhsinleri sever" buyuruyorsa bu durumda infak edenler ve affedenler muhsindir ve Allah, kullarının infak etmesini, affetmesini seviyor demektir.

Biri sana bir söz söylemişse ve bu sözünden dolayı onu affedemiyorsan ya da sana karşı bir yanlış yapmışsa sen de onun bu yanlışını büyütüp sanki affedilmeyecek bir suçmuş gibi kabul ediyor, onu affedemiyorsan Allah'ın sevgisini istemekten de Allah'ı sevmekten de vazgeçmişsin demektir. Okuduğumuz âyette Allah takvâ sahiplerini anlatırken "onlar kızdıkları zaman öfkelerini yutarlar ve kendilerine kötülük yapan insanları affederler" buyurdu. Bir tek böyle olanlar takvâ sahibidir, Allah'a karşı kulluk sorumluluğunu yerine getirir, Allah da onları sever. Sen de böyleysen takvâ sahibisin; ama böyle değilsen Allah'ın seni sevmesini istemiyorsun; yani Allah'ın sevgisinden vazgeçmişsin demektir. Allah'ın sevgisinden vazgeçen de Allah'tan vazgeçmiştir!

"Allah sabredenleri sever."[21] İmtihanlar karşısında sabredemiyor, isyan ediyor, itiraz ediyor, feryad ediyor, kendini kaybediyorsan Allah'ı sevmekten, Allah'ın sevgisini istemekten vazgeçmişsin demektir.

"Allah, kendisine tevekkül edenleri sever."[22] Allah mütevekkil olanları (kendisine tevekkül edenleri, güvenenleri) sever. Allah'a tevekkül etmiyor, Allah'a güvenmiyorsan Allah'ı sevmekten de Allah'ın sevgisinden de vazgeçmişsin demektir.

[20] Âli İmrân /134
[21] Âli İmrân /146
[22] Âli İmrân /159

“Allah, adil olanları sever.” [23] Allah, adaletle hükmedenleri sever.” Kim olursa olsun, en yakınının aleyhine bile olsa herkese mutlaka adaletle hükmetmen ve doğruyu söylemen şarttır. Yoksa herhangi bir sebepten dolayı “bu bizdendir, ben buna taraf olayım” dersen adaletle hükmetmemiş olursun. Oysaki rabbinin emrettiği, sevdiği gibi adaletle hükmetmen gerekir ki Allah’ın sevdiği gibi yapmış ve Allah’ın sevgisini istemiş olasın. Eğer böyle yapmıyorsan Allah’ın sevgisinden de Allah’tan da vazgeçmişsin demektir.

“Ey iman (ettiğini iddia) edenler! Sizden kim dininden dönerse (bilsin ki) Allah (onların yerine) öyle bir topluluk getirir ki (Allah) onları sever, (onlar da) Allah’ı severler.”[24] Dininden dönmek; Allah’ı sevmekten dönmektir. Allah’ı sevmekten dönmek ise; Allah’ın sevdiği gibi yapmaktan dönmektir. Bu durumda Allah’ın sevdiği gibi yapmıyorsan Allah’ı sevmekten, Allah’ın dininden dönmüşsündür. Biraz önce saydığım gibi; muhsin değilsen, güzel yapmaya çalışmıyor, tövbe etmiyor, Allah’a dönmüyorsan ister zahiri ister manevi olsun her yanlış yaptığında, hatta gönlünden yanlış bir şey geçirdiğinde bile rabbine dönüp tövbe etmiyorsan rabbini, Allah’ı sevmekten dönmüşsün demektir.

Aynı şekilde manevi olarak temizlenmiyorsan; yani gönlünü şeytanın verdiği vesveselerden, aklını da yanlış fikirlerden, düşüncelerden, bilgilerden temizleyip Allah’ın vahyiyle aydınlatmıyorsan, Allah’a ve onun kullarına verdiğin sözü yerine getirmeye, muttaki olmaya, Allah’a karşı kulluk sorumluluğunu yerine getirmeye çalışmıyorsan, hem bollukta hem darlıkta infak etmiyor, ikram etmiyorsan, kızdığında kızgınlığını yutamıyor, ağzına geleni söylüyor “o bir söylemiş, ben iki söyleyeyim”

[23] Hucurât /9
[24] Mâide /54

diyorsan Allah'ı sevmekten de onun sevgisini istemekten de vazgeçmişsindir.

Allah'ı sevmekten vazgeçmişsen Allah'ın dininden başka tarafa dönmüş ve "rabbim Allah'tır" diyememişsin demektir! Bilmemiz lazım ki "rabbim Allah'tır" diyemeyenler Allah'tan, Allah'ın dininden dönmüş, Allah'ın sevdiği gibi yapmaktan, Allah'ın sevgisini, imanı istemekten, dolayısıyla Allah'tan, Allah'a kul olmaktan vazgeçmiştir.

Biri Allah'a kul olmaktan vazgeçince şeytana dönmüş, şeytana kul olmuş olur; çünkü Allah'ın sevdiği gibi yapmaktan vazgeçince şeytanın, nefsinin ya da insanların sevdiği gibi yapmaya ve olmaya çalışır; yani şeytanı, nefsini ya da insanların kendisi hakkındaki sözlerini ilâh edinir. İnsan nasıl yaşarsa dini odur. Böyle yapanlar da Allah'ın dininde değil; nefislerinin, insanların kendisi hakkında ne diyeceklerinin dinindedir.

Allah'ın dininde olanlar Allah'ın sevdiği gibi yapar ve Allah'ın sevgisini isterler, bu nedenle de Allah'a teslim olurlar. Başkalarına göre yaşayanlar ise Allah'ın dininde değil, kimler gibi yaşamayı istiyorlarsa onların dinindedir.

İnşallah Allah'ın dininde olmak ve Allah'ın sevgisini kazanmak için Allah'ın sevdiği gibi yapar, dolayısıyla Allah'ın sevgisini, rızasını, dostluğunu, cemalini, yakınlığını, bizim için sevdiği, takdir ettiği cenneti kazanırız.

Sevgi, iman, aşk ispat ister. İspatlanmamış bir iman; taklidi bir imandır, bâtıldır, hayalidir, yalandır, kendi kendimizi kandırmamızdır, anadan, babadan, atadan, gelenekten kalan bir adettir. Allah biraz önce okuduğumuz âyetlerde imanımızı nasıl ispat edeceğimizi tek tek beyan etmiştir. Eğer iman etmişsek rabbimizin sevgisini ister ve rabbimiz bizden nasıl bir tavır göstermemizi, nasıl bir gönül hâlinde olmamızı istiyorsa öyle yapmaya çalışırız ki o zaman da imanımızı ispatlamış, sadıklardan

ve doğru söyleyenlerden olmuş oluruz; ama rabbimizin sevdiği gibi yapmaya çalışmıyorsak imanımız bâtıl bir imandır, hayali bir imandır.

İnşallah rabbimizin sevgisini isteyip onun emrettiği, sevdiği yolda yürür ve sevgiliye kavuşuruz.

Şimdi de Allah'ın ehrece "çıkardı" fiilini anlamaya çalışalım inşallah.

"(Resulüm de ki) Geceyi gündüze katar, gündüzü de geceye katarsın. Ölüden diriyi çıkarır, diriden de ölüyü çıkarırsın. Dilediğine de hesapsız rızık verirsin."[25] Allah, çekirdekten ağacı, beşerden Hz. İnsanı çıkarır. Ayrıca kullarını darlıktan feraha, küfürden imana, cehaletten ilime, hikmete, yolunu kaybetmişken de sırât-ı mustakîme, doğru yola çıkarır.

"Allah dilediğini temize çıkarır ve (onlar o gün) kıl kadar haksızlığa uğratılmazlar."[26]

"Allah, iman edenlerin velisi (dostu ve destekçisi)dir, onları (cehalet ve nefsani) karanlıklardan nûra çıkarır."[27]

"O, yeryüzünü size bir döşek yapan, orada size (birtakım) yollar açan ve gökten bir su indirendir. (Ey insanlar! Unutmayın ki) Böylece biz, onunla her çeşit bitkiden çiftler çıkardık."[28]

"Ey nebî! Kadınları boşa(mak iste)diğinizde, onları iddet (süre)lerini gözeterek (âdetten temiz oldukları sırada) boşayın ve iddeti sayın! Rabbiniz olan Allah'a karşı takvâ sahibi olun (kulluk sorumluluğunuzu bilip yerine getirmeye çalışın)! Apaçık bir hayâsızlık yapmadıkça onları evlerinden çıkarmayın, (kendileri de) çıkmasınlar! Bunlar Allah'ın koyduğu sınırlardır.

[25] Âli İmrân /27
[26] Nisâ /49
[27] Bakara /257
[28] Tâhâ /53

Kim Allah'ın sınırlarını aşarsa muhakkak ki kendi (nefsi)ne zulmetmiş olur. Bilemezsin, belki Allah bundan sonra (farklı) bir durum ortaya çıkarıverir (ve onlar barışırlar)."[29]

Evet, Allah, çekirdekten ağacı, beşerden de Hz. İnsanı çıkarır; yani insan dünyaya önce bir beşer olarak gelir sonra kendi iradesiyle iman edip Hz. İnsan olma yoluna girer, rabbine yürür, koşar, Allah'ın nefhettiği rûhu, bedene, çamurdan olana, ahireti dünyaya, rabbini ise nefsine tercih eder.

Nasıl ki çekirdekten ağaç çıkınca çekirdek artık hükümsüz kalıyorsa beşerden insan çıkınca bu defa da insanın beşerî tarafı hükümsüz kalır; ama burada asla unutmamamız gereken bir husus vardır. İnsanın beşer tarafı her zaman için vardır ve hiç kimse beşer olmaktan çıkamaz. İnsanın beşerî tarafının hükümsüz kalması demek; hükmünün artık Allah'ın nefhettiği rûhta olması demektir.

İnsan, iman edip imanının gereğini yerine getirmezse beşer olarak kalır ve Hz. İnsan olamaz. Nefsine, gönlüne hangi hayvanın hâli hâkim olursa manevi olarak tıpkı o hayvan gibi olur; ama beşer, iman edip manevi yolculuğu yapmaya, rabbinin emrettiği gibi emretmeye, rabbine teslim olmaya, rabbini dinlemeye, sırât-ı mustakîmde resulüne tabi olmaya başlarsa Hz. İnsan olma yolculuğu da başlamış olur. Manevi tarafı zahiri tarafına galip gelince ise Hz. İnsan olmaya doğru bir adım atmış olur. Rûh tarafı beşerî tarafına tamamen hâkim olduğu zaman ise artık Hz. İnsan olmuş, Allah'ın hükmüyle kendine hükmetmiş olur. Böyle olunca Allah'ın sevgisini, rızasını, yakınlığını, dostluğunu kazanmak için her ne gerekiyorsa nefsine, şeytana asla taviz vermeden yerine getirir. Allah'ın sevgisi, rızası için her şeyini feda edebilecek, hatta canını bile kurban edebilecek kadar Allah'ın sevgisi, rızası peşinde koşar. Üstelik bir sefer de değil tekrar tekrar, bin sefer canını

[29] Talak /1

kurban etmesi gerekse dahi gözünü kırpmadan kendini Allah için kurban eder. Böyle biri artık meleklerin secde ettiği Hz. İnsan olmuştur.

Tabi, bu sadece zahiri bir durum değildir. İşin bir de manevi boyutu; yani kulun gönül itibariyle rabbiyle beraber olması, rabbine yakın olması, rabbinin onu huzura alıp ona "seni seviyorum ve senden razı oldum" demesi vardır.

Kulun manevi olarak rabbinin huzuruna çıkması çok zor bir şeydir; çünkü kulun huzura çıkabilmesi için öncelikle dünya hayatını yaşarken gönül itibariyle rabbinin huzurunda durması ve onun huzurunda olduğunu unutmaması gerekir. Öyle ki rabbini, rabbinin huzurunda olmayı ciddiye almış olsun. Bununla beraber her anda "rabbim ne der" deyip konuşması, düşünmesi, iş yapması, fiilde bulunması lazım ki rabbini ciddiye almış, rabbi de onu ciddiye alınmaya layık görmüş olsun.

Aynı şekilde rabbini öyle bir sevmesi, öyle bir rabbinin sevdiği gibi yapması, her konuda "acaba böyle yapsam rabbim sever mi sevmez mi" diye düşünmesi, hareket etmesi lazım ki rabbinin sevgisine layık olmuş olsun. Bunun neticesinde de rabbi onu manevi olarak huzuruna alır ve kul, rabbinin "seni seviyorum ve senden razı oldum" hitabına mazhar olur.

Aslında Allah bütün insanlara her anda "seni seviyorum" hitabını yapar; ama bir de Allah'ın sevdiği gibi yaptığında Allah'ın insana perdeyi aralayıp onu huzura alması ve ona "seni seviyorum" demesi vardır ki işte, anlatmak istediğim tam olarak burasıdır!

Allah bir kula bir sefer "seni seviyorum" derse bu kul için ebediyen yeterli olur; çünkü Allah'ın hitabı süreklidir, kesintisizdir, daimidir. Allah, sözünü geri almaz. Allah, kime ne söyleyeceğini de kulunun nasıl bir hâlde olduğunu da bilir. Bu yüzden Allah bir kuluna "seni seviyorum" dedi mi o kul artık sürekli bu hitapla

muhatap olur ve hiçbir şekilde kaybetme tehlikesi olmaz. Mesela; Allah, Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'e **"(resulüm!) muhakkak ki biz sana (Hudeybiye Antlaşması'yla) apaçık bir fetih (ihsan edip zaferin önünü) açtık. Böylece Allah, senin geçmiş ve gelecek günahlarını mağfiret etsin, sana olan nimetini tamamlasın ve seni sırât-ı mustakîme (Allah'a dosdoğru varan yola) hidâyet etsin"**[30] buyurmuştur. Bu âyetten anlaşıldığı gibi Allah Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'in geçmiş ve gelecek günahlarını affedip mağfiret etmiştir. Allah bir kuluna da "seni seviyorum ve ben senden razıyım" derse o kul için yaptığı bu hitap kul için sürekli olan, geriye dönüşü olmayan bir nimet olur ki Allah ondan ebediyen razı olur.

Tabi, bunun mümkün olması için kulun mutlaka Allah'ın sevgisini kazanmak için çaba, gayretini ortaya koyup imanının gereğini yapması ve Allah'ı sevdiğini ispatlaması şarttır.

Seven odur, kulunun sevgisini isteyen odur! Allah, kulunun sevgisini, iman etmesini, âbd olmasını istiyor ve kendisini sevmesini seviyor! Kul da Allah'ı seviyorsa bu durumda sevgisini hem zahiri hem manevi olarak her fiilinde ispatlamaya çalışmalıdır.

Sevmek, gönlün fiilidir. Sevgi, aşk, muhabbet zati tecellidir. Zahiri olan fiil başka, manevi fiil başkadır. Gönlün de, rûhun da tek bir fiili vardır; o da aşktır, rabbini sevmektir, rabbinin sevgisini sevmektir, rabbini özlemektir, ona hasret duymak, feryad etmek, her hâlükârda rabbini tesbih etmek, hamd etmek, şükretmektir. Birinde hamd, tesbih, şükür, sabır, affetmek, öfkesini, kızgınlığını yutmak yoksa o kişinin nefsi devrededir, gönlü, rûhu, hakikati perdelenmiş demektir.

İnsan çift yönlü bir varlıktır. Biri insanın çamurdan olan dünyevi, zahiri tarafından meydana gelen arzuları, istekleridir ki

[30] Fetih /1-2

bunlar da nefsin bir hâlidir. Bir de insanın manevi tarafı; yani Allah'tan olan, Allah'ın rûhundan nefhettiği ilâhi tarafı vardır ki insanın hakikati odur, hakikatte varlık olan da odur. Gerisi fanidir! Biz de ya dünyayı, zahiri, bedeni, nefis tarafımızı tercih ederiz ya da ilâhi tarafı, rabbimizi tercih ederiz. Biz ne olmak istiyorsak Allah tercihimizi öyle kabul eder; ama Allah'ın bizim için sevdiği, istediği şey manevi tarafımızı, rabbimizi, rabbimizin sevgisini, rızasını, ahiretimizi tercih etmemizdir ve Allah bize tercih hakkı verip "ben seni tercih ettim, sen de beni tercih et" buyurmuştur. Kendisini tercih edip etmeyeceğimizin takdirini ise tamamen bize bırakmıştır. Bizim de yapmamız gereken şey; nefsimizi, dünyevi tarafımızı değil yalnızca rabbimizi tercih etmektir.

Allah âyet-i kerimede şeytana uyanlar için **"şimdi siz beni bırakıp da onu ve onun zürriyetini mi dost ediniyorsunuz? Oysa onlar sizin düşmanınızdır. (Kendi nefsine zulmeden) Zalimler için (bile bu) ne kötü bir değişmedir"**[31] buyurmuştur. Demek ki Allah, insana zaten dostluğunu, velâyeti, sevgisini vermiştir! Verdiği için insandan dostluğunu başka bir şeyle değiştirmemesini buyuruyor.

İnsan, şeytanın dostluğunu isteyip şeytanın verdiği vesvesenin peşinden gidince Allah'ın dostluğunu, sevgisini, rızasını, yakınlığını bırakmış ve şeytanı tercih etmiş olur. Allah da bize "şeytanı tercih edersen çok kötü bir şey yapmış olursun. Benim dostluğumu şeytanın dostluğuyla değiştirmek akıl sahibi insana, rabbinden rûh taşıyan, güzellik taşıyan o fıtrata nasıl yakışır! Bu güzelliği bırakıp nasıl ters tarafı, rabbini bırakıp şeytanı tercih edebiliyorsun! Şeytanı tercih edersen şeytan da olmazsın. Şeytana kul olur, köle olur, hizmetçi olur, şeytanın da altına düşersin. Hâlbuki ben iblise "Âdem'e secde et"[32] demiştim. Sen, beni bırakıp sana secde etmesi gereken varlığa kul olmayı nasıl tercih edebiliyorsun! Bu ne kötü bir değişmedir" buyuruyor.

[31] Kehf /50
[32] Bakara /34, A'râf /11, İsrâ /61, Tâhâ /116

En büyük nankörlük; Allah'a, Allah'ın sevgisine karşı nankörlüktür. En büyük ihanet de Allah'ın sevgisine, ikramına ihanettir. Bu nedenle cennet; Allah'ın, kuluna olan sevgisinin, muhabbetinin tecellisidir. Cehennem ise kulun, Allah'ın sevgisine ihanetinin karşılığıdır, dolayısıyla kazananlar rabbine şükrettiği, rabbinin sevgisinin kıymetini, değerini bilip ciddiye aldığı, sevgisine karşılık verdiği, takvâ sahibi olup rabbinin her nimetine, tecellisine, efâline şükretmeye çalıştığı, tabi tutulduğu her imtihanda rabbine güvenip tevekkül ettiği, sabrettiği için kazanır. Kaybedenler ise Allah'ın sevgisine, yakınlığına, velâyetine, dostluğuna, rabbinin nimetine, ikramına ihanet ettikleri için kaybederler.

İnşallah Allah'ın dostluğunu hiç kimsenin ve hiçbir şeyin dostluğuyla, veliliğiyle değiştirmeyiz. İnşallah "dostumuz Allah'tır, resulüdür, mü'minlerdir" deriz, gönlümüz de rabbimizin huzurunda sadece rabbimizle olur. İnşallah Allah'ın resulüne tabi olur, Resulullah (s.a.v.) Efendimiz hayatı nasıl yaşamışsa biz de tabi tutulduğumuz imtihanlarda, Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'in yaptığı gibi yaparız. İnşallah mü'minlerle beraber olur, kardeş olur, onları sever, sırât-ı mustakîmde mü'minlerle beraber yürür, hep birlikte Allah'ın ipine sarılır, rabbimize gider ve rabbimizin dostluğunu, sevgisini, yakınlığını, cemalini kazanırız.

Evet, hep beraber Allah'ın mekene "yerleştirdi, sağlamlaştırdı" fiili ile nehâ "nehyetti, men etti" fiilini, ardından ehabbe "sevdi" fiilini ve ehrece "çıkardı" fiilini anlamaya çalıştık.

Allah bizi huzurunda mahcup eylemesin inşallah. Allah bizi rabbinin huzurunda olduğunu unutmayanlardan, rabbini tanıyanlardan ve "rabbim Allah'tır" diyenlerden eylesin. Allah bizi bir ve beraber eylesin, kardeş eylesin. Allah bizi bu mübarek ramazan gecesinde rahmetinin içine aldığı ve rahmetiyle muamele ettiği kullarından eylesin. Allah bizi Allah'ın "seni seviyorum" hitabına karşılık "ben de seni seviyorum ya rabbi"

diyenlerden ve Allah'ın emrettiği, sevdiği gibi yapıp Allah'a olan imanını, âbdliğini, sevgisini ispatlayanlardan eylesin inşallah.

Allah hepinizden razı olsun.

50.Bölüm

EUZUBİLLAHİMİNEŞŞEYTANİRRACİM
BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Elhamdulillahi rabbil âlemin esselatu vesselamu aleyke ya seyyidel evveline vel ahirin ve ila cemiil enbiyayi vel murselin ve ila cemiil evliyai vel hamdulillahi rabbil âlemin.

Hep beraber Allah'ın El Efâlu'l Husnâ'sını anlamaya, rabbimizi onun fiillerinden, bize, varlığa, mahlûkata, kâinata olan muamelesinden anlamaya, tanımaya çalışıyorduk.

Rabbimizi efâlinden anlayınca rabbimizin esmasını ve zatını da anlarız; ama sadece bize olan tecellisi, muamelesi kadarıyla anlayabiliriz. Bununla beraber Allah'ın muamelesine ne kadar şahid olursak kelime-i şehadeti de o kadar getirebilir ve "eşhedu en lâ ilâhe illallah" diyebiliriz.

Geçen sohbetimizde Allah'ın mekene "yerleştirdi, sağlamlaştırdı" fiilini, nehâ "nehyetti, men etti" fiilini, ehabbe "sevdi" fiilini, son olarak da ehrece "çıkardı" fiilini anlamaya çalışmıştık.

Bu sohbetimizde sıra fesele "tafsil etti, ayrıntılı olarak açıkladı, geniş geniş açıkladı, beyan eti" fiiline geldi.

Şimdi de hep beraber Allah'ın "tafsil etti" fiilini anlamaya çalışalım inşallah.

EUZUBİLLAHİMİNEŞŞEYTANİRRACİM
BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Allah iyice anlaşılsın diye örneklerle tafsil eder, açıklar, beyan eder, öğretir, izah eder.

“Biz, mücrimlerin yolu belli olsun diye, işte âyetleri böyle (ayrı ayrı ve apaçık bir şekilde) açıklarız.”[1]

Mü’minlerin, muttakilerin, muhsinlerin, iman edip salih amel işleyen salihlerin, sadıkların, verdiği sözde sadakat gösterenlerin yolu ile mücrimlerin yolu belli olsun, iyice anlaşılsın diye âyetlerimizi tafsil ediyoruz.

Allah hem anlatır hem de tasvir ederken örneklendirir. Allah, peygamberlerin, peygamberlerle beraber olanların yürüdüğü yol belli olsun, aynı şekilde mücrimlerin, peygamberlere karşı gelenlerin, Allah’ın âyetlerini, vahyini inkâr edenlerin de gittiği yol, yaptıkları, işleri, küfürleri, nifakları, şirkleri belli olsun, anlaşılsın diye böyle örnekler verir. Öyle ki Allah’ın vahyini okuduğumuzda ne yapmamız gerektiğini bilelim, rabbimizin rızasını, dostluğunu, yakınlığını, ebedi hayatımızı kazanmak istiyorsak ne yapmamız gerektiği belli olsun. Aynı şekilde kaybedenlerle beraber oluyor, onlarla beraber yürüyorsak kaybedeceğimizi de iyice anlayalım “ben anlamadım, bilmiyordum” demeyelim. İman edenler bilerek iman etsin, kâfir olanlar da bilerek kâfir olsun.[2] İsyan edenler bile bile isyan etsin, iman edenler de, teslim olanlar da bile bile teslim olsun. İşte, Allah bu yüzden âyetlerini tafsil eder.

Allah, kitabında hidâyet yolunu beyan eder. **“Kim Allah’ın hidâyetinde ise asıl hidâyette olan odur. Kim de dalâletteyse işte hüsrana uğrayanlar onlardır.”**[3] Kim Allah’ın hidâyet yolunu tutarsa hidâyete erer. Kim de hidâyeti kabul etmezse Allah’ın hidâyetini kaybeder. Allah başka bir âyet-i kerimede de **“indirdiğimiz apaçık delilleri ve hidâyeti kitâpta insanlara beyan ed(ip açıkla)mamızdan sonra onları gizleyenler var ya, işte**

[1] En’âm /55
[2] Kehf /29
[3] A’râf /178

onlara hem Allah lanet eder hem de (bütün) lanet ediciler lanet eder"[4] buyurmuştur.

Bir, hidâyet yolunu açıklamak, tafsil etmek, beyan etmek vardır bir de onu gizlemek, yok saymak, anladığı hâlde "anlamadım" deyip kendinden örtmek, perdelemek vardır. Bunu yapan biri hidâyet yolunu, Allah'ın yolunu, peygamberlerin, Allah'ın rızasını, dostluğunu kazanmış olanların yürüdüğü yolu önce kendinden gizler "ben anlamadım" ya da "bu doğru değil" veya "bu zamanda böyle yapmak zordur, imkânsızdır, biz bunu yapamayız" deyip bahaneler üretir ve başkalarına da aynısını söyleyerek onları yoldan alıkoyar. Böyle yapınca insanlardan Allah'ın hidâyet yolunu gizlemiş olur. Peki, gizleyince ne olur? - Allah onlara lanet edeceğini buyurmuştu ya işte, gizleyince Allah da ona lanet eder.

Allah, kulunu söylediği her söze davet etmiş, bir de davet ettiği şeyi tafsil etmiş, açıklamış, beyan etmiş, izah etmiş, vahyini yapıp peygamberlerini, hidâyet yolundaki kullarını da anlatmıştır. Buna rağmen kul, Allah sanki bir şey anlatmamış gibi muamele ederse o zaman Allah'ın vahyini, âyetlerini gizlemiş olur, böyle olunca Allah'ın rahmetinden mahrum kalır; yani Allah ona lanet eder.

Lanet eder demek; rahmetten mahrum kalmak demektir; ama insan bunu bile bile yapar. Hatta kendisi de buna şahiddir, bu yüzden Allah'a karşı kendini hiçbir şekilde savunamaz; çünkü kendisi de bunu bile bile yaptığını bilir. Allah âyet-i kerimede **"muhakkak ki o (Allah), göğüslerin içinde (gizli) olanı (dahi en ince ayrıntısına kadar) bilendir"**[5] buyurmuştur. Eğer Allah biliyorsa bu durumda hiçbir şeyi ondan gizleyemeyiz. Aynı şekilde biz de bunu biliyoruz.

[4] Bakara /159
[5] Enfâl /43

“Sana (Allah yolunda) neyi infak edeceklerini soruyorlar. De ki: ‘(İhtiyacınızdan) Fazlasını.’ İşte, Allah size âyetleri umulur ki tefekkür ed(ip enine boyuna düşün)ürsünüz diye böyle açıklar.”[6]

Allah, yolu nasıl yürümemiz gerektiğini en ince ayrıntısına kadar açıklayıp beyan etmiştir. Allah nasıl ki Fâtiha Sûresi’nde yedi âyetle hidâyet yolunun nasıl yürünmesi gerektiğini beyan etmişse cehenneme gidenlerin de yolunu beyan etmiştir; çünkü Allah, kulları için rahman ve rahimdir. Kullarını seviyor ve kazanmalarını istiyor.

Nasıl ki Allah, âyetlerini tafsil edip, beyan edip, örneklerle geniş geniş açıklayıp izah ediyorsa bir mü’minin de resulüne tabi olmuş olarak insanlara Allah’ın yolunu Allah’ın tafsil ettiği gibi tafsil etmesi, beyan etmesi, öğretmesi ve örneklerle açıkladığı gibi açıklaması gerekir.

Tafsil; fasılalara ayırmak, parça parça, bölüm bölüm, yavaş yavaş anlatmak, öğretmek, açıklamak demektir. Biz de öncelikle kendimize sonra sorumlu olduklarımıza ve ulaşabildiğimiz herkese anlatmaya, izah etmeye, tafsil etmeye çalışmalıyız. Öyle ki rabbimize yeryüzünde halife olabilelim, onun emrettiği, sevdiği gibi yapabilelim.

Allah her şeyi beyan eder. Hem dünyayı anlatır, tafsil eder hem ahireti, ahiretteki nimetleri tafsil edip tek tek açıklar, beyan eder hem de cehennemdeki azabı açıklar, beyan eder. Mesela Allah âyet-i kerimede **“muhakkak ki son da ilk de (âhiret de dünya da) kesinlikle bizimdir. İşte ben sizi, alev alev yanan bir ateşle uyardım”**[7] buyurmuştur. Sizi alev alev yanan bir ateşle korkuttuk. Allah, kullarını böyle korkutarak aslında kullarına “yanlış yapma, doğru yap, güzel yap, daha doğrusu sana yakışanı

[6] Bakara /219
[7] Leyl /13-14

yap, yapmaman gerekeni yapma, yapman gerekeni yap" buyuruyor.

İnsan, fıtrat itibariyle İslam fıtratı üzere; yani mü'min olarak yaratılmıştır. Dünyaya gelmeden önce de rabbinin huzurunda rabbine, rabbinin cemaline, hitabına, rabbinin kendisini nasıl sevdiğine şahid olmuş, Allah'ın "ben sizin rabbiniz değil miyim hitabına" belâ şehidna: "Evet, (sen bizim rabbimizsin) biz buna şahidiz (sana şahid olduk, senin bizim rabbimiz olduğuna şehadet ettik)" demiştir.

"(Resulüm!) Hani bir zaman da rabbin, Âdemoğullarının sırtından zürriyetlerini çıkarmış ve onları kendi nefisleri üzerine şahid tutarak, '(ben) sizin rabbiniz değil miyim' (buyurmuştu. O anda onlar da Allah'ın cemâlini ve kudretini müşahede ederek) Evet! Şahidiz (ki sen bizim rabbimizsin) demişlerdi."

İnsan orada rabbine şahid olmuş, rabbiyle konuşmuş, rabbi onunla konuşmuştur; yani insan zaten bu yakınlığı, muhabbeti tatmıştır. Allah'tan başka hiç kimse bunun ne kadar sürdüğünü, insanın orada ne kadar kaldığını bilemez; ama insan en azından Hz. Âdem (a.s.)'ın dünyaya geldiği andan itibaren orada olduğunu, rabbinin huzurunda çok uzun bir zaman geçirdiğini bilir. Allah bunu neden böyle yaptığını da beyan ediyor. **"Kıyamet günü biz bundan habersizdik" demeyesiniz diye (bunu böyle yaptık)."**[8] Demek ki her şeyi biliyormuşuz! Bunu rabbimiz bize öğretmiş, rabbimiz bizi buna şahid kılmıştır.

"Yahut 'daha önceden babalarımız (Allah'a) şirk koşmuştu, biz ise onlardan sonra gelen bir nesildik (bilmeden onların doğru yolda olduğunu zannedip onlara uyduk). Şimdi bâtıl işleyenler yüzünden bizi helâk mı edeceksin' demeyesiniz diye (bunu böyle yaptık)."[9] Atalarımız böyle yapıyordu, biz de

[8] A'râf /172
[9] A'râf /173

onların yolunda yürüdük, başka şeylere taptık, rabbimizi sevdiğimizi, tanıdığımızı, rabbimizle beraber olduğumuzu bilmiyorduk, anlamadık, demeyesiniz diye böyle yaptık.

Hepimiz dünyaya gelmeden önce rabbimizle beraberdik. Herkes bu aşkı, muhabbeti zaten gönlünde yaşar; ama onu hep başka yerde, başka yerlerde arar. Allah **"dikkat edin! Kalpler ancak Allah'ın zikriyle mutmain olur"**[10] buyurmuştur. Gönlün, kalbin, rûhun, Allah'tan başka bir şeyle mutmain olması mümkün değildir. Gönül ancak rabbini zikredince, "rabbim Allah'tır" deyince, rabbini hatırlayınca, rabbine gideceğini, huzura çıkacağını düşününce, rabbinin huzurunda olunca, onu tesbih edince, ona secde edince, hamd edince, şükredince, onun yolunda cehd edince, çaba, gayret sarf edince mutmain olur; yani Allah için bir şey yapınca mutmain olur. Aynı şekilde bir şey yapmayınca da huzursuz olur.

İster hayır olsun, ister salih amel, güzel amel olsun, ister ibadet olsun, ister zikir olsun, tesbih olsun, hamd olsun hiç fark etmez kul, Allah için bir şey yaptığında o anda Allah ile arasındaki perde kalkmıştır. Kul dilemiş, dua etmiş, istemiş, Allah da perdeyi kaldırmıştır.

Peki, kul bunu nasıl istemiştir?

Elbette ki ameliyle, fiiliyle, gönlüyle, çabasıyla, gayretiyle, fedakârlığıyla istemiştir. Kul bu istemeyi hem diliyle hem gönlüyle hem de fiiliyle yapınca yaptığı dua tam bir dua olur. Allah da onun için aradaki perdeyi kaldırır ve onun gönlüne rahmetiyle, muhabbetiyle tecelli eder, onun da gönlü mutmain olur.

Zikir sadece "Allah Allah" demek değildir. "Allah Allah" demek Allah yolunda olmak içindir, rabbimizi hatırlamak, unutmamak, onun yolunda çaba, gayret sarf etmek, Allah'ın

[10] Ra'd /28

emrettiğini yapmaya çalışmak, nehyettiğinden de sakınmaya çalışmak, onun aşkını, muhabbetini kazanıp bu aşkla, muhabbetle, güçle, kuvvetle onun yolunda yürüyüp rabbimize koşmak, firar etmek içindir. "Allah Allah" zikrini bundan dolayı yaparız.

İnşallah rabbimizin yolunda koşar, hayatımızı yaşarken rabbimizle beraber olur, onun huzurunda olduğumuzu bir an bile unutmayız.

Evet, hep beraber Allah'ın "tafsil etti, ayrıntılı olarak açıkladı, geniş geniş açıkladı, beyan etti" fiilini anlamaya çalıştık. Bir de Allah'ın harreme "haram kıldı" fiili vardır. Şimdi de harreme fiilini anlamaya çalışalım inşallah.

Bir, maddi haramlar bir de manevi haramlar vardır. Maddi haramları zaten hepimiz biliyoruz, Allah âyetlerinde neyi haram kıldığını beyan etmiştir. Yiyeceklerden leş, kan, domuz eti, Allah'tan başkasının adına kesilmiş hayvanın eti[11] ve sarhoş eden her türlü içki haram kılınmıştır.[12]

Maddi haramların yanında bir de manevi haramlar vardır. Gıybet etmek, kardeşini eleştirmek, çekiştirmek, yermek, kötü bir lakapla çağırmak,[13] su-i zanda; yani kötü düşüncede bulunmak haramdır. Allah bununla ilgili olarak âyet-i kerimede **"ey iman (ettiğini iddia) edenler! Zannın çoğundan kaçının; çünkü zannın bazısı (yani kötü zan) günahtır"**[14] buyurur. Allah hakkında su-i zanda bulunmak zaten haramdır, küfürdür. Kim, Allah hakkında su-i zanda bulunursa Allah ona gazap eder ve onu lanetler. Bununla da ilgili olarak Allah **"(bir de bunlar) Allah hakkında kötü zan ile zanda bulunan münafık erkeklere ve münafık kadınlara, müşrik erkeklere ve müşrik kadınlara azap etmesi içindir.**

[11] Bakara /173, Nahl /115
[12] Mâide /90
[13] Hucurât /11-12
[14] Hucurât /12

Kötülük onları çepeçevre kuşatsın! Allah onlara gazap etmiş, onları lanetlemiş ve (âhiret günü) onlar için cehennemi hazırlamıştır. (Orası) Ne kötü bir varış yeridir"[15] buyurmuştur.

Allah haram kılar. Peki, Allah'ın haram kılmasının hikmeti nedir?

Allah, haram kılmakla bir sınır çizip "bu sınırı aşma, bu sınırı aşarsan hem kendine hem de başkalarına zulmetmiş, rabbinin koyduğu sınırı çiğnemiş, dolayısıyla zalimlerden olmuş olursun. Böyle yaparsan başkalarının sıkıntı yaşamasına, kaybetmesine, başkalarını Allah'tan alıkoymaya sebep olmuş, kul ile Allah arasına girmiş olursun" buyurur. Misal; birini Allah'tan başka bir şeyle meşgul ettiğinde onunla Allah arasına girmiş, böylelikle kendini ateşe, Allah'ın gazabına, azabına atmış olursun. İşte, Allah kaybetmeyelim diye haram kılar.

Haramdan kurtulabilmek için önce manevi haramlardan, Allah hakkında su-i zanda bulunmaktan kurtulmak gerekir. Nefsin her hâli şirktir, küfürdür, nifaktır. Nefsin hâlleri; kibirdir, gururdur, riyadır, büyüklenmektir, kendini bir şeye sahip zannetmek, hatasız, kusursuz, subhân görmektir. Bununla beraber Allah'ın El Esmâu'l Husnâ'sından birine ya da birkaçına sahip çıkıp ilâhlık iddia etmektir. Kul önce nefsin bu haramlarından, küfründen, şirkinden kurtulmalı, bunun için de rabbine boyun büküp "sen beni yaratan rabbimsin, ben de senin yaratmış olduğun aciz, hatalı, kusurlu, zayıf, günahkâr, sana layıkıyla kul olamayan, senin verdiğin kıymeti, değeri, şerefi taşıyamayan kulunum" demelidir.

İnsan, Allah'ın kendisine nasıl bir şeref verdiğini anlayınca acziyetini, zayıflığını, günahkârlığını, kul olamadığını, kulluk yapamadığını, rabbini layıkıyla tesbih edemediğini, hamd edemediğini, şükredemediğini, gerektiği gibi sabredemediğini, rabbine tevekkül edemediğini anlar. Allah'ın isimlerini, güzelliğini

[15] Fetih /6

gerektiği gibi üzerinde gösteremediğini, rahmet etmesi gereken yerde rahmet edemediğini, ikram etmesi gereken yerde ikram edemediğini, güzel yapmışsa da ne kadar yaparsa yapsın yaptığının eksik, yarım yamalak olduğunu anlar ve rabbine boynunu büker, acziyetini, zayıflığını anlar. Bunun sonucunda "sen benim subhân, e'âla olan rabbimsin. Ben de senin aciz, hatalı, kusurlu, günahkâr, bütünüyle sana muhtaç olan kulunum ya rabbi" der. Kul bunu bütün gönlüyle, her azasıyla, her zerresiyle samimiyetle söyler.

Peki, kul böyle söyleyince ne olur?

Böyle söyleyince rabbinin huzurunda secdeye kapanır "sen subhânsın, ben de senin hatalı, eksik kulunum ya rabbi" der. Kulda tek bir güzellik varsa o da rabbine iman etmesi, rabbini sevmesi, rabbinin sevgisine karşılık vermesidir ki bu güzellik de Allah'tandır. Kul sadece gönlünü açmış, rabbini kabul etmiş ve rabbine "bütün hatamla, kusurumla, yanlışımla beraber ben seni seviyorum" demiştir. Biri böyle söylediyse kulluğu kabul etmiş, kibirden, gururdan, riyadan, hasetten; yani Allah'ın manevi olarak haram kıldıklarından kurtulmuştur. Hem zahiri hem manevi haramlardan kurtulmak; Allah'ın koyduğu sınırı çiğnememek, kul olmak "sen benim rabbimsin ben de senin kulunum" demektir. Biri böyle yapınca kul olmuştur.

Manevi haramlardan kurtulursak zahiri haramlardan zaten kurtulmuş oluruz. En büyük haram; Allah'a şirk koşmaktır ve bu, Allah'ın koyduğu sınırdır. Bu yüzden her ne olursa olsun nefsimizi, başkalarını rabbimize şirk koşmamamız, dolayısıyla Allah'ın haram kıldıklarından uzak durmamız şarttır.

Hemen hemen bütün mü'minler zahiri olarak helalin ve haramın ne olduğunu bilir; ama kul gönle ait Allah'ın manevi olarak haram kıldıklarını anlamazsa zahiri olarak zahiri haramlardan ne kadar uzak durursa dursun yine de haramların

içinde olur; çünkü manevi haramlardan kurtulmamış, imanını şirkten temizlememişse; yani imanına şirki karıştırmışsa ameli boşa gider. Allah'ın hangi isminde nerede Allah'a şirk koşarsa koşsun bu böyledir.

Allah âyet-i kerimelerde **"sizden kim (onlara uyup) dininden döner ve kâfir olarak ölürse, işte onların amelleri dünyada da âhirette de boşa gitmiştir."**[16] Kim, Allah'a şirk koşarsa amelleri boşa gitmiştir. **"Biz (o gün), onların yaptıkları her bir ameli (onlara) takdim ederiz sonra da onu savurarak (dağıtıp) toz duman ederiz"**[17] buyurur. Resulullah (s.a.v.) Efendimiz de bununla ilgili olarak *"Kıyamet günü kul namaz kılmış, oruç tutmuştur; ama yaptığı ibadeti yüzüne yırtık bir paçavra gibi fırlatılır ve ona 'işte senin kıldığın namaz, tuttuğun oruç, yaptığın ibadet' denir. Bu onun Allah'a şirk koşmasından dolayıdır"*[18] buyurur. Bu nedenle kaybetmemek için öncelikle manevi haramlardan kurtulup iman etmemiz gerekir. Böyle yaparsak zahiri haramlardan da zaten kurtulmuş oluruz. Yoksa rabbimize itiraz edip manevi bir haram işlediğimizde İslam'ın dairesi içine bile giremez, bir adım bile atmış olamayız.

Şimdi de kellefe "yükledi, mükellef kıldı" fiilini anlamaya çalışalım inşallah.

Allah mükellef kılar, sorumlu kılar, yük yükler, insana gücünün yettiği yükü yükler ve insanı sorumlu tutar. **"Allah kimseye gücünün yettiğinden başkasını yüklemez."**[19] Allah ben-i âdeme öncelikle kul olma mükellefiyetini yüklemiş ve onları kullukla, imanla, ebedi hayatını kazanmayla, gönlünün cennet olmasıyla mükellef kılmıştır. Allah her neyi emretmişse o konuda

[16] Bakara /217
[17] Furkân /23
[18] Ebu Davut. İmam Suyuti, Camiu's-sağir: 1/694, Namaz, 78/319
[19] Bakara /286

kullarını tek tek mükellef kılmıştır; yani kullarına emrettiği konudaki vazifeyi yüklemiştir.

Bir zahiri olarak mükellef olmak bir de manevi olarak mükellef olmak vardır. Kul hem rabbine hem peygamberine hem mü'minlere, hem de ailesine, çocuklarına, akrabalarına, ümmete, bütün insanlara, bütün mahlûkata, varlığa karşı sorumludur; yani mükelleftir. Bütün bu sorumlulukların hepsi kulun kendisine karşı olan sorumluluğudur. Kul bunların her birine karşı sorumluluğunu, mükellefiyetini yerine getirince Hz. İnsan olma, Allah'a yeryüzünde halife olma sorumluluğunu yerine getirmiş olur ve manevi olarak kazanır, yerine getirmeyince ise kaybeder; çünkü bunlar, Allah'ın ona yüklediği sorumluluklardır.

Peki, insan öncelikle neyle mükelleftir?

İnsan öncelikle Allah'a iman etmekle, âbd olmakla, teslim olmakla mükelleftir. Bu sorumluluğunu da ancak rabbini, peygamberini ve Allah'ın vahyini dinleyerek yerine getirebilir. Allah, vahyinde, Kur'ân'da her neyi buyurmuşsa o buyurduğu her şey insanın sorumluluğudur. Bu yüzden biri "ben Kur'ân'ı kabul ediyorum" dediyse o kişi her bir âyeti tek tek kabul etmiştir, dolayısıyla Allah Kur'ân'da her neyi buyurmuş, emretmiş, nehyetmiş, sakındırmış, haram kılmış, yasaklamışsa ona karşı mükelleftir, sorumludur ve bu sorumluluğunun gereğini yerine getirmelidir. Eğer Allah'ın herhangi bir emrinin gereğini yerine getirmezse sorumluluğunu da yerine getirmemiş olur.

Dediğim gibi; insanın mükellefiyetlerin bir kısmı manevi, bir kısmı da zahiridir. Kul nasıl ki manevi olarak mükellefiyetini yerine getiriyorsa zahiri olarak da bu mükellefiyetini yerine getirmelidir.

Mükellefiyetin manevi tarafı öncelikle niyettir, Allah'a karşı samimiyettir. Mesela; birinin namaza durmadan önce zahiri olarak abdest alması sonra zahiri olarak bedeniyle namaza durması, tabi namaza durmadan önce de manevi olarak gönül

itibariyle rabbini zikretmesi, kalbinin mutmain oluşundan sonra ise namaza durup gönlünün Allah'ın huzurunda, miraçta durması gerekir. Öyle ki namaz mükellefiyetini yerine getirmiş olsun.

Allah **"(o hâlde hepiniz yalnız) ona yönelin, ona karşı takvâ sahibi olun (kulluk sorumluluğunuzu bilip yerine getirmeye çalışın), namazı ikâme ed(erek her anda onun huzurunda durmaya çalış)ın ve sakın müşriklerden olmayın"**[20] buyurur. Kul namazı ikame ederken hem zahiri hem de manevi olarak mükelleftir, sorumludur; yani hem zahiri olarak namazda rabbinin huzurunda duracak hem de manevi olarak miraçta, huzurda duracak ki namaza karşı sorumluluğunu, mükellefiyetini yerine getirmiş olsun.

Evet, Allah mükellef kılar. **"Yeryüzünde hiçbir canlı ve (gökyüzünde) iki kanadıyla uçan hiçbir kuş yoktur ki (hepsi) ancak sizin gibi bir ümmet olmasın. Biz (bu) kitâbta hiçbir şeyi eksik bırakmadık. Nihayet (onların hepsi) rablerinin huzurunda toplanacaklardır."**[21] Yani hepsine hesap vardır, buyurdu Allah.

Peki, hesapları nedir?

Allah hangi mahlûkata hangi mükellefiyeti yüklemişse o mahlukâtın sorumluluğu odur; yani her varlık Allah'ın kendisine yüklediği şeyden hesaba çekilir.

İnsanın mükellefiyeti; Allah'a âbd olma, âşık olma, onun sevgisine karşılık verme, Allah'ın verdiği şerefi taşıma, Allah'ın güzelliğiyle güzel olma, Hz. İnsan olma, insan olmaya davet etme, kardeş olma, yardım etme, peygamberine tabi olma, onu kendine örnek alma, âlemlere rahmet olma, rauf ve rahim olma, Allah'ın vahyini, emaneti taşıma mükellefiyetidir. Görüldüğü gibi mükellefiyet çok ve ağırmış! Çünkü bu sorumluluğu gerçek manada yerine getirebilmek için canlı Kur'ân olmamız, her bir

[20] Rûm /31
[21] En'âm /38

âyetin bizde dirilmesi, canlanması, aşktan bir varlık olmamız gerekir! Nefsimizden, yanlışlardan, dünyadan, bedeni varlığımızdan kurtulup manevi, rabbani bir varlık olmamız gerekir. Bu yüzden mükellefiyet ağırdır.

Allah âyet-i kerimede **"eğer biz, bu Kur'ân'ı bir dağa indirseydik, muhakkak ki onu Allah'ın haşyetinden (vahyinin azamet ve büyüklüğünden bir de Allah'a olan saygı ve edebinden dolayı) başını eğerek paramparça olmuş görürdün"**[22] buyurur.

Allah'ın böyle buyurmasının hikmeti nedir?

Allah bize "bu Kur'ân'ı dağlara indirseydik bu sorumluluğu taşıyamama endişesinden, korkusundan, haşyetinden dolayı onları paramparça olmuş, boyun eğmiş olarak görürdünüz. Kur'ân'ı size indirdim, peki sizin de nefsiniz paramparça bir şekilde toz duman oluyor mu! Nefsiniz boyun büküyor mu, secdeye kapanıyor mu" buyuruyor.

Nefsimiz Allah'ın âyetleri karşısında boyun bükmüyorsa Kur'ân gönlümüze inmemiş, gönlümüzü Kur'ân'a açıp onu içeri almamışız demektir; çünkü gönlümüzü açıp Kur'ân'ı içeri alsaydık nefsimiz paramparça olur, toz duman olur, secdeye kapanır, rabbine hiçbir şekilde itiraz edemez, rabbi hakkında su-i zanda bulunamaz, rabbinden başka tarafa dönüp bakamazdı. Rabbine olan haşyetinden, edebinden, saygısından dolayı rabbine edepsizlik yapamaz, varlık iddiasında, ilâhlık iddiasında bulunamaz, "ben, bence, bana göre" diyemezdi. Demek ki insan olma sorumluluğu, ağır bir sorumlulukmuş!

"Biz (Allah'ın, rûhundan nefhedip kendisine halife olarak kulluk sorumluluğunu bilip yerine getirmeye çalışma) emaneti(ni) göklere, yere ve dağlara teklif ettik de onlar bunu

[22] Haşr /21

yüklenmekten çekindiler, (bu sorumluluk karşısında haşyet ve) korkuya kapıldılar; ama insan onu yüklendi. Çünkü o (nefsine karşı) çok zalim, (rabbine karşı ise) çok cahildir (onun vahyine ve resulüne her anda itaat edip boyun bükmeye muktedirdir).”[23] Emaneti yüklenmişsek taşıyacağız inşallah.

Evet, hep beraber Allah'ın kellefe "yükledi, mükellef kıldı" fiilini anlamaya çalıştık. Şimdi de Allah'ın veade "vaad etti" fiilini anlamaya çalışalım inşallah.

Allah vaad eder, vaatte bulunur.

Peki, Allah neyi vaad eder?

Allah, iman edip salih amel işleyenlere, Allah'a ve resulüne itaat edenlere cenneti vaad eder. İman etmeyip küfürde kalanlara, küfrü tercih edenlere, kendine zulmedenlere, mücrimlere, münafıklara, müşriklere de cehennemi vaad eder; yani Allah önce tercih hakkı verir sonra da kuluna vaatte bulunur.

Allah biraz önce bahsettiğimiz âyetlerde **“Allah kimseye gücünün yettiğinden başkasını yüklemez”**[24] buyurmuştu. Allah, kulundan her neyi istiyorsa onu bunun için yaratmıştır ve kul, Allah'ın o emrini yerine getirip kazanabilecek, bu sorumluluğu, yükü taşıyabilecek vasıftadır. Bu vasfı, şerefi Allah kuluna vermiş, bahşetmiştir.

Allah vaad eder. Şeytan da insana vaatlerde bulunur; ama o, vaadinde yalancıdır, insana yalan vaadlerde bulunur.

Şeytan, insanları Allah'ın emrine ters olana; dünyaya kul olmaya, insanların kendisi hakkında ne dediğini önemsemesine davet eder. Gelecekten dolayı insanı umutsuzluğa düşürmeye çalışır, umutsuzluğa davet eder. İnsana geçmişteki yanlışlarını gösterip "sen kul olamazsın, ebedi hayatını kazanamazsın, Allah'a

[23] Ahzâb /72
[24] Bakara /286

dost olamazsın" diye vaatte bulunur. Bunların hepsi yalan vaatlerdir. Şeytan ters tarafta durup vaatlerde bulunurken bir de "ben doğru söylüyorum, söylediklerim senin için hayırdır" der.

Herkesle beraber bir şeytan vardır. Kimi insanlar da şeytana arkadaş olmuş, kul olmuş, onun peşinden gitmiş, rabbini dinlememiş, şeytanın vaadini doğru, hak olarak kabul etmiş, rabbinin vaadini de yalanlamıştır, dolayısıyla kaybetmiş, şeytana arkadaş olmuştur.

"Nihayet (onların hesapları görülüp) iş(leri) bitirilince şeytan (onlara) der ki: Muhakkak, Allah size hak olan (âyetleri ve resulleriyle, hakikat)i vaad etti, ben de size (hoşunuza giden şeyleri) vaad ettim; ama sözümden caydım. Bununla beraber zaten benim sizi zorlayacak bir gücüm yoktu. Ben sadece sizi (apaçık ortada olan hakikati inkâra) davet ettim, siz de hemen benim davetime icabet ettiniz." Ben seni davet etmiş olabilirim; ama Allah da seni davet ediyordu. Neden onun davetine icabet etmedin, diyor şeytan. **"O hâlde beni kınamayın, kendinizi kınayın!"** Benim bir suçum yok, ben seni zorlamadım; çünkü benim senin üzerinde bir gücüm yoktu. **"(Bugün artık) Ne ben sizi kurtarabilirim ne de siz beni kurtarabilirsiniz! Kuşkusuz ben daha önce sizin beni (Allah'a) ortak koşmanızı da kabul etmemiştim. Şüphesiz (bugün hem kendine hem de başkalarına zulmeden) zalimlere elem verici (iç yakan) bir azap vardır."**[25]

Yani sen beni ilâh edindin, benim peşimden geldin. Ben Allah'a beni ortak koşmanı reddediyorum. Allah sana vaatte bulundu, sen rabbini dinlemedin. Ben de sana vaatte bulundum; ama sen benim yalancı olduğumu bildiğin hâlde bile bile benim peşimden geldin. Bir de sen Allah'a iman ediyorsun! Öyleyse Allah'ın vaadi nasıl hak olmaz da başka bir şey hak olabilir! Nasıl bunu düşünebildin, diyor şeytan.

[25] İbrâhîm /22

Evet, şeytan, vaadlerde bulunur. Örnek vermek gerekirse; şeytan, bâtılı hak, yanlışı doğru, zulmü adalet, şerri hayır, yalanı, su-i zannı, gıybeti de doğruymuş gibi gösterir. Kısacası Allah bir şeyin yanlış olduğunu buyurduğunda şeytan da çıkar, hemen "yok bu doğrudur" der ve o yanlışı insana doğru olarak gösterir. Yetmez, peşinden iftira attırır ve "ben doğru söylüyorum, doğru budur" dedirtir.

Öyleleri var ki Allah yasakladığı şeylerin her biri için "haram" dediği, "yasak" dediği, "yanlış" dediği, "bunu yapmayın" dediği hâlde bunları yapar. Böyle olunca da Allah'ın davetine, vaadine değil de şeytanın davetine, vaadine uyar ve şeytanın vaadini doğru kabul eder.

Nasıl ki şeytan vaadlerde bulunuyorsa zalimler de birbirlerine vaadlerde bulunur. Allah bununla ilgili olarak âyet-i kerimede **"zalimler birbirlerine aldatmadan başka bir şey vaad etmezler."**[26] Zalimlerin vaadleri kuruntu ve aldatmacadan başka bir şey değildir, buyurmuştur.

Zalimler birbirlerine "Allah'ın yolunda gidince kazanamazsın, doğru yapamazsın; ama şunun yolundan gidersen kazanırsın" gibi vaadlerde bulunur. Bir de zekât vermeyi, infak etmeyi maldan eksilme olarak anlatırlar. Oysaki Resulullah (s.a.v.) Efendimiz *"infak, zekât, sadaka, malı eksiltmez"*[27] deyip yemin etmiştir. Resulullah (s.a.v.) Efendimiz "infak, zekât, sadaka, malı eksiltmez" buyurduysa eksiltmez; ama zalimler birbirlerine "kendimiz kazanıyoruz, neden verelim" derler. Zaten Resulullah (s.a.v.) Efendimiz zamanındaki kâfirler, münafıklar da aynen böyle söylüyordu. **"Bir de onlara, 'Allah'ın size rızık olarak verdiklerinden (Allah yolunda) infak edin' denildiği zaman kâfirler iman edenlere derler ki: Allah'ın dilediği takdirde doyuracağı kimseyi biz mi doyuracağız? Siz ancak apaçık bir**

[26] Fâtır /40
[27] Müslim, Birr, 69; Tirmizi, Birr, 82

dalâlet içindesiniz."[28] Allah dilerse fakirleri doyurur. Niye biz onları doyuralım, diyorlardı. Allah da onlar için "kâfir ve münafık" buyurdu.

Allah bizi kazanalım, ona olan sevgimizi ispatlayalım, rabbimizi maldan, dünyadan daha çok sevdiğimizi ortaya koyup bir mü'min olarak sadıklardan olalım diye birbirimizle imtihana tabi tutar; yani bize kazanma imkânı verir; ama şeytan, insana öyle bir bakışla baktırır, insanı öyle bir aldatır ki Allah yolunda infak etmeyi malı kaybetmek olarak gösterir. Şeytana uyanlar da, kendine zulmedenler de bunu doğruymuş gibi zanneder ve birbirlerini aldatırlar.

Evet, Allah vaadde bulunur. **"İman edip sâlih ameller işleyenlere gelince, onları içinde ebedi kalacakları, altlarından ırmaklar akan cennetlere koyacağız. (Bu) Allah'ın hak olan vaadidir. Sözüne Allah'tan daha sâdık kim vardır"**[29] Allah bir konuda vaatte bulunmuşsa o vaadi gerçek değil midir! Allah hangi vaadde bulunmuşsa kulun buna öyle bir iman etmesi gerekir ki gönlünden en ufak bir vesvese, şüphe dahi geçmemelidir. Aksi takdirde "Allah, vaadinde sadık değildir, ben onun vaadinde sadık olduğundan şüphe ediyorum" demiş olur. Bir kul için, bir mü'min için bundan daha kötü, daha çirkin, edebe daha aykırı hiçbir şey olamaz. Allah'ın beyanı, Allah'ın vaadi çok nettir. Bu yüzden hiç kimse "belki şöyle de olabilir" diyemez. Allah her neyi vaadetmişse o aynen öyledir. Onun dışında hiç kimse hiçbir şey söyleyemez. Söylerse "Allah vaadinde sadık değildir, ben onun vaadine güvenmiyorum" demiş olur ki o zaman da ebediyen kaybeder.

Allah mü'minlere hem zahiri hem de manevi olarak yardım eder. Mü'minler imtihan olarak sıkıntı yaşarlar; ama Allah onları bulundukları hâl üzere bırakmaz ve onlara mutlaka yardım eder.

[28] Yâsîn /47
[29] Nisâ /122

"**Muhakkak ki Allah'ın vaadi haktır"**[30] buyurdu Allah. Dolayısıyla Allah mü'minlere hem dünyada hem de ahirette yardım eder. Aynı zamanda onlara hem dünyada hem de ahirette ikram eder ve onları şerefli kılar.

"(Âhiret günü) Allah dilediğini temize çıkarır ve (onlar o gün) kıl kadar haksızlığa uğratılmazlar."[31] Allah sizi temize çıkarmazsa sizden hiç kimse temize çıkamaz. Allah temize çıkarır. Kul, yanlış yapmıştır; ama imanından, Allah'a olan muhabbetinden, samimiyetinden dolayı Allah onu temize çıkarır, yanlışını, günahını siler ve ona "sen tertemizsin" der. Allah bir kula "sen tertemizsin" dediyse kim ona "sen yanlış yapmışsın" diyebilir! Kul temiz olduğu için temize çıkmaz, Allah rahmetinden ve sevgisinden dolayı onu temize çıkarır.

Peki, insanın nasıl bir hâli olmalıdır ki Allah onu rahmetinin içine alsın ve aşkıyla, muhabbetiyle muamelede bulunup onu temize çıkarsın?

Bunun için insan, Allah'ın kullarını sevmeli, yanlış yaptıklarında onları temize çıkarmalı, onlara rahmet etmeli, hatalarını, kusurlarını, günahlarını, yanlışlarını görmezden gelmeli, af ve mağfiret sahibi, safh sahibi olmalıdır. Öyle ki Allah da onu temize çıkarsın.

Allah "mü'minler safhederler"[32] buyurur. Safhetmek; hiç olmamış gibi muamele etmek, üstüne bir de dostça muamele etmek, yanlışına ikram etmek demektir. İnsan, nasıl ki Allah'ın kullarını temize çıkardıysa Allah da onu temize çıkarır. O nasıl ki Allah'ın kullarına rahmet ettiyse Allah da ona rahmet eder. O nasıl ki Allah'ın kullarını sevdiği için rahmet edip onları temize çıkardıysa Allah da onu sever, o da Allah'ın sevgisine layık olur ve

[30] Mu'min /55
[31] Nisâ /49
[32] Bakara /109

Allah ona rahmetiyle muamele edip onu temize çıkarır. Bu, Allah'ın vaadidir. Yoksa "ben çok ibadet eder temize çıkarım, yanlış yapmam temize çıkarım" demekle kimse temize çıkamaz!

Allah, Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'i önümüze örnek olarak koyup "o, sizin için en güzel örnektir, âlemlere rahmettir, rauf ve rahimdir"[33] buyurmuştur. Biz de Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'e ne kadar benzediysek o kadar mü'min olduk, rabbimize yakın olduk, Kur'ân bizde o kadar canlandı, dirildi, biz de Kur'ân ile dirildik, canlandık, Allah'ın sevgisine, aşkına, muhabbetine, muhabbetinin tecellisine mazhar olduk ve bu muhabbete gark olduk, o kadar aşk olduk, Allah'ın bize nefhettiği rûh olduk demektir.

Bütün mesele Hz. İnsan olmaktır. Allah'a âbd olmak Allah'ın bizim üzerimizdeki muradıdır. Bu nedenle ibadetler, hayırlar, iyilikler, güzellikler, bütün bilgiler, ilimler, her şey Hz. İnsan olmamız, Allah'a kul olmamız, âbd olmamız, yakın olmamız, dost olmamız, Allah'a yeryüzünde halife olmamız ve Allah'ın güzelliğinin üzerimizde tecelli etmesi içindir. Biz de rabbimizin vahyine uyar, resulüne tabi olur, onun yaptığı gibi yaparsak Allah'a âbd oluruz ve Allah'ın muradı üzerimizde gerçekleşir. Bunun dışında hiç kimse için manevi olarak kazanmak yoktur.

Allah vaad eder. İnsan da vaad eder; ama önce rabbine vaadde bulunur. Rabbine "ben sana iman ediyor, teslim oluyor, her âyetini kabul ediyorum. Âyetlerin gereğini yapmaya çalışıyorum, çalışmaya da devam edeceğim. Hak sadece senin söylediğindir, doğru bir tek senin söylediğindir" deyip ona âbd olacağına dair rabbine vaadde bulunur. Vaadinden dönerse o zaman da yalancılardan olur.

Mü'min, Müslüman her kul "ya rabbi! Peygamberini kabul ediyorum, ona tabi oluyorum, onun gibi yapmaya, onun gibi olmaya çalışıyorum. Sırât-ı mustakîmde kendisine nimet verdiğin

[33] Ahzâb /21, Enbiyâ /107, Tevbe /128

kullarla sana geliyorum ya rabbi!" deyip Allah'a vaadde bulunmuştur. Zaten her Fâtiha'yı okuyuşunda Allah'a bu şekilde vaadde bulunur. Vaadinin gereğini yerine getirdiğinde kazanır, gereğini yerine getirmediğinde ise vaadinde durmamış ve kaybetmiş olur.

Evet, hep beraber fesele "tafsil etti, ayrıntılı olarak geniş geniş açıkladı, beyan etti" harreme "haram kıldı" kellefe "mükellef kıldı" son olarak da veade "vaad etti" fiillerini anlamaya çalıştık.

Allah bizi rabbinden başka tarafa dönenlerden eylemesin inşallah. Allah bizi vaadini yerine getiren ve vaadinde sadık olanlardan eylesin. Allah bizi vaadinden dönmeyenlerden eylesin. Allah bizi, nehyettiği her şeyden sakınanlardan eylesin inşallah.

Allah hepinizden razı olsun.

51.Bölüm

EUZUBİLLAHİMİNEŞŞEYTANİRRACİM
BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Elhamdulillahi rabbil âlemin esselatu vesselamu aleyke ya seyyidel evveline vel ahirin ve ila cemiil enbiyayi vel murselin ve ila cemiil evliyai vel hamdulillahi rabbil âlemin.

Hep beraber Allah'ın El Efâlu'l Husnâ'sını anlamaya ve rabbimizi fiillerinden, efâlinden tanımaya çalışıyorduk.

Geçen sohbetimizde fesele "tafsil etti, ayrıntılı olarak geniş geniş açıkladı, beyan etti" harreme "haram kıldı" kellefe "mükellef kıldı" son olarak da veade "vaad etti, vaadde bulundu" fiilini anlamaya çalışmıştık. Bu sohbetimizde ise nesiye "unuttu, unutulmuş muamelesi yaptı**"** fiilini anlamaya çalışacağız inşallah.

Allah unutulmuş muamelesi yapar. Aynı şekilde kullar da unutur ya da unutulmuş muamelesi yapar.

Allâhu lâ ilâhe illâ huvel hayyul kayyûm, lâ te'huzuhu sinetun ve lâ nevm: "Allah, kendisinden başka ilâh olmayandır (mabûd, sevilen ve âbd olunmaya layık tek zattır). (O) Hayydır, kayyûmdur (diri, her şeyin kendisiyle diri olduğu ve varlığı varlıkta tutandır). Onu ne bir uyuklama (hâli) ne de uyku tutar." **Lehu mâ fîs semâvâti ve mâ fil ard:**[1] "Göklerde ve yerde ne varsa hepsi onundur."

Allah bir an için unutacak, uyuklayacak olsa her şey yok olur. Onun için insan ve yaratılmış bütün varlık unutur; ama Allah hiçbir şekilde hiçbir anda unutmaz ve uyuyakalmaz. Allah her an tecelli edip hayy ve kayyum olarak varlığı diri tutar, varlıkta tutar. Allah bir an unutur, tecelli etmez, varlığı varlıkta tutmazsa her şey yok olur.

[1] Bakara /255

Allah'ın unutması hiçbir şekilde mümkün değildir; ama Allah unutulmuş muamelesi yapar. Eğer insan, rabbini bilerek unutursa, Kıyamet günü onun huzuruna çıkacağını, ahireti, hesabı unutursa, Allah'ın âyetlerini dinlediği, anladığı, öğrendiği hâlde unutursa Allah da ona unutulmuş muamelesi yapar. Bununla ilgili olarak Allah âyet-i kerimede **"bugüne kavuşacağınızı unuttuğunuz gibi biz de bugün sizi unuturuz (ve azabın içinde bırakırız)"**[2] buyurmuştur.

"İnsan" kelimesi aynı zamanda unutan manasına gelir. İnsan bir bilmeden, istemeden bir de bilerek, isteyerek unutur.

Peki, insan, istemeden unutursa ne yapmalıdır? Bunun cevabını Allah veriyor. **"Hiçbir şey için sakın, 'ben yarın şunu mutlaka yapacağım' deme! Ancak, '(inşallah) Allah dilerse (yapacağım)' (de). (Bunu) Unuttuğun takdirde rabbini zikret ve de ki: Umarım rabbim beni, bundan daha yakın bir rüşde (ve doğruya) hidâyet eder."**[3] Allah, insanın istemeden unutması durumunda tövbe etmesini istiyor. Demek ki insan istemeden unutabiliyormuş!

İnsan bir de ciddiye almadığı için unutur.

Şeytan da insana unutturur. Daha doğrusu Allah, şeytanın unutturmasına müsaade eder. İnsan her neyi, kimi unutursa unutsun asla kendisini yaratan rabbini unutmamalıdır.

Peki, insan bilerek nasıl unutur?

Ciddiye almayınca, önemsemeyince, unutmayı isteyince rabbini ve rabbinin âyetlerini unutur; ama rabbine iman edince, onu ciddiye alınca ne onu ne de âyetlerini unutabilir. Nasıl ki kul birini sevince, âşık olunca âşık olduğu kişiyi unutamıyorsa iman edince de rabbini hiçbir şekilde unutamaz. Kulun unutmaması için

[2] Casiye /34
[3] Kehf /23-24

ona lazım olan, gerekli olan sadece imandır; ama iman olmayınca ya da iman taklidi olunca insan unutur.

İnsan, herhangi bir şeyle meşgul olurken ya da bir işe dalarken unutur; ama âşık, hayatı yaşarken de, bir işe dalarken de, biriyle beraber olurken de, biriyle konuşurken de, her ne yaparsa yapsın asla maşukunu unutmaz. İnsan nasıl kendini unutmuyorsa maşukunu da unutmaz; çünkü âşık olduğu maşukunun aşkı onun her zerresine tecelli eder, dolayısıyla kendini maşuğundan ayrı görmez, kendini onunla görür, onunla bilir. Tabir-i caizse damarlarında maşukunun aşkı, muhabbeti akar. Bu yüzden âşığın, maşukunu unutması mümkün değildir, ne yaparsa yapsın nerde olursa olsun onu unutmaz, unutamaz.

Allah âyet-i kerimede **"göklerde olanları da yerde olanları da Allah'ın bildiğini görmüyor musun? Üç kişinin gizli konuştuğu yerde dördüncüsü mutlaka odur. Beş kişinin (gizli konuştuğu yerde) altıncısı mutlaka odur. Bundan daha az veya daha çok olsunlar (ve her) nerede bulunurlarsa (bulunsunlar) mutlaka o, onlarla beraberdir"**[4] buyurur. Nerde olursak olalım o bizimle beraberdir. Allah da kulundan kendisiyle beraber olmasını istiyor.

Nasıl ki Allah bizimle beraberse bizim de onunla beraber olmamız lazım. Bunun için de bize gerekli olan, lazım olan şey; imandır, aşktır, muhabbettir, Allah'ın hesabını yapmak, rabbimizi bilmek, tanımak, onun rızasını, sevgisini istemektir. Bununla beraber "rabbimin muradı üzerimde gerçekleşsin" deyip hayatı nasıl yaşamak gerekiyorsa öyle yaşamak, öyle düşünmek, öyle konuşmak, öyle yapmaktır.

İnsan, unutan bir varlıktır. İnsanın unutması bazen kendisi için daha hayırlı olduğundan dolayı unutması gerekir. Mesela; kul, namaza durunca miraçta olabilmek için rabbinden başka her şeyi; dünyayı da, dünyadaki işlerini de, hatta kendini de unutmalıdır.

[4] Mucadele /7

Yoksa huzurda duramaz. Bu yüzden unutmak imtihan gereğidir; ama kul her neyi, kimi unutursa unutsun ve nerde olursa olsun bir tek rabbini unutmamalıdır. Kendini dahi unutabilir; ama rabbini asla unutmamalıdır.

Bir de insanın bilerek rabbini unutması vardır. İnsan nasıl ki bilerek, isteyerek rabbini zikrederek huzura çıkıp her şeyi unutuyorsa bir de rabbini, sahibini, ahireti, ölümü bilerek unutmaya çalışır ve sanki ahiret yokmuş, ölüm yokmuş, hesap yokmuş gibi bir zanna kapılır, öyle düşünür, konuşur, hareket eder. Böyleleri konuşmaya gelince iman ettiklerini söylerler; ama rablerini unutmuşlardır. Allah da onlara "kâfir" demiş, "münafık" demiştir.

Unutmak; yalanlamak demektir. Allah'ın dinini, vahyini, kendi imanını yalanlamak ve kendini bilerek, isteyerek perdelemek demektir. Allah âyet-i kerimelerde devamlı "Allah'ı çok çok zikredin, sabah akşam zikredin, sabahtan akşama zikredin, onu tesbih edin ve ona hamd edin."[5] Yani rabbinizi unutmayın, buyurmuştur; çünkü biri rabbini unutunca kendini de unutur ve rabbini, kendini, ebedi hayatını kaybeder.

"Onlar bugünlerine kavuşmayı unuttukları ve âyetlerimizi inkâr ettikleri gibi artık bugün biz de onları unuturuz!"[6] Kim rabbini, âyetlerini unutursa Allah da ona onu unutturur. Kul, rabbini unutunca, daha doğrusu bilerek unutmuş muamelesi yapınca Allah da ona onu unutturur ve o da böylelikle kim olduğunu, nerden geldiğini, neye geldiğini, ne yapması gerektiğini unutur.

Unutmamanın tek bir çaresi vardır; o da Allah'a iman etmek ve Allah'ın âyetlerini dinleyip bu imanı artırmaktır. Kul şiddetli bir

[5] Âli İmrân /41, Enfâl /45, İnsan /25, Rûm /17, Furkân /58
[6] A'râf /51

muhabbete sahip olunca bu muhabbeti aşka dönüşür ve rabbine âşık olur. Âşık da maşukunu asla unutmaz.

Şimdi de hep beraber "nesiye" fiiliyle ilgili âyetleri anlamaya çalışalım inşallah.

EUZUBİLLAHİMİNEŞŞEYTANİRRACİM
BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

"(Mûsâ) Onlar hakkındaki bilgi rabbimin katında bir kitapta (Levh-i Mahfuz'da yazılı)dır. Rabbim ne yanılır ne de unutur' dedi."[7]

Bu âyette de Allah, Cebrail (a.s.)'ın sözünü beyan ediyor. **"(Resul vahyin neden geciktiğini merak edince, Cebrail dedi ki) Biz ancak rabbinin emri ile ineriz. Önümüzde bulunan, arkamızda kalan ve bu ikisi arasındaki (bütün zaman, mekân ve içinde yaptığımız) her şey ona aittir (ve onun emrine tabidir). (Senin) Rabbin asla unutkan değildir!"**[8] Melekler her bir kul için "rabbin seni unutmuş değildir" sözünü söylüyor. Rabbimizin bizi unuttuğunu aklımızdan, gönlümüzden asla geçirmeyelim. Bu nedenle ne zaman sıkıntıya düşersek mutlaka bu âyeti hatırlamamız lazım.

"Duhâ'ya (Güneş'in Dünya'yı, âyetlerin de gönülleri aydınlatmaya başladığı an'a) andolsun ve (karanlığı çöküp) sükûna erdiğinde geceye (imtihanlar karşısında sekinete eren gönüle) andolsun ki. (Resulüm!) Rabbin seni terk etmedi ve (sana) darılmadı."[9] Böyle bir şey düşünme, rabbin sana hangi muameleyi yaparsa yapsın o senin ahiretin içindir. **"Muhakkak ki senin için son olan, ilk olandan (âhiret, dünyadan) daha hayırlıdır."**[10] Senin için yarının bugünden Allah'ın sana yaptığı

[7] Tâhâ /52
[8] Meryem /64
[9] Duhâ /1-3
[10] Duhâ /4

muameleden dolayı daha hayırlıdır; çünkü Allah sana muamele ettikçe kazanırsın ki bu da senin için hayırlı olandır.

"(Ey iman ettiğini iddia edenler!) Allah'ın üzerinizdeki (iman) nimetini ve (Ona resulü aracılığıyla verdiğiniz ve) sizi onunla bağladığı sağlam sözünü hatırlayın! Hani (o resule) '(seni) işittik ve itaat ettik' demiştiniz. Allah'a karşı takvâ sahibi olun (kulluk sorumluluğunuzu bilip yerine getirmeye çalışın)." Bana verdiğin sözü unutma, "ben mü'minim, rabbime, vahyine iman etmişim" dediğini unutma! Bu, rabbinin senden aldığı sözdür. Rabbine verdiğin sözü unutma dolayısıyla rabbin her konuda neyi vahyetmişse ona, vahyine sımsıkı sarıl, sakın onu bırakma. Eğer Allah'ın ipine sarılmaz, onu bırakırsan rabbine verdiğin sözü unutursun. Bunlar senin unutmaman gereken şeylerdir.

"Muhakkak ki Allah, göğüslerin içinde (gizli) olanı (dahi en ince ayrıntısına kadar) bilendir."[11] Gönlümüzden her ne geçirirsek geçirelim Allah onu bilendir. Sen "ben iman ettim, şehadet ettim" dedin, ben de senin imanını, şehadetini kabul ettim. Sakın bana verdiğin âbd olma sözünü unutma. Peygamberime tabi olup onu kendine örnek al. Bu; sana verdiğim bir nimettir ve rızamı, dostluğumu, cemalimi, yakınlığımı sana kazandıracak olan ikramdır.

Allah "Allah'ın üzerinizdeki nimetini unutmayın" dediyse nimet, hayır, güzellik nerden, kimden gelirse gelsin rabbimize teşekkür etmemiz ve bütün nimetlerin öncelikle bize rabbimizden geldiğini asla unutmamamız gerekir.

Bir de unutmamız gereken şeyler vardır. Bize nasıl bir kötülük yapılmış olursa olsun ya da başımıza nereden şer gelirse gelsin yaşadığımız kötülükleri unutmamız gerekir. Şayet unutmazsak sonra gönlümüz onunla meşgul olur, dolayısıyla

[11] Mâide /7

gönlümüzü onunla kirletmiş oluruz. Böyle baktığımızda unutmak bizim için bazen hayır, bazen de şerdir.

Allah, insana bir özellik vermişse o özellik insan için mutlaka hayırdır ve insan onu mutlaka kullanmalıdır; ama önemli olan, insanın bu özelliği doğru kullanmasıdır. Unutmak da insana verilmiş bir özelliktir. İnsan, şerri, kötülüğü, kendisine birilerinden gelen zararı, eleştirilmesini, çekiştirilmesini, kendisine yapılan kötülükleri unutmalı, iyilikleri ise unutmamalıdır. Demek ki unutmak da unutmamak da insanın kendi iradesiyle kullanabileceği bir özellikmiş!

Musibet nerden ve kimden gelirse gelsin onu unutmazsak yaşadığımız olay gönlümüzde kine, nefrete, hasede dönüşür, dolayısıyla gönlümüzü kirletir, Allah ile aramızda perde olur. Onun için Allah bize "affedin, safhedin, mağfiret edin;[12] yani hiç olmamış gibi muamele edin ve o ağırlığı gönlünüzden silin" buyuruyor.

Evet, bize gelen nimetleri, iyilikleri, güzellikleri, hayrı unutmamalı; ama yaşadığımız kötülükleri, şerleri unutmalıyız. Böyle yapınca kendimizi, gönlümüzü kirletmemiş, kirden, kinden, nefretten, hasetten, kızgınlıktan korumuş oluruz.

"Hiçbir şey için sakın, 'ben yarın şunu mutlaka yapacağım' deme! Ancak, '(inşallah) Allah dilerse (yapacağım)' (de). (Bunu) Unuttuğun takdirde rabbini zikret ve de ki: Umarım rabbim beni, bundan daha yakın bir rüşde (ve doğruya) hidâyet eder."[13] Bu da insanın elinde olmadan unutmasıdır. Allah başka âyet-i kerimede nasıl dua etmemiz gerektiğini bize öğretirken **"(ey mü'minler! Şöyle dua ediniz) Rabbimiz! Eğer unutursak veya yanılırsak bizi (yaptıklarımızdan) sorumlu tutma"**[14] diye dua ettirmiştir. Nasıl ki

[12] Nûr /22
[13] Kehf /23-24
[14] Bakara /286

biri oruçluyken oruçlu olduğunu unutup bir şey yerse ve orucu bozulmuyorsa Allah da istemeden unuttuğumuz şeylerden bizi hesaba çekmez.

İnsan olarak unutuyoruz; ama bazen de unutmuş gibi yapıyoruz. Mesela Hz. Mûsâ (a.s.), Hz. Hızır (a.s.) ile yolculuk yaptığı sırada itiraz etmemesi gerektiği yerde itiraz ettiğinde, Hz. Hızır (a.s.) ona "doğrusu sen benimle beraber (iken vuku bulacak olaylara) sabretmeye asla güç yetiremezsin, demedim mi?" demişti. Hz. Mûsâ (a.s.) da "unuttuğum şeyden dolayı beni kınama ve bu işimden (yaptığım bu itirazdan) dolayı bana bir güçlük çıkarma"[15] diye cevap vermişti. Oysaki onun böyle bir şeyi unutması mümkün değildir. Hz. Mûsâ (a.s.) yapılan iş kendisine manevi olarak ağır geldiği, yapılanı yanlış olarak gördüğü için böyle konuşmuştu; ama yola da devam etmek istiyordu; yani Hz. Mûsâ (a.s.) bile bile unutmuş muamelesi yapmıştı. Elbette ki Hz. Mûsâ (a.s.)'ın yaptığı şey hayırdır.

İnsan da bazen unutmuş muamelesi yapmalıdır.

Nasıl?

Biri bize göre yanlış yaptığında biz de elimizde olmadan bir şey söylediğimizde hemen unutmuş gibi yapmamız gerekir. Böyle yapmamız bizim için bir mazeret olur; yani "unuttum" dediğimizde karşımızdakine "ben seni kırmak, sana ters düşmek istememiştim; ama unuttuğum için böyle oldu" demiş oluruz.

"Andolsun ki biz, daha önceden Âdem'le (yasaklandığı o ağaçtan yememesi için) ahidleşmiştik. Ne var ki o (bunu) unuttu ve biz (bu konu hakkında) onda bir azim de bulmadık."[16] Allah başka bir âyette **"biz, 'ey Âdem! Sen ve eşin (Havva) cennete yerleşin ve dilediğiniz yerde o (cennet nimetleri)nden bol bol yiyin, ancak şu ağaca yaklaşmayın sonra (kendi nefsine**

[15] Kehf /72-73
[16] Tâhâ /115

zulmeden) zalimlerden olursunuz' buyurduk"[17] buyurur. Hz. Âdem (a.s.) o ağaca yaklaşmayacağına dair söz vermişti; ama sonra yaklaşmaması gerektiğini unuttu. Dikkat edersek Allah âyetin devamında "biz onda bir azim bulmadık" buyuruyor; yani Hz. Âdem (a.s.) unutmamak için çaba, gayret sarf etmedi. Biraz önce söylediğim gibi insan ciddiye almayınca unutur.

Peki, Hz. Âdem (a.s.)'ın unutmasının sebebi nedir?

Elbette ki işin içinde bir de şeytanın tuzağı vardır. Allah zaten başka âyetlerde şeytanın "ben gerçekten size (iyiliğiniz için) nasihat edenlerdenim, bunu sizin için söylüyorum"[18] dediğini ve Hz. Âdem (a.s.) ile Havva annemize hile yaptığını beyan etmiştir. Sonuçta Hz. Âdem (a.s.) meyveyi yerken Allah'ın "o ağaca yaklaşmayın" hitabını unuttu; ama unuturken şeytanın söylediklerini tercih etmiş oldu. İşte bu yüzden Allah Hz. Âdem (a.s.) için "o, vaadinde durmaya azmetmedi, biz onda azim bulmadık" buyurmuştur.

Allah, kitabında her neyi anlatırsa anlatsın, onu bize anlatmıştır. Onun için Allah, Hz. Âdem (a.s.)'a her neyi söylemişse onu tek tek her birimize söylemiştir. Bizim de acaba rabbimiz bizde azim buluyor mu, azmediyor, yanlış yapmamak için sabrediyor, şeytanın tuzağına düşmemek için çaba, gayret sarf ediyor muyuz, yoksa Allah'ın "sende azim bulmadık" dediği kullardan mıyız, diye kendimize bakmamız gerekir.

Demek ki ben-i âdem azimli olmayınca unutuyormuş, unutunca da şeytanın tuzağına düşüyormuş! Allah âyet-i kerimede **"ey Âdemoğulları! şeytan sizi (de Allah'ın emirlerine karşı gelerek) ana babanızın ayıp yerlerini kendilerine göstermek için (nûrdan olan takvâ) elbiselerini soyarak**

[17] Bakara /35
[18] A'râf /21

cennetten çıkardığı gibi aldatmasın"[19] buyurur. Bu elbise azim elbisesidir. Azmetmeyince, azimli olmayınca manevi elbisemizi, takvâ elbisemizi, dolayısıyla takvâmızı kaybeder, Allah'a karşı sorumluluğumuzu unuturuz. Unuttuğumuz şey Allah'a karşı olan sorumluluğumuzdur, takvâmızdır. Unutmamak için azimli olmamız; yani takvâya, Allah'a, Allah'ın sevgisine, ipine sımsıkı sarılıp onu bırakmamamız gerekir. Bıraktığımız anda unuturuz, takvâ elbisesi üzerimizden soyulur ve takvâmızı kaybederiz.

"(Yûsuf) Onlardan kurtulacağını bildiği kimseye (dönüp bir anlık gafletle) dedi ki: Beni efendinin yanında an (umulur ki beni bu zindandan çıkarır)." Hz. Yûsuf (a.s.) böyle söyleyince o anda bir anlık da olsa rabbini unuttu. Oysaki bir peygamber olarak sıkıntısının giderilmesini yalnızca rabbinden istemesi gerektiğini biliyordu, sonra hatasını hemen anladı ve tövbe etti. **"Fakat şeytan, (bu durumu) efendisine anmayı ona unutturdu. Böylece (sadece Allah'tan yardım istemesi gereken Yûsuf) birkaç sene daha zindanda kaldı."**[20] Hz. Yûsuf (a.s.) "rabbim beni kurtar" demek yerine zahiri bir sebebe sarıldığı için birkaç sene daha zindanda kaldı.

Elbette ki şeytan tek başına unutturamaz. Allah, takdir ettiği işin gerçekleşmesi, Hz. Yûsuf (a.s.)'ın da manevi olarak kemale erip oradaki arkadaşlarını da yetiştirmesi için şeytanın unutturmasına müsaade etmiştir. Yaşanan her şey Allah'ın kudretindedir. Allah bir şey dilemedikçe o asla olmaz. Allah, hayır olan işleri sevdiklerine, mü'minlere, "ben yapmak istiyorum" diyenlere izin verir ve imkân verip bunu onlara yaptırır. Şer işlerini de şeytana, şeytana tabi olanlara, şeytanın arkadaşlarına bırakır, şer işlemelerine müsaade eder; ama bilmemiz lazım ki her şeyin, herkesin takdiri, kaderi Allah'ın takdiri içindedir. Allah

[19] A'râf /27
[20] Yûsuf /42

dilemeyince hiç kimse dileyemez, takdir edemez, bir şey yapamaz dolayısıyla hatırlatamaz ya da unutturamaz.

Bu âyette de Allah, Allah'ın uyarılarını, âyetlerini unutan kavimlere yaptığı muameleyi beyan eder. **"Kendilerine yapılan uyarıları unuttuklarında (indirmiş olduğumuz sıkıntı ve musibetleri kaldırıp) üzerlerine her şeyin kapılarını açtık (bütün nimetleri önlerine serdik). Nihayet kendilerine verilenler yüzünden şımardıkları zaman onları ansızın yakaladık da bir anda onlar bütün ümitlerini yitirdiler."**[21]

Allah onlara neden nimetin kapılarını açar?

Allah onlara nimetin kapılarını açar ki herhangi bir mazeretleri olmasın; çünkü sıkıntıda olmayı rablerinin uyarılarını unutmalarına mazeret olarak gösterebilirler. Allah her türlü nimetin kapısını açınca onlar da yanlışlarına devam eder. Rablerinin uyarılarını, ikazlarını ciddiye almadıklarında, tamamıyla ters tarafa gittiklerinde ise Allah birden azabı indirir. Bu yüzden birileri Allah'ı unuttuğu, ters tarafa gittiği hâlde nimet içindeyse bilelim ki felaket geliyor demektir.

"İnsana bir zarar (bir sıkıntı) dokunduğu zaman (hemen) rabbine yönelerek ona (yalvarıp) dua eder. Sonra (Allah) kendinden ona bir nimet verince, önceden ona (yalvararak) dua ettiğini unutur ve (insanları) Allah'ın yolundan saptırmak için ona (mülkünde ortak olan) eşler koşar."

Nasıl?

"Rabbim bana ikram edip sıkıntımı giderdi" demez ve gelen yardımı başkalarına yahut kendine bağlayıp "ben akıllıydım, ben bilgiliydim, ben şöyle yaptım, o yüzden bu sıkıntıdan kurtuldum" diyerek aklını, ilmini Allah'a şirk koşar ya da "falanca olmasaydı

[21] En'âm /44

helâk olmuştum, o bana yardım etti de sıkıntımdan kurtuldum" der ve onu Allah'a şirk koşar.

"(Resulüm! Böyle olanlara) De ki: Sen küfrünle biraz eğlenedur; çünkü sen muhakkak ateş ehlindensin."[22] Çünkü sen rabbine şükretmek yerine ona şirk koştun.

Vesile her kim olursa olsun onun sahibi Allah'tır. Bizim de nimete, sıkıntımızın giderilmesine vesile olana teşekkür ederken onu mutlaka Allah'ın kudret eli olarak görüp "rabbim onunla bana ikram etti" dememiz ve rabbimize hamd edip şükretmemiz gerekir. Yoksa vesileyi rabbimizin kudret eli olarak görüp anlamadan işi vesileye bağlar "falanca yaptı" dersek ya da "ben akıllıydım, şöyle yaptım da bu sıkıntıdan kurtuldum" dersek vesileyi de kendimizi, nefsimizi de Allah'a şirk koşmuş oluruz.

"Onlar ki dinlerini bir oyun ve eğlence (kaynağı) edindiler ve dünya hayatı onları aldattı (da bize hesap vereceklerini unuttular). Onlar bugünlerine kavuşmayı unuttukları ve âyetlerimizi inkâr ettikleri gibi artık bugün biz de onları unuturuz!"[23] Oyun; nefsin, bedenin haz duyduğu, zevk aldığı her şeydir. İnsanın hayatı neyse dini de odur. Onların dini de oyun ve eğlence olmuştur; yani hayatı oyun ve eğlence olarak anlayıp oyuna dalmışlar, bu oyunla sevinmişlerdir. Birinin Allah'ın rızasını, sevgisini, ebedi hayatını kazanmak gibi bir derdi yoksa, hayatı sadece yemek, içmek, gezmek olarak anlamışsa oyunu ve eğlenceyi kendisine din edinmiştir. Bunu Allah söylüyor.

Peki, Allah unutur mu?

Allah unutmaz; ama unutulmuş muamelesi yapar ve onlara "siz nasıl ki beni unutup bir tek dünya hayatını yaşamaya

[22] Zumer /8
[23] A'râf /51

çalıştıysanız, oyunu, eğlenceyi, dünyayı, dünyalığı sevip ahireti, âyetlerimizi unuttuysanız biz de bugün sizi unutacağız" buyurur.

Allah bizi kendisine "seni bugün unutacağız" dediği kullarından eylemesin inşallah.

Allah âyet-i kerimede **"(o gün) herkese yaptığı(nın karşılığı) tam olarak verilir. Allah, onların yaptıklarını en iyi bilendir"**[24] buyurmuştur. Eğer rabbimizi, ahireti, rabbimizin huzuruna çıkacağımızı unutursak dünya hayatını, oyunu, eğlenceyi dinimiz edinmiş oluruz. O zaman da yaptıklarımızın karşılığı sadece kaybetmek olur.

Dünya hayatını ahirete tercih eden biri istediği kadar "ben Müslüman'ım, ben mü'minim, Allah'ı kabul ediyorum" desin dini oyun ve eğlencedir. Allah da o kişi için "senin bizi, âyetlerimizi unuttuğun gibi biz de bugün seni unutacağız" der. Allah onu cehenneme gönderince onu unutmuş olur.

"(Onlara) denilir ki: Bugüne kavuşacağınızı unuttuğunuz gibi biz de bugün sizi unuturuz (ve azabın içinde bırakırız). Sizin yeriniz ateştir ve size yardım edecek hiç kimse yoktur!"[25]

Ahireti bir an bile unutmamamız gerekir ki ebedi hayatımızı kazanabilelim. Rabbimizin bize bizim için takdir ettiği, bizim için sevdiği ahireti, hayatı, cenneti kazanabilelim ve rabbimizle olabilelim. Allah'ın bizden istediği budur. Rabbimizi ne kadar seviyorsak, ahirete ne kadar iman etmişsek; yani Allah'ın bizim için sevdiğini, ahireti ne kadar seviyorsak dünya hayatını yaşarken ahiretin, rabbimizin hesabını da o kadar yaparız.

"Kim de benim zikrimden yüz çevirirse mutlaka ona (dünyada) dar bir geçimlik (olan kurtulamayacağı bir gönül darlığı) vardır ve kıyamet günü onu kör olarak haşredeceğiz. (O

[24] Zumer /70
[25] Câsiye /34

gün, o) Der ki: Rabbim! Niçin beni kör olarak haşrettin? Hâlbuki (ben dünyada) gören biriydim! (Allah) Buyurur: (Evet) Öyleydi, (ama) âyetlerimiz sana geldi de sen onları unuttun. Aynı şekilde bugün de sen unutuluyorsun!"[26] Biz de seni unutacak, sana unutulmuş muamelesi yapacağız!

Allah bir kula unutulmuş muamelesi yaparsa o kul gece gündüz duada da olsa Allah onun duasını kabul etmez. Allah, dünya hayatında o kul için neyi takdir etmişse sadece onu ona verir.[27] Allah'ın âyetlerini unutan bir kul istediği kadar Allah'a yalvarsın, Allah ona unutulmuş muamelesi yaptığı için hiçbir duası kabul olmaz; ama bunu kendi elleriyle yaptığından dolayı kazanmıştır. Kendisi önce rabbini, rabbinin âyetlerini unuttuğu için Allah da ona unutulmuş muamelesi yapmıştır. Ahirette ise ebediyen kaybedenlerden olmuştur.

"(O gün onlara şöyle deriz) Bugüne kavuşmayı unuttuğunuzdan dolayı (şimdi azabı) tadın (bakalım)! Çünkü (bugün) biz de sizi unuttuk, yaptıklarınızdan ötürü tadın ebedi azabı!"[28] Bunu siz kendi ellerinizle yaptınız, onun için ebedi azabı tadın!

"(Ey âlimler!) Sizler kitâbı (apaçık âyetleri) okuduğunuz (gerçekleri bildiğiniz) hâlde insanlara iyiliği emredip kendinizi unutuyor musunuz? Hâlâ aklınızı kullanmayacak mısınız?"[29] Allah bunu ehl-i kitaba söylemiştir. Bütün mü'minler, Müslümanlar da ehl-i kitaptır.

Mesele; kitabı okumak, âyetleri bilmek değildir. Mesele; âyetlere iman edip onları ahlaka, amele dönüştürmektir. Diğer türlü insanlara sadece âyetleri anlatmakla kulluk yapılmış olmaz. İnsanlara Allah'ın âyetlerini okuyup, iyiliği emredip kendinizi

[26] Tâhâ /124-126
[27] Şûrâ /20
[28] Secde /14
[29] Bakara /44

unutuyor musunuz, akıllanmayacak mısınız, dedi Allah; yani sizin başkalarına anlatmanız size bir fayda vermez, âyetlere iman edip onları ahlaka, amele dönüştürmeniz, o âyetlerle dirilmeniz ve rabbinizi dinlemeniz gerekir. Yoksa aklınızı kullanmamış olursunuz ve anlatmakla bir şey kazanmazsınız.

"Ne zaman ki onlar kendilerine hatırlatılan (nasihatler)i (ciddiye almayıp) unuttular, (o vakit) biz de kötülükten men edenleri kurtardık ve (âyetlerimizi yalanlayıp resulümüze) zulmedenleri ise fâsık olmaları sebebiyle kötü bir azapla yakaladık."[30] Nasıl ki Allah'ın âyetlerini unutmamak gerekiyorsa Allah'ın vahyinden olan nasihatleri de unutmamak şarttır.

Allah nasıl dua etmemiz gerektiğini de bize öğretir. **"Allah kimseye gücünün yettiğinden başkasını yüklemez. Herkesin kazandığı (iyilik) kendi lehine, işlediği (kötülük) de kendi aleyhinedir. (Ey mü'minler! Şöyle dua ediniz) Rabbimiz! Eğer unutursak veya yanılırsak bizi (yaptıklarımızdan) sorumlu tutma! Rabbimiz! Bizden öncekilere yüklediğin (zorlu imtihanlar) gibi bize de ağır bir yük yükleme! Rabbimiz! Bize gücümüzün yetmediği şeyleri de yükleme! Bizi affet, bizi mağfiret et, bize merhamet et! Sen bizim mevlâmızsın (sahibimiz ve tek dostumuzsun), artık (nefsimize ve) kâfirler topluluğuna karşı bize yardım et."**[31]

Biz de "unutur ya da yanılırsak bizi hesaba çekme, ya rabbi! Bize ağır yük yükleme, geçemeyeceğimiz imtihanlara bizi tabi tutma" diye rabbimize dua edeceğiz inşallah. O da zaten geçemeyeceğimiz imtihanlara bizi tabi tutmaz ve çekemeyeceğimiz yükü bize yüklemez.

"Andolsun ki (Allah), size (bu) kitâbta, 'Allah'ın âyetlerinin inkâr edildiğini ve onlarla alay edildiğini işittiğiniz zaman onlar

[30] A'râf /165
[31] Bakara /286

bundan başka bir söze dalıncaya (konuyu değiştirinceye) kadar onlarla beraber oturmayın, yoksa siz de onlar gibi olursunuz' diye (bir hüküm) indirmiştir."[32]

"Âyetlerimiz hakkında (ileri geri konuşmaya) dalanları gördüğün vakit başka bir söze dalıncaya kadar onlardan yüz çevir! Eğer şeytan sana (bunu) unuttursa hatırladıktan sonra (oradan derhal ayrıl) artık o zalimler topluluğu ile beraber oturma!"[33]

Allah kimlerle beraber olmamamız gerektiğini anlatıyor. Allah'ın âyetlerini inkâr edenlerle beraber oturur← sak biz de onlar gibi oluruz. Bu yüzden kiminle oturduğumuza, sohbet ettiğimize dikkat etmemiz ve yalnızca rabbini dinleyenlerle, ciddiye alanlarla, rabbinin âyetlerini, vahyini okuyanlarla beraber olmamız gerekir.

Olur ki yanımızdakiler Allah'ın âyetleri hakkında saygısızlık yapar, rablerini ciddiye almazlarsa, şeytan da onlarla beraber oturmamamız gerektiğini bize unuttururs← a hatırlar hatırlamaz onların yanlarından kalkmamız ve onlardan yüz çevirmemiz lazım.

Mesela; birileri başkalarını çekiştirir, kötüler, hatta bunu yaparken çekiştirdikleri kişilerin kendilerine ne bir menfaati ne bir zararı vardır, ne onlardan bir zulüm, bir haksızlık görmüş, ne de bir hakaret işitmişlerdir. Buna rağmen onları çekiştirirler. Bunu yaparken bir de hayrı söylediklerini iddia ederler. Oysaki bu, Allah'ın âyetlerine karşı saygısızlıktır. Onlar da hem Allah'ın "yapmayın" dediğini yaparlar hem de "biz doğru yapıyoruz, hakkı söylüyoruz" deyip bunu Allah adına yaptıklarını söylerler. Böyle bir yerde bulunmak doğru değildir; çünkü onlarla beraber bulunursak sonra onlarla aynı tuzağa düşer, onlar gibi yapar ve onlar gibi oluruz.

[32] Nisâ /140
[33] En'âm /68

“Münafık erkekler ve münafık kadınlar (sizden değil), birbirlerindendir. Onlar kötülüğü emrederler, iyilikten men ederler ve ellerini sıkı tutar(ak cimrilik eder)ler. Onlar (dünyada iken) Allah’ı unuttular, bunun üzerine (o da) onları (kıyamet günü) unuttu (onlara unutulmuş muamelesi yaptı)! Çünkü münafıklar, fâsıkların ta kendileridir.”[34] Demek ki münafıkların özellikleri cimrilikmiş, ellerinin sıkı olmasıymış! Bir de onlar mazeretler bulup insanları iyilikten, hayırdan alıkoymaya çalışırlar. Tabi ki her mazeretleri haktanmış gibi görünsün diye süslü laflar söylerler. Bunu yapmakla aslında insanları kötülüğe davet etmişlerdir. Münafıklar ister kadın ister erkek olsun hepsi birdir ve hepsi insanları hayırdan men ederler. Allah’ı unuttukları için Allah da onları unutur; yani onlara unutulmuş muamelesi yapar.

Allah bir kula unutulmuş muamelesi yaparsa ne olur?

O kişi küfür bataklığına, münafıklık, nifak bataklığına, şirk bataklığına, cehennem batağına battıkça batar ve gönlü, cehenneme döner.

Bir de Allah’ın unutturmaması vardır. Bununla ilgili olarak Allah âyet-i kerimede Resulullah (s.a.v.) Efendimiz’e **“(resulüm!) biz sana (Kur’ân’ı okuyup) okutacağız ve sen onu unutmayacaksın”**[35] buyurmuştur. Allah’ın ona unutturmayacağı şey tabi ki Kur’ân’dır, Allah’ın vahyidir.

Allah her bir kulu için bu hitabı yapar. Yeter ki kul gönlünü rabbine açıp âyetlerini dinlesin. **Se nukriuke fe lâ tensâ:** “Biz sana (Kur’ân’ı okuyup) okutacağız ve sen onu unutmayacaksın.” Allah sana da okutunca sen de bundan sonra bir âyeti okuduğunda ya da dinlediğinde imanına, rabbini ciddiye almana karşılık Allah onu senin gönlüne yazar, sen de artık onu unutamazsın. O âyetin

[34] Tevbe /67
[35] A’lâ /6

gereğini yapmakla muhatap olunca onu hemen hatırlarsın. O âyet sende dirilmiş, sen de onunla dirilmiş olursun. Sen zaten fıtrat itibariyle öyleydin artık fıtratın sende açığa çıkar. Resulullah (s.a.v.) Efendimiz, hiçbir âyeti unutmadığı ve yaşadığı her şeye Allah'ın vahyiyle muamele ettiği için canlı Kur'ân'dır. Sen de fıtrat itibariyle canlı Kur'ân'sın, Allah sana okuttuğu zaman da fıtratın açığa çıkar ve canlı Kur'ân olursun.

Bilmemiz lazım ki rabbimizi ciddiye alır, gönlümüzü açıp âyetleri dinlersek rabbimizi, rabbimizin sözünü sevdiğimizden dolayı Allah da onu bize unutturmaz ve bizi âyetleriyle diriltir. Allah âyet-i kerimede **"ey iman (ettiğini iddia) edenler! (Allah ve resulü) Size hayat verecek şeylere (âyetlerimize iman etmeye) sizi davet ettiği zaman (hemen) Allah'a ve resul(ünün davetin)e icabet edin (ve dirilin)"**[36] buyurmuştur. Allah'ın vahyiyle dirilince, diğer bir ifadeyle âyetler bizde dirilince Allah bize âyetleri unutturmaz, biz de artık âyetleri unutmayız.

"Şeytan onlar üzerinde üstünlük sağlayıp kendilerine Allah'ı zikretmeyi unutturmuştur. İşte onlar, şeytanın taraftarları (dost ve yoldaşları)dır. Dikkat edin! şeytanın taraftarları hüsrana uğrayanların ta kendileridir!"[37] Biri Allah'ı unutmuşsa şeytanın oyuncağı, kulu olmuştur. Bununla beraber Allah'ın vahyini, emrini, hükmünü söylemiyorsa şeytana taraf durmuş, şeytanın ona verdiği vesveseyi söylüyordur.

"Allah'ı unutan ve bu yüzden (Allah'ın da) onlara kendilerini unutturduğu kimseler gibi olmayın! İşte onlar fâsıkların ta kendileridir."[38] Demek ki biri Allah'ı unutursa Allah da ona onu unutturuyormuş! Allah bize "siz sakın onlar gibi olmayın, onlar yoldan çıkmış fasıklardır" buyuruyor.

[36] Enfâl /24
[37] Mucadele /19
[38] Haşr /19

Evet, hep beraber Allah'ın nesiye "unuttu, unutulmuş muamelesi yaptı" fiilini âyetlerde geçtiği gibi anlamaya, öğrenmeye çalıştık.

Allah bizi Allah'ı unutan, Allah'ın da kendisine kendisini unutturduğu kimselerden eylemesin inşallah. Allah bizi Allah'ın huzurunda her şeyi unutanlardan eylesin. Allah bizi âyetlere iman edip ahlaka dönüştüren ve canlı Kur'ân olan kullarından eylesin. Allah bizi neyi, kimi unutursa unutsun, rabbini asla unutmayanlardan eylesin inşallah.

Allah hepinizden razı olsun.

52.Bölüm

EUZUBİLLAHİMİNEŞŞEYTANİRRACİM
BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Elhamdulillahi rabbil âlemin esselatu vesselamu aleyke ya seyyidel evveline vel ahirin ve ila cemiil enbiyayi vel murselin ve ila cemiil evliyai vel hamdulillahi rabbil âlemin.

Hep beraber Allah'ın El Efâlu'l Husnâ'sını anlamaya ve rabbimizi efâlinden tanımaya çalışıyorduk.

Geçen sohbetimizde Allah'ın nesiye "unuttu, unutulmuş muamelesi yaptı" fiilini anlamaya çalışmıştık. Bu sohbetimizde ise ğaşiye "kapladı, bürüdü, perdeledi, sardı, örttü" fiilini anlamaya çalışacağız inşallah.

Allah âyet-i kerimede **İz yagşes sidrate mâ yagşâ:**[1] "O zaman Sidre'yi bürüyen bürüyordu" buyurur.

Allah, Sidre'yi bürümüş; yani tecelli etmiştir. Resulullah (s.a.v.) Efendimiz Sidretu'l Münteha'da, Cennetu'l Me'va'nın yanında Allah'ın tecellisine mazhar olmuştur.[2]

Bürüme Allah'a ait olunca; yani Allah tecelli edince orada varlık olmaz ve bir tek kendisi; yani zati tecellisi olur.

Şimdi de ğaşiye fiilinin geçtiği âyetleri anlamaya çalışalım hep beraber.

EUZUBİLLAHİMİNEŞŞEYTANİRRACİM
BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

"(Karanlığı ile her şeyi örtüp) Bürüdüğü zaman geceye, tecelli ed(ip her şeyi aydınlat)tığı zaman gündüze."[3]

[1] Necm /16
[2] Necm /14-15, 17-18
[3] Leyl /1-2

Gece örter, bürür, gündüz ise tecelli edip geceyi açar. Aynı şekilde küfür imanı, güzelliği, hakikati örter; ama iman tecelli edince onu açar. İnsanın beşerî tarafı; manevi tarafını, güzelliğini, Allah'ın tecelli ettiği rûhu örter. Allah'ın tecelli ettiği rûh da insanın beşerî tarafını siler, yok eder; yani aydınlatır, nûrlandırır.

İnsanın gönlündeki cehennem gönüldeki cenneti örter. Gönüldeki cennet açılınca da gönüldeki cehennem aydınlanır, nûrlanır, yok olur. Kin, nefret, haset; aşkı, muhabbeti örter. Aşk, muhabbet de kini, nefreti, hasedi aydınlatır, yok eder. Şayet gönlümüzde iman tecelli etmezse küfür gönlümüzü kapatır, örter. Hayır tecelli etmezse bu defa kötülükler güzelliğimizi örter, kapatır.

Evet, "Sidre'yi bürüyen bürümüştü" buyurdu Allah. Resulullah (s.a.v.) Efendimiz orada bu tecelliye şahid olmuştu. **Cennetü'l-Me'vâ da onun yanındadır**.[4] Kulun gönlü cennete dönünce Allah da ona tecelli eder ve onun gönlünü kaplar, ihata eder.

Zati tecelli olmadan, Allah, kuluna bu perdeyi açmadan önce kul, Allah'ın kendisine nimet verdiği kullarla beraber sırât-ı mustakîmde aşk ile yürür ve rabbine yaklaştıkça gönlü nûrlanır, aydınlanır, Allah'ın El Esmâu'l Husnâ'sı, dolayısıyla El Efâlu'l Husnâ'sı onda tecelli eder. Allah nasıl emretmişse, nasıl yapmış, kullarını nasıl davet etmişse o da öyle yapmaya çalışır. Rabbine yaklaştıkça, yakın oldukça, bu aşk, muhabbet onun gönlünde şiddetlenir sonra Allah tecelli eder, Allah da onun gönlünü kaplar, ihata eder. Zaten Allah ona perdeyi aralayınca kendisi de buna şahid olur.

Herkes "acaba gönlümü kaplayan, ihata eden şey nedir" diye kendi gönlüne bakmalıdır; çünkü gönülde ya, iman, Allah'ın aşkı, muhabbeti vardır ya da başka şeylerin muhabbeti, aşkı

[4] Necm /15

vardır. Eğer bir gönlü Allah ihata etmemişse, onun aşkı, muhabbeti ihata etmemişse o gönlü mutlaka küfür perdelemiş, kaplamıştır. Gönül hakikatte Allah'ın nazargâhı, tecelligâhıdır, Rahmân'ın arşıdır ve oraya rûhun nûru tecelli eder. Kul bunu tatmıyor, yaşamıyorsa bu durumda bir şeylerle onu perdelemiş ya da başkaları veya şeytan onu perdelemeye çalışmıştır. Kul da gönlünü açıp onları dinlemiş ve gönlünü perdelemiştir.

Peki, gönlün açılması için ne yapmak gerekir?

Gönlün açılması için mutlaka lâ ilâhe illallah; yani "benim ilâhım Allah'tır, Allah'tan başka ilâh yoktur, benim mabudum, âbd olduğum, maşukum, âşık olduğum Allah'tır. İyyâke na'budu ve iyyâke nestaîn" demek gerekir. Öyle ki gönlümüzdeki küfür perdesi aralansın, gönlümüz temizlensin, aydınlansın ve Allah'ın aşkı, muhabbeti tecelli etsin.

Yâ eyyuhel muddessir: "Ey (vahyin) örtüsüne bürünen (ve nübüvvetini gizleyen resul)!" **Kum fe enzir:**[5] "(Nebîliğin ve resullüğün gereği olarak) Kalk ve (insanları) uyar!" Ey manevi elbiseye bürünen, kendi maneviyatını gizleyen! Kalk ve rabbine davet et. "Tek büyük Allah'tır" deyip rabbinin büyüklüğünü, ekber olduğunu anlat ve insanları Allah'a davet et.

Demek ki insan bir de kendi kendini kapatıp örtüyor, bürüyor; yani gizliyormuş! İnsan, gönlündeki bazı şeyleri gizlediğinde, söylemediğinde onu bürümüş, örtmüş olur.

Allah "kalk ve uyar" dediyse bizim de bu hitabı önce kendimize söylememiz ve Allah'ın bizi uyardığı gibi bizim de nefsimizi onun âyetleriyle uyarıp rabbimizin davetine icabet etmemiz, rabbimizi, onun âyetlerini her unuttuğumuzda kendimize hatırlatmamız sonra da kendimizi ve ehlimizi ateşten koruyabilmek için ehlimizi uyarmamız gerekir.

[5] Muddessir /1-2

Allah “kalk” dediyse bu sadece dil ile anlatılacak bir şey değildir. Dikkat edilirse Allah, kul “de ki” dememiş, kum “kalk; yani sadece dilinle söyleme hem anlat hem de ne gerekiyorsa yap, buyurmuştur.

Kalkmanın gereği Allah’ın vahyini üzerimizde göstermemizdir. Bu yüzden davet ettiklerimiz imanımızı mutlaka üzerimizde görmeli, aşka, muhabbete, Allah’a teslimiyete, kulluğa, âbdiyete, muttaki olduğumuza, Allah’a karşı kulluk sorumluluğumuzu yerine getirdiğimize, muhsin olduğumuza, Allah ile, Allah’ın isimleri ile güzelleştiğimize, güzel olduğumuza, Allah’ın El Esmâu’l Husnâ’sının, güzelliğinin üzerimizde tecelli ettiğine bizim üzerimizden şahid olmalı, şehadet etmelidir. Öyle ki kalkmış ve insanları davet etmiş olalım.

Evet, “kalk ve uyar” buyurdu Allah. İnşallah biz de rabbimizin emrettiği gibi yapacak ve kalkıp uyaracağız. Aksi takdirde kendi kendimizi örtmüş, bürümüş, perdelemiş oluruz.

Vel leyli izâ yagşâ: “(Karanlığı ile her şeyi örtüp) Bürüdüğü zaman geceye.” **Ven nehâri izâ tecellâ:**[6] “Tecelli ed(ip her şeyi aydınlat)tığı zaman gündüze (and olsun).”

Allah bu âyette gece için izâ yagşâ yani “bürüdüğünde, kapladığında” kelimesini kullanmış; ama gündüz için yeğşa kelimesi yerine “gündüz tecelli ettiği zaman, gündüzün aydınlığı tecelli ettiği zaman” buyurmuştur.

Çünkü aydınlık, nûr tecelli ettiğinde örtülen örtüyü kaldırır. İnsan karanlıkta bir şey göremez; ama aydınlıkta, gündüz olup etraf aydınlanınca görür. İşte, nûr örtülen örtüyü kaldırınca; yani gündüzün aydınlığı tecelli edince insan her ne varsa görür.

Allah’ın nûru gönlümüzde tecelli etmeyince, gönlümüzdeki örtüyü kaldırmayınca kendimizi, rabbimizi, onun bizi tabi tuttuğu

[6] Leyl /1-2

imtihanları anlayamayız, dolayısıyla hayatı da, imtihana tabi tutulurken Allah'ın muradını da anlayamayız. Allah'ın nûru gönlümüze tecelli etmeyince karanlık, cehalet bizi, gönlümüzü, gönlümüzdeki imanı bürür, kaplar. Gönlümüzü cehalet bürüdüğü için orda Allah'ın muradı, hikmeti görünmez, anlaşılmaz olur. Bununla beraber hakikati göremez, anlayamaz, kendi kendimizi, rabbimizi tanıyamaz oluruz.

Rabbimizi tanıyabilmemiz ve gönlümüzdeki karanlığın kalkabilmesi için olması gereken şey; Allah'ın âyetleriyle, vahyiyle, rabbimizle, vahyin sahibiyle muhatap olmak ve onun bize her anda bir vahiyde bulunduğuna şehadet etmektir. Gönlümüzü, kalp gözümüzü açıp ona nazar etmektir, rabbimizin bize neler söylediğine ve bizden ne istediğine şehadet etmektir.

Bunun için yapmamız gereken şey de; gönlümüzü açıp rabbimizin âyetlerini, vahyini dinlemek, rabbimizi ciddiye almak, aklımızı sonuna kadar kullanmaktır. Aynı şekilde hem Allah'ın indirdiği âyetler üzerinde hem de afaktaki, dışarıdaki âyetler üzerinde tefekkür etmektir. Dışarıda her ne varsa hepsi birer âyettir, Allah'ın kudretine, güzelliğine şehadet eden delillerdir, şahid olmamız gereken şahidlerdir.

Olaylar, meseleler, imtihanlar da birer âyettir ve her biri Allah'ın takdiriyle, hükmüyle tecelli eder. Allah âyet-i kerimede **"göklerin, yerin ve ikisi arasında bulunan her şeyin mülkü (hakimiyet ve hükümranlığı yalnız) Allah'a aittir"** buyurur. Hepsi Allah'ın mülküdür, hükümran olan, hükmeden de yalnızca odur. **"O, dilediğini yaratır; çünkü Allah her şeye kadîrdir (kudretiyle her şeyi hükmü altında tutandır)."**[7] Mülkün maliki, meliki, idare edeni, her anda muhatap olduğumuz odur. Bizi her anda imtihana tabi tutan odur. Eğer hakikat tecelli ederse buna şahid olur, şehadet ederiz; ama hakikat tecelli etmezse o zaman da

[7] Mâide /17

gönlümüzü, kalbimizi, manevi tarafımızı karanlık, cehalet, küfür, şirk, nifak bürür, kaplar. Gönlümüzde hakikatin açılabilmesi için Allah'ın nûrunun gönlümüze tecelli etmesi şarttır.

Allah âyet-i kerimede **"Allah, bir kimseye nûr vermemişse artık onun hiçbir nûru yoktur"**[8] buyurmuştur. Allah'ın nûr vermediği biri nûru bulamaz, dolayısıyla aydınlanamaz, hakkı, hakikati anlayamaz, hakta olamaz, hak yolda hakka yürüyemez. Böyle biri karanlıkta kalmış, küfür karanlığı, şirk karanlığı, cehalet karanlığı onun gönlünü kaplamıştır. Böyle olunca da ne yaptığını, nereye gittiğini, nereye gitmesi gerektiğini bilmeden yolu yürür. İstese de istemese de her gün bir adım dünyadan uzaklaşır ve bir adım ahirete yaklaşır. Âyet-i kerimede Allah'ın **"biz (her şeyimizle) Allah'a aidiz ve elbette biz (sonunda) ona döneceğiz"**[9] buyurduğu gibi her gün biraz daha rabbine doğru yürürken rabbine yürüdüğünü bile bilmez; çünkü gönlü karardığı için rabbini unutmuştur. Öyle ki dünyayı ebedi zannedip dünyaya ebedi muamelesi yapar. Kısacası kendini, rabbini, nerde olduğunu, ne yapması gerektiğini, neden bu âlemde olduğunu ve rabbinin her anda kendisine bir muamelede bulunduğunu unutmuştur.

İnsan, Allah'ın vahyiyle muhatap olmazsa kendine göre bir şeyler düşünür, hayata bir anlam verir, kendine, nefsine göre hesaplar yapar; ama yaptığı bu hesapların hepsi karanlıklar içinde yapılmış hesaplardır. Nefsimize göre hesap yapmamak için Allah'ın vahyiyle, nûruyla, resulüyle, Kur'ân ile, canlı Kur'ân ile gönlümüzü açıp muhatap olmamız gerekir ki gönlümüz Allah'ın vahyiyle, aşkla, muhabbetle, imanla aydınlansın.

Evet, gece her gün sürekli olarak gündüzü bürür, kaplar. **"Geceyi de gündüz(ün üzerin)e (o) örter. Muhakkak ki bunda (enine boyuna düşünüp) tefekkür eden bir kavim için âyetler**

[8] Nûr /40
[9] Bakara /156

(ibret ve deliller) vardır."[10] Yani bunu bir âyet olarak okuyun, düşünürseniz âyetlerimizi anlarsınız. Biraz önce izah etmeye çalıştığım gibi gece örter, bürür; ama gündüz tecelli eder, açar, aydınlatır.

Allah, gece için **"sizin için geceyi bir örtü, uykuyu bir dinlenme kılan da gündüzü dağılma (ve çalışma zamanı) yapan da odur"**[11] buyurmuştur. Kul gaflette kalırsa; yani gece, karanlık, kulun gönlünü örterse kul uyumuş olur. Uyanınca; yani kıyamet yerinde de ona "ne kadar uyudun" diye sorulsa tıpkı Ashab-ı Kehf'in dediği gibi *"bir gün ya da günün bir parçası kadar kaldık"*[12] der. Resulullah (s.a.v.) Efendimiz *"insanlar uykudadır, ölünce uyanırlar"*[13] buyurmuştur. İnsan ölünce uyanır. Demek ki insan karanlıkta kaldığı için manevi olarak uyumuştur. İşte, ölmeden evvel uyanmak, gönlümüzü Allah'ın nûruyla, vahyiyle, tecellisiyle aydınlatmak gerekir.

"Dikkat edin! Şüphesiz ki onlar o (Allah'ın âyetlerin)den gizlenmek için göğüslerini bükerler (başka şeylerle ilgilenirler). İyi bilin ki onlar (göğüslerindeki niyeti gizlemek için kat kat) elbiselerine büründükleri zaman dahi (Allah) onların gizlediklerini de açığa vurduklarını da bilir; çünkü o, göğüslerin içinde (gizli) olanı (dahi en ince ayrıntısına kadar) bilendir."[14] Hiç kimse Allah'tan bir şey gizleyemez, örtemez.

İnsan gönlündekini öyle bir örter ki o şeyi kendinden bile gizler; ama Allah gizlediklerinizi en iyi bilendir, sinelerdeki şey her neyse onun özünü, hakikatini ve nerden meydana geldiğini bilendir. Allah'a göre, Allah ile hesabımızı görebilmek için kendimizle yüzleşmemiz; yani kendimizi örtmememiz gerekir.

[10] Ra'd /3
[11] Furkân /47
[12] Kehf /19
[13] Aclunî, Keşfu'l-hafa, 2/312
[14] Hûd /5

Kendimizi örtsek de, açığa vursak da Allah onu en iyi bilendir. Hepimiz hatalarımıza, yanlışlarımıza, günahlarımıza, şirkimize, küfrümüze, nifakımıza şahidiz; ama bunları kendimizden örtersek sonra onları görmez oluruz. O zaman da kendimizi düzeltmemiz mümkün olmaz.

Hiç kimse nefis tezkiyesi, terbiyesi olmadan gönlünde gizlenenleri bilmez, anlayamaz. İnsan gönlünde hiçbir isyan, hiçbir küfür, hiçbir şirk olmadığını zanneder; ama manevi olarak Allah'ın kendisine nimet verdiği kullarla beraber yürümeye başlayınca gönlündeki isyanı, küfrü, şirki görür ve buna şahid olur; çünkü gönlündeki açığa çıkar. Allah'ın âyetleri kulun gönlüne tecelli edince, mürşidiyle beraber yolu yürüyünce gönlü aydınlanır. Mürşid aynasında kendini seyredip hatasını, kusurunu, yanlışını görür. Aynı zamanda güzelliklerini de görüp temizlenmeye, nefsi tezkiye olmaya başlar.

Nefis temizlenince, tezkiye olunca bu defa gönül, kalp Allah'ın nûruyla, vahyiyle nûrlanır, aydınlanır. Kul, Allah'ın güzelliğiyle, El Esmâu'l Husnâsı'yla aydınlanmaya başlayınca ise rabbinin güzelliğine şehadet eder. İnsanın kendi içerisinde şahid olması gerekir ki dışarıda da şahid olabilsin. İnsan kendinde şahid olmadan dışarda şahid olamaz. Bu yüzden her neye şehadet ederse etsin önce kendinde şahid olmalı, o güzelliği kendinde görmelidir.

Kul kendindeki güzelliği gördükçe dışarıdaki güzelliğe şahid olma imkânı olur. Bu yüzden Allah âyet-i kerimede "Allah gizlediklerinizi de açığa vurduklarınızı da bilir; yani siz de örtmeyin ki kendinizi temizleyebilesiniz" buyuruyor. Tabir-i caizse evin içi kirliyse, tozluysa tozu, toprağı alıp bir yerlerin altına süpürmekle ev temiz olmaz, sadece kiri gizlemiş oluruz. Oysaki evi kirden, tozdan temizlememiz gerekir. İşte, gönlümüze de böyle bakmamız ve kendimizi örtmeden, gizlemeden kendimizi temizlemeye çalışmamız lazım.

Okuyacağımız bu âyette Allah Hz. Nûh (a.s.)'ın kavmi için söylediği sözü beyan ediyor. **"(Asırlar süren tebliğin ardından Nûh) Dedi ki: Rabbim! Doğrusu ben kavmimi gece gündüz (imana) davet ettim. Fakat benim davetim onların sadece (imandan) kaçışlarını arttırdı. Kuşkusuz ben, onları mağfiret etmen için kendilerini ne zaman (imana) davet ettiysem, parmaklarıyla kulaklarını tıkadılar, (küfür) elbiselerine büründüler ve (küfürlerinde) ısrar edip kibirlendikçe kibirlendiler."**[15]

Böyleleri işitmek istemedikleri için parmaklarını kulaklarına koyup kulaklarını kapatırlar. Böyle olunca da işitmezler; çünkü kulaklarını örtmüşlerdir. Aynı şekilde gönüllerini de elbiseyle bürümüşlerdir. Büründükleri bu elbise "herkes ne der, annem ne der, babam ne der, millet ne der, komşular ne der" elbisesidir. Bunlar hakkı ve hakikati anlamamak için örtünürler, gönüllerini örterler; çünkü örtmez, kapatmazlarsa işitecek, duyacak, anlayacaklar. Allah da âyet-i kerimede Hz. Nûh (a.s.) üzerinden "onlar manevi küfür elbisesine büründüler ve (küfürlerinde) ısrar edip kibirlendikçe kibirlendiler" buyurdu.

Demek ki insanın kendini örtmesinde ve kaybetmesindeki bütün mesele; Allah'a, Allah'ın âyetlerine karşı kibirlenmekmiş. Bu kibir "ben daha iyi biliyorum" kibridir!

Böyle olanlar Allah'ın âyetlerini dinlemelerine rağmen "hayır, öyle değil şöyledir" ya da "herkes böyle söylüyor, ben bunu kabul edersem herkes bana ne der" deyip Allah'ın âyetlerine karşı kibirlenirler. Bu hâl insanın kendi bilgisini Allah'ın bilgisinden daha üstün tutmaktır. Allah'ın resulü, Allah'ın mağfiretine, rahmetine ersin, cennete girsin diye onları davet eder; ama onlar kibirlendiklerinden dolayı direnir, manevi olarak kendilerini örter, kulaklarını da kapatırlar.

[15] Nûh /5-7

Allah bize bunu beyan edip haber veriyorsa o zaman "acaba biz de kendimizi hakikatten örtüyor muyuz! Bazı elbiselere bürünüp Allah'ın vahyini anlamazlıktan, duymazlıktan geliyor muyuz" diye kendimize bakmamız lazım.

Peki, duymazlıktan geliyor muyuz? -Elbette ki geliyoruz. Duymazlıktan gelmeseydik ümmetin hâli böyle olmazdı. Şayet ümmet "Allah" deseydi, "rabbim Allah'tır" deseydi, Allah'ın nûruyla nûrlansaydı, Allah'ın nûru gönüllerine tecelli etseydi, gönülleri cennete dönseydi asr-ı saadet gibi bir devir yaşanırdı. Herkes birbirine ikram eder, rahmet eder, birbiri için hidâyet olur, iman olur, aşk olur, muhabbet olurdu. Eğer böyle olmamışsa Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'i, Allah'ın vahyini kaybetmişiz, Allah'ın nûrundan, vahyinden ve resulünden mahrum kalmışız demektir.

Allah kıyamete kadar Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'i temsil eden veliler, Mürşid-i kâmiller, sıddıklar, salihler, şahidler gönderir ve onlarla beraber olmayı emreder.[16] Onlarla beraber olunca gönlümüz onlarla beraber nûrlanır, biz de onlara arkadaş olur, onlara benzer, onların kazandığı nimeti kazanırız.

Bu yüzden Fâtiha'yı okurken **ihdinâs sırâtel mustakîm:** "Bizi sırât-ı mustakîme (sana gelen dosdoğru yola hidâyetçinle) hidâyet et!" **Sırâtallezîne en'amte aleyhim:** "Kendilerine nimet verdiğin kimselerin (nebîlerin, sıddıkların, şahidlerin ve sâlihlerin) yoluna. **Gayril magdûbi aleyhim ve lâd dâllîn:**[17] "(Sana âbd olmayı kabullenmeyerek) Gazaba uğramışların ve dalâlette kalanların (yoluna) değil" deriz. Rabbimizden onların kazandığını kazanmak için bu yola girmeyi isteriz. Allah başka bir âyet-i kerimede **"kim Allah'a ve resul(ün)e itaat ederse, işte onlar; Allah'ın kendilerine nimet verdiği nebîler, (rablerine âbd olacaklarına dair verdikleri söze sadakat gösteren) sıddıklar, (her anda Allah'ın esmâsına**

[16] Nisâ /69
[17] Fâtiha /6-7

şahidlik eden, canlarıyla, mallarıyla Allah yolunda cihad eden) şahidler ve (nefsini ıslah eden) sâlih kimselerle beraberdirler. Bunlar ne güzel yoldaştırlar"[18] buyurmuştur. Bu durumda onlara arkadaş olmamız gerekir ki onların kazandığını kazanabilelim.

Peki, onlar neyi kazanmıştır?

Elbette ki imanı, Allah'a teslimiyeti, rablerine haşyeti, edebi, muttaki olmayı; rabbine karşı kulluk sorumluluğunu yerine getirmeyi, Allah'ın yakınlığını, mukarrebun olmayı, Allah'ın dostluğunu, veliliğini, sevgisini kazanmışlardır. Onlar çaba, gayret sarf etmiş, Allah da bunu onlara ikram etmiştir. İşte nimet budur! Hepimiz dünyaya bunun için; yani rabbimizi, rabbimizin rızasını, dostluğunu, yakınlığını, cemalini, sevgisini kazanmaya gelmişiz. Bunları kazanmamız için de bulunduğumuz yerde bu nimeti kazanmış olanlarla beraber olmamız şarttır.

O yüzden kardeşlerimize "her nerede olurlarsa olsunlar mutlaka bulundukları yerde bir araya gelmeye çalışsınlar" diyoruz. Allah'ın **"evlerinizi (Allah'a secde edilen, kulluğun talim edildiği) bir kıblegâh yapın, namazlarınızı da ikâme ed(erek her an Allah'ın huzurunda durmaya çalış)ın"**[19] buyurduğu gibi kardeşlerimizin de toplanacakları, bir araya gelecekleri, Allah'ın âyetlerini ders edinebilecekleri, rablerini zikredebilecekleri, dertleşebilecekleri, kendilerini Allah'a döndüren bir evleri, mescitleri, kıblegâhları, medreseleri, dergâhları olmalıdır. Bunu sadece kendilerinin yaşaması yetmez, bir de kardeşlerimiz Allah'ın muradı başkalarının üzerinde de gerçekleşsin diye insanları Allah'a âbd olmaya davet etmelidir; çünkü **iyyâke na'budu ve iyyâke nestaîn:**[20] "(Rabbimiz!) Yalnız sana âbd olur (aşkla, muhabbetle senin rızanın ve sevginin peşinden koşar)ız ve yalnız senden (rızanı, yakınlığını, cemâlini, muhtaç olduğumuz her

[18] Nisâ /69
[19] Yûnus /87
[20] Fâtiha /5

şeyi ve bunları kazanmak için yardımını) dileriz" derken sadece kendimizi değil hepimizi kastederiz. Yani Allah bize "sadece ben âbd oluyorum, değil biz âbd oluyoruz, deyin. Beraber olduğumuz insanlarla, kardeşlerimizle beraber sana âbd oluyoruz ve herkesi sana âbd olmaya, seni istemeye davet ediyoruz, deyin" buyuruyor.

İhdinâs sırâtel mustakîm:[21] "Bizi sırât-ı mustakîme (sana gelen dosdoğru yola hidâyetçinle) hidâyet et!" Bizi hidâyet et demek aynı zamanda "bize yolu yürüt" demektir. Hidâyet, Allah'ın yoludur. Bizim de yolun sonuna kadar mutlaka sadece dilimizle değil gönlümüzle, hâlimizle bu duayı yapmaya çalışmamız gerekir. Yürümek için bize düşen; gönlümüzü rabbimize açmaktır. Gönlümüzü rabbimize açmak için de önce "lâ ilâhe" dememiz lazımdır. Öyle ki "illallah" diyebilelim.

Küfürden, şirkten, nifaktan temizlenmeden Allah'a teslimiyet olmaz, Allah'tan haşyet duyulmaz. Bununla beraber hiç kimse nefsinin temizlenmesini tek başına yapamaz. Allah, nefis tezkiyesini peygamberlerine, kıyamete kadar da peygamber vârisi Mürşid-i kâmillere vermiştir. Biz de mutlaka Mürşid-i kâmillerle beraber nefsimizi temizleyip, Allah'ın âyetleriyle nûrlandırıp yolu yürümeye çalışmalı, bunun için de Allah'ın âyetlerini anlamaya çalışmalıyız. Öyle ki âyetler yolumuzu aydınlatsın ve biz de yolu yürüyebilelim; çünkü aklımızı, hafızamızı yanlış bilgilerden, şeytanın verdiği vesveselerden ancak Allah'ın vahyi ile temizleyebiliriz. Böyle olunca da her anda rabbimizin bizden ne istediğini, bize neyi emrettiğini ve ne yapmamız gerektiğini biliriz. Bilmeden, anlamadan kulluk yapamayız.

Allah'ın ilk emri "oku"[22] dur. İnşallah biz de okuyacağız, anlayacağız. Gönlümüzü rabbimizin aşkı, muhabbeti bürüsün, kaplasın, ihata etsin ve gönlümüzde onun aşkından, nûrundan

[21] Fâtiha /6
[22] Alak /1

başka bir şey kalmasın inşallah. Rûhumuz, nefsimizi aydınlatır, nefsimize tecelli eder ve rûhun güzelliği nefsimize akseder inşallah. Nefsimiz, rûhun nûruyla nûrlanınca mübarek olur, Allah'ın övgüsüne layık olur, hayatımız aydınlık olur inşallah. Hayatı yaşarken her imtihan karşısında rabbimizin bizden ne istediğini Allah'ın nûruyla, vahyiyle anlar, Allah'ın emrettiği, sevdiği gibi yapmaya çalışırız inşallah. Nasıl ki gönlümüz Allah'ın nûruyla nûrlandıysa, aydınlandıysa biz de bulunduğumuz yeri Allah'ın nûruyla nûrlandırır, aşkıyla, muhabbetiyle aydınlatırız inşallah.

Aşk, muhabbet, iman tecelli edince küfrü, şirki, kini, nefreti, kibri, riyayı, hasedi aydınlatır, bu da birliği, beraberliği, kardeşliği getirir. Resulullah (s.a.v.) Efendimiz *"ey Allah'ın kulları! Kardeş olun"*[23] buyurmuştur. İman etmişseniz kardeşsiniz, kardeşler olun. Aynı şekilde Allah âyet-i kerimede **"mü'minler ancak kardeştirler. Öyleyse kardeşlerinizin arasını düzeltin"**[24] buyurmuştur. Kardeşlerin arasını bulmak için sadece konuşmak, anlatmak, "haydi barışın, birbirinizi sevin" demek yetmez, bu kardeşliği gönlümüzden vermemiz gerekir. Allah'ın gönlümüzdeki nûru, tecellisi, güzelliği bulunduğumuz yeri aydınlatmalıdır. Onun için sadece dil ile değil gönül ile de anlatmalıyız. Gönlümüz bulunduğumuz yerdekiler için duada olmalı ve fiilimizle, efâlimizle onlara anlatmalıyız.

Allah bizden kardeş olmamızı istiyorsa bu kardeşliği kardeşimize önce bizim göstermemiz lazım. Hem dilimiz hem gönlümüz hem fiilimizle kardeş olduğumuzu karşımızdakine tattırmamız, şehadet ettirmemiz gerekir ki kardeş olmuş olalım. Kısacası önce biz kardeş olalım, bize kardeş olmak istemeyenler olursa bu da onların kendi tercihidir.

[23] Buhari, Müslim
[24] Hucurât /10

Her zaman söylüyoruz. Kim “lâ ilâhe illallah muhammedun resulullah” diyorsa o bizim mü’min kardeşimizdir; demiyorsa bu defa davete icabet etmeyen Ümmet-i Muhammed’dir, insan kardeşimizdir ve şeytanın tuzağına düşmüştür. Bize düşen; onu insan kardeşimiz olarak şeytanın tuzağından kurtarmaya çalışmaktır.

Biri de küfür, şirk, günah, yanlış, kibir batağına düşmüşse; ama mü’minse ve “lâ ilâhe illallah Muhammed’un resulullah” diyorsa ona da sarılmamız gerekir; çünkü kendini örtmüştür; ama onu her ne örtmüşse örtsün bize düşen; aşkla, muhabbetle kardeşliğimizi gösterip onu aydınlatmaktır.

Evet, kardeş olmak, Allah’ın emrettiği gibi yapmak istiyorsak bu kardeşliğimizi üzerimizde göstermeliyiz. Allah, kullarını seviyor, istiyor, dolayısıyla kullarına yardım edeni de mutlaka sever. Biri Allah’ın kullarına yardım ederse bunun sonucunda Allah’a mukarebbun (yakın) olur.

Mesela; anne, babalar çocuklarına yardım eden kişiyi sever, çocuklarına sıkıntı verenleri ise sevmezler. Öyleyse Allah’ın, kuluna olan sevgisini buradan hesap etmemiz lazım.

Anne babanın, evladına sevgisiyle Allah’ın, kuluna olan sevgisini nasıl anlamalıyız?

Birinin sevgisi hakikat, ötekinin ise fanidir. Biri yaratılmışın sevgisi, diğeri de yaratanın sevgisidir. Arada kıyas dahi yapılmaz. Hâl böyleyken anne, babalar kendi çocuklarına yardım edeni seviyor, sıkıntı vereni sevmiyorsa acaba Allah, kendi kullarına yardım edeni nasıl sever ya da sıkıntı verene nasıl muamele eder.

İnsanlarla muhatap olurken her zaman için öncelikle rabbimizle muhatap olduğumuzu bilmeli ve Allah’ın kullarına karşı çok dikkatli olmalıyız; çünkü Allah, kullarını seviyor ve onların kazanmasını istiyor. Allah, kulları için cenneti takdir etmiştir,

kulları için cennete girmelerini seviyor. Allah; kullarını kazansın, kendisine âbd olsun, rabbini, kendini, kullarını, varlığı rabbi için sevsin, rabbiyle muhatap olsun, rabbine hamd etsin, rabbini tesbih etsin, tevhid etsin, tekbir etsin "rabbim Allah'tır" desin, "ben de seni seviyorum" deyip rabbinin sevgisine karşılık versin diye yaratmıştır. Öyleyse insanlarla muhatap olduğumuzda bütün bunları göz önüne almalı ve insanlara ona göre davranmalıyız. Bununla beraber onları Allah'ın davet ettiklerine; âbd olmaya, Hz. İnsan olmaya, cennete davet etmeliyiz. Neden? -Allah böyle yapmamızı seviyor da ondan.

Allah'ın kullarına yardım edince rabbimizi ciddiye almış olur, Allah'a yakınlığı kazanırız; ama Allah'ın kullarına yardım edebilmemiz için önce gönlümüzdeki aşk, muhabbet, insanları bürüyebilmeli, aydınlatabilmelidir. Diğer bir ifadeyle imanımız gönlümüzdeki güzelliği ortaya koymalı ve insanları kulluğumuza şahid ettirip ev halkımızı ya da bulunduğumuz yerdekileri aydınlatmalıdır. Öyle ki onlara yardım etmiş olabilelim. Aksi takdirde sadece lafla kimseye yardım edemeyiz.

Tabi ki sadece yardım isteyenlere yardım edilebilir. Karanlıkta kalmak isteyenleri hiç kimse aydınlatamaz, onlara yardım edemez. Biri kendini karanlığa, şirke bürümüş, şeytanın vesvesesi onu elbise gibi bürümüş, kulaklarını Allah'ın vahyine tıkamışsa kimse ona bir şey anlatamaz, işittiremez, onu aydınlatamaz; ama baktığımızda aydınlanmak isteyen o kadar çok insan vardır ki aydınlanmak istemeyenler onların yanında pek az kalır. Onları aydınlatma vazifesi de elbette ki mü'minlere düşüyor.

Resulullah (s.a.v.) Efendimiz *"mü'min, cimri olmaz"*[25] buyurmuştur. Biri kerim değilse cimridir. Mü'minler kerim olmak zorundadır. Bu yüzden mü'min, bulunduğu yerde herkese gönlündeki muhabbeti, aşkı, ilmi, hikmeti, marifeti ikram

[25] Tirmizi, Birr, 41; Buhari Edebü'l Müfred, 282

etmelidir; çünkü biri açlıktan ölürse dünya hayatı biter; ama aşksızlıktan, muhabbetsizlikten, Allah'a tevekkülsüzlükten, zikirsizlikten, tesbihsizlikten, hamdsizlikten, şükürsüzlükten, sabırsızlıktan manevi olarak ölürse ebedi hayatı biter ve ebediyen kaybeder. Kimsenin ebedi hayatını kaybetmemesi için de mü'minler bulundukları yerdeki herkese bunları ikram etmelidir.

Allah, Asr Sûresi'nde mü'minleri anlatırken asra, zamana, her insanın ömrüne, her bir insana yemin edip **vel asr:** "Asr'a (zamana ve insana takdir edilen ömre) andolsun ki." **İnnel insâne le fî husr**: "Muhakkak insan (ömrünü boşa harcadığı için) gerçekten hüsrandadır." **İllâllezîne âmenû ve amilûs sâlihâti ve tevâsav bil hakkı ve tevâsav bis sabr:**[26] "Ancak iman edip sâlih ameller işleyenler, (hakta olup) hakkı (birbirlerine) tavsiye edenler ve (sabırlı olup) sabrı (birbirlerine) tavsiye edenler müstesna" buyurmuştur. Birinde bunlar yoksa o kişi hüsrandadır ve kaybetmiştir. İnşallah kaybetmemek için birbirimizi sevecek ve birbirimizi hakka, sabra, Allah'a itaate davet edeceğiz.

Evet, hep beraber Allah'ın ğaşiye "kapladı, bürüdü, perdeledi, sardı, örttü" fiilini anlamaya çalıştık. İnşallah bu vesileyle rûhumuz tecelli eder ve nefsimizin karanlığı, küfrü yok olur, böylelikle gönlümüzü rabbimizin aşkı, muhabbeti kaplar.

Allah bizi Kıyamet günü kaybedenlerden eylemesin inşallah. Allah bizi bir ve beraber eylesin, kardeş eylesin. Allah bizi birbirini hakka, sabra, rahmete, hidâyete, cennete, Allah'a, âlemlerin rabbine, Allah'a mukarrebun olmaya, yakın olmaya davet eden kullarından eylesin inşallah.

Allah hepinizden razı olsun.

[26] Asr Sûresi

53.Bölüm

EUZUBİLLAHİMİNEŞŞEYTANİRRACİM
BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Elhamdulillahi rabbil âlemin esselatu vesselamu aleyke ya seyyidel evveline vel ahirin ve ila cemiil enbiyayi vel murselin ve ila cemiil evliyai vel hamdulillahi rabbil âlemin.

Hep beraber Allah'ın El Efâlu'l Husnâ'sını ve rabbimizin bize yaptığı muamelelerin hangi isimlerden tecelli ettiğini anlamaya; yani rabbimizi güzel fiillerinden tanımaya çalışıyorduk.

Rabbimizi tanımaya çalışırsak marifetullahımız imana dönüşür, dolayısıyla rabbimizi tanıdıkça rabbimize olan imanımız, aşkımız, muhabbetimiz, teslimiyetimiz, haşyetimiz, edebimiz artar; ama rabbimizi tanımaz, anlamazsak hiç farkında olmadan rabbimiz hakkında su-i zana, isyana, küfre, şirke düşmüş oluruz ki o zaman da kaybedenlerden oluruz; çünkü Allah âyet-i kerimede **"(bir de bunlar) Allah hakkında kötü zan ile zanda bulunan münafık erkeklere ve münafık kadınlara, müşrik erkeklere ve müşrik kadınlara azap etmesi içindir. Kötülük onları çepeçevre kuşatsın! Allah onlara gazap etmiş, onları lanetlemiş ve (âhiret günü) onlar için cehennemi hazırlamıştır."**[1] Yani kim, Allah hakkında su-i zanda bulunursa Allah ona gazap eder, lanet eder ve onu rahmetinden mahrum bırakır, buyurmuştur. Rabbimizi rahman ve rahim olarak, ilâh olarak, seven olarak tanımayınca onun hakkında su-i zanda bulununuruz. Su-i zanda bulunduğumuz için de Allah'ın rahmetinden mahrum kalır, gazabına uğrar ve rabbimizi kaybederiz.

Allah bizi rabbini onun kendisini tanıttığı gibi tanıyanlardan ve rabbine karşı su-i zanda bulunanlardan eylemesin inşallah.

Geçen sohbetimizde ğaşiye "kapladı, bürüdü, perdeledi, sardı, örttü" fiilini anlamaya çalışmıştık. Bu sohbetimizde ise

[1] Fetih /6

tebareke "mübarek kıldı, tertemiz kıldı, bereketli kıldı, muradının üzerinde gerçekleştiği kullardan kıldı" fiilini anlamaya çalışacağız inşallah.

EUZUBİLLAHİMİNEŞŞEYTANİRRACİM
BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Allah mübarek kelimesini önce kendisi için kullanmıştır. **Tebârekellezî bi yedihil mulku ve huve alâ kulli şey'in kadîr:**[2] "(Mutlak) Hükümranlık (kudret) elinde olan Allah odur ki mübarek (ve şanı yüce)dir ve o, her şeye kadîrdir (kudretiyle her şeyi hükmü altında tutandır)." Gördüğümüz gibi Allah kendisine "mübarek" buyuruyor. Mülkün, kudret elinde olduğu Allah mübarektir ve o her şeye kadirdir. Allah için olan bir vasfı, sıfatı Allah kendisi için kullanınca farklı, kullarına, varlığa, mahlûkata kullanınca farklıdır.

Nasıl?

Allah zatında mübarektir, subhândır ve her türlü eksiklikten münezzehtir. Mübarek; bereketli demektir. Allah'ın yaptığı her iş de kuluna yaptığı her muamele de mübarektir; yani muamele Allah'tan gelince sürekli, devamlı, ebedi olsun diye gelir. Kulun da Allah'ın mübarek olsun diye emrettiği her emri yerine getirmek için çaba, gayret sarf edip Allah'ın emrettiği, sevdiği gibi yapması gerekir ki kendisi de mübarek olsun, bereketli, sürekli, kesintisi olmayan ebedi bir hayatı kazanıp mahcup olmadan, herhangi bir sıkıntı yaşamadan, tabir-i caizse başı dik bir şekilde rabbinin huzurunda durabilsin ve Allah'ın huzuruna layık olabilsin.

Güzel yapmak; ölümün ve hayatın yaratılma sebebidir. Allah âyet-i kerimede **"o, hanginizin daha güzel amel edeceğini imtihan etmek için ölümü ve hayatı yaratmıştır. O, azîzdir,**

[2] Mulk /1

ğafûrdur (bütün şeref ve kudretin sahibi olan ve her türlü günahı mağfiret edendir)"[3] buyurmuştur.

Allah kendini aziz ve ğafur olarak tanıtıyorsa senin de rabbini önce böyle tanıman gerekir. Böyle tanırsan bütün izzetini, şerefini rabbinden, rabbine itaatten, ona olan imanından alırsın. Tabi ki bir beşer olarak eksik ve yanlış yapabilirsin; ama o ğafurdur. Mutlaka seni mağfiret eder. Yapman gereken şey; bir eksik veya yanlış yaptığında hemen rabbinden mağfiret dilemen, bütün izzetin, şerefin, kudretin rabbine ait olduğunu unutmaman, kendini başkalarına beğendirmeye çalışmak yerine rabbine beğendirmendir.

Bir kul olarak şerefini yalnızca rabbinden alırsın. Başkalarının seni beğenip şerefli zannetmesi ve sana "ne kadar şerefli bir insan" demesi sana bir şey kazandırmaz. Eğer Allah sana "sen şereflisin, kıymetlisin, değerlisin" dediyse kıymetli, değerli, şerefli, izzetli olursun. Bu yüzden kimin senin için ne dediği önemli değildir. Önemli olan; rabbinin senin hakkında ne buyurduğudur. O zaman herhangi bir vesveseyle, zanla kirlenince hemen rabbinden mağfiret dileyip temizlenmen ve izzeti, şerefi rabbinden bilip kıymetini, değerini rabbinden almaya çalışman gerekir. Böyle yaparsan mübarek bir kul, rabbani bir kul, ahirete ait, ebedi hayatını, Allah'ın rızasını kazanan bir kul olursun.

Allah bir de Kur'ân'a, Kâbe'ye, Mescid-i Aksa'ya, peygamberlerine, Mukaddes Vadi Tuva'daki Ağaca, Tuva'ya, yağmura "mübarek" demiş, ayrıca evlerinize girdiğinizde ya da boş bir eve girdiğinizde mübarek bir hayatı yaşamak için kendinize selam verin ve sizden mübarek bir neslin gelmesi için kendinize dua edin, buyurmuştur. Zaten sohbetimiz boyunca bütün bunları âyetlerle beraber anlamaya çalışacağız inşallah.

[3] Mulk /2

Okuyacağımız bu âyette Allah, Kâbe için mübarek buyuruyor. **"Şüphesiz insanlar için (mâbed olarak) kurulan ilk ev, Mekke'deki mübarek ve bütün âlemlere hidâyet kaynağı olan (Kâbe)dir."**[4] Allah'ın Kâbe'ye mübarek buyurması hac yapanlar, umre yapanlar onunla mübarek olsun diyedir. Resulullah (s.a.v.) Efendimiz bununla ilgili olarak *"bir kul haccı, umreyi yapınca annesinden doğduğu gibi tertemiz olur"*[5] buyurmuştur.

Haccı, umreyi yapan biri Allah'tan izzetini alan, rabbinden mağfiret dileyen, kurban olan, her şeyi kurban edebilecek seviyeye gelen mübarek bir kul olur. Bundan dolayı Kâbe, Allah'ın kulları için mübarektir. O mübarek evin, Beytullah'ın etrafında dönerken yapılan tavaf temsilidir. Allah oraya "Beytullah" dediği için bütün kullar onu tavaf edip etrafında dönerler. Mesela; Kâbe tavaf edilirken telbiye okunur. Kul tavaf sırasında **"lebbeyk allahumme lebbeyk, lebbeyke lâ şerîke leke lebbeyk, innel hamde ven ni'mete leke vel mulk, lâ şerîke lek"** der; ama bunu bir tek tavaf anı için değil bütün hayatı için söyler.

İsterseniz telbiyeyi nasıl anlamamız gerektiğini biraz izah edeyim.

Lebbeyk allahumme lebbeyk demek, "emret, buyur, emrindeyim ya rabbi! Ben hayatımın her anında senin emrindeyim, sen bana neyi emredersen onu yerine getiririm. Benim bu hayattaki bütün gayem, derdim; senin emrini yerine getirmek ve muradının benim üzerimde gerçekleşmesidir. Sen benim için neyi takdir etmişsen benim duam da odur, demektir.

Lebbeyke lâ şerîke leke lebbeyk demek, "emret, senin hiçbir şekilde ortağın yoktur, emret!" Hayatı yaşarken hiçbir şeyi sana ortak etmiyorum. Sadece seni ve senin emrini tercih ediyorum. Seni seviyor, seni istiyorum. Yalnız sana âbd oluyor,

[4] Âli İmrân /96

[5] Buhârî; hadis no:1449. Müslim; hadis no:1350

senden başka hiçbir şeye âbd olmuyor, hiçbir şeyi ilâh edinmiyorum. Benim ilâhım, mabudum, rabbim, malikim, sahibim, melikim sensin. Beni idare eden, imtihana tabi tutan, bana ikram eden, hidâyeti gösteren sensin. Bütün güzellikler sana aittir. El Esmâu'l Husnâ'nın sahibi yalnızca sensin, demektir.

İnnel hamde ven ni'mete leke vel mulk demek ise "hamd kesinlikle senin içindir. Nimet de mülk de senindir. Ben seni övüyorum ya rabbi! Övgüye layık olan bir tek sensin. Bir şeyi öveceksem senden dolayı, senin güzelliğin tecelli ettiği için överim. Bir şeyi seveceksem de yine senden dolayı severim. Bir şey ki senin övgüne layık olmuşsa o övgüye layıktır; ama sen onu övmemişsen o övgüye layık değildir. Ben de başkalarının övgüsünü değil bir tek senin beni övmeni istiyor ve senin övdüğün gibi bir kul olmaya çalışıyorum; çünkü hamd sana mahsustur. Övecek olan da övülecek olan da sensin" demektir.

En sonunda ise lâ şerîke lek "senin hiçbir şekilde ortağın yoktur. Bunu tekrar ediyorum ve ömrümün sonuna kadar da tekrarlayacağım" deriz.

Kul bu telbiyeyi söyleyerek rabbine hâlini, imanını, Allah'a verdiği sözü, vaadi, sözünde sadık olduğunu, ahdine vefa gösterdiğini beyan etmiş olur. Kul, Allah'ın mübarek kıldığı beldede, Kâbe'de böyle yapar ve Allah'ın yapılmasını emrettiği ibadeti onun emrettiği şekilde yerine getirirse gönlü Kâbe'ye döner, Beytullah olur ve mübarek bir kul olur.

Zaten bütün ibadetler bizi mübarek kılmak, rabbimize yaklaştırmak, gönlümüzü Beytullah yapmak, Rahmân'ın arşı kılmak için vardır. Bütün ibadetleri böyle anlamamız lazım.

Allah bir de Mescid-i Aksa'ya "mübarek" demiştir. **"Kendisine âyetlerimizden (bir kısmını) göstermek için kulu (Muhammed)i bir gece Mescid-i Harâm'dan, çevresini mübarek kıldığımız Mescid-i Aksâ'ya götüren (Allah), subhândır (her türlü**

noksanlıktan münezzehtir). Muhakkak ki o, semî'dir, basîrdir (her şeyi, herkesi işiten ve gizli, açık her şeyi görendir)."[6]

Allah, kendisine âyetlerini göstermek için Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'i mübarek bir beyt olan Beytullah'tan başka bir mübarek beyte, Mescid-i Aksa'ya götürmüştür.

Peki, Allah'ın, Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'i Mescid-i Aksa'ya götürmesinin hikmeti nedir?

Çünkü orası vahyin indiği yerdir ve genel olarak peygamberler o bölgede yaşamıştır. Allah, Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'i oraya götürmüşse onu diğer peygamberlerle muhatap etmek içindir.

Allah'ın bunu bize anlatmasında da bir hikmet vardır. Bizim bundan bir şey anlamamız gerekir. Nasıl ki Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'e iman ediyor, onu örnek alıyor, ona tabi oluyorsak bütün peygamberlere de iman etmemiz gerekir; çünkü bütün peygamberlere iman, Allah'ın emridir ve imanın şartıdır. Allah âyet-i kerimede **"deyin ki: Biz Allah'a ve bize indirilene, İbrâhîm, İsmâîl, İshâk, Yakûb ve (onun) torunlar(ın)a indirilenlere, Mûsâ ve Îsâ'ya verilenlere ve rableri tarafından (diğer) nebîlere verilenlere iman ettik. Onlardan hiçbiri arasında ayrım yapmayız (hepsini Allah'ın gönderdiği resuller olarak kabul ederiz)"**[7] yani "peygamberler arasında fark gözetmeyin" buyurmuştur. Elbette ki peygamberlerin aralarında kulluk itibariyle dereceler vardır;[8] ama vazife bakımından hiçbiri arasında bir fark yoktur.

Bütün peygamberler hayatlarıyla bize örnektir. Allah onların hayatlarından bize kesitler, bölümler, kıssalar anlatmış ki onlara iman etmiş mü'minler olarak tabi tutuldukları imtihanlara benzer imtihanlara tabi tutulduğumuzda onları örnek alıp onların

[6] İsrâ /1
[7] Bakara /136
[8] İsrâ /55

gösterdiği tavrı gösterelim. Bu tavrı gösterince Mescid-i Haram'dan Mescid-i Aksa'ya gitmiş, gönlümüz onlarla beraber olmuş ve Allah'ın en büyük âyetlerini görmeye layık olmuş oluruz. Gönlümüz de miraca layık hâle gelir.

Allah âyetin sonunda "Allah subhândır"[9] buyurmuştu. Yani Allah seni en büyük âyetlere şahid kılacak; ama bunu aklınla, ilminle düşünüp anlayamazsın. Allah seni en büyük âyete şahid kılıp miraca alınca orada Allah'ın cemalini müşahade olduğuna şahid olursun.

Bütün veliler Allah'ın cemalini müşahade etmiştir ve hepsi de manevi miraçlarını gerçekleştirmiştir. İşte, Allah sana bu miracı ikram edince bunun nasıl olduğunu anlarsın. O sana ikram etmeden rabbinin en büyük âyeti hakkında düşünme; çünkü Allah onu düşünmenden, anlamandan subhândır, münezzehtir. Ancak seni şahid kılınca onu anlayabilirsin.

Evet, biz de bütün peygamberlerin iman ettiği gibi iman eder, onların yaptığı gibi yapmaya çalışacağız inşallah. Peygamberler imtihana tabi tutulurken bir kul olarak nasıl sabrederek, şükrederek, Allah'a güvenip tevekkül ederek imtihanları kazandılarsa biz de onların yolunda yürüyüp onların kazandığını kazanacağız inşallah.

Okuyacağımız bu âyette de Allah, Hz. Îsâ (a.s.)'ın sözünü beyan eder. **"Nerede olursam olayım, beni mübarek kıldı. Yaşadığım sürece bana salâtı (her anda onun huzurunda durmaya çalışarak yaşamayı) ve (nefsimin cimriliğinden kurtulmak için) zekâtı emretti."**[10]

Allah, Hz. Îsâ (a.s.)'ı mübarek kıldığı gibi bizi de mübarek kılmıştır. Allah'ın mübarek kılmadığı ve mübarek olma imkânı vermediği hiç kimse yoktur. Kul zaten dünyaya gelirken mübarek

[9] İsrâ /1
[10] Meryem /31

olarak gelmiştir. Hatta Hz. Îsâ (a.s.) Yahudilere bu sözleri söylerken henüz yeni doğmuştu ve annesinin kucağındaydı.

Hepimiz zaten bu dünyaya mübarek olarak gelmişiz. Mesele; bu mübarekliğimizi bozmamamızdır. Fakat hayatı yaşarken bu mübarekliğimizi kendimiz bozar, örteriz.

Bildiğiniz gibi Allah'ın fiillerini nüzul sırasına göre anlatıyoruz; çünkü fiillerin hepsi birbirini tamamlar ve daha güzel anlaşılmaları için birbirini izah eder. Önceki sohbetimizde Allah'ın "örttü" fiilini anlatırken söylemiştik. Nasıl ki gece gündüzü bürüyor, örtüyorsa küfür de imanı örter, dolayısıyla mübareksizlik de mübarek olmayı örter. Bize düşen; dünyaya gelirken ki mübarekliğimizi bozmamaktır.

Mübarek; bereketli, daimî, kesintisiz ve sürekli manasına gelir. Mübarek olanlar; kesintisiz bir hayatı, cenneti, Allah'ın rızasını kazanmış ve fıtratının üstünü örtmemiş olanlardır; yani fıtratını bozmamış olanlardır.

İnsan, meleklerin secde ettiği varlıktır. Meleklerin secde ettiği varlık hiç mübarek olmaz mı! Her ne kadar kendimizi, gönlümüzü, aklımızı, irademizi örtmüş, kapatmış olsak da "lâ ilâhe illallah" deyince, tövbe edip "estağfirullah ya rabbi! Beni affet, mağfiret et" deyince Allah üzerimizdeki günah örtüsünü, şirk örtüsünü kaldırır. Mesela; "lâ ilâhe illallah" dediğimizde üzerimizdeki cehalet örtüsünü kaldırır, biz de bunun sonucunda mübarek olan, rabbini, ahireti, cenneti isteyen bir kul oluruz. Bununla beraber gönlümüz cehennem olmaktan kurtulup cennete döner ve gönlü cennet olan mübarek bir kul hâline geliriz. İşte bize düşen; her ne kadar kendimizi örtsek de hemen rabbimize dönüp "lâ ilâhe illallah" demek ve tövbe, istiğfar etmektir. Öyle ki üzerimizdeki günah, şirk örtüsü kalksın ve mübarek olalım.

Unutmamamız lazım ki şeytanın işi; bizi mübarek hâlimizden çıkarıp cehenneme sürüklemek, gönlümüzü küfür, şirk, Allah'a itiraz ve isyan perdesiyle perdelemektir. Bu tuzağa düşmemenin tek yolu da; rabbimizden başka tarafa dönmemektir. Eğer rabbimizden başka tarafa dönmezsek mübarekliğimiz bozulmaz.

Mübarekliğimiz rabbimizden başka tarafa döndüğümüz için bozulmuştur. Rabbimize dönünce, iman edince, rabbimizi canımızdan, her şeyden de çok sevince artık rabbimizden başka tarafa dönemeyiz. Böyle olunca artık mübarek bir kul olur, rabbimizin hesabını yaparız. Allah da bize kapılarını açar ve rabbimizin rızasını, ebedi hayatımızı kazanalım, rabbimize yakın, dost, âbd olalım, gönlümüz cennet olsun, mübarek Kâbe olsun, vahyin indiği, peygamberlerin yaşadığı Mescid-i Aksa gibi mübarek belde olsun diye gereken muameleyi bize yapar. Sadece "iman ettim ya rabbi" deyip samimi olarak rabbimize dönmemiz bizi mübarek kılmaya yeterlidir.

Evet, Allah bir de Kur'ân'a "mübarek" demiştir. **"İşte bu (Kur'ân) da bizim indirdiğimiz mübarek (şanı yüce ve insanı yücelten) bir zikir (hatırlatma ve öğüt)tür."** Bu kitap sizin için size hayırlı olanı öğretir. Rabbiniz ondan sizi istifade ettirir, faydalandırır. Rabbinizin vahyini dinleyince o nasıl mübarekse siz de onunla mübarek olursunuz. **"Şimdi siz onu inkâr mı ediyorsunuz?"**[11] Buna itiraz mı ediyor, inkâr mı ediyorsunuz? Oysaki siz buna şahidsiniz.

Nasıl?

Rabbinin kelâmını dinleyen herkes Kur'ân'ın mübarek olduğunun şahididir. "Hâl böyleyken nasıl inkâr edebiliyorsunuz! Rabbinizi dinlediğiniz takdirde ne kadar güzel, ne kadar mübarek bir kul olacağınızı anlamadınız mı! Aslında size verdiğim akılla,

[11] Enbiyâ /50

fıtratla Kur'ân'ın sizi tertemiz kıldığını, sizin için hayır olduğunu ve sizi mübarek kıldığını görüyor, biliyorsunuz. Bildiğiniz hâlde inkâr mı ediyorsunuz! Ona ters düşüyor, onu kabul etmiyor musunuz! Onu kabul etmiyorsanız bile bile bunu yapıyorsunuz; çünkü siz Kur'ân'ın mübarek olduğuna ve sizi mübarek kıldığına şahidsiniz" buyuruyor Allah.

Kur'ân, rabbimizin kelamıdır, rabbimiz bizimle konuşuyor. Mübarek olan rabbimizin elbette ki kelamı da mübarektir. Bu yüzden rabbimizi dinleyince, onunla muhatap olunca olabileceğimiz tek bir şey vardır; o da mübarek olmaktır. Rabbimizin vahyi bizi mübarek kılar.

Mutlaka duymuşsunuzdur. Bazı insanlar için "mübarek zat" denilir. Mübarek zat demek; ahirete ait, rabbinin hesabını yapan, küfürden, şirkten, riyadan, hasetten, nifaktan temizlenmiş ve Allah'ın güzelliğinin üzerinde tecelli ettiği zat demektir. Bu kapı herkese açıktır. Allah bütün kullarına "kendinizi kirletmeyin, rabbinizi dinleyin, ciddiye alın ki mübarek olasınız" buyuruyor.

Bu âyette de Allah Hz. Nûh (a.s.)'a gemiden inerken nasıl dua etmesi gerektiğini öğretir. **"De ki: Rabbim! Beni bereketli bir yere indir! Sen, iskân edenlerin hayırlısısın."**[12] İneceğim yeri benim için sen seç ve beni bereketli, mübarek bir yere indir; çünkü sen iskân ettirenlerin hayırlısısın. Yani beni öyle bir yere indir ki orada mübarek olmayı kazanayım ve orası bizim için bereketle dolu olsun.

Allah'ın beyan ettiği bu bereket manevi berekettir. Zaten bütün zahiri bereketler manevi bereketin, mübarekliğin kazanılması içindir. Eğer bir yerde Allah bize ikramda bulunuyor, rızkımızı veriyor, orada Allah'ın ikramına, rahmetine, keremliğine, hidâyetine nail oluyor, dünyamızı ve ebedi hayatımızı kazanıyor, kulluğumuzu yapıyor, rabbimizin rızasını kazanmaya çalışıyor,

[12] Mu'minûn /29

sırât-ı mustakîmde rabbimize koşuyorsak orası bizim için mübarek bir yerdir; çünkü bize mübarek olmayı kazandırır.

Allah, Hz. Nûh (a.s.)'a "beni mübarek bir yere indir. Bizim için mübarek olmayı kazandıracak, senin nimetlerinle muhatap olacak bir yere indir" diye dua ettirirken aslında bize de nasıl dua etmemiz gerektiğini öğretmiştir. Dediğim gibi; rızkımızı kazandığımız ve kulluğumuzu yapabildiğimiz yer bizim için mübarek bir yerdir; çünkü kazandığımız bütün nimetler bize Allah'tan gelir. Biz de kazandığımız nimetleri Allah'tan bilip şükredince Allah bizim imanımızı artırır. Eğer bulunduğumuz yeri rabbimizin bizim için tercih ettiği mübarek bir yer olarak görür, bunun için rabbimize şükreder, hamd eder, ebedi hayatımızı kazanmaya çalışırsak mübarek bir kul oluruz.

"Şüphesiz bunda (Nûh ve kavminin başından geçenlerde anlamak isteyenler için) âyetler (ibret ve dersler) vardır. Muhakkak ki biz (kullarımızı) imtihan ederiz."[13] Mübarek olanlar gemiye binmiş, olmayanlar da helâk olmuştur.

Hz. Nûh (a.s.) ve kavminin başından geçenlerde bizim için âyetler, ibretler varsa o hâlde bu ibretleri anlamaya çalışmamız gerekir. Peki, almamız gereken ders nedir?

Öncelikle; günümüzde peygamber olmadığı için peygamberi temsil eden bir peygamber vârisi Mürşid-i kâmille beraber olmazsak bizim de gemiye binmeyenler gibi boğulacağımızı bilmektir. Boğulmamak için yapmamız gereken şey; mutlaka peygamberlerle, peygamber vârisleriyle, Allah'ın kendisine nimet verdiği kullarla beraber gemide; yani mescitte, dergâhta, Kur'ân kursunda, medresede olmak ve onlarla beraber selamette olmaktır. Allah'ın âyet-i kerimede **"hep birlikte Allah'ın ipi (olan Kur'ân'a ve onun resulü)ne sımsıkı sarılın, sakın**

[13] Mü'minûn /30

parçalanıp bölünmeyin”[14] buyurduğu gibi hep birlikte Allah’ın ipine sarılıp Allah’a gitmek, rabbimize yaklaşmak, yakın olmak, mukarrebun olmak, rabbimize dost olmak, onunla şereflenmek, izzetlenmektir. Aksi takdirde manevi olarak boğuluruz.

Allah âyet-i kerimede **“Allah, göklerin ve yerin nûrudur. Onun nûrunun misali; içinde kandil (Allah’ın aşkı ve muhabbeti) bulunan bir oyuk(tan; yani gönülden yayılan ışığ)a benzer. O kandil bir cam (fanus; yani kâmil insanın gönlü) içindedir, o cam da (nefsini temizleyip tezkiye ettiği için) sanki inciden bir yıldız gibidir. (Bu kandil) Ne doğuda ne de batıda olan (ırkı ve dili fark etmeyen, bitmek, tükenmek nedir bilmeyen) mübarek bir zeytin ağacından (çıkan yağla, Allah’ın vahyiyle) tutuşturulur. Onun yağı, neredeyse kendisine ateş değmese dahi ışık verir (böyle bir insanın hem gönlü hem de bedeni nûrlanmıştır. Sen ondan bir talepte bulunmasan bile o rahmetiyle sana muamele eder). (İşte bu) Nûr üstüne nûrdur. Allah, dilediğini (böyle bir insanla nûrunu kazanmak isteyeni) nûruna hidâyet eder. Allah, insanlara işte böyle misaller getirir ve Allah her şeyi (en ince ayrıntısına kadar) bilendir”**[15] buyurmuştur. Bu âyet müteşabih bir âyettir; yani Allah bir benzetmeyle nûrunu açıklamıştır.

“(Bu kandil) Birtakım evlerde (ve gönüllerde)dir ki Allah (o evlerin ve gönüllerin) içlerinde isminin yüceltilmesine ve zikredilmesine izin vermiştir.”[16] Bir yerde Allah zikrediliyorsa orada Allah’ın nûrunu saçan biri vardır. Aynı zamanda Allah’ı zikredenler, Allah’a hamd edenler de orada Allah’ın nûruyla nûrlanıyor demektir. Burada Allah’ın misal verdiği o nûru saçan Mürşid-i kâmildir. Belki de bu âyeti anlaşılması için uzun uzun anlatmak gerekir. Kardeşlerimiz diğer sohbetlerimize bakarlarsa bu âyeti nasıl anlamamız gerektiğini öğrenirler inşallah.

[14] Âli İmrân /103
[15] Nûr /35
[16] Nûr /36

“Evlere girdiğiniz zaman Allah katından bereket, temiz ve bir sağlık temennisi olarak kendinize (ve birbirinize) selam verin. İşte, Allah size umulur ki aklınızı kullan(ır, düşünüp anl)arsınız diye âyetleri böyle açıklar.”[17] Evlere girdiğiniz zaman orda bulunanlara, hiç kimse yoksa da kendinize selam verin. Mübarek olmayı kazanacak bir hayatı yaşamak için kendinize selam verin ve rabbinize dua edin, buyurdu Allah.

Selam vermek; mübarek bir hayatı yaşama, mübarek olma, ebedi hayatı kazanma, Allah’ın güzelliğiyle, mübarekliğiyle mübarek olma duasıdır. O hâlde birine selam verince “Allah seni mübarek kılsın, gönlünü selamette kılsın, cennet eylesin, ebediyen Allah’ın selamında olasın. Allah, mübarek olmayı kazanacağın bir hayatı sana ikram etsin. Mü’mince, Müslümanca, takvâyla yaşama hayatını sana ihsan etsin, ikram etsin” diye dua etmiş oluruz. Allah bu duayı kendimize de yapmamız gerektiğini buyuruyor.

Bu âyette de Allah, Hz. Mûsa (a.s.)’a hitap ettiği mukaddes vadi Tuva için mübarek buyurur. **“Sonunda oraya gelince o mübarek yerdeki vadinin sağ yamacındaki ağaçtan kendisine şöyle nidâ edildi, ‘ey Mûsâ! Muhakkak ki ben, (evet) ben, âlemlerin rabbi olan Allah’ım.”**[18] Allah, Hz. Mûsa (a.s.)’a ağaçtan tecelli edip hitap edince hem ağaç hem de vadinin kendisi mübarek olmuştur. Aynı şekilde Allah bir gönle de tecelli edince o gönlün sahibi de, onun bulunduğu yer de mübarek olur. Bu mübarekliği veren Allah’tır.

Okuduğumuz âyetin sonunda Allah **inni enellahu rabbul âlemin:** “Muhakkak ki ben, (evet) ben, âlemlerin rabbi olan Allah’ım” buyurmuştu. Biz de âlemlerin rabbini dinliyor, ciddiye alıyor ve bize vahyettiği her şeyi olduğu gibi anlamaya çalışıyoruz. Bu imandır, imanımızın gereğidir. Allah bir şeyi söylediyse onun

[17] Nûr /61
[18] Kasas /30

dışında farklı bir şey düşünmek küfür olur. Rabbimiz ne dediyse doğru olan, hak olan odur. Bu yüzden devamlı olarak "Kur'ân sadece âlimlere değil her bir kula tek tek inmiştir. Âlimler bize okusun da onlardan dinleyelim diye inmemiştir" diyoruz.

Tabi ki kitabımızı daha iyi anlamak için âlimlerin söylediğini de okumaya, dinlemeye, anlamaya çalışmalıyız; ama onu kendimiz üzerinde tefekkür ederek anlamalıyız. Öyle ki Allah'ın kitabına iman etmiş olalım.

Rabbimiz gereken her şeyi bize vahyetmiştir. Biz de onu anlamaya çalışıyoruz ki rabbimiz bize "kulum neden böyle düşündün, şunu neden yaptın, neden öyle konuştun" diye sorduğunda "sen söyledin ya rabbi! Ben senin vahyini anlamak için aklımı sonuna kadar kullanmaya ve öğrenmeye çalıştım. Senin bana verdiğin akılla da bu kadar anladım" diyebilelim. Böyle söyleyebilirsek Allah bize hiç "neden böyle yaptın, neden böyle konuştun, neden böyle düşündün" deyip hesap sorar mı? -Hâşâ! Bu, Allah'a yakışmaz; çünkü Allah kime ne vermişse onu yalnızca ondan hesaba çeker.

Evet, anladığımız, yaptığımız her şeyi âyetlere göre yaptığımızı söyleyince hesabımızı vermiş oluruz; ama "ya rabbi! Falanca böyle söyledi o yüzden öyle yaptım" dersek o zaman da Allah bize "kulum, senin rabbin ben miyim, o mudur? Peki, ben ne söyledim sana! Sen beni dinlemeye, âyetlerimi okumaya, anlamaya tenezzül etmedin mi, beni dinlemeye, anlamaya layık görmedin mi! Ebedi hayatını bu kadar mı basite aldın! Anlamaya tenezzül etmeyecek, ciddiye almayacak kadar mı zamanım yok, dedin. Oysaki ben seni kendim için yaratmıştım. Peki, sen gidip hangi oyuna, eğlenceye daldın! Neyin peşinden koştun, neyi dert edindin! Gece gündüz başka işler yaptın, çalıştın. Her şeye zamanın vardı da bir tek beni dinlemeye zamanın yoktu öyle mi! Sen bana böyle mi iman ettin, böyle mi sevdin! Seven sevdiğini dinlemeyi sevmez mi! Sana sevdiğinden bir parça yazı gelse

‘acaba sevdiğim bana ne dedi’ deyip onu en ince ayrıntısına kadar okumaya, anlamaya çalışmaz mısın! Beni sevdiğin kişi kadar bile sevemedin mi! Bana bu kadar da mı kıymet, değer verdin! Şimdi senin imanını kabul edeceğimi mi zannediyorsun” der. Rabbimizden bu hitabı almak istemiyorsak rabbimizin kelamını okuyacağız. Arapça bilmiyorsak mealinden okuyup, dinleyip Allah’ın vahyini anlamaya çalışacağız inşallah.

“(Resulüm! Bu Kur’ân, iman edenler) Âyetlerini tedebbür etsinler (arkasındaki manayı tefekkür edip düşünsünler) ve (rabbine yönelen) gönül (ve akıl) sahipleri öğüt al(ıp Allah’ın muradını anla)sınlar diye sana indirdiğimiz mübarek (şanı yüce ve insanı yücelten) bir kitâbtır.”[19]

Allah, mübarek kitabını anlayalım, düşünelim, rabbimizin nasihatını, öğüdünü alalım diye indirmiştir. Dinlemeden, anlamadan, okumadan ne öğüt alabilir ne düşünmüş olur ne de onunla mübarek oluruz. Mübarek olan Kur’ân gönlümüze inerse gönlümüzü mübarek eder.

Nasıl?

Bizi idare eden gönlümüzdür, hareket ederken aslında devamlı gönlümüzle hareket ederiz, dolayısıyla Kur’ân gönlümüze inerse yaptığımız her işi Allah’ın vahyine göre yaparız. Böyle olunca da hayatımız, işimiz mübarek olur. Dilimiz Allah’ın sevdiği gibi konuşur, mübarek olur. Kulağımız, Allah’ın sevdiği şeyleri dinler mübarek olur. Aklımız, irademiz, düşüncemiz, fikrimiz, tefekkürümüz mübarek olur. Gönlümüz beytullah olur ve mübarek olan Allah gönlümüze tecelli eder. Böylelikle gönlümüz mübarek olur.

“Yine biz, gökten de bereketli bir su indirip onunla kullar için rızık olarak bahçeler, biçilecek tane(li ekin)ler ve birbirine

[19] Sâd /29

geçmiş kat kat tomurcukları olan yüksek hurma ağaçları bitirdik ve böylece onunla ölü bir beldeye hayat verdik. İşte, (dirilip kabirlerden) çıkış da böyledir."[20] Allah bizim için gökten indirdiği suya "bereketli, mübarek" buyurdu.

Neden?

Yeryüzünü onunla diriltiyor da ondan. Allah başka bir âyet-i kerimede bununla ilgili olarak **"Allah'ın rahmetinin eserlerine bir bak! Yeryüzünü ölümünden sonra nasıl diriltiyor"**[21] buyurmuştur. Mübarek olan, Allah'ın rahmetidir. Onun rahmeti kulları için tecelli eder. Allah yağmuru indirince bu yağmur mahlûkat için bereket olur ve taneleri onunla diriltir, yeşertir.

Allah'ın bizim için ikramını görüp hamd etmemiz, şükretmemiz gerekir. Nimetleri, yağmuru rabbimizden bilince, yağmuru rabbimizin bize olan rahmet tecellisi olarak bilince, onunla yeryüzündekileri yeşerttiğine, bağları, bahçeleri bizim için yarattığına, bize ikramda bulunduğuna iman edince şükreder, hamd ederiz. Böyle olunca da rabbimizin ikramına, rahmetine şahid oluruz, dolayısıyla yağmur bizim için rahmet olur, bereket olur, mübarek olur. Şükrümüze vesile olduğu, rabbimizin güzelliğine, ikramına şehadet ettirdiği için de bizi mübarek kılar.

Allah bu Kur'ân'ı insanlar için indirmiştir ve onda her neyi söylemişse onu insana söylemiştir. İnsanın da "rabbim bana ne söylüyor" deyip onun hitabını anlaması ve "rabbim bana bu muameleyi neden yaptı" deyip rabbini tanıması, anlaması gerekir. Öyle ki rabbinin muradı üzerinde gerçekleşsin.

Allah âyet-i kerimede peygamber gönderdiği kavimler için buyurur. **"Eğer o memleketlerin halkları iman edip takvâ sahibi olsalardı (Allah'a karşı kulluk sorumluluklarını bilip yerine getirmeye çalışsalardı), elbette onların üstüne gökten ve yerden**

[20] Kâf /9-11
[21] Rûm /50

nice bereketler(in kapılarını) açardık; fakat onlar (âyetlerimizi ve resullerimizi) yalanladılar. Biz de onları, kazanmakta oldukları (günahlar) yüzünden (azabımız ile kıskıvrak) yakaladık."[22]

Bu durumda sıkıntı yaşıyorsak gerçek manada iman edemediğimizden, takvâ sahibi olamadığımızdan; yani Allah'a karşı kulluk sorumluluğumuzu yerine getiremediğimizden dolayıdır. Eğer iman edip kulluk sorumluluğumuzu yerine getirseydik Allah bize hem gökten rahmetini indirir hem de yerden bize ikramda bulunup bizim için bereket kapılarını açar ve bize ebediyen kazanabileceğimiz, mübarek olabileceğimiz, tertemiz olabileceğimiz imkânlar verirdi.

Peki, Allah neden bereket kapılarını açmıyor?

Çünkü açarsa ve eğer iman etmemişsek, takvâ sahibi değilsek dünyaya dalar, kendimizi de mübarekliğimizi de kaybederiz. Bu yüzden Allah onu kısıyor ki kaybetmeyelim. Onun için âyet-i kerimede **"eğer Allah, kullarına rızkı bol bol verseydi, yeryüzünde mutlaka azgınlık ederlerdi. Fakat o, (rızkı dilediğine) dilediği ölçüde indirir. Muhakkak ki o, kulların(ın her hâlin)den haberdardır, onları görendir"**[23] buyuruyor.

Allah bir önceki âyetin devamında **"fakat onlar (âyetlerimizi ve resullerimizi) yalanladılar. Biz de onları, kazanmakta oldukları (günahlar) yüzünden (azabımız ile kıskıvrak) yakaladık"**[24] buyurmuştu. Allah, sıkıntıyla, musibetle, belayla yakalar. Öyle ki kulları dönsün, iman etsin, rablerini tanıyıp rablerine karşı kulluk sorumluluklarını yerine getirsin.

"(Tarafımızdan ona) Denildi ki: Ey Nûh! Sana ve seninle beraber olan topluluklara bizden selam ve bereketlerle (gemiden) in!" Allah, Hz. Nûh (a.s.)'la beraber onun bütün

[22] A'râf /96
[23] Şûrâ /27
[24] A'râf /96

zürriyetine, bütün insanlığa "selam" buyurdu. **"(O topluluklar içinde) kendilerini (dünyada) faydalandıracağımız sonra da bizden kendilerine elem verici (iç yakan) bir azabın dokunacağı topluluklar da olacaktır."**[25]

Allah bütün insanlara selam söyledi; ama bir kısmı Allah'ın selamını almayacak, rabbine isyan edip itiraz edecek, kendini azabın içine atacak. Biri Allah'ın rahmetinden mahrum kalınca zaten kendini azabın içine atmıştır. Senden sonra gelen böyle ümmetler de olacak, buyurdu Allah.

Kul, Allah'ın selamından yüz çevirince mübarek olmaktan çıkar, mübarekliğini, temizliğini ve kulluğunu kaybeder.

Allah bu âyette de meleklerin Hz. İbrâhîm (a.s.)'a gittiğinde onun hanımına söyledikleri sözü beyan ediyor. **"(Melekler) Dediler ki: Allah'ın işine mi şaşıyorsun? Ey ev halkı! Allah'ın rahmeti ve bereketleri sizin üzerinizdedir. Muhakkak ki o, hamîddir, mecîddir (bütün hamdların, övgülerin kendisine ait olduğu ve şerefli olan, kullarını da şereflendirendir)."**[26] Allah, şeref verir ve övgüye layık kılar. Bizim de böyle bir ev halkına sahip olmaya çalışmamız gerekir ki evimiz mübarek olsun. Ev halkı mübarek olunca ev de mübarek olur. Allah böyle bir ev halkı için "onlar övgüye layıktır, onlar şereflidir; çünkü onlar rablerine hamd ederler, şereflerini de rablerinden alırlar" buyuruyor.

Dikkat edersek Allah âyetin sonunda "hamîdun mecîd" buyurdu. Allah bir de arşa "mecid" buyurmuştur.[27] Arş-ı mecîd; şerefli arş demektir. Bu durumda gönül, Allah ile şereflenince arş-ı mecîd olur, mübarek olur.

Hem kendimizi hem de ev halkımızı böyle mübarek hâle getirmeye çalışacağız inşallah. Bizi Allah'a taşıyan her vesile, her

[25] Hûd /48
[26] Hûd /73
[27] Burûc /15

sebep bizim için mübarek bir vesiledir. Allah'ın bize ikram ettiği bir imkândır. Biz de bizi Allah'a yaklaştıran her vesileyi, her sebebi mübarek olarak göreceğiz inşallah.

"O (İsmâîl)i de İshâk'ı da mübarek (kutlu ve şerefli) kıldık. Lakin her ikisinin neslinden güzellik yapanlar da vardır, nefsine apaçık zulmedenler de."[28] Onların mübarek olması nesillerinin de mübarek olduğu manasına gelmez. Her iki nesilden de kendine zulmedenler olacaktır; yani mübarekliği kaybedenler olacaktır.

Allah bir de yeryüzünü insanlar için mübarek kılmıştır. **"O, yeryüzüne sabit dağlar yerleştirdi, orada bereketler meydana getirdi ve dört günde (dört safhada) orada (rızık) arayanlar için ihtiyaçlarına uygun gıdalar takdir etti."** [29]

Evet, hep beraber tebareke "mübarek kıldı, tertemiz kıldı, bereketli kıldı, Allah'ın muradı üzerinde gerçekleşen kullardan kıldı" fiilini âyetlerde geçtiği şekilde anlamaya çalıştık.

Allah bizi rabbinden yüz çevirenlerden eylemesin inşallah. Allah bizi mübarek olanlardan, kendini kirletmeyenlerden eylesin. Allah bizi kirlenince tövbeyle, istiğfarla rabbine dönerek kendini temizleyen, mübarek hâle getirenlerden eylesin. Allah bizi kendisine yüklediği emaneti taşıyanlardan, Allah'ın nefhettiği rûh olanlardan, mübarek olanlardan eylesin. Allah bizi mübarek olmak için beraber temizlenmeye çalışan, yolu beraber yürümeye çalışan, rabbine koşmaya çalışan kullarından eylesin. Rabbimiz bizi birbirimizle mübarek eylesin. Ramazan ayımız mübarek olsun, mübarek olmamıza vesile olsun. Allah bizi orucumuzla, ibadetimizle, hayrımızla, iyiliğimizle, güzelliğimizle, çabamızla, gayretimizle mübarek eylesin. Allah bizi kendisiyle, tecellisiyle, güzelliğiyle mübarek eylesin inşallah.

[28] Sâffât /113
[29] Fussilet /10

Allah hepinizden razı olsun.

54.Bölüm

EUZUBİLLAHİMİNEŞŞEYTANİRRACİM
BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Elhamdulillahi rabbil âlemin esselatu vesselamu aleyke ya seyyidel evveline vel ahirin ve ila cemiil enbiyayi vel murselin ve ila cemiil evliyai vel hamdulillahi rabbil âlemin.

Hep beraber Allah'ın El Esmâu'l Husnâ'sından tecelli eden El Efâlu'l Husnâ'sını anlamaya; yani rabbimizin bize, varlığa, mahlûkata olan muamelesini anlamaya çalışıyorduk.

Geçen sohbetimizde Allah'ın tebareke "mübarek kıldı, tertemiz kıldı, bereketli kıldı, muradının üzerinde gerçekleştiği kullardan kıldı" fiilini anlamaya çalışmıştık. Bu sohbetimizde ise sarefe "yönlendirdi, döndürdü, çevirdi, tahvil etti, açıkladı, beyan etti" fiilini, ardından diğer fiilleri anlamaya çalışacağız inşallah.

Allah, kullarını çevirir, döndürür. Peki, nerden döndürür?

Küfürden imana döndürür. Kul küfre, şirke dönünce Allah da onu imana döndürür. Günaha dönünce Allah onu sevaba döndürür. Kul zaten İslam fıtratı üzerine yaratılmıştır. Kendini rabbinden başka tarafa çevirince Allah onu kendine çevirir, döndürür. Elbette ki bunu da bir vesileyle yapar. Kul, Allah'a dönsün diye Allah ona bu muameleyi bazen bir nimetle, ikramla, bazen de musibetle, belayla, hastalıkla, dedikoduyla, iftirayla, yoklukla yapar. Mesele; rabbinin onu kendine döndürdüğüne kulun şehadet etmesi ve "rabbim beni kendine döndürdü" demesidir.

Allah, kulunu nankörlükten şükre döndürür. Aynı şekilde kul başka tarafa dönüp nefsini, kendini övünce onu rabbini tesbihe, hamda döndürür. Nimeti kendinden bilince de şükretsin diye rabbine döndürür. Allah her halükârda kulunu kendine döndürür ve kendine döndürürken bir de onu kendi kendisine

döndürür. Zaten kul, rabbine dönünce kendi kendine, hakikatine, fıtratına, aslına dönmüş olur.

Allah, kulunu üzerindeki muradı gerçekleşsin, sevgisine, yakınlığına, dostluğuna layık olsun diye kendine döndürür; çünkü kulunu bunun için yaratmıştır. Şeytan, insanı başka tarafa döndürür, Allah da onu kendine döndürür. Allah, kuluna irade vermiş, tercih etme hakkı vermiştir. Kul kendi iradesiyle ne zaman şeytanın verdiği vesveseyle başka tarafa, küfre, şirke dönse Allah da onu kendine döndürür.

Peki, Allah neden kulunu sürekli kendine döndürür?

Kul; Allah'ın sevgisine, kendisini nasıl sevdiğine şehadet etsin, rabbini tanısın, rabbinin kendisine olan sevgisini, rahmetini görsün ve rabbini isimlerinden tanısın diye Allah ona muamelede bulunur ve onu kendine döndürür. Allah'ın efâli kul için böyle tecelli eder. Allah'ın kul için tecelli eden her fiili, her efâli onun rahmetinden, aşkından, muhabbetinden, sevgisinden, kuluna olan yakınlığındandır. Kul buna şahid olunca rabbine, rabbinin efâline şahid olur, şehadet eder. Bir de Allah'ın efâlinden isimlerine şahid olur; yani rabbinin kendisi için ne kadar rahman ve rahim olduğuna, afuvv, kerim, vehhab olduğuna, kendisini nasıl sevdiğine, diğer bir tabirle kendisi için vedud ve ilâh olduğuna şahid olur. Kul buna şahid oldukça iman eder, imanı artar. İşte, Allah'ın bütün fiilleri kul imanını artırsın diye böyle tecelli eder.

Allah'ın sarefe "yönlendirdi, döndürdü, çevirdi, tahvil etti, açıkladı, beyan etti" fiilini böyle anlamak gerekir. Bu fiilin peşinden Allah'ın neccâ "kurtardı" fiili gelir. Neccâ fiilinden sonra ise e'reke fiili gelir. E'reke fiili de "boğdu" manasındadır.

Allah, peygamberlerin ve peygamberlerle beraber olanların üzerinden de efâlini anlatmış, beyan etmiştir. Allah'ın hangi fiilleri peygamberlere tecelli etmişse bütün insanlara da o fiilleri tecelli

eder. Bu yüzden Allah, bize olan tecellisini, muamelesini onlar üzerinden anlayalım diye peygamberleri anlatmıştır.

Şimdi de hep beraber Allah'ın neccâ "kurtardı" fiilini âyetlerde geçtiği şekilde anlamaya çalışalım inşallah.

EUZUBİLLAHİMİNEŞŞEYTANİRRACİM
BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Allah, peygamberleri nasıl kurtarmış ya da neden ve neyden kurtarmıştır?

Allah, Hz. İbrâhîm (a.s.)'ı ateşten, Hz. Yûsuf (a.s.)'ı kuyudan ve zindandan, Hz. Eyyûb (a.s.)'ı hastalıktan, Hz. Yûnus (a.s.)'ı balığın karnından, Hz. Nûh (a.s.)'ı tufandan, Hz. Îsâ (a.s.)'ı onu öldürmeye çalışan kavminden, Hz. Mûsâ (a.s.)'ı da denizi yarıp Firavun'dan kurtarmıştır. Hz. Yâkub (a.s.)'ı da Hz. Yûsuf'a kavuşturarak ayrılıktan kurtarmıştır.

Allah bir de âyet-i kerimede **"biz resullerimizi ve iman edenleri kurtarırız. İşte, mü'minleri böyle kurtarmak bizim üzerimize bir haktır"**[1] buyurur.

Hz. Yûnus (a.s.) balığın karnındayken **lâ ilâhe illâ ente subhâneke innî kuntu minez zâlimîn:** "Senden başka ilâh yoktur. Sen subhânsın (her türlü noksanlıktan münezzehsin). Ben gerçekten (senin emrini beklemeden kavmimi terk ederek) zalimlerden oldum" demişti. Allah da bunun üzerine **"biz de onun duasını kabul ettik ve onu kederden kurtardık. İşte biz mü'minleri böyle kurtarırız"**[2] buyurmuştur. Dikkat edilirse Allah "işte biz Yûnus'u böyle kurtardık" dememiş, bunun yerine "mü'minleri böyle kurtarırız" buyurmuştur. Buradan Allah'ın

[1] Yûnus /103
[2] Enbiyâ /87-88

peygamberlere yaptığı muameleyi bütün mü'minlere de yaptığını anlamamız lazım.

Allah, Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'i gamdan, kederden, endişeden kurtarmıştır. Allah bununla ilgili olarak âyet-i kerimede **"(resulüm!) onlar iman etmiyorlar diye (üzüntüden) neredeyse kendini helâk edeceksin"**[3] buyurur. Allah, Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'i insanların kaybetmesi gamından, kederinden kurtarmıştır. Bu yüzden kıyamete kadar Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'e iman edenler kurtuluşa ererler.

Bunlar sadece birer örnektir. Allah bütün peygamberleri ve onlarla beraber olanları kurtarmış, onlara karşı duranları, Allah'ın âyetlerini inkâr edenleri, yalanlayanları da helâk etmiştir, daha doğrusu onlar kendi kendilerini helâk etmiştir.

Her bir kul "Allah beni hangi peygamberin yaşadığına benzer bir imtihanı yaşarken kurtarmıştır" diye kendine bakmalıdır. Kul hangi imtihanı yaşarsa yaşasın o yaşadığı mutlaka bir peygamberin yaşadığı imtihana benzer bir imtihandır ve bu imtihan o kazansın diye kendisine gelmiştir. İmtihan peygamberin yaşadığı imtihana benzer olunca kul imtihanı kazandığında Allah o peygambere ihsan ettiğini, ikram ettiğini aynıyla o imtihanı yaşayan mü'mine de ikram eder. Allah her kulun gücünü bilir, dolayısıyla kulunun gücünün yetmediği, geçemeyeceği bir imtihana onu tabi tutmaz.[4] Bundan dolayı Allah, kulunu peygamberlerin yaşadığı imtihanlara benzeyen, o imtihanın bir misali olan küçük, basit bir imtihana tabi tutar. Kul da peygamberin gösterdiği tavrı gösterince Allah peygambere ikram ettiğini ona da ikram eder.

Her birimiz kendi hayatımıza baktığımızda aslında Allah'ın her anda bizi bir şeylerden kurtardığını görürüz. Sıkıntıya

[3] Şuarâ /3
[4] Bakara /286

düştüğümüzde bizi kurtaran, hastalandığımızda bize şifayı verip hastalıktan kurtaran odur. Ateşe düşünce ya da kendimizi ateşe atınca veya birileri bizi ateşe atınca bizi kurtaran yine odur.

Birileri bize sıkıntı verince, bizi inkâr edince, reddedince, kulluğumuzu kabul etmeyince, layık olduğumuz şekilde bize kıymet, değer vermeyip gereken saygıyı göstermeyince bizi ateşe atmış demektir. Aynı şekilde yakınlarımız, sevdiklerimiz bizi terk edince yine bizi kuyuya atmış demektir. Bunlar peygamberlerin yaşadığı imtihanlara benzer imtihanlardır.

Peygamberlerle diğer insanlar arasındaki fark nedir?

Peygamberler imtihanlar karşısında Allah'ın emrettiği, sevdiği gibi yapmışlar ve kazanmışlardır. Diğer insanların kaybetmesinin sebebi ise peygamberlerin gösterdiği tavrı göstermemeleridir. Allah, peygamberlere nimet verdiğinde onlar şükretmişler, kendilerine bir musibet gelince sabredip rablerine tevekkül etmişlerdir. Her konuda "rabbim Allah'tır, rabbim ne yaparsa, ne yapmışsa o yaptığı mutlaka güzeldir, doğrudur, haktır, benim için hayırdır, rahmettir" deyip rablerine itirazda bulunmamış, aksine rablerinin emrine, hükmüne boyun bükmüşlerdir. "Önemli olan şey rabbimizin bizden razı olmasıdır" deyip Allah nasıl emretmişse, nasıl seviyorsa öyle yapmaya çalışmışlardır. Bu yüzden de Allah'ın rahmetinin içine girmiş ve Allah'ın razı olduğu, sevdiği, "selam olsun" dediği kullar olmuş, en yüksek makama; alay-ı iliyyine ulaşmışlardır.

Allah bizi nasıl bir imtihana tabi tutarsa tutsun, her nerede olursak olalım, kiminle olursak olalım, hangi işte olursak olalım, asıl mesele peygamberlerin kazandığını kazanmak için onların gösterdiği tavrı göstermektir.

Herkesin imtihanı ayrı ayrı, farklı farklıdır. Kul her anda sürekli olarak Allah'ın kendisini kurtardığına şahiddir. Örnek vermek gerekirse; kul kendini manevi olarak ateşe atar; ama Allah

onu kurtarır. Kul manevi olarak veya şeytanın verdiği bir vesveseyle boğulur, Allah yine onu kurtarır. Yani kul kendi hayatına dönüp bakarsa her hâlükârda Allah'ın rahmetine şahid olur. Doğru bakarsa, Allah'ın nazarıyla nazar eder, kendini, imtihanı anlar, rabbini tanırsa Allah'ın onu her anda, her nefeste kurtardığını görür.

Allah, kulunu her şeyden önce kaybetmekten, yok olmaktan kurtarır. Şayet Allah'ın, kulu üzerindeki tecellisi bir an için duracak olsa kul yok olur; çünkü ona Hayy ve Kayyûm ismi ile tecelli edip onu varlıkta tutan Allah'tır. Böylelikle Allah, kulunu her anda varlıkta tutarak onu yok olmaktan kurtarır. Şeytan ona bir vesvese verip onu ters tarafa çektiğinde Allah onun gönlüne vahyeder ve onu şeytana uymaktan, şeytanın peşinden gitmekten, şeytanın verdiği vesveseye boğulmaktan kurtarır.

Allah, kuluna âyetlerini indirmiştir, bir de onun gönlünde âyetlerini açığa çıkartıp ona kim olduğunu hatırlatarak onu kurtarır. Yetmez, kul gaflete düşünce Allah ona kendini zikrettirerek onu gafletten kurtarır.

Nasıl ki bir çocuk sürekli yanlış yapıyor, anne, babası onu tutmadığı takdirde kendine zarar veriyor, bir yerlerden düşüyor, yanlış şeyler ağzına koyup yiyorsa kullar da Allah'ın huzurunda aynen bu örnekteki çocuk gibidir.

Nasıl?

Kul sürekli yanlış yapar, Allah da sürekli ona rahmetiyle tecelli eder. Anne, babalar Allah'ın kendilerine verdiği rahmetle çocuğuna merhamet ederken, Allah ise zatında rahman ve rahim olandır. Kuluna karşı rahman ve rahim olduğu için kulu kazansın, büyüsün, Hz. İnsan olsun, meleklerin secde ettiği varlık olsun diye kulunu her anda kurtarır ve her anda ona yardım edip rahmetiyle muamele eder. Allah'ın her muamelesi böyledir.

Peki, Allah, kulu nelerden ve nasıl kurtarır?

Allah, kuluna hastalık verir, onu kurtarır.

Nasıl?

Allah hastalık verince ona acziyetini tattırır ve ona “sen benim her şeye kadir olan rabbimsin, ben de senin aciz kulunum” dedirtir ve kendisinden şifayı istettirir. Allah, kuluna böyle muamele ederek onu kendine döndürüp kibirlenmekten kurtarır. Kul da bu vesileyle kendi kendisine dönmüş olur.

Allah, bir de kuluna mal verir sonra ise verdiği malı alıp onu kurtarır. Kulundan ona verdiği malı alarak kulu mal ile kibirlenmekten, kendini bir şeye sahip zannedip “bunun sahibi benim” demekten kurtarır; yani onu Allah’ın isimlerine sahip çıkmaktan ve Allah’ın isimlerinde şirke düşmekten kurtarır. Allah, kuluna nasıl bir muamelede bulunursa bulunsun bilelim ki hepsi kulun kazanması ve kurtulması içindir.

Allah, kulunu kurtarır. İnsanlar kulu yerdiğinde, onun gıybetini, dedikodusunu yaptığında ya da ona iftira atıp sıkıntı verdiğinde de Allah onu kurtarır.

Peki, bu durumda kulunu neyden kurtarır?

Tabi ki Allah’tan başka bir şeye hamd etmekten onu kurtarır. Kul övülmeyi sevdiğinde ya da övülmeyi sevme tehlikesiyle karşı karşıya gelmesin diye Allah bu imtihanlarla ona hamdın sadece kendisine ait olduğunu tattırır ve onu “hamid olan, övgüye layık olan benim” demekten kurtarır ve sadece rabbine hamd eden bir kul hâline getirtir. Bununla beraber ona “insanlar değil rabbim beni övsün, rabbimin övgüsüne, hamdine layık olayım yeter” dedirtir ve onu şirkten kurtarır.

Kula hangi muamele gelirse gelsin Allah onunla kulunu şirke, küfre düşmekten korur. Aynı zamanda bu muamelelerle

kula kendisini tanıtmış olur, kul da bu vesileyle kendini, hakikatini, kim olduğunu anlar.

Allah bizi kurtarmasa küfre, şirke düşer ve bir daha oradan çıkamayız, dolayısıyla orada boğuluruz. Allah da kaybetmeyelim diye bizi boğulmaktan kurtarır.

Rabbimizin bizi nerelerden, hangi tehlikelerden, hangi yanlışlardan, hangi günahlardan, hangi şirklerden kurtardığını, rabbimizle nasıl muhatap olduğumuzu, rabbimizin bizi nasıl ciddiye alıp sevdiğini, rahmetiyle bizi nasıl sardığını düşünür, tefekkür edersek rabbimizin muamelesine, efâline, onun bizi kurtarmasına kendi üzerimizden şahid oluruz inşallah.

Neccâ "kurtardı" fiilinden sonra nüzul sırasına göre gelen bir sonraki fiil e'reke "boğdu" fiilidir. Şimdi de hep beraber e'reke fiilini anlamaya çalışalım inşallah.

Allah, Nûh Kavmi için buyurur. **"Buna rağmen onu yalanladılar, biz de hem onu hem de onunla beraber gemide bulunanları kurtardık ve onları (yeryüzünde) halifeler kıldık, âyetlerimizi yalanlayanları da (suda) boğduk. Ama bak, uyarılanların (fakat iman etmeyenlerin) âkıbeti nasıl oldu!"**[5] Nûh Kavmi'nin suda boğulmasının sebebi; Allah'ın âyetlerini yalan sayıp unutmasıydı. Demek ki insan kendi kendini boğuyormuş!

Yağmur rahmettir; ama şiddetli olunca Hz. Nûh (a.s.)'ın kavmini boğduğu gibi insanları boğar. Bu da insana gazap olur, azap olur.

Bir de yağmurun yağmaması vardır. Peki, yağmur neden yağmaz?

İnsanlar yanlış yapınca, nimete layık olmayınca, nimeti eda etmeyince yağmur yağmaz; yani Allah yağmuru yağdırmayarak

[5] Yûnus /73

"mülkün sahibi benim, yağmuru yağdıran da yeryüzünü ölümünden sonra dirilten de benim" deyip kullarına ikazda, uyarılarda bulunur sonra kullar tövbe edince Allah rahmetini indirir. O zaman baktığımızda aslında her şey, bütün varlık insanla ilgilidir. Her şey insanın gönlüne, imanına, ameline göre hâl alır ve Allah da varlığa ona göre muamele eder; çünkü Allah yerde, gökte ve ikisi arasında her ne varsa insanın hizmetine vermiştir.[6] Bu yüzden boğulmamak için kendimizi boğulmaya mahkûm etmememiz gerekir.

Nûh Kavmi âyetleri yalan sayıp unutunca gaflete boğulmuş, şeytana tabi olup onun verdiği vesveseye boğulmuştur. Gökten yağan yağmur ve yerden çıkan su sadece şeytanın onlara verdiği vesvesenin zahiri karşılığıydı, zaten onlar âyetleri yalan sayıp unutunca kendilerini şeytanın verdiği vesveseye boğmuş oldular, bu da kendileri için azap oldu, gazap oldu. Allah böyle buyurduysa o zaman bizim de "acaba Allah'ın âyetlerini yalan sayıyor ya da unutuyor muyuz" deyip kendimize bakmamız gerekir.

Yalan saymak; unutmuş muamelesi yapmak demektir. Yalan saydığımız, yokmuş gibi muamele ettiğimiz için de artık bize o yalan saydığımız şey sanki yokmuş gibi gelir. Allah sanki o konuda hiçbir şey söylememiş gibi âyetleri unutmaya çalışır, yok sayarsak da sonrasında Allah'ın âyetlerini unuturuz. Böyle olunca da kendimizi boğulmaya mahkûm etmiş oluruz; yani Allah'ın âyetlerini yalan sayıp unutunca sıkıntıya, kedere, şeytanın verdiği vesveseyle umutsuzluğa boğuluruz.

Allah âyet-i kerimede **"biz insana (dünyevi bir) nimet verdiğimiz zaman (bizi unutur ve bizden) yüz çevirip yan çizer. Ona (fakirlik ve hastalık gibi bir) şer dokunduğu zaman da (hemen) umutsuzluğa düşer."**[7] Şeytan, insanı umutsuzluğa düşürür, buyurur. Zaten lanetlenmek; Allah'ın rahmetinden

[6] Câsiye /13, Lokmân /20
[7] İsrâ /83

umudu kesmektir. Allah'ın âyetlerini yalan sayıp unutunca şeytanın verdiği vesveseyle umutsuzluğa boğulduğumuzda şeytan kendi düştüğü duruma bizi de düşürmüş olur, bunun sonucunda da şeytana arkadaş oluruz.

Bilmemiz lazım ki mü'min umutsuz olmaz, boğulmaz. Eğer boğuluyorsak rabbimizi unutmuşuz, rabbimizin bize olan vaadini, yakınlığını, rahmetini, onun her şeye kadir olduğunu, bizi imtihana tabi tuttuğunu, bu imtihanlar karşısında ne yapmamız, nasıl düşünmemiz gerektiğini unutmuşuz. Unuttuğumuz için de şeytanın verdiği vesveseye boğuluyor, umutsuzluğa, sıkıntıya düşüyoruz. Diğer türlü Allah hâşâ boğmaz. Biz kendimizi boğulmaya mahkûm ederiz.

"(Evet bunların durumu) Firavun ailesi ve onlardan öncekilerin durumuna benzer. Onlar rablerinin âyetlerini yalanlamışlardı, biz de onları günahlarından ötürü helâk etmiştik ve Firavun ailesini (denizde) boğmuştuk. Çünkü (onların) hepsi (hem başkalarına hem de nefislerine karşı) zalim kimselerdi."[8]

Bizim de "Allah'ın âyetlerini yalan sayıyor, unutuyor muyuz ve bundan dolayı boğuluyor muyuz" diye kendimize bakmamız şarttır. Baktığımızda ne durumda olduğumuzu görürüz. Hepimiz bunun şahidiyiz. Genel olarak boğuluyoruz. Ne zaman rabbimizden yüz çevirsek, onun âyetlerini, Allah'ın huzurunda olduğumuzu, rabbimizin bize yaptığı muamelenin bizim için rahmet olduğunu, hayır olduğunu unutsak sıkıntıya, şeytanın verdiği vesveseye, umutsuzluğa boğuluyoruz. Eğer oradan çıkmazsak manevi olarak gerçekten boğuluruz, boğulunca da manevi olarak ölmüş oluruz; ama az önce anlamaya çalıştığımız "kurtardı" fiilinde öğrendiğimiz gibi kul her ne kadar kendini boğma tehlikesine atsa da Allah her anda kul kendine gelsin,

[8] Enfâl /54

umutsuzluk hâlinden kurtulsun, umutsuzluğa, şeytanın verdiği vesveseye boğulmasın diye ona kudret elini uzatıp bir vesileyle âyetini kuluna hatırlatır ve onu kurtarır.

Kulun tek bir kurtulma çaresi vardır; o da Allah'ın âyetlerini unutmaktan kurtulup âyetleri hatırlamaktır, âyetleri yalan saymaktan; yani yok saymaktan vazgeçip Allah'ın âyetlerine muhatap olduğunu kabul etmektir. Kul bunu kabul edince umutsuzluğa boğulmaktan, gamdan, kederden, sıkıntıdan kurtulur.

Biliyoruz ki intihar eden insanlar vardır. Hepsi de aslında sıkıntıya boğulduklarından ve bu sıkıntıdan çıkamadıklarından dolayı intihar ederler. Kendilerindeki sıkıntı, manevi ve zahiri boğulmayı beraberinde getirmiş, onlar da bu yüzden intihar etmiştir. Onun için ne olursa olsun nefsimize, şeytana taviz vermememiz ve yaşadığımız her şeyin Allah'tan bir imtihan olduğuna iman edip umutsuzluğa düşmememiz gerekir. Biz umutsuzluğa düşmez, gerekeni yaparsak Allah bize yardım eder ve bizi mutlaka kurtarır.

İnsan, hayatının bir yerinde manevi olarak boğulabilir. Bir beşer olarak bunu yaşamayan hiç kimse yoktur. Peygamberler de buna dâhildir.

Nasıl?

Allah âyet-i kerimede **"(ey mü'minler!) yoksa siz, sizden önce gelip geçen (ümmet)lerin başına gelenler sizin de başınıza gelmeden (kolayca) cennete gireceğinizi mi sandınız? Onlara öyle (katlanılmaz) darlıklar ve sıkıntılar dokunmuş ve öyle sarsılmışlardı ki resul(leri) ve onunla beraber iman edenler, 'Allah'ın yardımı ne zaman' diyecek kadar"**[9] buyurmuştur. Hayatın imtihan olması için bunun zaten yaşanması gerekir; ama

[9] Bakara /214

bütün mesele; böyle bir durumda nasıl bir tavır almamız gerektiğini bilip o sıkıntıyı Allah'tan bir imtihan olarak görmek ve Allah'ın bizi mutlaka kurtaracağından emin olmak, şeytanın verdiği vesveseye taviz vermemek, bu vesveseye kapılıp umutsuzluğa düşmemek, rabbimizden umudumuzu kesmemektir. Bilelim ki Allah bizi boğulmaktan kurtarır; ama Allah'ın âyetlerini yalanlar ya da unutursak bunun sonucunda elbette ki manevi olarak boğuluruz.

Baktığımızda dünya boğulan insanlarla doludur, biz de bunun şahidiyiz. İnsanlar manevi olarak ölmüşler; ama yaşadıklarını zannediyorlar ve bundan haberleri bile yoktur! Oysaki dünya aşk diyarıydı, imtihan diyarıydı, kazanma diyarıydı, rabbini bilme, tanıma diyarıydı. Manevi olarak boğulup ölme diyarı değildi, tam tersine dirilme diyarıydı. Bu yüzden Allah âyet-i kerimede **"ey iman (ettiğini iddia) edenler! (Allah ve resulü) Size hayat verecek şeylere (âyetlerimize iman etmeye) sizi davet ettiği zaman (hemen) Allah'a ve resul(ünün davetin)e icabet edin (ve dirilin)."**[10] Yani Allah'ın resulü sizi Allah'ın âyetleriyle diriltsin, buyurmuştu. Hâl böyleyken genel olarak rabbimizin vahyinden ve dirilmekten yüz çevirmişiz. Rabbimizin âyetlerinden yüz çevirdiğimiz için de sıkıntılar içinde boğulmuşuz.

Allah'ın âyetleriyle dirilmeyenler ölüdür ve manevi olarak dünyaya, dünyanın, nefsinin sevgisine boğulmuştur ya da şeytanın verdiği vesveseye boğulmuştur. Allah'ın vahyine, davetine icabet etmeyenler, iman etmeyenler ölü mesabesindedir, doğmadan ölmüştür. "İman ettim" diyenler, iman etmeye çalışanlar da Allah'ın âyetlerinden yüz çevirince, âyetleri unutunca boğulmaya başlarlar. Bunu neden böyle ısrarla tekrarlıyorum? -Boğuluyoruz da ondan! Boğulmayalım diye ısrarla tekrar tekrar bunları anlatıyorum.

[10] Enfâl /24

Allah kurtarır. Onun bizi kurtarmasını kabul edelim ve bize uzattığı rahmet elini, kudret elini, aşk ve muhabbet elini geri çevirmeyelim, ona sarılalım. Allah mutlaka bir vesileyle bizi boğulmaktan kurtarır. Bize düşen boğulmamak için; Allah'ın kudret eline sarılıp onun âyetlerine iman etmek, âyetlerini hatırlamak, rabbimizi bilmek, tanımak, sevmek, âşık olmak, aşkla semah edip aşkla dirilmektir. Bu yüzden devamlı "aşksız insan ölüdür; âşık, Allah ile diridir" diyorum.

Allah, kullarını kendisiyle, kendi vahyiyle dirilmeye davet ediyor. Biz de ya Allah'ın davetine icabet eder, dirilir, âşık oluruz ya da aşksızlıktan ölür, şeytanın verdiği vesvesenin peşinden hem dünyaya hem de ahirete ait umutsuzluktan dolayı boğuluruz.

Ahirete ait umutsuzluk; acaba rabbim bana nasıl bir muamelede bulunur, cennete mi yoksa cehenneme mi giderim, mizanda terazim ağır mı yoksa hafif mi gelir korkusu, endişesidir. Elbette ki kul bu hesabı yapmalıdır; ama Allah âyet-i kerimede **"dikkat edin! Şüphesiz Allah'ın dostlarına hiçbir korku yoktur ve onlar mahzun da olmazlar"**[11] buyurmuştur. Veliler; Allah'ı veli olarak kabul edenlerdir. Allah, kulunun zaten velisidir. Kul kendisi Allah'ı veli olarak kabul etmiyor, ona güvenmiyor, tevekkül etmiyor, kendini ona teslim edip "işittik ve itaat ettik, ben âlemlerin rabbine teslim oldum, ben sana teslim oldum ya rabbi!" diyemiyor ve sürekli kendisi bir şeyler yapmaya çalışıyor! Oysaki Allah'ı veli olarak kabul etseydi bir şeyden korkmaz, endişe etmezdi.

Velinin korku duymamasının sebebi nedir?

Çünkü veli, rabbine güvenir, rabbini kendisine vekil edinmiştir, rabbini unutmaz. Hem rabbini sever hem rabbinin de kendisini sevdiğini bilir ve bundan emindir. Veli her anda rabbiyledir, her anda onun hesabını yapar. Geçmişte yanlış şeyler

[11] Yûnus /62

yapmış olabilir, eksik yapmış olabilir; ama mahzun olmaz, yaptıklarından dolayı endişe etmez; çünkü rabbini tanımıştır ve rabbinin ğafur olduğuna, ğaffar olduğuna, afuvv olduğuna, rahman ve rahim olduğuna, rabbinin kendisini affedip mağfiret ettiğine iman etmiştir. Rabbini sever, rabbinin de kendisini sevdiğini rabbini sevmekle tadar. Rabbini özler, rabbine kavuşmayı ister. Bu durumda niçin korksun, neden endişe etsin!

Evet, Allah veliler için "onlara korku yoktur, onlar mahzun da olmazlar" buyurdu. Bu, ahirette de dünyada da böyledir. Veliler her ne kadar peygamberlerin yaşadığı imtihanlar gibi boğulacak derecede sıkıntı yaşasalar bile şeytan onları boğamaz; ama biri rabbini veli edinmeyince şeytan, elini onun boğazına koyup sıkar ve onu boğar! O da feryad edip bağırır, çağırır, hiç kimse de ona yardım edemez. Oysaki feryad etmek yerine rabbini çağırsa, euzu besmele çekip rabbine sığınsa şeytan elini onun boğazından çekip kaçar, o da şeytanın kendisini boğmasından kurtulur; yani rabbi onu hemen kurtarır.

Bu durumda ne zaman sıkılsak, bunalsak, boğulsak, daralsak bize düşen; bizi kurtaran bir rabbimiz olduğunu hatırlamak, rabbimize sığınıp "peygamberlerini nasıl kurtardıysan, beni de öyle kurtar, ya rabbi! Ben onlara iman ettim, onların yaptığı gibi yapacağım. Onlar nasıl bir tavır gösterdiyse ben de öyle yapacağım" demektir. Her ne zaman boğuluyorsak hemen o anda Allah'ın âyetlerini hatırlayalım ve Allah'ın âyetlerini yalan saymayıp ciddiye alalım. Böyle yaptığımız da manevi olarak kurtulduğumuzu görürüz.

Ne zaman şeytan bizi umutsuzluğa düşürüp rabbimizi bize unutturursa Duhâ Sûresi'nde geçen **"(resulüm!) rabbin seni terk etmedi ve (sana) darılmadı. Muhakkak ki senin için son olan, ilk olandan (âhiret, dünyadan) daha hayırlıdır. Şüphesiz yakında,**

rabbin sana verecek ve sen razı olacaksın”[12] âyetlerini hatırlayalım. Şayet bu âyetleri okursak sıkıntıdan boğulmaktan kurtuluruz; çünkü rabbimiz bunu sıkıntıdan boğulan herkese tek tek söylemiştir.

Eğer Resulullah (s.a.v.) Efendimiz manevi olarak sıkıntılara boğulmasaydı, Allah ona bu âyetleri indirip “rabbin sana küsmedi, darılmadı, seni unutmadı. Senin için hayırlı olan ahirettir. Rabbin sana verecek ve seni razı edecek” demezdi. Yani Allah Resulullah (s.a.v.) Efendimiz’e de “korkma, endişe etme” buyuruyor. Resulullah (s.a.v.) Efendimiz’in boğulması elbette ki manevi bir boğulmaydı; yani Resulullah (s.a.v.) Efendimiz “acaba görevimi yapabiliyor muyum, yoksa bir yanlış mı yaptım, görevimi, resullüğümü yapamadım mı” deyip boğulmuştu.

Bu durumda bizim de “acaba kulluğumu yapabiliyor, Allah’ın emrettiği, sevdiği gibi yapabiliyor muyum! Rabbimin davetine icabet edebiliyor muyum! Rabbime hamd edebiliyor, şükredebiliyor muyum! Rabbimin gösterdiği sırât-ı mustakîmde rabbime firar edebiliyor, koşabiliyor muyum! Acaba cennete koşabiliyor, hayırda yarışabiliyor muyum! İnsanlara iyiliği, güzelliği, hayrı, marufu tavsiye edip, emredip onları kötülükten nehyedebiliyor, onlara mâni olmaya çalışabiliyor muyum! Acaba Allah’ın razı olduğu, sevdiği kullarla beraber yürüyor muyum, yürüyebiliyor muyum” deyip endişe etmemiz gerekir; ama derdimiz başkaysa o zaman endişemiz peygamberi, rahmani bir endişe değil, şeytani bir endişedir ve olacak şey de şeytanın verdiği vesveseyle boğulmaktır.

Unutmamamız lazım ki “acaba ne olacak, nasıl olacak” deyip dünya için endişe ediyorsak rabbimize tevekkül edememiş, güvenememişiz demektir. Dediğim gibi; manevi olarak boğulmaktan kurtulmanın tek bir çaresi vardır; o da Allah’a sımsıkı

[12] Duhâ /3-5

sarılmak, Allah'a güvenmek, Allah'ın sevgisine, Allah'a hamd etmeye, şükretmeye, kulluğa sarılmaktır. Allah âyet-i kerimede **"hep birlikte Allah'ın ipi (olan Kur'ân'a ve onun resulü)ne sımsıkı sarılın"**[13] buyurmuştur. Allah'ın âyetlerine, ipine sımsıkı sarılmazsak Allah'ın âyetlerini yalanlamış, unutmuş oluruz, bunun sonucunda da umutsuzluktan dolayı küfre, şirke düşer ve boğuluruz.

Allah'ın ipine sarılmış olanlar, Allah'ın kendisine nimet verdiği kullarla beraber sırât-ı mustakîmde yürüyenler, Allah'a ve resulüne itaat edenler, Allah'ın resulüne tabi olanlar, kardeş olarak birbirine sımsıkı sarılanlar mü'min olarak boğulmazlar. Yeter ki rablerini, rablerinin vahyini, âyetlerini dinlesinler ve "rabbim Allah'tır" desinler. Allah onlara mutlaka yardım eder ve onları boğulmaktan kurtarır.

Evet, hep birlikte sarefe "yönlendirdi, döndürdü, çevirdi, tahvil etti, açıkladı, beyan etti" fiilini, peşinden neccâ "kurtardı" fiilini, sonra ise e'reke "boğdu" fiilini anlamaya çalıştık.

İnşallah herhangi bir şekilde boğulma tehlikesiyle karşı karşıya geldiğimizde Allah'ın kendisine uzattığı kudret eline, Allah'a, Allah'ın ipine, zikrine, tövbeye, istiğfara sarılanlardan ve Allah'ın "onları kurtardık" dediği kullarından oluruz.

Allah bizi şeytanın verdiği vesveselere, bunun sonucunda da umutsuzluğa boğulanlardan eylemesin inşallah. Allah bizi Allah'a güvenmeyip başkalarına güvendiği için bu güvenini kaybettiğinde boğulanlardan eylemesin. Allah bizi sadece kendisine güvenen, tevekkül eden kullarından eylesin. Allah bizi vahyine, resulüne tabi olup kurtulan kullarından eylesin inşallah.

Allah hepinizden razı olsun.

[13] Âli İmrân /103

55.Bölüm

EUZUBİLLAHİMİNEŞŞEYTANİRRACİM
BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Elhamdulillahi rabbil âlemin esselatu vesselamu aleyke ya seyyidel evveline vel ahirin ve ila cemiil enbiyayi vel murselin ve ila cemiil evliyai vel hamdulillahi rabbil âlemin.

Hep beraber rabbimizin bize, mahlûkata, varlığa olan muamelesini El Efâlu'l Husnâ'sından anlamaya çalışıyorduk.

Allah fââldir, her an bir şe'endedir; yani her an bize bir muameledir. Biz de her an onun huzurundayız, onun bir fiiliyle, efâliyle, muamelesiyle karşı karşıyayız. Allah'ın bütün fiilleri onun El Esmâu'l Husnâ'sından tecelli eder, dolayısıyla her anda Allah'ın bir ismiyle, bir güzelliğiyle, güzel bir muamelesiyle karşı karşıyayız.

Allah'ın bütün efâlleri kulu için aşktır, muhabbettir, rahmettir, hayırdır, cennettir ve hepsi insana kazandırır. Yeter ki kul, Allah'ın muamelesine gerektiği şekilde peygamberler gibi, mü'minler gibi cevap versin.

Allah'ın, kuluna olan her muamelesi mutlaka kula kazandırır. İnsan bazen bir imtihanla karşılaştığında onu kendisi için şer zannedebilir. Oysaki hayrı ve şerri Allah'a göre anlamak gerekir. Allah âyet-i kerimede **"hoşunuza gitmeyen bir şey sizin için hayırlı olabilir ve sevdiğiniz bir şey de sizin için şer olabilir. Allah bilir, siz ise bilmezsiniz"**[1] buyurmuştur. Bazen bir şey şer gibi görünür; ama bir de bakarız ki meğerse hayırmış! Birkaç sefer böyle bir hâle şahid olunca artık başımıza gelenlerin şer mi hayır mı olduğunu sadece Allah'ın bildiğini ve ona hemen şer dememiz gerektiğini anlamamız lazım.

Biz de böyle anlayacak ve iman edeceğiz inşallah.

[1] Bakara /216

Yaşadığımız herhangi bir konuda mutlaka Allah'ın bir emri, bir vahyi, verdiği bir örnek vardır ya da o konuda örnek gösterdiği bir peygamber, mü'minler vardır. Başımıza her ne gelirse gelsin bilelim ki bir imtihandır, kazanma imkânıdır. Mesele; buna iman etmek, her anda Allah ile muhatap olduğumuzu bilmek ve Yahudilerin imanı, daha doğrusu küfrü gibi küfre düşmemektir.

Nasıl?

Yahudiler "Allah dünyayı altı günde yarattı, yedinci günde yoruldu, istirahate çekildi" derler. Böyle iman edip küfre düşerler! Biz buna "hâşâ" diyoruz! Allah âyet-i kerimede **"göklerde ve yerde bulunanlar, (hepsi ihtiyaçlarını) ondan ister. O (da rahmetiyle onların ihtiyaçlarını karşılamak için) her gün (ve her an, her şeye müdâhil olup tecelli ederek yeni) bir yaratmadadır."**[2] Allah her anda bir şe'endedir, buyurur. Allah böyle söylediği hâlde biri Allah her anda muamelede bulunmuyormuş gibi düşünürse Yahudilerin düştüğü küfre düşmüş olur. Bu yüzden bundan Allah'a sığınıyoruz.

Evet, Allah her anda kuluna bir tecellide, bir şe'ende, muamelede, fiilde, efâlde bulunur. Allah'ın efâlini sonsuz bir deryadan bir damla misali birkaç örnek vererek anlatmaya çalışıyoruz ki; kul kendi üzerinden rabbinin kendisine nerde ve nasıl bir muamelede bulunduğunu, o muamelenin kendisi için nasıl rahmet, nasıl hayır olduğunu anlasın ve rabbi hakkında su-i zanda bulunmasın, iman etsin, rabbinin güzelliğine şehadet etsin, o fiilden Allah'ın El Esmâu'l Husnâ'sına, en güzel isimlerine, tek güzel isimlerine şahid olsun, rabbinin kendisine olan sevgisini, rahmetini anlasın, rabbinin kendisini nasıl koruduğunu, muhafaza ettiğini, nasıl kendine davet ettiğini, çektiğini, ona sevgisini gösterdiğini, nasıl "seni seviyorum" dediğini, "kulum" dediğini

[2] Rahmân /29

tatsın, anlasın, buna şahid olsun. Yalnız, dediğim gibi bunları anlatırken sonsuz bir deryadan bir damla misali anlatıyoruz.

Kardeşlerimizden anlattıklarımızı dinlerken ya da okurken kendi hayatlarına bakıp rablerinin kendilerine nasıl bir muamelede bulunduğuna şehadet etmelerini ve rablerinin bu yakınlığını tatmalarını istiyoruz. Aynı şekilde rablerinin kendilerini nasıl sevdiğini bilmelerini ve rablerinin kendilerine olan bu sevgisini tatmalarını, buna iman etmelerini, dolayısıyla hiçbir konuda, hiçbir şekilde rableri hakkında su-i zanda bulunup lanete, Allah'ın gazabına uğramamalarını istiyoruz.

Daha iyi anlaşılması için izah edeyim.

Allah'ın âyetlerini anlamaya çalışırken gördük ki biri Allah'ın âyetlerini yalanlar, unutursa cezası kendi nefsinde, küfründe, şirkinde, zannında, şeytanın verdiği vesvesede boğulmak olur; yani insan, Allah'ın âyetlerini yalanlar, unutursa kendi kendini cezalandırır. Bu yüzden Allah âyet-i kerimelerde **"Allah, kullar(ın)a asla zulmedici değildir."**[3] **"Muhakkak ki Allah, insanlara hiçbir şekilde zulmetmez; fakat insanlar kendilerine zulmederler"**[4] buyurmuştur.

Peki, insan kendine nasıl zulmeder?

Zulüm, karanlık demektir. İnsan kendini karanlıkta bırakınca, Allah'ın nûruyla, vahyiyle aydınlanmayınca gönlü boğulmuş, kendine zulmetmiş, kendini karanlıkta bırakmış ve şeytanın vesvesesine teslim etmiş olur. İnsan, rabbini anlamasa, tanımasa, onu sevmese, ona kul olmasa, âbd olmasa, âşık olmasa boğulur. Nasıl ki insan zahiri olarak boğulurken bağırıp feryad ediyorsa, manevi olarak boğulanlar da başkalarını suçlayıp "şu şöyle yaptı, onun için boğuluyorum, üzülüyorum, daralıyorum,

[3] Enfâl /51
[4] Yûnus /44

bunalıyorum" deyip bağırır, feryad eder. Oysaki işin aslı öyle değildir.

Aslında biz kendi kendimizi boğuyoruz. Şayet rabbimizle olacak, rabbimizin huzurunda duracak kadar büyük kul olsak, âşık olsak, rabbimizin bize verdiği şerefi taşısak boğulmayız, daralmayız, bunalmayız. Bunun için de rabbimizin bizden ne istediğini anlamaya çalışmamız gerekir. Zaten Allah'ın bize olan her muamelesinin saf hayır, saf rahmet olduğunu anlamak ve imtihanların aslında bizim için birer kazanma imkânı olduğunu bilmek böylelikle manevi olarak boğulmamak için Allah'ın El Efâlu'l Husnâ'sı ve Aşk sohbetlerini yapıyoruz. Biz de bu vesileyle rabbimizi efâllerinden tanıyacak, rabbimize iman edecek ve şeytanın vesveselerine boğulmayacağız inşallah.

Geçen sohbetimizde sarefe "yönlendirdi, döndürdü, çevirdi, tahvil etti, açıkladı, beyan etti" fiilini, peşinden necâ "kurtardı" fiilini sonra ise e'reke "boğdu" fiilini anlamaya çalışmıştık. Bu sohbetimizde ise zâde "artırdı" fiilini âyetlerde geçtiği şekilde anlamaya çalışacağız inşallah.

EUZUBİLLAHİMİNEŞŞEYTANİRRACİM
BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Allah artırır.

Peki, neyi artırır?

"Kim bir güzellik yaparsa biz onun güzelliğini (katımızdan bir güzellik vererek daha da) artırırız."[5] Demek ki Allah güzelliği, muhsinliği artırıyormuş! İnsan çabasıyla, gayretiyle güzel yapmaya çalışarak güzelleşir, Allah'ın güzelliğiyle güzel olur; yani Allah'ın rahmetiyle rahim olur, keremiyle, keremliğiyle kerim olur, afuvvluğuyla afuvv olur, vedudluğuyla da sever ve güzel olur.

[5] Şûrâ /23

Bir de bunun tam tersi vardır. **“Ne zaman bir sûre indirilse onlardan kimi (münâfıklar), ‘bu (sûre) hanginizin imanını artırdı’ der(ler). Fakat iman edenlere gelince, (her inen sûre) onların imanını artırır ve onlar (bununla) sevinirler.”**[6] Âyetler indikçe mü’minlerin imanı artar, kâfirlerin ise küfrü, kalbinde hastalık olanların hastalıkları artar. Bunu da insanın kendisi yapar.

Kul, rabbini anlamaya, dinlemeye çalışınca, âyetin nûru onun gönlüne tecelli edince rabbine yakın olur, rabbine olan imanı, sevgisi artar ve rabbinin güzelliğine, rahmetine, ikramına, hidâyetine şahid olur. Biri de kâfirse ve kendisine inen ya da muhatap olduğu âyeti inkâr etmek için çaba, gayret sarf ederse bu defa onun da küfrü artmış olur. Her bir âyeti inkâr etmeye çalıştıkça âyetler onun küfrünü artırır.

Allah’ın yaptığı şey; sadece kuluna vahyetmek, onu imana, hayra, iyiliğe, güzelliğe, rahmete, cennete, Hz. İnsan olmaya davet etmektir. Allah’ın yaptığı budur; ama o âyetlere karşı kulun neyi kazandığını kulun kendisi belirler. Eğer kul mü’minse, iman etmişse bir âyetle muhatap olunca Allah onun imanını artırır; ama kâfirse ve muhatap olduğu âyeti örtüyorsa bu durumda bir daha küfrünü artırmış olur.

Kalbinde hastalık olanlar, vesvese taşıyanlar ya da âyetleri yalan sayanlar, işitmek istemeyenler, işitmeden, anlamaya çalışmadan yalanlayanlar veya âyetlerin hepsini toptan yalanlayıp “beni ilgilendirmez, benim başka işlerim var, benim sıkıntılarım, sorunlarım var” diyenler Allah’ın vahyini yanlarına yaklaştırmaz, kulağını kapatır ve onu dinlemezler.

Böyle birinin asıl sorunu; rabbinden ayrı olması, uzak olması, rabbinden başka tarafa dönmüş olmasıdır. Asıl sorunu; kendi hakikatinden mahrum kalmış, uzak olmuş, hakikatini perdelemiş olması, kendini bu âleme ait zannetmiş olmasıdır,

[6] Tevbe /124

manevi bir varlık olduğunu, Allah'ın kendisini ebedi bir hayat için yaratmış olduğunu unutmuş olmasıdır. Bununla beraber hayatı ebedi hayata göre yaşamaması, dünyaya ebediymiş muamelesi yapmasıdır. Asıl sorunu, asıl hastalığı, asıl rahatsızlığı budur.

Evet, Allah, güzel yapanların güzelliğini artırır.[7] Güzel olana, El Esmâu'l Husnâ'ya, bütün güzelliklere, güzel isimlere, vasıflara, efâllere sahip olan bir tek Allah'tır. Kim karşı karşıya geldiği her imtihana "rabbim bana kazanayım, büyüyeyim, anlayayım, rabbimi, kendimi tanıyayım, hayatı, insanları, nefsi, şeytanı anlayayım, tanıyayım diye bu muamelede bulunmuş" dediyse, peygamberlere göre bakmıştır. Peygamberlerin yaptığını yapınca ise Allah'ın emrettiği gibi güzel yapmış olur, dolayısıyla Allah da onun güzelliğini artırır.

"Allah'ın rızasını istemek ve kendilerinde olan (iman)ı sağlamlaştırmak için mallarını infak edenlerin durumu ise bir tepede bulunan üzerine bol yağmur yağmış da iki kat ürün vermiş (güzel) bir bahçeye benzer ki ona bol yağmur yağmasa bile bir çisinti düşer (de yine ürün verir). Allah, yaptıklarınızı hakkıyla görendir."[8] Allah, infak edenlerin, ikram edenlerin, sadaka verenlerin rûhlarındaki kerimliği, cömertliği arttırır. Demek ki Allah için infak edip verince cömertlik, kerimlik artıyormuş!

Aynı şekilde kul rahmetin gereğini yerine getirip rahmet edince Allah yine onun gönlündeki, rûhundaki rahmeti artırır. Bir kulun fıtratında yaratılış gereği Allah'ın bütün isimleri zaten tecelli etmiştir; ama kulun, fıtratındaki her bir isim kemale ersin diye fıtratındaki bu isimleri böyle kullanması gerekir. Allah zaten bu isimleri kullanıp güzelliği kazansın diye kulunu dünyaya göndermiştir. Kul da güzel yaptıkça Allah ile güzelleşir, böyle olunca Allah onun güzelliğini artırır, ayrıca kendinden ona güzellik

[7] Şûrâ /23
[8] Bakara /265

verir.[9] Yani ona sadece yaptığının karşılığını vermez, güzellik yapınca ona yaptığının on katını,[10] yüz katını, yedi yüz katını veya hesapsız verir.[11]

Bir de kul şükredince Allah onun şekurluğunu artırır. **"Hatırlayın ki rabbiniz size, 'eğer şükrederseniz muhakkak size (olan nimetimi) arttırırım ve eğer nankörlük ederseniz hiç şüphesiz azabım çok şiddetlidir' diye duyurmuştu."**[12] Şiddetli azap; nimetten mahrumiyettir. Kul, nimete olan şükrünü artırmayınca kendisindeki nimet eksilir, nimetin eksilmesi de kendisine azap olur.

En büyük azap Allah'tan mahrum olmaktır. Hiç kimse için Allah'a kulluktan, imandan, tevekkülden, Allah'a teslim olmaktan, Allah'a karşı takvâ sahibi olmaktan, kulluk sorumluluğunu bilmemekten ve bundan mahrum kalmaktan daha büyük bir azap yoktur. Büyük mahrumiyet; yalnızca Allah'tan, Allah'ı sevmekten, Allah'ın kendisini sevmesinden ve Allah'ın sevgisini kaybetmekten mahrumiyettir.

"Kim bir güzellik yaparsa biz onun güzelliğini (katımızdan bir güzellik vererek daha da) artırırız."[13] **"Güzellik yapanlara (âhirette) karşılık olarak daha güzeli vardır, bir de fazlası (Allah'ın rızası ve cemâli) vardır.**"[14] Demek ki nimetin artması kendi elimizdeymiş!

Allah güzel yapanlara kendinden güzellik verir. Kul hangi güzelliği yaparsa yapsın, Allah ona kendinden güzellik verir; yani El Esmâu'l Husnâ'sından verir. Resulullah (s.a.v.) Efendimiz *"din*

[9] Şûrâ /23
[10] En'âm /160
[11] Bakara /212
[12] İbrâhîm /7
[13] Şûrâ /23
[14] Yûnus /26

güzel ahlaktır."[15] *"Kişi güzel ahlakıyla gece sabaha kadar ibadet, gündüz oruçlu sevabı alır."*[16] *"Sizin, Allah'a en sevgili olanınız ahlakça en güzel olanınızdır."*[17] *"Ben güzel ahlakı tamamlamak için gönderildim"*[18] buyurmuştur.

Hem güzel ahlak vardır hem de güzel ahlakı kemale erdirip tamamlamak vardır.

Peki, güzel ahlak nasıl tamamlanır?

Kul, Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'e tabi olup onun gibi güzel yapmaya ve onun gibi olmaya çalışınca Allah onun güzelliğini artırır, böylelikle kulun ahlakı kemale ermeye başlar.

Allah bir de hamd edenlerin hamdını artırır. Kul, rabbine hamd ettikçe, rabbini övdükçe hamdı artar. Kulun, Allah'ı övebilmesi için mutlaka Allah'ın bir güzelliğine şahid olması lazım. Öyle ki Allah'ı övebilsin ve "rabbim güzel yaptı" diyebilsin. Kulun "rabbim güzel yaptı" diyebilmesi için Allah'ın El Efâlu'l Husnâ'sına şahid olup bunu anlaması, görmesi gerekir; çünkü kul ancak kendi üzerinde Allah'ın El Efâlu'l Husnâ'sına, güzelliğine şahid olunca rabbine hamd eder, şükreder, rabbini över. Övünce de Allah'ın övgüsüne layık olur. Allah, hamd edenin hamdını artırır ya kul da rabbini hamd edince hem rabbini hamd etmeyi artırmış olur hem de rabbi onu hamd eder, onu över; yani ona "kulum sen güzel yapıyorsun" der. Bununla beraber kul, rabbine hamd edince rabbine ayna olur, rabbinin güzelliği onun üzerinde tecelli eder; çünkü rabbi onun gönlüne tecelli etmiş ve onun güzelliğini, hamdını övgüye layık kılmıştır.

Aynı şey tesbih için de geçerlidir. Kul "subhânallah" derken yani Allah subhândır, benim rabbim subhândır, hatasız, kusursuz,

[15] Gazali, İhya, 3/50
[16] Ebû Dâvûd, Edeb 7. Ayrıca bk. Tirmizî, Birr 62
[17] Ravi: Hz. Enes (r.a.) Ramuz-ul Ehadis Ahmet Ziyauddin Gümüşhanevi
[18] Muvatta, Hüsnü'l-Hulk, 8; Ahmed B. Hanbel 2/381

eksiksizdir, yanlış yapmaktan, eksik yapmaktan münezzehtir, bunlardan beridir, derken sadece zahiri olarak eline tesbih alıp "subhânallah, subhânallah" demekle gerçekten "subhânallah" demiş, rabbini tesbih etmiş olur mu?

Hayır, bu tesbih sadece onun ağzından çıkmıştır; ama gönlüne inmemiştir. Kul bu tesbihi tefekkürle yapıp "rabbim bana, insanlara, varlığa nasıl bir muamelede bulunursa bulunsun yaptığı bu muamele mutlaka en güzelidir, en doğrusudur, en hayır olanıdır; çünkü benim rabbim subhândır, yanlış ve eksik yapmaktan münezzehtir. O yüzden rabbimin bütün işleri, efâli mutlaka kemalat üzere tecelli eder" derse rabbini tesbih etmiş olur. Aksi hâlde sadece dili tesbih etmiştir.

Allah âyet-i kerimede **"ona ancak temiz (ve güzel) sözler yükselir, onları da sâlih amel yükseltir"**[19] buyurmuştur. Kul; tesbih ederken rabbine, maşukuna, kendisini yaratan rabbine güzel bir söz söylemiştir. Zaten yerde, gökte, ikisi arasında her ne varsa hepsi rabbini hamd ile tesbih eder.[20] Eğer varlığın hepsi rabbini hamd ile tesbih ediyorsa o hâlde varlığın yaratılış gayesi rabbini hamd ile tesbih etmektir.

Aynı şekilde Allah âyet-i kerimede **"görmedin mi, göklerde olanlar ve yerde olanlar, Güneş, Ay, yıldızlar, dağlar, ağaçlar ve (yeryüzünde) hareket eden (bütün) canlılar ile insanlardan birçoğu Allah'a secde eder"**[21] buyurmuştur. Bütün varlık secdededir; ama insanların sadece bir kısmı secdededir.

İman etmeyenler secde etmeyenlerdir. Secde etmeyenler de "rabbim güzel yaptı" diyemeyenlerdir. Eğer bir kul "rabbim güzel yaptı" diyemediyse, rabbinin yaptığını beğenmediyse ister başı, ister her azası secdede olsun rabbine secde etmemiştir;

[19] Fâtır /10
[20] Hadid /1, Cuma /1, Haşr /1
[21] Hacc /18

çünkü secde yalnızca zahiri olarak başımızı yere koymak değildir. Zahiri olarak yaptığımız secde manevi olarak rabbimize secde edebilmemiz içindir.

Peki, manevi secde nasıldır?

Manevi secde "işittik ve itaat ettik, işittik ve âlemlerin rabbine teslim olduk" deyip rabbini tesbih etmektir. Bununla beraber secde ederken "subhâne rabbiyyel e'âla" yani "benim rabbim e'âladır, yüceler yücesidir, subhândır" demektir.

Kul "subhânallah" demezse secde etmemiş, secdesi secde olmamıştır. Eğer nefsi kendisini yaratan rabbine itiraz ediyor, rabbinin işini beğenmiyor ve kendisine olan muamelesine "neden, niçin" diyorsa rabbine secde edememiş, secdesi nefsine olmuştur. Zahiri olarak secdeyi Allah'a yapar gibi görünür; ama manevi olarak secdesi nefsinedir. Bu yüzden Allah âyet-i kerimede **"(resulüm! Nefsinin) hevâsını (arzu ve isteklerini) kendisine ilâh edinen kimseyi gördün mü"**[22] buyurmuştur. İşte, rabbini tesbih etmeyenler nefsini ilâh edinenlerdir.

Rabbine değil de nefsine hamd edenlere, nefsini övüp "ben şöyleyim, ben böyleyim, ben böyle doğru yapıyorum, güzel yapıyorum, şöyle cömertlik yaptım, ikram ettim, merhamet ettim, böyle iyilikler, güzellikler yaptım, insanları doğru yola yönelttim, hidâyete erdirdim, onlara cenneti kazandırdım" diyenlere "sen kime hamd ediyorsun! Senin hamdın seni yaratan âlemlerin rabbine midir yoksa senin nefsine midir" diye sormak lazım. Böyle yapanların hamdı kendi nefislerinedir; ama kul, nefsine hamd etmeyi bırakıp rabbini tesbih edince rabbi onu temizler, tertemiz kılar, onun gönlünü cennete çevirir. Onun için Allah âyet-i kerimede cennete gidenler için **"melekler, onların canlarını**

[22] Furkân /43

tertemiz kimseler olarak alırken (onlara), 'size selâm olsun. Yaptıklarınızdan dolayı cennete girin' derler"[23] buyurur.

Neden?

Çünkü onlar rablerini tesbih etmişler, tenzih etmişlerdir, dolayısıyla rableri de onları tertemiz kılmıştır. Onların üzerlerinde hiçbir hata, yanlış, günah, küfür görünmez. Rablerini tesbih ettikleri için rableri de onları temizlemiştir. Aslında onlar tertemiz değildir, Allah onlara tertemiz muamelesi yapıp hepsinin günahlarını örtmüştür. Allah âyet-i kerimede **"muhakkak ki ben sizinle beraberim. Eğer namazı ikâme eder(ek her anda huzurumda durmaya çalışır), zekâtı ver(erek nefsinizin cimriliğini temizl)er, resullerime iman eder, onlara (gerektiği gibi kıymet verip) saygı gösterir ve (karşılığını sadece Allah'tan almak üzere malınızdan infak edip) Allah'a güzel bir borç verirseniz andolsun ki (ben de) sizin kötülüklerinizi (kıyamet günü) örterim ve sizi altlarından ırmaklar akan cennetlere koyarım"**[24] buyurur. Allah, kulun kötülüklerini öyle bir örter, günahını öyle bir unutturur ki kulun kendisi bile günahından haberdar olmaz.

Evet, Allah artırır. Allah bir de rabbini tekbir edenlerin tekbirini artırır. Kul, rabbini tekbir edince Allah ona büyüklüğünü gösterir ve onu büyüklüğüne, ekberliğine şahid kılar, böylelikle tekbirini artırır.

Tekbir; tek büyük demektir. Tek büyük ise Allah'tır. Büyüklük sadece Allah'a aittir. İnsan ise acizdir, bütünüyle, her şeyiyle Allah'a muhtaçtır. Aciz olduğu için de küçücük, gözle görünmeyen bir mikropla karşı karşıya geldiğinde bile ona yenilir, yataktan kalkamaz.

[23] Nahl /32
[24] Mâide /12

Aynı şekilde kul "tek büyük Allah'tır, tek büyük rabbimdir" deyince Allah onu kendisiyle, El Esmâu'l Husnâ'sıyla, güzelliğiyle büyütür. Allah, güzel yapanların güzelliğini artırıyordu ya işte Allah onun da güzelliğini, büyüklüğünü artırır.

Bir ağaç henüz çekirdekken kendisinde ağaç gizlidir. Çekirdek çatlayıp filizlenir ve ağaç olur; ama çekirdek hangi ağaçsa büyüdüğünde sadece o ağaç olur sonra meyve verir; ama ağaç yine ağaçtır. Ne kadar büyürse büyüsün, isterse göklere varsın yine ağaçtır, ağaç olmaktan başka bir şey değildir. İnsan da böyledir. Allah insanı ne kadar büyütürse büyütsün, başı göğe de, arşa da varsa yine sadece kuldur, âbddir, âşıktır.

Kul, rabbini tevhid edince, "lâ ilâhe illallah" deyince Allah bir de onun tevhidini artırır; çünkü kulun, rabbini tevhid etmesi Allah'ın "güzel" dediklerindendir. Allah, güzel yapanların, güzellik yapanların güzelliğini arttırır ya işte kul tevhid edip "lâ ilâhe illallah" deyince Allah onun tevhidini artırır, zikredince de zikrini artırır.

Bununla beraber kul, rabbini tevhid edip "lâ ilâhe illallah" deyince Allah ona kendisinden başka ilâh olmadığına, her anda tecelli edenin kendisi olduğuna, her anda bir şe'ende olduğuna, bir işte olduğuna ve bu işleri nasıl yaptığına dair kuluna şehadet ettirir. Yetmez, bir de işi neden ve niçin yaptığına şehadet ettirir.

Kul lâ ilâhe illallah "Allah'tan başka ilâh yok" deyince Allah'tan başka malik yok, melik yok demiş olur. Kul tevhid edince artık Allah'ın bütün isimleriyle lâ ilâhe illallah; yani lâ kerime illallah, lâ rahime illallah, lâ rahmane illallah, lâ vedude illallah, lâ rezzake illallah, lâ hadiye illallah, demeye başlar. Allah her bir ismiyle bu şekilde ona "illallah" dedirtir ve bu perdeyi ona açar. Diğer bir tabirle Allah her anda rahmet edenin, ikram edenin, rızkı verenin, her şeyi yaratanın Allah olduğuna kulunu şehadet ettirir. Kul daha sonra bütün varlığı, bütün kâinatı idare etmenin Allah'ın

kudretinde sadece küçücük bir şeyi idare etmek gibi olduğuna şehadet eder. Bununla beraber Allah'ın kendisine yakınlığına, rûhundan nefhettiğine şehadet eder; yani Allah onu kendi rûhuna şehadet ettirir.

Evet, Allah güzel yapanların güzelliğini artırır. Kul manevi olarak neyi yaparsa Allah onu artırır. Bir de bunu tersten anlamak gerekir. Nasıl ki âyetler, kalbinde hastalık olanların hastalığını artırıyorsa ki kul bunu kendi eliyle yapar, kendi eliyle kendi kendine zulmeder. Biri de karanlıkta yürürse; yani Allah'ın âyetlerinden kaçarsa o da kendi karanlığını, küfrünü, şirkini artırmış olur. Bunun sonucunda da Allah'tan, kendi hakikatinden uzaklaşmayı artırmış olur.

Allah'ın artırması hayır, rahmet, nimet, aşk, muhabbet, cennet, imandır; ama insanın, nefsin, şeytanın artırması tam tersidir. Rabbimizi dinleyince rabbimiz güzelliğimizi artırır. Şeytanı, nefsimizi, Allah'tan başkalarını dinleyince ise küfrümüz, şirkimiz, Allah'tan ve kendi kendimizden uzaklığımız artar, böylelikle kalbimizdeki hastalık artmış olur. Bunlar artıkça da rabbimizin isimlerini, güzelliğini kaybederiz. Allah'a uzaklık zaten böyle gerçekleşir. Allah'tan uzaklaşınca kerimliğimizi, rahimliğimizi, şekurluğumuzu, insanlığımızı kaybetmiş, insanlığımızdan uzaklaşmış oluruz, böyle olunca da küfrümüz, şirkimiz, nifakımız, cimriliğimiz, merhametsizliğimiz, hamdsizliğimiz, şükürsüzlüğümüz, tevhidsizliğimiz, tekbirsizliğimiz artar.

Allah'ın davetine icabet edince, vahyine uyunca Allah bizim güzelliğimizi artırır. Nefsimize, şeytana, Allah'tan başkalarına uyunca da kibrimiz, şirkimiz, hasedimiz, riyamız artar. Allah'ın artırması saf imandır, aşktır, muhabbettir. Allah'tan yüz çevirince ise bütün bu nimetleri kaybederiz.

Şimdi de katae "kesti" fiilini anlamaya çalışalım inşallah.

Katae kelimesi aynı zamanda "helâk etti, gidip gelmeyi, samimi olmayı, konuşmayı, alakayı kesti, ayrıldı, ardını kesti, boğdu, astı" manalarına gelir. Allah'ın kesmesi hem zahiri hem de manevidir.

Allah bir de nefesi keser. Nefesi kesince insan son nefesini vermiş, Allah'ın, kulu için takdir ettiği vakit dolmuş olur. Nefesi kesmek sadece Allah'a aittir; çünkü nefesi veren odur. Rûhundan nefheden odur, rûhu alacak olan yine odur. Hepiniz ondan geldiniz, dönüşünüz onadır,[25] buyurdu Allah. Yani hayatımız, varlığımız sadece onun kudret elindedir.

Mesele; rabbimizden alakayı kesmememiz, rabbimizden yüz çevirmememiz, ayrılmamamızdır; çünkü ona darılır, ondan yüz çevirir, alakayı keser, zikretmeyi kesersek Allah'tan aynen karşılık buluruz, o da bizden yüz çevirip bizimle alakayı keser. Bu yüzden Allah âyet-i kerimede **"siz beni zikredin (her anda benim hesabımı yapın) ki ben de sizi zikredeyim (sizin hesabınızı yapıp size rahmetimle muamele edeyim). Bana şükredin, sakın (şükürsüzlük ederek) nankörlerden olmayın"**[26] buyurmuştur. Allah'ı zikretmeyince nankör oluruz; çünkü onu zikretmeyince onu unutmuş oluruz. Eğer sahibimizin Allah olduğunu, bizi varlıkta tutanın, yaratanın o olduğunu, her anda bize bir muamelede bulunduğunu, bize rahmet ettiğini, ikram ettiğini unutursak nankörlerden oluruz. Beni zikret, buyurmuştu ya Allah işte Allah'ı zikretmeyi kesince, onu unutunca kendi kendimize zulmetmiş, Allah ile aramızdaki bağı koparmış oluruz.

Bunun olmaması için mutlaka her gün yatmadan önce ve uyanınca ilk yapmamız gereken şey; rabbimizi zikretmektir. Yatmadan önce kim olduğumuzu hatırlamamız; yani "ben kimim, nerden geldim, neye geldim, rabbim beni neden yarattı, rabbimin benim üzerimdeki muradı nedir, rabbim benden ne istiyor, nasıl

[25] Bakara /156
[26] Bakara /152

yapmam gerekir" sorularına cevap verip kendimizi kendimize hatırlatmamız, kendi kendimizle olan alakamızı kesmememiz gerekir; çünkü kendimizi unutunca, hatırlamayınca kendi kendimizle olan ilgimizi, alakamızı, kendi hakikatimizle, Allah'ın nefhettiği rûhla bağımızı kesmiş oluruz. Bu bağımızı kesince de zahiri olarak yaşıyor gibi görünürüz; ama manevi olarak aslında bir ölüyüzdür. Uykudan zahiri olarak uyanmışız; ama manevi olarak uyuyoruz, kendimizde değiliz demektir.

Rabbiyle olmayan, kendisiyle olamaz. Rabbini zikretmeyen, kendini hatırlayamaz. Kul, Allah ile ne kadar beraber olduysa o kadar kendisiyle beraberdir, Allah ile o kadar diridir. Allah diyenler Allah ile diridir. Allah diyemeyenler de nefsiyle diridir. Böyleleri zahiri olarak diridirler; ama manevi olarak ölüdürler. Yani sadece bir leştirler! Yiyen, içen, gezen, dolaşan, düşünen, konuşan bir leş! Çünkü kendilerinde sadece bir beden kalmıştır!

Rûh, bedenden ayrılınca nasıl beden leş oluyorsa Allah ile olmayanlar da leş konumundadır. Bunun sebebi rûhlarıyla olan bağlarını kesmeleridir. Biri rûhuyla olan bağını kesince, ondan mahrum olunca ölüdür, leştir. "Allah" demediği için, "rabbim ne istiyor, nasıl yapmamı istiyor" demediği için, "rabbim bana tecelli etmiş, bana muamelede bulunuyor" demediği için, rabbinin tecellisini, muamelesini, kudretini, ikramını, rahmetini, ona olan sevgisini görmediği, rabbini zikretmediği, rabbiyle arasındaki bağı kopardığı için ölmüş, leş olmuştur. Elbette ki kulun bunları Allah'ın kendisine nefhettiği rûhla, rabbine âşık olan hakikatiyle söylemesi gerekir ki gerçekten söylemiş olsun.

Kulun diri olarak rabbini zikretmesi için kendi hakikatiyle beraber olması şarttır. Yoksa sadece diliyle zikretmesi zikir değildir. Rûhun "Allah" demesi bambaşka bir şeydir. Dilin zikretmesi insanı diriltmez; ama rûhun zikretmesi insanı diriltir. Kul, rûhla beraber zikredince rabbini zikretmiş, onunla dirilmiş olur. Beni zikredin ki ben de sizi zikredeyim, buyurmuştu Allah.

İşte kul, Allah'ın kendisini zikrettiğini aşk olarak, muhabbet olarak, vecd olarak o zaman tadar ve gönlünden bir feryad kopar, rabbini zikreder, tesbih eder, rabbine hamd eder, şükreder, rabbini tevhid eder. Diri olan, Allah ile bağını koparmayan, Allah'a küsmeyen, darılmayan kul budur, mü'min budur!

Diğer türlü küsmüş, darılmış, rabbinden yüz çevirip başka tarafa dönmüş, başka şeylerle meşgul olmuş, hamdi, tesbihi, tekbiri başkasına ya da nefsine, kendine yapan birinde iman olmaz, o kişi mü'min olamaz! Nasıl olsun ki hani nerde rabbine âşık olan, Allah'ın kendinden, rûhundan nefhettiği rûh! Nerde âşığın feryadı! Nerde "Allah" demek! Nerde "lâ ilâhe illallah" demek! Allah'ın beyan ettiği zikir sadece dil ile mi yapılır ya da dil ile yapılan; ama gönlün, fiilin iştirak etmediği bir zikri Allah kabul eder mi!

Mesela; biri bizi sevmese; ama durmadan bize "seni seviyorum" dese, hatta onu ne söylediğini bilmediği başka bir dilde dese bu durumda bize "seni seviyorum" demesi bizim için ne mana ifade eder! Yani dili yabancı olan birine "seni seviyorum" kelimesini öğretseler; ama manasını söylemeseler "git, şu arkadaşa bu kelimeleri söyle" deseler, o da gelip karşımızda dursa ve durmadan bize o kelimeyi söylese içimizde bir şey hisseder miyiz? -Elbette ki hissetmeyiz, üstelik "seni seviyorum" deyişini dahi bize söylemiş olarak kabul etmeyiz; çünkü zaten kendisi ne söylediğini bilmiyor, sadece ezberlediği kelimeleri bize söylüyor!

Bu yüzden bir tek dil ile "lâ ilâhe illallah" deyince "lâ ilâhe illallah" demiş olmayız. "Lâ ilâhe illallah" deyince rabbimize "senden başka ilâh yoktur, benim mabudum sensin, maşukum sensin, ilâhım sensin, sen benim rahman ve rahim olan rabbimsin. Ben seninle varlıkta duruyorum, seninle diriyim, ben senin kulunum. Hiçbir konuda, hiçbir şekilde sana baş kaldırmam, başım secdededir, 'işittik ve itaat ettik' diyorum. Hiçbir şekilde 'bunu neden böyle yaptın' demiyorum, diyemem. Sen beni yaratan

rabbimsin. Bir kul olarak nasıl sana 'bunu neden böyle yaptın' diyebilirim ya da nasıl gönlümden böyle bir şey geçirebilirim" demiş oluruz.

Unutmamamız lazım ki insan ancak yanlış yapana, kendisine zulmedene hesap sorar. Biri adaletle davranmayınca ona itiraz edip "neden, niçin" der. Allah bize hangi muamelede bulunursa bulunsun o saf hayırdır, rahmettir, aşktır, güzelliktir, kusursuzdur. Hâl böyleyken rabbimize nasıl itiraz eder, ona "neden, niçin" diyebiliriz! İşte "lâ ilâhe illallah" demek bunu bilip asla Allah'a neden böyle yaptın, dememektir.

Allah kendisine imana davet eder. Allah on üç sene boyunca insanları Mekke'de imana davet etmiştir. Öyle ki baktığımızda Allah Mekke döneminde içkiyi, kumarı, faizi haram kılmamış, orucu da emretmemiştir. Namaz bile Mekke döneminin son iki, iki buçuk senesinde farz kılınmıştır. Henüz hac da yoktur. Sadece iman vardır; yani Allah "önce iman edin" buyurmuştur. Biz ise iman etmeden amel işlemeye başlamışız! Biri namazı kıldı mı ona "mü'mindir" diyoruz. İyi de onun daha secdesi yoktur! Gönlü secde etmiyor, nefsi secde etmiyor, onun nefsi ilâhlık taslıyor! O, rabbini tanımamış, anlamamış, rabbine iman etmemiş, "lâ ilâhe illallah" dememiş! Önce bir "lâ ilâhe illallah" desin, önce bir rabbini tanısın sonra amel de işler.

Ümmetin sorunu da budur. Rabbimizi bilmiyor, onu El Esmâu'l Husnâ'sından, El Efâlu'l Husnâ'sından tanımıyoruz. Onun bize yaptığı muameleyi, rabbimizin yakınlığını tatmıyoruz. "O bize şah damarımızdan yakındır"[27] diyoruz; ama onu tatmıyoruz. Allah "her anda onun huzurundasınız"[28] buyuruyor; ama onun huzurunda olduğumuzu tatmıyoruz. Beni zikredin, ben de sizi zikredeyim,[29] buyuruyor; ama onu zikrettiğimizde onun bizi

[27] Kaf /16
[28] Sebe /46
[29] Bakara /152

zikrettiğini tatmıyoruz; fakat böyle yapınca da "tamam, oldu" diyoruz. Oysaki "oldu" demekle olmaz. İmanın, kulluğun, âşıklığın tadılması, yaşanması gerekir. Âşık, maşuğunu ister. Âşık, maşuğuna itiraz edemez. Sadece maşuğunun sevgisini, yakınlığını, cemalini, dostluğunu ister.

Öyleleri var ki kendisinde iman yok, âbdiyet yok, âşıklık yok, kulluk yok, teslimiyet, edep, haşyet, huşu yok, samimiyet, ihlas yok, tam tersine itiraz var; ama diliyle söylediklerinden, taklidi olarak yaptıklarından dolayı cenneti umar!

Hâlbuki cennet; Allah'ın rızasıdır, sevgisidir, yakınlığıdır. "Bilmiyorsanız bir bilene sorun"[30] buyurdu Allah. O zaman cenneti de bilenden öğrenmek lazım. Bununla beraber rabbimizi anlamak, tanımak için de rabbimizi bilene, tanıyana sormamız; yani imanı, imanı tadana, aşkı, âşığa, kulluğu da kul olanlara sormamız lazım.

Bütün okuduğumuz âyetlerde gördük ki Allah bize "benimle bağını, alakanı kesme, beni zikretmeyi, bana secde etmeyi, âbd, kul olmayı kesme! Aksi takdirde şeytana, nefsine kul olursun. Gitme, benden uzaklaşma, bana gel" buyuruyor.

Evet, hep beraber Allah'ın zâde "artırdı" fiili ile ketae "kesti" fiilini anlamaya çalıştık. İnşallah rabbimizin âyetlerini dinler böylelikle imanımızı, rabbimize olan yakınlığımızı, kulluğumuzu artırır, dolayısıyla rabbimizle alakamızı kesmez ve her anda rabbimizle olan alakamızı artırırız.

Allah bizi rabbinden kaçanlardan, rabbiyle alakasını kesenlerden ve başka tarafa gidenlerden eylemesin inşallah. Allah bizi rabbine koşanlardan, firar edenlerden eylesin. Allah bizi rabbini rûhuyla zikredip dirilenlerden eylesin inşallah.

Allah hepinizden razı olsun.

[30] Enbiyâ /7, Nahl /43

56.Bölüm

EUZUBİLLAHİMİNEŞŞEYTANİRRACİM
BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Elhamdulillahi rabbil âlemin esselatu vesselamu aleyke ya seyyidel evveline vel ahirin ve ila cemiil enbiyayi vel murselin ve ila cemiil evliyai vel hamdulillahi rabbil âlemin.

Hep beraber Allah'ın El Efâlu'l Husnâ'sını anlamaya, rabbimizi fiillerinden tanımaya ve Allah'ın bize, varlığa olan muamelesini anlamaya çalışıyorduk.

Geçen sohbetimizde zâde "artırdı" fiili ile ketae "kesti" fiilini anlamaya çalıştık. Bu sohbetimizde ise bevvee "yerleştirdi" fiilini, ardından diğer fiilleri anlamaya çalışacağız inşallah.

Efâlu'l Husnâ sohbetlerimizin kırk dokuzuncu bölümünde mekene fiilini anlamaya çalışmıştık. Mekene fiili de bevvee fiili de "yerleştirdi" manasına gelir. Allah yerleştirir, mekân ettirir. Mekkennâ ve bevvee fiilleri her ne kadar birbirine benzese de aslında ikisinin de farklı manası vardır. Sohbetimiz boyunca ikisi arasındaki farkın ne olduğunu göreceğiz inşallah.

Şimdi de hep beraber bevvee "yerleştirdi" fiilini anlamaya çalışalım.

EUZUBİLLAHİMİNEŞŞEYTANİRRACİM
BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

"Hatırlayın ki (Allah), Âd kavminden sonra sizi halifeler kıldı ve sizi yeryüzünde yerleştirdi. Siz onun düzlüklerinde köşkler ediniyor ve dağlarında evler yontuyorsunuz. Öyle ise Allah'ın nimetlerini hatırlayın da yeryüzünde bozgunculuk yaparak (Allah'a) asi olmayın."[1] Allah, huzur içinde kulluğumuzu yapmamızı, manevi olarak büyümemizi istiyor. Nasıl ki bir ağacın, bitkinin büyümemesine neden olan bir sıkıntı varsa ve bu sıkıntı

[1] A'râf /74

onun büyümesine mâni oluyorsa aynı şekilde fesat, karışıklık, sorun, sıkıntı da bizim manevi olarak büyümemize mâni olur, bizi engeller, meşgul eder. Bu yüzden manevi olarak büyümemize engel olmaması için hem zahiri hem de manevi olarak bozgunculuk yapmamak, karışıklık çıkarmamak gerekir.

Zahiri olarak bozgunculuk yapılıp fitne, fesat çıkarılınca sorun, sıkıntı yaşanıyorsa manevi olarak da gönülleri bozacak şeyleri yapmamalıyız. Aksi hâlde manevi olarak bozgunculuk yapmış oluruz ki o zaman da manevi olarak büyüyemeyiz ve Allah'ın muradı üzerimizde gerçekleşmez.

Allah, insanı yeryüzüne yerleştirmiştir. Bununla beraber her bir insanı ayrı ayrı yerlere yerleştirmiştir. Allah peygamberlerini hangi kavme gönderdiyse onları da oraya yerleştirmiştir ve bunu yaparken her birinde bir muradı vardır. Allah âyet-i kerimede **"(ey insanlar!) andolsun ki biz sizi yeryüzünde (imtihanlara tabi tutup halife olmanız için) yerleştirdik"**[2] buyurur. İnsanlar ebedi hayatlarını kazansın, kulluklarını yapsın, manevi olarak büyüsün, Hz. İnsan olsun, Allah'a kul olsun, âbd olsun, muhsin olsun, muttaki olsun ve güzel yapıp kazansın diye Allah her birini olması gereken yere yerleştirir.

"(Dünyadayken) İman edip sâlih ameller işleyenler var ya, (o gün) elbette onları, içinde ebedi kalacakları, altlarından ırmaklar akan cennet köşklerine yerleştireceğiz. (Allah'ın emrettiği şekilde) Amel işleyenlerin mükâfatı ne güzeldir!"[3] Güzel amel, salih amel işleyenlerin varacağı, onları yerleştireceğimiz yer ne güzeldir!

Evimize bir misafir geldiğinde onu en güzel yere oturttuğumuz, yerleştirdiğimiz gibi kendimiz de en güzel, en rahat yere yerleşmeye çalışırız. Bir de Allah'ın yerleştirmesi vardır. Allah

[2] A'râf /10
[3] Ankebût /58

bizi nerde dünyaya göndermişse sonra oradan alıp nereye yerleştirmişse o yer kazanmamız için en hayırlı, en güzel, en gerekli olan yerdir; çünkü Allah bizi nereye yerleştirmişse orada imtihana tabi tutar. Bu yüzden Allah bize "sizi yerleştirdiğimiz yerde bozgunculuk yapmayın, sorun, sıkıntı çıkarmayın, gönülleri bozmayın, iman edip salih amel işleyin, güzel yapın, doğru yapın. Bir sorun, sıkıntı, fitne, fesat yaşanırsa onu iyilikle, güzellikle giderin" buyuruyor.

Allah bizi dünyaya gönderirken ana rahmine yerleştirdiği gibi bir de yaşayacağımız yere yerleştirir. **"O, sizi bir tek nefisten (Âdem'den) yaratandır. (Sizin için ebedi) Bir kalma yeri (olan âhiret), bir de emaneten (geçici olarak) durduğunuz yer (olan dünya) vardır. Andolsun biz, anlayan (ve anlamak isteyen her) bir kavim için âyetleri (birer birer böyle) açıklıyoruz."**[4] Emaneten konulacağımız yer gömüleceğimiz yerdir. Allah daha sonra bizi diriltir, huzura alır, hesabımızı görür sonra da cennetlikleri cennete, cehennemlikleri de cehenneme yerleştirir.

Neye göre yerleştirir?

Dünyadayken bizi yerleştirdiği yerde yaşadığımız hayata göre ahirette de cennete veya cehenneme yerleştirir. Eğer iman edip salih amel işler, doğru yapar, güzel yapar, Allah'ın emrettiği, sevdiği gibi yaparsak Allah da bizi sevdiği, razı olduğu yere; yani cennete yerleştirir. Allah'ın yerleştirdiği yer güzeldir, bunu da insanların amellerine karşılık ikram eder.

İnşallah Allah'ın bizi yerleştirdiği yerde kendimizi oranın sahibi zannetmez, Allah'ın bizi oraya yerleştirdiğini ve üzerimizde bir muradının olduğunu unutmayız. Bununla beraber Allah'ın bizi yerleştirdiği yerden razı oluruz inşallah.

[4] En'âm /98

Allah bizi nereye yerleştirirse yerleştirsin, mutlaka bizim için güzel olan, doğru olan, hayır olan odur. Cenneti, Allah'ın rızasını, dostluğunu, yakınlığını kazanabileceğimiz ve Allah'ın muradının üzerimizde gerçekleşeceği yer orasıdır.

Allah'ın her bir kulu üzerinde bir muradı vardır. Her bir kul özel olarak yaratılmıştır, dolayısıyla her birinin imtihanları da, hesabı da, kulluğu da özeldir. Bu yüzden kim ne yaparsa yapsın insanı hesaba çekmek yerine önce kendimizi hesaba çekmemiz, Allah'a kul olup olmadığımıza, iman edip etmediğimize, rabbimizi ciddiye alıp almadığımıza, yeryüzünde Allah'ın misafiri gibi durup durmadığımıza, onun emrettiği, sevdiği gibi yapmaya çalışıp çalışmadığımıza bakmamız gerekir.

Yoksa "şu şöyle yanlış yaptı, bu bana sıkıntı verdi, sorun çıkardı, falanca beni rabbime gitmekten alıkoydu, beni meşgul etti" demek hiç kimseye hiçbir şey kazandırmaz; çünkü Allah âyet-i kerimede **"ey iman (ettiğini iddia) edenler! Siz kendinizden sorumlusunuz. Siz hidâyete erdiğiniz takdirde dalâlete düşenler size (hiçbir) zarar veremezler."**[5] Siz iyi olun, kötü yapanların kötülüğü size dokunmaz, buyurmuştur. Sen iyi olduktan sonra Allah, kötü yapanların kötülüğünü sana dokundurtmaz, seni korur, muhafaza eder.

Bunun şartı; iyi olmak, doğru olmak, güzel olmak ve Allah'ın emrettiği, sevdiği gibi olmaya çalışmaktır. Allah'ın emrettiği, sevdiği gibi yapınca rabbimiz bizi hem dünyada hem de ahirette korur. Zaten böyle yapınca kazanmış oluruz ve anlarız ki aslında hiçbir zarar görmemişiz, tam tersine sorun, sıkıntı nerden gelmişse gelmiş olsun bizi güzel yaptığımız için, doğru yaptığımız için sadece rabbimize yaklaştırmış, rabbimiz bizi zarardan alıkoymuş, kendine çekmiş ve bize "haydi güzel yap, haydi gel kulum" demiştir.

[5] Mâide /105

Elbette ki bunu bilmeden, anlamadan doğru yapmak, güzel yapmak mümkün değildir; çünkü kötülüğe iyilikle mukabele etmek ve kötülüğü iyilikle bertaraf etmek zor şeydir. Eğer kul bunun karşılığında rabbinin rızasını, sevgisini kazanacağını anlar, buna iman ederse güzel yapabilir, doğru yapabilir. Allah âyet-i kerimede **"onlar ki bollukta da darlıkta da (mallarını Allah yolunda) infak ederler, (kızdıkları zaman) öfkelerini yutarlar ve (kendilerine kötülük yapan) insanları affederler"**[6] buyurmuştur. Allah, mü'minleri tarif ediyor. Biz de karşılığında rabbimizin rızasını kazanacağımıza iman edersek bunu başarabiliriz.

İnşallah Allah'ın tarif ettiği mü'minler gibi olur, kötülükleri iyiliklerle bertaraf ederiz. Dediğim gibi; Allah bizi nereye yerleştirmişse bize düşen; o yerde rabbimizin muradının üzerimizde gerçekleşmesi ve bize "kulum, âbdim" demesi için onun sevdiği, emrettiği, razı olduğu gibi yapmaya çalışmaktır. Hep beraber böyle yapmaya çalışacağız inşallah.

Evet, Allah yerleştirir. Her bir kulun, rabbinin onu nereye yerleştirdiğine, kimlerle beraber ettiğine, sonra oradan alıp nereye, nerelere yerleştirdiğine bakması, her birinde Allah'ın hükmünü, hikmetini görmeye, muradını anlamaya çalışması gerekir. Allah'ın muradı kulun kazanmasıdır. Allah, kulunu yerleştirdiği yerde ona kazanma imkânı verir. Kul gittiği yere ister severek gitsin ister sıkıntı duyarak gitsin ister herhangi bir şekilde hicret etmiş olsun, ister başka bir sebepten isteyerek gitmiş olsun o mutlaka onun için hayırdır, doğru olan odur. Allah'ın onun hakkındaki emri, hükmü öyledir.

İnsanı Allah yerleştirir; ama tercih hakkını da kuluna sunar, onu davet eder ve kul da bunu kesinlikle anlar. Mesela; Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'le beraber hicret edenler kazanmıştır, Allah onlardan razı olmuştur; ama bir de hicret etmesi gerektiğini bilip

[6] Âli İmrân /134

hicret etmeyenler vardır. Allah onlara bir kazanma imkânı tanımış; ama onlar bunu reddedince kaybetmişlerdir, Allah'ın onları yerleştirmeyi dilediği yere bir mü'min olarak yerleşmeyi kabul etmemiş, Allah'ın davetine, resulünün davetine icabet etmemişlerdir, dolayısıyla Allah'ın rızasından mahrum kalmışlardır.

Ferasetle, basiretle, imanımızla, Allah'ın nûruyla bakıp rabbimizin bizden ne istediğini anlamaya çalışıp gereğini yapacağız inşallah. Allah bizi her nereye yerleştirmişse orda kulluğumuzu yapıp manevi olarak büyüyecek, Hz. İnsan olmaya çalışacağız inşallah.

Evet, bir de Allah'ın emtera fiili vardır. Emtera "yağdırdı" demektir. Şimdi de hep beraber emtera fiilini öğrenmeye, anlamaya çalışalım inşallah.

Allah yağmuru yağdırır. Rahmet olsun, yeryüzü ölümünden sonra dirilsin diye yağmuru yağdırır. Bir de azap yağmuru vardır. Bu da kulları kendine dönsün diye ya da dönmeyenleri helâk etmek içindir. Allah âyet-i kerimelerde bununla ilgili olarak **"biz onların üzerlerine bir (azap) yağmuru yağdırdık. İşte bak, (nefsinin hevâsına uyan) mücrimlerin âkıbeti nasıl oldu."**[7] **"Bu dünyada da onların peşine bir lanet taktık (daima lanetle anılırlar). Onlar, kıyamet gününde ise tiksindirici kimselerden olacaklardır"**[8] buyurmuştur.

Lanet; Allah'ın rahmetinden mahrumiyet demektir. Biri Allah'ın rahmetinden mahrum kaldıysa hem dünyasını hem de ahiretini kaybetmiş, dolayısıyla rabbini kaybetmiştir. **"O, dilediğini (Allah'ın rahmetiyle hem kendine hem de başkalarına merhamet edenleri) rahmetinin içine alır."**[9] Allah kimi

[7] A'râf /84
[8] Kasas /42
[9] İnsan /31

rahmetinin içine almışsa o da lanetten uzaklaşmış, lanetten ebediyen kurtulmuş demektir.

Evet, Allah laneti yağdırır.

Bir de mü'minler büyük bir musibetle, belayla karşı karşıya geldiklerinde **"Rabbimiz! Üzerimize sabır yağdır"**[10] deyip dua ederler. Allah da onların üzerine sabrı yağdırır ve onların gönüllerini genişletir, sekinet nûrunu onların gönüllerine indirir. Onların gönülleri de böylelikle mutmain olur, rableriyle huzur bulur, emin olur. Allah âyet-i kerimede **"Allah sabredenleri sever"**[11] buyurmuştur. Hem kullarının üzerine sabrı yağdıran, kullarına sabrettiren odur hem de seven odur. Yeter ki kul, rabbinden istesin, rabbine yönelsin ve rabbinden başka tarafa dönmesin.

Bazen musibetler, belalar; yani imtihanlar peş peşe yağabilir. Herkes hayatında böyle hâlleri yaşayabilir. Nasıl ki peygamberler bu hâlleri yaşadıysa onlara benzer imtihanları da bütün kullar yaşayabilir. Mesele öyle benzer bir imtihanla karşılaştığımızda peygamberi tavrı gösterip kazanmaktır.

Bir an bile rabbimizden başka tarafa dönmeyiz inşallah. Üzerimize hangi imtihan gelirse gelsin, nasıl bir imtihan yağarsa yağsın, rabbimize boynumuzu büküp "sen benim rabbimsin, ben de senin kulunum" der, ona güvenir, ona tevekkül eder, dolayısıyla kazanırız. Rabbimiz üzerimize sabır yağdırır, aşkı, muhabbeti yağdırır, böylelikle kendimizi muhabbet deryasında buluruz inşallah.

Bir de Allah'ın kesere "çoğalttı" fiili vardır.

Allah çoğaltır, artırır.

[10] Bakara /250
[11] Âli İmrân /146

Allah neyi artırır?

Allah imanı artırır. Allah'ın âyetleri; mü'minlerin imanını, kâfirlerin küfrünü, zalimlerin zulmünü, takvâ sahiplerinin takvâsını, muhsin olanların da muhsinliğini, güzelliğini artırır.

İnsan da artırmaya çalışır. İnsanın artırmaya çalıştığı, artırmayı istediği ya malı olur ya mevkisi, makamı olur ya da imanı, Allah'a olan aşkı, muhabbeti, teslimiyeti, takvâsı, güzelliği, kulluğu, âbdiyeti, âşıklığı olur. İnsan neyi artırmaya çalışırsa hayatını onun peşinden koşmakla yaşar, o yolda harcar, kurban eder.

Bu yüzden herkesin neyi artırmaya çalıştığına bakması gerekir. Biri kulluğunu, ibadetlerini, hayrını, güzelliklerini, Allah yolunda çabasını, gayretini artırmaya çalışıyorsa o kul, rabbani bir varlık, ilâhi bir varlık olur. Onda Allah'ın nefhettiği rûh galip gelir ve Allah'ın emrettiği, sevdiği gibi yapmaya çalışan bir kul olur. Böyle olunca da Allah onun güzelliğini, imanını, takvâsını, kendisine olan yakınlığını artırır.

Biri de dünyanın peşinden koşarsa her gün Allah'tan biraz daha uzaklaşır, dolayısıyla kendinden, cennetten uzaklaşır, dünyaya da yaklaşmış olur. Dünyaya yaklaştığı için dünyanın sevgisi onun gönlünü kaplar, ihata eder, o da artık dünyadan, maldan, mülkten, mevkiden başka bir şey göremez olur, bunlarla sevilmeyi, övülmeyi ister ve artık insanlardan başka bir şey göremez olur; yani rabbini, rabbinin tecellisini, rabbinin kendisi üzerindeki muradını, ebedi hayatını göremez olur. Gözü vardır; ama görmez olur. Kulağı vardır; ama işitmez olur. Kalbi vardır; ama anlamaz olur.

Allah bizi böyle olanlardan eylemesin. Allah bizi güzelliklerini artırmaya çalışanlardan eylesin inşallah.

“Güzellik yapanlara (âhirette) karşılık olarak daha güzeli vardır, bir de fazlası (Allah’ın rızası ve cemâli) vardır.”[12] Kim neyi kazanmak isterse, hangi özelliğini, güzelliğini artırmaya çalışırsa Allah onu mutlaka o kuluna ikram eder; ama kul dünyevi olarak neyi artırmaya çalışırsa çalışsın Allah onun için neyi takdir etmişse sadece o takdiri kendisine gelir.

Şimdi de bedele “tebdil etti, değiştirdi” fiilini anlamaya çalışalım inşallah.

Allah değiştirir ya da değiştirmez. Allah “lâ tebdile” deyince değiştirmez, “bedele” deyince de değiştirir. Hem Allah değiştirir hem de insan değiştirir.

Peki, Allah neyi değiştirir?

Allah, küfrü imanla değiştirir. Bir kul küfre düşünce Allah onu imtihanlara tabi tutup kendisine davet eder ve ona imanı ihsan eder, ikram eder, böylelikle onun küfrünü imanla değiştirir. Allah zaten insana fıtrat itibariyle imanı ihsan etmiş, ikram etmiştir. İnsan kendisi fıtratındaki bu imanı perdeleyip dalâlette olur. Bununla ilgili olarak Allah âyet-i kerimede **“işte onlar, hidâyete karşılık dalâleti satın alanlardır. Onların bu ticaretleri kazançlı olmamış, onlar hidâyeti de bulamamışlardır”**[13] buyurmuştur.

İnsan bir de Allah’ın veliliğini reddedip şeytanın veliliğini, dostluğunu kabul eder; yani Allah’ın veliliğini şeytanın veliliğiyle değiştirir.[14] Allah rahmetiyle, muhabbetiyle kula muamele ederken insan tam tersini yapıp küfre karşılık imanını verir. Böyle olan bir insan, rabbine ters düşmüş ve rabbinin kendisi için tercih ettiğini tercih etmemiştir. Allah, kullarına zulmetmez, Allah’ın,

[12] Yûnus /26
[13] Bakara /16
[14] Kehf /50

kullarına zulmetmesi düşünülemez,[15] kul kendi kendine zulmeder. Kul, rabbini dinlemeyince, rabbinin âyetlerini başka sözlerle, kelimelerle değiştirince onu çok basit bir şeye, az bir pahaya satar.[16] Böyle yapınca da kendi kendine zulmetmiş olur.

Hitap Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'edir. **Fe ekim vecheke lid dîni hanîfâ:** "(Resulüm!) Sen (hiçbir şeyi Allah'a şirk koşmadan ve hakka yönelmiş) hanîf olarak yüzünü dine çevir." Yüzünü Allah'ın dinine çevir. **Fıtratallâhilletî fataran nâse aleyhâ:** "O ki Allah'ın fıtratı (El Esmâu'l Husnâ'sı)dır ve (Allah) insanları bu (fıtrat)a göre yaratmıştır." **Lâ tebdîle li halkıllâh:**[17] "Allah'ın yaratmasında hiçbir değişiklik yoktur." Sen yüzünü hanif olarak Allah'ın insanları yarattığı fıtrata, Allah'a hiçbir şeyi şirk koşmayan hanif dinine çevir. Allah, insanı kendi fıtratında yaratmıştır.

Devamlı anlatıyoruz; Allah, kuluna zatıyla, sıfatıyla, esmâsıyla tecelli etmiştir. Kul, Allah'ın fıtratında yaratılmıştır. Bunu Allah söylüyor. Allah âyet-i kerimede **"Allah'a bile bile (mülkünde ortak olan) eşler koşmayın"**[18] buyurmuştur. İşte, kul kendini Allah'tan başka bağımsız bir varlık olarak görürse Allah'a şirk koşmuş, fıtratını bozmuş, hatta fıtratını anlamamış, cahil kalmış, kendisini yaratan rabbinin ismine okumamış olur. Eğer kul kendini yaratan rabbinin ismine okursa bütün varlığının Allah'a ait olduğunu, Allah'ın onu kendi fıtratında yarattığını ve ona El Esmâu'l Husnâ'sıyla tecelli ettiğini görür.

Fıtrat; insanın hakikati demektir. Allah'ın yarattığı ilk fıtrat, Allah'ın zatının, sıfatlarının, güzelliğinin tecellisidir. Allah insanı bunun için dünyaya göndermiştir; yani bu fıtrat insanda tecelli etsin, insan üzerinde açığa çıksın, kul kendini, kim olduğunu,

[15] Âli İmrân /182
[16] Âli İmrân /187
[17] Rûm /30
[18] Bakara /22

nerden geldiğini anlasın ve yolculuğu fıtratına, hakikatine yapsın diye göndermiştir.

İnsanın fıtratı; Allah'ın, rûhundan nefhettiğidir, nefhettiği hakikatidir. Allah insanı kendi fıtratında yaratmıştır; ama burada kesinlikle unutmamamız gereken bir husus vardır. İnsan, Allah'ın fıtratında yaratılmıştır; ama insan, Allah'ın mahlûkudur ve her zaman için Allah'ın kuludur. Kuldan başka hiçbir şey olmaz.

İnsanın güzelliği, El Esmâu'l Husnâ'yı sevmesinin sebebi de bunun fıtratta olmasıdır. Aynı şekilde insan kötülüğü sevmez; çünkü fıtratında böyle bir şey mevcut değildir; ama ne zaman fıtratını bozarsa işte o zaman kötülüğü sevmeye başlar. Bunun sebebi; Allah'ın nefhettiği rûhun önüne nefsinin perde olarak gelmesidir. Kul, Allah'ın kendisine nimet verdiği kullarla beraber sırât-ı mustakîmde yürümeye başlayınca bu perdeler aralanmaya, dolayısıyla fıtratındaki güzellikler ortaya çıkmaya başlar, o da böylelikle kim olduğunu, nerden geldiğini, neye geldiğini anlamaya ve kendini, rabbini tanımaya başlar.

Evet, Allah'ın yaratışında bir değişiklik olmaz, buyurdu Allah. Bütün kulların fıtratı El Esmâu'l Husnâ üzeredir. Kul bunu böyle anlayınca hanif olur; Allah'a hiçbir şeyi şirk koşmamış olur. **"İşte dosdoğru din budur; fakat insanların çoğu (bunu) bilmezler."**[19]

Allah âyet-i kerimede **"şüphesiz ki bir toplum (yaratılışlarında) kendisinde bulunan (güzel ahlak ve fıtrat)ı değiştirmedikçe, Allah onlar(a verdiğin)i asla değiştirmez"**[20] buyurur. Demek ki Allah değiştirmiyormuş hem doğru hem de yanlış olarak kul kendi kendini değiştiriyormuş! Biri çamura düşmüşse; ama değişmek istiyorsa "ben de sahabe gibi değişmek istiyorum, iman etmek istiyorum, putlara değil Allah'a kul olmak

[19] Rûm /30
[20] Ra'd /11

istiyorum" diyorsa Allah onu değiştirir; çünkü Allah bu tercihi ona vermiştir. Bu yüzden kul değişmeyi istemedikçe hiç kimse onu değiştiremez; çünkü Allah "tercih kulumundur, kulum kendi iradesiyle değişmeyi kabul edecek" deyip buna müsaade etmez.

Aynı şekilde kul imandan sonra küfrü tercih ederse bu tercih yine onundur. Kul kendini değiştirmeyi istemedikçe, bunun için gereğini yapmadıkça Allah onu değiştirmez; ama Allah ona tercih etme, irade etme hakkı verdiği için nasıl bir değişiklik isterse Allah onu öyle değiştirir. Kul küfürdeyken imanı tercih edince mü'min olarak değişir. Mü'minken kâfir olmayı tercih ederse bu defa da kâfir olarak değişir.

Allah âyetin devamında **"(o hâlde hepiniz yalnız) ona yönelin, ona karşı takvâ sahibi olun (kulluk sorumluluğunuzu bilip yerine getirmeye çalışın), namazı ikâme ed(erek her anda onun huzurunda durmaya çalış)ın ve sakın müşriklerden olmayın"**[21] buyurur. Bütün gönlünüzle ona dönün, ona karşı sorumluluğunuzu bilin ki ona yeryüzünde halife olasınız, onu temsil edesiniz diye o sizi kendi fıtratında yaratmıştır. Zaten Allah'taki güzellik, El Esmâu'l Husnâ sende olmazsa onu temsil edemezsin. Allah sana böyle bir yükü yüklemez.

"Namazı ikâme ed(erek her anda onun huzurunda durmaya çalış)ın ve sakın müşriklerden olmayın."[22] Böyle iman etmez ve gerekeni yapmazsanız Allah'a şirk koşmuş olursunuz. Kul kendini Allah'tan bağımsız bir varlık olarak görünce Allah'a şirk koşmuş olur.

"Onlar ki dinlerini parça parça edip gruplara ayrıldılar. Her grup kendi yanındaki (parça)yla sevin(ip

[21] Rûm /31
[22] Rûm /31

kibirlen)mektedir."[23] Allah bize "bunlar 'biz doğru yapıyoruz' derler. Siz sakın onlardan olmayın" buyuruyor.

Şu anda içinde bulunduğumuz hâl tam da böyledir. Mü'min, Müslüman kardeşlerimize baktığımızda her biri dinin bir tarafını tutup "doğru bende, hak bende" deyip dini parça parça etmiştir. Eğer dini parça parça etmeyip "lâ ilâhe illallah muhammedun resulullah" deseydik, "lâ ilâhe illallah muhammedun resulullah" diyenleri kardeşimiz olarak bilir, severdik. Bir olur, beraber olur, birbirimize rahmet olur, hayır olur, cennet olurduk; ama Ümmet-i Muhammed'in hâli ortadadır. Baktığımızda en ufak ayrılıkları bile büyütüp birbirlerini küfürle, şirkle itham edenler, hatta mü'min kardeşi için "katli vaciptir" diyenler vardır. Dinlerini o kadar parça parça etmişlerdir ki birkaç âyeti alıp öğrenir, onunla kendilerine göre hüküm verir, gerisini yok sayarlar.

Oysaki Kur'ân'ın âyetleri birbirini tefsir eder. Bu nedenle biri bir âyeti anlamak istiyorsa öncelikle o konudaki bütün âyetleri bilmelidir. Yetmez, o âyeti anlayabilmek için âyetin öncesinde, sonrasında Allah'ın ne buyurduğunu bilmelidir. Yine yetmez, bir de o âyeti, Kur'ân'ın bütün âyetlerinin ve Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'in hayatının ölçüsüne vurmalıdır. Öyle ki âyeti net olarak anlamış, Allah'tan öğrenmiş, Allah'a göre öğrenmiş olsun; çünkü âyetler birbirini tamamlar ve birbirini anlatır.

Yoksa biri cahilce, iman etmeden diğer insanları hesaba çekiyorsa rabbini anlamamış, kendini anlamamıştır. Böyle biri bir yola girmiştir; ama dini parça parça etmiş, kendine göre, kendi işine gelen âyetleri almıştır ya da birilerinin peşine takılıp ters tarafa gitmiştir. Şeytan onun boynuna ipi geçirip peşinden sürüklemiştir; ama onun bundan haberi bile yoktur. Allah âyet-i kerimede **"onlara, '(böyle yaparak) yeryüzünde fesad çıkarmayın' denildiği zaman, 'biz ancak ıslah edicileriz' derler"**[24]

[23] Rûm /32
[24] Bakara /11

buyurmuştur. Yani hem fesad çıkarırlar hem de ıslah ediciler olduklarını söylerler. Allah bize "fesad çıkarmayın, bozgunculuk yapmayın"[25] buyuruyor. Eğer dinimizi parça parça eder, kardeşlerimizle aramızı ayırırsak yeryüzünde fesad çıkarmış, bozgunculuk yapmış oluruz.

Evet, Allah değiştirir. Mesele; bizim kendimizi, nefsimizi Allah'a teslim edip "beni değiştir ya rabbi! Beni vahyinle, peygamberinle değiştir. Ben gönül hâlimden, nefis hâlimden, zahiri hâlimden razı değilim, beni değiştir. Beni peygamberine tabi olup, peygamberine benzeyenler gibi yap, ben onun gibi olmak, resullerin gibi iman etmek istiyorum. Ben sana teslim olmak istiyorum. Sana karşı takvâ sahibi olmak, kul olmak istiyorum. Benim bu hâlimi değiştir, beni kurtar. Bunun için ne gerekirse yaparım ya rabbi! Her şeyi kurban ederim, her şeyden vazgeçerim. Yeter ki sen benden razı ol, yeter ki senin sevdiğin gibi olayım, yeter ki senin muradın üzerimde gerçekleşsin. Beni değiştir ya rabbi" dememizdir. Böyle söyler ve gerekeni yaparsak nasıl ki Allah iman etmeyenleri, müşrikleri, kâfirleri, münafıkları değiştirirken onları gökteki yıldızlar mesabesinde kıldıysa ve biz de Allah'ın onları böylesine değiştirdiğine iman ediyorsak bilelim ki Allah bizi de değiştirir.

Bir de kulun ters tarafta durup kendini şeytana teslim etmesi, şeytanı tercih etmesi ve ona "beni değiştir" demesi vardır. **"Şimdi siz beni bırakıp da onu ve onun zürriyetini mi dost ediniyorsunuz? Oysa onlar sizin düşmanınızdır. (Kendi nefsine zulmeden) Zalimler için (bile bu) ne kötü bir değişmedir."**[26] Bu âyette geçen fiil "bedele" fiilidir. Bu ne kötü bir tebdildir, buyurdu Allah. Allah'ın dostluğunu verip buna bedel olarak şeytanın dostluğunu mu alıyorsunuz, bu ne kötü bir değişmedir.

[25] A'râf /74
[26] Kehf /50

“Muhakkak ki şeytan sizin apaçık düşmanınızdır, demedim mi!”[27] **“Sizin dostunuz ancak Allah’tır, resulüdür ve iman edenlerdir”**[28] demedim mi?

Peki, kul, Allah’ın dostluğunu şeytanın dostluğuyla nasıl değiştirir?

Kul, rabbini dinlemeyince, resulüne tabi olmayınca, Resulullah (s.a.v.) Efendimiz gibi kul olmaya çalışmayınca birilerine göre kul olmaya çalışır. O birileri de mutlaka şeytana kul olmuştur, dolayısıyla o da Allah’a kul olmayı bırakıp şeytana kul olur ve onu kendine veli edinir.

Allah, kulunu ahireti kazanmaya, güzel yapmaya, insanlar için rahmet olmaya, ikram olmaya, hidâyet olmaya, aşk olmaya, muhabbet olmaya davet eder; ama insan dünyayı tercih edince rabbini, rabbinin emrini bırakıp şeytana uyar, tabi olur.

İnsan çabasını, gayretini sarf edince cehaleti ilim ile tebdil etmiş, değiştirmiş olur. Aynı şekilde Allah’tan uzaklığı da çaba, gayret sarf edince Allah’a yakınlıkla değiştirmiş olur. İnsanın nasıl kötü bir hâli olmuş olursa olsun, Allah’ın hangi isminde ters tarafta durmuş olursa olsun çaba, gayret sarf edince Allah’ın güzelliğiyle onu değiştirmiş olur; yani merhametsizken rahim, cimriyken kerim, dalâletteyken hâdî olur ve hidâyete davet eder. Bu, Allah’ın her bir ismi için geçerlidir. Yeter ki kul kendi fıtratındaki güzelliği kullansın. Zaten Allah bu güzelliği ona vermiş ve onu kendine halife kılmıştır. Kul kendini bu güzellikten perdelediği için kendini Allah’ın güzelliğinden mahrum kılar.

Allah, kulunun gönlüne her anda vahyedip kulunu kendine davet eder ve “haydi kulum gel, haydi kulum kazan, haydi kulum bu ahlakını, bu huyunu, hâlini, fiilini değiştir. Konuşmanı değiştir, güzel konuş. En güzel söz neyse onu söyle” der. Bu yüzden Allah

[27] A’râf /22
[28] Mâide /55

âyet-i kerimede **"(resulüm!) kullarıma söyle, (birbirlerine) sözün en güzelini söylesinler! Çünkü şeytan onların aralarını bozmak ister. Muhakkak ki şeytan, insan için apaçık bir düşmandır"**[29] buyurmuştur. Kul, çirkin konuşunca Allah'ın sözünü, emrini şeytanın verdiği vesveseyle değiştirmiş olur.

Allah'ın fiillerini anlamaya çalışırken hem rabbimizi onu güzelliğinden, El Esmâu'l Husnâ'sından tanımış hem kendimizi anlamış, tanımış hem de Allah'ın nasıl güzel yaptığını anlamış oluruz. Aynı şekilde kul olarak da, beşer olarak da nasıl yanlışlar yaptığımıza şahid olur, rabbimize iman eder, âşık olmuş oluruz. Zaten Allah'ın El Efâlu'l Husnâ'sını rabbimizi, kendimizi tanımak, rabbimizin muamelesini ve bize olan muamelesine nasıl karşılık vermemiz gerektiğini anlamak için öğrenmeye çalışıyoruz.

Eğer her anda Allah'ın huzurundaysak bu durumda her anda onunla muhatabız, dolayısıyla onu unutmamamız, hayatı onun emrettiği, sevdiği gibi yaşamaya çalışırken ona yeryüzünde halife olup onu temsil etmemiz gerekir. Yoksa aşksız, muhabbetsiz, Allah'ın huzurunda olduğunu tatmadan, yaşamadan bir hayatı yaşayınca hayatı onsuz yaşamış, sadece bir ilâh hayal etmiş ve kendi kendimizi kandırmış oluruz.

Eğer bir kul kendisini yaratan rabbinin huzurunda olduğunu tadarsa, aşka, muhabbete gark olur, haşyetten gönlü titrer, kalbi ürperir. Rabbine öyle bir güvenir ki hiçbir konuda endişe etmez, mahzun olmaz. Bir beşer olarak üzülmek, sıkılmak başka bir şeydir; ama asla rabbinin huzurunda, umutsuzluğa kapılıp boğulmaz; çünkü Allah âyet-i kerimede **"biz insana (dünyevi bir) nimet verdiğimiz zaman (bizi unutur ve bizden) yüz çevirip yan çizer. Ona (fakirlik ve hastalık gibi bir) şer dokunduğu zaman da (hemen) umutsuzluğa düşer"**[30] buyurmuştur. Bu umutsuzluk şeytandandır, şeytanın peşinden giden biri Allah'tan umudunu

[29] İsrâ /53
[30] İsrâ /83

keser. Umudu kesince de Allah'ın rahmetinden mahrum kalır; çünkü Allah'a güvenmemiş, Allah'ın rahmanlığına, rahimliğine iman etmemiş, dolayısıyla Allah'ın rahmetinden dışarı çıkmıştır. Bu; kendini lanetin içine atmak demektir; yani Allah'ın rahmetinden mahrum kalmaktır. Bunun sebebi de iblisin peşinden gitmesidir. Bu hâle düşmeyi istemiyorsak rabbimizi tanımamız, anlamamız şarttır.

Unutmamamız lazım ki yaratılışın gayesi; Allah'a âbd olmaktır. Âbd olmak da; sevmek, âşık olmak, sevdiğinin sevgisini kazanmak için onun peşinden koşmak, onun sevdiği gibi yapmak demektir. Bütün ibadetler, hayırlar, iyilikler, güzellikler bunun içine dâhildir. Bu durumda yaratılışın gayesi; marifetullahtır, Allah'ı tanımaktır, dense doğru olur; çünkü kul, rabbini tanımayınca ona nasıl iman edecek, nasıl âbd olacak, onu nasıl sevecek, ona nasıl âşık olacak, nasıl teslim olacak, ona karşı nasıl takvâ sahibi olacak! Kul onu tanımayınca ona göre nasıl güzel yapacak, nasıl doğru yapacak! Kul marifetullaha sahip olacak ki bunları yapabilsin.

Evet, yaratılışın gayesi, bu âleme geliş sebebimiz; rabbimizi tanımak, kendimizi tanımak, kim olduğumuzu, nerden geldiğimizi bilmek, rabbimize iman edip âşık olmaktır. Hepsi birdir, aynıdır. Asıl öğrenmemiz, tanımamız gereken yalnızca Allah'tır. Bu nedenle en büyük bilgi en büyüğe ait olan; yani Allah'a ait olan bilgidir.

Biri Allah'ı biliyorsa o kul âlimdir. Allah âyet-i kerimede **"kulları içinden ancak (onu bilen) âlimler Allah'tan haşyet duyarlar"**[31] buyurmuştur. Allah'ı bilenler, onu tanıyanlar ona karşı haşyet içinde, huşu içinde, edep içinde, aşk içinde, muhabbet içindedirler; ama biri onu tanımıyorsa Allah'ı sevemez, ona iman edemez, takvâ sahibi olamaz, dolayısıyla yaptıkları taklidi olur.

[31] Fâtır /28

İşte, taklitten kurtulmak için kula öncelikle lazım olan, gerekli olan şey; marifetullahtır, Allah'ı tanımaktır. Kul ancak o zaman Allah'a iman edebilir.

Evet, hep beraber bevvee "yerleştirdi" emtera "yağdırdı" kesere "çoğalttı" ve bedele "tebdil etti, değiştirdi" fiillerini anlamaya çalıştık.

Allah bizi şeytanı dinleyenlerden, onun peşine takılıp rahmetten mahrum kalanlardan eylemesin inşallah. Allah bizi rabbini anlamaya, tanımaya çalışanlardan eylesin. Allah bizi rabbini onun kendisini tanıttığı gibi tanıyanlardan, anlayanlardan eylesin. Allah bizi kendini anlayıp tanıyanlardan ve rabbine yakınlığı tadanlardan eylesin. Allah bizi rabbinin veliliğini şeytanın veliliğiyle değiştirmeyenlerden eylesin. Allah bizi rabbini dinleyenlerden eylesin inşallah.

Allah hepinizden razı olsun.

57.Bölüm

EUZUBİLLAHİMİNEŞŞEYTANİRRACİM
BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Elhamdulillahi rabbil âlemin esselatu vesselamu aleyke ya seyyidel evveline vel ahirin ve ila cemiil enbiyayi vel murselin ve ila cemiil evliyai vel hamdulillahi rabbil âlemin.

Hep beraber Allah'ın El Efâlu'l Husnâ'sını anlamaya ve rabbimizi efâlinden, esmasından, onun kendisini tanıttığı gibi tanımaya, aynı zamanda Allah'ın yeryüzündeki halifesi olarak ne yapmamız, rabbimizi nasıl temsil etmemiz gerektiğini ve kazanmamız için rabbimizin bize her anda nasıl muamelede bulunduğunu anlamaya çalışıyorduk.

Geçen sohbetimizde bevvee "yerleştirdi" emtera "yağdırdı" kesere "çoğalttı" ve bedele "tebdil etti, değiştirdi" fiillerini anlamaya çalışmıştık. Bu sohbetimizde ise hep beraber tabea "mühürledi" fiilini anlamaya çalışacağız inşallah.

EUZUBİLLAHİMİNEŞŞEYTANİRRACİM
BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Allah âyet-i kerimede geçmiş kavimleri anlatır. **"(Resulüm!) İşte o memleketlerin haberlerinden bir kısmını sana anlattık. Andolsun ki resulleri onlara apaçık deliller (âyetler ve mucizeler) getirmişlerdi; fakat onlar daha önceden yalanladıkları (hakikat)e iman edecek değillerdi. İşte Allah, (küfürdeki inatları yüzünden) kâfirlerin kalplerini böyle mühürler."** Allah, vahyinde buyurduğu her şeyi bize söylüyor. Bu yüzden bizim de âyetleri okurken "rabbim bunu bana söylüyor" dememiz gerekir.

"Biz onların çoğunda (elestu bi rabbikum hitâbına karşılık verdikleri 'bela şehidna' sözünü yalanladıkları için) ahde vefa

bulmadık. Aksine onların çoğunu fâsık (yoldan çıkmış kimseler) olarak bulduk."[1]

İnsan, Allah'ın gönderdiklerine karşı gözünü, gönlünü kapatıp atalarının yaptığı gibi yapmaya çalışır, onların yaşadığı hayat biçimini benimser, onlar gibi düşünür, konuşur, yaşarsa atalarının dinine tabi olmuş ve Allah'a verdiği sözü unutmuş olur. İnsan, Allah'a verdiği sözü hatırlamak için mutlaka Allah'ın vahyini dinlemelidir. Allah'ın vahyini dinlemeyenler Allah'a hangi sözü verdiğinden bile haberdar olmamış, verdiği sözü anlamamış, dolayısıyla sözünde durmamış olur. İnsan bu şekilde tabir-i caizse başını kuma gömünce Allah da onun kalbini mühürler. O da ebediyen kaybedenlerden olur.

Kaybetmemek için "acaba rabbimize verdiğimiz sözleri anlamaya, hatırlamaya çalışıyor muyuz, çalışmıyor muyuz" diye kendimize bakmamız şarttır. Kendimize bakacağız ki hayatımızı rabbimize göre yaşayarak verdiğimiz sözü tutup tutmadığımızı anlayabilelim.

Peki, rabbimize verdiğimiz sözler hangi sözlerdir?

"Ben, Allah'ın indirdiği kitaba, gönderdiği resulüne iman ettim" dediğimizde "Allah, kitabında neyi vahyetmişse mutlaka gereğini yerine getirecek, iman edip salih amel işleyecek, Allah'ın emrettiği gibi yapacak, 'yap' dediklerini yapıp 'yapma' dediklerini de yapmayacağım" diye Allah'a söz vermiş oluruz.

Mesela; Allah bize "sırât-ı mustakîmde yürüyün" buyurmuş, âyet-i kerimelerde **"(resulüm!) sen, sana vahyedilene sımsıkı sarıl! Şüphesiz sen, sırât-ı mustakîm (dosdoğru bir yol) üzeresin."**[2] **"Onları, mutlaka sırât-ı mustakîme (Allah'a dosdoğru varan yola) hidâyet ederdik. Kim Allah'a ve resul(ün)e itaat ederse, işte onlar; Allah'ın kendilerine nimet verdiği nebîler,**

[1] A'râf /101-102
[2] Zuhrûf /43

(rablerine âbd olacaklarına dair verdikleri söze sadakat gösteren) sıddıklar, (her anda Allah'ın esmâsına şahidlik eden, canlarıyla, mallarıyla Allah yolunda cihad eden) şahidler ve (nefsini ıslah eden) sâlih kimselerle beraberdirler. Bunlar ne güzel yoldaştırlar!"[3] Yani sırât-ı mustakîm üzere olanlar "nebîler, resuller, sıddıklar, şahidler, salihlerdir" buyurmuştur.

Bu durumda Allah'ın vahyine iman ettiğimizi söylediğimiz hâlde sırât-ı mustakîmde Allah'ın kendilerine nimet verdiği kullarla beraber yürümüyorsak Allah'a verdiğimiz sözü ciddiye almamış, hatta verdiğimiz sözü anlamamışız. "Allah'ın kitabına iman ettim" diyoruz; ama Allah'ın kitabından, vahyinden haberimiz bile olmamış demektir. Böyle olunca da Allah'a verdiğimiz sözü yerine getirmemiz mümkün olmaz.

İlk okuduğumuz âyette Allah "geçmişteki kavimlerin haberlerinden bir kısmını sana haber veriyoruz. Allah onların kalplerini mühürledi. Onların çoğunda sözünde durma diye bir şey bulmadık"[4] buyurmuştu ya işte Allah'a verdiğimiz sözde durmayınca onların kalplerini mühürlediği gibi Allah bizim de kalbimizi mühürler.

Birinin kalbi mühürlenirse o kişi sırât-ı mustakîmde olmadığı, rabbinin âyetlerine iman etmediği, verdiği sözü yerine getirmediği hâlde doğru yolda olduğunu zanneder. Atalarının dinine uyar ve "acaba Allah bize ne emretmiş, bizden ne yapmamızı istiyor" deyip Allah'ın vahyini anlamak için bir derdi, çabası, gayreti de olmaz. Allah'ın vahyine davet edilince icabet etmez, uyarıları dinlemez, "herkes zaten böyle yapıyor" der ve atalarının yürüdüğü yolda yoluna devam eder. Hayatını yaşarken Allah'ın hesabını değil de kulların hesabını yapar. İnsanlar kendisini övsün, sevsin, tasdik etsin diye çaba gösterir; ama "rabbimin emrini, ona verdiğim sözü yerine getireyim, rabbim

[3] Nisâ /68-69
[4] A'râf /101-102

beni övsün, beni sevsin" diye bir derdi olmaz; çünkü gönlünü rabbine kapatmış, kalbini mühürletmiştir.

Birinin kalbi mühürlenirse ebediyen kaybeder. İşin en kötüsü bir de doğru yaptığını zannettiği için yaptıklarına bir karşılık bekler. Oysaki rabbini, rabbinin gönderdiği resulü, indirdiği vahyi ciddiye almamış, gözünü, gönlünü, kulağını rabbine, rabbinin vahyine, resulüne kapatmış, bu nedenle kalbi mühürlenmiştir. Hâl böyleyken istediği kadar "ben iman etmişim" desin, rabbinin âyetlerini anlamaya çalışıp gereğini yerine getirmediyse, resulünü kendisine örnek alıp onun gibi bir kul olmaya, onun iman ettiği gibi iman etmeye, Allah'a teslim olduğu gibi teslim olmaya ve Allah'a karşı onun gibi takvâ sahibi olup kulluk sorumluluğunu yerine getirmeye çalışmadıysa peygamberi kabul etmemiş, ona tabi olmamıştır. Böyle olunca da kalbi mühürlenmiştir.

İnsanın kalbinin mühürlenmemesi için kalbini, gönlünü Allah'ın vahyine açması ve gönlüne Allah'ın vahyinin inmesi şarttır. Aynı şekilde gönlünü Allah'ın resulüne açması ve Allah'ın resulünün ahlakının onun üzerinde tecelli etmesi şarttır. Aksi takdirde kalbini kapatmış ve mühürletmiş olur ki bunu da kendi kendine yapmıştır.

Bize düşen; kalbimizi mühürletip mühürletmediğimize, gönlümüzü Allah'ın vahyine kapatıp kapatmadığımıza, rabbimizin bize vahyettiğini anlamaya çalışıp çalışmadığımıza, peygamberini anlamaya, tanımaya çalışıp çalışmadığımıza bakmaktır. Öyle ki eksiklerimizi düzeltip rabbimizin istediği gibi yapabilelim.

Genel olarak ümmete Allah'ın resulü tanıtılırken "peygamber orada savaştı, burada savaştı" denmiş ve onun hayatından, ahlakından birkaç örnek dışında neredeyse hiçbir şey anlatılmamıştır. Allah, bize Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'i Kur'ân'da tanıtır ve bir beşer olarak, eş olarak, peygamber olarak

her hâlini, tavrını anlatır. Bununla beraber mü'minlere karşı da düşmana karşı da hâlini, tavrını açık bir şekilde anlatır.

O zaman peygamberi Allah'tan öğrenmemiz, tanımamız gerekir; çünkü Allah hikâye olsun diye değil, hakikat olarak, bize örnek olsun, biz de onun yaptığı gibi yapalım diye Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'in her hâlini bize beyan etmiştir.

Resulullah (s.a.v.) Efendimiz her ne kadar bir beşer olsa da Allah'ın resulüdür, her hâli, tavrıyla bütün mü'minlere örnektir. Allah'ın resulü en ufak bir yanlış yaptığında Allah onu hemen uyarıp düzeltir. Bir de "siz sakın böyle bir yanlışa düşmeyesiniz" deyip bizi düzeltir. Eğer rabbimizi, rabbimizin resulünü ciddiye alırsak hem rabbimizi hem de onun resulünü vahyinden tanır, anlarız. Tanıyınca da ona tabi olma ve Allah'a verdiğimiz sözleri yerine getirme imkânımız olur.

Kalbin hastalıklı olması, katılaşması, kilitlenmesi başka, mühürlenmesi başkadır; çünkü bir kalp hastaysa tedavi edilir, taşlaşmışsa, sertleşmişse yumuşar, kilitlenmişse açılır; ama mühürlenmişse işi bitmiştir, dolayısıyla hiç kimse ona yardım edemez. Birinin kalbi mühürlenmişse o kişi artık manevi olarak ölüdür, üstelik cehennemlik olarak ölmüştür.

Allah diriltir; ama Allah, kalbini mühürlediği birini asla diriltmez. Hiç kimse de onu diriltemez ya da dirilmesine yardım edemez; çünkü o kişi rabbini değil dünya hayatını tercih etmiş, rabbini ciddiye almamış ve rabbine verdiği sözleri yok saymıştır.

Hepimiz dünyaya gelmeden önce rabbimize onun huzurunda sözler verdik. Bu sözleri yerine getirebilmemiz için rabbimizin vahyini, bize örnek olarak gösterdiği resullerini dinlememiz, hayatlarını anlamaya çalışmamız ve imtihanlar karşısında gösterdikleri tavrı göstermemiz gerekir.

Allah, bize "gönlümüzü rabbimize, Allah'ın vahyine, resulüne kapatmayalım ve kalbimizi mühürletmeyelim" diye kalpleri mühürlediğini haber verir. Kalbimizi nefsimize açtığımızda, "rabbimin istediği gibi olsun" demeyip "nefsimin istediği gibi" ya da "başkalarının istediği gibi olsun" dediğimizde kalbimizi rabbimize kapatmış, nefsimize, şeytana açmış ve şeytanı rabbimize, şeytanın dostluğunu da rabbimizin dostluğuna tercih etmiş oluruz.

Aynı şekilde herhangi bir durum karşısında "Resulullah (s.a.v.) Efendimiz bu durumla karşı karşıya geldiğinde nasıl yapmış, nasıl konuşmuş, nasıl hareket etmiştir" ya da bize "nasıl düşünmemizi, konuşmamızı, yapmamızı emretmiştir" demediysek kalbimizi, gönlümüzü Allah'ın resulüne kapatmış ve onu kendimize örnek olarak kabul etmemiş oluruz. Tam tersine kimin gibi düşünüyor, kimin gibi olmaya, yapmaya çalışıyorsak gönlümüzü, kalbimizi ona açmış, onu Allah'ın resulünün önüne koymuş ve ona tabi olmuş oluruz. Böyle olunca da kalbimizi Allah'ın tecellisine, rahmetine kapatmış ve mühürletmiş oluruz.

Rahmetin içine girebilmek için âlemlere rahmet olana tabi olmamız gerekir; ama kalbimizi, gönlümüzü Allah'ın rahmetine kapatınca âlemlere rahmet olan Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'e de kapatmış oluruz.

Allah'a verdiğimiz sözleri, vaadleri unutunca, onları ciddiye almayınca ahdine vefa göstermeyenlerden olur, rabbimize yalan söyler sonra hiç farkında olmadan bizi yaratan rabbimizi kandırmaya çalışmış oluruz. Allah âyet-i kerimede **"onlar (kendi akıllarınca) Allah'ı ve iman edenleri aldatmaya çalışırlar. Hâlbuki onlar ancak kendilerini aldatırlar da (bunun) farkında değildirler"**[5] buyurmuştur. Allah'ı aldatmaya çalışanlar hem sözünü yerine getirmez hem de sözünü yerine getirdiğini iddia

[5] Bakara /9

ederler. Hem yalancılardandırlar hem de sadıklardan olduklarını iddia ederler.

Allah hepimiz için kazanalım diye âyetlerini inceden inceye beyan edip anlatır ve bize "sakın kaybedenler, helâk olanlar gibi yapıp kalbinizi mühürlemeyin. Gönlünüzü bana açın. Gönlünü bana açmayanlar ve benden, resullerimden, âyetlerimden, vahyimden yüz çevirenler kaybetmiştir" buyurur. Bize de düşen; rabbimizi dileyip kaybedenler gibi yapmamak ve gönlümüzü rabbimize açmaktır.

Hitap Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'edir. **"(Onlara) 'Allah'a iman edin ve resulü ile birlikte cihad edin' diye bir sûre indirildiği zaman, onlardan (servet ve) gösteriş sahibi olanlar, senden izin istediler ve 'bizi bırak oturanlarla beraber (biz de evlerimizde) oturalım' dediler. Geride kalan (kadın)larla beraber oturmaya razı oldular, bu sebeple onların kalplerine mühür vuruldu. Artık onlar fıkhed(erek hakkı düşünüp idrak ede)mezler."**[6] Allah onların kalplerine mühür vurdu. Birinin kalbine mühür vurulunca o kişi kendini doğru yolda zanneder, böylelikle hakikati anlayamaz.

"Fakat resul ve onunla beraber iman edenler, (Allah yolunda) mallarıyla ve canlarıyla cihad ettiler. İşte (bütün) hayırlar onlarındır ve işte felaha (kurtuluş ve saadete) erenler de onlardır. Allah onlara, içinde ebedi kalacakları, altlarından ırmaklar akan cennetler hazırlamıştır. İşte büyük kurtuluş (ve saadet) budur."[7] Allah bizi "Allah'a, resulüne iman edin ve onunla beraber malınızla, canınızla cihad edip çaba, gayret sarf edin. Yoksa kendi elinizle kalbinizi mühürletmiş olursunuz" deyip ikaz ediyor.

[6] Tevbe /86-87
[7] Tevbe /88-89

Allah'ın resulüyle beraber cihad etmek emri nasıl ki sahabe için geçerlidiyse kıyamete kadar da hepimiz için geçerlidir. Şöyle bir düşünelim; biri çıkıp "bu âyetler bize değil sahabeye hitap ediyor" derse âyetleri yalanlamış olmaz mı? - Olur. O hâlde Allah'ın resulüyle beraber cihad etmek emri bizim için de geçerlidir.

Nasıl?

Bu zamanda da peygamber vârisi olan Mürşid-i kâmiller vardır ki onlar da Allah'ın resulünün resulüdürler. Biz de ya, Allah'a, resulüne iman edip peygamber vârisi bir Mürşid-i kâmille beraber Allah yolunda Allah için cihad eder, çaba, gayret gösteririz ya da Mürşid-i kâmile "bırak, ben de evde oturanlarla beraber evde oturayım, hiçbir şey yapmayayım" deyip yerimizde otururuz. Eğer Resulullah (s.a.v.) Efendimiz zamanında evinde oturup kaybedenler gibi olup kaybetmeyi istemiyorsak o zaman bir peygamber vârisi Mürşid-i kâmille beraber Allah yolunda cihad etmemiz şarttır.

En büyük cihad; Allah'ın vahyiyle yapılan cihaddır; yani Allah'ın vahyini gönüllere taşımak, Allah'ın kullarını imana davet edip cennete taşımaya çalışmaktır. Zaten yaratılıştan gaye; ebedi hayatı, imanı kazanmak, Allah'a kul olmak, âbd olmak, imanı kemale erdirmek ve herkesi Allah'a davet etmektir; ama hiç kimse bunu kendi başına yapamaz, yapmaya manevi gücü yetmez; çünkü bunları yapabilmek Allah'a, Allah'ın âyetlerine imanı, âşıklığı, büyük bir sabrı gerektirir.

Kulun bu daveti yapabilmesi için Allah önce onu imtihanlara tabi tutar. Kul davet etmeye hazır olduğunda ise Allah ona vazifeyi verir. Diğer bir ifadeyle kul her hâliyle, her zerresiyle "rabbim Allah'tır" deyince, Allah'tan başka kimsenin hesabını yapmayınca, Allah'ın hesabını her şeyin önünde tutunca, söz konusu Allah oldu mu kendisi için her şey bitince, Allah için her türlü zorluğa,

sıkıntıya katlanma gücü olunca manevi yolu yürür ve insanları Allah'a davet edebilir. Bunlar olmadan yolu yürüyemez, dolayısıyla kimseyi de davet edemez.

Mesela; baktığımızda Allah'ın vazife verdiği resuller arasında da hem ulu'l azm olanlar hem de "onda azim bulmadık"[8] dedikleri vardır. Hepsi Allah'ın resulüdür; ama derece itibariyle birbirlerinden farklıdır. Öyleyse Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'i, peygamberleri temsil edecek bir peygamber vârisinin nasıl bir vasfa sahip olması gerektiğini buradan anlamak gerekir.

Peygamber vârisleriyle beraber yürüyüp mallarıyla, canlarıyla Allah yolunda cihad edenler kazanır. "Benim bir Mürşid-i kâmile tabi olmama gerek yok" diyenler ise yolu yürüyemez, dolaysıyla kaybeder.

Bir kul "ben rabbimi, onun rızasını, cemalini, yakınlığını, dostluğunu, ebediyen kazanmayı istiyorum" deyip samimi ve ciddi bir şekilde kararını verirse rabbine yürüyebilir, firar edebilir, cennete koşabilir, Allah için her türlü fedakârlığı yapabilir. Böyle birinin geçemeyeceği imtihan, aşamayacağı engel, Allah ile arasında kaldıramayacağı perde olamaz; ama biri "şunu yapamam, şuna gücüm yetmez, bu bana ağır geldi" dediyse o kişi rabbine karşı samimi değildir, rabbini tanımamış, sevememiş, âşık olamamıştır. Bir insan "ya rabbi! Seni istiyorum ve senin için her şeyi yaparım" deyip gerekeni ne kadar yaptıysa rabbine o kadar âşık olmuş, o kadar iman etmiş, o kadar samimi ve ihlas sahibi olmuştur; ama bunu söyleyemiyor, gerekeni yapamıyorsa samimiyetinde, ihlasında bir sorun vardır.

İnsanın "ya rabbi! Seni istiyorum ve senin için her şeyi yaparım" diyebilmesi için önce nefsinin temizlenmesi, tezkiye olması gerekir. Nefsin temizlenmesi; kul ile Allah arasındaki perdelerin kalkması, rabbinin kendisine yakınlığını bütün

[8] Tâhâ /115

şiddetiyle kulun tatması ve rabbine âşık olması demektir. Âşık da maşukuna kavuşmak, onun rızasını, sevgisini kazanmak için her şeyi yapabilen, "seni seviyorum" deyip her şeyi maşukuna kurban edebilen, vazgeçemediği her şey için "ondan vazgeçtim ya rabbi! Ne olursa olsun her şeyi sana kurban ederim. Ben de sana kurban olurum" diyebilendir. Sadece böyle söyleyenler rabbine âşık olmuş, iman etmiş, rabbine âbd, kul olmuş, huzura ve rabbinin rızasını, sevgisini, yakınlığını kazanmaya layık olmuştur. Böyle söyleyemeyenler ise rabbine âşık olamamış ve kulluğunun gereğini ortaya koyamamıştır.

Allah bir hadis-i kutside Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'e hitaben *"dünya ehli dünyayı, ukba ehli ukbayı (ahiret ehli ahireti) ister. Sen beni iste"* buyurmuştur. Ahiret ehli cenneti isteyenler demektir. Allah da Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'e "cennet ehli cenneti ister, sen beni iste" buyuruyor.

Allah'ı istemek bambaşka bir şeydir. Allah'ı isteyen bir kul dünyadan da, ahiretten de, cennetten de vazgeçmiştir. Cennetten vazgeçtiği için cenneti de isteyemez olur. O kul için tek bir cennet vardır; o da rabbinin rızasıdır, sevgisidir, yakınlığıdır, cemalidir.

Cennet; Allah'ın, kuluna olan sevgisinin tecellisidir. Kul, rabbini sevince, ona âbd olunca, âşık olunca ondan başka bir şey düşünemez, isteyemez olur. Böyle olunca Allah da onu ister. Bu yüzden Allah âyet-i kerimede **"Allah dilediğini (hidâyeti isteyeni) kendisine (kul olarak) seçer ve kendisine yöneleni hidâyete erdirir"**[9] buyurmuştur. Allah'ın, zatına seçmesi böyledir.

Cennet için, cennetin nimetleri için seçmek farklı, zatına seçmek farklıdır. Allah'ın, zatına seçtiği kullar bulundukları yerde ümmet için, insanların ebedi hayatı, Allah'ın rızasını, sevgisini kazanmaları, ebedi saadetleri ve kurtuluşları için her hâlleriyle örnektirler. Sadece ahiret için değil dünya hayatında huzurlu

[9] Şûrâ /13

yaşayabilmek için de örnektirler. Biri ancak böyle olursa peygamber vârisi olmuş, onunla beraber olanlar da Allah yolunda malıyla, canıyla cihad edince kazanmış, Allah'a yakın olmuş, dost olmuş olur.

"Allah'ın âyetlerine iman etmeyenler, (Allah hakkında) yalan uydurup iftira eder. İşte onlar, yalancıların ta kendileridir."[10]

Allah'ın âyetlerine iman etmeyenler Allah'ın "hak" demediğine "hak," "güzel" demediğine de "güzel" derler. Bununla beraber Allah'ın "doğru" dediğine "doğru" demez ya da "doğru" dediğine "yanlış" deyip onun yerine başka bir şeye "doğru" derler. Böyle yapınca da Allah'ın vahyini yalanlamış olurlar. Asıl yalancı olanlar onlardır. Allah hakkı söylemiştir; ama onlar hakkı yalanlayıp hakkın yerine başka bir şeyi söyleyip yalan uydururlar.

"Kalbi iman ile mutmain olduğu hâlde (inkâra) zorlanan müstesna, kim iman ettikten sonra Allah'ı inkâr eder ve böylece kim göğsünü küfre açarsa işte Allah'ın gazabı onların üzerine iner ve onlar için büyük bir azap vardır. Bu (azap), onların dünya hayatını âhirete göre daha çok sevmelerinden (ve tercih etmelerinden) dolayıdır. Muhakkak ki Allah kâfirler topluluğunu hidâyete erdirmez. İşte onlar (küfürleri sebebiyle) Allah'ın; kalplerini, kulaklarını ve gözlerini mühürlediği kimselerdir ve işte onlar gâfillerin ta kendileridir."[11]

Kim imandan sonra kalbini küfre, inkâra, şeytanın verdiği vesveseye açarsa onun için büyük bir azap vardır. Allah onun kalbini, kulağını, gözünü mühürler. Allah onun kulağını mühürleyince artık hakkı işitmek istemez, hatta işitse bile hakkı anlamaz olur. Hak, hakikat bir tek Allah'ın vahyettiğidir. Kulağı mühürlenen biri de rabbini dinlemez, dinlemek istemez.

[10] Nahl /105
[11] Nahl /106-108

Dinleyince sıkılır; ama kendi kulağını, gözünü kendisi mühürlemiş, gönlünü imandan sonra kendisi küfre, kâfirliğe açmıştır; yani hakikati işitmemeyi, görmemeyi kendisi tercih etmiştir.

Oysaki Allah onu iman ile şereflendirerek ona en büyük lütufta bulunmuştu; ama o, Allah'ın kendisine verdiği şerefi yok saydı, kıymetini, değerini bilmedi, Allah'ın sevgisini, yakınlığını değil nefsini, başka şeyleri tercih etti. Böylelikle kalbini, kulağını, gözünü mühürletmiş oldu.

Okuduğumuz âyetin sonunda Allah "onlar gâfillerin ta kendileridir" buyurmuştu ya işte artık o da gâfildir; yani uykudaymış gibidir; çünkü kalbi mühürlenince manevi olarak ölmüştür. Zahiri olarak yaşıyor görünse de manevi olarak ölüdür ve Allah'tan, kendinden, hayattan, hayatın gayesinden ve ne yapması gerektiğinden habersizdir.

Allah âyet-i kerimelerde "insanların çoğu akletmez."[12] "İnsanların çoğu şükretmez."[13] "İnsanların çoğu iman etmez"[14] buyurmuştur. Şahid oluyoruz ki insanların çoğu gâflettedir, başını kaldırıp rabbine bakma, rabbinin vahyini anlama tenezzülünde, zahmetinde bulunmaz. Biri ki rabbini anlayıp tanımak gibi bir derde sahip değilse o kişi manevi olarak uyuyordur, gaflettedir. Bundan dolayı Resulullah (s.a.v.) Efendimiz *"insanlar uykudadır, ölünce uyanırlar"*[15] buyurmuştur.

Evet, Allah, kalbi mühürler. Allah birinin kalbini mühürlerse onun bir daha Allah'a dönmesi söz konusu olmaz. Kul bile bile inkâr edince, bile bile kalbini küfre açınca, bile bile rabbinden yüz çevirince Allah da onun kalbini mühürler. Hâlbuki rabbi onu sevip öyle yaratmış, hatta onu daha dünyaya göndermeden önce ana karnındayken sevmiş, beslemiş, ona rahmet etmiş, rızkını

[12] Ankebût /63
[13] Bakara /243, Yusuf /38
[14] Hûd /17, Ra'd /1
[15] Aclunî, Keşfu'l-hafa, 2/312

göndermiş ve onu büyütmüştür. Daha dünyaya gelmeden Allah ona annesinden sütünü, rızkını hazırlamıştır. Annesi, babası, diğer aile fertleri onu heyecanla beklemiştir. O yüzden dünyaya gelince hepsi onu büyük bir sevgiyle karşılar. Bu sevgiyi, rahmeti kulu için insanlara veren Allah'tır. Allah onların gönüllerine böyle tecelli edince onlar da ister istemez bebeği öyle karşılarlar sonra da Allah kendinden verdiği bu sevgiyle kulunu büyütür.

Kul buluğa erince ise Allah onun gönlüne "haydi, kulum kendine gel! Beni, nereden geldiğini hatırla" diye vahyeder. Kul da rabbini aramaya başar. Bazen bu arayış çok uzun sürer; ama önemli olan aradığını bulmak, rabbine giden yolu bulmaktır ve o yola; yani sırât-ı mustakîme girip Allah'ın nimet verdiği, iman verdiği, yakınlık verdiği kullarıyla beraber bu nimetleri kazanmaktır.

İnsanlar arasında kimi rabbine varması gerektiğini erken anlar, kimisi de geç anlar; ama önemli olan anlamak ve yola girmeyi ihmal etmemek, geciktirmemektir, Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'in *"hayır işlerinde acele edin"* buyurduğu gibi hayır işlerinde acele etmek ve "benim, rabbimi bilmem, tanımam, bulmam lazım" demektir.

Unutmamamız lazım ki bu dünyada rabbini bulamayanlar öbür dünyada da rablerini bulamazlar. Allah'ı burada bulmamız, bulmak için de mutlaka bulanlarla beraber olmamız gerekir. Yoksa kendi etrafımızda döner ve kendi kendimizi kandırırız.

Bütün peygamberler ve peygamber vârisleri; rablerini bulanlar ve bulduranlardır. Onlar sadece öğretenler değil ayrıca yolu yürütenler ve insana kulluk talimini, eğitimini yaptıranlar, insanı rabbine yaklaştıranlar, taşıyanlar, rablerinin huzuruna vardıranlar, vuslata erdirenlerdir. Bu yüzden rabbimizi bulabilmemiz için rabbini bulmuş peygamber vârisi bir Mürşid-i kâmille beraber olmamız şarttır.

Öncelikle yapmamız gereken şey; gönlümüzü rabbimize açmaktır. Eğer bir kalpte vesvese, şüphe varsa o kalp hastadır. Biri kendine rahmet edip merhamet etmiyorsa o kişinin kalbi kendine karşı taşlaşmıştır; çünkü Allah'ın davetine icabet etmeyip ters tarafa giderek kendine rahmet etmemiş, kendini ateşe atmış, güzeli tercih edememiştir. Tercih ettiği şey kendine faydalı gibi görünse bile neticede bu bir günlük dünya hayatından sonra kendisine sadece elem kalır.

Biri de Allah'ın vahyini anlamaz olmuşsa kalbi kilitlenmiş demektir. Eğer hem anlamıyor hem dinleyemiyor, dinleyince sıkılıyor, bunalıyor, hakikati görünce gözünü kapatıyor, anlamaya, işitmeye çalışmıyorsa bu defa kalbi, gözü, kulağı mühürlenmiştir. Böyle olunca hiç kimse ona yardım edemez; çünkü ona ne anlatırsak anlatalım ne yaparsak yapalım artık göremez, işitemez, anlayamaz.

Allah Kıyamet gününü anlatır. **"Artık o gün, (Allah'ın âyetlerini yalanlayıp kendilerine) zulmedenlerin mazeretleri (onlara) fayda vermez. Onların (yaptıkları yanlışlardan dolayı) özür dilemeleri de kabul edilmez."**[16] İstedikleri kadar mazeretlerini ortaya koysunlar, onlardan özürleri kabul edilmez, mazeretleri de kendilerine bir fayda vermez; çünkü iş işten geçmiştir. Hâlbuki dünyadayken Allah'ın rızasını kazanmaya çalışmaları gerekirdi.

Âyet devam ediyor. **"(Resulüm!) Andolsun ki biz, bu Kur'ân'da insanlara her türlü misali verdik."** "Anlamadık" demesinler, iyice anlayıp kazansınlar, doğru yapsınlar, yanlış yapmasınlar diye onlara her türlü misali verdik. **"Şayet sen onlara bir âyet getirsen de inkâr edenler kesinlikle şöyle derler: Siz**

[16] Rûm /57

ancak bâtıl şeyler ortaya atmaktasınız. İşte (hakkı) bilmeyen (ve anlamak istemeyen)lerin kalplerini Allah böyle mühürler."[17]

Onlara her türlü âyeti getirsen bile "bu bâtıldır, yanlış bir yoldur" derler. Onları "mallarınızla, canlarınızla Allah yolunda cihad edin" deyip Allah yolunda cehd etmeye davet etsen "bu bâtıldır" derler. Onlara göre doğrusu kendi dünyevi menfaatini gözetmek, dünya hayatında kazanmak, dünya hayatını ahirete tercih etmek, dolayısıyla Allah'ın âyetlerini, vahyini yalanlamaktır. Onların işi budur. Böyle yaptıkları için artık hakkı, hakikati bilmez ve öğrenmek, anlamak istemezler. Allah da onların kalplerini mühürler.

"Onlar ki kendilerine gelmiş bir delil olmaksızın Allah'ın âyetleri hakkında mücadele ederler." Allah'ın âyetlerini hükümsüz bırakmak için çaba, gayret sarf ederler.

Allah bir konuda bir hüküm, emir vermişken biri Allah'ın verdiği hükmü yok sayıyor, sanki Allah öyle bir hüküm vermemiş gibi düşünüyor, konuşuyorsa ya da Allah'ın hüküm verdiği bir konuda Allah'ın emrini hükümsüz bırakmaya çalışıyor, sanki Allah'ın vahyinden daha güzelini getirmiş gibi başka bir hüküm veriyorsa Allah'ın âyetleriyle mücadele ediyor demektir. Bunu yaparken akla, mantığa uyacak bir delili de yoktur.

Neden?

Çünkü Allah'ın sözü dışında bir doğru, bir hakikat olmaz. Allah'ın buyurduğu bir söz üzerine nasıl söz olabilir, Allah'ın sözü dışında nasıl bir hakikat olabilir! Hâl böyleyken insan Allah'ın vahyine ters düşen bir konu için nasıl bir delil getirilebilir, "ben daha iyi biliyorum" diyebilir!

"(Bu durum) Allah katında da iman edenlerin yanında da büyük bir gazabı gerektirir. Allah, büyüklük taslayan her

[17] Rûm /58-59

zorbanın kalbini işte böyle mühürler."[18] Allah bize "sakın böyle yapmayın, Allah'ın âyetleri hakkında mücadele etmeyin" buyuruyor.

Allah her konuda ne buyurmuş, neyi emretmişse kula düşen "benim rahman ve rahim olan rabbim böyle buyurmuşsa işittik ve itaat ettik, işittik ve tabi olduk, işittik ve iman ettik, işittik ve teslim olduk" demesidir. Mü'minse bu böyledir; ama işine gelince "evet, kabul ediyorum, doğrudur" diyor, işine gelmeyince ise "insanlar ne der, bu zamanda şöyledir" ya da "böyle yapmak hoşuma gitmiyor" deyip bahane üretiyorsa rabbinin vahyini kabul edememiş, onu hükümsüz bırakmak için onunla mücadele ediyor demektir. Böyleleri bir de "ben doğru yapıyorum, hakkı söylüyorum" derler. Sen hakkı söylüyorsan rabbin neyi söylüyor! Sen Allah'ı nasıl kabul etmişsin, nasıl iman etmişsin! Bir de bu yanlışa düşenler mü'minlerdir.

Ehli kitap zaten bu yanlışın içindedir. Onlar kendi kitaplarına iman etmiş olsaydı Allah'ın bütün peygamberlerini, Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'i, Allah'ın göndermiş olduğu kitabı, Kur'ân'ı kabul ederdi; ama onlar zaten kendi kitaplarını da kabul etmedikleri için Allah'ın vahyini, âyetleri de kabul etmezler; ama baktığımızda mü'min, Müslüman olduğunu iddia edenler de Allah'ın bir konu hakkındaki vahyi dururken kendi bildiği, istediği gibi yapmaya çalışır ve Allah'ın âyetiyle mücadele eder.

Hitap Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'edir. **"(Resulüm!) Onların söylediklerinin hakikaten seni üzmekte olduğunu biz biliyoruz. Aslında onlar seni yalanlamıyorlar; fakat o zalimler Allah'ın âyetlerini inkâr ediyorlar."**[19] Mesele sen değilsin. Mesele; Allah'ın âyetleridir ve kulun rabbine olan imanıdır, sorumluluğudur.

[18] Mu'min /35
[19] En'âm /33

“(Resulüm! Nefsinin) Hevâsını (arzu ve isteklerini) kendisine ilâh edinen ve Allah’ın (ezeli olan) bir ilim üzere (küfürdeki inadı yüzünden) dalâlette bıraktığı, kulağını ve kalbini mühürlediği, gözünün üstüne de bir perde çektiği kimseyi gördün mü? Şimdi onu Allah’tan başka kim hidâyete erdirebilir? Hâlâ (bunu) tezekkür ed(erek düşünüp ibret al)maz mısınız!”[20] Nefsinin hevâsını ilâh edinen biri, nefsinin isteklerini Allah’ın âyetlerine, vahyine, Allah’a tercih eder. Hayatını yaşarken “Allah’a göre” demez, “ben, bence, bana göre” der ve bile bile yoldan çıkar. Allah da kendi katındaki bir bilgiye göre; yani onun iman etmediğini bildiğinden dolayı onun kulağını, kalbini mühürler, gözünün üzerine de perdeyi çeker.

Allah’ın gözüne perde çektiği, kalbini, kulağını mühürlediği kimseyi gördün mü? Şimdi kim onu doğru yola, sırât-ı mustakîme eriştirebilir! Ona Allah’tan başka hiç kimse yardım edemez. Onları görüp ibret almayacak mısınız! Kendine zulmedip kendini karanlıkta bırakanları görün ve bundan ders alın, ibret alın ki onların durumuna düşmeyin, buyuruyor Allah.

Hitap Resulullah (s.a.v.) Efendimiz’edir. **“(Resulüm!) Onlardan seni dinlemeye gelenler de vardır. Fakat onlar senin yanından çıktıkları zaman kendilerine ilim verilmiş olanlara (alaylı bir şekilde), ‘az önce ne dedi’ derler. İşte onlar, Allah’ın, kalplerini mühürlediği ve (nefislerinin) hevâlarına tabi olan kimselerdir.”**[21]

Resulullah (s.a.v.) Efendimiz’i dinleyince aslında Allah’ın âyetlerini dinlemiş olurlar; ama dinlediklerini anlamadıkları için de “az önce ne anlattı” ya da “ne anlatıyor” derler. İşte bunlar Allah’ın kalplerini mühürlediği, hevâ ve heveslerini ilâh edinen, Allah’ın da kalplerini mühürlediği kimselerdir.

[20] Câsiye /23
[21] Muhammed /16

Allah bizi bilerek, isteyerek kalbini mühürletenlerden eylemesin inşallah.

Allah, hâşâ mü'minin kalbini mühürlemez. Allah, insanın küfründen, şirkinden, rabbinin âyetlerini yalan saymasından, rabbinin âyetleriyle mücadele edip onları hükümsüz bırakmaya çalışmasından, ahireti bırakıp dünyayı tercih etmesinden, Allah yolunda cihad edip çaba, gayret sarf etmeye davet edildiği hâlde bundan yüz çevirdiğinden dolayı insanın kalbini mühürler.

Allah bunları bize biz de onlar gibi olmayalım diye haber verir. Bu yüzden Allah âyet-i kerimede **"(resulüm!) işte böylece biz, geçmiştekilerin haberlerinden bir kısmını sana anlatıyoruz. Şüphesiz ki biz sana katımızdan bir zikir (olan Kur'ân'ı) verdik."**[22] Size bunları haber veriyoruz ki bundan ders alın ve onların durumuna düşmeyin, buyurmuştur.

Bir kalpte Allah'a zerre kadar iman, samimiyet, aşk, muhabbet, teslimiyet, haşyet, edep varsa o kalp mühürlenmez. Bir kalbin mühürlenmesi için o kalpte iman namına hiçbir şeyin olmaması gerekir ki mühürlenmeyi hak etmiş olsun. Aynı şekilde bir kulak, hakkı işitiyor, rabbini dinliyorsa yine mühürlenmez. Bir göz, hakkı görüyorsa yine ona perde çekilmez, mühürlenmez; ama kulak hakkı işitmeyince, göz de hakikati görmeyince mühürlenir. Ne zaman ki bir kalpte de iman, aşk tamamen biterse işte o kalp o zaman ölmüştür ve onun hakkında hüküm verilir, dolayısıyla cehennemlik olur; fakat Allah bunu katındaki bir bilgiye göre yapar; yani Allah onun zaten hiçbir zaman iman etmeyeceğini bildiği için onun kalbini, gözünü, kulağını mühürler. Sonra da hiç kimse ona yardım edemez ve onu sırât-ı mustakîme hidâyet edemez; çünkü kendisi rabbinin sevgisine, yakınlığına, rabbinin onu ciddiye almasına ihanet etmiştir.

[22] Tâhâ /99

Allah bizi rabbinin sevgisine ihanet edenlerden eylemesin inşallah.

Evet, hep birlikte tabea “mühürledi” fiilini anlamaya çalıştık.

Allah bizi kalbi, gözü, kulağı mühürlenenlerden eylemesin inşallah. Allah bizi rabbinin âyetlerini dinleyenlerden, ciddiye alanlardan eylesin. Allah bizi yolunda cihad edip çabasını, gayretini sarf edenlerden eylesin. Allah, ümmet-i muhammedi sırât-ı mustakîme hidâyet eylesin, bizi de buna vesile eylesin inşallah.

Allah hepinizden razı olsun.

58.Bölüm

EUZUBİLLAHİMİNEŞŞEYTANİRRACİM
BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Elhamdulillahi rabbil âlemin esselatu vesselamu aleyke ya seyyidel evveline vel ahirin ve ila cemiil enbiyayi vel murselin ve ila cemiil evliyai vel hamdulillahi rabbil âlemin.

Hep beraber Allah'ın El Efâlu'l Husnâ'sını anlamaya; yani rabbimizi tanımaya ve rabbimizin bize olan muamelesine nasıl karşılık vermemiz gerektiğini öğrenmeye çalışıyorduk.

Geçen sohbetimizde tabea "mühürledi" fiilini anlamaya çalışmıştık. Bu sohbetimizde ise Allah'ın bease "diriltti, çıkardı, ölümünden sonra diriltti" fiilini âyetlerde geçtiği şekilde anlamaya çalışacağız inşallah.

"Size hem korku hem de ümit vermek için şimşeği göstermesi ve gökten bir su indirip ölümünden sonra yeryüzünü onunla diriltmesi de onun âyetlerinden (kudret ve delillerinden)dir. Muhakkak ki bunda aklını kullanan bir kavim için âyetler (ibret ve dersler) vardır."[1]

"Hâlbuki o ölü yeryüzü (öldükten sonra tekrar dirilme hususunda) onlar için bir âyettir. Biz, ona hayat verir ve ondan daneler çıkarırız da onlardan yerler."[2] Oradan meyveler diriltip çıkarır, taneyi yeniden yarıp içinden bitkiler, meyveler, çiçekler çıkarır.

Allah bease fiilini bir de resulleri için kullanır**. "Andolsun ki biz 'Allah'a âbd ol(up kulluk ed)in ve tâğuttan (Allah'ın dışındaki herhangi bir şeye kulluk etmekten) sakının' diye (nasihat etmeleri için) her ümmete bir resul gönderdik."**[3]

[1] Rûm /24
[2] Yasin /33
[3] Nahl /36

Allah, resullerini vahiyle gönderince “bease” kelimesini kullanır. Bu kelimeyi kullanarak aslında “onlar da sizin gibi bir beşerdir; ama insanları onlarla diriltme, onlarla vahyimi gönderip öğretmek, kendimi onlarla tanıtmak, hayatın nasıl yaşanması gerektiğini öğretmek için içinizden resulleri seçip diriltir, çıkarırız” buyurur.

Allah “bease” fiilini kullandıysa resulünün gönlüne rahmetiyle tecelli edip önce onu diriltir sonra onunla diriltir, davet ettirir, yolu gösterir. Bu, kıyamete kadar bütün insanlar için böyledir. İnsanlar Allah’ın resulüne tabi olunca, onu dinleyince, onunla beraber sırât-ı mustakîmde yürüyünce onunla beraber dirilmiş, Allah onunla insanları diriltmiş olur. Bunda anlaşılmayan bir şey yoktur. Allah anlayalım diye her şeyi olduğu gibi net anlatır, yeter ki aklımızı kullanıp, düşünüp, tefekkür edelim. Nasıl ki bir öğretici olmadan bir şey öğrenemiyorsak veya herhangi bir mesleği öğrenmek için gidip ustasından öğreniyorsak bunu da böyle anlamak gerekir.

Allah, resulleriyle öğretir.

Peki, neyi öğretir?

Vahyini, muradını öğretir, bununla beraber kendini onunla tanıtır. İmanı, aşkı, muhabbeti, hikmeti onunla öğretip verir. Elbette ki herkes çabası, gayreti kadarıyla, onu hak ettiği, resule tabi olduğu, onunla beraber yürüdüğü kadarıyla kazanır. Resulü kabul etmeyenler ölü kalmayı tercih edenlerdir. Bu yüzden Allah âyet-i kerimede “içlerinden resullerimizi çıkarırız, diriltiriz” buyurmuştur.

Allah her bir kula dirilsin, âbd olsun diye mutlaka bu imkânı verir; çünkü kulunu bunun için yaratmıştır; ama kuluna tercih etme hakkını da vermiştir ve dirilip dirilmeme tercihi kulun kendisinindir. Kul tercih ettiği kadarıyla yolu yürüyebilir, iman

edebilir, kazanabilir, Allah yolunda cehd edip çaba, gayret sarf edebilir.

Allah nasıl ki âyetinde yağmura "rahmet" demiş, "Allah ölümünden sonra yağmur rahmetini indirip yeryüzünü onunla diriltir"[4] buyurmuşsa aynı şekilde Kur'ân'a, vahyine de "rahmet"[5] demiş, resulüne "âlemlere rahmet,[6] rauf ve rahim[7]" demiştir, dolayısıyla Allah, rahmet olan kitabını yine âlemlere rahmet olan resulüyle gönderip kullarını resulüyle diriltir.

"Ey iman (ettiğini iddia) edenler! (Allah ve resulü) Size hayat verecek şeylere (âyetlerimize iman etmeye) sizi davet ettiği zaman (hemen) Allah'a ve resul(ünün davetin)e icabet edin (ve dirilin)."[8] Allah böyle bir imkânı kulun önüne koyduğunda kulun hemen Allah'ın resulüne, vahyine sarılıp onunla dirilmesi gerekir.

Kul iman etmemişse ölüdür; ama iman edince Allah'ın aşkıyla, muhabbetiyle dirilir. Onun için iman edenler diri, etmeyenler ölüdür. Aşksız insan ölüdür; âşık, Allah ile diridir. Rabbine âşık olmayan, rabbini her şeyden, canından çok sevmeyen, rabbini her şeye tercih etmeyen, rabbinin sözünü, kelamını her söze tercih etmeyen ölüdür.

Resulullah (s.a.v.) Efendimiz *"Allah'ın, mahlûkatına, yarattıklarına karşı üstünlüğü her neyse Allah'ın sözünün de kullarının sözüne olan üstünlüğü odur"*[9] buyurmuştur. Allah'ın kelamının üstünlüğü böyledir. O hâlde Allah'ın kelamını, vahyini ona göre anlayıp kıymet, değer vermek, sevmek, ciddiye almak gerekir. Bu yüzden Allah bir konuda söz söylemişse artık söz

[4] Nahl /65
[5] En'am /157
[6] Enbiya /107
[7] Tevbe /128
[8] Enfâl /24
[9] Tirmizi, Fedailu'l-Kur'ân, 35; Dârimi Fedailu'l- Kur'ân, 6

bitmiştir, o, son sözdür ve onun dışında söz olmaz. Allah'ın mülkünde yaşıyor, onunla varlıkta duruyorsak o malikse, hayy ve kayyumsa, onunla diriysek bu durumda söz hakkı da sadece ona aittir. Bizim gibi olan, bize ne fayda ne de zarar verebilecek mahlûklara güvenir, onları Allah'ın önüne koyar, onların sözünü Allah'ın sözüne tercih edersek ebediyen kaybeder ve kendimizi en aşağıya indirmiş oluruz.

Bir kul düşünün ki Allah onu kendisi için, kendisine âbd olsun diye yaratmış, kendisiyle onu diriltmiş, kendinden ona hayat vermiş, varlık vermiş olsun; ama o çıkıp kendisi gibi olan birinin peşinden gitsin, kendisi gibi birinin sözünü, kelimesini Allah'ın sözüne, kelimesine tercih etsin. Kendisini yaratan, kendisinden varlık veren, hayat veren, zatıyla, sıfatıyla tecelli edip şereflendiren rabbini bıraksın, gitsin bir insanı ilâh edinsin -biri bir insanın söylediklerini Allah'ın söylediklerine tercih ederse onu ilâh edinmiş olur- insanların rızasını, sevgisini Allah'ın rızasına, sevgisine tercih etmiş olsun; yani onu ilâh edinmiş olsun, hiç bundan daha büyük akılsızlık, kendini küçümseme, kendi kendine bundan daha büyük bir haksızlık, zulüm, hakaret olabilir mi!

Allah âyet-i kerimelerde **"muhakkak ki Allah, insanlara hiçbir şekilde zulmetmez; fakat insanlar kendilerine zulmederler."**[10] **"(Allah'ın koyduğu sınırları çiğneyerek) kendinize zulmetmeyin."**[11] Zalimlerden olmayın, kendi kendinize yazık etmeyin, buyurur. Sizi dirilten Allah'tır. Allah, ölümünden sonra rahmetini indirip yeryüzünü diriltir.[12] Biri de iman etmemiş ya da imanını kaybetmişse ölüdür. Allah, rahmetini indirip onu da diriltir.

Hangi rahmetini indirir?

[10] Yûnus /44
[11] Tevbe /36
[12] Rûm /24

Vahiy rahmetini indirir, onunla dirilsinler diye resul nimetini indirir, ba'seder, aralarından bir resul çıkarıp diriltir. Bu, Allah'ın nimetidir, ikramıdır.

Eğer kulun gönlü rabbiyle beraber olursa, ona nazar ederse rabbinin ona sürekli rahmetiyle muamele ettiğini, rahmetinin onun için tecelli ettiğini görür ve buna şehadet eder; ama rabbine değil de insanlara bakıp kıyas yapar "şu niye şöyle oldu" deyip Allah'a göre değil de nefsine, insanlara göre hüküm verirse o zaman da Allah'ın kendisine nimet olarak gönderdiği resulünü kabul edemez, dolayısıyla Allah'ın resulüyle dirilemez.

Müşrikler iman etmediklerinde birçok şeyi sebep göstermiş, mesela "neden onun malı yok, mülkü yok, neden zengin değil, neden beraberinde bir melek yok"[13] ya da "bize bir mucize göstersin" demiş, Allah'ın resulündeki rahmeti görememişti. Allah onunla vahyini indirmişti; ama Allah'ın vahyini göremediler. İnsanı gördüler; yani kabuğu gördüler, özü, hakikati göremediler. Bu yüzden Allah âyet-i kerimede **"(kâfirler) dediler ki: Ona rabbinden (başkaca) mucizeler indirilmeli değil miydi? De ki: Mucizeler ancak Allah'ın katındadır. Ben ise sadece apaçık bir uyarıcıyım. Kendilerine okunmakta olan (bu) kitâbı sana indirmemiz onlara (mucize olarak) yetmedi mi? Muhakkak ki bu (Kur'ân)da iman eden (ve iman etmek isteyen) bir kavim için (sınırsız) bir rahmet ve nasihat vardır"**[14] buyurmuştur.

Mesele; söyleyene değil onun ne söylediğine bakmaktır. Onun söyledikleri kendisi için faydalı mıdır, zararlı mıdır, hak mıdır, bâtıl mıdır, daveti hakka mıdır, bâtıla mıdır, insan onunla beraber olunca kazanıyor mu kaybediyor mu? Onunla olunca, onu dinleyince, onunla beraber yürüyünce rabbine yaklaşıyor mu uzaklaşıyor mu, rabbinin rızasını kazanıyor mu kaybediyor mu? Yani imanına, kulluğuna, ebedi olarak Allah'a göre kazanıp

[13] Hûd /12
[14] Ankebût /50- 51

kazanmayacağına bakmalıdır. Yoksa beşer tarafına bakarsa yüz türlü bahane bulur ve asıl görmesi gerekeni göremez.

İblis, Âdem'e secde emrini aldığında ona secde etmemişti. Bununla ilgili olarak Allah âyet-i kerimede buyurur. **"Nihayet onu (bir insan suretinde yaratarak ona bir şekil verip) düzenlediğim ve ona rûhumdan nefhettiğim (üflediğim) zaman hemen onun için secdeye kapanın. Bunun üzerine bütün melekler (Allah'ın, rûhundan nefhettiği insana) topluca secde ettiler. Ancak (cinlerden olan) iblis hariç. O, kibirlendi ve (Allah'ın insana nefhettiği rûhu görmezden gelip secde etmediği için) kâfirlerden oldu. (Allah) Ey iblis! (Celâl ve cemâl tecellim olarak) İki elimle yarattığıma seni secde etmekten men eden nedir? Kibirlendin mi, yoksa yücelerden mi oldu(ğunu sanıyorsu)n, buyurdu. (iblis) Ben ondan daha hayırlıyım! Beni ateşten yarattın, onu ise çamurdan yarattın, dedi."**[15] Allah'ın söylediği başka, iblisin gördüğü başka şeydir. İblis Âdem'in manevi tarafını perdelemiş, onun yalnızca zahirine bakmıştı. Oysaki Allah, Âdem'in kalıbına, bedenine secde edin, dememiş, "ona rûhumdan nefhedince secde edin" buyurmuştu. İblis ise bedene, çamura takılıp "o, çamurdandır" demiş ve kendini üstün görmüştü.

İblisin durumuna düşmek istemiyor, hakkı, hakikati arıyorsan senin de Allah'ın resulünün zahirine değil onun sana neyi kazandırıp kaybettirdiğine bakman gerekir. Eğer onunla kazanıp kazanmadığına bakmaz, sadece zahiri şeylere bakarsan iblis gibi "ben ondan hayırlıyım, ben ondan daha iyi biliyorum. Allah bunu neden ona verdi" deyip itiraz edersin; çünkü hak olarak bakmamış, işin manevi tarafına, rûh tarafına bakmamış, sadece zahiri tarafa, bedeni tarafa, dünyevi tarafa takılmışsın. Allah bize iblisin durumuna düşmeyelim diye âyetleri öğretip beyan ediyor.

[15] Sad /72-76

Bize düşen; bizi rabbimize yaklaştıracak ve bize rabbimizin rızasını kazandıracak bütün imkânlara sarılmaktır. Nerde bir iyilik, güzellik, hayır varsa, onu almamız şarttır. Resulullah (s.a.v.) Efendimiz *"ilim Çin'de de olsa onu alın, öğrenin."*[16] *"Hikmet, mü'minin yitik malıdır (kaybetmiş malıdır). Onu nerde bulursa bulsun, kimden gelirse gelsin mutlaka onu alsın"*[17] buyurmuştur. Resulullah (s.a.v.) Efendimiz bize "sen kendine bak, rabbine bak, hikmeti, ilmi, rabbine yakın olmayı kazanmaya bak" diyor ve zahiri tarafa takılmamızı, rabbimizin rızasını kazanmamız için vesilelere sarılmamız gerektiğini bize öğretiyor.

Derdimiz kazanmak olursa kesinlikle kazanırız; çünkü derdimiz kazanmak olursa Allah yolunda cehd ederiz. Bir şey bize zarar verdiğinde ondan uzak duruyor, fayda verdiğinde de ona sarılıyorsak bu bizim Allah yolundaki cehdimiz, cihadımız olur. Allah da bize yolunu açar. Allah âyet-i kerimede **"bizim için cihad ed(ip mücadele ed)enlere gelince, elbette biz onları (rızamıza kavuşacakları) yollarımıza hidâyet edeceğiz"**[18] buyurmuştur. Allah'ın vaadi vardır. Yeter ki çabamız, gayretimiz olsun, Allah en son noktaya varacak yolu; rızasının, dostluğunun, cemalinin, Allah'a en yakın olmanın yolunu bize açar. Yeter ki samimi olalım, ciddi olalım, duamız hak olsun, gerçek olsun, Allah duamızı reddetmez.

Evet, Allah diriltir. Ölümünden sonra yeryüzünü diriltir, insanlar içinden peygamberler, resuller, nebîler, veliler diriltir. Onlar bizim için rahmet olur, biz de onlarla beraber diriliriz. Allah **"ey iman (ettiğini iddia) edenler! (Allah ve resulü) Size hayat verecek şeylere (âyetlerimize iman etmeye) sizi davet ettiği zaman (hemen) Allah'a ve resul(ünün davetin)e icabet edin (ve dirilin)"**[19] dediyse bu durumda Allah'ın vahyiyle diriliriz demektir.

[16] Câmiü's Sağir, 1 /310, Hadis No:640
[17] Tirmizi, İlim, 19; İbn Mâce, Zühd, 17
[18] Ankebût /69
[19] Enfâl /24

Bu yüzden Allah'ın vahyiyle ne kadar dirildiğimize bakmamız gerekir.

Allah'ın vahyi, âyetleri, isimleri kimin gönlünde, üzerinde, hayatında ne kadar tecelli etmişse o kişi o kadar diridir. Gerisi ölüdür.

Diri, hayy olan bir tek Allah'tır ve insan ancak Allah ile diridir. Bir, zahiri diri olmak, bir de manevi diri olmak vardır. Manevi diriliş; Allah ile, Allah'ın El Esmâu'l Husnâ'sıyladır. Allah'ın doksan dokuz ismi, El Esmâu'l Husnâ'sı, güzel isimleri, sıfatları vardır. Biri Allah'ın on ismiyle dirilmişse yüzde on diri, yirmi isimle dirilmişse yüzde yirmi dirilmiştir; ama doksan dokuz isimle dirilmişse yüzde yüz diridir. Hiç yüzde on diri olan ile yüzde yüz diri olan bir olur mu? -Elbette ki bir olmaz.

Bir kulun ne kadar diri olduğu nerden anlaşılır?

Bir insanın nasıl ki zahiri olarak bir işi yapma gücü, kuvveti varsa manevi olarak da işi yapma gücü vardır. Manevi olarak yüzde on diri olan biri Allah'ın emirlerini ancak yüzde on yerine getirebilir, Allah yolunda o kadar çaba, gayret sarf edebilir, cehd edebilir. Aynı şekilde Allah'ın yasak kıldığı şeylerden de yüzde on sakınabilir, ondan fazlasına güç yetiremez.

Bu konuşurken de böyledir. Allah âyet-i kerimede **"(resulüm!) şayet biz dileseydik o (münafık)ları(n iç yüzlerini) sana gösterirdik de sen onları (gerçek) yüzleriyle tanırdın. Andolsun ki sen, onları (şimdi dahi) konuşma tarzlarından tanırsın"**[20] buyurur. Bu durumda münafıklar konuşmalarından bellidir. Çünkü konuşunca gönüllerindekini söylerler, buna hâkim olamazlar. Onlar dilleriyle, hâlleriyle, fiilleriyle konuşurlar, bu da onların üzerinde anlaşılır; ama karşımızdakini anlamak için değil nefsimizi anlamak için bu âyete bakıp "ben, Allah ile ne kadar

[20] Muhammed /30

dirilmişim, gücümü rabbimden ne kadar alıyorum, onunla ne kadar diriyim, güçlüyüm" dememiz gerekir.

Aynı şekilde birinde Allah'ın Rahîm ismi yüzde yüz tecelli etmişse o kul yüzde yüz rahimdir, rahmet etmesi gereken her yerde rahmet eder. Tabi ki o kul en büyük rahmeti önce kendine yapmıştır. Kendini ateşe, Allah'ın azabına, gazabına atmaz, dalâlete düşmez, kendini korur ve her azasını, gönlünü, gözünü, kulağını, her şeyini Allah'ın rahmetinde kullanır, dolayısıyla Allah'ın rahmetinin içine girer. Bu her bir isim için böyledir; ama kul bir ismin hakkını yarı yarıya yapıyorsa mesela; Allah'ın Kerîm isminde gerekeni yarı yarıya yapabiliyorsa bu durumda Kerîm ismi onda yarım tecelli etmiştir; yani o isimde imanın yarısı yoktur. Sadece yarı yarıya iman etmiştir, Kerîm ismi kendisinde yarı yarıya dirilmiştir, bu nedenle Kerîm ismiyle ilgili bir işi de ancak yarı yarıya yapabilir.

Allah âyet-i kerimede **"onun isimlerinde ilhad edenleri (fıtratındaki Allah'ın isimlerini yok sayarak doğruluktan ayrılıp eğriliğe sapanları ve zalimleri) bırakın"**[21] buyurur. Allah, isimlerinde ilhad edenlerin hesabını onlara sorar. Yapmamız gereken şey; başkalarına değil, Allah ile, Allah'ın vahyiyle, isimleriyle ne kadar dirildiğimize bakmaktır. Unutmayalım ki bu âleme rabbimizi, kendimizi tanımaya, manevi olarak Allah ile dirilmeye gelmişiz.

"O, (siz daha yaratılmamışken) size hayat veren, sonra sizi öldürecek, sonra sizi (kıyamet günü tekrar) diriltecek olandır."[22] Bu dirilmenin biri manevi, biri zahiridir. İnsan zahiri olarak ölüyken Allah onu diriltir. Allah nasıl ki yeryüzünü ölüyken yağmur rahmetini indirip diriltiyorsa insanı da ölüyken diriltir. Zahiri olarak dirilmek ayrı, manevi olarak dirilmek ayrıdır. Kul manevi olarak iman edince dirilmiş olur; ama kul dirildikten; yani imandan

[21] Arâf /180
[22] Hacc /66

sonra inkâr eder, yalanlar, dünya hayatını tercih eder, yüz çevirirse Allah onun kalbini mühürler.

Neden?

Ölmüş de ondan! Böyle biri tabir-i caizse manevi olarak intihar etmiştir. Oysaki Allah onu imanla, aşkla, muhabbetle diriltmiş, bu ikramı ona yapmıştı. Kul bile bile Allah'tan yüz çevirip dünyayı, nefsini tercih edince gönlünü Allah'tan çevirmiş, o tecelliyi almayınca manevi olarak intihar edip ölmüştür. Allah da böyle bir kalbi mühürler.

Allah diriltir. Her bir kul, her bir mü'min Allah ile ne kadar dirildiğine bakmalıdır. Bu diriliş iman ile, Allah'ın vahyi ile, resulü ileyse bu durumda kulun bu dirilişi tatması gerekir. Ölüler bir şey tadamaz; ama diri olanlar iman ile, aşk ile dirildiği için aşkı, sevgiyi, muhabbeti, Allah'ı sevmeyi, Allah için sevmeyi, Allah için cihad etmeyi, çaba, gayret sarf etmeyi, rabbine yürümeyi, koşmayı tadarlar.

Allah âyeti kerimede **"(resulüm!) de ki: Eğer babalarınız, oğullarınız, kardeşleriniz, eşleriniz, aşiretiniz (akrabalarınız), kazandığınız mallar, kesada uğramasından korktuğunuz ticaret, (kendisiyle huzur bulup) razı olduğunuz meskenler size Allah'tan, resulünden ve onun yolunda cihad etmekten daha sevgili ise artık Allah (hakkınızda) emrini getirinceye kadar bekleyin! Ve (bilin ki) Allah, fâsıklar topluluğunu hidâyete erdirmez"**[23] buyurur. Allah'ın emrini bekleyin demek "sen ölüyorsun" demektir. Allah'ın emri aynı zamanda Allah'ın gazabı demektir. Mesela; Allah geçmiş kavimleri yok ettiğinde onlar için "Allah'ın emri geldiğinde"[24] buyurur. Allah'ın emrinin gelmesi helâk vakti geldi demektir. Allah'ın emri geldiği zaman Allah onları artık yeryüzünden siler, onların başlarına taş yağdırıp helâk eder,

[23] Tevbe /24
[24] Hûd / 58, 66, 82

bir sayhayla helâk eder, suda boğup helâk eder, rüzgârı estirip helâk eder ya da göğü gürletip helâk eder.

Allah, resulü ve Allah yolunda cihad etmek sizin için her şeyden daha sevgili değilse bilin ki manevi olarak ölüyorsunuz ve helâk emri geliyor! Allah bizi kaybetmeyelim diye uyarıp ikaz ediyor!

Allah bizi kendine, manevi olarak dirilmeye davet ediyor. Bizim de öyle bir gönle sahip olmamız lazım ki Allah'ı, resulünü ve Allah yolunda cihadı her şeyden çok sevmeliyiz. Böyle değilsek gönlümüzde, imanımızda, rabbimizi, kendimizi, hayatı anlamada, tanımada bir sorunumuz vardır. Daha rabbimizi de kendimizi de hayatı da anlamamışız demektir.

Evet, Allah bizi kendisini, resulünü sevmeye, Allah'a gitmeye, Allah'ın rızasını kazanmaya, bunun için çaba, gayret sarf edip cehd etmeye, cihad etmeye davet ediyor. Önce seveceğiz ki Allah için cehd etme gücümüz olsun; çünkü Allah'ı sevince rabbimizin kelamını dinlemeyi, rabbimize gitmeyi, ona itaat etmeyi, rabbimizin sevgisini, rabbinin bizi sevmesini sever ve bunun için gerekeni yaparız.

Aynı şekilde Allah'ın resulünü sevince onun gibi yapmayı, onun gibi olmayı, onun gibi rahmet olmayı, onun gibi iman edip rabbimize âşık olmayı, teslim olmayı, rabbimiz için kurban etmeyi, kurban olmayı, Allah yolunda cehd etmeyi, cihad etmeyi severiz. Sevdiğimizin sevgisine kavuşmak, onun sevgisini, yakınlığını kazanmak için çaba, gayret sarf ederken bu sevgimiz, imanımız bize güç, kuvvet olur. Allah da bizim çabamızı, gayretimizi, imanımızı sever.

Eğer Allah'ı ve resulünü seversek bu ikisinden meydana gelen sonuç Allah yolunda cehd etmektir. Allah'ın, kulu üzerinde sevdiği de kulun bu imanıdır. Kulun imanı kazanmak ve rabbinin kendisini sevmesi için gösterdiği bu çaba, gayreti Allah için

cihaddır, cehddir. Zaten kulun gücü bir şeye yetmez; ama kul bu çabası, gayretiyle kazanır ve Allah ona kulluğunu yapma imkânı verir. Öyle ki olmayacak işleri dahi ona yaptırır. Yapan Allah'tır; ama işi kulunun üzerinden yapar. Kul da işi rabbinin yaptığına, rabbinin yakınlığına, kazanması için kendisine nasıl muamele ettiğine şahid olur. Böylelikle rabbini tanır, sever ve rabbine âşık olur.

Kul kendisini yaratan rabbine dışarıdan mı âşık olur? -Hayır, zaten Allah'ın, kuluna nefhettiği rûh, rabbine âşıktır; ama kul ile ona nefhedilen rûh arasında perdeler vardır. Arada bu perdeler olduğu için kul onu hissedemez. İnsan hakikatini; yani rûhu ne kadar hissediyorsa o kadar diridir, o hakikat ne kadar perdelenmişse o kadar da ölüdür. Bütün perdeler aralanınca Allah'ın nefhettiği rûh, El Esmâu'l Husnâ'nın güzelliği, aşk kulda tecelli eder. Diğer bir ifadeyle kulun hakikati kendisinde tecelli etmiş, Allah'ın nûru, güzelliği, zatıyla, sıfatıyla tecellisi onun üzerinde açığa çıkmış olur.

Herkes "ben ne kadar diriyim ne kadar da ölüyüm" deyip kendine bakmalıdır. Eğer kulun Allah için çaba göstermeye gücü yetmiyorsa dirilmesinde bir sorun vardır. Dirilmesinde sorun varsa Allah'ın âyetlerini dinlemesinde, anlamasında, tefekkür etmesinde, tedebbür etmesinde, tefakkuh etmesinde bir sorun var demektir. Kul âyetleri düşünmemiş, anlamaya çalışmamış ya da nefsi ona o kadar perde olmuş ki rûhun güzelliği, rabbini istemesi onun gönlüne aksetmemiş, bu yüzden de kul, Allah için çaba gösterme gücünü kendinde bulamamıştır; yani Allah yolunda cehdi her şeyden daha çok sevmemiştir. Kul, Allah'ı sevmiş olsaydı onun yolunda cihadı da, cehdi de, çabayı da, gayreti de her şeyden çok severdi.

İnsana manevi olarak kazandıran şey Allah için yaptığı cehddir, çabadır, gayrettir. Zaten bu yüzden dünyadayız. Hem imtihan için hem de rahmet olmak, iman etmek, rabbimizi,

kendimizi tanımak, bilmek, manevi olarak büyümek, kendi varlığımızı, Allah'ın bize nefhettiği rûhu tatmak için bu âlemdeyiz. Bununla beraber Allah'ın muradı üzerimizde gerçekleşsin, Allah'a dost olalım, yakın olalım, sevgili olalım diye bu âlemdeyiz. Hepsi birdir ve aynı kapıya çıkar.

Bütün söylediklerimizin hepsini bir araya toplasak sadece iki kelimedir; o da lâ ilâhe illallahtır. Bundan başka bir şey söylemiyor, sadece "lâ ilâhe illallah" diyoruz; yani hepimiz bu âleme rabbimizi, ilâhımızı tanımaya, "lâ ilâhe illallah" demeye, "Allah" demeye gelmişiz.

Dirilerle beraber olanlar onlarla beraber diridir, ölülerle beraber olanlar da onlarla beraber manevi olarak ölüme doğru yol alır ve gittikçe ölür. Allah'ı sevenlerle beraber olunca diriliriz, başka şeyleri sevenlerle beraber olunca da yavaş yavaş onların hâline bürünüp ölürüz. Bu yüzden Allah âyet-i kerimelerde **"sizin dostunuz ancak Allah'tır, resulüdür ve iman edenlerdir."**[25] **"Andolsun ki (Allah), size (bu) kitâbta, Allah'ın âyetlerinin inkâr edildiğini ve onlarla alay edildiğini işittiğiniz zaman onlar bundan başka bir söze dalıncaya (konuyu değiştirinceye) kadar onlarla beraber oturmayın, yoksa siz de onlar gibi olursunuz' diye (bir hüküm) indirmiştir"**[26] buyurmuştur.

Biraz derin, ince düşünmeye çalışmamız lazım. Biri Allah'ın "doğru" dediğine "doğru" demez, "yanlış" dediğine "doğru" derse, tabi bunu sadece diliyle söylemesi gerekmez, hâliyle, tavrıyla dünyayı daha çok seviyorsa, Allah âyet-i kerimede **"bu dünya hayatı bir eğlence ve oyundan başka bir şey değildir. Şüphesiz âhiret yurdu ise, işte asıl hayat odur. Ne olurdu (bunu) bil(ip idrak et)selerdi"**[27] buyurduğu hâlde o kişi dünyayı tercih edip dünyanın güzelliğini, dünyayı kazanmanın ne kadar önemli

[25] Mâide /55
[26] Nisâ /140
[27] Ankebût /64

olduğunu anlatmaya çalışıyorsa, "kıymetimiz, değerimiz, şerefimiz malımıza, mevkimize göredir" diyorsa o kişi Allah'ın âyetleriyle mücadele ediyor ve Allah'ın âyetlerini hükümsüz bırakmaya çalışıyor demektir. İşte, böyleleriyle beraber olunca biz de onlar gibi olur, bunun sonucunda da imanımızı kaybederiz.

Evet, ölülerle beraber olunca onlarla beraber ölür, ölüme sürükleniriz; ama dirilerle beraber olunca da yavaş yavaş diriliriz. Onlarla beraber olunca bir de bakarız ki rabbimizi sevmeye, zikretmeye, ciddiye almaya başlamışız. Hatta iman edenler, dirilenler bunu tatmışlardır. Mesela; daha önce bizde böyle bir hâl yokken onlarla beraber olunca bir de bakarız ki rabbimize şiir okumaya, ilâhi söylemeye başlamışız. Bir şarkı, türkü dinlerken bile ağlayıp rabbimizi hatırlarız; çünkü rûhumuzla aramızdaki perde kalkmıştır, biz de dirilmeye, canlanmaya, kendimizi hatırlamaya başlamışız.

Hatta böyle biri bir beşer olarak bazen saçma sapan konuşabilir. Saçma sapan derken konuştuğu kelimeler huzura layık değildir; ama bir beşer olarak o aşk sarhoşluğuyla sevgisini ifade etmek için bazen saçma konuşabilir. Mesela; bir kardeşimiz "ben yolda yürürken rabbime 'seni seviyorum' deyip öpücük atıyorum. Bu doğru bir şey midir" diye soru sormuştu. Tabi ki bu onun elindeki bir hâl değildir. Şimdi buna "yanlış" denir mi? - Denmez, ne kadar güzel bir şey! Kardeşimiz dirildiği için sevgisini, Allah'a olan imanını, aşkını, muhabbetini öyle ifade etmiştir.

Biri rabbi için ağlayıp gözyaşı dökebiliyorsa o kul kalp katılığından kurtulmuştur. O gönle Allah'ın rahmeti, mağfireti tecelli etmiştir. Rabbi ona muhabbet ve rahmet nazarıyla nazar etmiştir. O da günahından, yanlışından, ters tarafa gidişinden, hayatı yanlış yaşadığından dolayı ağlamaya başlar. Bu, Allah'ın saf ikramıdır, Allah'tandır; ama Allah bunu bir vesileyle yapmıştır. O kul da bu vesileyle beraber olduğu için rabbinin sevgisini, yakınlığını tatmış ve rabbini, rabbinin rızasını istemeye

başlamıştır. Vesileyle beraber olup Allah'ın bu ikramını tadanlar bu nimetlerin bir vesileyle geldiğini bilirler. Bu vesile de Allah'ın nimet verdiği bir kulla; yani peygamber vârisi bir Mürşid-i kâmille beraber olmaktır.

Evet, dirilmek lazım. Allah'ın resulü bizi Allah ile, Allah'ın vahyiyle dirilmeye davet eder; yani aslında dirilmeye davet eden Allah'tır. Allah, kuluna "resulüm sana kendisine vahyettiğimi söyleyecek, anlatacak, benim adıma konuşacak, sen de onu dinle, ben seni onunla diriltirim. O diri olduğu için onunla beraber olup dirilmen gerekir" buyuruyor.

Allah âyeti kerimede **"mü'minler ancak o kimselerdir ki Allah zikredil(ip anıl)dığı zaman (haşyet ve muhabbetle) kalpleri titreyen, kendilerine Allah'ın âyetleri okunduğunda imanlarını (Allah'a olan haşyet ve muhabbetlerini) artıran ve yalnız rablerine tevekkül eden kimselerdir"**[28] buyurur. İmanlarını artırırken dirilmelerini artırırlar. Dikkat edilirse Allah "onlar Allah'ın âyetlerini okuduğunda" değil "kendilerine Allah'ın âyetleri okunduğunda" buyurmuştur. Yani diri biri onlara âyetleri okuduğunda âyetler onların imanını artırır. Ancak diri bir kul âyetleri okuyunca insan âyetlerle dirilebilir.

Diri olanlar; Allah ile beraber olanlardır, Allah'ın aşkıyla, muhabbetiyle yanıp tutuşanlardır, her hâlükârda rabbinin hesabını yapanlardır.

Kul ne kadar dirilmiş olsa bile sonuçta beşerdir, yanlış da hata da eksik de yapar, manevi olarak düşer; ama her anda ve her hâlükârda "Allah" der, "rabbim Allah'tır" der, "seni seviyorum ya rabbi! Sen benim rabbimsin, ben de senin kulunum, âşığınım. Benim bana ait bir varlığım, bana ait bir hayatım yoktur. Varlığım da, hayatım da senindir, sana aittir. Ben sadece sana gelmek, sana yakın olmak için çırpınıyorum. Zayıflığımı, acizliğimi, eksikliğimi,

[28] Enfâl /2

hatamı, kusurumu, günahımı da bana verdiğin nimetlerini de itiraf ediyorum. Sana gerektiği gibi şükredemediğimi, hamd edemediğimi, hiçbir ibadetimin huzuruna layık olmadığını, hepsinin yarım yamalak olduğunu, imtihanlara sabredemediğimi biliyorum; ama seni seviyorum, benim sevdiğim, istediğim sensin. Her şeyim, hatta canım sana kurbandır, yoluna fedadır" der. Böyle söyleyenler mü'mindir, âşıktır, diridir!

Böyle biri dirilmiştir; ama yine de çamurun içindedir! Çamuru yavaş yavaş yıkayacak ve onu yavaş yavaş temizleyeceğiz inşallah. O da düştüğünde kalkıp bir daha yıkanacak, bir daha tövbe edecek, istiğfar edecek, rabbine sığınacak. Yoksa dirildi diye tertemiz olmuş, nefsin bütün perdelerini geçmiş olmaz; ama ne durumda olursa olsun diridir, mü'mindir, âşıktır, rabbine teslimdir! Bununla beraber her hâlükârda bir beşerdir, melek olmaz. Dirilse de, takvâ sahibi olsa da, muhsin olsa da yine bir beşerdir. Nefsi temizleme, tezkiye etme yolculuğunu tamamlamadıkça manevi olarak düşmeye, yanlış yapmaya devam eder; ama mü'mindir, hatasını, kusurunu, yanlışını itiraf eder, yanlışı asla Allah'a mâl etmez, kendini levm eder, kınar ve "ben yanlış yapıyorum" der.

Allah ile dirilen bir kul, rabbinin güzelliğini görmüş, onun ikramına, efâline, El Esmâu'l Husnâ'sına, aynı şekilde kendi acziyetine ve nefsinin bütün şiddetiyle kötülüğü emrettiğine şahid olmuştur. Hz. Yûsuf (a.s.)'ın **"ben nefsimi temize çıkarmıyorum; çünkü rabbimin merhamet ettiği hariç nefis sürekli kötülüğü emreder"**[29] buyurduğu gibi o da böyle peygamberi bir duruşa sahiptir.

Her hâlükârda "hasbinallahu ve ni'mel vekil" der. Arada bir düşer, sarsılır; ama hemen ayağa kalkıp "vekil olarak Allah bana yeter. O ne güzel vekildir" der; çünkü rabbiyle diridir, rabbiyle diri

[29] Yûsuf /53

olduğundan dolayı kendini kendine ait görmez, kendini Allah'a ait görür. Bu yüzden Allah'a güvenir, ona tevekkül eder ve kendini ona bırakır; ama biri Allah ile diri değilse kendini ona bırakamaz "ben kendi kendimle diriyim" der ve kendini Allah'a ait görmez. Bu da Allah ile diri olmadığı içindir.

Evet, ulaşabildiğimiz her memlekete, her şehre, her eve, her gönüle davetimiz vardır. Herkesi Allah ile, Allah'ın vahyiyle, aşkla dirilmeye, nefsimizden, benliğimizden kurtulup "Allah" demeye davet ediyoruz.

Kimin malı, mevkisi ne olursa olsun, kendini manevi olarak nerede görürse görsün, kimlerin önünde yürürse yürüsün ya da yürüdüğünü zannederse zannetsin, kendini ister âlim, ister veli, ister şeyh, ister mürşid, ister mehdi olarak görsün hiç fark etmez, buyursunlar tanışalım. Eğer bizimle dirilmezlerse hesabını bize sorsunlar. Kendilerine, gönüllerine, nefislerine baktıklarında Allah ile ne kadar dirildiklerini anlarlar. Biri zaten rabbini ciddiye alıyorsa mutlaka dirilmenin ne demek olduğunu anlamıştır, dolayısıyla dirilmek için her ne gerekiyorsa yapar.

Allah Kıyamet günü gönlümüzdekini bir kitap olarak açar. Allah bizi bilir, biz de kendimizi biliriz. Herkes ne kadar diri olduğunu, Allah ile ne kadar güçlü olduğunu, Allah'a ne kadar kul olduğunu veya olamadığını bilir. Bu nedenle kendi kendimizi kandırmaya gerek yoktur.

Elbette ki diri olanlar vardır. Bulunduğu yerde insanlar onlarla dirilir. Allah'a davet eden, dirilmeye davet eden, kulluğa davet eden, rabbinin muradı üzerinde gerçekleşsin diye insanları Allah'a davet eden kullara selam olsun. Allah ile dirilmiş olanlara, "rabbim Allah'tır" diyenlere dirilmeleri mübarek olsun.

Allah'ın selamı, rahmeti, bereketi bütün kardeşlerimizin, mü'minlerin, Müslümanların üzerine olsun.

Evet, hep beraber bease “diriltti, çıkardı, ölümünden sonra diriltti” fiilini anlamaya çalıştık.

Allah bizi manevi olarak ölenlerden eylemesin inşallah. Allah bizi dirilmek için her türlü imkânı kullanıp Allah için çaba, gayret sarf edenlerden eylesin. Allah bizi vahyiyle, resulüyle dirilttiği kullarından eylesin. Allah bizi zatıyla, sıfatıyla dirilttiği kullarından eylesin inşallah.

Allah hepinizden razı olsun.

59.Bölüm

EUZUBİLLAHİMİNEŞŞEYTANİRRACİM
BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Elhamdulillahi rabbil âlemin esselatu vesselamu aleyke ya seyyidel evveline vel ahirin ve ila cemiil enbiyayi vel murselin ve ila cemiil evliyai vel hamdulillahi rabbil âlemin.

Hep beraber Allah'ın El Efâlu'l Husnâ'sını anlamaya ve rabbimizi onun bize olan muamelesinden tanımaya çalışıyorduk.

Kul, rabbini efâlinden tanımayınca esmâsını, isimlerinin tecellisini de anlayamaz, dolayısıyla rabbini tanıyamaz ve tanımadığı bir ilâha, rabbine iman edemez. Biz de hep beraber El Efâlu'l Husnâ ve Aşk sohbetlerini yapıyoruz ki rabbimizi tanıyalım, anlayalım ve rabbimize iman edelim.

Geçen sohbetimizde bease "diriltti, çıkardı, ölümünden sonra diriltti" fiilini anlamaya çalışmıştık, bu sohbetimizde ise sıra temme "tamamladı" fiilini öğrenmeye, anlamaya çalışacağız inşallah.

Âyetleri okurken Allah'ın nasıl tamamladığını ve bizden tamamlamayı nasıl istediğini öğreneceğiz inşallah.

EUZUBİLLAHİMİNEŞŞEYTANİRRACİM
BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

"Hani bir zamanlar Yûsuf, babası (Yakûb)a demişti ki: Ey Babacığım! Gerçekten ben (rüyamda) on bir yıldızla Güneş'i ve Ay'ı gördüm. Gördüm ki onlar bana secde ediyorlardı. (Babası Yakûb) Yavrucuğum, dedi. Rüyanı (sakın) kardeşlerine anlatma sonra sana (şeytanın verdiği vesvese ve) bir hile ile tuzak kurarlar; çünkü şeytan, insana apaçık bir düşmandır." İnsan, şeytana uyunca hem kendine hem de başkalarına zulmeder ve kaybeder.

“İşte böylece rabbin seni seçecek, sana (rüyada görülen) olayların yorumunu öğretecek ve daha önce ataların İbrâhîm ve İshâk’a nimetini tamamladığı gibi sana ve Yakûb soyuna da nimetini tamamlayacaktır. Muhakkak ki rabbin alîmdir, hakîmdir (her şeyi ve herkesi bilen, her işinde hikmet ve hayır olandır).”[1] Allah nimetini tamamlar.

“Andolsun ki Yûsuf ve kardeşlerin(in kıssasın)da (almak) isteyenler için (nice) âyetler (ibretler ve dersler) vardır.”[2] Allah ibret almamızı, ders almamızı istiyor. Biz de hep beraber ibret alacağız, almaya çalışacağız inşallah.

Evet, Allah nimetini tamamlar. Allah sadece Hz. Yûsuf (a.s.) için değil, her bir kul için nimetlerini tamamlamayı diler. Demek ki Allah önceden takdirini yapıp nimetini her bir kula tamamlamayı dilemiş; yani senaryoyu yazmıştır.

Allah takdirini yapmıştır. Allah’ın takdiri; nimetini tamamlamaktır. Yeter ki kul güzel yapmaya çalışsın. Bu yüzden Allah âyet-i kerimede **“biz, muhsinleri (güzellik yapıp güzel olanları) böyle mükâfatlandırırız”**[3] buyurur. Eğer biri Allah’ın mükâfatına nail olmamışsa güzel yapmadığı, güzel düşünmediği, Allah ile güzel olmaya çalışmadığı içindir.

Her bir kul kendi hayatına baktığında Allah’ın kendisine nimetlerini tamamlamak için nasıl imkânlar verdiğine şahid olur. Buradaki tek şart; güzel yapmaktır. Güzel yapmayanlar, Allah ile güzel olmak istemeyenler, Allah’a göre güzel olmak istemeyenler; hüsrana uğramış, Allah’ın kendisi için takdir ettiğini, tercih ettiğini tercih edememiştir. Allah’ın kendisine nimetini tamamlamak için yaptığı muameleyi anlamamış ya da kabullenememiş, ciddiye almamış ve kendisi için başka bir hayat tercih etmiştir. Böylelikle

[1] Yûsuf /4-6
[2] Yûsuf /7
[3] En’âm /84

nimet onun üzerinde tamamlanmamış, aksine nimeti, rabbini, güzelliğini kaybetmiştir. Bu duruma düşmemek için Allah bize "Hz. Yûsuf (a.s.)'ın kıssasına bakarak ibret alın, Allah âlim ve hâkimdir. Allah hikmet sahibidir, her işinde hikmet vardır ve her şeyi bilendir, her şeyi bilerek yapar" buyuruyor.

Allah her bir kula nimetini tamamlamayı diler. Kul hikmetle bakıp Allah'ın muradını anlamaya çalışınca "rabbim bana bu muameleyi neden yaptı, benim burada ne anlamam lazım" deyip Allah'a, Allah'ın âyetlerine, vahyine, Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'e göre bakınca Allah'ın muamelesini anlar. Aynı şekilde Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'in ve diğer peygamberlerin yaşadıklarına bakınca Allah'ın muamelesini onlar üzerinden anlar. Allah zaten peygamberlerin hayatını iman edenlere ders ve ibret almaları için anlatmıştır. Nazar edenler, bakanlar mutlaka bu hikmeti, ibreti görür. Sonra peygamberlerin hareket ettiği gibi hareket edip, düşündükleri gibi düşününce onların kazandığını kazanır. Allah her bir kula böyle bir takdir yapmıştır.

Bilmemiz lazım ki kulun başına gelen her şey Allah'ın kendisi üzerindeki nimetini tamamlaması içindir. Kul, Allah'ın muamelesine "neden, niçin" deyip isyan eder, cahilce bakar, gözünü kapatıp Allah'ın muradını görmez, anlamaz, Allah'ın vahyini işitmezse bu durumda Allah'ın muamelesine, efâl tecellisine, nimetini tamamlamayı dilemesine gözünü, kulağını, kalbini, gönlünü kapatmış olur. Kapattığı için de şeytan ona başka vesveseler verip feryad ettirir, isyan ettirir, Allah'a itiraz ettirir, kul da şeytana uyup hikmetle bakmayınca şeytanla beraber kaybedenlerden olur.

Her bir kulun "rabbim bana nerde ve nasıl bir muamelede bulunmuş, hikmeti, muradı nedir, nimetini nasıl tamamlamayı dilemiş" diye kendi hayatına bakması, bununla beraber Allah, kendisi üzerindeki nimetini tamamlasın diye Allah'ın emrettiği, sevdiği gibi yapıp rabbine karşılık vermesi lazım. Rabbinin ona

"seni seviyorum, nimetimi tamamlamayı diliyorum. Haydi, kulum güzel yap, haydi büyü, haydi sabret, haydi bunu anla, bunu tanı" derken onun da rabbine "seni seviyorum ya rabbi! Allahumme lebbeyk; emrindeyim ya rabbi! Ben senin kulunum, senden başka ilâh yoktur. Benim ilâhım, mabudum, maşukum, istediğim, sevdiğim sensin. İyyâke na'budû ve iyyâke nestaîn" demesi lazım. Öyle ki rabbinin hitabına doğru cevap vermiş ve Allah'ın nimeti onun üzerinde adım adım tamamlanmış olsun.

İnsanın üzerinde Allah'ın nimeti tamamlanınca kul kemale erer. Allah, vahyini tamamladığında Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'e **"bugün sizin için dininizi kemale erdirdim, üzerinizdeki nimetimi tamamladım"**[4] buyurmuştur. Allah, nimetini Kur'ân ile tamamlamıştır. Eğer vahiy tamamlandıysa, din tamamlandıysa, nimet kemale erdiyse o hâlde ne zaman Allah'ın vahyi üzerimizde, gönlümüzde tecelli eder, Kur'ân gönlümüzde imana dönüşür, kemale ererse işte o zaman biz de Kur'ân ile kemale ermiş, canlı Kur'ân olmuş, kâmil manada mü'min, Müslüman olmuş, Allah'a yakın, dost olmuş oluruz, dolayısıyla Allah'ın dini üzerimizde kemale ermiş ve Allah'ın nimeti üzerimizde tamamlanmış olur.

Demek ki nimet Kur'ân'mış! Kur'ân ile dirilip, kemale erip onunla nimetin üzerimizde tamamlanması gerekiyormuş! Allah'ın âyetleri bir kulun gönlüne iner, tecelli ederse, kul, rabbini rabbinin vahyinden tanır, anlarsa, rabbinin kelamını, sözünü sever ve onun emrettiği, sevdiği gibi yapmaya, olmaya çalışırsa Hz. İnsan olur.

Nasıl ki Allah, peygamberlerini vahyiyle, âyetleriyle, kitaplarıyla kemale erdirmişse bütün insanlar için de aynı şey geçerlidir. Bütün insanlar ancak Kur'ân ile kemale erer ve Kur'ân ile Allah'ın nimeti üzerlerinde tamamlanır. Allah, kâmil manada dinini kemale erdirmiş, nimetini her bir kulu için tamamlamış,

[4] Mâide /3

vahyi onun önüne koymuş "haydi kulum onunla diril, kemale er, nimet üzerinde tamamlansın" demiştir. Nimet, kulun üzerinde tamamlanınca Allah'ın nefhettiği rûh, hakikat ortaya çıkar, dolayısıyla kul kendini, rabbini tanır. Allah da onun üzerindeki nimeti tamamlamış olur.

Allah neden nimetini tamamlamayı dilemiştir? -Çünkü Allah âlim ve hâkimdir, her şeyi bir hikmetle yapandır ve takdiri, hükmü öyle vermiştir. Hikmet; Allah'ın, kulu üzerindeki muradıdır. Allah'ın bu muradı da kulun kemale ermesidir, üzerindeki nimetin tamamlanmasıdır, Allah'a yakın, dost olmasıdır.

"Sonra (Yahudilerden) güzellik yapanlara (nimetimizi) tamamlamak, her şeyi (birer birer) açıklamak, bir hidâyet ve bir rahmet olmak üzere Mûsâ'ya kitabı (Tevrât'ı) verdik ki onlar rablerine kavuşacaklarına iman etsinler."[5] Rabbimizin huzuruna varacağımıza iman ettiysek o hâlde Allah'ın nimetlerine, ikramlarına sarılır, hidâyet yolunda, sırât-ı mustakîm yolunda olmak, hidâyete ermek, Allah'ın rahmetinin içine girmek ve rabbimizin bize açıkladıklarını anlamak için çaba, gayret sarf ederiz. Böyle olunca da Allah üzerimizdeki nimetlerini tamamlar.

Allah'ın her bir kul için yaptığı bir takdir vardır. O kul nerde olursa olsun, kimlerle beraber olursa olsun, neyle meşgul olursa olsun, Allah onun üzerindeki nimetlerini tamamlamayı dilemiştir ve tamamlar. Kul ya bu nimetleri tercih eder, alır, kabul eder ya iblisin, şeytanın verdiği vesveseye ya da şeytana uyanların sözlerine bakar veya kendi nefsini dinler ve nefsinin kendisine söylediğini tercih eder. Neticede hepsi aynı kapıya çıkar. Sonuçta yine şeytana uymuş, şeytandan gelen vesveseyi söylemiş, tercih etmiştir. Allah, **"andolsun ki insanı biz yarattık ve nefsinin ona ne vesvese verdiğini biliriz; çünkü biz ona (hayat veren) şah damarından (ve kendi varlığından) daha yakınız"**[6] buyurmuştur.

[5] En'âm /154
[6] Kaf/16

Yani Allah kimin neyi tercih ettiğini bilir ve buna göre ona muamelede bulunur.

Her kul, Allah'ın nimetini almak için rabbinin kendisinden ne istediğini, nasıl yapması gerektiğini ve Allah'ın neyi neden emrettiğini anlamaya çalışmalı, rabbini dinlemeli, gönlünü rabbine, rabbinin vahyine açmalıdır. Öyle ki Allah'ın istediği, razı olduğu gibi yapsın ve Allah onun üzerindeki nimetini tamamlasın.

Allah, Kur'ân'ı tamamlayınca **"bugün sizin için dininizi kemale erdirdim, üzerinizdeki nimetimi tamamladım"**[7] buyurmuştu ya işte Allah, Kur'ân'la dinimizi kemale erdirmiştir.

Din; hayat biçimi demektir. Hem zahiri olarak hem de gönül âlemimizde yaşarken, düşünürken, tefekkür ederken, bir bilgiye sahip olurken, o yaşantımızı, düşüncemizi, bilgimizi mutlaka Kur'ân'ın şekillendirmesi, inşâ etmesi gerekir; yani hem gönül âlemimizde hem de dışarıda Kur'ân'a göre yaşamamız gerekir ki dinimiz kemale ersin. Eğer hayatımızın, gönlümüzün herhangi bir yerinde Kur'ân'a ters düşersek Allah'ın dini üzerimizde tamamlanmamış, böyle olunca nimet de üzerimizde tamamlanmamış olur; ama Kur'ân hayatımızın her anını ihata edip kapladıysa, biz de hayatı Allah'a göre yaşadıysak o zaman Allah'ın dini üzerimizde kemale erer, biz de Allah'ın dinini kâmil manada yaşamış oluruz. Böyle olunca Allah'ın nimetleri de üzerimizde tamamlanır.

Nimet, peygamberlerin kazandığı nimettir ve Allah'ı bilme, tanıma, Allah'a iman etme, âşık olma, âbd olma, onun sevgisini kazanmak için çaba, gayret sarf etme, Allah'a karşı takvâ sahibi olma, kendi acziyetini, rabbinin de azametini bilip onun huzurunda boyun bükme, rükû etme, secde etme nimetidir. Bununla beraber her şeyi rabbinden isteyip gönlüne rabbinin tecelli etmesi ve onun rahmetinin içine girmek için dua olma,

[7] Mâide /3

Allah'ı davet etme, Allah ile güzel olup Allah'a göre güzel yapma nimetidir. İşte, nimet budur!

Peki, Allah'ın zahiri olarak yaptığı ikramlar da nimet midir?

Evet, nimettir; ama bunlar nimetin hakikati, aslı değildir. Hakiki nimetleri kazanmak için birer vesiledir. Zahiri nimetler ile ahiretimizi, Allah'ın rızasını kazandığımızda onlar bizim için nimet olmuş olur. Eğer onlarla Allah'ın rızasını kazanmazsak bu defa onlar nimet olmaktan çıkıp başımıza bela olur, bize zahmet olur, eziyet olur.

"İslam'a (her iki dünyada da selamet ve kurtuluşa) davet edildiği hâlde Allah hakkında yalan uydurup iftira edenden daha zalim kim vardır! Allah, zalimler topluluğunu hidâyete erdirmez."[8] Zalimler İslam'a, Allah'a teslim olmaya, iman etmeye, kul olmaya davet edildikleri hâlde bunu kabul etmez, Allah'ın "hak" dediğine "hak," "bâtıl" dediğine "bâtıl" demez, tam tersine "bâtıl" dediğine "hak," "hak" dediğine de "bâtıl" der ve Allah hakkında yalan uydururlar. Bundan dolayı Allah onları hidâyete erdirmez.

"Onlar ağızlarıyla (kötü söz ve iftiralar ederek) Allah'ın nûrunu söndürmek istiyorlar; ama kâfirlerin hoşuna gitmese de Allah nûrunu tamamlamayı murad etmiştir."[9] Allah'ın "hak" dediğine "bâtıl," "bâtıl" dediğine "hak," "doğru" dediğine "yanlış," "yanlış" dediğine doğru demek Allah'ın nûrunu söndürmeye çalışmak demektir. Böyle yapanlar kâfirdir ve onlar istemese bile Allah, nûrunu iman edenlere, gönlünü Allah'a, imana, İslam'a açanlara tamamlayacaktır.

Biri İslam'a çağırıldığı hâlde Allah'a karşı yalan uydurup hakkı, hakikati inkâr eder, kendisine göre başka doğrular getirip "ben, bence, bana göre" ya da "birilerine göre" derse İslam'ı kabul

[8] Saff /7
[9] Tevbe /32

etmemiş, Allah'a teslim olmayı reddetmiştir. Dolayısıyla kelimelerle Allah'ın "hak" dediğinin bâtıl olduğunu ispatlamaya, kendi söylediğinin de hak olduğunu savunmaya, yalan söyleyip karşısındakini kandırmaya çalışarak ağzıyla Allah'ın nûrunu söndürmeye çalışmış olur. Kâfirler, hakikati örtenler, zalimler, ağızlarıyla Allah'ın nûrunu söndürmeye çalışanlar, Allah'a karşı yalan uyduranlar istemeseler de Allah nûrunu tamamlayacaktır.

Bütün insanlar bir mü'mine karşı o mü'minin kazanmasını istemese de Allah o kul için nûrunu tamamlar, hatta bütün insanlar bir araya da gelse buna mâni olamazlar. Onun için kul, ne olursa olsun rabbine güvenip "rabbim, nûrunu üzerimde tamamlar" demelidir; çünkü Allah, üzerindeki nimetini tamamlamak için ona bir takdir yapmıştır. Bütün insanlar bir araya gelse de buna mâni olamaz.

Allah, kullarına hayatları boyunca Kur'ân'a göre bir muamelede bulunur ve her bir kulu için nûrunu, vahyini tamamlar, yeter ki kul dinlesin; ama Allah onu bir şekilde âyetleriyle buluşturduğunda, âyetler onun gönlüne geldiğinde eğer gönlünü kapatıp Allah'ın vahyini reddeder, şeytanın verdiği vesveseyi Allah'ın âyetlerinin önüne koyarsa şeytanın verdiği vesveseyi doğru bulmuş, şeytanı haklı görmüş, rabbini, rabbinin vahyini yalanlamış olur. Böyle olunca da üzerinde nimet tamamlanmaz; çünkü ona nimet geldiği hâlde kendisi nimetleri reddetmşitir; ama "işittim ve itaat ettim, işittim ve teslim oldum ya rabbi! Sen benim rabbimsin, ben de senin kulunum" der ve Allah'ın vahyini kabul ederse işte o zaman Allah onun üzerinde nimetini tamamlar.

Allah, kulunu ciddiye alır, her anda kulunun gönlüne tecelli edip onu varlıkta tutar ve her anda onun üzerindeki nimetini tamamlamak için ona "haydi, kulum güzel yap, haydi, kulum sana vahyettiğim, sana söylediğim gibi yap, doğru yap, güzel yap, hakta ol, sabırda ol, hakka davet et, sabra davet et, rahmetin içinde ol,

rahmete davet et, ikrama nail ol, ikram et" der. Kısacası her anda kulunu davet ederek ona bir imkân verir. Kul hayatı boyunca Allah'ın bu muamelesiyle, hitabıyla, vahyiyle karşı karşıyadır. Bu arada ise Allah'ın vahyini kabul edip etmeme tercihini yapar.

Bu zor bir tercih midir? -Evet, bu gerçekten zor bir tercihtir.

Evet, okuduğumuz âyette Allah **"onlar ağızlarıyla (kötü söz ve iftiralar ederek) Allah'ın nûrunu söndürmek istiyorlar; ama kâfirlerin hoşuna gitmese de Allah nûrunu tamamlamayı murad etmiştir"**[10] buyurmuştu. Biz de bakacağız, ağzımızla Allah'ın nûrunu söndürmeye çalışıyor muyuz çalışmıyor muyuz ya da şeytan bize nerde hile yapıyor, nerde böyle bir yanlışa düşüyoruz? Öyle ki ağzımızla Allah'ın nûrunu söndürmeye çalıştığımızın farkında bile olmuyoruz. Allah bir konuda bir şey söylediğinde eğer "evet, doğrudur, Allah öyle söylemiştir; ama kabul etmiyorum" deyip onun tersini söylüyorsak Allah'ın sözünü yalanlamışız, ağzımızla Allah'ın nûrunu söndürmeye çalışmışız demektir; ama dilimizle bunu söylemiyor, sadece gönlümüzden kabul etmiyorsak o zaman da Allah'ın nûrunu bir tek kendimiz için ağzımızla, gönlümüzle, düşüncemizle, fikrimizle, küfrümüzle söndürmeye, örtmeye çalışmışız demektir.

Peki, Allah'ın nûrunu söndürüyor muyuz?

Evet, söndürüyoruz, hem de kendi elimizle söndürüyor, kendi kendimizi karanlıkta bırakıyoruz; ama Allah, nûrunu tamamlar; yani onun kemale ermesi ve nimetini tamamlamak için bize her anda bir muamelede bulunur. İster gözümüzü ister gönlümüzü kapatalım ve "görmedim, anlamadım, bilmiyorum" diyelim, Allah mutlaka nimetini tamamlar.

Allah, Kıyamet günü buyurur. **"Nihayet, (hesap yerine) geldikleri zaman (Allah onlara) buyurur: Siz benim âyetlerimin**

[10] Tevbe /32

ne olduğunu kavramadan yalan saydınız öyle mi, değilse yaptığınız neydi?"[11]

Dinlemeden, anlamadan inkâr etmek demek; nimetin gelmesine müsaade etmeden nimeti reddetmek; yani Allah bir muamele yaptığında "Allah bana neden bu muameleyi yaptı, benden ne istiyor, nasıl yapmamı istiyor" demeden feryad edip itiraz etmek, isyan etmek demektir.

Allah'ın insana yüklediği sorumluluk gerçekten çok büyüktür. Göklerin, yerin, dağların taşıyamadığı emaneti yüklenmişiz[12] ve bu emanetin hakkını vermemiz gerekir. Bu emanet; Allah'a yeryüzünde halife olmaktır, onu temsil etmektir. Onun emrettiği, sevdiği, vahyettiği gibi yapmaktır, onun peygamberleri gibi yapmaktır. Nimetin üzerimizde tamamlanıp kemale ermesidir, Hz. İnsan olmaktır. Her anda, ayaktayken, otururken, yan üzeri yatarken rabbimizi zikretmektir. Sabah, akşam, sabahtan akşama ona hamd etmektir, onu tesbih ve tekbir etmektir "tek büyük rabbimdir" deyip ondan başkasına boyun bükmemektir, eğilmemektir. Her anda rabbimizi dinlemektir, gönlümüze gelen vahyi anlamaya çalışmaktır. Rabbimizin bize yaptığı muameleye şahid olmak, şehadet etmek ve rabbimize cevap vermektir.

Allah'ın her muamelesi üzerimizdeki nimeti, ikramı tamamlayıp bizi kemale erdirmek içindir ya işte bu emanet; rabbimizin muamelesi karşısında onun bizi nasıl ciddiye aldığını, nasıl sevdiğini görüp buna şehadet etmektir, rabbimizi layıkıyla ciddiye alıp "ben de seni seviyorum" demek ve Allah'ın emrettiği, sevdiği gibi yapmaktır.

Bu yüzden sorumluluk gerçekten büyük; ama çok büyüktür. Eğer gökler, yerler Allah'tan haşyet duydukları için emaneti

[11] Neml /84
[12] Ahzâb /72

yüklenmekten çekindilerse bu durumda insanın böyle bir nimetin farkında olması gerekir. Bu nimet; Allah'a yakınlık nimetidir, Allah'a dost olma nimeti, şerefidir.

Allah âyet-i kerimede **"biz, bu Kur'ân'ı bir dağa indirseydik, muhakkak ki onu Allah'ın haşyetinden (vahyinin azamet ve büyüklüğünden bir de Allah'a olan saygı ve edebinden dolayı) başını eğerek paramparça olmuş görürdün"**[13] buyurur.

Allah'ın bize bunu haber vermesinin hikmeti nedir?

Allah bize bunu haber vermekle "bu âyetleri sana indiriyorum, bu Kur'ân'ı sana indiriyorum, peki senin durumun nedir, durumun nasıldır? Senin de nefsin paramparça oluyor mu, rabbine boyun büküp secdeye kapanıyor mu yoksa hâlâ itiraz mı ediyor" buyuruyor. Eğer bir dağ, bir taş, Allah'ın vahyi karşısında, Allah'a olan haşyetinden, edebinden boyun büküp secdeye kapanıyor, toz duman oluyorsa o hâlde biz de bakacağız, acaba biz ne oluyoruz, Kur'ân bize inmişse biz ne oluyoruz! Yoksa biz bir taş kadar olamıyor muyuz!

Evet, Allah nimetini tamamlar. Allah kendini tanıtır, bizi bize tanıtır ve bize "nimetimi tamamlıyorum" der. Allah âyet-i kerimede Resulullah (s.a.v.) Efendimiz için **"(resulüm!) muhakkak ki biz sana (Hudeybiye Antlaşması'yla) apaçık bir fetih (ihsan edip zaferin önünü) açtık"**[14] buyurur. Bu hem zahiri hem manevi bir fetihtir. Zahiri fethin müjdesi manevi fethin ikramıdır.

Evet, "sana apaçık bir fetih verdik" dedi Allah. Allah, Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'e neyi vermiştir?

"Böylece Allah, senin geçmiş ve gelecek günahlarını mağfiret etsin, sana olan nimetini tamamlasın ve seni sırât-ı

[13] Haşr /21
[14] Fetih /1

mustakîme (Allah'a dosdoğru varan yola) hidâyet etsin."[15] Bir kul sırât-ı mustakîme girip Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'e tabi oldu mu Allah onun üzerindeki nimetlerini bir bir tamamlar. Bir de onun günahlarını mağfiret eder. O kul öyle bir imana, gönül hâline sahip olur ki geçmiş ve gelecek günahları mağfiret olur. Allah başka bir âyet-i kerimede **"eğer yasaklandığınız büyük (günah)lardan kaçınırsanız, sizin (küçük) günahlarınızı örteriz ve sizi kerim (olan şerefli) bir yere koyarız"**[16] buyurmuştur. Allah'ın bu konuda vaadi vardır. Allah diğer günahları örtüğü için böyle bir kulu büyük günahlardan korur, muhafaza eder.

Yaratan yarattığını bilmez mi?[17] Eğer kul sırât-ı mustakîme girip yürüyorsa, Allah'ın hidâyetine ermişse, hidâyetçiyle beraber olmuşsa, Allah'ın nimetleri onun üzerinde tecelli ediyor ve Allah'ın muradı onun üzerinde gerçekleşiyorsa mutlaka böyle bir müjdeyi alır; çünkü "Allah sana olan nimetini tamamlar" buyurdu Allah. Bu yüzden onu da sırât-ı mustakîmde yürütür ve üzerindeki nimetini tamamlar. Bu hitap Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'e, dolayısıyla tek tek her bir ümmetinedir. Yoksa Allah bunu sadece Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'e söylememiştir.

Biz de Allah'ın üzerimizdeki nimetini tamamlaması ve günahlarımızı mağfiret etmesi için sırât-ı mustakîmde Allah'ın resulüne tabi olarak, Fatiha'yı yaşayarak, özetle Kur'ân'ı yaşayarak rabbimize yürüyeceğiz, koşacağız ve rabbimize varacağız inşallah.

Aynı şekilde yoldan çıkmamaya dikkat ederek, nefsimize, şeytana taviz vermeden, rabbimizin hiçbir muamelesine "neden, niçin, nasıl" demeden "rabbim üzerimdeki nimetini tamamlamayı diliyor" deyip rabbimizin bize olan muamelesini, imtihanları bu şekilde karşılayacak ve rabbimizden gelen nimeti almak için çaba,

[15] Fetih /2
[16] Nisâ /31
[17] Mulk /14

gayret sarf edeceğiz, bir ve beraber olacağız, birbirimize destek olacak, birbirimize kazandıracağız inşallah.

Evet, okuduğumuz âyette **"böylece Allah, senin geçmiş ve gelecek günahlarını mağfiret etsin, sana olan nimetini tamamlasın ve seni sırât-ı mustakîme (Allah'a dosdoğru varan yola) hidâyet etsin"** buyurmuştu. Âyet devam ediyor. **"Ve Allah sana azîz (şerefli ve seni şerefli kılacak) bir yardımla yardım etsin."**[18] Allah seni izzetli kılmak için seni aziz kılar, şerefli kılar, sana öyle bir yardımda bulunur. Sen de onunla şeref bulur, şereflenir, bu şerefi kazanır ve onun yardımıyla şereflenir, düşmanına karşı muzaffer olursun.

"Mü'minlerin kalplerine imanlarını (yine) imanla arttırsınlar diye sekîneti indiren de odur. Göklerin ve yerin orduları Allah'ındır. Allah alîmdir, hakîmdir (her şeyi ve herkesi bilen, her işinde hikmet ve hayır olandır)."[19]

"(Bütün bu lütuflar) Mü'min erkeklerle mü'min kadınları, içinde ebedi kalacakları, altlarından ırmaklar akan cennetlere koyması, onların kötülüklerini örtmesi içindir. İşte bu, Allah katında büyük bir kurtuluş (ve saadet)tir."[20] Allah, mü'minlerin günahlarını bağışlamayı, örtmeyi, onları cennete koymayı diler. Allah muameleyi bu yüzden böyle yapar.

"(Bir de bunlar) Allah hakkında kötü zan ile zanda bulunan münafık erkeklere ve münafık kadınlara, müşrik erkeklere ve müşrik kadınlara azap etmesi içindir. Kötülük onları çepeçevre kuşatsın! Allah onlara gazap etmiş, onları lanetlemiş ve (âhiret günü) onlar için cehennemi hazırlamıştır. (Orası) Ne kötü bir varış yeridir"[21]

[18] Fetih /3
[19] Fetih /4
[20] Fetih /5
[21] Fetih /6

Kadın olsun erkek olsun, Allah hakkında su-i zanda bulunanlar için Allah "münafık ve müşrik" buyurdu. Aynı şekilde "onlar mü'minlerin, Müslümanların başına kötülük gelmesini isterler; ama kötülükler onların başına gelir. Allah onlara gazap etmiş ve onları lanetlemiştir" buyurdu Allah.

Allah; iman edenlere, mü'minlere, Müslümanlara olan muamelesini beyan ediyor. Allah onların gelmiş ve geçmiş günahlarını mağfiret eder, onlara apaçık bir fetih verir. Gerçek fetih budur. Böyle olunca Allah nimetini tamamlamış olur.

Bu her bir kul için böyledir, yeter ki kul sırât-ı mustakîmde olsun, hidâyette olsun, rabbine yürümeye, koşmaya, rabbinin muamelesini görmeye çalışsın. Allah mutlaka ona nimetlerini tamamlar; yani Allah'ın güzelliği onun üzerinde tecelli eder, o da Allah'ın esmasına ayna olur.

Bu âleme bir şey olmaya değil, hiçbir şey olmadığımızı anlamaya, tatmaya ve hiçbir şey olmaya gelmişiz. Hiçbir şey derken; saf, tertemiz, benlik taşımayan, bütün varlığını rabbinden bilen, rabbiyle diri olduğunu bilen, buna iman eden, rabbine ayna olan, hâlife olan, rabbinin güzelliğinin üzerinde tecelli ettiği kul olmaya gelmişiz. İnsan, hakiki insan, Hz. İnsan böyledir. Bu yüzden Allah "benden başka tarafa dönme, bana dön ki gönlüne tecelli edeyim, üzerinde güzelliğim tecelli etsin, bana ayna ol, başka şeylere ayna olma" buyuruyor.

Kim en çok neyi seviyor, neyin peşinden koşuyorsa gönlünü ona çevirmiş, ona ayna olmuştur. Üzerinde; dilinde, hâlinde, işinde o sevdiği görünür. Bütün zikri, fikri o olur; yani sevdiği gibi olur, sevdiği olur; çünkü insan aşktan, gönülden ibarettir. Bu nedenle insanın gönül aynasına her ne aksediyor, gönlünde sürekli olarak her ne duruyorsa insan gönül aynasına akseden o şey olur. İnsanın gönlüne tecelli eden Allah ise o insan Allah'a âşık olur, Allah'ın tecellisi, güzelliği olur; ama gönlüne tecelli eden

Allah değilse bu durumda o tecelli eden her ne olursa olsun rabbini, kendini, insan olmayı, Allah'a hâlife olmayı, ayna olmayı kaybeder. Bununla beraber rabbini, kendini unutur ve bu âlemde kaybolur.

Allah bir de zahiri nimetlerini anlatır. **"Allah, yarattıklarından sizin için gölge(lik)ler yaptı. Dağlarda da sizin için barınaklar var etti. Sizi sıcaktan koruyacak elbiseler ve savaşta sizi koruyacak elbiseler (zırhlar yapma imkân ve becerisini) verdi. İşte böylece (Allah), Müslüman olmanız için üzerinizdeki nimetini tamamlar."**[22] Allah'a teslim olmanız, Müslüman olmanız için Allah sizin üzerinizde nimetini tamamlar. Allah'tan zahiri olarak bir nimet, ikram geldiğinde Allah nimetlerini tamamlamış olur.

"(Resulüm!) Buna rağmen (kâfirler) yine de (âyetlerimizden) yüz çevirirlerse artık sana düşen; ancak apaçık bir tebliğdir." İster kabul eder ister kabul etmezler; ama hakikat budur. Bunu kabul etmeyenler yüz çevirmişlerdir. **"Onlar Allah'ın nimetinin farkındadırlar; fakat onu inkâr ederler; çünkü onların çoğu kâfirdir."**[23]

"Her ümmetten bir şahid çıkaracağımız gün artık ne kâfirler(in konuşmaların)a izin verilir ne de (yaptıklarından dolayı) özür dilemeleri kabul edilir."[24] Hayatı yaşarken rabbimizden özür dilememiz, istiğfar etmemiz, af dilememiz, güzel yapmak için çaba, gayret sarf etmemiz gerekir. Yoksa o gün kâfir olanlar "bu sefer kulluğumuzu yapalım, sana kul olalım" diye Allah'tan izin isteyip özür beyan ederler; ama ne kendilerine izin verilir ne de özür dilemeleri kabul edilir. Özür dileseler de zaten iş işten geçmiştir.

[22] Nahl /81
[23] Nahl /82-83
[24] Nahl /84

Allah bunu bize şimdiden haber veriyor ki yanlış yaptıysak rabbimizden özür dileyelim, af dileyelim, mağfiret dileyelim.

Unutmayalım ki Allah üzerimizdeki nimetlerini tamamlamayı, bizi kemale erdirmeyi ve Hz. insan yapmayı dilemiştir. Bu yüzden her bir kulun, Allah'ın her efâli, muamelesi, tecellisi karşısında mutlaka "rabbim bana böyle muamele ederek üzerimdeki nimeti tamamlamayı diliyor" demelidir. Yoksa hakikati görmezden gelmiş, yalan saymış, gözünü kapatıp "görmedim, anlamadım" demiş olur. Böyle yapınca da sonra pişman olur; ama iş işten geçer.

Allah Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'e "sana düşen; ancak apaçık bir tebliğdir**"**[25] buyurmuştu. Yani "sen emirlerimi apaçık anlat, beyan et, gerisi artık onların bileceği şeydir. Asıl nimet olarak rabbinin dostluğunu, yakınlığını, rızasını, sevgisini, ebedi hayatı görmeyip Allah'tan başka şeyleri tercih edenlere, seni dinlemeyip anlattıklarından yüz çevirenlere sen bir şey yapamazsın. Tercih onlarındır, sen sadece onlara beyan et, anlat" buyurdu Allah. Eğer tercih bütünüyle kula aitse o zaman Kıyamet günü kaybedenler yaptıkları tercihten dolayı kaybederler sonra da buna pişman olurlar; ama bu pişmanlıkları kendilerine bir fayda vermez.

"(Hem kendilerine hem de başkalarına) Zulmedenler azabı gördüklerinde artık (o azap) onlardan ne hafifletilir ne de onlara göz açtırılır."[26] Yani iş işten geçmiş, artık iş bitmiştir.

Evet, Allah nimetini tamamlamayı, dinini kemale erdirmeyi diler ve kulunun üzerindeki muradının gerçekleşmesi, kulunun kazanması için ona tecellide, muamelede bulunur.

Allah'ın her muamelesi kulu için aşktır, muhabbettir, rahmettir, nimettir, ikramdır. Bununla beraber Allah'ın her bir

[25] Nahl /82
[26] Nahl /85

ismi kulu için nimettir. Allah, kuluna muamelede bulunarak her bir ismini üzerinde kemale erdirmeyi diler. Aynı şekilde Allah'ın her muamelesi onun bir isminin tecellisidir. Kul da o isme karşılık verip Allah'ın emrettiği gibi yapınca, düşününce, konuşunca, hareket edince üzerindeki o isim tamamlanır ve kendisinde kemale erer. Kemale erince de kul canlı Kur'ân olur. Allah'ın El Esmâu'l Husnâ'sının saf tecellisi olur, aşk olur, âşık olur, saf iman olur, muhabbet olur, Allah'ın saf güzelliği olur, Allah'a yeryüzünde hâlife olur, meleklerin secde ettiği varlık olur, Allah'ın "kulum" dediği, "âbdim" dediği, "selam olsun" dediği kullardan, âşıklardan olur.

Evet, hep beraber temme "tamamlamadı" fiilini anlamaya çalıştık.

Allah bizi Allah'ın nûrunu ağzıyla söndürmeye çalışanlardan ve Allah'ın sözünü yalanlayanlardan eylemesin inşallah. Allah bizi; Allah'ın, üzerindeki nimetini tamamladığı kullarından eylesin inşallah. Allah bizi dini üzerinde kemale erdirdiği kullardan eylesin. Allah bizi "âbdim" dediği, "selam olsun" dediği kullarından eylesin inşallah.

Allah hepinizden razı olsun.

60.Bölüm

EUZUBİLLAHİMİNEŞŞEYTANİRRACİM
BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Elhamdulillahi rabbil âlemin esselatu vesselamu aleyke ya seyyidel evveline vel ahirin ve ila cemiil enbiyayi vel murselin ve ila cemiil evliyai vel hamdulillahi rabbil âlemin.

Hep beraber Allah'ın El Efâlu'l Husnâ'sı ve aşkı anlamaya, Allah'ın her fiilinin, onun aşkından, muhabbetinden, rahmetinden tecelli ettiğini kendi üzerimizden anlamaya, iman etmeye, şahid olmaya çalışıyorduk.

Geçen sohbetimizde temme "tamamladı" fiilini anlamaya çalışmıştık. Bu sohbetimizde ise feddele "faziletli kıldı" fiilini âyetlerde geçtiği şekilde öğrenmeye çalışacağız inşallah.

"Muhakkak ki Allah, insanlara karşı lütuf (ve ikram) sahibidir."[1] Fazilet sahibi olan Allah lütuf sahibidir, insanlara da faziletli olmalarını emreder ve faziletli olmaya davet eder.

Allah, kullarına Esmâu'l Husnâ'sıyla, güzelliğiyle muamele edip bir de "faziletli olun" diye emrediyorsa aslında kullarına "siz de benim isimlerimle isimlenin ve benim yaptığım gibi yapın" buyuruyor.

"Rabbinizden mağfiret dileyin sonra da ona tövbe edin ki sizi belirlenmiş bir süreye kadar güzel bir şekilde faydalandırsın ve her fazilet sahibine (kendi) fazlından versin."[2] Kul faziletli olarak davranınca Allah da ona fazilet verir.

Fazilet; üstün olmak demektir. Allah'ın faziletli kılması ise kulunu üstün kılması, üstün sayması, üstünlüğüne hükmetmesi, onu şerefli, değerli, kıymetli, övgüye layık kılması ve isimleriyle güzelleştirmesidir.

[1] Bakara /243
[2] Hûd /3

“Aranızdaki fazilet (ve lütf)u (sakın) unutmayın! Muhakkak ki Allah, yaptıklarınızı hakkıyla görendir.”[3]

“Sizden önceki nesillerden yeryüzünde (insanları) bozgunculuktan alıkoyacak bakıyye sahipleri (faziletli kimseler) bulunmalı değil miydi! Fakat onlardan, kurtardığımız pek az kimse müstesna (içlerinde faziletli kimseler yoktu).”[4] Faziletli olanlar fesada, bozgunculuğa, yanlışa, hoş olmayan her şeye mâni olmaya çalışırlar. Bu yüzden fesada mâni olmaya çalışanlar faziletlidir. Allah da bize “siz de fesada mâni olmaya çalışın ve faziletli olun” buyuruyor.

“Sizden (Allah’ın) lütf(un)a nail olmuş ve servet sahibi kimseler; (kendilerine) yakınlığı bulunanlara, yoksullara ve Allah yolunda hicret edenlere (mallarından) vermekten geri durmasınlar. Onları(n kusurlarını) affetsinler ve (en güzel şekilde onlara) muamele etsinler. Allah’ın sizi mağfiret etmesini sev(ip arzu et)mez misiniz? Çünkü Allah ğafûrdur, rahîmdir (her türlü günahı mağfiret eden, isimlerinde ve fiillerinde her zaman rahmeti tecelli edendir).”[5]

Faziletli olanlar yoksullara, yakınlara, muhacirlere verir, ikram ederler. Kendilerine bir yanlış yaptıklarında bile onlara verdiklerini eksiltmez, bunun yerine onları affedip mağfiret ederler. Böylelikle Allah’ın mağfiretine, rahmetine layık olurlar. Allah bütün kullarına “Allah’ın sizi mağfiret etmesini sevmez misiniz! Şayet seviyorsanız siz de size yanlış yapanları affedin ve onlara yaptığınız yardımı dahi eksiltmeyin. Böyle yapanlar fazilet sahibidir” buyuruyor.

“Biz, kullarımızdan seçtiğimiz kimseleri kitaba vâris kıldık. Onlardan kimi nefsine zulmeder, kimi orta yoldadır, kimi de

[3] Bakara /237
[4] Hûd /116
[5] Nûr /22

Allah'ın izniyle (öne geçmek için) hayırlarda yarışır. İşte büyük fazilet (lütuf ve ihsan) budur."[6]

Faziletli olanlar; birbirine faziletli davranan, rahmet eden, ikram eden, birbirini affeden ve mağfiret edenlerdir; yani birileri kendisine yanlış yapsa bile yapılan yanlışı affeden, mağfiret eden sanki kendisine hiç yanlış yapmamış gibi karşısındakine muamele edip ikram etmeye devam eden ve hayırda öne geçmek için yarışanlardır.

Allah, kitabı bütün mü'minlere, iman edenlere vermiştir; ama herkes tercihini kendisi yapar. Kul ya kendine zulmedip Allah'ın kitabından yüz çevirir, zalimlerden olur ya da ortada olmayı tercih eder; yani kulluğunu yapmaya, doğru yapmaya, güzel yapmaya, iman etmeye çalışır, kendisi için çaba, gayret sarf eder; ama bir de hayırda öne geçmek için yarışanlar vardır ki büyük fazilete erenler, kavuşanlar da onlardır.

Faziletli olmak; Allah'ın isimleriyle isimlenmek, affetmek, mağfiret etmek, rahmet etmek, ikram etmek, hayırda yarışmak, kötülükten, yanlışlardan men etmeye çalışmak demektir. Bütün bunlar Allah'ın emridir ve her biri Allah'ın El Esmâu'l Husnâ'sından, isimlerinden tecelli eder. Böyle yapanlar; faziletli olanlar, şerefli olanlardır; çünkü şereflerini, kıymetlerini, değerlerini Allah'tan, Allah'ın isimlerinden almıştır. Hayırda yarışanlar da onlardır.

Evet, Allah bize "fazilet sahibi olun, birbirinize faziletli davranın. Birbirinize rahmet edin, ikram edin, affedin, yanlış yapınca sanki hiç olmamış gibi muamele edin ve size yanlış yapanlara ikram etmeye devam edin" buyurdu.

Okuduğumuz ilk âyette Allah "Allah kullarına karşı fazilet sahibidir"[7] buyurmuştu. Yani Allah da kullarına ikram eder,

[6] Fâtır /32
[7] Bakara /243

rahmet eder, kullarını affeder, mağfiret eder, onları yanlıştan, kötülüklerden sakındırır, yanlış yaptıklarında hiç yanlış yapmamışlar gibi onlara muamele eder ve nimetlerini, ikramlarını onlardan eksiltmez. İşte, kula düşen de; Allah'ın istediği gibi yapıp fazilet sahibi olmaya çalışmak, manevi olarak büyük durup insanlara öyle muamele etmektir.

Büyük olmak; Allah'ın isimleriyle şereflenmek, hayırda yarışıp Allah'ın güzelliğini çoğaltmak, artırmak, Allah'ın güzelliğiyle, isimleriyle isimlenmektir. Allah, kullarını faziletli olmaya davet eder ve Kur'ân emanetini taşımayı emreder. Bu yüzden büyük olmak demek bir de Allah'ın, kitabını emanet ettiği, Kur'ân'la şereflendirip Allah'ın seçtiği kullardan olmak, kendimize zulmetmemektir. Allah'ın kitabından yüz çevirip ona hiç yokmuş gibi muamele ettiğimizde, onu okuyup, anlayıp yaşamaya çalışmadığımızda, bununla beraber onu Allah'ın kullarına taşımadığımızda bu defa Allah'ın kitabından yüz çevirmiş, karanlıkta kalmış, kendimize zulmetmiş ve Allah'ın bize verdiği şerefi kabul etmemiş oluruz.

Evet, Allah, kullarından seçtiği kimseleri kitaba vâris kılmıştır. Onlardan kimi kendine zulmetmeyi tercih ederken kimisi de orta yolu tercih etmiştir; yani hayırda öne geçmek için mü'minlerle bir yarış hâlinde değildir. Öne geçmek; "ben Allah'a en yakın kullardan olmak, Allah'a dost olmak istiyorum. Ben rabbimi istiyorum, bunun için de Allah için yapamayacağım bir şey olmaz. Canımı, her şeyimi rabbime kurban eder, her imtihanı kazanmaya çalışırım. Nasıl bir imtihana tabi tutulursam tutulayım Allah'ın emrettiği, sevdiği gibi yaparım" demektir. Böyle söyleyen biri sadece önüne gelen imtihanlarda güzel yapmaz, aynı zamanda "rabbim için başka ne yapabilirim, Allah'ın vahyini kendim yaşarken insanlara da nasıl taşıyabilirim" diye bir çaba,

gayret sarf eder. İşte, büyük fazilet de büyük fazilet sahibi olmak da budur.[8]

Allah'ın kitabını taşıyanlar en büyük fazilete, şerefe nail olmuştur. Allah'ın vahyini taşımak için yarışanlar, koşuşturanlar ahireti, rabbini tercih etmiş ve her ne olursa olsun "ben rabbimi istiyorum" demiştir. Bunun için de bir yarış, bir fedakârlık ve bir çaba, gayret hâlindedir.

İnsanın Allah katında faziletine göre derecesi vardır. İnsan faziletine göre Allah'a yakındır, faziletine göre Allah onun üstünlüğüne hükmetmiş, üstünlüğe layık görmüştür.

Faziletli olmak bir de insanlara rahmet olmak, hayır olmak, hidâyet olmak, aşk olmak, muhabbet olmaktır. Allah'ın kullarına, varlığa onun isimleriyle muamele edip Allah'a yeryüzünde halife olmak, rabbini temsil etmektir. Aynı şekilde rabbinin vahyini taşıyıp onun elçiliğini, resullüğünü yapmaktır. Allah, seçtiği kimseleri kitabına vâris kılmıştır.

Allah onları seçtiği ve onlara kitabı verdiği, emanet ettiği hâlde onlardan kimisi de Allah'ın kitabından yüz çevirir, sanki Allah'ın kitabı, vahyi kendisine gelmemiş gibi hayatı nefsine, şeytana, başkalarına ya da dünya hayatını kazanmaya göre yaşar. Hayatı Allah'ın vahyine göre değil de nefsine göre yaşamak; kendine zulmetmek, zalimlerden olmak, kendini karanlıkta bırakmak ve Allah'tan mahrum kalmaktır. İnsan, Allah'ın kitabından mahrum kalınca Allah'tan da mahrum kalır.

Allah'ın kitabına vâris olarak seçtiği kullardan kimisi de orta yolu seçer; yani kendi kulluklarını yapmaya, Allah'ın emirlerini yerine getirmeye, iman etmeye çalışırlar; ama hayırda yarışmak gibi bir hâlleri de yoktur. Böyleleri ortada durmuştur.

[8] Fâtır /32

Elbette ki bütün insanlar bir değildir. Kendine zulmetmek de, orta yolu seçmek de, öne geçmek için yarışmak da insanın kendi tercihine göredir. Kim neyi tercih ederse Allah ona öyle muamelede bulunur. Bu yüzden öndekiler için Allah âyet-i kerimede **"hayır! Ay'a, dönüp gitmekte olan geceye, ağarmakta olan sabaha andolsun ki o (Sekar), sizden (hayırda) ileri gitmek ya da geri kalmak isteyen insanları uyarmak için en büyük (ikazlardan) biridir."**[9] Kim öne geçmek isterse öne geçiririz. Kim geride kalmak isterse onu da geride bırakırız, buyurmuştur. Öne geçenlerle ortada olanların Allah katında da ebedi hayatta da yerleri bir olmaz. Derece itibariyle birbirlerinden farklıdırlar. İnsan fazilet bakımından farklı olunca derece itibariyle de farklı olur. Yalnız, orta yolu seçenler samimi bir kul olup Allah'ın emrettiği, sevdiği gibi yaşasalar ve Allah'ın vahyine iman edip âyetleri ahlaka, amele dönüştürseler yine kazanmış olurlar.

Gördüğümüz gibi; Allah, insanları kendine zulmedenler, ortadakiler, bir de hayırda yarışanlar, diye üçe ayırıyor ve "büyük fazilet sahibi olanlar hayırda yarışanlarındır" buyuruyor.

Allah âyet-i kerimede **"Allah dilediğini (hidâyeti isteyeni) kendisine (kul olarak) seçer."**[10] Allah dilediğini, kendisini dileyeni zatına seçer, buyurmuştur. Allah'ın, zatına seçtikleri hayırda yarışanlardır. Allah onları zatına seçer. Bu; büyük fazilet, büyük nimet, büyük şereftir. Aynı zamanda nebîlerine, resullerine ve onlarla beraber hayırda yarışanlara verdiği şereftir. Diğer bir ifadeyle Allah, nebîlerine, resullerine yaptığı muameleyi, ikramı hayırda yarışıp öne geçenlere de yapar ve onları zatına seçer. Demek ki faziletli olanlar Allah'ın, zatına seçtikleriymiş!

Peki, Allah'ın, zatına seçtiği kullarına yaptığı ikram dünyadayken onların üzerinde nasıl görünür?

[9] Muddessir /34-37
[10] Şûra /13

Onların üzerinde Allah'ın rahmeti, affı, mağfireti, güzelliği, kerimliği tecelli eder ve onlar kendilerine yanlış yapanların yanlışını görmezden gelir, sanki hiç olmamış gibi onlara muamele ederler. Aynı şekilde insanları yanlıştan, kötülükten, bozgunculuktan men etmeye, alıkoymaya çalışır ve insanları faziletli olmaya davet ederler.

Kendine zulmedenlerle hayırda yarışanlar birbirlerinin tam tersi durumundadır. Kendilerine zulmedenler hatayı, kusuru affetmez, kendilerine yanlış yapanlara ikram etmez, kendilerine yanlış yapanları affetmedikleri gibi onlara ikramda da bulunmazlar; ama hayırda yarışanlar, büyük fazilet sahibi olanlar kendilerine yanlış yapılsa da yanlış yapanlara ikram etmeye devam ederler.

Kim hangi hâldeyse başkalarını da ona davet eder. Bu yüzden kendine zulmedenler bozgunculuğa, kargaşaya, isyana, itiraza, şükürsüzlüğe, nankörlüğe davet edip Allah'ın vayhinden bağlarını keserler. Allah, onları kendi kitabıyla muhatap etmişken onu dinlemez, ondan yüz çevirirler, âyetleri sanki hiç dinlememiş, anlamamış gibi davranır, konuşur, hayatlarını nefislerinin isteğine göre yaşarlar.

Kendine zulmedenler iman etmedikleri, rablerini tanımadıkları, rablerine olan imanı, aşkı, muhabbeti yaşamadıkları, kendileriyle rûhları arasında perde olduğu, Allah'ın, rûhundan nefhettiği hakikatlerini, bu aşklarını tatmadıkları için karanlıkta kalmıştır. Tıpkı hayvanlar gibi yerler, içerler, gezerler, yaşarlar. Allah'tan olan manevi taraflarını yok saydıkları için sadece dünyaya ait bir hayatı yaşayıp tadarlar.

Ortadakiler ise her ne kadar hayırda yarışma gibi bir hâlleri olmasa da iman etmiş, Allah ile aralarındaki perdeleri aralamış, şirkten kurtulmuşlardır, dolayısıyla Allah'a şirk koşmazlar. Allah'ın âyetlerine iman edip onu ahlaka, amele dönüştürmeye çalışırlar.

Rablerini, rablerinin vahyini ciddiye alır, Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'in hâlini, hayatını kendilerine örnek alırlar. Bununla beraber yanlış yapar, hataya da düşerler; ama hemen tövbe, istiğfar edip rablerine dönerler. Ellerinden geldiği kadarıyla Allah'ın emrettiği gibi zekâtı verir, infak etmeye, sadaka vermeye, affetmeye de çalışırlar. Elbette ki bunu da tam olarak beceremezler; yani iki kızar, bir affederler.

Bir de önde duranlar vardı. Önde durmak; dünyanın, şeytanın, nefsin önünde durup hepsini arkaya almak ve rabbine koşmak demektir. Öne geçmek için yarışanların hâlleri peygamberi bir hâldir. Her hâlleriyle peygamberlere benzerler. Allah'ın kitabını okuyup, dinleyip anlamaya çalışır "rabbim ne dediyse doğru olan odur" derler. Bunun için de sürekli rablerinin vahyini anlamaya ve rablerini tanımaya çalışırlar. Allah onlara her neyi emretmişse rablerine yakın olmak için bütün çabaları, gayretleriyle rablerinin emrini yerine getirmeye çalışırlar. Öne geçmede, hizmet etmede, Allah'ın vahyini taşımada, rahmet etmede, affedip mağfiret etmede devamlı yarış hâlindedirler. Allah onları hangi imtihana tabi tutarsa tutsun rablerinin kendilerini ciddiye aldığını ve bu imtihanın kendileri için saf rahmet olduğunu bilir, imtihanı kazanmak için çabalarını, gayretlerini sarf ederler.

Allah mukarrebunları anlatırken mukarrebunlar, Allah'a en yakın olanlar; hayırda yarışanlar, öne geçenlerdir[11] buyurmuştur. Biri önde olunca nefsini, dünyayı, şeytanı arkasına atmış olur. Bunlar onu çekmeye çalışsa bile o yine de rabbine koşmaya devam eder; çünkü rabbine iman etmiştir, âşıktır. Her anda her zerresiyle rabbini sever ve ister. Önüne her ne gelirse gelsin güzel yapmaya, doğru yapmaya çalışır, biraz daha ilerlemek, rabbine biraz daha yaklaşmak, rabbinin sevgisini, rızasını, yakınlığını biraz daha kazanmak için karşısına çıkan her fırsatı değerlendirir.

[11] Vâkıa /10-11

Bunun için "şu güzelliği de yapayım, şu hayrı da yapayım, şuraya da yardım edeyim, rabbim bana 'güzel yaptın' desin, rabbimin sevgisini kazanayım" deyip kendine imkânlar arar.

Öne geçenlerin hâli için Hz. Ebubekir (r.a.)'dan bir örnek vereyim.

Hz. Ebubekir (r.a.)'ın, geçimini üstlendiği bir akrabası vardı, Hz. Ebubekir (r.a.) her ay düzenli olarak ona aylık verirdi. Hz. Aişe (r.a.) annemize iftira atılınca Hz. Ebubekir (r.a.)'ın o akrabası da iftirayı atanlarla beraber ileri geri konuşmuştu. Allah, Hz. Aişe (r.a.) annemizi temize çıkarınca Hz. Ebubekir (r.a.) bu iftiradan çok incindiği için *"artık bundan sonra ona hiçbir yardımda bulunmayacağım"* demişti. Allah da bunun üzerine başta okuduğumuz âyet-i kerimede **"sizden (Allah'ın) lütf(un)a nail olmuş ve servet sahibi kimseler; (kendilerine) yakınlığı bulunanlara, yoksullara ve Allah yolunda hicret edenlere (mallarından) vermekten geri durmasınlar. Onları(n kusurlarını) affetsinler ve (en güzel şekilde onlara) muamele etsinler."**[12] Yani onlara vermeyi kesmesinler ya da verdiklerinden eksiltme yapmasınlar, buyurmuştu.

Âyetin nüzul sebebi Hz. Ebubekir (r.a.) olduğu için Allah âyette önce Hz. Ebubekir (r.a.)'a hitap etmiş ve "faziletli" buyurmuştur. O yüzden Hz. Ebubekir (r.a.) akrabaya, yoksullara, muhacirlere yardım etmekle faziletli biridir.

Bu âyet inince Resulullah (s.a.v.) Efendimiz Hz. Ebubekir (r.a.)'a *"verdiğini nasıl eksiltmeyi düşünüyordun"* diye sorar. Hz. Ebubekir de cevap olarak *"ya resulullah! Aslında kızdığım için önce ona hiçbir şey vermeyeceğim demiştim; ama sonra vermediğim takdirde ailesiyle beraber zor durumda kalacağı için yardım ettiğim miktarın yarısını vermeyi düşündüm"* der.

[12] Nûr /22

Allah âyetin devamında "Allah'ın sizi mağfiret etmesini sevmez misiniz"[13] buyurmuştu. Resulullah (s.a.v.) Efendimiz bu âyeti okuyunca Hz. Ebubekir (r.a.) *"seviyoruz ya rabbi! Seviyoruz. And olsun ki bundan sonra ona iki kat vereceğim"* demişti. İşte, faziletli bir kul böyledir.

Her bir âyet ve sahabenin yaşadığı her bir hâl kıyamete kadar ümmete örnek olsun diyedir. Bu durumda bize iftira da atılsa, gereksiz yere eleştirilsek de, birileri bizi çekiştirse de, üzse de, sıksa da Allah'ın bizden istediği şey; faziletli olmaktır. Zaten birine yardım ediyor, ikram ediyorsak ona karşı faziletli davranmışız demektir; ama bize yanlış yaptığında da ona ikram etmeye devam etmemiz gerekir; çünkü Allah "onlar yanlış yaptığında faziletli olmaya devam edin, verdiklerinizde bir eksiltme yapmayın. Allah'ın size olan mağfiretini, rahmetini sevmez misiniz, o zaman yanlışlarından dolayı onları affedin" buyurmuştur.

Nasıl ki Hz. Ebubekir (r.a.) âyeti duyduğunda "mağfiretini, rahmetini seviyoruz ya rabbi! Andolsun ki bundan sonra ona iki katını vereceğim" demişti ya işte bize düşen de yakışan da Hz. Ebubekir (r.a.)'in yaptığı gibi yapmaktır.

Allah "benim affımı, mağfiretimi seviyor musun? Seviyorsan faziletli ol, affet, ikramda eksiltme yapma! Allah ğafur ve rahimdir. Sen de ğafur ol, rahim ol, kerim ol" hitabını sadece Hz. Ebubekir (r.a.)'a değil kıyamete kadar gelecek bütün kullarına söylemiştir; çünkü Allah bir şeyi bize haber verip anlatıyorsa o bizim için olmazsa olmaz olandır. Bizim de onu mutlaka anlamaya çalışmamız ve öyle yapıp yapmadığımıza bakmamız lazım.

Evet, "Allah insanlara karşı fazilet sahibidir" buyurdu Allah. İnsanlar yanlış yaptığı hâlde Allah insanlara olan ikramını kesmez, onları davet etmeye, affedip cezalarını vermemeye, onlara

[13] Nûr /22

hidâyeti vermeye, rızıklarını ve kazanma imkânını vermeye devam eder. Allah bize "siz de faziletle davranın, birbirinize karşı faziletli olup bana yeryüzünde halife olun, insanlara benim yaptığı muamele gibi muamele edin ve güzelliğimi, faziletinizi üzerinizde taşıyın" buyuruyor. O zaman "acaba bu fazileti taşıyor muyuz, taşımıyor muyuz? İnsanlara Allah'ın muamele ettiği gibi muamele ediyor muyuz, etmiyor muyuz! Rabbim kullarını böyle olmaya davet ediyor, ben de rabbimin davetine icabet edeyim ve rabbimin sevdiği, istediği gibi yapayım, diyor muyuz, demiyor muyuz" diye kendimize bakmamız gerekir.

Feddele "faziletli kıldı" fiilinden sonra veade "vaad etti, vaadleşti" fiili gelir. Devamlı söylüyoruz; Allah'ın vahyine iman ettiğimizi söylüyorsak Allah bize her neyi vahyetmişse o konuda Allah'a söz verip "bunu mutlaka yapacağım ya rabbi" demiş ve Allah ile vaadleşmişiz demektir. Öyleyse "acaba Allah'a verdiğimiz vaadi yerine getiriyor muyuz" diye kendimize dönüp bakalım. Eğer Allah'a verdiğimiz sözü yerine getirmiyor, bir de "tamam Allah öyle buyurmuş; ama bence böylesi daha uygundur" ya da "Allah'ın söylediği büyük bir şeydir, benim onu yapmaya gücüm yetmez" diyorsak ortada kaldık ve öndekilerden, mukarebbunlardan olamadık demektir.

Eğer gerçekten iman etmişsek, imanımız kemale ermişse, rabbimize âşıksak "rabbim için yapamayacağım şey yoktur. Rabbim bana affet mi dedi, mağfiret et mi dedi! Sana yanlış yapanlara sanki hiç yanlış yapmamışlar gibi davran, bir de onlara ikram et, mi dedi! O hâlde rabbim için hepsini yaparım" dememiz gerekir. Yani yaparsak ne olur, ne kaybederiz! Hiçbir şey kaybetmediğimiz gibi yalnızca şeytan ve nefsimiz kaybeder. Biz ise rabbimizi, rabbimizin güzelliğini, yakınlığını kazanırız. Hiç bundan büyük bir kazanç olabilir mi! Madem Allah'ın âyetlerine iman etmişiz, o hâlde bir kul olarak "yapamam, edemem" demek bize yakışır mı? -Elbette ki yakışmaz.

Allah bize bunları haber verip öğretiyor, anlatıyorsa bilelim ki "yapamam, edemem" demek bir mü'mine yakışmaz; ama baktığımızda insan yine de Allah'ın bu emrini sanki duymamış, anlamamış gibi yapar ve "onlar büyük insanlardı, özel insanlardı, bizim onlar gibi olmamız mümkün değil" deyip kendini Allah'ın âyetlerinden perdeler. Şimdi Hz. Ebubekir (r.a.)'ın yaptığını bir kul yaparsa onun kazandığını kazanmış olmaz mı! Hz. Ebubekir (r.a.) öyle yaparak kazanmış olsun; ama onun gibi yapan kazanmış olmasın! Şimdi bu zulüm olmaz mı! İnsan böyle bir şeyi Allah'a nasıl yakıştırır!

Bunu anlamakta gerçekten zorlanıyoruz! Yani mü'min olan, iman eden, hayatın fani olduğunu, kendisinin, varlığının bütünüyle Allah'a ait olduğunu bilen, kendisini diri tutanın, varlıkta tutanın Allah olduğuna ve Allah'ın, kendisine her anda "kulum kazansın, faziletli olsun" diye muamele ettiğine iman eden bir kulun önüne imtihan geldiğinde; yani kazanma, faziletli olma imkânı geldiğinde nasıl olur da "ben yapamam, ben edemem" dediğini anlamak gerçekten zor bir şeydir!

İnşallah bizimle beraber olan kardeşlerimiz faziletli olma, hayır işlerinde ve Allah'ın vahyini taşıma yarışında öne geçme tercihini yapmıştır inşallah.

Allah peygamberlerini anlatırken **"her birini âlemlere (her biri bir âlem olan insanlara vahyimizle) üstün kılmıştık."**[14] Onları âlemler, insanlar üzerine faziletli kıldık, buyurur. Allah'ın, peygamberleri üstün kılmasının sebebi; her birinin önde olmasıdır, hayırda yarışması, iman etmesi, rabbini tercih etmesi, rabbinden başka tarafa dönmemesi, nefsine hiçbir şekilde taviz vermemesi, kötülük yapana iyilik yapması, yanlış yapana, kötülük yapana sanki hiç yanlış yapmamış gibi üstüne ikram etmesi, onu affetmesi, safhetmesidir. Aynı zamanda hayrın, rahmetin,

[14] En'âm /86

nimetin, ikramın, hidâyetin peygamberlerin üzerinden gelmesidir. Peygamber, Allah'a yakın olduğu, Allah'ın isimleri kendisi üzerinde tecelli ettiği için Allah da manevi nimetleri onun üzerinden verir.

Affetmek farklı safhetmek farklıdır. Safhetmek; yapılan yanlışa sanki hiç olmamış gibi muamele etmektir. **"Sizden (Allah'ın) lütf(un)a nail olmuş ve servet sahibi kimseler; (kendilerine) yakınlığı bulunanlara, yoksullara ve Allah yolunda hicret edenlere (mallarından) vermekten geri durmasınlar. Onları(n kusurlarını) affetsinler ve (en güzel şekilde onlara) muamele etsinler."**[15] Âyetinde Allah "en güzel şekilde muamele etsinler" derken safhetmemizi emrediyor. Allah'ın sevdiği kullar, faziletli kıldığı ve faziletini artırdığı kullar ancak böyle yapanlardır.

"Rabbinizden mağfiret dileyin sonra da ona tövbe edin ki sizi belirlenmiş bir süreye kadar güzel bir şekilde faydalandırsın ve her fazilet sahibine (kendi) fazlından versin."[16] Allah fazilet sahiplerine fazilet verir. Fazilet, Allah'ın isimlerinin tecellisidir. Allah, fazilet sahiplerine fazilet verir demek; isimlerini onların üzerlerinde kemale erdirir, büyütür demektir. Kul faziletli olunca öne geçmiş olur. Allah'ın isimleri onun üzerinde kemale erdikçe o da Allah'a yakın olur, mukarrebun olur. Allah'ın isimleriyle güzellik yaptığı için Allah da ona kendinden, isimlerinden güzellik verir.

Hâl böyleyken en yakınlarımızı bile affedemiyorsak; yani eşimiz, çocuğumuz, anamız, babamız, yakınlarımız bile bir yanlış yaptığında onları affedemiyor, safhedemiyor, onlara ikram edemiyorsak o zaman "ben rabbime nasıl yakın olurum, rabbim beni nasıl faziletli kılar" deyip düşünmemiz ve kendimizi hesaba çekmemiz gerekir.

[15] Nûr /22
[16] Hûd /3

Rabbimizin katında faziletli olmak için hayatı onun emrettiği, sevdiği gibi yaşayacağız inşallah. Yoksa "ben haklıyım" demekle kimse bir şey kazanmış olmaz. Biri kendisine bir yanlış yapıldığında küsse, darılsa bir beşer olarak haklı olur; ama Allah, kuluna "beşer olarak kal" demiyor, "Hz. İnsan ol, mukarrebun ol, bana yaklaş, benim yaptığım gibi yap. Ben insanlara karşı faziletliyim, haydi sen de faziletli ol, güzelliğimi, El Esmâu'l Husnâ'mı üzerinde taşı, kullarıma rahmet et, ikram et, onları affet, safhet, onları kötülükten, yanlıştan men et, hayra, iyiliğe, güzelliğe davet et, kullarımı inşa et, tesis et, hayırda yarış, önde olmak için, bana yakın olmak için yarış" buyuruyor.

Allah faziletlidir, kullarını da faziletli olmaya davet eder. En faziletli kullar; peygamberler, nebîler, resuller, onlarla beraber Allah'ın vahyini, hidâyetini taşıyanlar, kulluğu, imanı, Allah'a teslimiyeti üzerinde gösterip Allah'ın kullarını imana, teslimiyete, hidâyete davet edenlerdir. Nefislerine taviz vermeyenler, sıkıntı nerden ve kimden gelirse gelsin onu affedebilenler, mağfiret edebilenler, safhedip görmezden gelenler ve hiç olmamış gibi muamele edenlerdir. Kul böyle olunca Allah'ın mağfiretini, rahmetini sevmiş olur. Allah okuduğumuz âyet-i kerimede **"Allah'ın sizi mağfiret etmesini sev(ip arzu et)mez misiniz?"**[17] Allah'ın size rahmetini, mağfiretini sevmez misiniz, buyurmuştu ya işte Allah'ın rahmetini, mağfiretini seviyorsanız böyle yapın, buyuruyor Allah.

Baktığımızda Allah'ın rahmetini, mağfiretini sevmeyen bir mü'min yoktur. Her mü'min, mutlaka rabbinin kendisini mağfiret etmesini, rahmetinin içine almasını ister. Bilmemiz lazım ki Allah bir kulu mağfiret edip rahmetinin içine aldı mı onun kazanamadığı bir şey olmaz.

[17] Nûr /22

Peki, bunu bildiğimiz, anladığımız hâlde neden insanları safhedemiyor, bir yanlış yaptıklarında hiç olmamış gibi muamele edemiyoruz?

Nefsimize güç yetiremiyoruz da ondan! Bu yüzden yanlışları affedemiyor, hatta sert şekilde karşılık verip sonra da "kendime hâkim olamadım" diyoruz. Kendime hâkim olamıyorum demek; nefsime güç yetiremiyorum demektir. Nefsimize güç yetiremiyorsak bunun sebebi; nefsimiz terbiye ve tezkiye olmadığı içindir. Nefsimiz terbiye olsa ona güç yetirir, Allah'ın mağfiretini, rahmetini sever ve biri bize yanlış yaptığında Allah'ın emrettiği, sevdiği gibi yapıp onun mağfiretini, rahmetini kazanırdık.

Demek ki mağfireti, rahmeti sadece sevmek yetmiyormuş! Bir de mağfireti, rahmeti almak için nefsimize güç yetirebilmemiz gerekiyormuş! Bunun için de yapmamız gereken şey; nefsimizi terbiye etmek, tezkiye etmektir. Elbette ki bunu da bir peygamber vârisiyle beraber yapabiliriz. Eğer nefsimizin terbiye olmasını ve üzerimizde Allah'ın güzelliğinin tecelli etmesini istiyorsak peygamber vârisi bir Mürşid-i kâmille manevi olarak yola girip Allah'ın âyetleriyle nefsimizi temizlememiz, tezkiye etmemiz, nefsimizin şirkinden, küfründen, riyasından, hasedinden, bizi yermesinden, alt etmesinden kurtulmamız ve rabbimizin sevdiği gibi yapıp onun rahmetini, mağfiretini kazanmak için gerekeni yapmamız gerekir.

Resulullah (s.a.v.) Efendimiz *"pehlivan, rakibini yenen değil kızdığında nefsini yenendir"*[18] buyurmuş; yani bize "siz de kızdığınızda nefsinizi yenin, sakın ona taviz vermeyin, gücünüz, aşkınız, muhabbetiniz, imanınız nefsinize güç yetirmeyi size kazandırsın" demiştir. Nefsimize güç yetirecek bir aşkı kazanmak için de bize lazım olan bir Mürşid-i kâmildir. Bu muhabbeti onunla

[18] Buhari, Edep 102; Müslim, Birr 106-108

beraber kazanmaktır, rabbimizi bilmektir, tanımaktır, rabbimizin âyetlerini, hikmeti, Allah'ın muradını anlayıp imanımızı artırıp nefsimize güç yetirmektir. Hayatı yaşarken Mürşid-i kâmille beraber Allah'ın ipine sarılıp birbirimize yardım etmektir, destek olmaktır, bu gücü, muhabbeti birbirimizden alıp rabbimize yürümektir, koşmaktır, hayırda yarışmaktır, yürüyemeyince, koşamayınca, yarışamayınca birbirimize destek olmaktır.

Bütün mü'min, Müslüman kardeşlerimizi, ümmet-i muhammedi, insan kardeşlerimizi; ebedi hayatlarını kazanmaya, rablerini bilmeye, tanımaya, dinlemeye, rablerine koşmaya, ebediyen kazanmaya, birbirimize karşı faziletli olmaya, Allah'ın "faziletli kıldığım, üstün kıldığım" dediği kullardan olmaya davet ediyoruz.

Evet, hep birlikte feddele "faziletli kıldı" fiilini âyetlerde geçtiği şekilde öğrenmeye, kimlerin faziletli olduğunu ve faziletli kulların hâllerinin ne olduğunu anlamaya çalıştık. İnşallah bu vesileyle hayırda öne geçmek için yarışan, rabbimizin "faziletli" dediği kullardan oluruz.

Allah bizi kendine zulmedenlerden eylemesin inşallah. Allah bizi hayırda, vahyini taşıma yolunda yarışanlardan, öne geçenlerden eylesin. Allah bizi kendisine bir yanlış yapıldığında sanki hiç o yanlış yapılmamış gibi karşısındakine muamele edenlerden, kendisine yapılmış her yanlışı affedip safhedenlerden eylesin inşallah.

Allah hepinizden razı olsun.

61.Bölüm

EUZUBİLLAHİMİNEŞŞEYTANİRRACİM
BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Elhamdulillahi rabbil âlemin esselatu vesselamu aleyke ya seyyidel evveline vel ahirin ve ila cemiil enbiyayi vel murselin ve ila cemiil evliyai vel hamdulillahi rabbil âlemin.

Bütün âlemlerden Allah'a hamdolsun. Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'e, onun ehli beytine, sahabesine salat ve selam olsun. Bütün mü'minlere, Müslümanlara, Allah yolunda çaba, gayret sarf edenlere, cehd edenlere, muhacire, ensara selam olsun.

Allah'a hamd olsun hicretten sonraki ilk mescidimizi açtık. Mescidin açılması için maddi, manevi, zahiri, bâtını yardım etmeye çalışan, çaba, gayret sarf eden her bir kardeşimize tek tek teşekkür ediyoruz. Allah hepsinden razı olsun inşallah.

Elbette ki Allah herkese yaptıklarının karşılığını verecek; ama her zaman için işi ilk yapanlar önde olmuş, Allah da onları öne almıştır. Bununla ilgili olarak Allah âyet-i kerimede **"hayır! Ay'a, dönüp gitmekte olan geceye, ağarmakta olan sabaha andolsun ki o (Sekar), sizden (hayırda) ileri gitmek ya da geri kalmak isteyen insanları uyarmak için en büyük (ikazlardan) biridir."**[1] Yani Allah, öne geçmek isteyenleri öne alır, geride kalmak isteyenleri ise geride bırakır, buyurmuştur. Tercih insanın kendisine aittir.

Bizimle beraber olup mescidin açılmasına yardım eden kardeşlerimiz de işi ilk yapanlardır, dolayısıyla öndekilerdir, önde yürüyenlerdir. Bununla beraber hicret edip muhacir olanlar bir de ensar olanlardır; yani işin temelinde yer alanlardır. Biz de zaten binayı temelin üzerine inşâ ediyoruz. Hamd olsun ki temel sağlam olmuştur.

[1] Muddessir/32-37

İnşallah açtığımız mescit hem bizim hakkımızda hayırlara vesile olur hem de ümmet için hidâyete, marifetullaha, rabbimizi bilmeye, tanımaya, imana, aşka, muhabbete, cennete, rahmete vesile olur. Biz de bunun için elimizden geleni yapacak, çaba ve gayretimizi sarf edeceğiz inşallah.

Hep birlikte yoldayız, yürüyoruz. Allah âyet-i kerimede **"yaptığın (iyilik veya kötülük) bir hardal tanesi ağırlığında bile olsa ve bu bir kayanın içinde veya göklerde yahut yerin derinliklerinde bulunsa da Allah onu (senin karşına) getirir"**[2] buyurmuştur. Hamd olsun hayır yolunda, hayrı kazanmak ve kazandırmak için koşuyoruz. Bir kendi çabamız, gayretimizle kulluğumuzu yaparız bir de kulluğumuzu yapalım diye Allah başka imkânlar verir. Birbirimize yardım ettiğimizde, hidâyete, imana vesile olduğumuzda, Allah'ın vahyini taşırken cennet yolunda en ufak bir yardımda bulunduğumuzda kazanmasına vesile olduğumuz kul manevi olarak neyi kazanırsa Allah onun kazandığını bize de yazar. Böylelikle biz de onunla birlikte kazanmış oluruz. İşte, insanların hidâyetine, kazanmasına vesile olmak için karşımıza çıkan fırsatlar kazanmamız için Allah'ın bize ikram ettiği imkânlardır.

Bu, mescidimiz için de böyledir. Mescidimizde "Allah" denildikçe, Allah'ın âyetleri ders edildikçe, rabbimiz tanındıkça, anlaşıldıkça hizmet devam ediyor demektir. Bu mescid sadece zahiri olarak burada hizmet vermiyor, gördüğünüz gibi kamera ile sohbet çekimleri yapılıyor ve bu sohbetler dünyanın her yerine ulaştırılıyor. Mescitte çalışanlar ne kazandığını artık buna göre bilmeli, Allah'ın kendilerine nasıl bir ikramda bulunduğunu buradan anlamalıdır.

Hep beraber kazanıyoruz, öyle ki bir değil binlerce, yüzbinlerce kazanıyoruz inşallah.

[2] Lokmân /16

Elbette ki işini yürüten Allah'tır. Mesele Allah'ın vahyini taşımak için "ben yardım etmek, destek olmak, bir çivi çakmak istiyorum" demektir. Her ne şekilde olursa olsun mescidin yapılması için gereken hizmeti yerine getirmek Allah'ın verdiği bir imkân, bir şereftir.

Allah âyet-i kerimede **"muhakkak ki mescidler Allah'ındır"**[3] buyurmuştur. Bu yüzden bütün mescitler Kâbe'nin şubesidir, Kâbe'yi temsil eder. Eğer bütün mescitler Allah'ınsa o hâlde hepsine beytullah denir, dolayısıyla burada mescit yaparken aslında beytullah yaptığımızı bilmemiz lazım.

Evet, bize mescidini yapma, inşâ etme imkânı verdiği için Allah'a hamd ediyoruz. Aslında mescidimizi ramazan ayının başına kadar yetiştirmeye çalışıyorduk; ama takdir böyleymiş, ramazanın yarısında erkekler tarafının mescidini ancak tamamlayabildik. En kısa zamanda bayanlar için olan mescidi de tamamlayacağız inşallah.

Yaptığımız bu mescitler hizmetimiz için sadece bir başlangıçtır. Mescit, cami, dergâh, Kur'ân kursu, medrese insan için vardır. Şayet bir mescitte insanlar olmazsa orası içi boş bir yer olur. Mescitler gönüllerin inşâ edilmesi için ve Allah'ın âyetlerini ders edinmek için vardır. Biz de gönüller inşâ edecek ve her türlü hizmeti vereceğiz inşallah. Öyle ki gönüller Allah'a, Allah'ın mescidine, Kâbe'ye dönsün, biz de rabbimizi bilelim, tanıyalım, onun yoluna girip yürüyelim, rabbimize koşalım ve rabbimiz bize "kulum güzel yaptın" desin.

Bu hayatta tek bir derdimiz vardır; o da rabbimizin bize "kulum sen güzel yaptın, doğru yaptın. Kulum seni seviyorum ve senden razı oldum" demesidir. Bunun gerçekleşmesi için karşımıza çıkacak hiçbir engeli tanımıyoruz. Zaten kardeşlerimiz bunun şahididir. Engel de yokluk da imkânsızlık diye bir şey de

[3] Cinn /18

tanımıyoruz; çünkü işini yürüten Allah'tır. Allah bize "sen işini, kulluğunu yap, çabanı, gayretini sarf et. Gerisi bana aittir. Sen adım at, ben seni yürütürüm, sen çabanı, gayretini sarf et, ciddi ol, samimi ol, ben gerekeni yaparım" buyuruyor. Bizim de yaptığımız sadece rabbimizin emrettiği gibi yapıp gereken çabayı, gayreti sarf etmektir. İşini yürüten ise Allah'tır.

Dediğim gibi; bütün derdimiz rabbimizin bize "kulum güzel yaptın ve senden razı oldum" demesidir. Rabbimiz bizden razı olsun diye yaptığımız şeylerden biri de hicret etmekti. Hepimiz memleketimizden hicret ettik hamd olsun. Allah âyet-i kerimede **"(imanda, amelde ve hayırda yarışıp) öne geçen ilk muhacirler ve ensar ile onlara güzellikle tabi olanlar var ya, Allah onlardan razı olmuş, (onlar da) ondan razı olmuşlardır"**[4] buyurur. Muhacir, ensar ve kıyamete kadar güzel bir şekilde onlara tabi olanlardan Allah razı olmuştur. Bu, Allah'ın sözüdür. Hicret edenler de gönül huzurunu, Allah'ın kendilerine "seni seviyorum" demelerini tatmıştır inşallah.

Kardeşlerimiz hicret ederken bir de kendilerinden sonra hicret edenlere yardımcı olmuş, birbirlerine ensar olmuş ve muhacirlik ile ensarlığı beraber yaşamış, tatmışlardır; yani Allah'ın rızasını iki sefer kazanmış ve Allah onlardan iki sefer razı olmuştur.

Elbette ki muhacirlik de ensarlık da bütün ömrümüz, hayatımız boyunca devam eder. Muhacirliği zaten tattık, yaşadık. Bizden sonraki kardeşlerimize ensar olmaya da devam edeceğiz inşallah.

Ensar; yardım edenler demektir. Sadece zahiri olarak ensar olmuyoruz, manevi olarak da ensar olacağız; yani gönüllere ensar olacak, gönülleri misafir edeceğiz. Dışarıdan gelen kardeşlerimizi bu mescitte misafir edip onların gönüllerine yedirecek, içirecek, onlara nefes aldıracağız. Bunu da aşkla, muhabbetle, yakınlıkla,

[4] Tevbe /100

kardeşlikle yapacağız. Onlara manevi ikramları yapacak ve bu ikramları hep beraber kazanacağız. En önemlisi de Allah'ın vahyini buradan her yere taşıyacağız inşallah.

Devamlı söylüyoruz, dünyanın her ülkesine, her şehrine, her kasabasına, her mahallesine, her köyüne, her evine, her bir gönüle Allah'ın vahyini, marifetullahı, Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'in hayatını, ahlakını, sünnetini, aşkı, muhabbeti, vuslat yolunu taşıyacak, huzura varıncaya, Allah bize "haydi, kulum gel" deyinceye kadar bu kardeşliği taşıyıp Allah yolunda, vuslat yolunda, sırât-ı mustakîmde hep birlikte yürüyecek, rabbimize firar edip koşacağız inşallah.

Hepimiz biliyoruz ki rabbimiz bize bir gün mutlaka "gel" diyecek ve bizi huzurunda toplayacaktır. Hz. İbrâhîm (a.s.) *"insanları huzurunda topladığın o günde beni mahcup etme ya rabbi"*[5] buyurmuştur. Ulu'l azm bir peygamber "insanları huzurunda topladığın o günde beni mahcup etme" diyorsa bu durumda bizim de "beni mahcup etme ya rabbi" dememiz gerektiğini anlamamız lazım.

Her geçen günümüzde o günümüze neyi yazdıysak Allah'ın huzuruna o gider ve geçen o gün bir daha geri gelmez. Bu yüzden Allah'ın huzurunda olduğumuzu unutmamamız ve her anımızı onun rızasını kazanmak için değerlendirmeye çalışmamız gerekir. Bunun için de bize lazım olan şey; Allah için çaba, gayret sarf etmek, fedakârlıkta bulunmak, ihlas ve samimiyet içinde olmaktır.

Allah'ın bize ikram ettiği bütün imkânlara rağmen manevi olarak kaybettiysek kendi nefsimizi kınamamız lazım; çünkü kaybettiysek şeytanın verdiği vesveseyi dinledik ve şeytana uyduk demektir. Oysaki kul, rabbine âşıksa gözünü, gönlünü ondan başka tarafa döndürmez, her ne olursa olsun hiç kimseye taviz vermez, "rabbim Allah'tır" der, rabbine koşar, rabbine "seni

[5] Şuarâ /87

seviyorum" der ve bu sevgisini de ispatlar. Rabbinin sevgisini kazanmak için onun sevdiği, emrettiği gibi yapar. Biz de aynen böyle yapacağız inşallah.

Hep birlikte Allah'ın El Efâlu'l Husnâ'sını, güzel fiillerini âyetlerde geçtiği şekilde anlamaya ve rabbimizin bize olan muamelesini öğrenmeye çalışıyorduk. Allah'ın her fiili güzeldir; çünkü Allah'ın bütün fiilleri onun El Esmâu'l Husnâ'sından, güzelliğinden tecelli eder. Bu yüzden Allah her ne yaparsa yapsın sevilmeye, hamd edilmeye, övgüye layıktır.

Kul, Allah'ın fiillerini, El Efâlu'l Husnâ'sını anlayınca onun isimlerini, isimlerinden de rabbini anlar. Bu her insan için geçerlidir; yani her bir kul, Allah'ın fiilleriyle birebir direkt olarak muhataptır ve Allah, kuluna kazanması için her anda muamelede bulunur. Unutmamamız lazım ki Allah, kuluna hangi muamelede bulunuyorsa her bir kuluna "siz de böyle yapın ve benim isimlerimle, El Esmâu'l Husnâ'mla isimlenin" buyurmuştur.

Evet, geçen sohbetimizde feddele "faziletli kıldı" fiilini anlamaya çalışmıştık. Bu sohbetimizde ise sıra Allah'ın veade "vaad etti" fiiline geldi.

Fiillerin bir kısmı zahiri bir kısmı da manevidir; ama zahiri olan fiillerin aynı zamanda manevi, manevi olan fiillerin de aynı zamanda zahiri bir gerekliliği vardır. "Vaad etti" fiili de Allah'ın manevi fiillerindendir; fakat zahiri bir karşılığı da vardır.

Veade; vaadleşme bir de sözleşme demektir. Allah vaadde bulunur, söz verir. Her bir kula Allah vaadde bulunmuş, kul da Allah'a vaadde bulunmuştur.

Şimdi de veade "vaad etti" fiilini âyetlerde geçtiği şekilde anlamaya, öğrenmeye çalışalım inşallah.

EUZUBİLLAHİMİNEŞŞEYTANİRRACİM
BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

“Şeytan size (Allah yolunda mallarınızı infak etmekle) fakirleşeceğinizi telkin eder ve fuhşiyatı (mal toplamada aşırılığı ve cimriliği) size emreder. Allah ise size katından bir mağfiret ve bir fazilet (lütuf ve ikram) vaad eder.”[6] Şeytan, insanı fakirlikle korkutur, insana cimriliği telkin eder, Allah ise insana kendi katından mağfireti ve lütfu vaad eder.

Cimri olmaz, kerim olur, ikram edersen Allah seni mağfiret eder ve sana El Latîf ismiyle tecelli edip lütufta bulunur, sen de bu vesileyle Allah’ın iltifatına, lütfuna layık olursun; çünkü Allah’a olan sevgini, imanını ispatlamışsındır. Resulullah (s.a.v.) Efendimiz *“kerim insan (cömert insan) Allah’a yakın, resulüne yakın, cennete yakın, insanlara yakın, cehenneme uzaktır. Cimri insan da Allah’tan uzak, resulünden uzak, cennetten uzak, insanlardan uzak, cehenneme yakın, şeytana yakındır”*[7] buyurmuştur.

Allah, kullarına vaadde bulunuyor. Artık dileyen, Allah’ın vaadine güvenip cimriliği bırakır, kerim olur, dileyen de şeytanın verdiği telkine kulak verir ve cimrilik yapar.

Okuyacağımız bu âyette Allah mü’minlerin duasını beyan eder. **“Rabbimiz! Resullerin vasıtasıyla bize vaad ettiklerini de bize ikram et ve kıyamet gününde bizi rezil (rüsva) etme! Şüphesiz ki sen, vaad(in)den (asla) dönmezsin.”**[8]

Allah iman edenlere, salih amel işleyenlere cenneti; kâfirlere, müşriklere, münafıklara da cehennemi vaad eder. Kendi yolunda cehd edenlere, çaba, gayret sarf edenlere, hayırda yarışanlara mukarrebun olmayı, Allah’a yakın olmayı vaad eder. İman edenlere, mü’minlere, muttakilere, Allah’a karşı kulluk sorumluluğunu bilip yerine getirmeye çalışanlara, güzel yapanlara, muhsinlere de veliliğini, dostluğunu vaad eder. Aynı

[6] Bakara /268
[7] Tirmizi, Birr, 40/1961
[8] Âli İmrân /194

şekilde herkese çalışmasının karşılığını vereceğini, bir de tövbe ederse kuluna affını, mağfiretini, rahmetini vaad eder.

Allah, Kur'ân'da neyi vaad ettiğini zaten baştan sona beyan etmiş, açıklamıştır. Bu yüzden hepimiz Allah'ın vaadlerini biliyoruz. Bir de insan, rabbine vaadde bulunmuş, rabbiyle sözleşmiştir.

Peki, insan, rabbine hangi vaadde bulunmuştur?

Dünyaya gelmeden önce Allah'ı rab olarak kabul edeceğine, ona iman edeceğine, onun terbiyesini kabul edip terbiyesiyle terbiye olacağına, vahyiyle inşâ olacağına dair Allah'a söz vermiş, vaadde bulunmuştur.

Kul, Allah'ın "ben sizin rabbiniz değil miyim" hitabına karşılık "belâ şehidnâ"[9] deyince Allah'ı rab olarak kabul ettiğini beyan etti. Allah başka bir âyet-i kerimede **"hani Allah, kendilerine kitap verilenlerden, 'onu mutlaka insanlara açıklayacaksınız ve onu gizlemeyeceksiniz' diye sağlam (bir) söz almıştı"**[10] buyurur. Bu durumda iman ettiğini söyleyen her kul "kitabın hiçbir âyetini gizlemeyecek ve onu olduğu gibi ortaya koyacağım" diye Allah'a söz vermiştir.

Kul, Allah'ın kitabını önce kendi üzerinde ortaya koyar. Kul her konuda "acaba rabbim ne der" dediğinde âyeti gizlememiş, yalanlamamış, inkâr etmemiş olur; ama bildiği hâlde "Allah'ın ne söylediğini bilmiyorum" derse âyeti kendinden gizlemiş, yalanlamış olur. Birine Allah'ın emrettiği, sevdiği gibi değil de Allah'ın vahyine ters bir şeyi yapmasını söylerse bu defa da âyetleri inkâr etmiş olur.

Her bir kul, Allah'ın kendisine gönderdiği kitaba iman etmiş ve her bir âyet için Allah ile vaadleşmiş, sözleşmiştir; yani her bir

[9] A'râf /172
[10] Âli İmrân /187

âyet için Allah'a "senin emrettiğin gibi yapacağım, sen neye iman etmemi söylediysen ona iman edeceğim. Neye güzel dediysen onu güzel olarak kabul edip gerekeni yapmaya çalışacağım, neye çirkin dediysen ondan sakınıp başkasını da sakındırmaya çalışacağım. Hiçbir âyetini gizlemeyeceğim ve sana verdiğim sözden geri dönmeyecek, sözümü, ahdimi bozmayacağım ya rabbi" demiştir.

Allah âyet-i kerimede Allah yolunda ölenler için buyurur. **"Mü'minlerden öyle (yiğit) adamlar vardır ki (o gün) Allah'a (âbd olacaklarına ve resulüne her anda itaat edeceklerine dair) verdikleri söze sadakat gösterdiler. Onlardan kimi (Allah yolunda şehid edilerek) adağını yerine getirdi, kimi de (Allah'ın kendileri için takdirini) beklemektedir. Onlar hiçbir şekilde (Allah'a ve resulüne verdikleri sözü) değiştirmediler."**[11] Hepsi de Allah yolunda ölmeye hazırdır.

Mesele; savaşa gidip ölmek değildir. Mesele; hayatını, vaktini Allah yolunda Allah'a kurban etmek, Allah yolunda harcamaktır. Bu yüzden Allah ölülere değil dirilere "şehid" demiş, misal Resulullah (s.a.v.) Efendimiz için "şehid"[12] buyurmuştur. Bununla beraber Allah'ın bir ismi de Eş Şehîd ismidir.

Şehid demek şahid demektir. Allah kendi zatına ve bütün varlığa şahiddir. **Şehidallâhu ennehu lâ ilâhe illâ huv:**[13] "Allah şahiddir ki kesinlikle ondan başka ilâh yoktur." Allah kendinden başka ilâh olmadığına şahidse Allah'ın kullarının da buna şahidlik etmesi gerekir.

Her anda ve her yerde Allah'ın huzurunda olduğunu unutmayıp onun emrettiği, sevdiği gibi yapanlara, hayatı "rabbim beni görüyor, rabbim beni işitiyor" deyip yaşayanlara "şehid"

[11] Ahzâb /23
[12] Nisâ /41, Nahl /89
[13] Âli İmrân /18

denir. Kulun hayatı kulluğuna, imanına şehadet edince kul şehid olur, şahid olur. Onun için Allah âyet-i kerimede **"kim Allah'a ve resul(ün)e itaat ederse, işte onlar; Allah'ın kendilerine nimet verdiği nebîler, (rablerine âbd olacaklarına dair verdikleri söze sadakat gösteren) sıddıklar, (her anda Allah'ın esmâsına şahidlik eden, canlarıyla, mallarıyla Allah yolunda cihad eden) şahidler ve (nefsini ıslah eden) sâlih kimselerle beraberdirler."**[14] Yani Allah'ın kendisine nimet verdiği kullar; nebîler, sıddıklar, şehidler (şahidler) bir de sâlihlerdir, buyurmuştur.

"Size vaad edilen (kıyamet günü) mutlaka gelecektir ve siz (Allah'ı) âciz bırakacak değilsiniz (o günün gelmesini önleyemezsiniz)."[15]

Allah bize her neyi vaad etmiş ve bizim için her neyi takdir etmişse bize gelecek olan odur, hiç kimse buna mâni olamaz, biz de mâni olamayız. İster nimet ister musibet olsun Allah'ın bizim hakkımızdaki takdiri mutlaka bize gelecektir. Bunu Allah vaad etmiştir ve Allah vaadinden dönmez.[16] Allah her neyi vaad etmişse bize gelecek olan odur. Hâl böyleyken baktığımızda kendi kendimizi sıkıntıya koyup "acaba ne olacak, nasıl olacak" diye feryad ediyor, korkuyor, endişe ediyoruz. Oysaki Allah bize neyi vaad etmişse başımıza gelecek olan odur.

"Cennet ehli, ateş ehline, 'biz gerçekten, rabbimizin (dünyada) bize vaad ettiği (nimetleri)ni (bugün) hak olarak bulduk, siz de rabbinizin size vaad ettiği (azabı)nı hak olarak buldunuz mu' diye nidâ ederler. (Onlar da) Evet, derler. Bunun üzerine aralarından bir münadi şöyle nidâ eder: Allah'ın laneti zalimlerin üzerine olsun."[17]

[14] Nisâ /69
[15] En'âm /134
[16] Rûm /6
[17] A'râf /44

Allah, cenneti, cennete giden yolu kitabında anlatmıştır. Bu yüzden cennete gidenler Allah'ın vaad ettiği cennet yolunda yürüdüklerinde yolun sonunda cennet olduğunu bilerek yürürler. Cehenneme gidenler de Allah'ın vaadinin, sözünün cehennem olduğunu bile bile yürüyüp cehenneme giderler. İşlerine gelmediği için de bu yoldan ayrılmazlar. Allah'ın emrini hayata geçirip cennet yolunda yürümek işlerine gelmez; ama nefisleri istediği için şeytana uyar ve cehennem yolunda yürürler. Bunu yaparken yolun sonunda cehennem olduğunu da bilirler.

Hayrı, iyiliği, güzelliği herkes bilir; çünkü bu insanın fıtratında mevcuttur. Kur'ân, kulun fıtratında mevcut olduğundan kul hiçbir şey için "ben bunu bilmedim, anlamadım" diyemez. Aynı zamanda "iyi nedir, kötü nedir, doğru nedir, yanlış nedir, iman nedir, küfür nedir bilmiyordum" da diyemez. Bilmiyorsa zaten aklı olmadığı için bunlardan sorumlu değildir, Allah da onu sorumlu tutmaz; ama sadece deliler bunu bilmez, anlamaz.

"Münafık erkekler ve münafık kadınlar (sizden değil), birbirlerindendir. Onlar kötülüğü emrederler, iyilikten men ederler ve ellerini sıkı tutar(ak cimrilik eder)ler. Onlar (dünyada iken) Allah'ı unuttular, bunun üzerine (o da) onları (kıyamet günü) unuttu (onlara unutulmuş muamelesi yaptı)! Çünkü münafıklar, fâsıkların ta kendileridir. Allah, münâfık erkeklere, münâfık kadınlara ve kâfirlere, içinde ebedi kalacakları cehennem ateşini vaad etti. O, onlara yeter. Allah onlara lanet etmiştir! Onlar için (orada) daimi (bitmez, tükenmez) bir azap vardır."[18]

Allah münafık erkeklere de kadınlara da kâfirlere de cehennemi vaad etmiştir ve Allah vaadinden dönmez. Allah, tercihi kula vermiş; ama kulu için de cenneti takdir etmiş, tercih

[18] Tevbe /67-68

etmiş, sevmiştir. Yine de kul "yok, ille de ben cehenneme gitmek istiyorum" derse bu tercih artık kulun kendisine aittir.

"Mü'min erkeklerle mü'min kadınlar da birbirlerinin velileri (dost ve yardımcıları)dır. Onlar iyiliği emrederler, kötülükten men ederler, namazı ikâme eder(ek her anda Allah'ın huzurunda durmaya çalışır)lar ve zekâtı ver(erek nefislerinin cimriliğini temizl)erler, Allah ve resulüne de (gönülden) itaat ederler. İşte, Allah onlara rahmet edecektir. Muhakkak ki Allah azîzdir, hakîmdir (bütün şeref ve kudretin sahibi olan, her işinde hikmet ve hayır olandır). Allah, mü'min erkeklere ve mü'min kadınlara, içinde ebedi kalacakları, altlarından ırmaklar akan cennetler ve Adn cennetlerinde temiz (ve güzel) meskenler vaad etti. Allah'ın rızası ise (bunların) hepsinden daha büyüktür. İşte büyük kurtuluş (ve saadet) budur."[19]

"**(Bu zafer) Allah'ın vaadidir. Allah vaadinden (asla) dönmez; fakat insanların çoğu (bunu) bilmezler."**[20]

"Muhakkak ki Allah, mü'minlerden canlarını ve mallarını, kendilerine mutlaka (vereceği) cennet karşılığında satın almıştır. (Çünkü) Onlar Allah yolunda savaşırlar, öldürürler ve öldürülürler. Tevrât'ta, İncîl'de ve Kur'ân'da (onlara vaad edilen bu cennet, Allah'ın) kendi üzerine (aldığı) hak bir vaaddir. Ahdine Allah'tan daha çok vefa gösteren kim vardır! Öyleyse (ey mü'minler) onunla yapmış olduğunuz bu alışverişinizden dolayı sevinin! İşte büyük kurtuluş (ve saadet) budur."[21]

Allah kendisiyle alışveriş yapan mü'minlerin özelliklerini de beyan eder. **"(Bu alışverişi yapanlar, Allah'a ve resulüne gönülden itaat ederek) Tövbe edenler, ibadet edenler, hamd**

[19] Tevbe /71-72
[20] Rûm /6
[21] Tevbe /111

edenler, oruç tutanlar, rükû edenler, secde edenler, iyiliği emredip kötülükten men edenler ve Allah'ın sınırlarını muhafaza edenlerdir. (Resulüm! İşte bu) Mü'minleri müjdele!"[22]

"Cehennem ehli oldukları kendilerine (apaçık) belli olduktan sonra yakınları dahi olsalar Allah'a şirk koşanlar için mağfiret dilemek nebîye ve iman edenlere yakışmaz."[23]

Allah vaadinden dönmez, Allah'ın vaadi haktır. Bunun dışında bir şey düşünmek sadece şeytanın verdiği vesvesedir. Nerde olursa olsun işlediğimiz zerre kadar hayrı da zerre kadar şerri de Allah karşımıza getirir. Yoksa "ben yaptım bir şey olmadı, zulmettim bir şey olmadı, yanlış yaptım bir şey olmadı, günah işledim bir şey olmadı, gıybet ettim bir şey olmadı" demekle ondan kurtulmayız; çünkü bir şey olmadı dediğimiz o şeyler zerre kadar bile olsa yoldadır ve mutlaka karşımıza gelecektir.

Aynı şey hayır için de geçerlidir. "Ben ibadet ettim, zikir yaptım, hizmet ettim, çaba, gayret sarf ettim, rabbim için şöyle fedakârlık yaptım, şöyle affettim, mağfiret ettim, şöyle kızınca öfkemi, kızgınlığımı yuttum; ama bir şey kazanmadım" demek doğru değildir. O da yoldadır ve geliyor! Eğer Allah "zerre kadar hayır, zerre kadar şer, nerde olursa olsun, Allah onu mutlaka karşınıza getirir"[24] buyuruyorsa o zaman insanın önüne gelmez mi? -Elbette ki gelir.

"Hepinizin dönüşü onadır (ve) Allah'ın (bu) vaadi haktır. Muhakkak ki o, (ilk olarak) yaratmaya başlayan sonra iman edip sâlih ameller işleyenlere adaletle mükâfat vermek için (o yaratmayı âhirette tekrar edip) iade edendir. Kâfir olanlara gelince, inkâr etmekte oldukları şeylerden ötürü (kıyamette)

[22] Tevbe /112
[23] Tevbe /113
[24] Lokmân /16

onlar için kaynar sudan bir içecek ve elem verici (iç yakan) bir azap vardır."[25]

"Muttakilere (Allah'a karşı kulluk sorumluluğunu bilip yerine getirmeye çalışanlara) vaad edilen cennetin misali (şöyledir), onun zemininden ırmaklar akar. Meyveleri ve gölgesi (sınırsız ve) daimidir. İşte bu, takvâ sahibi olanların (kulluk sorumluluğunu bilip yerine getirmeye çalışanların) âkıbetidir. Kâfirlerin âkıbeti ise ateştir."[26]

"Zalimler birbirlerine aldatmadan başka bir şey vaad etmezler."[27] Allah yolunda olmayanlar, zalimler, kendine zulmedenler birbirlerine yalandan başka bir şey vaad etmezler.

Allah, kaybedenlerin Kıyamet günkü hâlini beyan ediyor. **"(İşte o zaman) Derler ki: Yazıklar olsun bize! Bizi yattığımız yerden kim kaldırdı? Bu, Rahmân'ın vaad ettiği şeydir. Demek ki (bize gelen) resuller doğruyu söylemişler."**[28]

"Mü'minlerden özür sahibi olmaksızın (cihad etmeyip) oturanlarla Allah yolunda malları ve canlarıyla cihad edenler bir olmazlar! Allah, malları ve canları ile cihad edenleri derece bakımından (özürleri dahi olsa) oturanlardan üstün kılmıştır. Gerçi Allah hepsine (âhiret günü) güzellik (ve cenneti) vaad etmiştir; ama Allah, cihad edenleri oturanlardan çok daha büyük bir ecirle üstün kılmıştır."[29]

"(Şeytan) Onlara (birçok asılsız) vaadde bulunur ve kendilerini boş temennilere sevk eder. Hâlbuki şeytan, onlara aldatmadan başka bir şey vaad etmez."[30]

[25] Yûnus /4
[26] Ra'd /35
[27] Fâtır /40
[28] Yâsin /52
[29] Nisâ /95
[30] Nisâ /120

“Allah onlardan iman edip sâlih ameller işleyenlere (katından geniş) bir mağfiret ve büyük bir mükâfat vaad etmiştir.”[31]

“Nihayet (onların hesapları görülüp) iş(leri) bitirilince şeytan (onlara) der ki: Muhakkak, Allah size hak olan (âyetleri ve resulleriyle, hakikat)i vaad etti, ben de size (hoşunuza giden şeyleri) vaad ettim; ama sözümden caydım. Bununla beraber zaten benim sizi zorlayacak bir gücüm yoktu. Ben sadece sizi (apaçık ortada olan hakikati inkâra) davet ettim, siz de hemen benim davetime icabet ettiniz. O hâlde beni kınamayın, kendinizi kınayın! (Bugün artık) Ne ben sizi kurtarabilirim ne de siz beni kurtarabilirsiniz! Kuşkusuz ben daha önce sizin beni (Allah’a) ortak koşmanızı da kabul etmemiştim. Şüphesiz (bugün hem kendine hem de başkalarına zulmeden) zalimlere elem verici (iç yakan) bir azap vardır.”[32]

Bir tarafta Allah’ın vahyi, bir tarafta da şeytanın verdiği vesvese vardır. İnsan, şeytanın doğru söylediğini nasıl düşünebilir! Mü’min nasıl rabbinin vahyini yalanlar!

Şeytana uyanlar şeytanı Allah’a şirk koşmuştur; ama şeytan bile kendisinin Allah’a şirk koşulmasını kabul etmeyip “beni Allah’a şirk koşmanızı reddediyorum” diyor.

Peki, insan, şeytanı Allah’a nasıl şirk koşar?

Allah herhangi bir konuda bir şey söylemişse biri kalkıp Allah’ın sözünü, vahyini değil de şeytanın o konuda verdiği vesveseyi kabul ederse onu Allah’a şirk koşmuş olur.

“O zaman, münafıklarla kalplerinde (şeytanın verdiği vesveseyle) bir hastalık bulunanlar, ‘Allah ve resulü bize ancak

[31] Fetih /29
[32] İbrâhîm /22

aldatmak için vaadde bulunmuş' diyorlardı."[33] Bedir Savaşı'nda münafıklar ve kalplerinde hastalık olanlar; yani imanları zayıf olanlar "Allah ve resulü meğerse bize sadece kuru vaadlerde bulunmuş" dediler.

"Andolsun, birbiri ardınca gönderilen (resul)lere. (Hidâyetle) Esip (küfrü) savuranlara. (Allah'ın vahyini) Yaydıkça yayanlara. (Hakkı bâtıldan) Ayırdıkça ayıranlara. (Kıyamet günü insanların) Özür (mazeretini ortadan kaldırmak) ya da uyarı olmak üzere (Allah'ın) zikri (olan âyetlerini gönüllere) ilka edenlere andolsun ki size vaad edilen (kıyamet saati) mutlaka vuku bulacaktır."[34] Allah her neyi vaad etmişse o size mutlaka gelecektir.

"Yıldızlar(ın ışığı) söndürüldüğü zaman. Gök (parça parça) yarıldığı zaman. Dağlar (paramparça edilip) savrulduğu zaman. Resullere (ümmetlerine şahidlik etmek üzere) vakit belirlendiği zaman (kıyamet gerçekleşir). (Peki, bu şahidlik) Hangi güne ertelenmiştir? (İnsanlar arasındaki) Ayrım (ve hüküm) gününe! (Resulüm!) Ayrım gününün ne olduğunu biliyor musun? O gün (Allah'ın âyetlerini ve resulünü) yalanlayanların vay hâline!"[35]

Söz hakkı Allah'ındır. Biz de sadece Allah'ı dinliyor, Allah ne dediyse onu söylüyoruz.

"Şimdi kendisine güzel bir vaadde bulunduğumuz ve ona kavuşacak olan kimse, (hiç) dünya hayatının (geçici zevk ve) menfaatinden yararlandırdığımız sonra da kıyamet günü (azap için huzurumuzda) hazır edileceklerden olan kimse gibi olur mu?"[36]

[33] Ahzâb /12
[34] Murselât /1-7
[35] Murselât /8-15
[36] Kasas /61

Gördüğümüz gibi; okuduğumuz bütün âyetlerde Allah, kullarına cenneti, rızasını, yakınlığını, kendisine halife olmayı; iman edip salih amel işleme, Allah'a ve resulüne itaat etme, güzel yapma, muhsin olma, Allah'a karşı kulluk sorumluluğunu bilip muttaki olmaya çalışma, hayırda yarışma, hayra koşma, iyiliği, güzelliği, hayrı emredip kötülükten men etme, sakındırma karşılığında vaad etmiştir.

Allah cehennemi; azabını, gazabını, lanetini de küfrün, şirkin, münafıklığın, nifakın karşılığında vaad eder. Allah'ın âyetlerini yalan sayma, âyetleriyle mücadele etme, âyetlerini hükümsüz bırakmak için yapılan çaba, gayret karşılığında hem zahiri hem manevi olarak bir insanı öldürme, imanı, insanlığını, rabbini kaybetme, rabbini dinlememe, rabbinin âyetlerine karşı kör ve sağır olma, hayvanlar gibi hiçbir şeyi işitmemiş, anlamamış gibi yapma, ahireti değil dünyayı tercih etme, "rabbim bana dünyada ver" deyip ahireti ikinci planda görme, peygamberlerini bırakıp başkalarına tabi olma, başkalarını kendine örnek alma, resulüne tabi olmayıp onun ahlakını kazanmama ve o ahlaka bürünmeme karşılığında Allah cehennemi vaad etmiştir.

Allah bütün bunların hepsini kitabında, vahyinde her bir kula apaçık beyan etmiş ve **"de ki: Hak rabbinizdendir. Öyle ise dileyen iman etsin, dileyen inkâr etsin"**[37] buyurmuştur. Dileyen cennete, dileyen cehenneme koşsun. Dileyen, rabbine şükretsin, dileyen de nankörlük yapsın. Yani Allah, kuluna tercih hakkını verip "ben seni kendim için yaratmışım; bana kul olasın, âbd olasın, âşık olasın, bu âşıklık şerefini taşıyasın, bana yakın olasın, mukarebun olasın, veli olasın, dost olasın diye yaratmış ve senin için cenneti tercih etmişim; ama sen 'yok, ben insan olmak, Hz. İnsan olmak istemiyor, hayvan olmak istiyorum' dersen o zaman tercih senindir, buyur tercih ettiğin şey ol" buyurmuştur.

[37] Kehf /29

Allah'a yürümek, koşmak, varmak için hep beraber yoldayız, rabbimize gideceğiz ve kazanacağız. Arada bir tökezlesek, sendelesek, hatta düşsek de kalkıp tövbe edecek, istiğfar edecek ve "sana geliyorum ya rabbi!" diyeceğiz. Hiçbir konuda nefsimize, şeytana taviz vermeyecek, "ben, bence, bana göre" demeyecek, bunun yerine "Allah" diyecek, "Allah'a göre" diyeceğiz inşallah.

Evet, rabbimize yürüyor, koşuyor, hem de aşkla koşuyoruz ve rabbimize varmak için hiçbir engel de tanımıyoruz.

Bütün nebîlerin, resullerin ve kıyamete kadar gelecek olan peygamber vârisi Mürşid-i kâmillerin, velilerin hepsi Allah'a giden kervanlardır. Onlarla beraber olanlar kurtuluşa, saadete erer, gerisi ise yolda kalır. Bu yüzden peygamberine iman etmeyen kavimlere Allah'ın gazabı gelince sadece peygambere, nebîye, resule iman edenler kurtuluşa ermiş, gerisi ise helâk olmuştur; yani Allah "beni ilgilendirmez, ben kendi hayatıma bakarım" diyenleri de helâk etmiştir. Örnek vermek gerekirse Nûh'un gemisine binmeyenler helâk olmuş; ama ona iman edenler gemiye binmiş ve kurtulmuştur.

Nasıl ki her peygamber için ona iman edip Allah yolunda çabasını gösterenler kazanmış "beni ilgilendirmez" diyenler de helâk olmuşsa aynı şey şimdi de geçerlidir. Ya kervanın içine dâhil olur, Allah'ın resulünün resulü olan, peygamber vârisi bir Mürşid-i kâmille beraber gemiyi inşâ eder, gemiye biner ve onunla beraber kurtuluşa ereriz ya da helâk olanlardan oluruz.

Evet, gemiyi yapıyoruz, yapmaya da devam ediyoruz inşallah. Hepimiz görüyoruz ki tufan kopmuştur. Eğer insanların çoğu iman etmemişse, küfürde boğuluyor, cehenneme doğru gidiyorsa hiç bundan büyük tufan olur mu! Bu tufan; küfür tufanı, şirk tufanı, günah tufanı, Allah'a isyan, itiraz tufanı, cehalet tufanıdır. Bu tufanda boğulmamak için gemide; yani tevhid

gemisinde, iman gemisinde, aşk gemisinde, muhabbet gemisinde olmak, aynı zamanda boğulanları da toplayıp gemiye koymak ve taşımak gerekir.

Biz de bütün herkesi tufandan kurtulması ve kaybetmemesi için gemiye davet ediyoruz.

Evet, hep beraber Allah'ın veade "vaad etti" fiilini âyetlerde geçtiği şekilde anlamaya çalıştık.

Allah bizi âyetlerini yalan sayıp şeytanın verdiği vesvesenin peşinden koşanlardan eylemesin inşallah. Allah bizi cennetini, rızasını, dostluğunu, yakınlığını, cemalini vaad ettiği kullarından eylesin. Allah bizi Allah'a verdiği vaadi, sözü yerine getirip Allah'a âbd olan, âşık olan, dost olan kullarından eylesin inşallah.

Allah hepinizden razı olsun.

62.Bölüm

EUZUBİLLAHİMİNEŞŞEYTANİRRACİM
BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Elhamdulillahi rabbil âlemin esselatu vesselamu aleyke ya seyyidel evveline vel ahirin ve ila cemiil enbiyayi vel murselin ve ila cemiil evliyai vel hamdulillahi rabbil âlemin.

Hep beraber Allah'ın El Efâlu'l Husnâ'sını, güzel fiillerini, rabbimizin bize, mahlûkata yaptığı muameleyi ve imtihanlar karşısında ne yapmamız gerektiğini anlamaya, öğrenmeye çalışıyorduk.

Geçen sohbetimizde veade "vaad etti" fiilini öğrenmeye çalışmıştık. Bu sohbetimizde ise kelleme "konuştu" fiilini anlamaya çalışacağız inşallah.

"İşte biz, o resullerden bazısını bazısına üstün kıldık. Allah onlardan kimiyle konuştu, kimini de derecelerle üstün kıldı."[1]

"Daha önce sana anlattığımız resullere ve sana anlatmadığımız (daha nice) resullere de (vahyettik). Ve Allah, Mûsâ ile (diğer resullerden farklı olarak bir de) kelimelerle konuştu."[2]

Allah her bir kuluyla da konuşur. Elbette ki bu konuşmalar farklı farklıdır. Konuştu, kelam söyledi demek başka bir şey; vahyetti demek başka bir şeydir. Allah âyet-i kerimede **"Allah bir insanla ancak vahiy yoluyla veya perde arkasından konuşur, yahut bir resul (elçi) gönderip izniyle ona dilediğini vahyeder"**[3] buyurmuştur. Konuşmak ise bunlardan farklıdır.

Kelleme; konuştu demek, aynı zamanda "yaraladı, cehretti, yardı" manasına gelir. Bununla beraber kelam "ağır söz, yaran,

[1] Bakara /253
[2] Nisâ /164
[3] Şûrâ /51

yaralayan, yaralanmış, yarayı temizleyen, iyileştiren söz" demektir. Söz, Allah'ın sözü olunca böyle olur.

"Biz, sana (sorumluluğu) ağır bir söz ilka (edip vahy)edeceğiz."[4] Allah'ın kelamı, sözü ağırdır. Bununla ilgili olarak Allah başka bir âyet-i kerimede **"biz, bu Kur'ân'ı bir dağa indirseydik, muhakkak ki onu Allah'ın haşyetinden (vahyinin azamet ve büyüklüğünden bir de Allah'a olan saygı ve edebinden dolayı) başını eğerek paramparça olmuş görürdün"**[5] buyurmuştur. Allah'ın kelamı bir gönle inince kulun bu ağırlığı hissetmesi, tatması gerekir.

Evet, kelleme; ağır kelam, ağır söz, yaralayan söz demekti. Peki, bu söz, neyi ya da kimi yaralar?

Tabi ki Allah'ın kelamının indiği gönlü yaralar. Allah, kullarıyla konuşmuş, onlara vahyetmiştir. Zaten baştan sona her âyet, Allah'ın, kuluyla konuşması ve ona kelamını indirmiş olmasıdır. Bu yüzden Allah, Kur'ân için "kelamullah"[6] Allah'ın kelimeleri, kuluyla konuşması demiştir.

Kulu yaratan Allah ise, Allah ona varlığından varlık, kendinden hayat vermiş, kazansın diye ona bir dünya hayatı yaratmışsa, her anda ona muamele de bulunuyor, gönlüne vahyediyor, onunla konuşuyor, Kur'ân'ı indirip ona hayatının her anında nasıl yapması, nasıl düşünmesi, nasıl konuşması, nasıl bakması, hatta nasıl yürümesi gerektiğini bile anlatmışsa kulun da Allah'tan ayrı bir anının bile olmaması, her anda rabbiyle beraber olup rabbini zikretmesi ve rabbinin kendisine hangi kelamı söylediğini hatırlaması gerekir. Öyle ki rabbinin emrettiği, sevdiği, razı olduğu gibi yapsın, düşünsün, konuşsun.

[4] Muzzemmil /5
[5] Haşr /21
[6] Bakara /75

Peki, kul öncelikle kiminle konuşmalıdır?

Önce rabbiyle konuşmalı ve rabbinin konuşmasına cevap vermelidir. Hangi âyeti dinlerse dinlesin "işittik ve itaat ettik, teslim olduk, iman ettik" demelidir. Yetmez, bir de "gerekeni yapıyorum, ya rabbi" demelidir; çünkü hiç kimse Allah'ı dinlemeden, vahyini, kelamını anlamadan mü'min, Müslüman olamaz, takvâ sahibi olamaz, kul olamaz, Allah'a cevap vermiş ve Allah'ın âyetlerini kabul etmiş olamaz.

"Ben, bence, bana göre" ya da "birilerine göre" demek; rabbini dinlememek, rabbinin vahyini, dolayısıyla rabbini yok saymak demektir. Allah'ı ne kadar seviyor, ona ne kadar iman etmişsek Allah'ın kelamına, vahyine de o kadar iman etmişizdir. Diğer bir ifadeyle imanımız, Allah'ın vahyine imanımız kadardır. Allah'a, ahirete, imtihana olan imanımız da Allah'ın kelamına göredir, onunla ölçülür. Allah'ın kelamını ne kadar dinliyor, iman ediyor, teslim oluyor, ciddiye alıyorsak Allah'a o kadar iman etmişizdir.

Kul ya Allah'ı dinler, onu ciddiye alır, kul olmayı kabul eder, onun kelamını sever, dolayısıyla Allah'ın sevdiği, razı olduğu, emrettiği gibi yaşamaya çalışır ve Allah'a kul olur ya da nefsinin, birilerinin kendisine söylediklerini, şeytanın kendisine verdiği vesveseyi kabul eder, onları dinler, onların peşinden gider, dolayısıyla nefsinin, şeytanın, insanların söylediklerini Allah'ın kelamının önüne koyar ve onları ilâh edinir, Allah'a şirk koşar.

Allah âyet-i kerimede **"(Yahudiler) ahbârı (ilim sahibi hahamlarını), (Hristiyanlar da) rahiplerini (onların söylediklerini kayıtsız şartsız kabul ederek) ve Meryem oğlu (Îsâ) Mesîh'i Allah'tan başka rabler edindiler."**[7] Yani "Yahudilerin ve

[7] Tevbe /31

Hristiyanların; rûhbanlarını, papazlarını ilâh edindikleri gibi siz de âlimlerinizi Allah'a şirk koşmayın, ilâh edinmeyin" buyurmuştur.

Allah Yahudiler için "onlar âlimlerini, rûhbanlarını ilâh edindiler" buyurunca önceden Yahudi olup daha sonradan iman etmiş bir sahabe, Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'e *"ya Resulullah! Biz rûhbanlarımızı ilâh edinmiyor, onları Allah'a şirk koşmuyorduk. Mutlaka Allah'ın böyle buyurmasının bir hikmeti vardır, acaba Allah'ın buradaki muradı nedir"* diye sorar. Resulullah (s.a.v.) Efendimiz de ona "*Allah'ın bir konuda hüküm verdiği, 'haram' dediği bir şey için âlimleriniz 'helal' dediğinde onları dinleyip haram olan şeyi helal kabul ediyor muydunuz?"* der. Sahabe de "*evet, ya Resulullah (âlimlerimizin dediğini kabul ediyorduk)"* diye cevap verir. Bunun üzerine Resulullah (s.a.v.) Efendimiz "*işte bu âlimlerinizi, rûhbanlarınızı ilâh edinmek, onları Allah'a şirk koşmaktır"* buyurur.

Biri Allah'ın söylediğinin tersini söylüyor, başkası da o söylediğini kabul ediyorsa onu ilâh edinmiş olur; çünkü onun söylediği sözü Allah'ın kelamının önüne geçirmiştir. Allah böyle söylüyor.

Peki, şeytan bir vesvese verdiğinde o vesveseyi Allah'ın kelamına tercih edip "Allah böyle buyurmuş ama…" dersek bu defa şeytanı ilâh edinmiş olur muyuz? -Kesinlikle evet! Bu yüzden herkesin Allah'ın kelamına nasıl iman ettiğine bakması gerekir. "Allah Kur'ân'da böyle söylüyor" demek yetmez, belki de kelamın kelam olması; yani karşıdakini yaralaması, kalbini yarması, etki etmesi için "Kur'ân'da böyle yazıyor" demek yerine "Allah böyle söyledi" demek gerekir. Zaten doğrusu da böyledir. Madem Kur'ân'daki her âyeti Allah söylemişse o zaman "Kur'ân'da böyle yazıyor" demek yerine "Allah böyle söylüyor" dememiz lazım.

Hocalarımız, âlimlerimiz konuşurken buraya mutlaka dikkat etmeli, "Kur'ân'da böyle yazıyor" demek yerine "Allah böyle

buyurdu, Allah böyle emretti" demelidir; çünkü Kur'ân kelamullahtır, Allah'ın kelimesidir, dolayısıyla sözü Allah'a isnat etmelidirler. Böyle olursa Kur'ân kelam olur ve gönle girer.

Biz de Allah'ın âyetleri bize okununca ya da biz âyetleri okuyunca "Kur'ân'da böyle yazılıyor" demek yerine "bunları bana rabbim söylüyor" demeliyiz. Sonra da Allah'ın vahyi okunurken; yani Allah konuşurken susmalı, konuşmamalıyız.

Biri Allah'ın kelamı karşısında itiraz ediyor, onu beğenmiyor "ben bunu kabul edemem" veya "evet, Allah öyle söylüyor ama bu benim yapabileceğim bir şey değildir" diyorsa o kişi insan olmaktan, kul olmaktan, mü'min olmaktan çıkmış, kerim olan rabbine karşı kibirlenmiş, mağrur olmuş ve rabbini kaybetmiştir.

Allah âyet-i kerimede **yâ eyyuhel insân. Mâ ğarreke bi rabbikel kerîm:**[8] "Ey insan! Seni (her türlü ikrama layık görüp yaratan) kerîm rabbine karşı aldatan nedir" buyurur. Rabbine karşı nasıl böyle mağrur oluyor, gururlanıyor, kibirleniyor, rabbinin söylediğini kabul edemiyor, beğenmiyor, itiraz ediyor, "ama" diyorsun! Rabbin doğru söylemiyor da kim doğruyu söylüyor! Sen mi doğru söylüyorsun! **"O ki seni (yoktan) yarattı, seni (en güzel şekilde) düzenledi ve sana ölçülü (dengeli) bir biçim verdi."**[9] Kerim olan, sana ikram eden rabbinin sana kendinden varlık vermesi ikramın en büyüğüdür. Neden bunu görmezden gelip sanki Allah'tan bağımsız bir varlıkmışsın gibi rabbine itiraz ediyor, onun emrini, sözünü beğenmiyorsun!

Allah âyet-i kerimede iman etmeyenlerin hâlini beyan ederken **"onlara âyetlerimiz apaçık okunduğu zaman (öldükten sonra) bize kavuşmayı ummayanlar, (resule) 'ya bundan başka bir Kur'ân (bize) getir veya bunu değiştir' dediler"**[10]

[8] İnfitâr /6
[9] İnfitâr /7
[10] Yûnus /15

buyurmuştur. Böyleleri Allah'ı, Allah'ın söylediğini kabul etmez, beğenmezler. Bu duruma düşmemek için Allah'ın vahyini hiç kimsenin sözüne değiştirmemeli ve "rabbim ne dediyse doğru olan, güzel olan odur" demeliyiz.

Allah bizi rabbinin vahyine karşı "ama" demekten muhafaza etsin inşallah.

Evet, Allah konuşur, konuşuyor. Kur'ân her birimizin kitabıdır. Bütün mü'minler, Allah'ın kitabını, kelamını her âyetiyle kabul etmiştir, dolayısıyla Kur'ân'dan başka bir kelamla muhatap olmazlar.

Allah bizimle neyi konuşmuş, gönlümüze neyi vahyetmiş, bize her ne söylemişse o mutlaka âyettir, Kur'ân'dır, Kur'ân'dandır; çünkü Allah bir de kuluyla özel olarak konuşur; ama bu sadece kulun kendisini ilgilendirir. Örnek vermek gerekirse; Allah bir kulunun gönlüne "kulum şöyle yap" ya da "şöyle yapma" diyebilir. İşte, bu hitap kulun kendisi için özel durumdur; ama gönlüne Allah'tan gelen her ne olursa olsun kesinlikle Kur'ânîdir, Kur'ân'a ve Allah'ın âyetlerine göredir.

Burada dikkat edilmesi gereken önemli bir husus vardır. Kul, gönlüne bir şey geldiğinde, manevi olarak bir şey seyrettiğinde, bir şeye şahid olduğunda; yani Allah kendisine bir şey gösterdiğinde, bir hitapta bulunduğunda yaptığı müşahedeyi veya aldığı hitabı Kur'ân'ın ölçüsüne vurmalıdır. Eğer gördüğü şey ya da aldığı hitap Kur'ân'a uyuyorsa gönlüne gelen şey Allah'tandır; ama Kur'ân'a uymuyorsa bu defa şeytandandır. O da şeytanın kendisine hile yaptığını bilmeli ve hemen tövbe, istiğfar etmelidir.

Kul, Allah'ın kendisiyle konuştuğunu zahiri olarak nasıl anlar?

Allah bir şey söylerse Allah'ın söylediği kula muhabbet verir, şeytanın söylediği ise ona sıkıntı verir. Mü'min kendine bakınca bunu çok net bir şekilde ayırt edebilir. Hitap, Allah'tan gelince kul, Allah'ın kelam sıfatıyla karşı karşıyadır ve Allah onun gönlüne tecelli etmiştir. Bu durumda kul o hitabın, tecellinin karşısında aşktan, muhabbetten sarhoş olur. Böylelikle hitabın Allah'tan olduğunu anlar. Eğer gönlüne soğuk, donuk, aşksız, muhabbetsiz bir hitap gelse gelen hitap kesinlikle Allah'tan değil, şeytandandır, nefsindendir; yani şeytanın verdiği vesvese nefse aksetmiş, orda yankı yapmıştır.

Bu yüzden mü'min bir kul gönlüne gelen hitabın, Allah'tan mı yoksa şeytandan mı olduğunu çok net anlar. Kimse kendini kandırmamalıdır. Dediğim gibi; gönle Allah'tan gelen hitap insanı aşka, muhabbete gark eder. Şayet etmiyorsa o hitap Allah'tan gelmiyordur.

Allah, kuluyla konuşur ve her anda konuşmaya, âyetlerini hatırlatmaya da devam eder. Kul, gönlünü açınca âyetler oraya iner. Böyle olunca Allah'ın konuşması, vahyi ona yeni gelmiş, Allah ona o anda vayhetmiş olur. Kulun gönlüne gelen hitaplar Allah'ın âyetlerinden bir âyettir; ama o âyeti Allah onun gönlüne yeni vahyetmiş, kul o âyetle yeni muhatap olmuştur. Hatta isterse o âyeti daha önce yüz defa, bin defa okumuş olsun, o âyetle beraber gönlüne başka bir mana geldiyse o âyet kendisinin gönlüne yeni inmiş, vahiy ona Allah'tan yeni gelmiş demektir.

Gönlümüze âyetin indiği, Allah'ın konuşmasıyla muhatap olduğumuzdaki anımız bizim Kadir Gecemiz, kadir anımızdır; çünkü Allah'ın konuşmasıyla, hitabıyla, âyetleriyle şereflendiğimiz an bizim için o andır. Allah, Kadir Gecesi'ni anlatırken **"o (gece)de melekler ve rûh, rablerinin izniyle her bir iş (ve her bir kişi) için inerler"**[11] buyurmuştur. Melekler her bir iş için her bir kula inerler.

[11] Kadir /4

Allah her bir kula vahiy göndermiştir. Bu vahiy, Kur'ân'dan başka bir şey değildir. Eğer melekler de her bir iş için her bir kula iniyorsa o zaman o gecede her bir kula özel bir muamele vardır. Yeter ki kul gönlünü açsın ve dinlesin.

Kadir Gecesi'nin nûru bütün ramazan gecelerini kapsar, dolayısıyla ramazanın her gecesi Kadir Gecesi'dir. Bu yüzden biz de ramazanda gönlümüzü Kur'ân'a, rabbimize, rabbimizin zikrine açıp rabbimizi zikrediyor, sohbetimizi rabbimizle yapıyor, ona duada, niyazda bulunuyor, onu tesbih ediyor, ona hamd ediyor, ona yöneliyor, derdimizi, hâlimizi ona anlatıyor, ona tövbe ediyor, istiğfar ediyor, aşkımızı, muhabbetimizi, hasretimizi, özlemimizi ona arz ediyor, ondan istiyoruz.

Kul bu hâli yaşadığında Allah'tan mutlaka ona cevap gelir. Allah onunla konuşur ve onun gönlüne vahyeder. Bu vahiy bazen sessiz ve süratlidir, birden gelir, bazen de hitap şeklinde, ses şeklinde olur; ama hangi hâlde olursa olsun rabbi ona hitap etmiş, o da rabbiyle muhatap olmuştur. Zaten bütün mesele; kulun kendisini yaratan rabbiyle muhatap olması, Allah ile arasındaki perdeleri kaldırmasıdır.

Biz rabbimizi kendisiyle konuşulmaya, dinlenilmeye layık görürsek, onun âyetlerine iman eder, bizimle konuşmasını, bize hitabını, onunla konuşmayı seversek; yani rabbimizle konuşur, sorun, sıkıntı yaşayınca derdimizi, hâlimizi ona arz eder, duamızı ona yapar, ona boyun bükersek, bize nimet ikram edince şükreder, hamd edersek o da bizi kendisiyle konuşulmaya layık görür ve bizimle konuşur. Yoksa biz onu zikretmezsek o da bizi zikretmez. Bu nedenle Allah Âyet-i kerimede **fezkurûnî ezkurkum:**[12] "Öyle ise siz beni zikredin (her anda benim hesabımı yapın) ki ben de sizi zikredeyim (sizin hesabınızı yapıp size rahmetimle muamele edeyim)" buyurdu. Biz onunla

[12] Bakara /152

konuşmazsak o da bizimle konuşmaz; yani bizimle konuşmasını işitemeyiz, anlayamayız, tadamayız.

Rabbimizle konuşup aramızdaki perdeyi kaldırmamız gerekir ki gönlümüze olan vahyini, bizimle konuşmasını ve bize olan davetini anlayabilelim. Aynı şekilde bizi tabi tuttuğu imtihanları ve o imtihanlardan bize gelen hitabı, konuşmayı bize "haydi, kulum güzel yap, haydi, kulum doğru yap" demesini anlayabilelim.

Rabbimiz her anda bizimledir ve her anda bizimle konuşur. **"Doğu da Allah'ındır batı da. Nereye dönerseniz (dönün) Allah'ın vechi (zatından tecelli eden El Esmâu'l Husnâ'sı) oradadır"**[13] buyurdu Allah. Her anda onunla karşı karşıyayız. İşte, Allah bizden bu âyete iman edip her anda onunla olduğumuzu anlamamızı istiyor.

Her anda Allah ile karşı karşıya olmamızın sebebi; rabbimizi dinleyelim, onun kudretine şahid olalım, bize yaptığı muameleyi anlayıp o muameleyle bize ne demek istediğini bilelim, ne yapmamız gerektiğini bilip gereğini yaparak kazanalım, Hz. İnsan olup rabbimize yakın olalım ve rabbimizin davetine icabet edelim diyedir.

Allah âyet-i kerimede **"bilin ki şüphesiz Allah, (dünyada kuluna yakınlığını tattırmak ve hakkı gönlüne vahyetmek için) kişi ile kalbi arasına tecelli eder"**[14] buyurmuştur. Allah, kulu ile kalbi arasına ona ikram etmek için, onun kalbine, gönlüne vahyetmek için tecelli eder. Başka bir âyet-i kerimede ise **"onlar bilmiyorlar mı Allah onların sırrını da fısıldaşmalarını da bilir; çünkü Allah gayb (olan tüm gizlilik)leri hakkıyla bilendir"**[15] buyurmuştur. Allah bize "bak, ben sana bir şey söylüyorum, nefsin

[13] Bakara /115
[14] Enfâl /24
[15] Tevbe /78

başka bir şey söylüyor. Ben nefsinin sana ne söylediğini biliyorum. Sakın nefsine bu tavizi verme! Benim sana olan vahyim, seninle konuşmam karşısında şeytana, nefsine konuşma hakkı tanıma! Nefsine 'benim rabbim Allah'tır. Ben seni de şeytanı da dinlemem; çünkü Allah, beni kendisine âbd olayım, âşık olayım, aşktan, Allah'ın nûrundan bir varlık olayım, nûr saçan bir kandil olayım, rahmet olayım, af olayım, mağfiret olayım, ikram olayım, Allah'a halife, ayna olayım, diye yaratmış' de" buyuruyor.

Allah, kuluyla her anda birebir muhataptır. Kul ne yana dönerse dönsün rabbinin vechiyle, cemaliyle muhataptır. Bununla beraber Allah, kuluyla konuşup onu kendine davet eder. Kur'ân zaten kulun gönlünde mevcuttur; ama Allah bir de o âyetleri kulunun gönlüne vahyedip âyetlerini kuluna hatırlatır. Bir de ona âyetlerin hikmetini öğretir.

Bu yüzden ne zaman gönlümüzde bir hikmet açılsa bilelim ki o anda Allah gönlümüze gelen âyeti hikmetiyle beraber gönlümüze vahyetmiş ve bizimle konuşmuştur. Bize düşen de Allah'ı dinlemek "acaba rabbim bana neyi anlatıyor, burada neyi anlamamı, ne yapmamı, nasıl yapmamı istiyor" deyip gönlümüze gelen o hitabı anlamaya çalışmaktır. Bunu sadece akıl ile anlamaya çalışırsak o zaman gönlümüze gelen hitap bizde sadece bilgi olur. Gönlümüze hikmetiyle beraber gelen o âyeti imanımızla, aşkımızla anlamaya çalışmamız lazım ki o hitap bizde sadece bilgi olarak kalmasın, hikmet olsun, marifetullah olsun.

Allah, kuluyla konuşurken kulun maşuku konuşur! Kul da maşukunu dinlerken "maşukum, âşık olduğum, bütün varlığımın kendisine ait olduğu, beni yaratan rabbim benimle konuşuyor ve bunu bana söylüyor" derse gönlünü rabbine açmış ve bir mü'min olarak rabbini dinlemiştir. Allah'ın vahyini anlayacak olan, kulun aklı değil gönlüdür. Kul böyle yapınca gönlüne âyetler inmiş, rabbi onunla konuşmuş, o da rabbini dinlemiş, rabbini duymuş, işitmiş "işittik ve itaat ettik, işittik ve teslim olduk, işittik ve iman ettik"

demiş olur. Yoksa sadece "anladım" demiş olur ki o zaman da âyetler onun gönlüne inemez; çünkü Allah'ın âyetlerini anlayacak olan, gönüldür, imandır. Bir tek mü'minler Allah'ın âyetlerini anlarlar. Mü'min olmayanlar anlayamazlar.

Allah âyet-i kerimede **"(resulüm!) biz, Kur'ân okuduğun zaman seninle âhirete iman etmeyenlerin arasına gizli bir perde çekeriz. Ayrıca kalplerine, onu anlamalarına engel olacak kılıflar ve kulaklarına da bir ağırlık koyarız. Sen, Kur'ân'da rabbinin tek oluşunu zikrettiğin zaman ise onlar nefretle arkalarını dönüp giderler"**[16] buyurmuştur. İman etmeyenlerin kalplerinde perde, kulaklarında da ağırlık vardır. Bu nedenle Allah'ın âyetleri onlara okunduğunda anlamazlar. Âyetleri ancak mü'minler anlayabilir; ama onlar da ancak imanları, aşkları, muhabbetleri, Allah'ı, Allah'ın kelamını sevdikleri kadarıyla âyetleri anlayabilirler.

Evet, Allah kuluyla konuşur, her anda konuşmaya da devam eder. Allah'ın kelamı ezeli ve ebedidir. Bütün âlimlerimiz bunu bilir. Ezeli ve ebedi demek bir anda inen; ama bütün anları kapsayan ve kaplayan demektir; yani Allah'ın kelamı her anda inmeye devam eder. Yoksa Allah'ın kelamı bir kere inip bitmemiştir. Kıyamete kadar her bir kula inmeye devam eder. Allah, kelamını kulunun gönlüne birebir indirip kulu gönlündeki fıtratıyla, Kur'ân ile muhatap eder ve fıtratının üzerindeki perdeyi kaldırır. Böylelikle fıtratındaki âyeti onun üzerinde açığa çıkarır.

Kul bütün âyetlere iman edip üzerindeki âyetler ortaya çıkınca ise canlı Kur'ân olur. Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'in hâli, ahlakı onun üzerinde tecelli eder, Resulullah (s.a.v.) Efendimiz olaylar, imtihanlar karşısında nasıl düşünmüşse o da öyle düşünür, Resulullah (s.a.v.) Efendimiz nasıl anlamışsa o da öyle anlar, nasıl yapmışsa o da öyle yapmaya çalışır. Artık istese de istemese de her hâli Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'in yaptığı gibidir.

[16] İsrâ /45-46

İçiyle dışı bir olmuş, içindeki Kur'ân canlanmıştır. Bu yüzden de ne yaparsa yapsın Kur'ân'a göre, Allah'ın âyetlerine göre yapar, öyle yaşar, düşünür, konuşur. Allah'ın kelamını hem diliyle hem de fiiliyle, düşüncesiyle, fikriyle söyler; çünkü canlı Kur'ân olmuş, Kur'ân ile dirilmiştir. Allah âyet-i kerimede **"ey iman (ettiğini iddia) edenler! (Allah ve resulü) Size hayat verecek şeylere (âyetlerimize iman etmeye) sizi davet ettiği zaman (hemen) Allah'a ve resul(ünün davetin)e icabet edin (ve dirilin)."**[17] Kur'ân ile, kelamullahla, Allah'ın kelamı ile dirilin, buyuruyor ya işte kul da Allah'ın vahyiyle dirildiği için artık Allah'ın vahyi, kelimesi olmuştur.

İnsan zaten Allah'ın kelimesidir. Allah bize rûhundan nefhettiğinde onun kelimesi olduk sonra o kelimeyi biz tahrif ettik. Yoksa bütün Kur'ân zaten gönlümüzde, fıtratımızda mevcuttur; ama onu tahrif ettik ya da fıtratımızdaki Kur'ân'ın tahrif edilmesine müsaade ettik. Artık yapmamız gereken şey; kendimizi düzeltip fıtratımızdaki Kur'ân'ı açığa çıkarmaktır.

Allah'ın gönderdiği her nebî, resul kendisinden bir önceki nebîyi, resulü, kitapları tasdik eder. Bu yüzden Allah Kur'ân için de "kendinden öncekileri tasdik eden"[18] demiştir. Bu fert boyutunda da böyledir. Nasıl ki Allah'ın indirdiği kitaplar tahrif edilmişse her insan da Allah'ın tahrif olmuş kitabıdır. Her nebî, resul, her peygamber vârisi Mürşid-i kâmil de insanı Allah'ın vahyiyle yeniden diriltir ve insanda tahrif olan yeri düzeltir. Aynı zamanda onun fıtratını tasdik eder; yani ona "sen, Allah'ın kelamısın, rûhundan nefhettiği kelimesisin" der ve Allah'ın kelamı olduğunu ona talim ettirir.

Evet, yapmamız gereken şey; tahrif olan fıtratımızı Allah'ın âyetleriyle, kelamullah ile düzeltmektir. Onun için de şeytanın gönlümüze yazdıklarını silip yerine Allah'ın âyetlerini koyalım.

[17] Enfâl /24
[18] Bakara /91, 97, Fâtır /31

Atalarımızın tahrif ettiği yeri silip yerine Allah'ın âyetlerini yazalım.

İnsanın fıtratı hakikatte Kur'ân üzeredir. Bu nedenle kul, âyetleri okuyunca ya da dinleyince hemen kabul eder ve onu sever. Hatta kul, gönlündeki yanlış bilgiden dolayı aslında sıkıntı bile duyar ve hiçbir şekilde onunla mutmain olmaz; ama Allah'ın vayhi gönlüne inince onunla mutmain olur. Aynı şekilde "Allah" deyip rabbini zikredince, "rabbim Allah'tır" deyince mutmain olur ve gönlü genişler; çünkü Allah, onun gönlüne sekineti indirir. O da bu vesileyle rabbiyle huzur bulur, sükûn bulur.

Kirlenmiş, tahrif olmuş bir fıtrat ile hiçbir kalp huzur bulamaz, mutmain olamaz, sekineti bulamaz. Allah âyet-i kerimede **"dikkat edin! Kalpler ancak Allah'ın zikriyle mutmain olur"**[19] buyurmuştur. Gördüğümüz gibi Allah Kur'ân'a "zikir"[20] buyuruyor. Zikir; hatırlama demekti ya kalp de "Allah" deyince, Allah'ı hatırlayınca; yani Allah'ın kendisiyle konuşmasını, kendisine vahyetmesini anlayınca rabbiyle, Allah'ın zikriyle, kelamullahla mutmain olur, huzur bulur. Hiç kimse için Allah'ın kelamından başka bir şeyle mutmain olmak yoktur.

Evet, Allah konuşur. İnsan da konuşur. İnsan daha önce rabbiyle muhatap olup rabbinin huzurunda bir hayat yaşadığı için rabbiyle konuşur. Bütün insanlar Hz. Âdem (a.s.)'dan beri Allah'ın huzurundaydı; ama orada kaç bin yıl kaldığını bir tek Allah bilir. Şimdi ise insan tabir-i caizse dünyaya bir günlüğüne gelmiştir; çünkü Allah, dünya hayatı için "bir gün, yarım gün"[21] buyurmuştur. İnsanın, Allah'ın huzurundayken yaşadığı, tattığı, rabbiyle olduğu anlar bir özlem, bir hasret, bir hakikat olarak insanın gönlünde, her zerresinde mevcuttur.

[19] Râ'd /28
[20] Nahl /44
[21] Mu'minûn /112-113

Kul, dünyaya gelmeden önce Allah'tan "ben sizin rabbiniz değil miyim" hitabını almış ve cevap olarak "belâ şehidnâ: Evet! Şahidiz (ki sen bizim rabbimizsin)" demiştir.[22] Rab; terbiye eden, yaratan, büyüten, eğiten hem zahiri hem de manevi olarak rızıklandıran, her anda muhatap alan demektir. Her kul fıtratında, gönlünde, rûhunda Allah'ın "ben sizin rabbiniz değil miyim" hitabını bütün şiddetiyle tadar; ama insanın gönlündeki, hakikatindeki kitap tahrif olmuşsa üstü perdelenmiş, örtünmüştür, dolayısıyla insan sanki rabbinden bu hitabı almadığını zanneder. Oysaki kendisi fıtratına farklı bilgiler yazmıştır.

Bütün peygamberler geldiğinde de tahrif olmuş insan kitabının üzerine yazılan bu şirki, küfrü, nifakı siler ve yerine "rabbimiz, sahibimiz, ilâhımız, malikimiz, melikimiz, rezzakımız (maddi ve manevi rızkımızı verenimiz), nasir olanımız (yardım edenimiz), hafiz olanımız (bizi koruyanımız), hayy ve kayyum olanımız (bizi varlıkta tutan, diri tutanımız) Allah'tır" yazar.

Allah'ın resulleri Allah'ın El Esmâu'l Husnâ'sıyla, zatıyla, sıfatıyla tecelli edip yarattığı tahrif olmuş hakikatin üstündeki küfrü, şirki temizleyerek Allah'ın güzelliğinin, tecellisinin ortaya çıkmasını sağlar. Böylelikle insan dünyaya gelmeden önce Allah'tan "ben sizin rabbiniz değil miyim" hitabına karşılık "evet, şahidiz ki sen bizim rabbimizsin" dediğini tadar, hatırlar.

Bu yüzden Allah âyet-i kerimede Resulullah (s.a.v.) Efendimiz için **"(resulüm!) de ki: Eğer Allah'ı seviyorsanız bana tabi olun ki Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı mağfiret etsin"**[23] buyurmuştur. Çünkü insan, Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'e tabi olunca onun gibi yapmaya, onun gibi olmaya, onun gibi düşünüp iman etmeye başlar. Allah'ın resulü de onun gönlünde tahrif

[22] A'râf /172
[23] Âli İmrân /31

olmuş âyetlerin üstünü temizler ve kulun nefsini tezkiye eder. Böyle olunca da kulun fıtratındaki güzellik ortaya çıkar.

Peki, kuldaki fıtrat ortaya çıkınca ne olur?

Allah âyetin sonunda "Allah da sizi sevsin" buyurmuştu ya işte kuldaki fıtrat ortaya çıkınca Allah da onu sever. Allah, kulunun üzerinden kendi güzelliğini sever. Kul, Allah ile arasındaki perdelerden dolayı Allah'ın ona olan sevgisini daha önce tatmıyordu; ama perdeler aralanınca Allah'ın ona olan sevgisi tecelli etmiş oldu. Kul da bir anda kendini rabbine âşık olmuş, teslim olmuş buldu. Bununla beraber "senin için yapamayacağım hiçbir şey yoktur ya rabbi" deyip Allah'a âbd oldu, mü'min oldu, çabasını, gayretini sarf edip onun sevgisini kazanmak için takvâ sahibi oldu, rabbiyle güzel oldu, muhsin oldu. Bütün bunların hepsi Allah'ın resulüne tabi olup kelamullahı dinlediği için gerçekleşmiştir.

Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'e canlı Kur'ân dendiği gibi bir de ona "kelamullah" denir; çünkü Kur'ân onda dirilmiştir. Birinde de Kur'ân dirilirse o kul kelamullah olur ve insanları Kur'ân'a, imana, âşıklığa, âbdliğe, rabbimizin sevgisini kazanmaya davet eder.

Yalnız, Kur'ân'ın insanda dirilmesinin tek bir şartı vardır; o da Allah'ın resulüne tabi olmaktır. Kul, Allah'ın resulüne tabi olmanın karşılığında Allah'ın sevgisini kazanır; çünkü Allah'ın resulüne tabi olup rabbine teslim olurken alışverişi Allah ile yapmış ve nefsini, küfrünü, şirkini, yanlışını, hatasını, kusurunu, günahını verip yerine rabbinin güzelliğini, sevgisini, rızasını, yakınlığını almıştır.

Evet, Allah konuşur, insan da konuşur. İnsan ne konuştuğuna, neyi konuştuğuna bakmalıdır. Kul, Allah'ın kelamını konuşuyor, Allah'ın kelimeleriyle konuşuyorsa Allah'ın resulünün resullüğünü yapmış olur. Ona bundan başka bir şey denmez; ama

konuştukları şeytanın, nefsinin söyledikleriyse bu defa nefsine, dolayısıyla şeytana elçi olmuş, şeytanın elçiliğini yapmış olur. O zaman da elbette ki şeytanın verdiği vesveseye, küfre, şirke, sıkıntıya boğulur.

Şirk, küfür karanlıktır. İman ise nûrdur. Küfür karanlığı nûru kaplar. Bu nedenle bir gönülde hem iman hem de küfür olmaz, biri ötekini mutlaka siler. Ya kul iman eder, iman nûrunun şiddeti küfrü temizler, siler, kul da rabbini dinler, ona teslim olur ya da küfür, şirk, onun imanını örter, karartır. Küfür üstüne küfür, şirk üstüne şirk eklenince iman nûrunu karartır ve en sonunda da onu söndürür, dolayısıyla kul kelamullah'ı dinleyemez, dinlese bile onu anlayamaz olur. Allah âyet-i kerimede **"(resulüm!) biz, Kur'ân okuduğun zaman seninle âhirete iman etmeyenlerin arasına gizli bir perde çekeriz. Ayrıca kalplerine, onu anlamalarına engel olacak kılıflar ve kulaklarına da bir ağırlık koyarız. Sen, Kur'ân'da rabbinin tek oluşunu zikrettiğin zaman ise onlar nefretle arkalarını dönüp giderler"**[24] buyuruyor ya işte böyle biri de kelamullahı işitmez, anlamaz, anlamak da istemez; çünkü Allah'ın söyledikleri onun için artık bir mana ifade etmez. Bunun sebebi; Allah'ın âyetlerine yabancı olmasıdır.

O kul, Allah'ın vahyini dinlemez; ama şeytan ona bir vesvese verince hemen onun peşine takılır; çünkü şeytanı ilâh edinmiş, şeytanın sözünü, verdiği vesveseyi Allah'ın kelamından daha çok sevmiş ve onu tercih etmiştir. Kısacası Allah ile konuşmayı değil de şeytanla konuşmayı tercih etmiştir. Şeytan ona bir vesvese verince "hele biraz daha konuş" der ve ondan fikir almaya çalışır. Şeytan da ona vesvese vermeye devam eder.

Zaten şeytanın istediği şey; insanı Allah'tan, kelamullahtan uzaklaştırmaktır. Böyle olanlar kendileri şeytanla konuşmayı,

[24] İsrâ /45-46

onun peşinden sürüklenmeyi istemiştir. Şeytan da onlarla konuştukça konuşur.

Allah âyet-i kerimede **"şimdi siz beni bırakıp da onu ve onun zürriyetini mi dost ediniyorsunuz? Oysa onlar sizin düşmanınızdır. (Kendi nefsine zulmeden) Zalimler için (bile bu) ne kötü bir değişmedir"**[25] buyurmuştur. Zalimler şeytanın söylediğini Allah'ın kelamına değiştirmiştir. Bâtılı hakka, vesveseyi Allah'ın vahyine değiştirmiş ve şeytanın sözünü Allah'tan daha çok sevmiştir. Şeytanın sözünü daha çok sevdikleri için de Allah'ın dostluğunu, veliliğini şeytanın veliliğiyle, dostluğuyla değiştirmiştir.

Böyle biri istediği kadar "ben Allah'a dostluğu tercih ediyorum" desin, gönlü şeytanın dostluğunu tercih etmiştir. Eğer veli olarak, dost olarak şeytanı tercih etmiş olmasaydı şeytanın verdiği vesveseyi dinlemez, rabbini dinlerdi. Rabbinin kendisiyle olan konuşmasını, her anda gönlüne doğruyu, hakkı, güzeli, nasıl yaparsa kazanacağını vahyettiğini bütün şiddetiyle tadardı; ama o, Allah'ın kendisine olan bütün davetine rağmen şeytanı dinlemiş ve şeytanın veliliğini Allah'ın veliliğine, dostluğuna tercih etmiştir.

Herkes kendine dönüp "benim velim Allah mıdır, şeytan mıdır, nefsim midir yoksa velim içinde yaşadığım topluluk mudur, âdetlerim midir" diye kendine bakmalıdır. Kendine baktığında kimi, neyi veli edindiğini net olarak anlar.

Biri Allah'a dost, veli olmak istiyorsa Allah zaten mü'minlerin velisidir.[26] Kâfirler ise Allah'ın veliliğini, dostluğunu örtüp başka dostları, velileri Allah'ın veliliğinin yanına koydukları ve onları Allah'a şirk koştukları için Allah'ın veliliğini kaybetmiştir. Eğer Allah'ı veli olarak kabul ediyorsak kimsenin ne dediğine

[25] Kehf /50
[26] Âli İmrân /68

bakmamamız ve bir tek Allah'a teslim olmamız, tevekkül edip güvenmemiz gerekir.

Allah âyet-i kerimede **"sizin dostunuz ancak Allah'tır, resulüdür ve iman edenlerdir"**[27] buyurmuştur.

Allah'ın resulü, Allah'tan dolayı bizim dostumuzdur. Mü'minler de Allah'a iman ettikleri, Allah'ı veli edindikleri, Allah onların velisi olduğu için bizim dostumuzdur. Eğer onların içine dâhil olursak Allah da resulü de iman edenler de bizim velimiz olur.

Allah başka bir âyet-i kerimede mü'minlerin vasıflarını sayarken **"mü'min erkeklerle mü'min kadınlar da birbirlerinin velileri (dost ve yardımcıları)dır. Onlar iyiliği emrederler, kötülükten men ederler, namazı ikâme eder(ek her anda Allah'ın huzurunda durmaya çalışır)lar ve zekâtı ver(erek nefislerinin cimriliğini temizl)erler, Allah ve resulüne de (gönülden) itaat ederler"**[28] buyurmuştur. Münafıkları anlatırken de **"münafık erkekler ve münafık kadınlar (sizden değil), birbirlerindendir. Onlar kötülüğü emrederler, iyilikten men ederler ve ellerini sıkı tutar(ak cimrilik eder)ler. Onlar (dünyada iken) Allah'ı unuttular, bunun üzerine (o da) onları (kıyamet günü) unuttu (onlara unutulmuş muamelesi yaptı)! Çünkü münafıklar, fâsıkların ta kendileridir"**[29] buyurmuştur. Münafıklar hayra, Allah'a imana, Allah'ı veli edinmeye mâni olmaya çalışırlar. Tıpkı mü'minlerin birbirinden olması gibi böyle yapanlar da birbirlerindendir, birbirinin velisidir.

Bizim de "velimiz kimdir" diye kendimize bakmamız gerekir. Bilmemiz lazım ki kimi dinliyor, kimin konuşmasını seviyorsak velimiz odur. Eğer Allah'ın konuşmasını seviyor, rabbimizi

[27] Mâide /55
[28] Tevbe /71
[29] Tevbe /67

dinliyor, rabbimizi, rabbimizin kelamını konuşanı seviyorsak bu durumda velimiz; Allah'tır, resulüdür, mü'minlerdir.

Bir mü'min olarak rabbimizi, kelamullahı dinleyecek, anlamaya çalışacak ve onu dinlemeyi seveceğiz inşallah.

Allah âyet-i kerimede **"andolsun ki biz sana tekrarlanan yedi (âyetlik Fâtiha Sûresi'n)i ve Kur'ân-ı Azîm'i (yüce Kur'ân'ı) verdik"**[30] buyurmuştur. Fâtiha Sûresi tekrar edilen yedilidir. Dikkat edilirse Allah Fâtiha ile Kur'ân'ı ayrı ayrı zikretmiştir. Fâtiha, Kur'ân'ın özetidir, kapısıdır. Hem Fâtiha'yı Kur'ân'ın özeti olduğu hem kelamullah olduğu için bıkmadan, usanmadan aşkla, severek, muhabbetle okumak dinlemek lazım hem de Kur'ân'ın her bir âyetini bıkmadan, usanmadan dinlemeyi ve okumayı sevmemiz lazım.

Eğer Resulullah (s.a.v.) Efendimiz için "canlı Kur'ân" diyorsak ve biz de ona tabi olan mü'minler olarak canlı Kur'ân olma yolundaysak o hâlde Kur'ân'a "o benim, ben de oyum. O benim hakikatim, rabbim onda beni anlatıyor. Nasıl iman etmem, rabbimi nasıl tanımam, nasıl sevmem, ona nasıl âbd olup teslim olmam ve hayatı nasıl yaşamam gerektiğini anlatıyor. O benim kitabımdır, bana aittir. Ben oyum, o da benim" dememiz gerekir. İnşallah biz de böyle söyleyeceğiz.

Daha önce söylemiştik. Mübarek ramazan ayının her gecesi Kadir Gecesi'dir. İnşallah biz de her geceyi Kur'ân'ı dinlemekle, okumakla, Allah'ın âyetleri üzerinde tefekkür etmekle geçirmeye çalışacağız. Aynı zamanda gönlümüzü kelamullaha açıp Allah'ın kelamı, vahyi gönlümüze insin, biz de onunla dirilelim diye Allah'ın âyetleri üzerinde tefekkür edecek ve zikrullahla meşgul olacağız inşallah.

[30] Hicr /87

Allah Kur'ân için "zikir" demiş, âyet-i kerimede **"muhakkak ki (insanlar için bir öğüt ve hatırlatma olan bu) zikri biz indirdik ve muhakkak ki onu yine biz koruyacağız"**[31] buyurmuştur. Eğer Kur'ân'ı Allah indirmiş ve onu Allah koruyorsa Allah bizi de gönderdiğine göre bizi de korur. Yeter ki rabbimize "sen benim velimsin ya rabbi! Ben seni dinliyor, seni ciddiye alıyor, sana tevekkül edip güveniyor, sana sığınıyorum. Beni koru ya rabbi" diyelim ve onu veli edinelim, ona sığınalım, onun kelamıyla, zikriyle meşgul olalım. Onu unutmayalım, kelamını dinleyelim, onunla kelam edelim, konuşalım. Böyle yaparsak Allah bizi, fıtratımızdaki Kur'ân'ı, gönül arşımızı korur.

Evet, hep beraber Allah'ın kelleme "konuştu" fiilini anlamaya çalıştık.

Allah bizi vahyinden yüz çevirenlerden ve rabbini dinlemeyip fıtratını tahrif edenlerden eylemesin inşallah. Allah bizi rabbinin kelamını, rabbini ciddiye alanlardan ve onu sevenlerden eylesin. Allah bizi rabbini dinleyip rabbiyle konuşanlardan ve "rabbim Allah'tır" diyenlerden eylesin inşallah.

Allah hepinizden razı olsun.

[31] Hicr /9

63.Bölüm

EUZUBİLLAHİMİNEŞŞEYTANİRRACİM
BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Elhamdulillahi rabbil âlemin esselatu vesselamu aleyke ya seyyidel evveline vel ahirin ve ila cemiil enbiyayi vel murselin ve ila cemiil evliyai vel hamdulillahi rabbil âlemin.

Hep beraber Allah'ın El Efâlu'l Husnâ'sı ve Aşk'ı; Allah'ın bize olan muamelesini ve bu muameleye nasıl karşılık vermemiz gerektiğini Allah'ın beyan ettiği gibi anlamaya çalışıyorduk.

Geçen sohbetimizde kelleme "konuştu" fiilini öğrenmeye çalışmıştık. Bu sohbetimizde ise istefâ "seçti" fiilini anlamaya çalışacağız inşallah.

Allah seçer. Kul da seçer. Allah, kulu seçsin, tercihini yapsın diye ona tercih hakkını vermiştir. Bu yüzden âyet-i kerimede **"de ki: Hak rabbinizdendir. Öyle ise dileyen iman etsin, dileyen inkâr etsin."**[1] İman da bellidir, küfür de bellidir, dileyen iman etsin, dileyen kâfir olsun. Dileyen şükretsin, dileyen nankörlük yapsın. Dileyen cennete giden yolu, dileyen de cehenneme giden yolu seçsin. Dileyen, Allah'ın veliliğini, dileyen de şeytanın veliliğini seçsin, buyurmuştur. Bu tercih etme, seçme hakkı kula aittir.

"Allah size gaybı bildirecek de değildir. Fakat Allah, resullerinden dilediğini seçe(rek ona gaybı bildiri)r."[2] Allah bir de kitabı emanet ettiklerini seçer. **"Biz, kullarımızdan seçtiğimiz kimseleri kitaba vâris kıldık."**[3]

Allah'a iman eden bir kul, rabbini, rabbinin kendisi için seçtiğini seçer. Böyle olunca Allah da onu seçer ve onu âyetlere

[1] Kehf /29
[2] Âli İmrân /179
[3] Fâtır /32

iman etsin, ahlaka, amele dönüştürsün sonra da Allah'ın kullarına taşısın diye kitabına, Kur'ân'a vâris kılar.

Allah seçer. Kul da kendine dönüp neyi seçtiğine ya da rabbini seçip seçmediğine bakmalıdır.

"Senin rabbin dilediğini yaratır ve (zatına) seçer."[4] Allah dilediğini zatına seçer. Kim Allah'ı dost olarak, veli olarak, rabbi olarak, mülkün maliki olarak, rezzak olarak seçerse âlemlerin rabbi olan Allah da onu seçer ve o isme göre ona muamelede bulunur. Bu, Allah'ın bütün isimleri için geçerlidir. Kul, Allah'ın hangi ismine iman ederse o ismiyle âlemlerin rabbini seçmiş olur sonra ise Allah'ın isimleriyle yaptığı her muamele manevi olarak kendisine imanı, Allah'ın sevgisini, aşkını, muhabbetini kazandırır.

Seçmek aynı zamanda kulun duasıdır. Kulun duası neyse tercih ettiği, seçtiği de odur. Allah âyet-i kerimede **"(resulüm!) de ki: Eğer duanız (istediklerinizi mülkün mâliki ve melikinden istemeniz) olmasa, rabbim size ne diye değer versin"**[5] buyurmuştur. Kulun kıymeti, değeri, şerefi duasına; yani seçmesine, tercihine göredir. Biri dünyayı, nefsin arzularını, isteklerini seçip tercih ettiyse duası o olur, dolayısıyla kıymeti, değeri, şerefi de ona göre olur.

Allah'ı seçenler, rabbini tercih etmiş olanlar, duası Allah'ın rızası, dostluğu, cemali, ebedi hayatları olanlar da bütün kıymetlerini, değerlerini bu seçimlerinden; yani Allah'tan almış olurlar ki onların bu kıymetini, değerini, şerefini de bir tek Allah takdir edebilir. Bir kıymeti, değeri ki Allah takdir ederse hiç kimse bunun karşılığını anlayamaz. Bu yüzden Allah âyet-i kerimede **"hiç kimse (dünyada) yaptıkları (güzel amelleri)ne karşılık mükâfat olarak (âhirette) onlar için göz aydınlığı olacak (nimetler)den**

[4] Kasas /68
[5] Furkân /77

nelerin gizlendiğini bilemez (bunu hayal bile edemez)"[6] buyurmuştur.

Allah'ın; rabbini tercih edenler, iman edip salih amel işleyenler ve takvâ sahibi olanlar için takdir ettiği, hazırladığı nimetleri hiç kimse bilemez, hayal bile edemez. Tabi ki nimeti sadece zahiri nimet olarak anlamamak gerekir. Asıl nimet; Allah'ın rızası, cemali, selamı, kuluyla konuşması ve onu muhatap almasıdır. Bu nimeti yalnızca Allah'a iman edenler, Allah'ı her şeyden, hatta canından da çok sevenler anlayabilir. Nimetlerin bir tek zahiri tarafını anlayıp tadanlar, manevi tarafını; yani Allah'ın kendinden nefhettiği rûhu tatmayanlar ise Allah'ın rızası nimetini, Allah'ı sevme nimetini, Allah'ın sevmesi nimetini, cemalini müşahede etme nimetini anlayamaz, tadamazlar.

Bilmemiz lazım ki yalnızca cenneti isteyip kulluk yaparsak bu kulluğumuz Allah'a gitmez; çünkü kulluğu Allah'a değil, nefsimizin arzularına, isteklerine yapmış oluruz. Oysaki öncelikle Allah'a iman etmek ve onu her şeyden çok sevmek gelir. Allah'ı her şeyden, canımızdan çok sevmeden, onun rızasını istemeden yaptığımız kulluk Allah katında kabul görmeyen bir kulluktur. Böyle olunca manevi olarak hiçbir şey kazanamayız; çünkü Allah âyet-i kerimede **"(o gün) onun (Allah'ın) yanında hiçbir kimseye verilecek bir nimet yoktur. E'âlâ (yüceliği anlaşılamayacak kadar büyük) olan rabbinin vechini (cemâlini ve rızasını) isteye(rek gerekeni yapa)n müstesna."**[7] Yani Allah'ın rızasını gözeterek yaptığınız işlerden başka hiçbir işiniz şükrana, nimete, ikrama layık değildir. Saf Allah'ın rızasını gözeterek yaptıklarınız Allah katında kabul görülür, gerisi kabul olmaz, buyurmuştur.

Allah'a kul olmak, kulluk etmek, iman etmek ve Allah'ı her şeyden, canından da çok sevmek Allah'ın, kulları üzerindeki hakkıdır. Kulun önce Allah'ın hakkını gözetip "rabbimin benim

[6] Secde /17
[7] Leyl /19-20

üzerimdeki muradı, hakkı nedir" demesi, bunu anlaması gerekir. Allah, kulu yaratmış, kendinden ona varlık vermiş, hayat vermişse mutlaka bir muradı vardır. Allah, muradını vahyinde beyan ediyor. Allah'ın muradı; kullarının kendisine iman etmesidir, âbd olmasıdır.

Evet, Allah'ı her şeyden, canımızdan da çok sevmezsek ona iman etmiş olmayız. Aynı şekilde Allah'ın sevgisini kazanmak için onun sevdiği gibi yapmaya çalışmazsak ona kul, âbd olamayız. Böyle olunca da ibadetimiz, âbdiyetimiz ona gitmez. Her neyi istiyor ve neyin peşinden koşuyorsak en çok onu sevmiş, ona iman etmiş oluruz.

Dünyanın peşinden koşanlar ebedi hayatlarını kaybetmiştir. Allah âyet-i kerimede **"insanlardan öylesi vardır ki 'rabbimiz! Bize (nasibimizi mal ve servet olarak) dünyada ver' derler. Böylesinin âhirette hiçbir nasibi yoktur"**[8] buyurur. Böyleleri "iman etmişim" deyip cenneti ister; ama Allah'ın kendisi üzerindeki hakkını bilmez, Allah'ı tercih edip seçmez.

Allah seçer. Allah, kulunu önce kul olarak, bütün varlık içinden insan olarak seçmiş ve kendisine âbd olsun, rabbini sevsin, bu sevgiyi, muhabbeti, aşkı tatsın, rabbinin rızasını, sevgisini istesin, rabbinin razı olduğu, sevdiği gibi yapsın diye onu yaratmıştır. Kul, rabbine dönünce, iman etmeyi isteyince Allah bu sefer onun tercihine, duasına, seçimine göre ona muamelede bulunur ve "haydi, kulum seç de kazan" der.

Allah âyet-i kerimede **"herkesin, peşinde koştuğu şeyin karşılığını bulması için muhakkak ki (o kıyamet) saat(i) gelecektir. Neredeyse onu (kendimden bile) gizleyeceğim"**[9] buyurmuştur. O gün, herkesin peşinden koştuğu şeyi göreceği, dehşetli bir gündür, dehşetli bir andır! Kim neyin peşinden

[8] Bakara /200
[9] Tâhâ /15

koşmuşsa Allah onu kuluna gösterir ve "bak kulum, sen bunun peşinden koştun, hayatını bunu kazanmak için harcadın, kurban ettin, feda ettin" der. Eğer kulun peşinden koştuğu; Allah'ın rızası, ebedi hayatı, Allah'ın dostluğu değilse neyin peşinden koşarsa koşsun o gün kaybetmiştir.

Allah, cenneti ibadete karşılık değil imana karşılık vaad eder. Bunun için de önce iman etmek sonra da salih amel işlemek gerekir. İman olmadan ne kadar amel olursa olsun o amel insana fayda vermez; çünkü Allah imansız ameli kabul etmez. Resulullah (s.a.v.) Efendimiz *"sizden biri Allah ve resulünü her şeyden çok, hatta canından da çok sevmedikçe iman etmiş olmaz"*[10] buyurmuştur. Demek ki önce sevmek gerekiyormuş! Zaten iman; Allah'ı her şeyden, canından da çok sevmektir. O hâlde herkesin "en çok neyi seviyorum, neyi seçmişim, gönlümde en seçkin olan şey nedir" diye kendi gönlüne bakması gerekir.

Biri en çok neyi seviyorsa onu kazanmayı ister, onu düşünür, tefekkür eder ve onu zikreder. Onu kazanmak için de fedakârlık yapar, çaba, gayret sarf eder. Eğer kulun en çok sevdiği, kazanmayı istediği, uğruna fedakarlıklar yaptığı Allah değilse o kul, rabbini kaybetmiştir; çünkü peşinden koştuğu o şeyi Allah'a tercih etmiş ve peşinden koştuğu o şey ilâhı olmuştur. Bununla ilgili olarak Allah âyet-i kerimede **"insanlardan öylesi vardır ki Allah'tan başkasını (Allah'a mülkünde ortak olan) eşler edinir de onları Allah'ı sever gibi severler. Fakat iman edenlerin Allah'a olan sevgileri çok şiddetlidir (onlar Allah'a âşıktırlar)"**[11] buyurmuştur. Biri başkalarını sevince başkalarının sevdiğini, onların kendisi için istediğini de sever, böylelikle onları ilâh edinir.

Çok şiddetli sevgi aşk demektir, âşık olmak demektir. Âşık olmayan, Allah'a kul olamaz. Öyle ki dünyayı ahirete kurban edecek kadar, hayatını Allah'ın huzurunda yaşayıp vaktini,

[10] Müslim, İman: 69
[11] Bakara /165

zamanını, ömrünü, hayatının her anını, canını, nefsini, her şeyini Allah'a kurban edecek kadar, her anda "Allah" deyip Allah'ın rızasını gözeterek "rabbim benden ne istiyor, rabbim nasıl yapmamı seviyor" deyip hayatı bu şekilde yaşayacak kadar Allah'a âşık olmak gerekir. Aksi takdirde insan iman etmiş olmaz.

Birinin derdi dünyaysa, dünya malıysa, mevki, makamsa hayatını o yolda sarf eder sonra ölüm anı gelir ve Allah ona "haydi gel" der. Kul da ister mal ister mevki olsun, peşinden koştuğu şeylerin hepsini bırakıp rabbine gider.

Peki, kul, huzura neyle gider?

İmanıyla, ameliyle, kazandıklarıyla, Allah'ın huzuruna gönderdikleriyle gider. Kul hayatta nasılsa huzura giderken de aynen öyledir, başka bir hâl almaz.

Daha iyi anlaşılması için izah edeyim.

Kul, Allah'a ne kadar iman etmişse, Allah'a ne kadar teslimiyeti varsa, rabbini ne kadar ciddiye alıyor, onun yolunda ne kadar cehd ediyor, cihad ediyor, çabasını, gayretini sarf ediyorsa o gönül hâliyle Allah'ın huzuruna gider; yani gönlünde bir değişiklik olmaz; çünkü kazanmak dünyadadır. Bu yüzden dünyadayken kazanmak gerekir. Dünya; Allah'ın nûrunu kazanma yeridir. Bunun için de tercih etmiş olmak; yani Allah'ın nûrunu seçmiş olmak lazım.

"Allah, bir kimseye nûr vermemişse artık onun hiçbir nûru yoktur."[12] İmanın; Allah'ı sevmenin, aşkın, muhabbetin, amellerin nûru vardır. Allah emrettiği, öyle yapmamızı sevdiği için amel işleriz, dolayısıyla Allah'ın bizim için sevdiğini, emrettiğini, razı olduğunu yapınca karşılığında Allah'ın sevgisini, rızasını kazanırız, bu da gönlümüzde imana, nûra dönüşür ve bizim için nûr olur. Allah'ın âyet-i kerimede **"onları önlerinden ve sağlarından**

[12] Nûr /40

(amellerinin) nûrları aydınlatır”[13] buyurduğu gibi Kıyamet günü bizi aydınlatacak nûrumuz olur. O gün sadece mü’minlerin nûru vardır, iman etmeyenlerin ise nûru yoktur. İşte, bu nûru dünyadayken seçmek, tercih etmek şarttır.

Allah bizim için nûrunu tercih etmiştir. Biz de Allah’ın bizim için tercih ettiğini tercih eder ve bu yolda çabamızı, gayretimizi sarf edersek onun nûrunu, sevgisini, rızasını, yakınlığını kazanırız. **“Kendisine insanlar arasında yürüyebileceği bir nûr (yani iman) verdiğimiz kimse, hiç (şeytana tabi olmuş) karanlıklar içinde kalmış (ve) ondan hiç çıkamayacak kimse gibi olur mu?”**[14] Allah, nûrunu indirmiştir. Bu nûr, Allah’ın kelamı Kur’ân’dır.

Allah Kur’ân için “nûr”[15] demiş, Resulullah (s.a.v.) Efendimiz için de “nûr saçan kandil”[16] buyurmuştur. Allah’ın âyetlerine, vahyine iman edip onu ahlaka, amele dönüştürünce, Resulullah (s.a.v.) Efendimiz’e tabi olup onun ahlakına bürününce nûra gark olur ve Allah’ın kitabıyla gönderdiği nûrla hareket etmiş, o nûrla görmüş, anlamış, hayatı yaşamış oluruz, böylelikle yaşadığımız hayat da bizim için nûr olur. Böyle yapınca da her anda Allah’ın huzurunda olduğumuzu tadar, rabbimizi zikreder, tesbih eder, rabbimize hamd ederiz. Yoksa karanlıkta, zulmette kalır, kendimizi perdeler, küfürde kalmış oluruz.

Allah seçer, kul da seçer. Allah seçimini yapmıştır. Her bir kulun kendine baktığında mutlaka “rabbim beni kul olayım, âbd olayım, Hz. İnsan olayım, diye seçmiş, benim için ‘yerde, gökte ve ikisi arasında her ne varsa onun hizmetine verdim’[17] buyurmuş, varlığı benim için, bana hizmet etsin, diye yaratmış, Melekleri bana secde ettirmiştir. Melekler bana secde etsin, varlık bana

[13] Tahrîm /8
[14] En’âm /122
[15] Nisâ /174
[16] Ahzâb /46
[17] Câsiye /13

hizmet etsin, diye beni seçmiştir. Beni kendisine âbd olayım, kul olayım, iman edeyim, dua olayım, rahmet olayım, muhsin olayım, güzelliğiyle güzel olayım diye yaratmıştır. Öyleyse benim de rabbimin benim için seçtiğini seçmem lazım" demesi gerekir. İnsan, rabbinin kendisi için tercih ettiğini seçecek ki kul olsun, Allah'ın muradı kendisi üzerinde gerçekleşmiş olsun. Yoksa Allah'ın kendisi için tercih ettiğini değil de dünyayı, nefsinin arzularını, isteklerini, birilerinin kendisi için tercih ettiğini tercih ederse rabbini kabul etmemiş, rabbinin kendisi için tercih ettiğini de tercih etmemiş olur o zaman da rabbini, kendini, insanlığını ebediyen kaybeder.

Seçmek, tercih etmek imandır, imanın kendisidir. Her bir kul kendi gönlünde neyi seçtiğini, neyi tercih ettiğini iyi bilir. Hem kulun kendisi kendini bilir hem de kendisini yaratan rabbi onu bilir. Bir kula dışarıdan bakıldığında neyi seçip tercih ettiği üzerinden görünmez; ama onun konuşmasından, hâlinden, tavrından, işinden, fiilinden neyi seçip tercih ettiği anlaşılır; çünkü gönlündeki dışarı akseder. Dışarıdan bakanlar gönlünden aksedenlere göre onu görür, anlar. Allah'ın bunu böyle göstermesinde bir muradı vardır. Allah'ın bundaki muradı; kullarının birbirine yardım etmesi, biri yanlış yaptığında, yanlış düşündüğünde, yanlış konuştuğunda, yanlış hareket ettiğinde birbirlerini uyarmaları, birbirlerine yardım etmeleri ve birbirlerini hakka, hakikate, Allah'a davet etmeleridir. Allah bunu gizleseydi kimse kimseye yardım edemezdi.

Herkes mutlaka kendi gönlüne dönüp rabbiyle ne kadar meşgul olduğuna ve rabbini ne kadar seçtiğine, tercih ettiğine bakmalıdır.

Seçmek aynı zamanda üstün kabul etmek demektir; yani birçok şeyin içinden en iyiyi, en güzeli, en doğruyu, hak olanı seçip tercih etmektir. Elbette ki kul ne yana dönerse dönsün mutlaka her konuda rabbini, rabbinin emrini, rabbinin razı olduğunu,

sevdiğini, rabbinin kendisine "seç" dediğini seçmelidir. Şayet kul, rabbinin razı olduğunu seçmez, nefsinin sevdiğini, razı olduğunu ya da birilerinin "seç" dediğini seçerse Allah'ı seçmemiş olur, bu durumda "Allah beni seçsin" diye bir beklentisi de olamaz.

"Senin rabbin dilediğini yaratır ve (zatına) seçer."[18] Allah kendisini seçenleri seçer. Biri Allah'a "ben seni tercih etmiyorum; ama sen beni tercih et, ben seni seçmiyorum; ama sen beni seç" derse Allah onu seçmez. Allah, kulunu seçince onu dostluğuna, yakınlığına seçer, onu cennet için seçer. Bununla beraber vahyini taşısın, insanlığa imam, önder, hidâyetçi, rahmet olsun diye onu seçer.

Kur'ân'ın bütününe baktığımızda Allah kuluna "ben seni seçtim, haydi sen de seçimini yap" buyurur. Allah, kulunu seçince onu kendi güzelliğiyle, El Esmâu'l Husnâ'sıyla büyütür, güzelleştirir ve ona tecelli eder. Allah, kulunu seçince onu isimleriyle yüceltir, onu kendi yolunda, hayır yolunda yarışanlardan kılar ve öne alır. Kul, Allah'ı seçince Allah da onu seçer. Kul öne geçmek isteyince Allah onu öne alır. Bu yüzden Allah âyet-i kerimede **"hayır! Ay'a, dönüp gitmekte olan geceye, ağarmakta olan sabaha andolsun ki o (Sekar), sizden (hayırda) ileri gitmek ya da geri kalmak isteyen insanları uyarmak için en büyük (ikazlardan) biridir."**[19] Allah öne geçmek isteyenleri öne alır, geride kalmak isteyenleri de geride bırakır, buyurmuştur.

O hâlde seçim, tercih tamamen kula aittir. Allah, kuluna "senin tercihin benim tercihimdir. Sen kendin için neyi tercih edersen ben de senin için onu tercih ederim. Sen bana iman edersen, mü'min olursan, beni seversen ben de seni severim. Sen benden razı olursan ben de senden razı olurum, sen benden razı olmadan benden rıza bekleme" buyuruyor.

[18] Kasas /68
[19] Muddessir /37

Bir kul, Allah'a itiraz etsin, onun işini beğenmesin, "Allah neden böyle yaptı" deyip isyan etsin sonra da "ya rabbi! Benden razı ol, ben senin rızanı istiyorum" desin, bu durumda yalan söylemiş olmaz mı? -Elbette ki olur. Eğer kul "sen güzel yapıyorsun, doğru yapıyorsun, senin yaptığın güzeldir, doğrudur, ben senin yaptığını seviyorum, ya rabbi" der ve Allah'tan razı olur, Allah'a hamd ederse Allah da ondan razı olur, onu sever. O kul, Allah'ın övgüsüne layık olur. Yoksa sabırsız, şükürsüz, isyan hâlinde, itiraz hâlinde olan bir kuldan Allah razı olmaz.

Resulullah (s.a.v.) Efendimiz *"imanın yarısı sabır, yarısı şükürdür"*[20] buyurmuştur. İmanın yarısı sabır, yarısı şükürse o zaman sabrı veya şükrü olmayanın imanı yok demektir. Sabırsız bir insanın imanının yarısı yoktur. Eğer şükretmiyorsa imanının öteki yarısı da yoktur; yani o kişi imansız biridir.

Şükür, Allah'ın nimetlerinedir, ikramlarınadır. Kul, nimeti Allah'tan görünce şükreder, görmeyince şükredemez. Kul nimeti kendinden gördüğünde "ben akıllıydım, ben bilgiliydim, ben şöyle çaba, gayret sarf ettim, o yüzden bu nimeti kazandım" dediğinde nimeti Allah'tan değil kendinden görmüş ve şükretmediği için de imanının yarısı gitmiş olur. Bir de tıpkı Kârun gibi kendini Allah'a şirk koşmuş olur.

Aynısı sabır için de geçerlidir. Allah, bir kula musibet, sıkıntı, dert, bela ve hastalık verdiğinde şayet kul "rabbim beni imtihana tabi tutuyor, bana kazanma imkânı veriyor, sabredip kazanayım diye bana muamelede bulunuyor" demez, bunun yerine isyan eder, itiraz eder, feryad ederse sıkıntıyı Allah'tan görmemiş, sebeplere bakıp "şu sebepten dolayı şöyle oldu, falancalar yüzünden böyle oldu" demiş ve sebebi Allah'ın, Allah'ın muamelesinin, El Efâlu'l Husnâ'sının yerine koymuş olur. Böyle olunca imanının öteki yarısı da gitmiş olur.

[20] Camiüssağir-5130

Sabrı ve şükrü olmayan bir kul isterse gece gündüz ibadet etsin, aslında iman etmemiştir; çünkü rabbinin rahmanlığına, rahimliğine, her muamelesinin onun rahmetinden olduğuna iman etmemiş, rabbine güvenmiyor, tevekkül etmiyor, muamelesini beğenmiyor demektir. Allah imansız ameli kabul etmez. Bu yüzden Allah âbdiyetimizi, ibadetlerimizi kabul etsin istiyorsak önce iman etmemiz şarttır.

Hepimiz kendimize dönüp neyi ve kimi seçtiğimize bakalım. Allah âyet-i kerimede **"sizin dostunuz ancak Allah'tır, resulüdür ve iman edenlerdir"**[21] buyurmuştur. Bizim de kendimize veli olarak kimleri seçtiğimize bakmamız lazım. Allah bizim için tercihini yapıp "senin velin benim, benim resulümdür ve mü'minlerdir" buyuruyor. Biz de veli olarak Allah'ı, resulünü, mü'minleri mi seçiyoruz yoksa velilerimiz, veli edindiklerimiz, dost edindiklerimiz Allah'ı her şeyden, canından çok sevenler değil de başkaları mıdır, diye kendimize bakmamız lazım. Eğer veli edindiklerimiz başkaları olursa kaybederiz.

Velilerimiz mü'minler değil, "lâ ilâhe illallah muhammedun resulullah" diyenler değil, Allah'ı her şeyden, canından çok sevenler değilse, onları dost edinmiyorsak Allah'ın bizim için seçtiği dostları dost edinmemiş, başkalarını dost edinmişiz demektir. Böyle olunca da Allah'ın ve onun resulünün dostluğunu kaybederiz.

Evet, Allah, insana "benim senin için seçtiğimi seç" buyuruyor. Bilelim ki Allah şaka yapmaz. Bir şeyi ki söylemişse o mutlaka gerçekleşir; çünkü Allah âyet-i kerimelerde **"muhakkak ki Allah, vaadinden (asla) dönmez."**[22] **"Muhakkak ki Allah'ın vaadi haktır"**[23] buyurmuştur. O zaman "Allah böyle söyledi; ama öyle yapmasak da sorun olmaz" der ve Allah'ın bizim için seçtiğini

[21] Mâide /55
[22] Âli İmrân /9
[23] Mu'min /55

seçmezsek Kıyamet günü bunun ne kadar büyük bir sorun olduğunu görür ve rabbimizi kaybederiz.

Kul tamamen özgür iradesiyle tercih yapar. Tercih yaparken de Allah onun iradesine müdahale ettirmez "ben kuluma müdahale etmiyor, o neyi dilerse kabul ediyorum" der ve kimseyi de kulunun tercihine karıştırtmaz.

Allah'a iman etmişsek ciddi ve samimi olarak gönlümüze bakıp "acaba rabbimin benim için tercih ettiğini, seçtiğini ben de seçiyor muyum" demeli sonra da hayatı Allah'ın istediği gibi yaşamak için gerekeni yapmalıyız. Allah indirdiği vahyinde zaten nasıl düşünmemiz, nasıl konuşmamız, nasıl hareket etmemiz, neyi nasıl seçmemiz ve seçerken nelere dikkat etmemiz gerektiğini örneklerle en ince ayrıntısına kadar beyan etmiş, öğretmiştir. Bize düşen de; rabbimizin bize indirdiği vahyine bakıp hayatımızı rabbimizin emrettiği, seçtiği şekilde yaşamaktır.

Biz de rabbimizi ilâh olarak, âlemlerin rabbi olarak, hâlıkımız, bizi yaratan rabbimiz olarak seçiyoruz inşallah. Allah'ın resulünü de tabi olmamız, ahlakına bürünmemiz gereken örnek olarak, önder olarak, rehber olarak kabul ediyor, sırât-ı mustakîmde imamımız, hidâyetçimiz olarak seçiyoruz inşallah. Yalnızca Allah'ın sözü haktır, onun dışında kim ne söylerse söylesin söylediği her şey bâtıldır. Biz de hak olarak, hidâyet olarak, nûr olarak rabbimizin sözünü, kelamını seçiyor, bizim için en güzel, en doğru hayat biçimini Kur'ân'dan, Allah'ın vahyinden öğreniyor ve hayat biçimimiz olarak Allah'ın kitabını seçiyoruz inşallah.

Bununla beraber Allah neyi nasıl düşünmemizi söylemiş, hikmetle nasıl bakmamızı, bir şeyi okurken yaratan rabbimizin adına nasıl okumamızı emretmişse düşünürken aynen öyle düşünüyor ve hikmetle bakıp rabbimizin muradını anlamaya, Allah'ın okumamızı istediği gibi okumaya çalışıyoruz inşallah.

Böyle yapmazsak rabbimizi seçmemiş, tercih etmemiş oluruz, o zaman da istesek de istemesek de nefsin, şeytanın tuzağına düşmüş, onları seçmiş oluruz. Daha doğrusu nefsimiz, şeytan bize kendini seçtirmiş, kendisinin bizim için seçtiğini bize seçtirmiş olur.

Genel olarak baktığımızda ümmetin hâli ortadır. Ümmetin, Allah'ın kendisi için tercih ettiğini ne kadar seçtiğine bakarsak nasıl bir hâlde olduğumuza hepimiz şahid oluruz. Baktığımızda rabbimizi seçemiyor, onun bizim için tercih ettiğini tercih edemiyoruz. Oysaki o bizi kul olarak, âbd olarak, veli olarak seçmiştir; ama biz onu rab olarak, ilâh olarak seçemiyor, tercih edemiyoruz. Onu rab olarak seçemediğimiz için de bizim için tercih ettiğini, bizim için sevdiğini tercih edemiyor, sevemiyor, bizim için razı olduğundan razı olamıyor, başka şeyler istiyoruz! O yüzden de genel olarak kaybediyoruz.

Meğerse kul olmak ne kadar zor ne kadar da ağırmış; ama bu tabi ki iman etmeyenlere ağırdır. İman edenler, rabbine iman edip âşık olanlar için kulluğa "kolay" bile denmez. Allah'a kul olmak, iman etmek, Allah'ı ve Allah'ın, kulu için tercih ettiğini tercih etmek onlara aşktır, aşktandır. Onlar kulluğu aşkla, muhabbetle yaptıkları için kulluk onlara zor gelmez. Aksine kulluk onların en muhabbet aldığı şeydir.

İnsan neyi severse sevdiği şeyi yapmak kendisine kolay gelir. Bu her konu için geçerlidir. Böyle düşündüğümüzde demek ki sorunumuz; sevememe, âşık olamama ve rabbimizi tercih edememe sorunuymuş! Bu sorun ümmetin, her bir insanın tek tek sorunudur.

Allah bir kulu huzura alıp "kulum, benim senin için tercih ettiklerimi neden tercih etmedin? Benim senin için 'hayr' dediğime neden 'hayr' demedin? Senin için 'güzel' dediğime neden 'güzel' demedin? Ben seni âbd olarak seçtim, sen neden

beni rab olarak seçmedin, neden nefsini ilâh edindin ya da neden şeytanın verdiği vesveseyle şeytanı ilâh edindin? Ben sana 'ben senin velinim' demiştim, neden beni velin olarak kabul etmedin, bana güvenmedin" deyip hesaba çekse o kul buna cevap veremez.

Kul dünyadayken kendini kendinden bile gizlese, kendine istediği kadar yalan söylese de Allah onu bilir, o da kendini bilir; ama dünyadayken kendini ne kadar gizlese de Allah onu Kıyamet günü huzurunda mutlaka kendi kendisiyle, imanıyla, ameliyle, tercihleriyle yüzleştirecektir. Bu yüzden Allah âyet-i kerimede **"o gün insan, (hayatı boyunca) ne için çalışıp çabaladığını hatırlar"**[24] buyurmuştur. Yani herkesin peşinden koştuğu şeyi göreceği gün insana hayatını neyin peşinden koşarak harcadığını gösteririm. Herkes de ne yaptığını, ahirete neyi yapıp gönderdiğini görecek.

Allah bir de **"(o gün) her nefis, neyi (yapıp âhirete) gönderdiğini ve (yapmayıp) geride bıraktığını bil(ip anl)ar"**[25] buyurmuştur. Demek ki Allah sadece yaptıklarımızdan değil yapmadıklarımızdan dolayı da bizi hesaba çekiyormuş! Mesela; gücümüz yettiği hâlde aç olan birini doyurmadıysak Allah bize "neden bu kulumu doyurmadın? Senin önüne imkân koyup 'haydi gerekeni yap' demiştim, neden yapmadın" der.

İşin bir de manevi boyutu vardır. Allah bizi yalnızca zahiri olarak yaptıklarımızdan değil aynı zamanda düşündüklerimizden de hesaba çeker ve bize "neden böyle düşündün" der; çünkü âyet-i kerimede **"içinizdekileri açığa vursanız da gizleseniz de Allah ondan dolayı sizi hesaba çekecektir"**[26] buyurmuştur.

Eğer gönlümüzden rabbimizi tercih etmeyip başka bir şeyi tercih ettiysek "bu konuda rabbim böyle emretmiş, böyle seviyor, böyle razıdır" demeyip, onun rızasını tercih etmediysek, herhangi

[24] Nâziât /35
[25] İnfitâr /5
[26] Bakara /284

bir durumla karşı karşıya geldiğimizde “rabbim nasıl istiyor, rabbim nasıl seviyor” demediysek ve rabbimizin bizim için tercih ettiğini tercih etmediysek, kendi irademizi, tercihimizi Allah’a teslim edemediysek Allah bizi bunlardan hesaba çeker.

Sadece nefsimizi tezkiye edip teslim etmemiz yetmez, irademizi de Allah’a teslim etmemiz gerekir. Vuslat yolunda bu bizim için mutlaka gereklidir. İrademizi Allah’a teslim etmeden, “benim tercihim, Allah’ın benim için tercih ettiğidir” demeden vuslat yolunda yürüyemeyiz. Zaten derviş, iradesini mürşidine teslim ederken Allah’ın kendisi için tercih ettiğini tercih edebilmek için bu teslimiyeti gösterir; çünkü Allah’ın kendisi için tercih ettiklerini tercih etmezse nefsinin, şeytanın tercih ettiğini tercih eder ya da “başkaları ne der” deyip onların tercihiyle tercih yapar. Böyle olunca da hiçbir zaman Allah’ın kendisi için tercih ettiğini tercih edemez.

Vuslat yolculuğu; insanın nefsini, iradesini, her şeyini bir Mürşid-i kâmille beraber Allah’a teslim etmeyi öğrendiği, tattığı bir eğitim yoludur, Allah’a âbd olma, kul olma yolculuğudur.

Peki, bu yolculuk zor mudur?

Aşksızlara zordur; ama âşıklara kolaydır; çünkü âşıklar için bu aşktır, aşk yoludur.

Evet, Allah seçer. Allah dilediğini zatına seçer. Allah kendisini dileyeni, kendisini isteyeni seçer. Rızasını isteyip rızasını tercih edenleri rızasına seçer ve onlardan razı olur. Sevgisini dileyip sevdiği gibi yapanları sevgisine, yakınlığını isteyip yakın olmak için hayırda yarışanları yakınlığına seçer. Bu her konuda böyledir.

Kul ya Allah ile yaşar, Allah’ın huzurunda yaşar, Allah ile sevinir, Allah ile üzülür; yani Allah için güzel yapınca, doğru yapınca, Allah’ı sevindirince sevinir, yanlış yapınca, rabbini

darıltınca da üzülür ya da nefsiyle, insanlarla, şeytanla beraber yaşar, hayatını onlara göre düzenler, tanzim eder. Onlar kendisini sevince sevinir, kendisini takdir edip övünce övünür, yerince de kendini yerer. Böyle olanlar hiç farkında olmadan insanları, nefsini, şeytanı ilâh edinmiş, şeytanın tuzağına düşmüştür.

"Şüphesiz ki Allah'ı ve resullerini inkâr edenler, Allah ile resullerinin arasını ayırmak (Allah'a inanıp resullerini inkâr etmek) isteyenler ve '(biz resullerin) bir kısmına iman ederiz, bir kısmını da inkâr ederiz' diyenler ve böylece bu (ikisinin; yani imanla küfr)ün arasında bir yol tutmak isteyenler var ya, işte onlar hakiki kâfirlerdir ve biz, kâfirler için (âhirette) aşağılayıcı bir azap hazırladık."[27]

Okuduğumuz bu âyette Allah "onlar iman ile küfür arasında bir yol tutmak isterler" buyurdu. İman ile küfür arasında bir yol tutmak isteyenler bir iman eder, bir küfürde olurlar. Bir karanlıkta olur, bir aydınlığa çıkar, bir doğru yapar, bir yanlış yaparlar. Bu hâlleri zahiri değil manevidir; çünkü iman ile küfür bir gönül meselesidir. Onlar da bir Allah'ı sever, Allah'ın kendileri için seçtiğini seçip tercih ederler. Bir de insanların, nefislerinin veya şeytanın verdiği vesveseyle şeytanın kendileri için seçtiğini seçerler. Kısacası bir imanda, bir küfürdedirler. Bu yüzden Allah onlar için "onlar iman ile küfür arasında bir yol seçerler" buyurdu.

Bu hâldeki birine ölüm geldiğinde o kişi küfür üzere ölür; çünkü son nefesinde biri ötekini mutlaka söndürür, kapatır ve küfür onda galip gelir. Unutmamamız lazım ki ya iman, karanlığı, küfrü aydınlatır, gönlü imanla doldurur, insanı mü'min yapar ya da küfür ağır gelir, bu sefer iman nûrunu perdeler ve söndürür. Allah bile bile böyle yapanlar için "bunlar hakiki kâfirlerdir" buyuruyor. Onlar her ne kadar küfürle iman arasında bir yol tutmak isteseler de "böyle bir şey yoktur" buyuruyor Allah. Yani

[27] Nisâ /150-151

“hem dünyayı istiyorum hem de ahireti istiyorum” diyemez, ikisini aynı derecede sevemezsin! Ahireti sevmek senin için dünyayı istemenin önünde olmalıdır. Önce ahireti isteyeceksin sonra kulluğunu yapmak ve ahiretini kazanmak için dünyayı isteyeceksin. Eğer dünyayı rabbinden, ahiretten bağımsız olarak istersen rabbini, ahireti kaybedersin; çünkü küfür ile iman arasında bir yol yoktur. Küfür ile iman arasında bir yol tutanlar hakiki kâfirlerdir ve ahirette kaybedenlerdir.

Israrla kardeşlerimizi iman etmeye ve rablerini her şeyden çok sevip her durum karşısında rablerini seçmeye davet ediyoruz. Allah kendisini dileyeni zatına seçiyor ya işte rabbimizi seçelim, tercih edelim ki Allah da bizi zatına seçsin. İşte, bütün davetimiz Allah’ın seçtiklerinden olmak içindir.

Peki, Allah’ın bir kulu seçtiği nerden anlaşılır?

Tabi ki kulluğundan, imanından, ahlakından, amelinden anlaşılır. Bu nedenle Resulullah (s.a.v.) Efendimiz sahabelere *“kim, Allah katındaki yerini bilmek istiyorsa kendi gönlünde Allah’ın nerde olduğuna baksın”*[28] buyurmuştur. Bir de kim Allah katında nerede olduğunu bilmek istiyorsa Allah’ın kendisini manevi olarak hangi işte kullandığına bakmalıdır. Allah onu hayırda, hidâyette, güzel yapma, insanlara hayır olma, rahmet olma, ikram olma yolunda kullanıyorsa o kul, Allah’ın rahmetinin içindedir ve Allah’ın ikramına, yakınlığına nail olmuştur. O kul, Allah’ın güzellikte kullandığı ve Allah’ın seçtiği biridir; ama ters tarafa gidiyorsa, dünyaya dalmış, çamura batmışsa o zaman da bilsin ki şeytan onu karanlıkta bırakmıştır, onu yanlışta kullanıyor ve cehenneme doğru sürüklüyordur. O da şeytana uyarak en büyük zulmü kendine yapmıştır.

Bu duruma düşmemek için mutlaka herkes “ben neredeyim, ne yapıyorum, rabbim bana hangi işleri yaptırıyor”

[28] Suyuti, Camiu’s Sağir 6/49, Hadis No:8386

deyip kendine bakmalıdır. Allah'ın ona yaptırdığı şey Allah için güzel bir şeyse Allah onu güzel bir yerde kullanıyor demektir. Allah onu güzel bir yerde kullanıp güzelliğe vesile ederken ona kazandırır, onu şereflendirir, temizleyip tezkiye eder, manevi olarak büyütür. Zaten Allah onu sevdiği için ona böyle muamelede bulunur.

Allah önce peygamberi sevmiş, onu vahyiyle göndermiştir sonra da peygambere iman eden sahabeyi sevmiş ve onlara resulüyle beraber vahyini taşıtmıştır. Onlar da Allah'ın vahyini taşıdıkları için en sevgili olmuşlar, Allah'a en yakın olmuş, gökteki yıldızlar olmuşlardır. Allah bu imkânı kıyamete kadar bütün kullarına verir; ama kul bunu kendisi tercihi eder, seçer. Kul seçince, Allah da onu seçer ve ona vahyini taşıttırır.

Seçimimizi doğru yapacak, rabbimizin rızasını, sevgisini, yakınlığını, dostluğunu, cemalini, ahireti seçeceğiz. Dost olarak da Allah'ı, resulünü ve mü'minleri seçeceğiz inşallah.

Evet, hep birlikte istefâ "seçti" fiilini anlamaya çalıştık.

Allah bizi nefsinin, şeytanın veya başkalarının kendisi için tercih ettiklerini seçenlerden eylemesin inşallah. Allah bizi seçimini doğru yapanlardan eylesin. Allah bizi Allah'ı seçenlerden ve Allah'ın da kendisini zatına seçtiği kullarından eylesin inşallah.

Allah hepinizden razı olsun.

64.Bölüm

EUZUBİLLAHİMİNEŞŞEYTANİRRACİM
BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Elhamdulillahi rabbil âlemin esselatu vesselamu aleyke ya seyyidel evveline vel ahirin ve ila cemiil enbiyayi vel murselin ve ila cemiil evliyai vel hamdulillahi rabbil âlemin.

Hep beraber Allah'ın El Efâlu'l Husnâ'sı ve Aşk'ı anlamaya ve rabbimizi onun efâlinden tanımaya çalışıyorduk.

Geçen sohbetimizde istefâ "seçti" fiilini öğrenmeye çalışmıştık, bu sohbetimizde ise hep birlikte tecellâ "tecelli etti" fiilini anlamaya çalışacağız inşallah.

Allah tecelli eder. Allah tecelli edip açığa, meydana çıkarır, akseder, tecelli edip görünür, tecelli edip muamele eder. İnsanın gönlüne tecelli edip yaratır, tecelli edip cemalini müşahede ettirir ve tecelli edip kulunu celaline şahid kılar.

Allah tecelli edip kullarına muamelede bulunur. Bununla ilgili olarak Allah âyet-i kerimede **"göklerde ve yerde bulunanlar, (hepsi ihtiyaçlarını) ondan ister. O (da rahmetiyle onların ihtiyaçlarını karşılamak için) her gün (ve her an, her şeye müdâhil olup tecelli ederek yeni) bir yaratmadadır"**[1] buyurmuştur. Allah her an bir şe'ende, bir tecellide, bir işte ve varlığa muameledededir.

"Mûsâ, tayin ettiğimiz vakitte (Tûr-u Sînâ'ya) gelip rabbi onunla konuşunca, 'rabbim! Bana (kendini) göster, sana bakayım' dedi. (Rabbi) Sen beni, (baş gözüyle) asla göremezsin; fakat şu dağa bak, eğer o yerinde durabilirse (sen de) beni göreceksin, buyurdu. Rabbi o dağa tecelli edince onu paramparça etti ve Mûsâ (bunu görünce yüzüstü yere) kapanarak kendinden geçti. Sonunda kendine geldiğinde,

[1] Rahmân /29

‘(rabbim!) Sen subhânsın. (Seni, bana nefhettiğin rûhla değil de baş gözümle görmeyi istediğim için tövbe edip) sana yöneldim ve ben (senin bu tecellini görüp sana) iman edenlerin ilkiyim’ dedi.”[2]

Hz. Mûsâ (a.s.)’ın murad ettiği görmek baş gözüyleydi. Allah da Hz. Mûsâ (a.s.)’a “beni hiçbir şekilde baş gözüyle göremezsin” buyurdu. Başka bir âyet-i kerimede ise **“gözler onu (görüp) idrak edemez; ama o, gözleri idrak eder”**[3] buyurmuştur.

Allah tecelli edip kendinden insana rûh vermiş ve insanı yaratmıştır. Bu nedenle Allah’ın tecellisini alacak, cemalini müşahade edecek olan sadece Allah’ın nefhettiği rûhtur. Dünyaya gelmeden önce rabbimizi görmüş, ona şahid olmuş, “ben sizin rabbiniz değil miyim” hitabına karşılık “belâ şehidnâ” demiştik.[4] İşte, buna şahid olan, Allah’ın kendinden nefhettiği rûhtur; çünkü Allah’ın tecellisine sadece Allah’ın, kuluna nefhettiği rûh dayanabilir, sadece o, Allah’ın cemalini müşahede edebilir, şahid olabilir.

Allah bütün varlığa esmâ perdesinden tecelli eder. Allah’ın efâli, fiilleri de isim perdesinden tecelli eder, görünür ve Allah muamelede bulunur. Bu yüzden Allah’ın efâlini, fiillerini anlamadan onun isimlerini anlamak mümkün değildir. Allah’ın isimlerini anlamadan, tanımadan, şahid olmadan da onun zatına şahid olmak, zatını anlamak mümkün değildir.

Resulullah (s.a.v.) Efendimiz *“Allah kendini sevdiklerine tanıtır”* buyurmuştur. Allah’ı insana tanıtacak olan; insanın gönlündeki aşkıdır, muhabbetidir, imanıdır. Aşk, muhabbet gönülde kemale erince kul, Allah’ın cemalini müşahede etmeye layık olur, yoksa kulun o tecelliye dayanması mümkün değildir.

[2] A’râf /143
[3] En’âm /103
[4] A'râf /172

Gönül aşkla, muhabbetle dolup bu aşk onun her zerresine tecelli edince, onun her zerresinde aşk olunca, her zerresi rabbini tesbih edince, hamd edince, zikredince, aşkla dolunca kulun o tecelliye dayanma gücü olur, yoksa dayanma gücü olmaz. Elbette ki Hz. Mûsâ (a.s.) daha sonra o tecelliyi almış, bu dayanma gücünü kendinde bulmuştur. Bütün peygamberler ve bütün veliler için bu böyledir.

Allah tecelli eder, tecelli edip kuluna öğretir. **"Bilin ki şüphesiz Allah, (dünyada kuluna yakınlığını tattırmak ve hakkı gönlüne vahyetmek için) kişi ile kalbi arasına tecelli eder."**[5] Allah'ın her tecellisi aşktan, muhabbetten, rahmetten ibarettir ve bu her bir varlık için böyledir. Allah, muradı üzerinde gerçekleşsin diye kuluna rahmetiyle, muhabbetiyle tecelli eder. Bunun için de kulunu hakka, hayra, Hz. İnsan olmaya, kendisine yeryüzünde halife olmaya, ayna olmaya davet eder.

Herkes aklını kullandığını düşünür. Aklını kullanırken de kendisi için hayr neyse onu istediğini, onu yaptığını, kendisi için hayır olanın peşinden koştuğunu zanneder; ama baktığımızda Allah devamlı "siz düşünmez misiniz, akletmez misiniz, aklınızı kullanmaz mısınız,[6] insanların çoğu akletmez, aklını kullanmaz"[7] buyuruyor. İnsan, aklını kullanmadığı için rabbinin kendisine ikram ettiklerini, kendisi için tercih ettiklerini tercih etmez, kabul etmez ve Allah'a şükretmez. Bu yüzden Allah "insanların çoğu şükretmez.[8] İnsanların çoğu iman etmez"[9] buyurmuştur. Kul, aklını kullanmayınca, anlamayınca şükredemez, iman edemez. Bunun sebebi; Allah'ın kendisi için takdir ettiğine değil de

[5] Enfâl /24
[6] En'âm /50, 80, Hûd /24
[7] Ankebût /63
[8] Bakara /243, Yûsuf /38
[9] Hûd /17, Ra'd /1

insanlara, nefsine, arzularına, isteklerine bakıp tercihi bunlara göre yapmasıdır.

Rabbimizi, rabbimizin vahyini, muradını, El Esmâu'l Husnâ'sını ve El Efâlu'l Husnâ'sını anlamada aklımızı sonuna kadar kullanmamız lazım. Öyle ki rabbimizi anlayalım ve ona, onun efâline, fiillerine şahid olalım. Bu vesileyle rabbimizi El Esmâu'l Husnâ'sından tanıyalım, ona iman edelim, iman edip kâmil insan, Hz. İnsan olalım, rabbimizle aramızdaki perdeler kalksın, rabbimiz bize tecelli etsin.

Aslında her anda rabbimizin tecellisiyle muhatabız; çünkü bize yapılan her muamele rabbimizin tecellisinin sonucudur, onun işidir, onun efâlidir. Herhangi bir durumla karşılaştığımızda orada Allah'ın isimleri efâl olarak, fiil olarak tecelli etmiştir. Bununla beraber Allah'ın isimlerinden tecelli eden o fiilleri mutlaka Allah'ın rahmetinden, muhabbetinden, izzetinden, El Azîz oluşundan, El Mecîd oluşundan, El E'âla oluşundan, Alîyy oluşundan tecelli etmiştir ve hepsi de her bir kul için mutlak rahmettir, mutlak hayrdır, mutlak nimettir, mutlak ikramdır.

Evet, Allah her anda tecelli eder. Her bir kulun da "acaba rabbim bana nerde, ne zaman, nasıl tecelli etmiştir? Rabbim bana efâliyle nasıl tecelli etmiş, bir vesileyle bana nasıl muamelede bulunmuş, bana neyi yaptırmış, nasıl ikram etmiştir" deyip kendine bakması gerekir.

"(Ey insan!) Sana isabet eden her güzellik Allah'tandır. Sana isabet eden her kötülük ise kendi nefsindendir."[10] Allah her anda hayr olarak, rahmet olarak tecelli eder, biz de Allah'ın bizden ne istediğini, bize neyi emrettiğini, ne yaparsak bizden razı olacağını Allah'ın gönlümüze, fıtratımıza olan tecellisiyle bilir, bunu o anda anlarız.

[10] Nisâ /79

Allah her an bir şe'endedir, her an gönlümüze bir tecellidedir, zahiri olarak da her anda bir muameledededir. Bu nedenle ne zaman rabbimizi dinlesek, onun rızasını gözetip sevgisini, yakınlığını istesek gönlümüze tecelli edip ne yapmamız, nasıl yapmamız, nasıl konuşmamız, nasıl bakıp anlamamız gerektiğini bize öğretir, anlatır. Aynı zamanda bize doğru yapma, güzel yapma, rızasına uygun işi yapma gücünü, kuvvetini verir. Elbette ki bu da imanımızdan tecelli eder.

Allah'ın gönle tecelli edip verdiği şey aşktır, muhabbettir sonra bu aşk, muhabbet; yani rabbimizin yakınlığını, sevgisini kazanma aşkı, muhabbeti bize güç ve kuvvet olur. Biz de böylelikle rabbimizin rızasını kazandıracak gücü kendimizde bulur, yapmamız gerekeni yaparız.

Bu aşk, muhabbet olmazsa bir şey yapmak isterken bile kendimizde güç, kuvvet bulamayız. Bu yüzden de "ben bunu yapamam, edemem, gücüm yetmez" ya da "yapmam gerektiğini biliyorum; ama canım yapmak istemiyor" tek kelimeyle "Allah için şunu yapmak içimden gelmiyor" deriz. Bir işin bizim için hayr olduğunu, rahmet olduğunu ve Allah'ın razı olacağı bir iş olduğunu bildiğimiz hâlde yine yapamayız; çünkü o anda gönlümüzde Allah'ın bu rahmet tecellisi, muhabbet tecellisi olmamıştır. Olmadığı için de o işi muhabbetle yapma gücünü kendimizde bulamayız.

Örnek vermek gerekirse namaz kılmak isteriz; ama namaz kılamayız ya da rabbimizi zikretmek isteriz; ama zikretme gücünü kendimizde bulamayız. Allah yolunda cehd etmemiz, çaba, gayret sarf etmemiz gereken bir hayır işlemek isteriz; ama bu hayrı işleme gücünü kendimizde bulamayız. Misal; Allah yolunda bir şeyi infak etmemiz gerektiğini biliriz; ama infak edemeyiz. Bu, Allah için yapılan, Allah'ın sevdiği, razı olduğu her hayır, her güzellik, her iş için böyledir. Kısacası doğru olduğunu bildiğimiz ve

yapmayı istediğimiz hâlde Allah için çaba, gayret gösterme gücünü kendimizde bulamayız.

Şayet bu gücü kendimizde bulamıyorsak bir sorun vardır. Bu sorun da rabbimiz gönlümüze aşkı, muhabbetiyle tecelli ederken rabbimizin tecellisiyle aramızda bir perdenin olmasıdır. Rabbimizin tecellisiyle bizim aramıza bir şey giriyor ve bu tecelliyi almamıza mâni oluyor. Eğer kendimizi zorlayıp Allah için çaba, gayret gösterirsek Allah'ın bize rahmetiyle, muhabbetiyle tecelli ettiğine hemen şahid oluruz. Allah rahmetiyle, muhabbetiyle gönlümüze tecellisini tattırır. Biz de rabbimizin "kulum güzel yaptın, seni seviyorum" demesini tadar, buna şahid oluruz. Yeter ki birazcık çaba göstermeye ve Allah'ın bize kazanmamız için nasıl muamele ettiğine bakmaya çalışalım. Bakarsak her anda Allah'ın bir fiiliyle muhatap olduğumuzu ve bu fiillerin saf aşktan tecelli ettiğini görürüz, böyle olunca Allah'ın gönlümüze yaptığı aşk, muhabbet tecellisini alırız. Bu da Allah için çaba göstermemizde bize manevi güç, kuvvet olur. Zaten bundan dolayı sohbetlerimize Allah'ın El Efâlu'l Husnâ'sı ve Aşk sohbetleri diyoruz; çünkü Allah'ın bütün fiilleri aşktan tecelli eder. Eğer kul, biraz hikmetle bakmaya çalışırsa bu aşkı bütün şiddetiyle gönlünde tadar.

Dediğim gibi; gönlümüzde bu aşkı, muhabbeti bulamadığımız için Allah yolunda çaba göstermemiz gereken bir imkânla karşılaştığımızda gerekeni yapamayız. Öyleyse "neden ben rabbimin sevdiği gibi yapamıyorum, neden onun sevdiği gibi yapma gücünü kendimde bulamıyorum, neden rabbim rahmetiyle, muhabbetiyle gönlüme tecelli etmedi" ya da "neden rabbimin tecellisini tadamıyorum" deyip üzülmemiz, ağlamamız gerekir.

Nasıl ki Allah rahmetiyle, muhabbetiyle, rızasıyla, yakınlığıyla tecelli edip muamelede bulunuyorsa kul da Allah'ın sevdiği gibi, rahmet ettiği, ikram ettiği gibi muamelede bulunursa bu muameleyi öncelikle kendine yapmış ve bu aşkı, muhabbeti

tatmış olur. Allah âyet-i kerimede **“eğer güzellik ederseniz kendinize güzellik etmiş olursunuz, eğer kötülük ederseniz o da aleyhinizedir”**[11] buyurmuştur. Onun için Allah’ın razı olduğu bir efâli işlediğimizde onu aslında kendimize karşı işlemiş; yani biz kazanmış, biz lehimize bir fiilde bulunmuş oluruz. Aynısı yanlış için de geçerlidir. Bir yanlış yaptığımızda yine kendi aleyhimize yanlış yapmış oluruz.

Evet, Allah’ın muradı üzerimizde gerçekleşsin, Allah bizden razı olsun ve bizi sevsin diye bir şey yaptığımızda o yaptığımız şey bizim lehimize, rabbimizi unutup nefsimize, şeytana ya da birilerine göre bir iş yaptığımızda ise yaptığımız o iş bizim aleyhimize olur.

Her ne olursa olsun Allah’ın sürekli bir şe’ende, bizim için bir tecellide olduğunu unutmamamız gerekir. Bununla beraber her anda Allah ile muhatap olduğumuzu, Allah’ın bizi her anda kendisine davet edip bize “gel” dediğini, “haydi, kulum güzel yap, haydi, kulum bir adım daha at ve bana yaklaş, haydi, kulum manevi olarak biraz daha büyü, biraz daha Hz. İnsan ol, meleklerin secde ettiği varlık olmaya bir adım daha yaklaş” hitabını bize yaptığı her muameleden işitmemiz, anlamamız gerekir.

Allah’ın bize yaptığı muamele ister zahiri olarak bir nimet ister imtihan olarak bir sıkıntı, musibet, bela, dedikodu, iftira, hastalık olsun hiç fark etmez, nimet de musibet de aynıdır; çünkü hepsi ondan gelir ve bizim için nimettir, ikramdır. Manevi olarak büyümemiz, olgunlaşıp kemale ermemiz, temizlenmemiz, rabbimizle aramızdaki perdelerin kalkması ve rabbimize yakın olup yaklaşmamız, mukarrebun olmamız içindir.

Biz de rabbimizin her muamelesinin saf hayr olduğunu, nimet olduğunu, rahmet olduğunu, her birinde rabbimizin bize “seni seviyorum, haydi, kulum kazan” dediğini görüp buna şahid

[11] İsrâ /7

olunca rabbimize âşık olur, güvenir, ondan emin olur ve ona teslim oluruz. Yetmez, hayatı yaşarken "rabbim ne buyurmuşsa o doğrudur, o haktır, o güzeldir, o rahmettir" deriz. Kim bize aksi olarak ne söylerse söylesin ya da şeytan bize nasıl bir vesvese verirse versin hiçbirine dönüp bakmayız; çünkü rabbimizin her sözünün, her muamelesinin rahmet olduğunu görmüş, buna şahid olmuşuz. Hâl böyleyken kimse bizi başka tarafa döndüremez, çeviremez.

İnsanın, rabbinin tecellisini, muamelesini bir bilgi olarak bilmesi iman değildir. Kul şahid olmayana, görmeyene, anlamayana, tatmayana kadar iman etmiş olmaz. İlmi kendisinde ancak bir bilgi olur ve bu bilgisi imana dönüşmediği için ahlaka, amele de dönüşmez. Bunun neticesinde şeytanın verdiği bir vesveseyle bile rabbi hakkında su-i zanda bulunur ve darmadağın olur. Sonra bir de bakar ki Allah'ın gazabına uğramış, lanetlenmiş, Allah'ın rahmetinden mahrum kalmıştır.

Neden?

Tabi ki iman etmediğinden, şahid olmadığından, şehadet etmediğinden, rabbini El Efâlu'l Husnâ'sından, dolayısıyla El Esmâu'l Husnâ'sından tanımadığından dolayı.

Allah'ın ilk emri "oku" dur. **"(Zatıyla ve sıfatlarıyla tecelli edip tüm mevcudatı) Yaratan rabbinin adıyla (kendini ve tüm mahlûkatı) oku (anla, idrak et)."**[12] Yaratan rabbinin adıyla okumak; Allah'ın efâlini, âyetlerini okumaktır. Yer, gök, insan, her bir varlık tek tek Allah'ın kudretini, rahmetini, güzelliğini, yaratmasını, hallaklığını, halıklığını gösteren bir âyettir. Âyet olmayan hiçbir şey yoktur. Kulun da bu âyetlere ve Allah'ın işi nasıl yaptığına şahid olması gerekir. Kul varlığın her birini, insan kitabının da her bir hâlini, tavrını, düşüncesini, fikrini, azasını, işlerini âyet olarak okuyup bunu kendi üzerinden tadınca rabbini

[12] Alak /1

anlamış, tanımış, rabbine iman etmiş olur. İşte, o zaman bilgisi onda imana dönüşür.

Tadılmayan iman, iman değildir, sadece bir bilgidir, zandır. Allah da âyet-i kerimede **"onların çoğu zandan başka bir şeye tabi olmazlar. Şüphesiz ki zan da haktan hiçbir şeyi kazandırmaz"**[13] buyurmuştur. Zan farklıdır, iman farklıdır. Zan, herhangi bir şey hakkında onu kendi düşündüğü gibi sanmak, öyle anlamaktır. İlim, imana, hakikate, yakîne dönüşmemişse zandan ibaret olarak kalır.

İlmin yakîn olabilmesi için rabbimize, rabbimizin efâline, esmâsına şehadet etmemiz şarttır. Öyle ki Allah'ın her âyetine şehadet edip şahid olabilelim; yani onun efâlini, esmâsını kendimizde tatmamız, şahid olmamız gerekir ki Allah'ın söylediği gibi her bir âyete tek tek iman etmiş, yakîn sahibi olmuş olalım. Aksi takdirde bilgimiz kuru bir bilgi olarak zandan ibaret kalır. İman olmayınca da fiillerimiz, amellerimiz, hatta Allah'ın rızasını gözeterek, cenneti isteyerek yaptığımız amellerimiz dahi âdetten, taklitten ibaret aşksız, muhabbetsiz olur. Mesela namaz kılarız; ama huzurda duramayız, aklımız, fikrimiz başka yerlerde dolaşır. Oysaki rabbimizin huzurunda, rabbimizle baş başa olduğumuzu tadarak huşu içinde kıldığımız namaz asıl namazdır, miraçtır. Böyle kılmadığımız namazımız ise taklittir.

Namazımızın miraç olabilmesi için bize gerekli olan; rabbimize imandır, rabbimizi her şeyden, hatta canımızdan çok sevip ona âşık olmaktır. Bunun için de taklitten kurtulup her anda Allah'ın huzurunda olduğumuzu unutmamamız gerekir.

Allah âyet-i kerimede **"göklerde olanları da yerde olanları da Allah'ın bildiğini görmüyor musun? Üç kişinin gizli konuştuğu yerde dördüncüsü mutlaka odur. Beş kişinin (gizli konuştuğu yerde) altıncısı mutlaka odur. Bundan daha az veya daha çok olsunlar (ve her) nerede bulunurlarsa (bulunsunlar) mutlaka o,**

[13] Yûnus /36

onlarla beraberdir”[14] buyurur. Allah sizinle beraberdir, gönlünüze tecelli edip vahyeder, efâliyle size muamelede bulunur ve kendine davet eder. Eğer bu âyete iman edersek huzurda olduğumuzu bir an bile unutamayız. Nerde olursak olalım onun huzurunda olduğumuzu, ne yaparsak yapalım rabbimizin bizi gördüğünü, işittiğini, gönlümüze vahyedip bize hakkı, hakikati öğrettiğini biliriz.

Allah’a, Allah’ın rahmetine, ikramına, yakınlığına, bize “seni seviyor, senin kazanmanı istiyorum” demesine karşılık olarak bizim de “ben de seni seviyorum ve senin sevdiğin gibi yapıyorum ya rabbi” dememiz gerekir. Öyle ki mü’min olmuş, Müslüman olmuş, rabbimize teslim olmuş olalım.

Teslimiyet denince; Allah’a, Allah’ın El Efâlu’l Husnâ’sına, muamelesine teslimiyeti anlayalım. Allah nasıl emretmişse, neyi nasıl yapmamızı buyurmuşsa bizim de bize verdiği esmâsıyla, güçle, kuvvetle, iradeyle, ilimle, yaptığı vahiyle öyle yapmaya, onun emrettiği, sevdiği gibi yapmaya çalışmamız lazım ki rabbimize kul olalım ve rabbimizin tecellisiyle muhatap olalım.

Kul, Allah’ın emrettiği, sevdiği gibi yapmaya çalışınca manevi olarak bir adım atmış olur, böylece rabbine, rabbinin efâline şahid olur, rabbini efâlinden tanır. Her bir fiilin mutlaka bir isimden tecelli ettiğini anlar, buna iman eder. En basitinden bir yerde bir ikram gördüğünde o ikramın Allah’ın Kerîm, Vehhâb, Rezzâk isimlerinden tecelli ettiğini ve o esnada Allah’ın bir ismiyle muhatap olduğunu bilir; ama kul, Allah’ın isimlerinden önce fiilini görmüş; yani ikram fiili üzerinden rabbinin isimlerine şahid olmuştur. Bu durumda biri Allah’ın efâline şahid olunca Allah onu kendi isimlerine şahid kılar, demektir.

Nerde şahid kılar?

[14] Mucâdele /7

Tabi ki kendi üzerinde, gönlünde şahid kılar. Sonra bir de bakar ki gönlündeki Kerîm ismi artmış, büyümüştür. Allah, gönlüne öyle bir tecelli ile tecelli etmiştir ki o da Allah'ın kerimliğini, dolayısıyla Allah'ı sevmiştir.

Evet, bütün isimler Allah'ın zatından tecelli ettiği için hepsi aşktan, muhabbetten tecelli eder. Kul, Allah'ın her bir efâlini sevdiğinde Allah'ın ismini, zatını sevmiş olur ve efâle olan sevgisi gönlünde aşka, muhabbete dönüşür. Kul da rabbinin isimlerine, güzelliğine tadarak şahid olur. Bu tatma kemale erince ise manevi olarak bir perde daha aralanır ve Allah onu cemaline şahid kılar.

Dediğim gibi; Allah, kulu üzerinde kendi isimlerini, tecellisini sever. Bir kul güzelse onda Allah'ın isimleri tecelli ettiği içindir ve Allah'ın isimleri en kâmil manada Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'in üzerinde tecelli etmiştir. Bu yüzden Allah âyet-i kerimede Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'e **"muhakkak ki sen, (rabbinin isimlerinin üzerinde tecelli etmesiyle) elbette azim (ve yüce) bir ahlak üzeresin"**[15] buyurmuştur. Resulullah (s.a.v.) Efendimiz, Allah'ın isimlerinin tecellisiyle azim bir ahlaka, Allah'ın isimlerinin, güzelliğinin tecellisine sahip olmuş, Allah bunu ona ikram etmiştir. Zaten Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'in Allah'ın cemaline şahid olması Allah'ın isimleriyle azim bir ahlaka sahip olmasından, Allah'ın tecellisiyle aşktan, muhabbetten, Allah'ın isimlerinin güzelliğinden ibaret bir kul olmasından dolayıdır.

Vuslat yolculuğu da tamamen Allah'ın isimleriyle isimlenmek, en güzel ahlaka sahip olmak, Hz. İnsan olup meleklerin secde ettiği varlık olmak, Allah'ın bizi yarattığı fıtrat üzere tertemiz olmak içindir. Nefis tezkiyesi de sonuç itibariyle bu aşkı, muhabbeti kazanmak ve aşk olmak içindir. Bu yüzden vuslat yolculuğu aşk yolculuğudur; aşka yolculuk, aşkla yolculuk, aşkta

[15] Kalem /4

yolculuktur. Vuslat kapısı da aşk kapısıdır. Aşktan başka kapı yoktur. Âşığın bu kapıdan varacağı yer de maşukunun huzurudur.

Her insan bilse de bilmese de maşukunu, rabbini ister; çünkü insan kul olarak, âbd olarak, âşık olarak yaratılmıştır. Bu nedenle aşktan, maşukunu zikretmekten başka hiçbir şey onu mutmain edemez. İnsan ancak rabbini, maşukunu zikredince, hatırlayınca -zikir aynı zamanda hatırlamak demektir- kim olduğunu, rabbinden geldiğini hatırlayınca, rabbine varan yolda rabbine varmak için çaba, gayret sarf edip cehd edince "işte, aradığım budur" der ve ayrıldığı, özlemini çektiği, hasret kaldığı maşukuna koşar. İşte, o zaman mutmain olur, itminan bulur.

Mutmain olmak; emin olmak demektir. Kul mutmain olunca emin bir yoldadır, kendisine karşı emindir, rabbini istediğine iman etmiştir. Canını, her şeyi rabbine kurban edebilecek bir imana, aşka, muhabbete sahip olduğuna kalbi, gönlü mutmaindir. Rabbine, maşukuna giderken hiçbir engel tanımayacağından emindir; çünkü her şeyi kurban edebilecek bir hâle, gönle, aşka, muhabbete, imana sahiptir.

Böyle olmazsa "acaba rabbime koşabilir miyim, belki yapamam, belki gücüm yetmez, belki ters tarafa dönerim" der. Hâlbuki insanın dönebileceği başka bir yer mi vardır! Böyle biri bir de "belki rabbime gitmekten vazgeçerim, belki cayarım" da der. Vazgeçsen ne kazanırsın! Vazgeçsen rabbini, kendini kaybedersin. Bu fikir, düşünce şeytanın verdiği bir vesvesedir. Mü'min asla imanından şüphe duymaz. Bu yüzden Resulullah (s.a.v.) Efendimiz *"şekle (şüpheyle) iman olmaz, şüpheyle iman bir arada bulunmaz"* buyurmuştur. Şüphe imanı bozar ve bu da kulun gönlünde, hâlinde, dilinde görünür; yani söz konusu Allah'a âbdiyet oldu mu "belki yapamam, belki gücüm yetmez" der. Ne demek yapamam! Bizi, bizi yaratan rabbimizden vazgeçirtecek ne olabilir! Onun için yapamayacağımız ne olabilir! Bütün varlığımız ona ait değil midir, böyle iman etmedik mi! O dilemeden hiçbir şeyin olmayacağına,

varlığımızın, canımızın ona ait olduğuna iman etmedik mi! Onun her an bizim için bir tecellide olduğuna, her an bizimle bire bir, teke tek muhatap olduğuna, bize her an bir muamelede bulunup rahmetiyle tecelli ettiğine, "haydi, kulum gel" dediğine iman etmedik mi! Her şeyimizi ona borçlu olduğumuza, her anda ikramı yapanın o olduğuna, o dilemeden hiçbir şeyin olmayacağına, hiç kimsenin hiçbir şeyi dileyemeyeceğine iman etmedik mi! Eğer imanımız zandan ibaretse bütün bunlara tabi ki "hayır, iman etmedik" deriz.

Biri "ben kendim için hayır olanı daha iyi biliyorum. Herkes bir güce, bir kuvvete sahiptir. Allah istese de istemese de, müsaade etse de etmese de insanlar bana yanlış yapabilir, haksızlık edebilir, zulmedebilir, rızkımı kesebilir, beni öldürebilir" diyorsa Allah'a nasıl iman etmiştir! Bu iman nasıl bir imandır, Allah'ı nasıl bilmektir, nasıl tanımaktır! Mülkün malikine, melikine nasıl iman etmektir, nasıl "maliki yevmiddin" demektir!

Böyle düşünmemizin tek bir sebebi vardır; o da Allah'ın efâline şahid olmadığımız için Allah müsaade etmeden hiçbir şeyin olmayacağı kuru bir bilgi, bir zan olarak hafızamızda mevcut olmasıdır. Eğer her anda Allah ile muhatap olduğumuza, Allah'ın her anda bir şe'ende, bizim için bir efâlde, tecellide olduğuna şahid olursak o zaman Allah dilemeden hiçbir şey olamayacağı bilgisi gönlümüzde imana dönüşür, biz de "rabbim Allah'tır" der ve ona teslim oluruz.

Allah âyet-i kerimede Hz. İbrâhîm (a.s.) için **"rabbi ona, 'teslim ol' buyurmuş, o da 'âlemlerin rabbine teslim oldum' demişti"**[16] buyurur. Her âyet her birimize hitap eder. Bu nedenle Allah her birimize tek tek "rabbine teslim ol" buyuruyor. Biz de rabbimize cevap veriyor ve "âlemlerin rabbine teslim oldum" diyoruz, dememiz lazım.

[16] Bakara /131

Teslim olmak; Müslüman olmaktır. Allah'a teslim olmayan, istediği kadar kendi kendine "ben Müslümanım" desin Müslüman olmamıştır; çünkü insan "ben Müslümanım; ama Allah'a teslim olmuyorum, beni tabi tuttuğu imtihanlara itiraz ediyorum" derse, aynı şekilde Allah'ın vahyine, emrine karşı "ama" derse mutlaka peşinden küfür gelir, şirk, nifak, kibir gelir. O da artık kaybeder.

Kaybetmeyi istemiyorsak kendimize, nefsimize dönüp "sen seni yaratan, rahman ve rahim olan rabbine teslim oluyor musun, ona güveniyor musun? Onun rahmetine, kerimliğine, rezzaklığına, vehhablığına, karşılıksız hibe edeceğine güveniyor musun? Allah'ın aziz oluşuna, bütün şerefin ona ait olduğuna inanıyor musun, bundan emin misin, şerefini ondan alıyor musun? Yoksa şerefi insanlarda, malda, mülkte, makamda mı arıyorsun? Eğer oralarda arıyorsan o zaman neyin kulusun, kimin kulusun, Allah'a kul olmadığın kesindir" dememiz gerekir.

Eğer şerefi Allah'tan başka şeylerde arıyorsak bilelim ki nefsimize, şeytana, insanların bizi övmesine ve bizim hakkımızda ne düşündüklerine kul olmuşuz demektir.

İnsan, kul olarak yaratılmıştır. Ya Allah'a kul olur ya da birilerine, bir şeylere, nefsine, şeytana kul olur. İnsan kime kul olduğuna bakarsa kime "rabbim" dediğini anlar. Diğer türlü "biz Allah'ı biliyoruz, hepimiz Allah'ın kuluyuz, onu kabul ediyoruz" demekle âbd, kul olunmaz. Âbd olmak için Allah'tan başka ilâh olmadığına iman etmek ve Allah'ın emrettiği gibi yaşamak şarttır. Allah'tan başka ilâh olmadığına iman etmek bütün peygamberlerin gönderilme sebebidir. Bu yüzden Allah âyet-i kerimede **"biz senden önce hiçbir resul göndermedik ki ona (şöyle) vahyetmiş olmayalım, 'muhakkak ki benden başka ilâh yoktur, öyleyse bana âbd olun (kulluk sorumluluğunuzu bilip yerine getirmeye çalışın)"**[17] buyurmuştur.

[17] Enbiyâ /25

Bütün peygamberlerin gönderilme, bütün kitapların indirilme sebebi sadece Allah'a âbd olmak, ona hiçbir şeyi şirk koşmadan iman etmek, "rabbim Allah'tır" demek, Allah'tan başka tarafa dönmemek, rabbine güvenmek, tevekkül etmek, rabbini tanımak, ona iman edip şahid olmak, âşık olmak, ona yürümek, güzelliğiyle güzel olmak, ona koşmak, yakın olmaktır. Bununla beraber rabbine yaklaştıkça isimlerinin tecellisine mazhar olmak, güzelliğinin tecellisiyle güzel olmak ve ona ayna, halife olmaktır.

Allah'ın; kuluna bakınca kendi güzelliğine şahid olması gerekir. İşte kul da Allah'ı, Allah'ın güzelliğine şahid kılan aynadır, Hz. İnsandır, Allah'ın sevdiğidir! Âşık, maşuk olmuştur. Âşığın maşuku, maşukun da âşığıdır. Âşık da maşuk, maşuk da âşıktır! Âşık, maşuka "seni seviyorum" der, maşuk da âşığa "seni seviyorum" der! İşte, âşığın maşukuna onunla "seni seviyorum" demesi gerçek kulluktur. Her zerresinde Allah'ın isimlerinin, güzelliğinin, aşkının, muhabbetinin tecellisine şahid olarak, onunla rabbine "seni seviyorum" demesi gerçek sözdür, gerçek aşktır, gerçek muhabbettir.

Evet, hep beraber tecellâ "tecelli etti, tecelli edip açığa, meydana çıkardı, aksetti, tecelli edip göründü, tecelli edip yarattı, tecelli edip muamele etti, insanın gönlüne tecelli edip cemalini müşahede ettirdi ve tecelli edip celaline şahid kıldı" fiilini anlamaya çalıştık.

Allah bizi bilgisinin kendisinde zan olarak kaldığı, imana, şehadete dönüşmediği kullarından eylemesin inşallah. Allah bizi efâline, tecellisine şahid olanlardan eylesin. Allah bizi rabbini efâlinden, kendisine olan muamelesinden tanıyanlardan ve buna şahid olanlardan eylesin. Allah bizi muhatap olduğu fiilin Allah'ın hangi isminin tecellisi olduğunu anlayıp o isme şahid olanlardan ve o ismin güzelliğiyle isimlenen kullarından eylesin. Allah bizi azim ahlaka kavuşanlardan eylesin. Allah bizi perdeleri aralayıp

efâlin, El Esmâu'l Husnâ'nın sahibine varanlardan, kavuşanlardan eylesin inşallah.

Allah hepinizden razı olsun.

65.Bölüm

EUZUBİLLAHİMİNEŞŞEYTANİRRACİM
BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Elhamdulillahi rabbil âlemin esselatu vesselamu aleyke ya seyyidel evveline vel ahirin ve ila cemiil enbiyayi vel murselin ve ila cemiil evliyai vel hamdulillahi rabbil âlemin.

Hep beraber Allah'ın El Efâlu'l Husnâ'sını anlamaya ve rabbimizi El Efâlu'l Husnâ'sı ile El Esmâu'l Husnâ'sından tecelli eden güzel muamelesinden tanımaya; yani rabbimizin güzelliğine efâlinden şahid olmaya çalışıyorduk.

Geçen sohbetimizde tecellâ "tecelli edip açığa, meydana çıkardı, aksetti, tecelli edip göründü, tecelli edip muamele etti, tecelli edip cemalini müşahede ettirdi ve tecelli edip celaline şahid kıldı" fiilini anlamaya çalışmıştık. Bu sohbetimizde ise Allah'ın zerae "yoktan yaratıp çoğalttı" fiilini anlamaya çalışacağız inşallah.

Allah önce yoktan yaratır sonra onu çoğaltır.

Zerae; aynı zamanda ziraat manasına gelir. Bir çekirdekten bir ağaç yetişir, o ağaçtan da binlerce, on binlerce çekirdek meydana gelir. İşte bu, Allah'ın zerae "yarattı ve yarattığını çoğalttı" fiilinin tecelli etmesidir. Aynı şey insanlar için de geçerlidir. Allah önce Âdem'i yaratmış sonra onu çoğaltmıştır.[1]

Allah, çoğaltır. Kulundan da önce bir şeyi yapmasını sonra onu çoğaltmasını ister. Bu önce iman için geçerlidir. İman tıpkı ormana düşen bir yangın gibi önce bir noktadan başlar. Nasıl ki bir kibrit çöpü yangına sebep oluyor ve yangın önce bir kıvılcımla başlıyorsa imanın, aşkın da bir başlangıcı vardır.

Nasıl?

[1] A'râf /172

Kul “beni yaratan Allah’tır” deyince iman, aşk, muhabbet başlamış demektir. Daha sonra rabbini tanıdıkça, rabbinin isimlerine, güzelliğine, rabbinin kendisini sevdiğine şahid oldukça imanı artar, kemale erer. Her zerresini iman, aşk, muhabbet kaplar ve Allah’ın nûru tecelli eder, dolayısıyla o kul artık aşktan, muhabbetten, nûrdan bir varlık olur. Bununla beraber kendisinde Allah’ın isimleri, güzelliği tecelli eder, böylelikle Allah’ın isimlerinden, güzelliğinden ibaret bir varlık olur. Bütün bunlara sebep olan, vesile olan şey kuldaki zerae fiilinin tecelli etmesidir.

Kul, iman etmeye, rabbinin sevgisini istemeye başlayınca rabbinin sevdiği, razı olduğu, emrettiği gibi yapmaya başlar. Allah’ın sevdiği gibi her yaptığında da Allah’ın sevgisini kazanır ve rabbine yakın olmak, maşukuna kavuşmak, maşukunu, maşukunun sevgisini, rabbini kaybetmemek için onu sürekli çoğaltmaya çalışır. Zaten Allah’ın emri de böyledir.

Kul, Allah’ın sevgisini kazanmak için rabbini zikreder. Önce arada bir zikreder, hatırlar; ama sonra onu yavaş yavaş çoğaltır ve sabahtan akşama kadar, her anda rabbini zikreder. Önce diliyle zikreder sonra zikir onun gönlüne iner ve gönlünde aşk, muhabbet tecelli eder, böyle olunca da her anda rabbinin huzurunda olduğunu tatmaya başlar.

Tabi, öncesinde kul arada bir rabbini unutur; ama zikrini, çabasını çoğalttıkça artık yavaş yavaş unutması azalır, rabbini zikretmesi, hamd etmesi, tesbih etmesi, tekbir etmesi, tevhid etmesi, şükretmesi ise artar. Her ne kadar öncesinde rabbini arada bir unutuyorduysa da rabbinin huzurunda olduğunu yavaş yavaş tattıkça artık istese de bir an bile rabbini unutamaz.

Evet, kul bir başlangıç yapmış sonra devamı gelmiştir; yani kul bunu çoğaltmış, ardından bütünüyle iman olmuş, aşk olmuş, güzellik olmuş, Allah’ın isimlerinin tecellisi olmuştur; ama bunun için tabi ki bir yol yürümüştür. Bu yürüyüş manevi bir yürüyüştür.

Kulun, rabbine yürüyüşüdür, koşmasıdır. Yolculuk da zaten böyle yapılır. Kul, yolu yürürken Allah'ın sevdiği, emrettiği gibi yaptıkça, onu zikredip rızasını gözeterek sevdiği gibi yaptıkça rabbine yaklaşır, rabbinin güzelliği, rahmeti, muhabbeti, rızası, isimleri, nûru onun üzerinde tecelli eder, sonunda rabbine yakın olur, mukarrebbun olur, dost olur.

Allah'ın muhabbeti, aşkı, rızası, dostluğu, veliliği kendi kendisinedir. Aynı şekilde tecellisi yine kendi kendisinedir. Burayı doğru anlamamız lazım. Kul, Allah'a yakın olunca, güzelliğiyle güzel olunca Allah o kul üzerinde kendi güzelliğini sevmiş, kendi güzelliğine dost olmuş, kendi güzelliğinden razı olmuştur. Yoksa, Allah'ın kendinden başkasını sevmesi hâşâ düşünülemez; çünkü Allah ancak güzel olanı sever. Güzel olan da bir tek Allah'ın isimleridir, dolayısıyla güzel olduğumuzda aslında Allah'ın isimleriyle isimlenmiş oluruz, Allah da bizde kendi isimlerini sevdiği için, yine kendisini sevmiş olur. Allah kendinden başkasını sevmez, sözünü böyle anlamamız lazım.

Daha iyi anlaşılması için izah edeyim.

Bütün varlıkta, her şeyin hakikatinde tecelli eden Allah'tır, onun güzelliğidir, tecellisidir. Her şeyin hakikatinde tecelli eden "Allah'tır" derken bunu Allah'ın güzelliği, tecellisi olarak; yani bir şeyin aynaya aksetmesi gibi anlamamız gerekir. Mesela; biri aynaya bakıp aynada kendisini görse aynadakini sevince kendini sevmiş olur; yani aynayı değil aynada görüneni sevmiş olur. Bütün varlık, bütün mahlûkat da bu şekilde rabbinin tecellisine mazhardır. Bu yüzden yedi gök, yer ve bunların içinde bulunan herkes onu tesbih eder. Onu hamd ile tesbih etmeyen hiçbir şey yoktur.[2]

Allah, varlığın tesbihini, kulluğunu anlatırken âyet-i kerimede **"görmedin mi, göklerde olanlar ve yerde olanlar,**

[2] İsrâ /44

Güneş, Ay, yıldızlar, dağlar, ağaçlar ve (yeryüzünde) hareket eden (bütün) canlılar ile insanlardan birçoğu Allah'a secde eder"[3] buyurmuştur. Secde; kulun, rabbine aşkını izharıdır. Bütün varlık, rabbini hamd ile tesbih edince aslında rabbine "sana âşığım, sana hamd ediyorum, seni hamd ediyorum, seni tesbih ediyorum. Övülmeye, sevilmeye layık olan sensin. Sen subhânsın. Senin hiçbir kusurun, eksiğin yoktur. Varlığa bakarken güzellikten başka bir şeye şahid olmuyorum, sadece güzelliğine şehadet ediyorum. Sen âyetinde 'El Esmâu'l Husnâ; en güzel isimler, tek güzel isimler bana aittir'[4] buyurdun. Tek güzel isimler, tek güzel vasıflar, o isimlerden tecelli eden en güzel fiiller, muameleler sana aittir, sendendir. Ben de sende güzellikten başka bir şeye şehadet etmiyor, şahid olmuyorum. Bu yüzden seni seviyorum, seni övüyorum, sen övgüye layıksın. Sadece seni övmek ve güzelliğini anlatmak istiyorum" demiştir. Bu aynı zamanda "sana öyle âşığım ya rabbi" demektir.

Neden?

Çünkü âşık maşukunu, maşukunun güzelliğini anlatmak ister; ama buna güç yetiremez. Kul kendini nasıl övüyor, nasıl hamd ediyorsa rabbini de öyle övebilir. Gerçek hamd ise sadece Allah'ın hamdidir. Zaten "elhamdulillah" demek de ancak Allah layıkıyla kendini över. Hiçbir varlık onu övmeye, ona hamd etmeye, tesbih etmeye güç yetiremez, demektir.

Peki, kul, rabbini ne kadar hamd edebilir, tesbih edebilir?

Kulda hamd, tesbih ne kadar tecelli etmişse, Allah'a, Allah'ın güzelliğine ne kadar şehadet etmişse kul ancak o kadar rabbini hamd eder, tesbih eder. Hamd, tesbih sadece dilin hamdi ya da tesbihi değildir, bir de gönlün hamdi, tesbihidir; çünkü dil sadece gönüldekini söyler. Dilin hamdi gönüldeki hamdle ölçülür;

[3] Hacc /18
[4] A'râf /180

yani dilin hamdinin kıymeti, değeri gönüldeki hamde göredir. Aksi hâlde tesbihi eline alıp günde bin sefer "elhamdulillah" demek ya da "elhamdulillâhi rabbil âlemîn" demek hamd etmek değildir. Kulun gönlündeki hamdi ne kadarsa, kul, rabbini ne kadar tanımış, anlamış, sevmiş, övgüye layık görmüşse rabbine o kadar hamd etmiştir.

Mesela; bir kul, Allah'ın bir ismiyle, iki ismiyle veya beş ismiyle hamd etse başka bir kul da Allah'ın doksan dokuz ismiyle kâmil bir şekilde hamd etse o kâmil olan kul, birkaç ismi birazcık anlayıp hamd eden kişinin bütün ömründe yaptığı hamdı tek seferde yapar; çünkü Allah'ı doksan dokuz ismiyle hamd eden kul her zerresiyle, vücudundaki her atomla, her zerresi semah ederek rabbini hamd etmiştir. İşte, bütün ameller Allah katındaki kıymetini, değerini Allah'a olan bu imandan, Allah'ın tecellisinden, El Esmâu'l Husnâ'sından, güzel isimlerine imandan alır.

Evet, Allah çoğaltır, kuluna da "haydi, iyiliklerini, hayrını, âbdiyetini, imanını, takvânı, güzelliğini, muhsinliğini çoğalt" buyurur. Hepsi aynı kapıya çıkar ve hepsi de imandan tecelli eder. Her amel, her fiil, imanı; yani aşkı, muhabbeti, dolayısıyla Allah'a teslimiyeti, haşyeti, edebi, yakınlığı, tevekkülü, güveni, Müslüman olmayı arttırır. Hepsi aynı şeydir, iki ayrı şey değildir. Bu da imandır; yani aşktır. Bir insanda aşk yoksa o kişi ölüdür. Kulun manevi olarak ölü durumuna düşmemesi için güzelliğini, imanını artırma yolunda mutlaka bir çaba, bir gayret içinde olması şarttır.

Allah'ın ilk emri **"(zatıyla ve sıfatlarıyla tecelli edip tüm mevcudatı) yaratan rabbinin adıyla (kendini ve tüm mahlûkatı) oku (anla, idrak et)"**[5] ise o hâlde kulun; rabbinin ismine okuması, ismini okuması, ismiyle okuması ve yaratılanı okuyup yaratılandan yaratanı tanıması, diğer bir deyişle hem afaktaki âyetleri; yani

[5] Alak /1

dışarıdaki her bir varlığı âyet olarak okuyup anlaması hem Allah'ın indirdiği âyetleri okuyup anlaması hem de enfüsteki âyetleri; yani insan kitabını, Kur'ân'ı ve El Esmâu'l Husnâ'yı taşıyan, Allah'ın zatıyla, sıfatıyla tecellisine mazhar olan hakikatini okuması gerekir; çünkü Resulullah (s.a.v.) Efendimiz *"kendini (hakikatini) tanıyan, rabbini tanır"*[6] buyurmuştur. Bu nedenle kul, rabbini ancak kendi hakikatinden tanır, diğer bir tabirle kendi hakikatine tecelli eden rabbini tanır.

"Siz iyilik ve takvâ üzerine yardımlaşın, günah ve düşmanlık üzerine yardımlaşmayın."[7] Allah bize "siz hayrı çoğaltın, şerri, kötülüğü çoğaltmayın" buyuruyor. Kul hayrı çoğalttıkça rabbine yaklaşır, rabbinin yakınlığını, sevgisini kazanır. Şerri çoğalttıkça da rabbinden uzaklaşır, rabbinin sevgisini, güzelliğini kaybeder. Böyle olunca da şeytana yaklaşır, şeytanın çirkinliği, kötülüğü onda zuhur eder.

Ümmetin, insanlığın genel sorunu; rabbini bilmeme, anlamama, tanımama, dolayısıyla rabbine iman etmeme sorunudur. İnsanın, rabbine karşı marifeti yoksa, rabbini bilmiyor, tanımıyorsa kendini de Allah'ın kendisi üzerindeki muradını da bilemez, anlayamaz. Daha kendini, rabbini tanımıyor, hâl böyleyken nasıl iman edebilir! Biri Allah'ın bütün emirlerini en ince ayrıntısına kadar bilmiş, öğrenmiş, okumuş, anlamış olsun, eğer emirlerin sahibini tanımıyorsa, rabbinin bu emirleri neden verdiğini anlamamışsa, yapınca neyi kazanacağını, yapmayınca neyi kaybedeceğini bilmiyorsa "ibadetler Allah'ın emridir, bizim borcumuzdur" demesi onu mü'min yapmaz; çünkü mü'min olmak için iman etmek, iman etmek için de mutlaka rabbimizi tanımak gerekir.

[6] Aclunî, 2 /262
[7] Mâide /2

Âyetleri dinleyenler veya okuyanlar bilirler. Allah devamlı "(onlar) bilmezler,[8] öğrenmemişler, anlamamışlar"[9] ya da "bilesiniz diye böyle yaptık"[10] buyurur. Bilmek, anlamak için aklımızı kullanmamız lazım. Sadece okuyup dinleyip "ben anladım" dememiz yetmez, Allah tefekkür etmemizi, düşünüp tefakkuh etmemizi, derinlemesine düşünmemizi, olayların, meselelerin, bize yaptığı muamelenin arkasındaki hikmeti öğrenmeye çalışmamızı; yani tedebbür etmemizi emrediyor.[11]

Kul bütün bunları yaparken sadece "rabbim acaba burada ne demek istedi, rabbimin buradaki muradı nedir" deyip rabbinin muradını anlamaya çalışmalıdır. Anlamaya çalışınca Allah ona hikmeti verir ve muradının ne olduğunu ona öğretir; çünkü kulun anlamaya çalışması, tedebbür etmesi, tefakkuh etmesi, düşünmesi onun gönlünün, aklının fiili duası olmuştur. Böyle olunca Allah da duasını kabul eder ve ona öğretir, aradaki perdeyi kaldırır, bunun sonucunda kul, rabbinin ne demek istediğini anlamaya başlar. Kul bunu hemen anlamaz, sadece anlamaya başlamış olur. Allah ona hikmet verince ise artık Allah'ın muradının ne olduğunu anlar.

Peki, Allah ne zaman hikmet verir?

Allah bütün nebîlerine, resullerine hikmet vermiş, kitap vermiştir. Allah, kullarına da kitabı vermiş; ama hikmeti vermemiştir. Kul hikmeti alabilmek için hikmet sahibi olan rabbini tanımaya, anlamaya çalışmalıdır. Kulun anlamaya çalışmasındaki çabası, gayreti onun aklının, gönlünün duası olur. Allah onun duasını kabul edince ise ona hikmet verir, feraset verir, basiret verir, furkân verir. Bunların hepsi birbirlerinden farklı özelliklerdir.

[8] Yûnus /55
[9] Tevbe /87, Münafikun /3
[10] İsrâ /12, Talak /12
[11] Muhammed /24

Furkân; hayrı şerden, güzeli çirkinden, doğruyu yanlıştan ayırt etme özelliği, hassaslığıdır. Dolayısıyla furkân başka bir şeydir, rabbini bilmek, tanımak; yani marifetullaha sahip olmak başka bir şeydir. İkisi her ne kadar farklı da olsa nihayetinde birbirini tamamlar. Sonuçta kul bunların hepsine sahip olunca kâmil insan, Hz. İnsan olur.

Bunların hepsini bize kazandıracak olan tek şey okumaktır, rabbimizi bilmeye, kendimizi, âbdiyetimizi, Allah'ın bizim üzerimizdeki muradını, rabbimizin bizden ne istediğini anlamaya çalışmaktır. Diğer türlü "Allah bizi yaratmış, dünyaya göndermiştir. Bizi çoğaltmaya devam ediyor. Namaz kılar, oruç tutar, güzel yapar, hayır işlersek cennete gideriz. Yanlış yapar, ters tarafa gidersek bu defa cehenneme gideriz" deyince kendimizi anlamış, rabbimizi tanımış olmayız; çünkü Allah bizi yaratmışsa üzerimizde bir muradı vardır. Rabbimizi kendi üzerimizden anlamaya, tanımaya çalışırken bilmemiz gerekir ki Allah'ın da bir hazzı, sevinmesi, muhabbet alması vardır. Haz; muhabbet almak, sevmek demektir. Bir şeyi seviyorsak ondan haz alırız. Kızıyorsak bu defa da kızdığımız şeyden haz almamışız demektir. Allah âyet-i kerimelerde "Allah sever, Allah gazap eder, Allah yüz çevirir, onlarla konuşmaz, onları unutur"[12] buyurmuş mu? -Evet, o zaman rabbimizin de bir haz alması vardır ve rabbimizi böyle anlamamız gerekir.

Rabbimiz neyi seviyorsa bizim de onu sevmemizi sever. Örneğin; Allah, iman etmemizi sever. Eğer Allah bundan haz alıyorsa bu durumda iman etmemiz onun hakkıdır. Sevmek; haz almak demekti ya elbette ki Allah'ın sevmesi, haz alması kulun sevmesiyle, hazzıyla kıyaslanacak ya da anlaşılacak bir şey değildir. Kul, Allah'ın haz almasını ancak sonsuz bir deryadan bir damla misali anlar. Kulun hazzı, sevmesi kulcadır, Allah'ın

[12] Bakara /195, Nisâ /93, Bakara /174, A'râf /51

sevmesi, haz alması ise ilâhidir, onun zatındaki bir durumdur, dolayısıyla kulun bunu idrak etmesi mümkün değildir.

Allah ne zaman bunu kula tattırdıysa, gösterdiyse, kendini ona tanıttıysa kul, Allah'ı o zaman anlar; ancak yine Allah'ın tanıttığı kadarıyla anlar. Bunun için de kulun önce rabbinin hakkını teslim etmesi gerekir. Allah "onlar Allah'ın hakkını takdir edemediler"[13] buyurmuştur. Allah'ın hakkını takdir edemeyen, hiçbir şeyin hakkını takdir edemez. Böyle olanlar önce kendi hakkını takdir edemezler; yani kim olduklarını, nerden geldiklerini, neye geldiklerini, Allah'ın kendilerine rûhundan nefhettiği, meleklerin secde ettiği varlık olduklarını, bütün varlığın kendilerinin hizmetinde olduğunu, Allah'ın her anda kendilerine tecelli ettiğini, gönüllerine vahyettiğini, kendileri için bir şe'ende olduğunu takdir edemez, anlayamazlar. Kendi haklarını takdir edememelerinin sebebi de daha Allah'ın hakkını takdir edememiş olmalarıdır. Bu yüzden insan önce Allah'ın hakkını takdir edecek ki daha sonra kendi hakkını takdir edebilsin.

Kul kendi hakkını takdir edince her bir kulun da hakkını takdir eder; çünkü hakkı kendi üzerinden anlamıştır. Anladığı için de her bir kula hakkını teslim eder, onlara layık oldukları şekilde bakar, öyle görür ve buna göre onlara muamelede bulunur.

Evet, kul, Allah'ın hakkını takdir etmezse kendi hakkını, diğer insanların, meleklerin, hayvanların, varlıkların hakkını da takdir edemez. Allah'ın hakkını ne kadar takdir edemediyse, anlamadıysa, hakka göre hüküm veremediyse de o kadar zalim olur. Allah âyet-i kerimede **"muhakkak ki Allah, insanlara hiçbir şekilde zulmetmez; fakat insanlar kendilerine zulmederler"**[14] buyuruyor ya işte, kul, Allah'ın hakkını takdir edemeyince haksızlığa, zulme düşer, kendine zulmeder ve zalimlerden olur.

[13] En'âm /91, Hacc /74, Zumer /67
[14] Yûnus /44

İlk önce iblis, Allah'ın hakkını takdir edememiştir. **"Hani biz, bir vakit de meleklere, 'Âdem'e secde edin' buyurmuştuk. Onlar hemen secde ettiler, (cinlerden olan) iblis hariç. O, (secde etmemek için) diretti ve kibirlendi, böylece (Allah'ın Âdem'e nefhettiği rûhu görmezden gelip secde etmediği için) kâfirlerden oldu."**[15] İblis secde etmeyerek Allah'ın hakkını takdir edemedi. Allah'ın hakkını takdir etmeyince kendi hakkını da takdir etmemiş oldu; çünkü Allah onu kul olsun diye yaratmıştı. Kulsa kendi hakkını bir kul olarak takdir edip rabbinin emrine hemen boyun bükmesi ve "rabbim benim için rahman ve rahim olandır. Her şeyi bilen ve her şeyi bir hikmetle yapan, âlim ve hakîm olandır. Aziz olan benim rabbimdir; bütün şeref ona aittir. Benim için de şerefi takdir eder. Eğer bana 'Âdem'e secde et' dediyse bu benim için şereftir. Secde etmekle şeref kazanırım" demesi gerekirdi; ama iblis, Âdem'e secde etmeyi şeref olarak kabul etmek yerine aşağılanmak olarak kabul etti.

"(Allah, iblise şöyle) Buyurdu: Ben sana emretmişken seni (Âdem'e) secde etmekten men eden nedir? (iblis) Ben ondan daha hayırlıyım, (çünkü) beni ateşten yarattın, onu ise çamurdan yarattın, dedi."[16] İblis, şerefi kendi yaratılışındaki ateşte aradı. Oysaki Allah "Âdem'e secde edin" buyururken "onu düzenleyip ona bir şekil verdikten sonra ona rûhumdan nefhettiğim (üflediğim) zaman hemen onun için secdeye kapanın"[17] buyurmuştu. İblis ise Âdem'deki rûhu yok saydı, gözünü kapatıp anlamamış gibi yaptı ve işi götürüp çamura, ateşe bağladı. Böyle yaparak da Allah'ın hakkını, dolayısıyla kendi hakkını, şerefini takdir edemedi. Aynı şekilde kendisi için kul olma takdirini, Allah'a da ilâhlık takdirini yapmadı.

[15] Bakara /34
[16] A'râf /12
[17] Hicr /29

Bu bütün insanlar için geçerlidir. Kul önce Allah'ın hakkını takdir etmelidir. Allah hamda, tesbih edilmeye, tekbir edilmeye layıktır, tek büyüktür, subhândır. Her bir ismiyle o ismin güzelliğine bir tek layık olandır. Allah'ın isimlerinden birini ona layık görmezsek Allah'ın hakkını takdir etmiş olmayız. Yani Allah'ın rezzaklığını Allah'a layık görmez, rızkımızı Allah'a teslim etmez "belki aç kalırım, belki açlıktan ölürüm, belki Allah benim rızkımı vermez" deyip Allah'a güvenmezsek Rezzâk ismini Allah için takdir etmemiş oluruz; yani "Allah rezzaktır" demiş olmayız. Allah'ın her bir ismi için aynısı geçerlidir. Allah'ın hakkını takdir etmek ve Allah'a iman etmiş olmak için Allah'ın isimlerini ona verip Allah'a bütün isimleriyle iman etmemiz şarttır. Öyle ki Allah'ın hakkını takdir etmiş ve "benim rabbim Allah'tır" demiş olalım.

Bununla beraber Allah'ın bir ismini biraz bilmek o ismin hakkını takdir etmek değildir. O ismin sadece manasını bilmiş olmaktır. Oysaki bilmek başka Allah'ın hakkını takdir etmek başka şeydir. Allah, onun hakkını takdir etmemizi buyuruyor.[18] Allah'ın hakkını takdir etmeyenler helâk olurlar. Allah'ın hakkını takdir etmemek; Allah'ın isimlerini, güzelliğini hak olarak ona ait görmemektir.

Kul, Allah'ın isimlerini Allah'a ait görmeyince o isimleri alıp kendi nefsine ya da başkalarına verir sonra da "falanca bana rahmet etsin, falanca bana rızık versin, falanca bana yardım etsin" deyip Allah'ın isimlerinin tecellisini başkalarından bekler. Bu, Allah'ın isimlerini alıp başkalarına vermektir. Kul, böyle yapınca Allah'a isimlerinden şirk koşmuş ve Allah'ın hakkını takdir etmemiş olur.

Unutmamamız lazım ki her şeyin sahibi Allah'tır. Bize muamele nerden gelirse gelsin bilelim ki Allah'tan gelir. Bu yüzden her şeyi rabbimizden bilmemiz gerekir. Bununla ilgili

[18] Hacc /74

olarak Hz. Ali (r.a.) Efendimiz *"hiçbir şey yoktur ki ondan önce, onunla beraber, ondan sonra rabbimi görmemiş olayım"* yani rabbimin kudretini, güzelliğini, El Esmâu'l Husnâ'sını görmemiş olayım, buyurmuştur. İşte, Allah'ın hakkını takdir etmek böyledir.

Evet, Allah önce yaratır sonra da yarattığını çoğaltır. Allah bizim için de önce yaratır sonra bizim için yarattığını, tecelli ettiğini, ikram ettiğini çoğaltır. Tabi, önce manevi nimetleri çoğaltır. Bize iman verir ve verdiği bu imanı çoğaltır. Takvâ verir, takvâmızı çoğaltır. Güzellik verir, muhsinlik verir, güzelliğimizi çoğaltır. Yakınlık verir, bizi kendine çeker, yakınlığımızı çoğaltır. Velilik verir, velâyetimizi çoğaltır. Yeter ki rabbimizin hakkını takdir edelim. Allah'ın hakkını takdir etmek, verdiklerini bize çoğaltmasının şartıdır. Bu nedenle rabbimizin hakkını takdir etmeyince "ya rabbi! Sen bana layık gördüğün takdirini, hükmünü ver ve muradını üzerimde tamamla" diyemeyiz; çünkü bunu bizim yapmamız gerekir. Zaten vuslat yolculuğu da tamamen Allah'ın hakkını takdir etmek ve rabbimizin üzerimizdeki muradının tamamlanması içindir.

Vuslat yolculuğunu sanki özel bir yolmuş gibi anlamak doğru değildir. Her bir kul eğer Allah'a kul olmayı kabul etmişse bu yolculuğu yapmak zorundadır. Allah âyeti kerimede **"kim dilerse rabbine (varan) bir yol tutar"**[19] buyurmuştur. Sen de ya rabbine varan yolu ya da şeytana varan yolu tutarsın. Ya rabbini sevme, rabbine âşık olma, iman etme, teslim olma yolunu tutarsın ya da Allah'a itiraz etme, nefsini, şeytanı Allah'a şirk koşma, şeytanın, nefsinin verdiği vesvesenin, insanların sana yaptığı davetin peşinde gitme yolunu tutarsın. Böyle yapınca da onları Allah'a şirk koşmuş olursun, çünkü böyle yaparak Allah'ın senin için takdir ettiğini değil de insanların senin için takdir ettiğini tercih etmiş olursun.

[19] İnsân /29

Eğer “insanlar beni sevsin, malım olsun, mevkim olsun, insanlar beni övsün, onlara karşı gösteriş yapayım, riya yapayım, onlara kibirleneyim, kendi kendimi öveyim” dersen hayatında, gönlünde imandan eser olmaz. Aşk olmayınca, muhabbet olmayınca imandan eser olmaz. Böyle olunca da Allah’ı değil başkalarını Allah’ı sever gibi sevmiş olursun.

Evet, Allah çoğaltmamızı istiyor; ama iyiliğimizi, güzelliğimizi çoğaltmamızı istiyor. Bunun için de birbirimize yardım etmemizi istiyor. Bir başkasının iyiliğini çoğaltmaya vesile olduğumuzda Allah onu önce bize ikram eder. O kul her neyi kazanırsa ona vesile olduğumuz için onun kazandığını bize de ikram eder. Bundan dolayı yüzlerce insana kazandıranla tek başına kazanmaya çalışan asla bir olmaz.

Kul, aklını kullanınca, tefekkür edip rabbinin muradını anlayınca, Allah’ın nasıl ikram etmeyi dilediğine şahid olunca ne yapması gerektiğini bilir, dolayısıyla güzelliğini çoğaltmak, Allah’ın kendisine olan tecellisini çoğaltıp kemale erdirmek için her türlü imkânı değerlendirmeye ve her türlü güzelliği yapmaya çalışır.

Bununla ilgili olarak Hz. Ebubekir (r.a.)’den bir kıssa anlatayım.

Bir gün Resulullah (s.a.v.) Efendimiz mescitte yatsı namazından sonra sahabeye dönüp *“bugün bir fakire yardım eden oldu mu?”* diye sorar. Sahabeden bir kısmı elini kaldırır, Hz. Ebubekir (r.a.) da elini kaldırır. Resulullah (s.a.v.) Efendimiz tekrar *“bugün sizden bir cenazeye giden, kardeşini yolculayan oldu mu”* diye buyurur. Bu defa sahabeden birkaçı elini kaldırır; ama Hz. Ebubekir (r.a.) yine elini kaldırır. Resulullah (s.a.v.) Efendimiz her neyi söylerse her seferinde Hz. Ebubekir (r.a.) elini kaldırır. Bunun üzerine Resulullah (s.a.v.) Efendimiz sahabeye dönüp *“işte Ebubekir’i bunun için seviyorum”* buyurur.

Hz. Ebubekir (r.a.) hayra koşuyor ve hayırda yarışıyordu. Nerde bir hayır varsa "bunu yapayım, kazanayım" diyor ve o hayrın şekline, çeşidine bakmıyordu. O hayır ki kendisini rabbine yaklaştıracaksa, o muamele ki Allah'ın bir isminden tecelli etmişse onun ne olduğuna bakmadan hemen gereğini yerine getiriyordu. İşte, hayırda yarışmak böyledir.

Her bir hayrın karşılığında Allah'ın bir isminin tecellisi, güzelliği, sevgisi vardır. Hangi isim tecelli ederse etsin onda mutlaka Allah'ın sevgisi, muhabbeti tecelli eder; çünkü o hayır Allah'ın sevdiği bir iştir. Kul bunun karşılığında Allah'ın sevgisini kazanır.

Bu yüzden kulun "bu hayrı yaparken ne kazanırım" ya da "bu hayr Allah'ın hangi isminin tecellisidir" diye bakması yerine öncelikle hangi tecelliyle, hangi muameleyle, hangi imkânla, imtihanla karşı karşıya gelirse gelsin "burada Allah'ın, rabbimin sevgisi, yakınlığı, dostluğu var" deyip gereğini yerine getirmesi gerekir. Kul böyle olunca kâmil bir imana, kâmil bir aşka sahip olur ve artık maşukunu, maşukunun sevgisini ister. Onun için de hayrını çoğaltır ve her hayr için "bunu zaten daha önce yapmıştım, artık yapmayayım" demez.

Allah âyet-i kerimede münafıkları anlatırken **"(insan) hiç kimsenin kendisine asla güç yetiremeyeceğini mi sanıyor? (Üstelik kibirlenerek) Yığınla mal harcadım, diyor"**[20] buyurur. Münafıklar "bu kadar harcadık artık yeter" derler. Hiçbir şekilde bir kul olarak "bu kadar infak ettim yeter" diyemezsin ya da "çok ibadet yaptım, artık yeter" diyemezsin. Böyle söylersen münafık olur, ikiyüzlü olursun. Demek ki yaptıklarından imanı kazanmamışsın, demek ki yaptıklarını Allah için yapmamış, başka bir şey için yapmışsın ki artık yeter diyebiliyorsun! Eğer yaptıkların sana imanı, aşkı, muhabbeti kazandırsaydı, yaptıklarınla aşkın,

[20] Beled /5-6

muhabbetin artsaydı yaptığın her bir işten dolayı Allah'ın sevgisini, yakınlığını kazandığın için aşkının, muhabbetinin manevi gücünün, kuvvetinin artması gerekirdi. Eğer Allah için bir hayrı yaptığında aşkın, manevi kuvvetin artmamışsa bu işte bir terslik vardır demektir. Bu her hayır için böyledir.

Evet, Allah çoğaltır, tecelli edip kulu için çoğaltır. Mesela; bire en az on verir,[21] veya bire yedi yüz verir ya da hesapsız verir; yani bire on, bire otuz, bire yüz, bire yedi yüz veya hesapsız verir. Kul eker, Allah da onu çoğaltır.

Nasıl?

Allah âyet-i kerimede **"Allah yolunda mallarını infak edenlerin misali, yedi başak bitiren bir dane gibidir ki her başakta yüz dane vardır. Allah, dilediği kimseye ise (bunun) kat kat (fazlasını) verir"**[22] buyurmuştur; yani o bir tohum yedi yüze çıkmış, Allah o bir taneyi çoğaltmıştır; ama bu, salih amel için geçerli olandır.

Salih amel; ıslah eden, insanı Allah'a yaklaştıran, hem kendisi hem diğer insanlar için nefsi temizleyip salih hâle getiren ameldir. Biri Allah'a davet ediyorsa, insanlar rabbine dönsün diye çaba, gayret sarf ediyor, Allah'ın vahyini taşıyor, rabbini tanıtıyorsa hem kendisi hayrı yapıyor hem de yapılmasına vesile oluyorsa, kullar onunla rabbine dönüyor, onun vesilesiyle kulluğunu yapıyor, rabbini tanıyor, âyetlerini ders ediniyor, imanı kazanma imkânına sahip oluyorsa o kul salih amel, ıslah eden amel işliyor demektir. Allah da onun yaptığını katlayarak çoğaltır.

Yedi, yetmiş ve yedi yüz sayıları miktarı belirten bir sayı değil sadece Allah'ın ikramının büyüklüğünü anlatmak içindir. Elbette ki Allah'ın ikramı yedi yüzden fazladır. Allah bir de **"Allah,**

[21] En'âm /160
[22] Bakara /261

dilediği kimseye hesapsız rızık verir"[23] buyurmuştur. Bunun da hesabını sadece Allah bilir.

Allah ticaret yapmaya ve kulları için çoğaltmaya davet eder; yani "haydi kulum artık işi öğrendin, anladın, haydi şimdi gerekeni yap ve çoğalt" der. Kul çoğaltmayı dileyince Allah ona çoğaltma imkânı verir, bu imkân da onun ikramıdır. Kulun, rabbine güvenmesi gerekir. Eğer kul "yapamam, edemem, gücüm yok" derse yapamaz; ama gücü yoksa ve "ben yaparım, rabbim bana ikram eder, bana yardım eder" derse o zaman Allah ona yardım eder. Biri "rabbim bana yardım etmez" deyince zaten peşinen Allah'ın hakkını takdir edememiş, Allah'ın kendisi için nasir olduğunu, yardım eden olduğunu kabul edememiş olur, dolayısıyla Allah'ın yardımını beklemesi doğru olmaz. Hatta yardım beklese bile Allah'ın hakkını takdir etmediği için yardım göremez.

Mesela; biri "Allah bana ikram etmez, Allah bana vermez" derse Allah ona hiçbir zaman ikram etmez, vermez; çünkü Allah'ın kendisi için kerimliğine iman etmemiştir. Örnek vermek gerekirse; biri yanımıza gelip bizden bir şey istediğinde "biliyorum, sen cimri birisin istediğimi vermezsin, bana yardım etmezsin; ama yine de bana yardım et" derse herhâlde onu kovar ve ona "sen saygısız, terbiyesiz birisin. Mademki böyleyim, niye benden istiyorsun, bana bunları söyleyip hakaret etmeye mi geldin" der ve o kişiyi kovarız.

Bir kul da gönül itibariyle rabbinden bir şey isteyince nerde ve hangi hâlde olursa olsun her anda onun huzurundadır. Eğer "sana güvenmiyorum, bana vermeyeceğini biliyorum, zaten vermiyorsun, verip vermeyeceğinden de emin değilim" deyip rabbinden bir şey isterse bu durumda ona saygısızlık yapmış olur! Allah da ona "vermeyeceğimi biliyorsan o hâlde niye benden

[23] Bakara /212

istiyorsun? Bana, benim kerimliğime, vehhablığıma, rezzaklığıma, rahman ve rahimliğime güvenmemişsen, iman etmemişsen niye benden istiyorsun? O zaman git kime güveniyorsan ondan iste" demez mi? -Elbette ki demez.

Neden?

Çünkü bunu kendisine yakıştırmaz, kulunun yüzüne bunu vurmaz. Kul öyle söylemiştir; ama o böyle söylemeyi kendine yakıştırmaz "kulum bilmiyor, beni tanımıyor, onun için kendimi ona tanıtayım" der ve kendini ona tanıtır; ikram eder tanıtır, verir tanıtır, yardım eder, rahmet eder tanıtır. Kulun o hâli devam ederse bu defa iman etmesi için tam tersini yapar; yani bu sefer "haydi kim sana yardım ediyorsa etsin bakayım, haydi kim sana veriyorsa versin. Bakayım, benden başka veren mi var, ikram eden mi var, rahmet eden mi var, sana yardım edecek biri mi var" deyip onu süründürür ve kendini ona tanıtır.

Kul yine de kendisine Allah ikram ettiği hâlde nimeti kendinden ya da birilerinden zannederse veya Allah imtihana tabi tutup kendisinden nimeti alınca bunu rabbinden bir imtihan olarak görmez ve birilerini suçlarsa o zaman artık cehennem yolunu seçmiştir. Kendisini yaratan rabbine "Allah" diyememiş, onun yerine "benim putum" deyip nefsini, şeytanı, şeytanın verdiği vesveseyi ya da birilerini Allah'a şirk koşmuştur. Böylelikle Allah'ın hakkını takdir edememiş, "rabbim Allah'tır, sahibim Allah'tır, bana malik olan, melik olan, beni idare eden Allah'tır, benim rabbim rahman ve rahimdir, kerimdir, rezzaktır, vehhabtır, nesir olan; bana yardım eden rabbimdir. Hafiz olan; beni koruyan, muhafaza eden rabbimdir" diyememiştir.

Evet, Allah bir de mü'min olarak, kardeşler olarak çoğalmamızı, birbirimizin imanını, hidâyetini, birbirimize ikramı çoğaltmamızı istiyor. Bunun için de çalışmamız, yarışmamız, emek

sarf etmemiz, fedakârlık yapıp nûrumuzu çoğaltmamız ve birbirimize nûr olmamız gerekir.

Allah her şeyi apaçık beyan etmiştir, bu yüzden her şey olduğu gibi ortadadır. Bu âleme kendimizi bilmeye, bulmaya, kendi kendimiz olmaya gelmişiz. Bütün ibadetler, bilgiler, ilimler, okumalar, hayırlar, iyilikler, güzellikler de tamamen bunun içindir.

Herkes kendine dönüp ne yaptığına, nasıl hayırda, güzellikte bulunduğuna, hangi güzelliklerini ya da hangi yanlışlarını, kötülüklerini çoğalttığına, rabbine ne kadar yürüdüğüne, koştuğuna, aynı şekilde ne kadar ters tarafa yürüdüğüne, koştuğuna bakmalıdır. Herkesin imanı da, ameli de, takvâsı da, Allah'ın tecellisi, güzelliği, El Esmâu'l Husnâ'sı da, Esmâu'l Husnâ'dan tecelli eden efâli de üzerindedir. Hepsi insanın üzerinde görünür ve herkes bunun, dolayısıyla kendi kendinin şahididir. Bu yüzden Allah âyet-i kerimede **"muhakkak insan, rabbine karşı gerçekten pek nankördür. Hiç şüphesiz buna gerçekten kendisi de şahiddir"**[24] buyurur. İnsanın rabbi Allah'tır, güvenmesi, tevekkül etmesi, sevmesi gereken Allah'tır. Onun Allah'ı vardır! Öyleyse insan neye muhtaçtır! Birinin ilâhı, mabudu, taptığı, âbd olduğu Allah değilse, kazandığı Allah'ın güzelliği, rahmeti, sevgisi değilse o kişi ne kazanmıştır? -Hiçbir şey kazanmamış, aksine her şeyini, kendini kaybetmiştir.

Rabbini kaybeden, kendini, insanlığını kaybeder. Rabbimizi, kendimizi kaybetmemek için rabbimiz bize hangi muamelede bulunursa bulunsun mutlaka "seni seviyorum ya rabbi" dememiz şarttır.

Biz de "ben senin âbdinim ya rabbi! Senin huzurunda fikir beyan etmekten, nefsimi, aklımı, ilmimi sana şirk koşmaktan sana sığınırım. Ben âlemlerin rabbine teslim oldum" diyeceğiz ve birbirimizi rabbimize davet ederek hayrımızı, hayr olan insanları

[24] Âdiyât /6-7

çoğaltacağız. Bunu yapanlar kazanır. Biz de nerde olursak olalım böyle yapacağız inşallah.

Evet hep beraber zerae “yoktan yaratıp çoğalttı” fiilini âyetlerde geçtiği şekilde anlamaya, öğrenmeye çalıştık.

Allah bizi yanlışını, günahını çoğaltanlardan eylemesin inşallah. Allah bizi hayrını, imanını çoğaltanlardan eylesin. Allah bizi mü’min kardeşlerini çoğaltanlardan eylesin. Allah bizi rabbinin rızasını, aşkını, muhabbetini, El Esmâu’l Husnâ’sının tecellisini, sevdiği fiileri üzerinde çoğaltanlardan eylesin inşallah.

Allah hepinizden razı olsun.

66.Bölüm

EUZUBİLLAHİMİNEŞŞEYTANİRRACİM
BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Elhamdulillahi rabbil âlemin esselatu vesselamu aleyke ya seyyidel evveline vel ahirin ve ila cemiil enbiyayi vel murselin ve ila cemiil evliyai vel hamdulillahi rabbil âlemin.

Hep beraber Allah'ın El Efâlu'l Husnâ'sını, her fiilinin aşktan tecelli ettiğini ve rabbimizin muamelesine nasıl karşılık vermemiz gerektiğini anlamaya çalışıyorduk.

Allah, kullarına nasıl muamele edersen etsin o muamelesi mutlaka aşkından, muhabbetinden, rahmetindendir. Allah bu muameleyle kuluna yardım etmeyi, kulunun kazanmasını, Hz. İnsan olmasını, meleklerin secde ettiği varlık olmasını, yeryüzünde kendisine halife, ayna olmasını istemiştir.

Geçen sohbetimizde zerae "yarattı ve yarattığını çoğalttı" fiillini öğrenmeye çalışmıştık. Bu sohbetimizde ise "vezire" fiilini öğrenmeye çalışacağız inşallah.

Vezire fiili "Allah bıraktı, bırakır, bırakacak ya da bırakmaz, alakayı keser veya kesmez" manalarına gelir. Aynı şey kul için de geçerlidir. Kul da bırakır, bırakmaz, bırakmayı düşünür, vazgeçer veya vazgeçmez.

Allah bırakmaz. **"Allah, siz mü'minleri (Uhud Savaşı'nı kaybettiğinizden dolayı) içinde bulunduğunuz (şaşkın ve pişman bir) hâl üzere bırakacak değildir."**[1] Mü'min hangi hâlde olursa olsun, nasıl bir imtihanla karşı karşıya gelirse gelsin Allah onu içinde bulunduğu hâl üzere bırakmaz.

Allah bir de bırakır. Ne zaman bırakır? -**"İşte onlar, hidâyete karşılık dalâleti satın alanlardır. Onların bu ticaretleri kazançlı**

[1] Âli İmrân /179

olmamış, onlar hidâyeti de bulamamışlardır."[2] Onlar imanı bırakıp dalâleti, küfrü tercih edince Allah da onları küfür üzere, dalâlet üzere bırakır.

Peki, buradan neyi anlamamız gerekir?

Allah'ın fiilleri kulun fiillerine göre tecelli eder. Kul, Allah'ı bırakınca Allah da onu bırakır. Kul, rabbinden, Allah'ın âyetlerinden, vahyinden yüz çevirince, rabbini dinlemeyince rabbi de ondan yüz çevirir ve onu dinlemez. Kul, rabbini, rabbinin muamelesini, imtihanı görmezden gelince Allah da onu görmezden gelir. Bu, ahirette de geçerlidir. Aslında dünyada kul, Allah'ı bıraktığı için ahirette de kendi yaptığı fiille karşılaşır. Bu yüzden Allah ahiretteki durumu beyan ederken kaybedenler için **"şüphesiz ki Allah'a verdikleri (ona âbd olacaklarına dair) sözü ve yeminlerini (dünya malı gibi) az bir pahaya satanlar var ya, işte onlar için âhirette bir nasip yoktur. Kıyamet günü Allah onlarla ne konuşacak, ne onlara bakacak ve ne de onları(n günahlarını mağfiret edip onları) temize çıkaracaktır"**[3] buyurmuştur; çünkü onlar da dünyadayken rablerine bakmamış, nazar etmemişlerdi. "Rabbim benden ne istiyor, rabbim beni böyle bir imtihana tabi tuttu da acaba ne yapmamı istiyor, bana neyi emretmiş, ne yapsam benden razı olur, nasıl yapsam beni sever" demedikleri için rablerine bakmamış, rablerinin âyetlerini dinlememişlerdir. Ahirette de Allah onlara nazar etmez, onlarla konuşmaz ve onları dinlemez.

Allah başka bir âyet-i kerimede **"mücrimlerden günahları sorulmaz (çünkü Allah onların hepsini bilir)"**[4] buyurmuştur; çünkü onlar rablerini kaybetmişlerdir. Öyle ki "neden bunu yaptın" diye sorulmaya bile değer değillerdir.

[2] Bakara /16
[3] Âli İmrân /77
[4] Kasas /78

Evet, Allah bırakır. Kulun da bırakması gerekir. Öncelikle "lâ ilâhe illallah" deyip putlarını bırakması gerekir. Kul "lâ ilâhe illallah" demeyene kadar gerçek manada putlarını bırakmamış, nefsindeki putları terk etmemiş, onlardan vazgeçmemiştir. Böyle olunca da gerçek manada "illallah" yani "benim ilâhım sadece Allah'tır" diyemez.

Allah âyet-i kerimede **"onların çoğu ancak Allah'a şirk koşarak iman ederler."**[5] İmanlarına şirki karıştırmadan iman etmezler, buyurur. Böyleleri "lâ ilâhe" demeden "illallah" derler. İlâhlarından vazgeçmemiş, ilâhlarını bırakmamışlardır. Nefislerini, nefislerinin ilâhlığını ya da Allah'a şirk koştukları şeyleri bırakmamışlardır. Bu yüzden şirkleriyle beraber "illallah" derler. Böyle olunca da imanlarına şirki karıştırmış olurlar. Allah da şirk karıştırılmış imanı kabul etmeyeceğini buyuruyor.

"Allah tek olarak anıldığı zaman, âhirete iman etmeyenlerin kalplerini sıkıntı basar; ama Allah'tan başkası anıldığı zaman hemen sevinirler (ve yüzleri güler)."[6]

Allah mülkün sahibidir, malikidir, melikidir, emir ve hüküm onundur. Emanet ettiği mülkü nasıl harcamamız, kullanmamız gerektiğini de âyetlerinde bize beyan etmiştir. Hâl böyleyken imanına şirki karıştıranlara "zekât vermek, infak etmek, sadaka vermek, fakirlere, yoksullara, yolda kalmışlara yardım etmek lazım" dendiğinde nefisleri itiraz edip "bunları ben kazandım, hepsi benimdir" derler. Onlara "mal sizindir, istediğinizi yapabilir, istediğiniz şekilde harcayabilirsiniz" denildiğinde ise yüzleri güler, sevinirler. Zaten müşrikler de böyle yapıyorlardı. Bu duruma düşmemek ve imanımıza şirki karıştırmadan Allah'a iman edebilmek için önce "lâ ilâhe" dememiz gerekir. Öyle ki "illallah" diyebilelim.

[5] Yûsuf /106
[6] Zumer /45

Bize verilen her şey bir emanettir ve mutlaka onları bırakacağız. Son nefese geldiğimizde dünyayı zaten bırakmış oluruz. Mesela; son nefesine gelmiş birine "bütün dünya, saltanat senindir" dense bile buna sevinemez; çünkü artık rabbine gideceğini, dünyanın kendisinin olmadığını ve hakikati anlamıştır. Bu yüzden dünyayı, bütün sevdiklerini bırakmıştır artık hiçbirine dönüp bakamaz. Sadece dünyayı bıraktığı yetmez, bir de Allah'ın kendisine imtihanı yaşaması, kazanması için verdiği bedenini de bırakacağını anlamıştır. İnsan zaten her şeyi bu şekilde bırakıp gidecek. İşte, mesele; ahirete kazanmış olarak gitmek, Allah'ın "bırakın" dediğini bırakmak, "bırakmayın" dediğini de bırakmamaktır.

Evet, Allah bize "küfrü, şirki bırakın" buyuruyor. Bırakmak iki türlüdür; biri zahiri, biri de manevidir. Mesela; bir günahı bırakırken önce zahiri olarak onu bırakmayı düşünürüz; ama onu bırakabilmemiz için onu önce gönlümüzden bırakmamız gerekir ki o yanlıştan, günahtan kurtulmuş olabilelim. Gönülden bırakmayana kadar ondan kurtulamayız. Eğer "rabbim bana 'onu bırak' demiş, ben de imanımın gereği olarak rabbimi tercih ediyorum ve onu bırakıyorum" dersek günahımızı, yanlışımızı bırakır, onlardan vazgeçmiş oluruz.

Hayatımız boyunca sürekli bir şeyleri bırakmamız, bir şeylere de sarılmamız gerekir. Allah âyet-i kerimede **"sevdiğiniz şeylerden (Allah yolunda) infak etmedikçe iyiliğe eremezsiniz. Her ne infak ederseniz de muhakkak ki Allah, onu hakkıyla bilir"**[7] buyurmuştur. Mü'minler Allah'ı sevdikleri için sevdikleri maldan Allah yolunda harcarlar; yani rablerini maldan daha çok sevdikleri için dünyayı, dünya malını onun yolunda harcar, kullanırlar.

Allah bize "yanlışları, içkiyi, faizi, kumarı, fal oklarını, günahı bırakın"[8] "ibadetleri, namazı ise bırakmayın, namazda daimi olun,

[7] Âli İmrân /92
[8] Mâide /90, Âli İmrân /130, Necm /32

orta namazında sürekli olun”[9] buyurmuştur. Bize de düşen; rabbimizin “bırakın” dediklerini bırakmak, “bırakmayın” dediklerine ise sarılmaktır.

Resulullah (s.a.v.) Efendimiz *“efdal olan (faziletli olan, bizi faziletli kılacak olan) ibadet az da olsa devamlı olandır”*[10] buyurmuştur. En faziletli ibadet bırakmadığımız ibadettir. Eğer ibadeti birden çok yapıp sonra onu bırakırsak o ibadetimiz faziletimizi artırmaz; ama az da olsa devamlı olan, bırakmadığımız, sürekli yaptığımız ibadet, kulluk, hayır, iyilik, güzellik bizim faziletimizi artırır; çünkü sürekli yaptığımız ibadet artarak büyümeye, dolayısıyla bizi de büyütmeye devam eder ve bizi faziletli kılar.

Evet, Allah bırakır. Kimi bırakır?

Söyledim, Allah’ın fiilleri kulun fiillerine göre tecelli eder; yani kul, Allah’ı bırakınca Allah da onu bırakır. Kul, Allah’ı unutunca Allah da ona unutulmuş muamelesi yapar. Bu yüzden Allah âyet-i kerimede **“Allah’ı unutan ve bu yüzden (Allah’ın da) onlara kendilerini unutturduğu kimseler gibi olmayın! İşte onlar fâsıkların ta kendileridir”**[11] buyurmuştur. Onlar Allah’ı bıraktı, Allah da onları bıraktı. Bu bırakma, unutma manevi bir bırakmadır, manevi unutmadır.

Bir de kul, Allah’ı sevmeyi bırakınca Allah da onu sevmeyi bırakır. Onun için Allah **“ey iman (ettiğini iddia) edenler! Sizden kim dininden dönerse (bilsin ki) Allah (onların yerine) öyle bir topluluk getirir ki (Allah) onları sever, (onlar da) Allah’ı severler”**[12] buyurmuştur. Allah’ın fiilli, kulun fiilline göre tecelli

[9] Bakara /238
[10] Buhari, İman 32; Müslim, Müsâfirin 215-218
[11] Haşr /19
[12] Mâide /54

eder ki bu da kulun rahmeti de gazabı da kendi çabasıyla, gayretiyle, elleriyle, sa'yıyla, koşmasıyla kazanmasıdır.

Her neyi bırakırsak bırakalım, kesinlikle bırakmamamız gereken; sahibimizdir, rabbimizdir. Eğer rabbimizin bizi bırakmasını istemiyorsak bizim de rabbimizi bırakmamamız gerekir.

Kul, rabbini zikretmeyi bırakınca Allah da onu zikretmeyi bırakır. Zikir; hatırlamaktır, unutmamaktır, unuttuğunu hatırlamaktır, bununla beraber şan ve şeref demektir. Kul, rabbini izzet sahibi, şeref sahibi kabul edip kıymet, değer verince, unutmayınca Allah da onu zikreder ve unutmaz. Neden? -Tabi ki sevdiği için. Seven sevdiğini unutmaz. Bu yüzden Allah âyet-i kerimede **fezkurûnî ezkurkum:**[13] "Öyle ise siz beni zikredin (her anda benim hesabımı yapın) ki ben de sizi zikredeyim (sizin hesabınızı yapıp size rahmetimle muamele edeyim)" buyurmuştur; ama Allah'ı zikretmeyi bırakırsak Allah da bizi bırakır. O bizi bırakınca ise Allah'tan aldığımız şerefi, Allah'ın yardımını, yakınlığını, sevgisini kaybederiz. Rabbimizin sevgisini kaybetmeyi istemiyorsak rabbimizi zikretmeyi, ona kulluk yapmayı, ibadet yapmayı, rabbimizi tesbih etmeyi, tevhid edip tekbir etmeyi ve ona hamd etmeyi bırakmamalı, kibirlenmeyi, riyayı, hasedi, dünyayla, malla, mevkiyle övünmeyi, bunları üstünlük sebebi saymayı da bırakmalıyız.

Kul, kibri bırakıp Allah için Allah'ın kullarına, varlığa tevazu göstermeli, tevazusunu bırakmamalıdır. Riyayı bırakıp rabbine samimiyeti, ihlası bırakmamalıdır. Malla, mevkiyle övünmeyi bırakıp rabbinin güzelliğiyle, tecellisiyle, rabbine kul olmakla iftihar etmeyi, Allah ile yaptığı alışverişten dolayı sevinmeyi bırakmamalıdır.

[13] Bakara /152

Allah bırakır ve Allah bırakmaz. Kul, Allah'ı bırakınca Allah da onu bırakır. Kul, rabbini bırakmazsa Allah da onu bırakmaz. Onun için Allah Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'e **"(resulüm!) rabbin seni terk etmedi ve (sana) darılmadı"**[14] buyurmuştur.

Cehalet, bilmemek ayrı şeydir. Kul bilmiyorsa bırakmış olmaz. Biri rabbine nasıl gitmesi gerektiğini, onu nasıl zikretmesi gerektiğini, rabbinin tecellisine, muamelesine, imtihanlara karşı nasıl bir tavır alması gerektiğini, rabbinin efâliyle karşı karşıya geldiğinde, rabbi ona muamele ettiğinde ne yapması gerektiğini bilmiyorsa rabbini, rabbinin emrini, rızasını, sevgisini bırakmış olmaz. Bu sadece cehalettir, bilmemektir; ama Allah ona mutlaka bunu öğretir.

Allah âyet-i kerimede **"Allah katında (kabul olacak) tövbe, ancak bilmeden bir kötülük edip de sonra çok geçmeden tövbe edenlerin tövbesidir"**[15] buyurur. Kul bilmeyince Allah onu sorumlu tutmaz; ama ona sorumluluğunu öğretmek için mutlaka kuluna öğretir; çünkü Allah, kulunun kazanmasını ister. Şayet Allah, kuluna öğrettiği hâlde kul öğrenmek istemiyor, başka tarafa dönüyorsa bu durumda rabbinden yüz çevirmiş olur ki o zaman da bütünüyle sorumlu duruma düşer. Hem de bir defa değil iki sefer sorumlu olur; yani hesabı iki defa olur. Birincisi öğrenmediği, ikincisi de öğrenmeye layık görmediği ve gerekeni yapmadığı için.

Rabbimizin vahyini bilmiyor, dinlemiyor, okumaya, anlamaya çalışmıyor, tefekkür etmiyorsak rabbimizi dinlemeye değer bulmamışız, önemsememişiz, ciddiye almamışız demektir. Öğrendiğimiz ilim her ne olursa olsun, o ilmi öğrenirken rabbimizi dinlemediysek onu ciddiye almamışızdır, böyle olunca da öğrendiğimiz o ilim için "ben biliyorum, anladım" diyemeyiz.

[14] Duhâ /3
[15] Nisâ /17

Resulullah (s.a.v.) Efendimiz *"Allah'ın, kullarına olan üstünlüğü neyse Allah'ın kelamının da kullarının kelamına, sözüne olan üstünlüğü öyledir"*[16] buyurur. Her şeyi rabbimizden öğrenmemiz gerekir. Allah'ın öğretmediği, vahyetmediği, beyan etmediği hiçbir şey yoktur. Bununla beraber Allah'ın ne yapmamız gerektiğini anlatmadığı hiçbir anımız yoktur. Allah âyetlerinde nasıl düşünmemiz, tefekkür etmemiz, tefakkuh etmemiz, tedebbür etmemiz, nasıl akledip aklımızı kullanmamız, nasıl yürümemiz, nasıl konuşmamız, nasıl hareket etmemiz, birbirimize, ailemize, çocuklarımıza, anamıza, babamıza, akrabamıza, insanlara, muhtaçlara, muhtaç olmayanlara nasıl muamele etmemiz, varlığa nasıl nazar etmemiz, onu nasıl anlamamız gerektiğini en ince ayrıntısına kadar beyan etmiş, örneklerle öğretmiştir ve her birinin Allah'ın âyetleri olduğunu tek tek anlatmıştır.

Biz de ya, Allah ile beraber olur, Allah'ın nazarıyla nazar eder, Allah'ın vahyine, Kur'ân'a, Allah'ın resulüne göre bakar, anlar, ona göre düşünür, konuşur, hayatı yaşarız ya da nefsimize, şeytana, birilerine uyar, hayatı onlara göre yaşar, onların hesabını yaparak düşünür, konuşur, hareket ederiz. Veya "rabbimi kabul ediyorum, Kur'ân'ın bana indiğini kabul ediyorum" der; ama ondan yüz çevirir, onu bırakır, terk ederiz.

Biri insanların sözünü değil de Allah'ın vahyini, sözünü bırakırsa Allah'ın vahyinden işine geleni alır, işine gelmeyeni ise bırakır, böyle olunca da imanına şirki karıştırır ve ikiyüzlü münafık olur. "Ben Allah'ın kuluyum" der; ama insanlara kul olmayı bırakmayıp insanların söylediğini Allah'ın söylediğine tercih ederek "evet, Allah böyle buyurmuş; ama" der. Biri Allah'ın vahyi karşısında söze başlarken "ama" ile başlarsa bilelim ki o kişi tam bir münafıktır. Sözünün devamında her ne söylerse söylesin,

[16] Tirmizi, Fedailu'l Kur'ân 35; Dârimi, Fedailu'l Kur'ân 6, 17

rabbini, rabbinin sözünü kabul etmemiş, imanına şirki karıştırmıştır.

Hatta öyleleri var ki "benden daha mü'min, benden daha Müslüman kimse yok" der; ama Allah'ın âyeti okununca "ama" deyip bin türlü bahane üretir, hatta utanmadan bir de insanları İslam'a davet eder. Oysaki kendisi Allah'a teslim olmamış, nefsine, şeytana, dünyaya teslim olmuştur; ama kendini hidâyette diğer insanları da dalâlette gördüğü için insanları İslam'a davet etmeye çalışır. Böyle biri Kıyamet günü en büyük hüsrana uğrar.

Allah âyet-i kerimede **"(resulüm!) de ki: Size (işledikleri) ameller bakımından en çok hüsrana uğrayanları haber verelim mi? Onlar, dünya hayatındaki (bütün) çaba ve gayretleri boşa giden kimselerdir. Oysa onlar kendilerinin güzel işler yaptıklarını sanıyorlardı"**[17] buyurmuştur. Üstelik onlar bir de yaptıkları için karşılık beklerler.

Sen Allah'a iman etmediysen, Allah'a şirk koştuysan, Allah'ın vahyini, âyetlerini kabul etmediysen, başkalarının sözünü Allah'ın sözüne, kelamına tercih ettiysen istediğin kadar ibadet yaptığını zannet, sen Allah'ı kabul etmemişsin! Senin imanın yok, sen imanına şirki karıştırmışsın, imanın iman olmaktan çıkmış! Sen manevi olarak kaybetmişsin! Bırakman gereken küfrü, şirki, nifakı bırakmamışsın, bir de yaptıkların için karşılık bekliyorsun!

Unutmamamız lazım ki kul ya iman eder, salih amel işler, ihlas sahibi olur ya da ihlas sahibi olmaz, imanını kaybeder. Kul ihlas sahibi değilse salih amel işleyemez; çünkü ihlas da salih amel de imandan, kulun, rabbini sevmesinden, rabbine olan aşkından, muhabbetinden tecelli eder. Kulun ne kadar imanı varsa o kadar ihlası vardır, rabbini ne kadar seviyorsa o kadar samimidir, sevdiğinin sevgisini, rızasını o kadar şiddetle ister, dolayısıyla hem

[17] Kehf /103-104

salih amel işler hem de imanında samimi olur. Bu nedenle samimiyet imandan kaynaklanır, imanla ölçülür.

Bizim de dua ederken "ya rabbi! Bize salih amel nasip et, bize ihlas nasip et, ikram et, bize hayırlar işlemeyi, güzellikler yapmayı, cennetliklerin amelini nasip et. Bize rızanı, dostluğunu, yakınlığını nasip et" dememiz yetmez, hepsinin özünde, hakikatinde "imanı nasip et" dememiz gerekir; çünkü imanımız büyüdükçe, kemale yaklaştıkça ihlasımız da, salih amelimiz de artar. Bununla beraber hayırlarımız, iyiliklerimiz, güzelliklerimiz, takvâmız, Allah'a yakınlığımız, dostluğumuz artar; ama imanımız artmadıysa hiçbir şeyimiz artmaz. Bu yüzden rabbimizden öncelikle imanı istememiz ve imanı kazanmak için gerekeni yapmamız lazımdır.

İmanı kazanmak için yapılması gereken şey; küfrü, şirki bırakmak, rabbimizden, rabbimizin sevgisinden, rızasından, yakınlığından başka her şeyi terk etmek, gönlümüzden çıkarmak ve emaneti sahibine teslim edip bütün gönlümüzle "mal da senin, can da senin, evlat da, ana, baba, eş de senin, dünya da, ahiret de senin, ben de sana aidim. Senden geldik, dönüşümüz sanadır ya rabbi" dememiz ve gönlümüzün de bunu tasdik etmesi gerekir. Öyle ki doğru söylemiş, rabbimizden başka şeylerden vazgeçmiş, "lâ ilâhe illallah" demiş olalım.

Eğer birinin gönlünde en önde her şeyi kurban edecek, feda edecek, her şeyden vazgeçebilecek bir aşk, bir muhabbet yoksa ve hâlâ rabbi için vazgeçemediği bir şey varsa, "bundan vazgeçemiyorum, bırakamıyor, terk edemiyorum" diyorsa hemen "vazgeçtim" zikrini yapması gerekir. Özellikle kardeşlerimiz için söylüyoruz. Her neyden vazgeçemiyorsak "vazgeçtim ya rabbi! Bırakamayacağımı düşündüğüm ne varsa hepsinden vazgeçiyor, seni tercih ediyorum. Hepsini sana teslim ediyorum. Canımdan da vazgeçiyorum, vazgeçmediğim bir tek sensin. Senin için bırakamayacağım, terk edemeyeceğim, vazgeçemeyeceğim hiçbir

şey yoktur ya rabbi" dememiz gerekir ki mü'min olalım, rabbimizi seçmiş, tercih etmiş olalım.

Allah âyet-i kerimede **"Allah dilediğini (hidâyeti isteyeni) kendisine (kul olarak) seçer"**[18] buyurur. Allah ancak zatını seçenleri, "seni seçiyorum, senin için her şeyden vazgeçiyor, her şeyi sana kurban ediyorum" diyenleri seçer; çünkü Allah'ın fiili, kulun fiiline göre tecelli eder. Tabi, bu manevi fiil içindir.

Kul, rabbini seçip onun için yanlışları, küfrü, şirki, kibri, riyayı, hasedi bırakınca nefsinden vazgeçmiş, nefsini tezkiye edip temizlenmiş olur, dolayısıyla rûhun nûru nefse tecelli eder ve nefis bütünüyle nûrlanır. Nefis rûhun nûruyla nûrlandığı için o da rabbini ister, hayır yolunda koşmayı ister. Hayrı yapmak, hayır yolunda koşmak, hayırda yarışmak ona ağır gelmez; ama bunun için de mutlaka bir nefis tezkiyesinin, sırât-ı mustakîmde bir yolculuğun olması şarttır. Yoksa kul "vazgeçtim" demekle vazgeçmeye çalıştıklarından kurtulamaz. Bunun için bir çaba, bir gayret, bir aşk, bir muhabbet; yani yolculuk gerekir ki kulun, Allah'a olan aşkı, muhabbeti vazgeçemediği, sevdiği şeylere galip gelsin.

Galip olan ve kulunu galip kılan Allah'tır. Eğer kul, rabbinin sevgisini, yakınlığını, dostluğunu tercih ederse vazgeçemeyeceği, bırakamayacağı hiçbir şey olamaz. Tabi, bu da onun imanına, aşkına, muhabbetine göredir. Şöyle bir düşünelim; zaten insan sonuç itibariyle öldüğünde her şeyi dünyada bırakmayacak mı! Kulun kendisine ait bir şeyi var mıdır? -Elbette ki yoktur. O zaman kul bunu anlayıp rabbi için her şeyden vazgeçebilmelidir; ama baktığımızda kulun, sevdiklerinden vazgeçmesi, onları bırakması zor bir şeydir. O yüzden vazgeçebilmek için manevi bir yolculuk; yani vuslat yolculuğu şarttır; çünkü kul, rabbine yaklaştıkça diğer şeylerden vazgeçer.

[18] Şûrâ /13

Önce iradesinden vazgeçer. Zaten kul işe önce iradesinden vazgeçmekle başlamalıdır. Yoksa başarılı olamaz. Kul, önce iradesini Allah'a teslim edip "rabbim ne dediyse, neyi emretmişse doğru odur, hak odur, güzel odur, benim için hayır olan odur" deyip rabbini tercih etmesi, rabbinin vahyi karşısında fikir beyan etmemesi gerekir ki rabbi için her şeyden vazgeçmekte başarılı olabilsin.

Allah âyet-i kerimede **"Allah ve resulü bir işe hükmettiği zaman, mü'min olan bir erkek ve mü'min olan bir kadın için o işte kendi isteklerine göre seçme hakkı yoktur"**[19] buyurmuştur. Mü'minler Allah ve resulünün hükmü karşısında fikir beyan etmezler, böyle bir şey mü'minlere yakışmaz. Gerçek mü'minler Allah ve resulü bir konuda hüküm verdiğinde gönüllerinde hiçbir ağırlık hissetmeden onu kabul edenlerdir. O zaman biri Allah ve resulünün hükmüne karşı gönlünde ağırlık hissediyorsa bir sorun var demektir. O kişi yine mü'mindir; ama daha tam mü'min olamamış, Allah'ın aşkı, muhabbeti, imanı, nefsine galip gelememiş, nefsi hâlâ şirk üretiyor, itiraz ediyor, Allah'ın işini, emrini, hükmünü beğenmiyor, bu nedenle de gönlünde bir ağırlık hissediyor, sıkıntı duyuyor demektir. Kul da öncelikle nefsin bu hâlini terk etmeli, bırakmalı ve gönlünü Allah'a, resulüne itiraz etmekten temizlemelidir.

Allah âyet-i kerimelerde **"bilin ki şüphesiz Allah, (dünyada kuluna yakınlığını tattırmak ve hakkı gönlüne vahyetmek için) kişi ile kalbi arasına tecelli eder."**[20] **"Onlar bilmiyorlar mı Allah onların sırrını da fısıldaşmalarını da bilir; çünkü Allah gayb (olan tüm gizlilik)leri hakkıyla bilendir"**[21] buyurur. Demek ki nefis bize gizli gizli, sessizce bir şeyler söylüyormuş! Öyle ki ne dediğini bile fark edemiyor, "ben öyle düşündüm, aklıma, gönlüme böyle

[19] Ahzâb /36
[20] Enfâl /24
[21] Tevbe /78

geldi" diyoruz. Oysaki nefis, şeytanla iş birliği yapıp bize söyleyeceğini söylemiştir. Şeytan bize o kadar hâkim bir şekilde vesvese verir ki onun sözü için "ben böyle söyledim" deriz ve bunun şeytandan, nefisten olduğunu ayırt edemeyiz; ama manevi yolculuk yapar, rabbimize yaklaşırsak onu hemen anlarız.

Allah âyet-i kerimede **"muhakkak ki takvâ sahipleri (Allah'a karşı kulluk sorumluluğunu bilip yerine getirmeye çalışanlar) şeytandan bir vesvese kendilerine dokunduğunda, onlar hemen (Allah'ı) hatırlayıp basiret kesilirler (ve her yönden şeytanın hilesini görürler)"**[22] buyurur. Takvâ sahipleri şeytanın vesvesesine karşı tavrını hemen ortaya koyar ve şeytanın tuzağına düşmez. Öyleleri var ki şeytanın verdiği vesveseye uyar, sürekli konuşur, isyan eder, itiraz eder, feryad eder, biriyle kavga eder, onu kırar, dağıtır sonra da "ben şeytana uydum" der. Olmadı, şeytanın vesvesesine karşı basiret kesilmek vesvesenin geldiği anda şeytana uymamaktır. Yoksa uyduktan sonra "şeytan bana vesvese verdi" demek değildir.

Sana düşen; imanını kontrol etmektir. Demek ki senin imanın sana mâni olmuyor, Allah'a olan muhabbetin, Allah'a ters düşmene mâni olmuyor, sen de anında rabbini unutuyorsun, o yüzden şeytana uyuyorsun! Yanlış olduğunu da biliyorsun; ama bile bile yanlış yapıyorsun. O zaman rabbine olan haşyetinde bir sorun vardır. Demek ki rabbinden layıkıyla haşyet duymuyor, rabbine karşı edepli olmuyor, ona itiraz ediyor, isyan ediyorsun, sonra da "ben yanlış yaptım, tövbe, ya rabbi" diyorsun. Bir daha böyle bir yanlışa düşmemek için yapman gereken şey; imanını artırmak, nefsine taviz vermemek ve nefsinin kötü hâllerini bırakmak, terk etmektir.

Aynı şey oruç için de geçerlidir. Allah bize "imsaktan iftara kadar yemeyi ve içmeyi bırakın"[23] buyurmuştur. Biz de iftara

[22] Â'râf /201
[23] Bakara /187

kadar yemeyi, içmeyi bırakırız; çünkü rabbimiz öyle emretmiştir, öyle seviyor ve bu bizim için hayırdır. Ramazan ayı, Kur'ân'ın indiği aydır. Bu ayda hem rabbimize şükrediyor, rabbimizin vahyini anlamaya çalışıyor, rabbimize dönüyor, nefsimizi temizliyor, tezkiye ediyoruz hem de nefsimize, bedenimize, kendimize, bütün azalarımıza; gönlümüze, gözümüze, dilimize, kulağımıza, elimize, ayağımıza oruç tutturuyor, hükmediyor, "rabbim böyle emretmiş" deyip onları rabbimizin yolunda yürütüyoruz; yani bırakmamız gerekenleri bırakıyor, bırakmamamız gerekenleri ise bırakmıyoruz. Yapmamız gereken şey; rabbimizin bize olan bütün emirlerinin bizim için saf hayır olduğunu bilmek ve rabbimizin emirlerini yerine getirmeye çalışmaktır. Böyle yaparsak rabbimizin "bırak" dediklerini bırakmış, "bırakma" dediklerini ise bırakmamış oluruz.

Evet, Allah bırakır. Kendisini bırakanı bırakır. Bu nedenle kulun sadece "ya rabbi! Bizi bırakma" demesi doğru değildir. Bu duanın çift taraflı olması gerektiğini kulun unutmaması ve "ben seni bırakmıyorum, sen de beni bırakma, bana yardım et ya rabbi" diye dua etmesi gerekir. Yoksa "ben seni bırakıyorum; ama sen beni bırakma, ben senden yüz çeviriyorum; ama sen benden yüz çevirme, sen beni başka tarafa döndürme. Ben senin sevdiğin gibi yapmıyorum; ama sen beni sevmeye devam et, hatta biraz daha sev. Ben senden razı olmuyorum; ama sen benden razı ol" demek kul olmayı kabul etmemektir. Nefis böyle bir hâli yaşıyorsa bilelim ki ilâhlık iddia edip kendisini yaratan rabbine "sen beni böyle kabul et; ama ben seni böyle kabul etmiyorum, muameleni kabul etmiyorum, ben senin ilâhlığını kabul etmiyorum, sen benim ilâhlığımı kabul et" demiştir. Kul biraz tefekkür ederse bunun böyle olduğunu anlar.

Kul manevi olarak vuslat yolunda ilerledikçe zaten yolun inceliklerini anlamaya başlar; yani küfrü, şirki anlamaya, neyi bırakması, neyi de bırakmaması gerektiğini anlar. Onun için kul

önce iradesini rabbine teslim eder, sonra bedene ait olanları, varlığını teslim etmeye başlar, yanlışlardan, günahlardan kurtulur. Kul, iradesini rabbine teslim ettiğinde mü'min olur. Ne kadar yanlışı olursa olsun o artık mü'mindir. Günah işlemiş, günaha düşmüş olabilir; ama şirkten kurtulmuştur sonra ilerledikçe bu günahlarından da kurtulur.

Allah âyet-i kerimede **"yasaklandığınız büyük (günah)lardan kaçınırsanız, sizin (küçük) günahlarınızı örteriz ve sizi kerim (olan şerefli) bir yere koyarız"**[24] buyurur. Kul yanlış yapar. Zaten rabbi de onun yanlış yapacağını bilir. Onun için "büyüklerinden kendini korumaya bak, diğerlerini ben örter, onlardan vazgeçerim" buyuruyor Allah. Bu da kulun imanına ve beşer oluşuna karşılıktır.

Evet, rabbimize teslim olmamız gerekir ki Müslüman olabilelim. Biz de irademizi, bedenimizi, bedene ve nefse ait olanları rabbimize teslim ediyoruz inşallah. Böyle yaparsak rabbimize teslim olmuş, Müslüman bir kul, mü'min bir kul olmuş oluruz. Yoksa rabbimizi bırakırsak mutlaka onun yerine bırakmadığımız bir şeyler olur, onun berisinde ilâhlarımız, putlarımız olur. Rabbimizi sevmeyi bırakırsak mutlaka gönlümüz başka sevgilerle dolar; çünkü gönül boşluk kabul etmez, mutlaka bir şeylerin muhabbetiyle dolar. Gönül ya, rûhun sevdiği şeylerle dolar ya da nefsin sevdiği şeylerle dolar. Rûh, rabbini sever, rabbini ister, rûhun özlemi, hasreti rabbinedir, dolayısıyla rûh, rabbinin sevdiğini sever, rabbinin sevdiği amelleri, sevdiği kulları, sevdiği varlığı sever; ama nefsin sevdikleri tam tersidir. Nefis kendini sever, kendisi için sever. Eğer bir sevgi kendisi için değilse, kendisi için olmadıysa onun bu sevgisi kine, nefrete, düşmanlığa dönüşür.

[24] Nisâ /31

Allah için olan sevgi böyle değildir. Allah için seven biri en kötü durumda bile iradesini, nefsine ve bedenine ait olanları bir tek rabbine teslim eder, emanet eder. Bununla beraber kin duymaz, nefret duymaz, düşmanlık yapmaz, hatta gönlünde bir ağırlık bile hissetmez; çünkü herkesin ve her şeyin sahibinin, rabbinin Allah olduğunu bilir. O da her şeyi sahibine, rabbine teslim eder.

Rabbimizi seviyoruz, rabbimizden vazgeçmiyor, onu bırakmıyoruz, onun için olanları bırakmıyoruz. Rabbimizin muhabbetini, sevgisini, rızasını, yakınlığını, bize kazandıracak olan amelleri, hâli bırakmıyoruz. Rabbimizi bırakmamamız; ama ondan başka her şeyi bırakmamız gerekir. Bırakmak derken "tutmamız gerekenleri elimizden çıkaralım" demiyoruz, onları sahibiyle beraber tutalım, diyoruz. Her şey Allah'tan bir nimet, bir ikramdır. Bizim de onları rabbimizle beraber; yani rabbimizden bir nimet, ikram, güzellik, tecelli olarak sevmemiz lazım. Böyle olunca nimetlere olan sevgimiz, Allah'a gider.

Evet, rabbimiz için sevmeyi, ikram etmeyi, rahmet etmeyi, Allah'ın bizde tecelli eden isimlerini, El Esmâu'l Husnâ'sını bırakmıyor, onunla yaşıyor, onunla hareket ediyoruz; çünkü ahlakımız, hâlimiz mutlaka Allah'ın isimleri, güzelliği olmalıdır. Allah'ın isimlerinin tersi olan şeyleri; zulmü, cimriliği, affetmemeyi de bırakıyoruz. Zulmü bırakıp rahmete sarılıyoruz, cimriliği bırakıp ikrama, cömertliğe, kerimliğe sarılıyoruz. Affetmemeyi de bırakıp affa, mağfirete sarılıyoruz.

Allah'ın isimlerinin karşısında tersi olarak her ne varsa yanlıştır, kulun kendi kendine zulmüdür, rabbinden ayrılmasıdır. Onun için Allah'ın isimlerinin karşısında her ne varsa onları bırakıyor, Allah'ın isimlerine sarılıyor, o isimlerle isimleniyor, onunla ahlaklanıyor, hayatı onunla yaşıyoruz ki mü'min, Müslüman olalım, rabbimize teslim olalım, ona yeryüzünde halife olalım. Rabbimiz de esmâsıyla, isimleriyle bize tecelli etsin, o

isimlerden de efâli, güzelliği tecelli etsin, dolayısıyla Allah'a ayna olalım. Böyle olunca Allah zatıyla ve sıfatıyla tecelli eder ki rabbimize şahid olur, şehadet eder, "eşhedu en lâ ilâhe illallah" deriz.

Biz de rabbimize dönüp "her şeyden vazgeçerim; ama senden vazgeçmem. Bütün yanlışları bırakırım; ama senin için olan güzellikleri bırakmam. Senin için olan sevdiğin hiçbir şeyi bırakmam, onu devam ettirir, çoğaltmaya çalışırım. Sana yürümeye, koşmaya, sana gelmeye, varmaya, vasıl olmaya çalışırım. Beni tutan, çeken, bırakmam gereken her ne varsa hepsini bırakırım ya rabbi" diyoruz.

Bilmemiz lazım ki bırakmamız gerekenler bizi bırakmaz; çünkü onlara sevgi ve muhabbet bağıyla bağlıyız; ama ne olursa olsun Allah'a gitmemize, Allah'ı sevmemize, iman etmemize, rabbimize kavuşmamıza, yakınlığına, dostluğuna mâni olan şeyi bırakmalıyız. O bağları koparıp, muhabbetimizi Allah'a bağlamalı "senin için seviyorum ya rabbi! Sevdiğim de sana aittir, senin bana ikramındır" demeli ve asla onu Allah'tan bağımsız olarak sevmemeliyiz. Allah'tan bağımsız olarak seversek o bağımız zahiri, nefsani, bedeni bir bağ olur ki sonra da rabbimize gitmemize, rabbimizin yakınlığına mâni olur, Allah ile aramıza perde olur. Bu duruma düşmemek için her şeyi onunla sevmemiz şarttır.

Zaten her şey ondandır, dünya da Allah'ındır, ahiret de Allah'ındır. Allah âyet-i kerimede **"Allah'tan (rızasını, yakınlığını, cemâlini kazanmak için yardımını) isteyin ve (başınıza gelen musibetlere) sabredin"**[25] buyurmuştur. Biz de her ne isteyeceksek Allah'tan isteyecek ve Allah'tan yine Allah'ı isteyeceğiz. Zaten Allah'ın bize ikram ettiği şeyler yine ona aittir. Mutlaka bir gün her şeyi, hatta bedenimizi de bırakıp rabbimize gideceğiz. Onlar bizi bırakmadan bizim gönlümüzden onları

[25] A'râf /128

bırakıp rabbimize gitmemiz gerekir; çünkü ancak onları bırakırsak rabbimize gideriz, aksi hâlde rabbimize gidemez, varamayız.

Biz de rabbimize dönüp “her şeyden vazgeçtim, bir tek senden vazgeçmiyorum. Her şey senindir, ben de her şeyi sana teslim ediyorum. Ben senin Müslümanınım, sana teslim olmuşum. Ben senin mü’mininim, sana iman etmişim, seni seviyorum. Her şey sana ait, ben de sana aidim ya rabbi” diyoruz.

Evet, hep beraber vezire “bıraktı, vazgeçti veya vazgeçmedi, alakayı kesti veya kesmedi” fiilini âyetlerde geçtiği şekilde anlamaya çalıştık.

Allah bizi rabbinden başka tarafa dönenlerden ve Allah’ın “bırakmayın” dediklerini bırakanlardan eylemesin inşallah. Allah bizi bırakmamız gerekenleri bırakanlardan, bırakmamamız gerekenleri de bırakmayanlardan eylesin. Allah bizi emrine, vahyine, resulüne sımsıkı sarılanlardan eylesin inşallah.

Allah hepinizden razı olsun.

67.Bölüm

EUZUBİLLAHİMİNEŞŞEYTANİRRACİM
BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Elhamdulillahi rabbil âlemin esselatu vesselamu aleyke ya seyyidel evveline vel ahirin ve ila cemiil enbiyayi vel murselin ve ila cemiil evliyai vel hamdulillahi rabbil âlemin.

Hep beraber Allah'ın El Efâlu'l Husnâ'sı ve Aşk'ı anlamaya, Allah'ın efâlinin, fiillerinin aşktan, muhabbetten ve kuluna olan sevgisinden tecelli ettiğini öğrenmeye çalışıyorduk.

Geçen sohbetimizde vezire "bıraktı, bırakır, bırakacak veya bırakmaz" fiilini öğrenmeye çalışmıştık. Bu sohbetimizde ise sıra Allah'ın ehsâ "saydı, hesap etti" fiilini âyetlerde geçtiği şekilde anlamaya çalışacağız inşallah.

Ehsâ fiili Allah'ın El Hasîb isminden tecelli eder. Allah her şeyi bir hesapla yapar, sayar, hesap tutar. Kul da her şeyi bir hesapla yapar. Allah, kuluna nasıl bir muamelede bulunursa bulunsun o fiillerin hesabını mutlaka kuluna sorar.

Allah'ın, kulu üzerinde bir hesabı vardır. Bu yüzden kulun yaptıklarını, iyiliklerini, güzelliklerini; yanlışlarını, günahlarını, şerrini bilir ve bir bir sayar. Kul da ne yaptığını bilir, kendine göre bir hesap yapar ve yaptıklarını unutmaz, hafızasına kaydeder. Elbette ki Allah için böyle bir şey söylemek caiz olmaz. Allah zaten bilir, hesabı da yapar, hesapta tutar. Her şey Levh-i Mahfuz'da yazılıdır, muhafaza hâlindedir. Levh-i Mahfuz zaten hiçbir şekilde bozulmaz, kimse oraya dokunamaz, ilişemez, müdahalede bulunamaz.

"Allah her şeyin üzerinde hasîbdir (mahlûkata muamele ederken onun kazanması için her şeyi bir hesapla yapan ve her

şeyin hesabını sorandır).”[1] Her şey bir hesapladır. Kul da mutlaka bir hesap yapmalıdır.

Ehsâ aynı zamanda tahsil etti manasına gelir. Kul tahsil eder, öğrenir, öğrendiğini anlar. Eğer öğrendiğini anlar, ona iman eder, ahlaka, amele dönüştürürse onu ehsa etmiş, tahsil etmiş olur. Bilmek başka, ehsa etmek başka bir şeydir. Ehsa etmek tek tek saymak, saydığını bilmek, ezberde tutmak, hafızada tutmak demektir.

Resulullah (s.a.v.) Efendimiz Allah'ın El Esmâu'l Husnâ'sıyla ilgili olarak ***innelillâhi tis'un ve tis'ine ismen:*** *“Allah'ın 99 ismi vardır.”* ***Femen ehsaha:*** *“Kim onları tahsil ederse (sayar, hesap eder, aklında tutarsa, iman eder, ahlaka, amele dönüştürürse).”* ***Fekad dahele cenneh:*** *“Cennete girdi (cennetlik oldu)”*[2] buyurmuştur.

Kul, El Esmâu'l Husnâ'yı tahsil edince cennete nasıl girmiş olur? -Kulun gönlü cennet olunca kendisi de cennete girmiş olur. Bu cennet marifetullah; Allah'ı isimlerinden bilme, tanıma cennetidir. Allah'ın isimlerinin kendisine tecelli etmesi sonucu rabbiyle olma, rabbinin nûrunun, tecellisinin gönlünü cennete çevirmesidir. Böyle bir kulun gönlü cennettir, dolayısıyla cennete girmiştir.

Allah, yarattığı her ne varsa her birini tek tek bilir. **“Göklerde ve yerde ne varsa (hepsi) onundur. Hepsi ona (gönülden) itaat etmektedir.”**[3] Allah; denizdeki bütün suların kaç damla, kaç zerre olduğunu, bütün kum tanelerinin kaç tane olduğunu bilir. Denizin dibinde ve karada yaşayan, havada uçan ne kadar varlık varsa her birini tek tek bilir. Hepsinin rızkını o verir,

[1] Nisâ /86
[2] Buhari, Deâvat, 68. VII 169; Müslim, Zikr 6.III, 2062
[3] Bakara /116

hepsini varlıkta tutar. Her bir varlığın hamd ile tesbihi vardır ve Allah her birinin tesbihini tek tek sayar, bilir, unutmaz.

Peki, kulun sayması, unutmaması gereken şey neydir?

Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'in beyanıyla El Esmâu'l Husnâ'yı; yani Allah'ın isimlerini sayması, ezberlemesi, unutmaması ve bütün bu isimleri mutlaka imana, ahlaka, amele dönüştürmesi gerekir. Öyle ki Allah'a yeryüzünde kul olsun, halife olsun, Allah'ın razı olduğu bir kul olsun, vazifesini anlamış, Allah'a ayna olmuş, Allah'ın isimleri, güzelliği üzerinde tecelli etmiş olsun. Kulun asıl sayması gereken şey budur.

Kul sayar, hesap eder. Akıl sahibi olan her kul, Allah'ın kendisine verdiği nimetleri sayar. Örnek vermek gerekirse; parayı sayar, evlatlarını sayar, akrabalarını sayar, kendisine emanet edilenleri sayar, hesabında, hafızasında tutar, her biri için bir hesap yapar ve buna göre muamelede bulunur. Kulun, her ne yaparsa yapsın bir hesabı vardır ki bunu da Allah'ın Hasîb isminin tecellisiyle yapar.

Yalnız, kulun en öndeki hesabının kendisini yaratan rabbi olması gerekir. Bu yüzden kulun unutmaması gereken bir şey varsa; o da rabbinin huzurunda olduğu, her anda Allah ile muhatap olduğu, Allah'ın kendisi için her anda bir hesapta olduğu, Allah'ın her anda onun düşündüklerini, konuştuklarını, yaptıklarını ehsa ettiğini, hesap ettiğini, kaydettiğini unutmamasıdır.

Kulun düşündüğü, konuştuğu, yaptığı her şeyi hem melekler yazıp kaydeder hem de Allah onları kulun gönlüne kaydeder.

Neden?

Allah bunun cevabını âyet-i kerimede beyan ediyor. **"(O gün) Kitap (ortaya) konmuştur, mücrimlerin onda (yazılı)**

olanlardan dolayı (dehşetle) korkuya kapıldıklarını görürsün. Onlar derler ki: Yazıklar olsun bize! Bu nasıl bir kitaptır ki küçük, büyük hiçbir şey bırakmaksızın (yaptıklarımızın) hepsini sayıp dökmüş!"[4] Allah sayar ve kaydeder sonra kulunun önüne açar. Sonra kula **"(o gün ona denir ki) kitabını oku! Bugün hesap sorucu olarak sen kendine yetersin"**[5] buyurur. Hayatı yaşarken Allah'ın hesabını yapmayanlar o gün hesap veremezler. Onlar o gün kaybetmişlerdir, bu nedenle **"biz gerçekten (kendine zulmeden) zalim kimselermişiz"**[6] derler. Allah da böyleleri hakkında **"asıl hüsrana uğrayanlar, kıyamet günü hem kendilerini hem de ehlini (ve gittiği yolda onu takip edip izinden gidenleri) hüsrana uğratanlardır."**[7] Onlar hem kendilerine hem de ailelerine yazık ettiler, buyurur. Kendilerine yazık edenler Allah'ın hesabını, aynı şekilde ailelerinin, eşinin, çocuklarının, yakınlarının ebedi hayatının hesabını yapmayanlardır. Hesabı Allah'a göre yapmadıkları için hesapta kaybedenlerdir.

Allah, Hasîb ismiyle kula tecelli etmiştir ki kul da hesabını yapsın, neler yaptığını saysın ve unutmasın. Kul her an bir hesap yapar. Mesela; kul iman edince günde beş vakti hesap etmek, saymak zorundadır ki namaz vakti gelince namazını ikame etsin. Allah kendisine mal verince zekâtı hesap edip vermek zorundadır. Bununla beraber haccın vaktini, ramazan ayını, her hafta cuma gününü hesap etmek zorundadır. Kısacası kul her hâlükârda bir hesaptadır; ama Allah için olan bir hesaptadır. Şayet hesabı böyle değilse o sadece dünyaya ait olmuş olur o zaman da dünyaya ait hesap yapar. Böyle yapınca da ahireti ciddiye almamış, dünyayı ahiretin önüne koymuş ve ahirete iman etmemiş olur.

İnsanın imanı hesabına göredir. Biri Allah'ın rızasını, ebedi hayatını, Allah'a kulluğu her şeyin önüne almamışsa, ebedi

[4] Kehf /49
[5] İsrâ /14
[6] Enbiyâ /97
[7] Şûrâ /45

hayatını, Allah'ın rızasını kazanmayı kendisine hedef olarak belirlememişse bu durumda hedefi her neyse istediği, iman ettiği, tercih ettiği, peşinden koştuğu odur. Allah âyet-i kerimede **"herkesin, peşinde koştuğu şeyin karşılığını bulması için muhakkak ki (o kıyamet) saat(i) gelecektir. Neredeyse onu (kendimden bile) gizleyeceğim"**[8] buyurur. O gün bu kadar dehşet verici bir gündür. Bu; Allah'ın rızası, rabbinin sevgisi peşinde koşanların sayısı o kadar azdır ki o gün kulların çoğu kaybetmiştir, demektir.

Bize düşen; âyetlerin hikmetini anlamaya çalışmaktır. Biz de bakacağız, o günü kendimizden gizliyor muyuz, gizlemiyor muyuz, kendi hesabımızı görmezlikten geliyor muyuz, onu yok sayıyor muyuz, hatırlamak istiyor muyuz istemiyor muyuz? Eğer o günü kendimizden gizliyorsak hesabı peşinen kaybetmişiz demektir. Kaybedeceğimizi biliyoruz ki hesabımızı görmek istemiyoruz. O gün kaybetmemek için hayatı yaşarken "rabbim beni huzura alırsa hesabım nasıl olur" deyip hesabımızı görmemiz gerekir. Onun için Resulullah (s.a.v.) Efendimiz *"hesaba çekilmeden evvel kendinizi hesaba çekin"*[9] buyurmuştur. Biz de kendimizi hesaba çekmeli ve hesabımızı daha dünyadayken görmeliyiz.

Mutlaka bildiğimiz, unutmadığımız yanlışlarımız, kusurlarımız, günahlarımız, eksiklerimiz, Allah'ın "yapın" deyip de yapamadıklarımız, "yapmayın" deyip de yaptıklarımız vardır. Hesabımızı bu şekilde önümüze koyup hesabımızı görelim. Böyle yaparsak yanlışlarımıza, günahlarımıza, eksiklerimize tövbe eder, istiğfar ederiz. Tevvab olan, ğafur olan, ğaffar olan, rahman ve rahim olan rabbimiz de bizi affeder, mağfiret eder, kendisine dönüşümüzü kabul eder, günahlarımızı olmamış gibi defterimizden siler. Allah yarın Kıyamet günü kitabımızı elimize verdiğinde ise işlediğimiz o günahları, yanlışları, eksikleri

[8] Tâhâ /15
[9] Tirmizi, Kıyâme, 25

kitabımızın içinde görmeyiz; çünkü Allah onları silmiş, mağfiret etmiş, örtmüştür.

Eksiklerimiz varsa yapmamız gereken şey; onları tamamlamaya, yapamadıklarımızı yapmaya çalışmaktır. Böyle yaptığımızda hesabımızı Allah'a göre görmüş oluruz. En azından ramazan ayında bir sefer olsun bu hesabı görelim, tövbe, istiğfar edip rabbimize dönelim, Allah'ın rahmetinin içine girmek için çaba, gayret sarf edelim, Allah'ın bize gönderdiği Kur'ân'a, Allah'ın ipine sarılıp rabbimize yürümeye, koşmaya çalışalım. Böyle olunca hesabımızı yapmış, yanlışlarımızı, eksiklerimizi, güzelliklerimizi saymış, ehsa etmiş oluruz. Allah'ın El Hasîb ismi de bizim üzerimizde tecelli etmiş olur.

İnsan zahiri hesaplarla meşgul olunca asıl meşgul olması gereken büyük günün hesabını yapamaz. İnsan dünyevi hesaplarından dolayı doğru yapmışsa dünyada biraz kazanç elde etmiş gibi görünür; ama sonra dünyayı bırakıp huzura gidince Allah'ın hesabını yapmadığı, Allah'a göre hesap yapmadığı, kendi hesabını görmediği için kaybeder. Zaten kul neyi kazanıp kaybettiğini bilir; çünkü Allah kulu bunu bilecek, anlayacak kıvamda yaratmıştır.

"(Resulüm!) Mücrimlerin; rablerinin huzurunda başlarını öne eğerek, rabbimiz! (Hakikati) Gördük ve işittik, şimdi bizi (dünyaya) geri döndür de sâlih amel(ler) işleyelim, artık biz kesin olarak (yeniden diriltilip sana hesap vereceğimize) ikna olduk, (diyecekleri) zaman onları bir görsen."[10]

"Nihâyet o (âhirete inanmaya)nlardan birine ölüm geldiği zaman der ki: Rabbim! Beni (dünyaya) geri gönder. Belki orada terk ettiğim (âyetlerine ve resullerine iman eder) sâlih ameller işlerim.' Hayır! Bu sadece onun söylediği (boş) bir sözdür ve (insanların) tekrar diriltilecekleri güne kadar arkalarında (onları

[10] Secde /12

geriye dönmekten alıkoyan) bir berzah (olan kabir âlemi) vardır."[11]

"Onlar orada şöyle feryad ederler: Rabbimiz! Bizi (bu cehennemden) çıkar(ıp dünyaya geri gönder) ki (daha önce) yapmakta olduğumuz (ameller)den başka, sâlih bir amel yapalım, (onlara şöyle nidâ edilir) biz size orada (düşünüp) öğüt alabilecek birinin (anlayıp) öğüt alacağı kadar bir ömür vermedik mi? Size (bugünü haber veren bir) uyarıcı da gelmişti. Şimdi tadın (azabı)! Çünkü (bugün) zalimler için hiçbir yardımcı yoktur."[12] O gün kaybedenler hesap göreceklerini biliyorlardı; ama bildikleri hâlde yapmadılar. Allah da onlara "size bunu anlayacağınız ve gereğini yapabileceğiniz bir ömür verdim, vakit verdim, imkân verdim; ama siz yapmadınız. Şimdi mi yapacağınızı söylüyorsunuz. Bu, ağızlarınızdan çıkan bir sözdür, boş ve gereksiz konuşuyorsunuz" buyurur.

Evet, mutlaka her gün hesabımızı görmemiz lazım. Allah âyet-i kerimede **"melekler ve Rûh ona miktarı (dünya senesi ile) elli bin yıl olan bir günde (yükselip) çıkar"**[13] buyurur. Melekler elli bin senelik yolu bir günde kat edip amellerimizi huzura arz eder. Her sabah namazında da bu melekler değişir. Yani dört tane melek sürekli olarak yaptıklarımızı, düşündüklerimizi, konuştuklarımızı Allah'ın huzuruna çıkarır. Resulullah (s.a.v.) Efendimiz, meleklerin yaptıklarımızı huzura götürdüklerindeki hâllerini beyan ederken *"kul o gün güzel şeyler yapmışsa melekler hesabı huzura götürürken 'arkadaşımız bugün şöyle şöyle güzel yaptı' diye aşkla, muhabbetle, sevinçle huzura giderler. Yanlış şeyler yapmışsa başları önünde üzgün bir şekilde gider, hesabı öyle arz ederler"* buyurur. Dikkat edersek melekler hesaplarını

[11] Mu'minûn /99-100
[12] Fâtır /37
[13] Meâric /4

huzura götürdüğü, kendisiyle beraber olduğu kullar için ‘arkadaşımız’ diyor.

Bizimle beraber olan arkadaşlarımız (melekler) bizim için Allah’tan rahmet, mağfiret diler, cenneti diler. Meleklere iman ederken bizimle beraber olan arkadaşlarımızı da sevmeyi unutmuyoruz. Neden? -Onlar da bizi seviyor da ondan. Eğer her gün hesap görülüyorsa, her gün hesabımız huzura çıkıyorsa bizim de bu hesabımızı her gün yapmamız gerekir. Allah bunun için “siz de her gün hesabınızı yapın, yapacaklarınızı huzura öyle gönderin” diye bize haber veriyor.

Kul, hesabını her gün yaparsa kendine gelir, aklını başına alır, hesabı her gün Allah’a verdiği için rabbine karşı ciddi ve samimi olur, takvâ sahibi olur; ama unutuyor, gaflete düşüyor, hesabını hatırlamıyorsa, her gün hesabının görüldüğünü bilmiyorsa, buna iman etmemişse, sanki başıboş yaratılmış gibi Allah’ın yakınlığını, kendisini ciddiye almasını, Allah’a hesap vereceğini, her gün hesabının görüldüğünü tatmadan yaşıyorsa bu durumda uykudadır, kendini perdelemiştir, hatırlamak istemiyor demektir. Böyle biri hesabından razı değildir. Şayet razı olmuş olsaydı her günkü hesabından dolayı sevinmesi gerekirdi.

Peki, kul akşam olunca hesabını nasıl yapmalı, nasıl ehsa etmelidir?

Kul, her akşam “bugün sabah uyandığımda şöyle şöyle yaptım, bu yaptıklarım güzeldi sonra şöyle bir meseleyle karşı karşıya geldim, burada eksik yaptım, yanlış yaptım. Şurada şöyle davranmam, şurada da şöyle merhamet etmem, affetmem, hoş görmem gerekirdi; ama yapamadım, eksik ve yanlış yapmışım” deyip o günkü hesabını bu şekilde bir bir sayması, görmesi gerekir.

Allah uyku hâli için "vefat, ölüm"[14] demiştir, dolayısıyla uyku ölümdür. Kul uyuyunca huzura alınır, huzura alınınca kim bilir Allah ona nasıl bir muamelede bulunuyordur! Kul uyuyunca huzura alındığında Allah'ın kendisine neyin hesabını sorduğunu, nasıl bir hesaptan geçtiğini hatırlamaz; ama hatırlamalıdır, bunu ona hatırlatacağız inşallah.

Evet, kul her gün uyuyunca rabbinin huzuruna çıkar. Resulullah (s.a.v.) Efendimiz yatmadan önce *"ya rabbi! Eğer yarın bana tekrar hayat verir, beni diriltirsen inşallah yarınım bugünümden daha güzel olacak, bugün yaptıklarımdan daha güzel şeyler yapacağım"* diye dua ederdi. Sabah uyandığında da ilk önce *"beni yeniden dirilten, bana yeniden hayat veren Allah'a hamd olsun"* buyurur, güne öyle başlardı.

Biz de hesabımızı görürken Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'in yaptığı gibi yapmalıyız; yani her gün akşam uyumadan önce kısa da olsa neler yaptığımızın ve yapmamız gerekip de yapmadıklarımızın hesabını görmeli, bu hesabı Allah'ın huzurunda Allah'a vermeliyiz. Sonra da "bana yeniden hayat verirsen yarınım bugünümden daha güzel olacak, yarın daha güzel yapacağım ya rabbi" deyip eksiklerimizden, yanlışlarımızdan, günahlarımızdan dolayı rabbimize karşı ciddi ve samimi olarak tövbe etmeli, onlardan kurtulmaya çalışmalıyız.

Bununla beraber "yarın kulluğumu, âbdiyetimi daha güzel yapıp Allah'ın rızasını kazanmak için çabamı, gayretimi sarf edeceğim" diyerek gönlümüzü yarın için hazırlamalı, sabah uyanınca da rabbimize hamd edip tekrar bize imkân verdiği için işe, yola, kulluğa, ibadete, âbdiyete koyulmalıyız.

Kulun uyanır uyanmaz yataktan çıkması doğru değildir. Kulun en azından bir, beş, on veya on beş dakika yatakta tefekkür edip sonra kalkması; yani o gün için neler yapması, nasıl yapması

[14] Zumer /42

gerektiğini hesap etmesi, her bir saatini ehsa edip sayması gerekir. Diğer bir ifadeyle "şu saatte şunu, bu saatte bunu yapmalıyım" deyip akşam rabbine verdiği sözü unutmadan günün her bir dakikası, saati için hesap yapması ve bugünün dününden daha güzel olmasına bakmalıdır. Kul böyle kalkınca kendine geldiğini, rabbinin huzurunda olduğunu, güne Allah'ın rızasını hedefleyerek doğru başladığını görür. Kul güne güzel, doğru bir başlangıç yapınca, Allah ile başlangıç yapınca o gün kendisi için hayır olur, rahmet olur, bereket olur, iman olur, aşk olur, muhabbet olur. Yoksa hedefte sadece zahiri işi olur ve o işi için "bugün bunu yapacağım" der.

Oysa kul "bugün işimi rabbim için yapacağım, daha güzel yapacağım, en güzelini yapmaya çalışacağım; çünkü rabbim kendisi için en güzel yapılmaya layık olandır" deyip güne böyle başlamalıdır. Aynı şekilde "şurada şöyle yanlış yaptım, bugün o yanlışı yapmayacağım, düzeltebiliyorsam bugün bu yanlışı düzelteceğim. Birinin gönlünü kırmışsam ondan af dileyeceğim, gönlünü almaya çalışacağım. Bir yerde eksik bırakmışsam o eksiği tamamlayacağım" deyip hedefine rabbinin rızasını koymalıdır. Böyle yaparsa o gün Allah'ın rahmeti, muhabbeti gönlüne tecelli eder; çünkü rabbine olan samimiyetini, teslimiyetini aklıyla, fikriyle, saymasıyla, ehsa etmesiyle gösterip ortaya koymuştur.

Allah ehsa eder, sayar. Kul da ehsa eder, sayar. Allah, kulunu saymaya, hesabını görmeye, unutmamaya davet eder. Bize de düşen; başkalarının hesabını görmek yerine kendi hesabımızı görmek, kendi hesabımızla meşgul olmaktır. Resulullah (s.a.v.) Efendimiz *"bedbaht o kimsedir ki başkalarının yanlışını, kusurunu, günahını görmekten kendi günahını, yanlışını göremez. Bahtiyar da o kimsedir ki kendi günahını, yanlışını görmekten başkalarının günahını, kendi hesabını görmekten başkalarının hesabını göremez"* buyurmuştur. Başkalarının

hesabını görenler kendi hesabını göremez, unutur. Resulullah (s.a.v.) Efendimiz de bizi kendi hesabımızı görmeye davet ediyor.

Başkalarının hesabını görmekle bir şey kazanamayız. Kuluna hesabını soracak olan, onun hesabını tutan, bir bir sayan, ehsa eden Allah'tır. Allah nasıl ki kullarının hesabını tutuyorsa bizim de hesabımızı tutar. Kimse kimsenin hesabını vermez, herkes kendi hesabını Allah'a verir. Bize de düşen "şunlar şöyle yanlış yapıyor, bunlar böyle yanlış yapıyor" deyip başkasının hesabını görmek yerine kendi hesabımızı görmektir. Onlar öyle yapıyor da biz ne yapıyoruz? -Biz de onların yanlışını, kusurunu, günahını zikrediyoruz, onları eleştiriyor, çekiştiriyor, gıybetlerini yapıp etlerini yiyoruz. Bir de bunu yaparken "işte insanlar öyle söylüyor, biz de öyle duyduk" diyoruz.

Resulullah (s.a.v.) Efendimiz *"kişinin her duyduğunu söylemesi yalan olarak ona yeter"*[15] buyurmuştur. Yani o kişi yalancılar defterine yazılır. Bu yüzden duyduklarımızı söylemeyelim; çünkü gözümüzle görmemişiz, bilmiyoruz. "Ben böyle duydum, falanca böyle söyledi" demekle bunun hesabından kurtulamayız. Öyle söylemekle hakkında konuştuğumuz kişinin hesabını görmeye kalkışmış, onu yermiş, gıybetini yapıp etini yemiş, onu gönüllerde küçük düşürmüş, aşağı indirmiş oluruz, dolayısıyla mü'minler, Müslümanlar da ona olan sevgisini kaybetmiş olur. Böyle olunca da kardeşliği yapmamış, mü'minlerin birbiriyle olan bağını koparmış oluruz. Hâlbuki Allah su-i zannı haram kılmış ve "su-i zan haramdır" buyurmuştur. **"Ey iman (ettiğini iddia) edenler! Zannın çoğundan kaçının; çünkü zannın bazısı (yani kötü zan) günahtır."**[16] Kul biri hakkında su-i zanda bulununca kendi gönlünde onun hesabını görmüş olur. Eğer su-i zanda bulunduğu kişi hakkındaki hesabını diliyle söylerse bu defa onun gıybetini yapmış, etini yemiş olur. Bize düşen;

[15] Müslim, Mukaddime, 5
[16] Hucurât /12

başkalarının hesabını görmek değil kendi hesabımızı görmek ve rabbimize hesap vermektir. Başkalarının hesabını görünce hiç farkında olmadan onları hesaba çekmiş oluruz.

Eğer söylediğimiz hayır için değilse, karşımızdaki kazansın, rahmet olsun, rabbine dönsün, cennete yürüsün diye değilse, karşımızdakinin yanlışını, eksiğini söylerken Allah'ın hesabını yaparak söylemiyorsak kendimizi, nefsimizi Allah'a şirk koşmuş, Allah'ın göreceği hesabı kendimiz görmeye kalkışmış oluruz. O zaman da rabbimiz bize bunun hesabını sorar.

Bizim doğru ve güzel yapmamız, "kardeşimiz düşmüş, onu kaldırmamız, yoldan çıkmış, onu yola davet etmemiz lazım" deyip kardeşimize yardımcı olmamız gerekir. Yardım etmek başka, kardeşimizi eleştirmek, çekiştirmek, hesabını görüp günahkâr saymak, müşrik saymak, kâfir saymak, cehenneme göndermek başka bir şeydir. Herkes ne yaptığını bilir, onun için nefsimizi temize çıkarmayalım, yaptığımız yanlışlara kılıf uydurmayalım, bahaneler aramayalım, bunun yerine "yanlış yaptım ya rabbi" diyelim. Âdem babamız gibi **rabbena zelemnâ enfusenâ:**[17] "Rabbimiz! Biz kendimize zulmettik" deyip rabbimizin mağfiretini, rahmetini dileyelim ki Allah'ın affına, mağfiretine, rahmetine erebilelim. Diğer türlü kendimizi, yanlışımızı, günahımızı savunup "ben doğru yapıyorum" dersek iblisin durumuna düşeriz, o zaman da kaybeder, Allah'ın rahmetinden, mağfiretinden mahrum kalırız.

Allah, kullarını kendine davet edip "hesabını gör ve gel! Yanlışları, kusurları, günahları bırak gel! Günah bağlarından, şirk bağından, küfür bağından, nifak bağından kurtul, bu bağları kesip öyle gel" buyuruyor. Kul da bu bağları kesmezse rabbine gidemez.

Her şeyi inceden inceye bir hesapla hesap etmemiz gerekir ki rabbimize gidebilelim. Allah'a yakınlık, dostluk, velilik ince

[17] A'râf /23

ayrıntılarda gizlidir, açıktır; ama görünmez. Kul, manevi yolculuğu yaparken bu incelikleri görmeye başlar; yani manevi olarak ilerlerken gönlünün üzerindeki perdeler inceldiği için bu incelikleri de görmeye, rabbinin kendisinden ne istediğini, nasıl yapması gerektiğini, rabbinin kendisi üzerindeki muradını anlamaya başlar. O zaman da hikmeti anlamış olur.

Allah âyet-i kerimede **"(Allah) hikmeti dilediğine (bu uğurda çalışıp gereğini yapana) verir. Kime de hikmet verilirse elbette (ona) pek çok hayır verilmiş demektir"**[18] buyurur. Hikmet; Allah'ın muradıdır ve Allah'ın muradını anlamak demektir. Hikmeti kazanmak için bir çaba, gayret, fedakârlık, yolculuk gerekir ki pek çok hayra kavuşmuş, ulaşmış ve hikmete layık olmuş olalım.

Allah, kuluna hikmeti verince kul neden pek çok hayır kazanır?

Çünkü kul hikmeti; yani Allah'ın muradını anlayınca, Allah'ın murad ettiği, sevdiği gibi yapma, konuşma, düşünme imkânı olur. Düşününce hayrı düşünür, konuşunca hayrı konuşur, bir şeyi yaparken de yaptığı iş hayır olur. Bu yüzden kul hikmeti alırken beraberinde pek çok hayra nail olur. Yoksa Allah ona hikmeti verdi de kul bu hikmetle pek çok hayra nail oldu diye düşünmeyelim. Allah ona hikmeti verince o kul hikmetle beraber Allah'ın rızasını kazanmak için bir daha çaba gösterir, artık Allah'a göre hikmetle bakar, Allah'ın muradının ne olduğunu anlar, Allah'ın nazarıyla nazar eder, Allah'ın "gör" dediğini görür, "anla" dediğini anlar, "düşün" dediğini düşünür, "tefekkür et" dediğini tefekkür eder, "konuş" dediğini konuşur, "yap" dediğini yapar.

Evet, Allah her şeyi bir hesapla yapar. Kuluna muameleyi de yine bir hesapla yapar; ama bu hesabı yaparken mutlaka kulunun hesabını yapar. Allah'ın, kulu için yaptığı her hesap, kulu için

[18] Bakara /269

mutlak rahmet, hayır, mutlak aşk ve muhabbettir, Allah'a, kendisine yakınlıktır. Kul, Allah'ın kendisi için bir hesapla takdir ettiğini kabul edip "rabbim benim için neyi takdir etmişse en güzel, en doğru takdiri, hesabı yapmıştır. O beni yaratan rabbimdir, ben hesabımı ona teslim ediyorum. Onun benim için takdir ettiği, kabul ettiği, sevdiği hesabı yapıyorum" dediyse hesabını doğru yapmıştır; ama yok "ben kendime, aklıma, ilmime, birilerine, hayata, bulunduğum, içinde yaşadığım topluma, zamana göre hesap ederim" derse hesabı iki adım öteye geçememiş sadece dünyanın hesabını yapmış demektir.

Allah, kulu için hem dünyasının hem de ahiretinin, ebedi hayatının hesabını yapmıştır. Bu nasıl bir akıldır ki rabbinden daha güzel bir hesap yaptığını düşünebiliyor! Bu akıl nasıl iman etmiş birine ait akıl olur! Böyle bir aklın sahibi; gönlü iman etmemiş, mü'min olmamış biridir. Bu yüzden Allah'ın kendisi için yaptığı hesabı kabul etmemiş, Allah'ın hesabıyla kendi hesabını yapmamış, bu hesabı kabul etmemiştir. Böyle birine mü'min, Müslüman denir mi, Allah'a teslim olmuş, güvenmiş, tevekkül etmiş, Allah'tan emin olmuş denir mi? -Denmez. O kul, rabbi yerine aklından, kendinden, nefsinden emindir ve güvendiği nefsine vesvese veren de şeytandır, dolayısıyla böyle biri şeytana güvenmiş, Allah'ın kendisine veli olduğuna, dost olduğuna iman etmemiştir. Şeytanın kendisine verdiği vesveseyi kabul ettiği için de şeytanı veli olarak, dost olarak kabul etmiş, şeytanın veliliğini Allah'ın veliliğine tercih etmiştir.

Allah âyet-i kerimede **"şimdi siz beni bırakıp da onu ve onun zürriyetini mi dost ediniyorsunuz? Oysa onlar sizin düşmanınızdır. (Kendi nefsine zulmeden) Zalimler için (bile bu) ne kötü bir değişmedir"**[19] buyurur. Kul, Allah'ın veliliğini şeytanın veliliğiyle böyle değiştirir. Hesabını Allah'a göre değil de şeytanın verdiği vesveseyle yaparsa şeytana dost olur, yakın olur,

[19] Kehf /50

dolayısıyla rabbinin veliliğini kaybetmiş olur. Allah zaten kulunun velisidir; ama kul kendisi şeytanın veliliğini Allah'ın veliliğine, vahyine, Allah'ın kendisine vaad ettiklerine tercih edip değiştirir.

Nasıl ki herkesle beraber melekler varsa bir de herkesle beraber bir şeytan vardır. Manevi olarak kaybedenlere şeytan arkadaş olmuş, onlar da şeytana arkadaş olmuşlardır. Allah âyet-i kerimede kaybedenler için Kıyamet günü şöyle buyurur. **"Nihâyet (onların hesapları görülüp) iş(leri) bitirilince şeytan (onlara) der ki: Muhakkak, Allah size hak olan (âyetleri ve resulleriyle, hakikat)i vaad etti, ben de size (hoşunuza giden şeyleri) vaad ettim; ama sözümden caydım. Bununla beraber zaten benim sizi zorlayacak bir gücüm yoktu. Ben sadece sizi (apaçık ortada olan hakikati inkâra) davet ettim, siz de hemen benim davetime icabet ettiniz. O hâlde beni kınamayın, kendinizi kınayın! (Bugün artık) Ne ben sizi kurtarabilirim ne de siz beni kurtarabilirsiniz! Kuşkusuz ben daha önce sizin beni (Allah'a) ortak koşmanızı da kabul etmemiştim. Şüphesiz (bugün hem kendine hem de başkalarına zulmeden) zalimlere elem verici (iç yakan) bir azap vardır."**[20]

Sen benim vaadimi kabul ederek beni Allah'a şirk koştun. Rabbini dinlemediğin için beni ilâh edinmiş oldun. Ben bunu daha önce de reddetmiştim, kabul etmiyordum; çünkü ben sana "beni Allah'a şirk koş" demedim; ama sen beni Allah'a şirk koştun.

Şeytanın neden böyle söylediğini de Allah beyan ediyor. **"Şüphesiz ben senden uzağım; çünkü ben âlemlerin rabbi olan Allah'tan korkarım."**[21] Şeytan bile kendisine tabi olana böyle söylüyorsa o zaman Kıyamet günü hesabını doğru yapmayan bir kulun düştüğü hâl acaba nasıl acıklı bir hâl olur. Böyle biri kendisini yaratan rabbinin huzurunda rabbini dinlememiş, rabbini, rabbinin dostluğunu tercih etmemiş, rabbinin kendisi için

[20] İbrâhîm /22
[21] Haşr /16

yaptığı hesabı kabul etmemiş, şeytanın kendisi için yaptığı hesabı tercih etmiştir. Hâl böyleyken nasıl huzurda durabilir!

Bu duruma düşmemek için her bir kul kendi hesabını yapmalı, huzura çıkmadan önce her an rabbinin huzurunda olduğunu bilerek, iman ederek huzurda durup hesabını görmeli ve hesabını Allah'a vermelidir. Elbette ki kul bu hesabı da ancak Allah'ın kitabıyla görebilir.

Allah âyet-i kerimede **"o gün herkesin kitabı eline verilir, kitabımız konur, bizim kitabımız hakkı söyler"**[22] buyurmuştur. Herkesin elindeki kitabı "Allah'a göre doğru yapmış mı yapmamış mı" diye Allah'ın kitabının ölçüsüne vurulur. Allah'ın kitabı, Allah'ın vahyi, Allah'ın kelamı onu tasdik ederse Allah da onu tasdik eder ve "kulum doğru yaptı" der. Ama Allah'ın kitabı, onun elindeki hayat kitabını tasdik etmezse bu defa Allah "kulum yanlış yaptı" buyurur. Orada kaybetmemek için hesap burada görülmelidir. Bu nedenle Resulullah (s.a.v.) Efendimiz *"hesaba çekilmeden evvel kendinizi hesaba çekin"*[23] buyurmuştur.

Allah, bir de Kur'ân için **"kitâbı ve mizanı (adaleti) hak olarak indiren Allah'tır"**[24] buyurur. Bu mizan Kıyamet günündeki mizandır. Demek ki Kıyamet günündeki mizan; Allah'ın kitabı Kur'ân'mış!

Allah, kendi hesabımızı görelim, hesabımızı görüp anlayalım diye mizanı indirmiştir. Eğer mizan yoksa, onu bir ölçüye vurup yanlışımızı, doğrumuzu, günahımızı, sevabımızı, hakta mı, bâtılda mı olduğumuzu anlamıyorsak hesabımızı göremeyiz. Bir mizanın, ölçünün, terazinin olması gerekir ki hesabımızı verip vermeyeceğimizi anlayabilelim.

[22] Kehf /49, Câsiye /29
[23] Tirmizi, Kıyâme, 25
[24] Şûrâ /17

Allah mizanı; yani Kur'ân'ı indirmiştir. Yarın Kıyamet günü Kur'ân'ın kabul etmediği şeyler yanlış tarafa, kabul ettiği şeyler doğru tarafa, sevap tarafına girer. Kur'ân mizandır. Kur'ân'ın sahibi de mizanın hem hakemi hem hakimidir.

Her şeyi bir hesapla yapan hasib olan Allah insanın da hesabını görür; ama insana da hayatı yaşarken "hesabına, mizana bak" buyurmuştur. Sen de hayatını Kur'ân'ın ölçüsüne vur, hayatın Allah'ın vahyine uyuyor, Allah ona "doğru" diyorsa doğrudur; ama hayatın Allah'ın vahyine uymuyorsa yanlıştır. Kim sana ne derse desin önemli olan Allah'ın senin için ne dediğidir. Allah sana "doğru yapıyorsun" dediyse, bütün insanlar "yanlış yapıyorsun" dese bile önemli değildir; ama Allah "yanlış yapıyorsun" dediyse bütün insanlar "doğru yapıyorsun, seni destekliyoruz, bu yaptıklarından dolayı seni seviyoruz" dese bile bil ki hepsi Allah'a ters düşmüştür ve sana ters taraftan bakıyor demektir. Eğer onların söylediğini ciddiye alırsan sen de onlarla beraber Allah'a ters düşmüş olursun. O zaman da hepiniz yarın Kıyamet günü yaptığınız bu yanlışın hesabını verirsiniz.

Her ne olursa olsun, kim yaparsa yapsın yanlışa "doğru" demeyelim; çünkü Resulullah (s.a.v.) Efendimiz *"zulme rıza zulümdür"* buyurmuştur. Zulmü kabul etmek, zalime "mazlum" mazluma da "zalim" demek zulümdür. Aynı şekilde doğru yapana "yanlış yapıyor" yanlış yapana "doğru yapıyor" haklı olana "haksız" haksıza da "haklı" demek zulümdür. Biri bunu yaparsa en büyük zulmü kendine yapmış olur; çünkü Allah'a ters düştüğü için Kıyamet günü kaybeder.

Neden?

Allah âyet-i kerimede **"kim Allah'ın indirdiği (hükümler) ile hükmetmezse, işte onlar kâfirlerin ta kendileridir"**[25] buyuruyor. İşte, yanlışa "doğru" doğruya "yanlış" demek hakikati örtmektir.

[25] Mâide /44

Kim böyle yaparsa hakikati örtmüş, kendisiyle Allah arasına perde koymuş, kendini rabbinden perdelemiş, rabbinden yüz çevirmiş, rabbinin "hak" dediğine "bâtıl," "bâtıl" dediğine "hak" demiştir, dolayısıyla Allah'ın huzurunda kendine zulmetmiş ve zalimlerin durumuna düşmüştür.

Zalimlerden olmamak için rabbimize sığınıp "biz nefsimize, kendimize zulmettik. Eğer sen bize mağfiret etmez, rahmet etmezsen hüsrana uğrayanlardan oluruz ya rabbi"[26] deyip tövbe, istiğfar etmemiz, af ve mağfiret dilememiz, rabbimizin rahmetini istememiz, ona sığınmamız gerekir. İnşallah kendimizi toparlar, kendimize gelir ve nefsimize taraf olmadan hesabımızı doğru yaparız. Zaten hesabımızı ölçü olarak Allah'ın kitabının ölçüsüne, mizanına vurursak hesabımız önümüzde olur, biz de ne yapmamız ve ne yapmamamız gerektiğini olduğu gibi anlarız.

Hep birlikte rabbimize dönelim ve Allah'ın bize verdiği istiğfar imkânını, af imkânını, mağfiret imkânını kullanıp rabbimizin affına, rahmetine, mağfiretine sığınalım. Rabbimizin bizi af ve mağfiret etmesini dileyelim inşallah.

Evet, hep beraber ehsâ "saydı, hesap etti" fiilini âyetlerde geçtiği şekilde anlamaya çalıştık.

Allah bizi Kıyamet günü hesabını veremeyenlerden eylemesin inşallah. Allah bizi rabbinin "yap" dediklerini yapıp, "yapma" dediklerini ise yapmayanlardan eylesin. Allah bizi hesabını Allah'a, Allah'ın vahyine göre yapanlardan ve kazananlardan eylesin inşallah.

Allah hepinizden razı olsun.

[26] A'râf /23

68.Bölüm

EUZUBİLLAHİMİNEŞŞEYTANİRRACİM
BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Elhamdulillahi rabbil âlemin esselatu vesselamu aleyke ya seyyidel evveline vel ahirin ve ila cemiil enbiyayi vel murselin ve ila cemiil evliyai vel hamdulillahi rabbil âlemin.

Hep beraber Allah'ın El Efâlu'l Husnâ'sı ve Aşk'ı anlamaya, rabbimizin efâlinin, fiillerinin nasıl aşkla, muhabbetle, rahmetle tecelli ettiğine hep beraber şahit olmaya çalışıyorduk.

Geçen sohbetimizde ehsâ "saydı, hesap etti" fiilini öğrenmeye çalışmıştık. Bu sohbetimizde ise radiye "razı oldu" fiilini anlamaya çalışacağız inşallah.

"Bugün sizin için dininizi kemale erdirdim, üzerinizdeki nimetimi tamamladım ve sizin için din olarak İslâm'a razı oldum."[1] Allah, din olarak sadece İslam'dan, kulun Müslüman olmasından, Allah'a teslim olmasından razı olur. Bununla ilgili olarak Allah başka bir âyet-i kerimede **"kim, İslâm'dan başka bir din (hayat tarzı yaşayıp) ararsa (bilsin ki o din) ondan asla kabul edilmeyecek ve o, âhirette hüsrana uğrayanlardan olacaktır"**[2] buyurmuştur.

Allah, kulundan razı olunca kulunun rızasına göre ona muamelede bulunur. Bu yüzden Allah'ın razı olduğu kula olan muamelesiyle razı olmadığı kuluna olan muamelesi farklıdır.

"(İmanda, amelde ve hayırda yarışıp) Öne geçen ilk muhacirler ve ensar ile onlara güzellikle tabi olanlar var ya, Allah onlardan razı olmuş, (onlar da) ondan razı olmuşlardır. (Allah)

[1] Mâide /3
[2] Âli İmrân /85

Onlara, içinde ebedi kalacakları, altlarından ırmaklar akan cennetler hazırlamıştır. İşte büyük kurtuluş (ve saadet) budur."[3]

"(Resulüm!) Andolsun ki o ağacın altında sana biat ettikleri sırada Allah o mü'minlerden razı oldu. Onların kalplerinde olan (iman)ı bildi, bunun üzerine onlar(ın gönüllerin)e (huzur vermesi için) sekînet (nûrun)u indirdi."[4]

"İman edip de hicret edenler, Allah yolunda mallarıyla, canlarıyla cihad edenler ve (muhacirleri) barındırıp (onlara) yardım edenler (ensâr) var ya, işte onlar hakiki mü'minlerdir. Onlar için (rableri katında büyük) bir mağfiret ve kerim (olan şerefli ve bitmez, tükenmez) bir rızık vardır."[5] Allah yolunda mallarıyla, canlarıyla cihad edenlerden Allah razı olmuştur.

"Semalarda nice melekler vardır ki onların şefâati Allah'ın dilediği ve razı olup izin verdikleri müstesna, hiç kimseye fayda vermez."[6] Demek ki melekler bir de Allah'ın razı olduğu kullarına yardım ediyormuş!

Aynı şey Kıyamet günü için geçerlidir. **"O gün, Rahmân'ın izin verdiği ve sözünden razı olduğu kimseden başkasının şefâati fayda vermez."**[7]

"O, gaybı bilendir; fakat gaybını hiç kimseye (bildirip) açmaz. Ancak resul(lerin)den razı olduğu kimseler müstesna."[8] Allah razı oldu mu muamelesi de ona göre farklı olur.

Bir de kulun razı olması ve olmaması gerekenler vardır. Allah her neyden razıysa kul da ondan razı olmalıdır. **"Ey iman (ettiğini iddia) edenler! Size ne oluyor da, 'Allah yolunda sefere**

[3] Tevbe /100
[4] Fetih /18
[5] Enfâl /74
[6] Necm /26
[7] Tâhâ /109
[8] Cinn /26-27

çıkın' denildiği zaman (olduğunuz) yere çakılıp kalıyorsunuz? (Yoksa siz, kendisinde aklınıza ve hayalinize gelmeyecek nimetlerin bulunduğu) Âhiretten (vazgeçip) dünya hayatına mı razı oluyorsunuz? Oysa dünya hayatının (geçici) menfaati âhirete göre pek azdır."[9] Allah, kullarından ahirete razı olmalarını, dünya hayatına ise razı olmamalarını istiyor.

Razı olmak; beğenmek, tercih etmek, sevmek ve onu kazanmak için çabasını, gayretini, hayatını sarf etmek demektir. Kul ahirete razı olursa ahiret için bunu yapar.

Allah, kullarının bir de kendisinden razı olmasını ister. Bununla ilgili olarak Allah, iman edip salih amel işleyenler, Allah'a ve resulüne itaat edenler, ebedi hayatı, cenneti kazananlar, gönlü cennet olanlar ve cennete gidenler için **"Allah onlardan razı olmuş, (onlar da) ondan razı olmuşlardır"**[10] buyurur.

Allah razı olur, kul da razı olur. Kul, Allah'tan razı olmazsa Allah da kulundan razı olmaz. Kul, Allah'tan ne kadar razıysa Allah da kulundan o kadar razıdır.

Allah'ın rızasını isteyip "rabbim benden razı olsun" diyenler acaba Allah'ın razı olduğu amelleri işlemeye ne kadar çalışıyor? Allah'ın dininden, İslam'dan ne kadar razıdır? Malıyla, canıyla Allah yolunda ne kadar cihad edip "Allah benden razı olsun" diyor? Ne kadar muhacir ya da ensar olup "rabbim benden razı olsun" diyor? Ne kadar müsabaka edip hayırda yarışıyor, güzel yapmaya, muhsin olmaya, Allah'a karşı kulluk sorumluluğunu yerine getirip takvâ sahibi olmaya çalışıyor? Allah'ın kendisine yaptığı her muameleden, tabi tuttuğu her imtihandan ne kadar razı oluyor? Yaşadığı imtihanlar hakkında "bu benim için mutlaka hayırdır, benim için Allah'ın rızasını kazanma imkânıdır" deyip imtihanın gereğini ne kadar yapmaya çalışıyor? Herkesin bunları

[9] Tevbe /38
[10] Mucâdele /22

tefekkür ederek kendine bakması lazım. Yoksa elini açıp "ya rabbi! Benden razı ol" demekle kimse Allah'ın rızasını kazanamaz, Allah kimseden bu şekilde razı olmaz.

Allah'ın rızasını istiyorsak onun razı olduğu dinine tabi olmamız, razı olduğu İslam'da olmamız; yani Allah'a teslim olmamız, hiçbir şekilde itiraz etmeyip "işittik ve teslim olduk, işittik ve itaat ettik" dememiz şarttır. Öyle ki rabbimizin rızasını isteyebilelim, onun rızasına layık olabilelim.

Allah her neyden razıysa onu zaten kitabında beyan etmiştir. İman ederken Allah'tan razı olmak gerekir. Allah'tan razı olmayanlar hiçbir zaman iman edemezler, iman etmiş olmazlar, Allah onların imanını kabul etmez ve imanlarından razı olmaz. Böyle olanlar kendilerini yaratan rablerinden razı olmamış, onun işini, takdirini, hükmünü, kendilerine din olarak gönderdiğini, vahyettiği âyetlerini, Kur'ân'ı beğenmemiştir, peygamberine tabi olmayı, onu kendisine örnek almayı, onun yürüdüğü yolda, sırât-ı mustakîmde yürümeyi kabul edememiş, bundan razı olmamıştır. Hâl böyleyken Allah onlardan nasıl razı olsun!

Bir de bunlar dışında bir kısım insanlar var ki onlar da dini anlamadan, dinde olduklarını, dindar olduklarını, İslam'ı anlamadan Müslüman olduklarını, imanı anlamadan mü'min olduklarını söylerler. Aynı şekilde Kur'ân'ı anlamadan Kur'ân'a iman ettiklerini söyleyip "Kur'ân benim kitabımdır" derler. Allah'ın resulüne tabi olmadan, onu örnek almadan "benim peygamberim Allah'ın gönderdiği Hz. Muhammed (s.a.v.)'dir" derler. Ancak iş Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'e tabi olmaya, onun yürüdüğü yolda, sırât-ı mustakîmde yürümeye, onun Allah'a iman ettiği gibi iman etmeye, teslim olduğu gibi teslim olmaya, hayatı onun yaşadığı gibi yaşamaya gelince Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'i kabul etmez, kendilerine başka yollar, başka örnekler ararlar; yani kendilerine başkalarını örnek alırlar.

Bu aynı zamanda gözü, gönlü, kulağı kapatıp "duymuyorum, görmüyorum, anlamıyorum, bu kadar anladım, bence böyledir" demektir. Böyle olanlar kendi iradeleri, tercihleriyle gözünü kör etmiş, kulağını sağır etmiş, kalbinden de gönlünden de kendini mahrum bırakmıştır.

Bu duruma düşmemek için her bir kulun "ben Allah'tan razı mıyım, değil miyim, razıysam ne kadar razıyım, hangi durumlarda Allah'tan razı oluyorum, hangi durumlarda razı olmuyorum" deyip kendine bakması gerekir. Allah âyet-i kerimede **"insanlardan öylesi de vardır ki Allah'a kıyısından (köşesinden, sadece işine gelen şeyler yönünden) kulluk yapar. Eğer kendisine bir hayır dokunursa (gönlü) onunla mutmain olur. Şayet başına bir imtihan gelirse de yüzüstü (küfre geri) döner. O, dünya(sın)ı da âhireti(ni) de kaybetmiştir. İşte bu apaçık hüsranın ta kendisidir."**[11]

"Fakat insan, ne zaman rabbi kendisini imtihan edip böylece ona ikramda bulunsa ve ona nimet verse, 'rabbim bana ikram etti' der. Ne zaman da onu imtihan edip rızkını daraltsa, 'rabbim (beni önemsemedi ve) bana ihanet etti' der."[12] Yani "rabbim beni önemsemedi, beni ciddiye almadı" deyip rabbini hesaba çeker, onun hakkında su-i zanda bulunmaya başlar. Bunlar uçurumun kenarında kulluk yapanlardır. Tabi, sonunda uçurumdan aşağıya; yani cehennem çukuruna düşerler.

Allah başka bir âyet-i kerimede **"bununla beraber onlar, gemiye bindikleri (sonra da şiddetli bir fırtınaya yakalandıkları) zaman dini yalnız Allah'a has kılarak (ihlâsla) ona (dua edip) yalvarırlar; fakat (Allah) onları karaya (çıkararak) kurtardığı**

[11] Hacc /11
[12] Fecr /15-16

vakit, bir de bakarsın ki onlar (Allah'a) şirk koşuyorlar"[13] buyurur.

Nasıl şirk koşarlar?

Sıkıntıları giderildiğinde "Allah benim sıkıntımı giderdi" demez; "ben şöyle şöyle yaptım, şöyle akıllıydım, işi biliyordum, şöyle yaptım da bu sıkıntımı giderdim" derler veya "şunlar bana şöyle yardım etti de bu sıkıntımı giderdi" deyip Allah'tan yüz çevirir, sebeplere bakıp onları Allah'a şirk koşarlar.

İnsanın önce rabbine karşı ciddi olması gerekir. İmanında, Allah'ın rızasını istemede ciddi ve samimi olması gerekir. Bunun için de gözünü, gönlünü rabbinden ayırmaması, nerde ve kiminle beraber olursa olsun, her hâlükârda "rabbim bundan razı mıdır değil midir, şöyle yaparsam, şöyle konuşursam, şöyle düşünürsem, gönlümden şöyle bir şey geçerse acaba rabbim bundan razı olur mu" demesi gerekir. Allah âyet-i kerimelerde **"muhakkak ki Allah, göğüslerin içinde (gizli) olanı (dahi en ince ayrıntısına kadar) bilendir."**[14] **"Şüphesiz ki ne yerde ne de gökte hiçbir şey Allah'a gizli kalmaz."**[15] **"(O gün) Her nefis, neyi (yapıp âhirete) gönderdiğini ve (yapmayıp) geride bıraktığını bil(ip anl)ar."**[16] **"O, göklerdeki ve yerdeki her şeyi bilir. Gizlediklerinizi de açığa vurduklarınızı da bilir. Allah, göğüslerin içinde (gizli) olanı (dahi en ince ayrıntısına kadar) bilendir"**[17] buyurmuştur. Kıyamet günü hem yaptıklarınızı hem yapmayıp geride bıraktıklarınızı bir de gönlünüzden geçirdiklerinizi önünüze koyar, size gösteririz, buyurdu Allah.

Bizim de şimdiden yaptıklarımızı da yapmayıp geride bıraktıklarımızı da gönlümüzden geçirdiklerimizi de kontrol edip

[13] Ankebût /65
[14] Mâide /7
[15] Âli İmrân /5
[16] İnfitâr /5
[17] Teğabûn /4

Allah'ın vahyinin ölçüsüne vurmamız ve hepsi için "rabbim bundan razı mıdır, değil midir" dememiz gerekir.

Elbette ki kul beşer olarak eksik yapar, yanlış yapar, hatası olur, kusuru olur; ama hatanın, yanlışın, kusurun gönül itibariyle yapılmaması, yani kulun, rabbi hakkında su-i zanda bulunmaması ve rabbinden razı olması gerekir. Kul, rabbinden razı olmadığı bir gönül hâli içinde olursa rabbinden rıza bekleyemez. Kulun bilmesi gerekir ki rabbinden razı olmadığı her durum Allah'a itirazdır, onun işini, emrini, hükmünü, Allah'ın kendisi için seçtiğini, takdir ettiğini, razı olduğunu beğenmemektir.

"O, kullarının küfrüne razı olmaz. Yok eğer şükrederseniz, sizin için buna razı olur."[18] Kul; Allah'a, Allah'ın her emrine, takdirine, işine, hükmüne, kendisi için razı olduğu her şeye şükredince Allah da onun şükründen razı olur.

Din; hayat tarzı demektir. Kim hayatı nasıl yaşıyorsa, hangi gönül hâliyle, hangi amel ile yaşıyor, konuşuyor, düşünüyorsa yaşadığı bu hayat tarzı onun dinidir. Yoksa "ben falan dindeyim" demekle kimse o dinde olmaz. Kulun yaşadığı din, Allah'ın diniyse, kul, Allah'a teslim olmuşsa, din olarak Allah'ın kendisi için razı olduğu İslam'ı seçmiş ve İslam'a razı olmuşsa o zaman Allah'ın dininde olur, Allah'ın kendisi için razı olduğu dine razı olur, işte o zaman Allah'ın rızasını kazanma imkânı olur.

Peki, kul ne zaman Allah'ın rızasını kazanır?

Allah, onu imtihana tabi tuttuğunda ve o da bu imtihanın gereğini yerine getirdiğinde Allah'ın rızasını kazanmış, "Allah onlardan razı olmuş, onlar da Allah'tan razı olmuştur" hitabına mazhar olur. Tabi, bunun için mutlaka bir manevi yolculuk, bir çaba, gayret gerekir.

[18] Zumer /7

Nefsin mertebeleri de böyledir. Nefis, raziye makamına ermeden kul bütünüyle Allah'tan razı olamaz. Nefis; rûhun üzerinde meydana getirdiğimiz perdedir. Bu nefis perdesi aradan kalkınca Allah'ın razı olduğu, Allah'tan razı olan, rabbine âşık olan rûh tecelli eder ve insan kendi hakikatine erer.

Kul, rıza makamında; yani raziye, merziye makamında kendi hakikatine erer, Allah'tan razı olur. Allah, merziye makamında bütünüyle kulundan razı olunca kul kemale, safiye mertebesine erer ve saf, Allah'ın nefhettiği rûh olur. Onun için bu mertebeye safiye, kâmile mertebesi denir.

Allah razı olur. Bunun için bir yolculuk yapmak gerekir, dedik. Peygamberlerle beraber olanlar bu yolculuğu onlarla birlikte yapıp en kötü nefis hâlinden; yani emmare hâlinden yola çıkmış, nefsini terbiye, tezkiye etmiştir. Elbette ki bu tezkiyeyi peygamberler yapmıştır. Aynı şekilde Kıyamet gününe kadar bu terbiyeyi peygamber vârisleri yapar.

Kul önce kabul edip anlar, iman eder, tercih eder, Allah'a, peygambere, peygamberin getirdiği İslam dinine iman eder. Bütün peygamberler Allah'ın peygamberi, nebileri, resulleridir, bütün kitaplar da Allah'ın kitabıdır, dolayısıyla bütün dinler İslam'dır.

Kul, Allah'a teslim olmakla yolculuğa başlar. Allah onu imtihanlara tabi tuttukça o da gereğini yapıp yol alır, yavaş yavaş bütün şiddetiyle kötülüğü emreden nefsinden kurtulmaya başlar. Kulun üzerinden bir perde aralanınca kendini, nefsini levmetmeye başlar. Bu perde manevi bir perdedir; yani küfrün, şirkin, nifakın perdesidir, "insanlar benim için şöyle desin" perdesidir. Kul kendini kınayınca; yani levmedince bu durumda levvame makamına gelmiş olur. Artık yanlış yaparken yanlış yaptığını bilir, yanlışını kabul eder ve yanlışını Allah'a mal etmez "ben yanlış yaptım, bir daha yapmayacağım" deyip tövbe, istiğfar ederek

ağlar; ama sonra bir daha düşer ve yine kendini levmeder. Kulun yolculuğu böyle devam eder.

Kulun bu feryadı, pişmanlığı, üzüntüsü, rabbine yalvarıp yakarışı onu bir daha yukarı çıkarır ki çıktığı bu yer mülhime makamıdır, mülhime hâlidir. Kul mülhime makamında artık güzellikler yaşamaya, Allah'ın yakınlığını, sevgisini tatmaya başlar.

Kul yolu yürüdükçe Allah'ın rızası onun için tecelli eder. Yoksa rıza birden gelmez, yavaş yavaş gelir. Her şey böyledir. Kul manevi olarak nasıl yavaş yavaş yukarı çıkıyorsa Allah'ın rızası da sevgisi de yakınlığı da kul manevi olarak ilerledikçe, büyüdükçe tecelli eder. Böyle olunca kul kendisi için manevi hâller yaşamaya başlar. O artık ahireti dünyadan daha çok sever ve rabbi için her türlü fedakârlığı yapma gücünü kazanır. Bu çaba, gayreti, fedakarlığı da aşkla, muhabbetle yapar. Bununla beraber manevi olarak düşer, yine kalkar, yine kendini levmeder. Kul bu şekilde levvame ve mülhime makamı arasında gidip gelir, nihâyet mülhime hâlinde durur. Mülhime hâli kula makam olunca kul artık mülhime makamında olmuş olur.

Yalnız burda unutmamamız gereken bir husus vardır. Bütün bunların hepsi aynıdır; yani nefis bir tanedir. Rûhun üzerindeki perdeler aralandıkça, kul, rabbine yaklaştıkça kendi hakikatini tatmaya ve bu hâlleri almaya başlar.

Kul mülhime makamından sonra itminana erer. Kalbi, nefsi artık mutmain olmuştur. Kul itminan mertebesinde Allah ile, Allah'ın zikriyle, aşkıyla, muhabbetiyle, imanla mutmain olmuştur. Allah'ı zikredince, Allah ile olunca Allah'ın sevgisini, rızasını kazanır, bir iş yapınca mutmaindir. Rabbinden, rabbine olan sevgisinden, rabbini istemesinden emindir, rabbinin emrettiğini, sevdiğini, razı olduğunu yapmak isteyişinden kendi gönlünde emindir. Aynı şekilde Allah için çabasını, gayretini sarf ederken manevi gücünün nefsine galip gelişinden emindir,

Allah'ın yapılmasını istediği her şey için "ben bunu yaparım" der ve yapar. Çünkü artık rûh galip gelmiştir, rûhun nûru, nefse aksetmiş, tecelli etmiş, hepsi nûrlanmıştır. O eski küfür hâli, şirk hâli, isyan hâli, Allah'a itiraz hâli, Allah hakkında su-i zanda bulunma hâli onda kalmamıştır; çünkü itminan bulmuştur. Kul her bir mertebeyi geçerken Allah'ın rızası onda bir daha tecelli eder.

İtminan mertebesinden sonra raziye makamı gelir. Kul raziye makamında artık Allah'tan razıdır ve bütün şiddetiyle rıza yolunda yürür, Allah da onu rızasıyla imtihana tabi tutar. Bu imtihanlar zor ve ağır imtihanlardır. Raziyedeki bir kul nasıl bir sıkıntı, nasıl bir imtihan yaşarsa yaşasın mutlaka "rabbim benden razı olsun" der ve yaşadığı hiçbir imtihanda rabbinden yüz çevirmez, başka tarafa dönmez. Bununla beraber Allah'ın sevdiği, razı olduğu bir kuldur. Allah arada bir ona ikramlarda bulunur. Mesela; kul bu manevi yolculukta zorlanınca Allah ona yakınlığını, sevgisini tattırır, gösterir, "kulum bak yanındayım, seninleyim, sen sadece yürü" der. Kul, rabbinin bu yakınlığını, kendisiyle beraber oluşunu manevi olarak tadar ve bu güçle, kuvvetle yola devam eder.

Tabi, kul arada bir şiddetli bir şekilde "acaba rabbim beni bıraktı mı, unuttu mu, ciddiye almadı mı, yoksa boşuna mı çalışıyor, çaba, gayret sarf ediyorum" diye düşünür. Allah da ona hemen bir muamelede bulunur ve ona "ben senin yanındayım, yürü kulum, geliyorsun, işi beceriyorsun" deyip bunu tattırır. Kul da bu güçle, kuvvetle yola devam eder. Yol aldıkça Allah'tan razı olur, Allah da ondan razı olur; çünkü imanını, Allah'ı istediğini ispatlamıştır. Her ne olursa olsun yaşadığı bütün imtihanlarda "seni seviyorum ya rabbi! Seni, senin sevgini, rızanı, yakınlığını, benden razı olmanı istiyorum ve ben senden razıyım" der. Rabbiyle arasına her ne girerse girsin hemen "vazgeçtim" deyip onu aradan çeker, gönül itibariyle ondan vazgeçer.

Kul artık onu seven rabbinin kendisini temizlediğini, büyüttüğünü, kendi hakikatine kavuşturmayı, aradaki perdelerin kalkmasını, manevi olarak kendisini yükseltmeyi, yüceltmeyi, Er Râfi' ismiyle ref etmeyi dilediğini anlamıştır. Dolayısıyla bunu imanına, teslimiyetine, takvâsına, güzel yapışına, çalışmasına, çabasına, gayretine, feryadına karşılık Allah'ın verdiğini artık tadar, bilir.

Nasıl ki bir beşer olarak her bir peygamber en büyük imtihanlara tabi tutulmuş, sıkıntılarla karşı karşıya gelmişse vuslat yolcusu da onlara benzer, onlara yakın, denizden bir damla misali de olsa bu imtihanları yaşar. Allah, kulun gücüne göre ona imtihanlar verir ve onu kendine çeker.

Peki, Allah'ın bu imtihanları vermesinin hikmeti nedir?

Allah, kulunu nefsinden temizlemek ve onu kurtarmak için bu imtihanları verir. Kul bu aşamada artık bir şey yapmadığını anlamıştır. Aslında Allah ona "sen bir şey yapma, ben seni kendime çekerim. Sen sadece sesini etme, itiraz etme, sadece 'rabbim Allah'tır' de, ben seni buradan geçiririm" demiştir. Kulunu imtihanlara tabi tutan, imtihanlardan geçiren, kuluna kazandıran Allah'tır. Hangi imtihan olursa olsun kul bir de bakar ki Allah gerekeni yapmış ve kendisi bu imtihandan geçmiştir.

Allah, kulundan sadece imtihan esnasında rabbine teslim olup "sana itiraz etmiyorum, ben senin bana yaptığın her muameleden razıyım, ben senden razıyım" demesini istiyor. Allah'ın, kulundan istediği tek şey budur; çünkü kulun gönül itibariyle Allah'tan razı olması gerekir. Kul, Allah'tan razı olunca gerisini Allah yapar. Bu yüzden devamlı olarak söylüyoruz; kulunu kendine davet eden, kendisine çeken Allah'tır. Kula da düşen; kendini sadece rabbine bırakmak, ona teslim olmak, rabbine itiraz etmemek, rabbine güvenmek, ondan emin olmak, "bence, bana göre" dememek, bunun yerine "Allah'a göre" demek, "sen bilirsin

ya rabbi! Sen böyle mi yapmamı seviyorsun, razı oluyorsun, o zaman ben de senin benim için razı olduğundan razıyım, benim için sevdiğini ben de seviyorum, benim sana olan duam senin benim için sevdiğin, razı olduğun, takdir ettiğindir" demektir. Bunları diyenler rıza yolunda yürür.

Yoksa itiraz etti mi, Allah'ın muamelesini beğenmedi mi; yani Allah'a "neden, niçin" dedi mi, "bunu istemiyorum, şöyle olmasın, Allah neden bana şöyle muamelede bulunuyor, niye şunu vermiyor, niye benden bunu alıyor" dediğinde aslında Allah'a "ben senden, senin yaptığından, senin ilâhlığından, senin bana rab oluşundan razı değilim. Senin benim için seçtiğin, razı olduğun İslam'a teslim olmaya razı değilim ve sana teslim olmuyorum" demiştir.

Bu durumda kula düşen nedir?

Nefsi bu şekilde itiraz edince anında nefsine dönüp "hemen başını secdeye koy, sen kime itiraz ediyorsun! Benden beni yaratan rabbime isyan etmemi, itiraz etmemi, ondan razı olmamamı mı istiyorsun, hemen başını secdeye koy" demektir.

Allah her kulu için sadece kulunun şükrüne, iman etmesine, teslim olmasına, kendisine karşı takvâ sahibi oluşuna, kulluğunu bilmesine ve kendisinden razı olmasına razıdır.

Mesela; baktığımızda genel olarak birbirimize "Allah razı olsun" deriz. Belki de "Allah razı olsun" demek yerine "Allah'tan razı ol" dememiz gerekir. Allah senden razı olsun demek zaten "önce sen rabbinden razı ol, rabbin de senden razı olsun inşallah. Sen bunun için çaba, gayret sarf et, ben senin için rabbinden razı olmanı istiyorum" demektir. Yoksa Allah razı olsun demek "işte, sen bir şey yapma, Allah'tan razı olma, Allah senden razı olsun" ya da "sen bunu yaptın ya Allah senden razı olsun" demek değildir. "Senin yaptığın bu şey Allah'ın rızasına sebep olsun, vesile olsun. Sen Allah'ın razı olduğu bir şey yaptın ya Allah bu işleri sana ikram

etsin ve sana Allah'ın rızasını gözettiğin işleri yapma imkânı versin" demektir.

Evet, nefis yolculuğunu anlatıyorduk. Kul manevi olarak ilerledikçe Allah hem kulunu sever hem de kulundan razı olur. Raziye mertebesinde; yani rıza mertebesinde kul artık her hâliyle Allah'tan razı olduğunu ispatlamıştır.

Allah âyet-i kerimede Hz. İbrâhîm (a.s.) için şöyle buyurur. **"Hani bir zamanlar rabbi, İbrâhîm'i birtakım kelimelerle (ateşe atılmakla, oğlu İsmâîl'i kurban etmekle ve daha birçok imtihana tabi tutmakla) imtihan etmiş, o da o (imtiha)nları tamamlayınca, (rabbi ona) 'ben seni insanlara imam (her hususta kendisine tabi olunan önder) yapacağım' buyurmuştu."**[19] Kul, Allah'tan razı olduğunu ispatlasın diye Allah onu ağır kelimelerle, imtihanlarla imtihana tabi tutar. Melekler de o anda kula dua ederler. Bazen onun hâline bakıp ağlayarak, feryad ederek o kazansın, bir adım daha atsın, imtihanı geçsin, rıza yolunda biraz daha yol alsın, diye ona dua ederler.

Bir imtihan geldiğinde kul kendisine gelen imtihanı kaybettiği zaman o imtihan kendisinden geçmez; yani mutlaka bir daha gelir. Bu, rıza yolunda böyledir. Kul o imtihanı geçene kadar imtihan kendisine gelmeye devam eder; çünkü imtihanı geçemezse orda kalır. Oysaki kulun bütün engelleri geçmesi; yani Allah kendisini nasıl bir imtihana tabi tutarsa tutsun mutlaka o imtihanı kazanması ve rabbinden razı olması gerekir. Elbette ki Allah da ona yardım eder.

"Semalarda nice melekler vardır ki onların şefâati Allah'ın dilediği ve razı olup izin verdikleri müstesna, hiç kimseye fayda vermez."[20] Allah, rıza yolundakilere rızayı kazansın diye yardım eder. Razı olanlara razı olduğu için de izin verir. Yardım eden,

[19] Bakara /124
[20] Necm /26

şefaat eden Allah'tır; ama bunu da bir vesileyle yapar. Örneğin; bunu melekleriyle veya kullarıyla yapar ya da bazen vesilesiz yapar.

Allah'tan razı olmuş bir kul hiçbir şekilde Allah'tan hiçbir şey isteyemez, "şu şöyle olsun" demez, diyemez. "Şu da şöyle olsun" diye gönlünden bir şey geçiremez. Sadece rabbini, rabbinin muamelesini, efâlini seyreder. Allah zahiri olarak her neyi emretmişse onu yapmaya çalışır. Bunu yaparken de Allah'ın emrettiği gibi vesilelere sarılır; ama rabbinden başka tarafa dönmez, sadece onun işlerini seyreder.

Böyle bir kul kendi işlerini seyrederken de aslında Allah'ın işlerini seyrettiğini bilir. Allah'ın her işini sever, her işinden muhabbet alır, "bakalım rabbim nasıl yapacak" diye sadece seyreder. Allah dilemeden, emretmeden asla kıpırdayamaz, hiçbir işi yapamaz, hiçbir işe dokunamaz. Zaten gücü buna yetmez ve böyle bir şeye kalkışmaz, böyle bir fikri, düşüncesi zaten olamaz; çünkü bir kere Allah'ın rızasının içine girmiştir. Bu yüzden artık işi Allah ile yapar, her işi onunladır ve her ne olursa olsun yalnızca onun rızasına, emrine, sevdiği, razı olduğu şeye bakar. O, Allah'tan bütünüyle razı olduğu için bir de Allah'a bütünüyle teslim olmuştur; yani Allah'ın kendisi için razı olduğu İslam'ı kabul etmiş, Müslüman olmuş, her şeyini, canını ona kurban etmiştir.

Böyle bir kulun, Allah'tan başka hiçbir şeyi yoktur, sadece rabbi vardır. Her ne varsa hepsi rabbindendir, onsuz hiçbir şeyi görmez, hiçbir şeyi bilmez, istese de bilemez, her şeyi onunla görür. Hz. Ali (r.a.) Efendimiz'in *"hiçbir şey yoktur ki ondan önce, onunla beraber ve ondan sonra rabbimi görmemiş olayım"* buyurduğu gibi o kul da rıza makamındaki bu hâli almış olur.

Rıza makamındaki kulda aynı şekilde Allah'ın âyetleri tecelli eder. Sadece âyetleri bilmez, bir de âyetler kendisinde imana, ahlaka, amele dönüşmüş, dolayısıyla kendisi canlı Kur'ân

olmuştur. Allah zatıyla, sıfatıyla ona tecelli etmiş, Allah'ın El Esmâu'l Husnâ'sı onda tecelli etmiştir. Nefis, benlik zahiri olarak rûhun nûruyla, Allah'ın nûruyla nûrlanmıştır. O da böylelikle nûrdan bir varlık olmuştur.

Unutmamamız lazım ki Allah razı olduysa kendinden, kendi güzelliğinden, efâlinden razı olmuştur. Allah kuluna her neyi takdir etmiş, her neyi emretmişse, kulu için her neyi seviyor, her neyden razıysa o sevdiği, razı olduğu şey kulun üzerinde olunca, tecelli edince, kısacası kul, Allah'ın sevdiği, razı olduğu hâlde olunca Allah ondan razı olur.

Bir de rızanın kemale ermesi vardır. Rıza kemale erince kul artık kâmile, safiye makamında olur; yani saf, Allah'ın nefhettiği rûh olur, aşk olur, âşık olur, aşktan bir varlık olur. O, rabbinden razı olmuş, rabbi de ondan razı olmuştur. O, rabbini sever, rabbi de onu sever.

Rıza karşılıklıdır. Rıza aynı zamanda aşkın, muhabbetin, imanın kemalidir, kemalatıdır. Böyle bir kulda aşk, muhabbet, iman kemale ermiştir, dolayısıyla da Allah o kulundan bütünüyle razı olmuştur.

"Ey (Allah'ın zikri, muhabbeti ve yakınlığıyla mutmain olup) itminana ermiş nefis! Sen ondan razı, o da senden razı (ve onun tecellisine mazhar) olarak dön rabbin(in huzurun)a! Ve gir (veli) kullarımın arasına! Gir, (marifetullah) cennetime!"[21] Kul bu hitabı raziye, merziye makamında alır. Bazen itminan makamına da rıza makamının gölgesi düşer, bu yüzden kul o anda da bu hitabı alabilir; ama henüz rıza makamında değildir, rıza makamına doğru yol alıyordur. Evet, kul itminana erince Allah'ın rızasını kazanmıştır; ama kulun rıza hâli henüz kemale ermemiştir, sadece

[21] Fecr /27-30

Allah'ın bu davetini, hitabını almaya layık olmuştur. Genel olarak itminan tamamlanınca kul bu hitabı alır.

Dediğim gibi; bazen itminan tamamlanmadan da kul bu hitabı alabilir. Peki, itminan tamamlanmadan bu hitabı nasıl alır?

Kul arada bir yukarı çıkıp aşağı iner; yani gönül hâli bütünüyle Allah'a karşı rıza hâlinde, rabbinden razı olabilir; ama bir saat, iki saat sonra aşağı inme; yani o hâli kaybetme durumu vardır. Ondaki aşk, muhabbet öyle şiddetlenir ki kul bu sırada yukarı çıkar ve yukarı çıktığı anda bütünüyle, her ne olursa olsun rabbinden razıdır. İşte kul, hitabı yukarıda olduğu anda alabilir; ama sonra yukarıda daha fazla duramaz, aşağı iner ve bu hâli kaybeder; ama bir kere rıza hâlini tattığı için kendini sürekli olarak yukarıya doğru çeker, çekmeye çalışır ve yolculuğu süresince Allah kendisini nasıl bir imtihana tabi tutarsa tutsun, ondan razı olur.

Evet, **"ey (Allah'ın zikri, muhabbeti ve yakınlığıyla mutmain olup) itminana ermiş nefis! Sen ondan razı, o da senden razı (ve onun tecellisine mazhar) olarak dön rabbin(in huzurun)a! Ve gir (veli) kullarımın arasına! Gir, (marifetullah) cennetime"** buyurdu Allah. Bu cennet, marifetullah cennetidir; yani Allah'ı bilme, tanıma, Allah'a âşık olma, Allah'tan razı olma cennetidir.

Kul, Allah'tan razı olunca artık onun razı olmadığı ne olabilir, onun için güzel olmayan, cennet olmayan ne olabilir? - Hiçbir şey, her şey onun için rıza hâlidir. O her şeyden, Allah'ın her muamelesinden, takdirinden, hükmünden razıdır. Hayatı yaşarken her ne olursa olsun rabbiyle muhatap olduğunu bilir. Bu yüzden her an rabbinin huzurundadır ve her olay, durum karşısında rabbinin efâline, El Esmâu'l Husnâ'sına şahid olur. Allah da perdeyi aralayıp ona "sen rabbinden, rabbin de senden razı olmuş olarak cennetime gir, veli kullarımın, benden razı olan

kullarımın arasına gir" diye hitap eder. Elbette ki bu özel bir muameledir; ama her bir kula açık olan bir muameledir. İstisnasız her kul buna davetlidir.

Allah her bir kulu için böyle takdir etmiş, hükmetmiş, bunu tercih etmiş, bundan razı olmuştur; ama kuluna da tercih hakkı verip "tercih senindir, ister benim senin için tercih ettiğimi tercih edersin, ister şeytanın senin için tercih ettiğini tercih edersin. İster sana nefhettiğim rûhu tercih eder, rûhun senin için tercih ettiğini tercin edersin istersen kendisine 'ben' dediğin, çamurdan meydana gelenin arzuları, isteklerini tercih edersin, tercih senindir. İster dünyayı ister ahireti tercih edersin. İster bedenini, bedene, çamura ait olanları, istersen rûhunu, gönlünü, Allah'ı tercih edersin, tercih senindir. Ben senin için din olarak İslam'dan razı oldum, ben senin iman etmene, şükretmene, hamd etmene, bana kul olmana, âbd olmana razı oldum. Seni bunun için yarattım; ama tercih senindir" der.

Allah kullarına gel diyor gel!

Peki, kul "nasıl geleyim, ya rabbi" dediğinde alacağı cevap nedir?

"Bana iman et, bana güven, benden emin ol, ben senin rabbinim, ilâhınım, halıkınım, seni yaratan benim, seni seven, senin için hayır olanı bilen, tercih eden benim. Seni bu hayra, bu güzelliğe, bu şerefe davet eden benim, bana iman et, bundan emin ol. Bunun için yapman gereken şey; bana itiraz etmemek, benden razı olmaktır." İşte, kulun Allah'tan alacağı cevap budur.

Allah, cennetlik kullar için **"Allah onlardan razı olmuş, (onlar da) ondan razı olmuşlardır"**[22] buyurur.

Allah onlardan neden razı olmuştur?

[22] Mucâdele /22

Rablerine itiraz etmedikleri, isyan etmedikleri, rablerine şirk koşmadıkları, rablerine iman edip teslim oldukları, rablerine karşı kulluk sorumluluklarını yerine getirdikleri, "sen benim rabbimsin, ben de senin kulunum, ben sana güveniyorum ve ben senden razıyım" dedikleri için Allah onlardan razı olmuştur.

Kul itiraz edince, razı olmayınca Allah'ın **"muhakkak ki bize kavuşacağını ummayanlar, dünya hayatına razı olup onunla mutmain olanlar ve âyetlerimizden gâfil olanlar var ya! İşte onların kazanmakta oldukları (günahlar) sebebiyle varacakları yer ateştir"**[23] buyurduğu gibi dünya hayatına razı olur.

Razı olmak aynı zamanda tercih etmektir. Kul sevdiği için razı olur. Onun için yolculuk; aşk yolculuğudur, sevme, muhabbet yolculuğudur. Dediğim gibi; kul sevince razı olur. İnsan sevmediği bir şeyden, bir hâlden razı olamaz. Tahammül etmek, sabretmek başka bir şey, razı olmak başka bir şeydir. Allah'tan razı olmak demek; Allah'ın bire bir muamelesini sevmek demektir. Kul bir sorun, sıkıntı yaşadığında buna sabreder, sabredince de "Allah sabredenleri sever"[24] buyurmuştu ya dolayısıyla sabredince Allah'ın sevgisini kazanır; çünkü bu sabrın içinde rızaya yolculuk vardır, bir adım ötesinde ise rıza vardır.

Kul rıza hâlinde olursa onun bu sevgisi kendisini rıza makamına götürür, rıza makamına doğru yol aldırır. Eğer Allah'tan razı olursa artık o kul, Allah kendisine bir muamelede bulunduğunda bu muameleye tahammül etmez, onu sever; çünkü o, Allah'ı sevmiştir, dolayısıyla Allah'ın muamelesini de sever. Sevdiği için razıdır, bu yüzden nasıl bir muameleyle karşılaşırsa karşılaşsın "ben senden razıyım, sen güzel yapıyorsun ya rabbi" der. Yoksa "bu imtihan bana ağır geldi; ama dayanıyorum, tahammül ediyorum" demek rıza değil, sabırdır.

[23] Yûnus /7-8
[24] Âli İmrân /146

Bilmemiz lazım ki kul bir imtihan karşısında isyan etmiyorsa onun bu hâli sabırdır. Eğer Allah'ın muamelesini seviyorsa işte bu hâli rızadır, kendisi de Allah'tan razı olmuştur. Kul nimetleri zaten sever, zaten nimetlerden razıdır. Bu yüzden nimetler onu rızaya götürmez. Onu rızaya götüren şey onu zorlayan imtihanlardır.

Kul, peygamberlerin tabi tutulduğu imtihanlara tabi tutulduğunda onların gösterdiği tavrı gösterince rıza hâlini göstermiş olur. Kul önce sabreder ve bu sabır ona Allah'ın sevgisini kazandırır. "Allah sabredenleri sever.[25] Allah sabredenlerle beraberdir."[26] Dolayısıyla bu sabrından dolayı Allah onu sever, onunla beraber olur, onu yürütür, kendine, kendi hakikatine çeker, ona yardım eder ve ona rızayı kazandırır. Kul itminan çizgisini geçince; yani itminan kapısından girince artık razı olmaya, "rabbim Allah'tır" demeye başlar. Ondan başka tarafa dönmediği gibi ondan başka da hiçbir şey görmez, göremez.

Nasıl?

Hiç kimsede bir güç, kuvvet göremez. O kul, işi kimin idare ettiğini bilir, buna şahid olmuş, Allah onu buna şahid kılmıştır. O da hayatı yaşarken Allah'ın, işi nasıl yaptığına, nasıl yürüttüğüne, her bir işinde nasıl yüzlerce, binlerce hikmet olduğuna, bir kula muamele ederken yüzlerce kulu da o kulla nasıl imtihana tabi tuttuğuna şahid olmuştur.

Aslında baktığımızda her şey yerli yerindedir ne bir eksik ne bir fazladır. Zerre kadar bir fazla olsa da olmaz, zerre kadar bir eksik olsa da olmaz. Nasılsa öyle olması gerekir. Kul bu aşamada perdenin arkasından rabbinin tecellisini öyle bir seyreder ki sanki Allah bütün muameleyi sadece kendisine yapıyormuş gibi seyreder. Bu yüzden her anda mutlaka kulluk hâlindedir.

[25] Âli İmrân /146
[26] Bakara /153

Kul, Allah ile, kendisini yaratan rabbiyle olunca artık dünyayla ahiret onun için birlenmiş olur. Artık dünyada mı, ahirette mi olduğu kendisi için fark etmez. Hem bu dünyada hem de ahirettedir. Bu iki hâli beraber yaşar, daha doğrusu dünyayla ahiret artık onun için birleşmiş, dünya ya da ahiret diye bir şey kalmamıştır; çünkü Allah'ın huzurunda olunca "(unutmayın!) son da ilk de (âhiret de dünya da) Allah'ındır."[27] Dünya da Allah'ındır, ahiret de Allah'ındır, âyeti onun için tecelli etmiştir. Artık Allah'ın huzurunda Allah iledir. Allah'ın vaadinin mutlaka tecelli edeceğini bilir; ama Allah'ın kendisine nasıl bir muamele yapacağını bilemez. Allah her anda bir tecellide, her anda bir şe'endedir. Bununla beraber Allah'ın her tecellisi, her muamelesi aşktan olduğu için o da her an bir aşkta, aşk hâlinde, bir muhabbet hâlindedir.

Allah, kullarını kendisi için yaratmış, kendisine âbd olsun diye yaratmıştır. Kul, rabbinden razı olmadan kemaliyle âbd olamaz. Tabi ki her şeyin bir başı, bir sonu vardır, bir başlangıcı, bir kemalatı vardır. Allah her bir kula bu imkânı verir ve her bir kulunu kendine davet eder. Kul, Allah'ın davetine icabet edince, sırât-ı mustakîmde Allah'ın kendisine nimet verdiği kullarla beraber yola girip rabbine yürümeye, koşmaya başlayınca Allah onu kendine çeker, ona ikram eder. Kulu kazansın, razı olsun, âbd olsun, muttaki olsun, mukarrebun olsun, dost olsun, veli olsun, diye onun için her bir sebebi, her bir vesileyi yaratır.

Evet, hep beraber Allah'ın radiye "razı oldu" fiilini âyetlerde geçtiği şekilde anlamaya çalıştık.

Allah bizi rabbinden başka tarafa dönenlerden ve başka şeyleri rabbine tercih edenlerden eylemesin inşallah. Allah bizi Allah'tan razı olan kullarından eylesin. Allah bizi rızasının ondan razı olmaktan geçtiğini anlayanlardan, rabbinden razı olmak için

[27] Necm /25

de nefsine, şeytana taviz vermeyenlerden eylesin. Allah bizi “ben beni yaratan rabbimden razıyım, onun bana olan her muamelesine, her tecellisine, her imtihanına, her ikramına razıyım” diyenlerden eylesin. Allah bizi “rabbim benden razı olsun, varsın hiç kimse benden razı olmasın, varsın herkes bana düşman olsun, yeter ki rabbim benden razı olsun” diyen kullarından eylesin. Allah bizi rabbinin rızasını kazanmak için her şeyini, canını kurban edenlerden ve rabbinin rızasına erenlerden eylesin inşallah.

Allah hepinizden razı olsun.

69.Bölüm

EUZUBİLLAHİMİNEŞŞEYTANİRRACİM
BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Elhamdulillahi rabbil âlemin esselatu vesselamu aleyke ya seyyidel evveline vel ahirin ve ila cemiil enbiyayi vel murselin ve ila cemiil evliyai vel hamdulillahi rabbil âlemin.

Hep beraber Allah'ın El Efâlu'l Husnâ'sı ve Aşk'ı anlamaya, rabbimizi onun güzel fiillerinden tanımaya çalışıyorduk. Aynı zamanda rabbimizin bize olan muamelesini ve bu muameleye nasıl karşılık vermemiz gerektiğini anlamaya çalışıyorduk.

Malumunuz El Efâlu'l Husnâ sohbetlerini Kur'ân ayı olan ramazanda yapıyoruz. Ramazan ayının artık sonlarına doğru geliyor ve ramazanı yolculuyoruz. İsterseniz bu vesileyle ramazan ayını ve orucu nasıl anlamamız gerektiğini tekrar kısaca anlamaya çalışalım inşallah.

Resulullah (s.a.v.) Efendimiz şaban ayı geldiğinde hamd eder ve *"bizi ramazana kavuştur ya rabbi"*[1] diye dua ederdi. Hamd olsun, rabbimiz bizi de ramazana kavuşturdu ve ramazanın sonuna doğru getirdi. Biz de bu vesileyle ramazanı değerlendirmeye çalıştık. Ramazan ayı; rahmet ayıdır. Biz de Allah'ın rahmetinin içine girmeye çalıştık inşallah.

Ramazan ayı; Kur'ân ayıdır. Biz de Kur'ân'ı anlamaya, okumaya, dinlemeye, anlamaya, tefekkür etmeye ve Allah'ın vahyine, Kur'ân'a şükretmeye çalıştık inşallah. Zaten oruç, Kur'ân nimetine şükretmek içindir. Bu yüzden Allah âyet-i kerimede **"(o sayılı günler) ramazan ayıdır ki insanları hidâyete erdiren, hidâyete dair (her şeyi) apaçık beyan eden ve (hakla, bâtılı birbirinden ayıran) furkân olan Kur'ân o (ay)da indirilmiştir. Öyle ise sizden her kim o aya erişirse (Kur'ân'ın o ayda indirilmesine**

[1] Ahmet B. Hanbel, Müsned, I, 259

şükretmek için) o (ay)da oruç tutsun"[2] buyurmuştur. Oruç bir şükürdür, hamddır. Nefsimiz temizlenince, tezkiye olunca; yani Allah ile aramızdaki perdeler aralanınca rabbimizi, rabbimizin vahyini, bize ne demek istediğini, muradını anlarız. İşte oruç bunun sebebi, vesilesidir.

Neden?

Çünkü oruç; baştan sona nefis tezkiyesidir. Nefsimize, kendimize, arzularımıza, isteklerimize mâni olmak için Allah bize ramazan ayında oruçla eğitim yaptırır. Aynı şekilde Allah'ın huzurunda olduğumuzu unutmamak ve ihsan mertebesinde olabilmek için Allah bize bu eğitimi yaptırır.

Ramazan ayı boyunca bu eğitimi yaptığımızda eğitimimiz, Allah'ın bize ramazan ayında verdiği ihsan hâlini, rabbimizin huzurunda olduğumuzu unutmama hâlini bir yıl boyunca kazandırır.

Mesela; ne zaman bir şey yemek, içmek istesek ya da nefsimiz başka tarafa yönelse hemen "ben oruçluyum, ben rabbimin huzurundayım, rabbim beni görüyor, işitiyor" dediğimizde ihsan mertebesinde durmuş oluruz. Oruç bize ihsan mertebesini, Allah'ın huzurunda durmayı, Allah'ın huzurunda yaşamayı, Allah'ın huzurunda onun emrettiği, sevdiği gibi yapmayı öğretir, talim ettirir. Resulullah (s.a.v.) Efendimiz ihsan mertebesini anlatırken *"ihsan; Allah'ın huzurundaymış gibi Allah'a kulluk yapmandır, âbd olmandır, sen onu göremesen de onun seni gördüğünü bilerek, gaybe iman etmiş olarak Allah'ın huzurunda yaşamandır"*[3] buyurmuştur. İman, islam, ihsandan herhangi biri eksik olursa dinimiz eksik olmuş olur. Biz de Allah'ın emrettiği gibi huzurda duramamış oluruz.

[2] Bakara /185
[3] Buhari, İman, 36

İhsan aynı zamanda bize ihlası, samimiyeti kazandırır, bizi tek kelimeyle Hz. İnsan yapar. Onun için oruca şükretmemiz, hamd etmemiz gerekir.

Bilmemiz lazım ki oruç, aç kalmak demek değildir; kendimize hükmedebilmek, hâkim olabilmek, gönül âlemimizi, nefsimizi, vücut ülkemizi idare edebilmektir, hayırda yürütebilmektir, rabbimize firar etmektir, koşmaktır, çaba, gayret sarf etmektir. Tek kelimeyle "seni seviyorum ya rabbi! Seni her şeyden, canımdan, nefsimden, arzularımdan, isteklerimden çok seviyorum" demektir.

Ameller, niyete göredir. Niyeti doğru yapmayınca amelimiz de doğru olmuş olmaz. Bu nedenle oruca niyet ederken "ya rabbi! Sen 'imsaktan iftara kadar yeme, içme' buyurmuşsun ya ben de senin emrini, senin benim için tercih ettiğini, senin benim için sevdiğini kendi arzularımdan, isteklerimden daha çok seviyorum, bundan dolayı imsaktan iftara kadar helal olduğu hâlde yemiyor, içmiyorum" dememiz ve niyeti böyle yapmamız lazım.

Helal olanı yemeyince, içmeyince haramlardan da sakınmış olur ve ramazandan sonra on bir ay boyunca haramdan sakınma gücünü kendimizde bulmuş oluruz. Bu gücü veren Allah'tır. Bunu da ramazanda tuttuğumuz orucun karşılığında verir.

Evet, ramazan ayı, rahmet ayıdır. Oruç tutamayan, sıkıntıları, hastalıkları olan veya yolcu olanlar, kısacası herhangi bir şekilde orucunu tutamayanlar daha sonra tutamadıkları orucu tamamlarlar. Eğer hiç oruç tutamayacak durumdalarsa zaten fidyelerini, fitrelerini verirler; ama her ne olursa olsun onlar da mutlaka oruç tutuyorlarmış gibi ramazanı değerlendirmelidirler.

Oruç sadece aç kalmak değildir. Aç kalmak bir tek mideye oruç tutturmaktır. Ramazanda yalnızca midemize değil gönlümüze, aklımıza, nefsimize de oruç tutturmamız lazım.

Aklımıza nasıl oruç tutturacağız?

Aklımızı Allah'ın vahyiyle nûrlandıracak, şeytanın verdiği vesveseyi kabul etmeyip reddedecek, vesveseyle, zanla, vehimle uğraşmayacağız. Bununla beraber aklımızı dedikoduyla, gıybetle, başka şeylerle meşgul etmemeye çalışacağız. Aklımıza yanlış şeyler yaptırmayacak, güzel şeyler, tefekkürler yaptıracağız. Böyle yaparsak orucu aklımıza tutturmuş oluruz.

Şeytan, gönlümüze vesvese verirken bu vesveseyi gönül hâlimizden alır; yani gönül hâlimiz nasıl olursa şeytan da vesveseyi ona göre verir.

Biz de her ramazan ayında gönlümüze Allah'tan başka bir şey getirmemeye, Allah'tan başka bir şeyle meşgul olmamaya çalışacağız. Yalnızca kulluğumuzla meşgul olacak, "rabbim Allah'tır" diyeceğiz. Bunun için de "bir ben varım, bir de rabbim vardır ve rabbim benden rahmetinin içine girmemi, kendisini zikretmemi, tesbih etmemi, tekbir etmemi, kendisine hamd etmemi, şükretmemi istiyor" deyip, rabbimizi tesbih edecek, hamd edecek, şükredecek, tevhid edip tekbir edeceğiz. Bununla beraber "rabbim benden kendisini, vahyini dinlememi, anlamamı, tefekkür etmemi, derin derin tefakkuh edip âyetlerin arkasındaki muradını tedebbür etmemi, anlamamı istiyor" deyip rabbimizin âyetleriyle, vahyiyle meşgul olacağız inşallah.

Allah ramazan ayının içindeki Kadir Gecesi'nde Kur'ân'ı indirmiştir, dolayısıyla Kadir Gecesi'nin nûru bütün ramazan ayına tecelli eder, komple bütün bir ayı kapsar. Biz de ramazan ayında her geceyi Kadir Gecesi gibi anlayıp ibadetimizi öyle yapacak, Allah'ın "oku" **Ikra'bismi rabbikellezî halak**:[4] "(Zatıyla ve sıfatlarıyla tecelli edip tüm mevcudatı) Yaratan rabbinin adıyla

[4] Alak /1

(kendini ve tüm mahlûkatı) oku (anla, idrak et)" dediği âyetleri okumaya çalışacağız.

İnşallah ramazan ayında yaratan rabbimizin ismiyle okumaya çalışacağız. Allah'ın bizi neden yarattığını, muradının ne olduğunu, bütün varlık üzerinden bir âyet olarak okuyup anlamaya çalışacak, tefekkür etmeye çalışacağız. Yaratan rabbimizin ismiyle onun okuttuğu, öğretmek istediği, dilediği gibi anlamaya çalışacak, ramazanı böyle değerlendireceğiz inşallah.

Aynı şekilde namazlarımıza, secdelerimize dikkat edeceğiz. Bir de imsaktan önce teheccüd namazını kılmaya çalışacağız. Dört rekât, sekiz rekât, on iki rekât olarak artık gücümüz hangisine yetiyorsa teheccüd namazımızı kılacağız. Resulullah (s.a.v.) Efendimiz teheccüd namazını böyle farklı farklı kılmıştır. Biz de en az ikişer ikişer toplam dört rekât teheccüd namazı kılmaya çalışacağız inşallah. Bunu ramazan ayı boyunca yaparsak teheccüd bizde meleke hâline gelir, böylelikle ramazandan sonra da teheccüd namazını kılmaya devam ederiz.

Bütün kardeşlerimizin, mü'minlerin, Müslümanların ramazan ayı tekrardan mübarek olsun, rahmet olsun. Müslüman kardeşlerimizin her gecesi Kadir Gecesi olsun. Allah bütün mü'minlere, Müslümanlara kadrimizi yücelten, bizi şereflendiren, Kur'ân ile beraber olmayı nasip eylesin inşallah.

Evet, Allah'ın El Efâlul Husnâ'sını ders ediniyorduk. Allah'ın, kuluna olan her fiilindeki, muamelesindeki muradını anlamaya çalışıp o muameleyi bize niçin yaptığını idrak etmeye çalışıyorduk.

Allah'ın yapmadığı, takdir etmediği hiçbir şey yoktur. Rabbimizin efâlini ne kadar anladıysak esmâsını o kadar anlar, dolayısıyla rabbimizi o kadar tanır, o kadar marifetullaha sahip olmuş oluruz.

El Efâlul Husnâ ve Aşk sohbetleri bizim için marifetullah olur, iman olur, aşk olur, muhabbet olur, Allah'a yakınlık olur, dostluk olur inşallah.

Geçen sohbetimizde Allah'ın radiye "razı oldu" fiilini anlamaya çalışmıştık. Şimdi de hep beraber ketebe "yazdı" fiilini âyetlerde geçtiği şekilde anlamaya, öğrenmeye çalışacağız inşallah.

EUZUBİLLAHİMİNEŞŞEYTANİRRACİM
BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Keteballah "Allah yazdı, Allah yazar, Allah yazıyor, Allah yazdırıyor" manasına gelir.

Allah yazar, meleklere yazdırır. Elbette ki her şeyi Allah'ın bilmesi yeterlidir; ama bir de kendi seviyemizden anlamamız için Allah, yaptığımız her şeyi meleklerin yazdığını beyan etmiştir. **"İki kaydedici (melek), (insanın) sağında ve solunda oturup (daima onunla beraber olarak yaptıklarını) kaydetmektedir. (İnsan) Hiçbir söz söylemez ki onun yanında hazır bulunup (yaptıklarını) gözetleyen (ve kaydeden bir melek) bulunmasın."**[5] **"(Onlar) Değerli yazıcılardır. (Onlar) Her ne yaparsanız bilirler (ve kaydederler)."**[6]

Sağınızda, solunuzda kerim kılınmış, biri sağda, biri solda her ne yaparsanız yazan Kiramen Kâtibin (ikrama nail olmuş, değerli, şerefli) yazıcılar, melekler vardır. Hiçbir kelime yoktur ki ağzınızdan çıktığında melekler onu yazmasın.

Her bir kelimemiz yazılıyorsa o zaman her bir kelimeden hesap vardır. Allah, kuluna "ağzından çıkan kelimeye dikkat et" buyuruyor; yani konuşurken gönlünü öne al, gönlün dilinin önünde, dilin de gönlünün arkasında olsun. Gönlüne bir kelime

[5] Kaf /17-18
[6] İnfitâr /11-12

geldiğinde onu iyice ölçmeden, biçmeden, tartmadan söyleme! "Bu kelimeyi söylersem rabbim razı olur mu" deyip söyleyeceğin sözü önce ölçüp biç. Sonra da "bu sözü karşımdakine ya da herhangi bir ortamda söylersem bana veya oradakilere yahut daha sonra duyanlara ne faydası olur veya ne zararı olur" diye söyleyeceğin sözü hesap et, tart. Tabi, bunu gönlünle yap; yani gönlün bu hâlde olsun. Ameller niyete göredir. Eğer Allah sana "kulum bu sözü neden söyledin, söylerken ki niyetin neydi" diye sorarsa buna cevap verebilmen gerekir.

Evet, inşallah bundan sonra herhangi bir söz söylediğimizde "bunu söylersem rabbimi mi, yoksa şeytanı mı sevindirmiş olurum" diyecek ve sözlerimizi ölçecek, biçecek, tartacağız ondan sonra konuşacağız. Böyle yaparsak sözlerimiz bizim için hem dünyamız hem de ahiretimiz için hayrolur, kıymet olur, değer olur, şeref olur, Allah'a yakınlık olur.

"O, rahmeti kendi zatına yazmıştır."[7] Allah yazdı demek; Allah takdir etti, tespit etti, emin kıldı, hibe etti, farz kıldı, ispat etti, beyan etti manalarına gelir.

Yani Allah rahmeti zatına takdir etti, hükmetti, emretti, dolayısıyla farz kıldı manasındadır. Allah zatına rahmeti yazarak "ben rahman ve rahimim. Mutlaka rahmetle muamele ederim, hiç kimse benden rahmetten başka bir şey göremez" diye hüküm verdi. Kulun da rabbini zikredince, hatırlayınca mutlaka onu rahmetiyle beraber anlaması, hatırlaması ve "o rahman ve rahim olan rabbimdir. Bana rahmetiyle muamele ediyor, her ne muamele olursa olsun bana yaptığı her muamelesi onun muhabbetinden, rahmetinden tecelli ediyor" demesi gerekir. Yoksa Allah'a iman etmiş, Allah'ın hakkını takdir etmiş olmaz. Aynı zamanda Allah'ın rahmeti zatına yazdığını, takdir ettiğini, böyle

[7] En'âm /12

hükmettiğini anlamamış, buna iman etmemiş ve bundan emin olmamış olur.

“De ki: Allah’ın bizim için yazdığından başkası bize asla isabet etmez. O, bizim mevlâmız (sahibimiz, dostumuz ve yardımcımız)dır. O hâlde mü’minler ancak Allah’a (güvenip) tevekkül etsinler.”[8] Bunu hem hayatımızda yaşamamız hem de söylememiz lazım. İster nimet ister musibet olsun Allah bizim için neyi yazmış, takdir etmişse bize gelecek olan odur. Bunun dışında bir şey beklemek mü’mine yakışmayan bir hâl, tavırdır. Allah âyetin sonunda **“o hâlde mü’minler ancak Allah’a (güvenip) tevekkül etsinler”**[9] buyurdu. Bu durumda yaşadığın her şeyde Allah’a güvenip tevekkül etmezsen Allah’a iman etmiş olmazsın.

Şayet isyan ediyor, itiraz ediyor, feryad ediyorsan, şeytan senin gönlünü cehenneme döndürdüyse, sen de etrafına bu sıkıntıyı, feryadı yaşatıyorsan Allah’a tevekkül etmemiş, güvenmemiş, yaşadığın imtihanlar için “bunlar Allah’tan gelmedi” demişsindir. Oysaki Allah “Allah’ın bizim için yazdığından başka hiçbir şey başımıza, önümüze gelmez, onu yaşamayız. Yaşadığımız her şeyi Allah yazmış, takdir etmiştir” buyurdu.

Peki, Allah neye göre takdir eder ve bize muamelede bulunur?

Elbette ki ebedi hayatı kazanmamıza göre. Hz. İnsan olmamız için, ona yakın, dost olmamız için, üzerimizdeki muradının gerçekleşmesi, gönlümüzün cennet olması, nefsimizin şirkten, küfürden, riyadan, hasetten, nifaktan, münafıklıktan temizlenmesi, tezkiye olması, derecemizin yükselmesi, ona ref olmamız için, yücelmemiz için takdirde bulunur ve bize öyle muamele eder.

[8] Tevbe /51
[9] Tevbe /51

“(Resulüm!) Allah’a ve âhiret gününe iman eden bir topluluğun; babaları veya oğulları yahut kardeşleri ya da aşiretleri (ve akrabaları) bile olsalar, Allah’a ve resulüne karşı gelenlere sevgi beslediklerini (asla göremez, onları o hâlde) bulamazsın! İşte (Allah) onların kalplerine imanı yazmış ve kendinden bir rûh ile onları desteklemiştir. Ayrıca onları (âhiret günü) içinde ebedi kalacakları, altlarından ırmaklar akan cennetlere koyacaktır. Allah onlardan razı olmuş, (onlar da) ondan razı olmuşlardır. İşte onlar, Allah’ın taraftarlarıdır. Dikkat edin! (Her iki dünyada da asıl) Felaha (kurtuluş ve saadete) erenler, (sadece) Allah’ın taraftarlarıdır.”[10]

Allah kalplere iman yazar. Allah bir şeyi yazınca o bir daha silinmez. Yeter ki Allah imanı yazmış olsun, iman gönlümüze, kalbimize girmiş olsun. İman kalbe girince kalp sükûn bulur, huzur bulur. Allah’ın kalplerine iman yazdığı kimseler; Allah’a şirk koşanlar babaları, oğulları, kardeşleri, akrabaları, aşiretleri, sevdikleri bile olsa onlara dostluk göstermez, sevgi göstermezler. İşte, Allah böylelerinin kalplerine imanı yazmıştır. Bu yüzden onlar da sadece Allah’ı sever ve Allah’ın sevdiklerini severler.

Peki, Allah; münafığı, müşriği, kâfiri seviyor mu? -Tabi ki hayır. Onların küfrünü, şirkini sevmiyor, dolayısıyla Allah’ın, kalbine imanı yazdığı bir kul da en yakını bile olsa kâfiri, müşriği, münafığı sevemez. O sadece imanı sever, rabbini sever, rabbini seveni sever.

İman neden sevgiyle ölçülür?

Çünkü Allah bir kulun kalbine imanı yazar ve iman bir kulun kalbine dahil olursa o kul, Allah’ı sever, Allah için sever. Biri Allah’ı sevmiyorsa Allah için sevemez, mü’mini sevemez, Allah’a yakın

[10] Mucadele /22

olanı sevemez. Kul, Allah'ı ne kadar seviyorsa Allah için sevmesi de ona göre olur.

Mü'min rahmet olur, nasıl ki Allah zatına rahmeti yazmışsa bir de Resulullah (s.a.v.) Efendimiz için **"(resulüm!) biz seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik"**[11] buyurmuştur. Resulullah (s.a.v.) Efendimiz âlemlere rahmettir; yani Allah'ın rahmeti, resulünün üzerinden, gönlünden tecelli eder. Hâl böyleyken eğer imanın şartlarından biri Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'e tâbi olmaksa, iman etmekse, ona tabi olup onu örnek almaksa hiç rahmeti olmayan mü'min olur mu, böyle biri Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'e iman etmiş, tabi olmuş olur mu! Zaten Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'e tabi olanlar onun ahlakını, rahmetini, resullüğünü, Allah'ın isimlerinin onun üzerindeki tecellisini severler. Böyle olunca da Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'e olan sevgileri Allah'a gider; çünkü Resulullah (s.a.v.) Efendimiz, Allah'ı sevdiği, Allah da Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'i sevdiği için onu severler. Mü'minler böyledir. Onlar sadece Allah'ı sevenleri severler, Allah'a ortak koşanlara ise en yakınları bile olsa sevgi göstermezler.

Allah kitabında neyi indirmiş, neyi vahyetmişse, Allah onu yazmıştır. Mesela; Allah, Yahudileri anlatırken "Allah, Yahudilere Tevrat'ta öyle yazmıştır"[12] buyurur. Allah hangi âyeti indirmişse onu onlar için yazmış, takdir etmiş, emretmiş, hükmetmiş, farz kılmıştır.

Aynı şekilde Allah bize Kur'ân'da neyi vahyetmişse onu bizim için yazmış, takdir etmiş, emretmiş, hükmetmiş, onunla ilgili vaatte bulunmuştur. Mesela; Allah iman edip salih amel işleyenlere cenneti, rızasını, yakınlığını, velâyeti, şerefi, hem dünya hem ahiret hayatında nimeti, ikramı, yardımı vaad etmiştir. İman etmeyenlere, müşriklere, Allah'a şirk koşanlara, hakkı,

[11] Enbiya /107
[12] Mâide /32

hakikati örtenlere, kâfirlere, iki yüzlü, diliyle "iman ettim" deyip gerçekte iman etmeyen münafıklara ise cehennemde azabı, rüsvalığı, alçaltıcı azabı, iç yakan bir azabı, pişmanlığı, Kıyamet günü onlarla konuşmayacağını, onlara nazar etmeyeceğini, "susun, bir daha benimle konuşmayın"[13] diyeceğini, rablerinden yüz çevirdiklerinden, rablerinin âyetlerine karşı kibirlendiklerinden dolayı hayvan gibi hatta hayvandan daha aşağı olduklarından onlara ebediyen kaybedişi, cehennemi vaad etmiş, yazmıştır. Biz de Allah'ın âyetlerini, Kur'ân'ı okurken hangi âyeti okursak okuyalım ya da dinlersek dinleyelim "rabbim bunu bana vaad etmiş, bunu bana yazmıştır" dememiz gerekir.

Evet, Allah yazar. Nasıl ki Allah bütün insanlık için bir takdir yapmış, onu yazmışsa her bir kul için de özel olarak bir takdir yapmış, onu yazmıştır. Allah her neyi yazmışsa insana gelecek olan da odur. Nimet olarak, musibet olarak, bela olarak, hastalık olarak, dedikodu olarak, iftira olarak, dostluk olarak, düşmanlık olarak her neyi yazmış, neyi takdir etmişse bir imtihan olarak insana mutlaka o gelir. İnsan da ya Allah'ın emrettiği, sevdiği gibi, rabbinin kendisinden ne istediğini, nasıl bir ikramda bulunacağını, nasıl bir nimet vereceğini bilerek, anlayarak o imtihanı karşılar ve o nimete şükreder, o nimetle kazanır ya da karşısına gelen o musibete, imtihana sabreder, gerekeni yapar, tövbe eder, istiğfar eder, nefsini temizler, tezkiye eder, hayatı yaşarken her anda "sen benim rabbimsin, ben de senin kulunum, bu muameleyi bana yapan sensin, yazan sensin, takdir eden sensin, veren sensin, muamele eden sensin, her an bir şe'ende olan, tecellide olan sensin, sen benim rabbimsin" deyip sürekli rabbine yürümeye, koşmaya çalışır ve kazanır yahut rabbini unutur, rabbinden yüz çevirir, hakkı, hakikati inkar eder, kâfir olur, görmezden gelir, yok sayar, yalanlar, "falancalar şöyle yaptı o yüzden başıma bu geldi" deyip rabbini, imtihanı, ahireti, rabbinin kendisi için takdir ettiğini,

[13] Mu'minûn /108

yazdığını yok sayar ve kendine, şeytana göre hüküm verir. Eğer "falancalar şöyle yaptı, böyle yaptı o yüzden bunlar oldu" diyorsan peki Allah ne yapıyor? Böyle birine bunu söyleyince de "ama" der. Bilinmesi lazım ki bu işin aması yoktur!

Allah'ın bir bütün insanlık için, ümmet için yazdıkları vardır. Bu, Kur'ân-ı Kerim'dir ve bütün ümmet için, insanlık için yazdığıdır, takdir ettiğidir, hükmettiğidir, indirdiğidir, inzal ettiğidir, vahyettiğidir. Bir de Allah her bir kula bütün hayatı boyunca yaşayacaklarını, göreceklerini, işiteceklerini, tadacaklarını, muamele olarak göreceklerini takdir etmiş, yazmıştır. Bununla ilgili olarak Allah **"gökte ve yerde gizli hiçbir şey yoktur ki apaçık bir kitapta (Levh-i Mahfuz'da) bulunmasın."**[14] Hepsi Levh-i Mahfuz'da yazılıdır, demiş, örnek vermek gerekirse **"hiç kimse Allah'ın izni olmadan ölemez"**[15] buyurmuştur. Allah'ın takdiri, izni olmadan hiç kimseye ölüm gelmez.

Evet, Allah izin verip takdir eder. Neye göre? -Tabi ki ezeli ve ebedi olan, bir beşerin anlayamayacağı ilmine göre takdir eder. Allah'ın her muamelesi mutlaka hayırdır, kulu daha fazla kaybetmesin, kazansın, rabbine dönsün diyedir.

Allah âyet-i kerimede rabbini, Allah'ın vahyini, peygamberlerini dinlemeyenler için **"eğer Allah onlarda bir hayır olduğunu bil(ip gör)seydi elbette onlara (hakkı) işittirirdi"**[16] buyurmuştur. Bunlar sağır olmuş, kör olmuşlar, kalpleri de mühürlenmiştir ve kendilerinde hiçbir hayır yoktur. Bir zerre bile hayır olsaydı Allah o hayırdan dolayı vahyini onlara açardı, işittirirdi ve onları kendine çevirirdi.

[14] Neml /75
[15] Âli İmran /145
[16] Enfâl /23

İnsan kendini öyle bir kirletir ki bu kiri kendisini çepeçevre kuşatacak hâle gelir.

Nasıl?

İnsan önce nûrdan, aşktan olan, Hz. İnsan olan, meleklerin secde ettiği varlıktır. Allah'ın en güzel surette, ahsen-i takvim üzere, en güzel kıvamda yarattığı varlıktır. Allah'ın tecellisine şahid olabilecek, gönlü Allah'ın tecellisini alabilecek böylesine şerefli bir varlıktır; ama o kendini öyle bir şirke, küfre, nifaka boğar ki artık bütünüyle şirk olur, günah olur. Herhangi bir şeyi yıkayınca temizlenir, kirinden kurtulur; ama insan, çamuru yıkayamaz. Tövbe de böyledir, insanı yıkar, temizler; ama nasıl ki insan bir çamuru, kiri yıkayamıyorsa komple kir olmuş, ortada kirden başka bir şey kalmamış, sadece kir kalmış biri de temizlenemez; çünkü kir yıkanmaz. İşte böyle birinde artık hayır yok demektir.

İnsan kendini böylesine defalarca kirletirken Allah tekrar tekrar, binlerce kez onu kendine, tövbeye, istiğfara, imana, hayra, iyiliğe, güzelliğe, rahmete, doğru bakmaya, doğru anlamaya, rabbine göre anlamaya davet eder. O ise her defasında "ama" demiş, "bence" demiş, "falancalara göre" demiş, kendini âlemlerin rabbinin yerine koyup hüküm vermiş, onun verdiği hükmü kabul etmeyip hükmü kendisi vermiş, Allah'ın kendisi için yazdığını okumamıştır.

Allah'ın ilk emri "oku"dur. "(Zatıyla ve sıfatlarıyla tecelli edip tüm mevcudatı) Yaratan rabbinin adıyla (kendini ve tüm mahlûkatı) oku (anla, idrak et).[17] Rabbinin kendisini yarattığını unutan onun ismine okuyamaz. Okuyabilmesi için önce onu zikretmesi, ona şehadet etmesi, hem kendi üzerinde hem bütün varlıkta hem de bütün olaylarda, meselelerde rabbine şahid olması, şehadet etmesi ve mülkün malikinin, melikinin Allah

[17] Alak /1

olduğuna iman etmesi gerekir. Öyle ki kendisi için yazılanı, takdir edileni, kendisine geleni onun adıyla okuyabilsin.

Bir kul, başına gelenler için "rabbim benim için bunu takdir etti, böyle yazdı, böyle güzel gördü, böyle layık gördü, bu bana rabbimden böyle geldi" diye düşünürse kendisine gelen her ne olursa olsun önce onu gönderene bakmaz mı, bakması gerekmez mi! O, seni yoktan yaratan, kendinden sana varlık veren rabbindir. Hâl böyleyken o gelenin seni aşktan, muhabbetten sarhoş etmesi gerekmez mi? -Gerekir! Şayet gelen imtihanlardan dolayı sıkıntı duyduysan, ağladıysan, feryad ettiysen, isyan ettiysen, itiraz ettiysen rabbini görmüyorsun, rabbine şehadet etmiyorsun, rabbinin senin için yazdığını, takdir ettiğini anlamamışsın, okuyamıyorsun, Allah'ın vahyine karşı kör ve sağır davranıyorsun, kalpsiz davranıyorsun, onu yalanlıyorsun, inkâr ediyorsun demektir.

Mü'minin her ne olursa olsun, "bunu bana rabbim mi takdir ediyor, o mu bana böyle muamele etti, benden şöyle yapmamı mı istiyor" deyince aşktan, muhabbetten, imandan sarhoş olması, rabbinin yakınlığını tatması, "rabbim" demesi gerekmez mi! Mü'min kendisine her ne imtihan gelirse gelsin mutlaka "sen benim için böyle istiyorsun, öyle mi ya rabbi! Ben de senin benim için sevdiğini seviyor, benim için istediğini istiyorum. Senin benim için takdirin, yazdığın, benim sana olan duamdır, senden istediğimdir. Sen benim için bir şeyi seversin de ben onu sevmez miyim! Ne demek, nasıl sevmem! Karşılaştığım imtihanlar her ne olursa olsun sen şu bir günlük dünyada beni böyle imtihana tabi tutuyor, kazanmamı istiyorsun. Bana bu imtihanlar gelirken senin zatına yazdığın o rahmetin bana tecelli ediyor. Bana da düşen; başımı secdeye koymaktır, **subhâne rabbiyel a'la:** "Sen benim subhân olan, a'lâ olan rabbimsin." Beni yüceltmeyi, temizlemeyi, nefsimi tezkiye etmeyi, kendine yaklaştırmayı diliyorsun. Ben nasıl şeytanın verdiği vesveseye bakıp sana itiraz ederim, nasıl

‘bunu beğenmedim, bunu sevmedim’ diyebilirim! Buna nasıl cesaret edebilirim, kendimde böyle bir hakkı nasıl görebilirim” der, demelidir.

Demiyorsa sorun vardır. Böyle diyemiyorsa daha anlamamış, okuyamamış, rabbini tanımamış, onun rahman ve rahim olduğunu, zatına rahmeti yazdığını anlamamış, iman etmemiş, Allah’ın kendisine yazdığından başka hiçbir şeyin başına gelmeyeceğine, sadece Allah’a güvenmesi gerektiğine inanmamış, bunu anlamamış demektir.

Evet, anlatacağız inşallah. Kendimize, nefsimize anlatacağız ve nefsimize, şeytana “sus! Ben rabbimle olmak, rabbimi dinlemek, her anda rabbimin huzurunda olduğumu unutmamak istiyorum. Sus ve beni meşgul etme” diyeceğiz inşallah.

Bütün çabamızla, gayretimizle rabbimizin huzurunda olduğumuzu, onun bizim için yazdığından başka bir şeyin başımıza gelmeyeceğini, bütünüyle ona güvenip tevekkül etmemiz gerektiğini unutmayacağız inşallah. Onun rahmeti zatına yazdığına ve ondan gelen her muamelenin bizim için rahmet olduğuna iman edeceğiz inşallah.

Bilelim ki rabbimizin emrettiği, istediği gibi iman etmezsek huzura gidince utanacağız! Eğer böyle anlamadıysak hangi yüzle huzura çıkacağız! Rabbimize “ben seni tanımadım, anlamadım, bana yaptığın muameleyi beğenmedim, buna dayanamadım, nasıl onu bana takdir ettin, nasıl yazdın” mı diyeceğiz! Ya da “Ya rabbi! Sen gücümün yetmediği bir yükü bana yükledin” mi diyeceğiz! Yoksa “sen dilemeden, senin iznin olmadan başıma bir şey geldi” deyip birilerini mi suçlayacağız! Bu nasıl iman olur!

Evet, kendimizi hesaba çekecek, imanımızı, islamımızı, ihlasımızı, samimiyetimizi Allah’ın vahyine, Kur’ân’a arz edeceğiz. Hayatımızı, konuştuklarımızı, ağzımızdan çıkan her kelimeyi,

gönlümüzden geçen her düşünceyi doğru mudur yanlış mıdır diye Kur'ân'a arz edeceğiz.

Kur'ân'a arz etmek; Allah'a arz etmek demektir. "Rabbimin benden ne istediğini bilmiyorum" demek gibi bir şey olmaz. Ne istediğini bilmiyorsan, onun istediğini nasıl yapabilirsin, ona nasıl kul olabilirsin, ebedi hayatı nasıl kazanabilirsin, geldiğin yere nasıl dönebilirsin, nasıl ona yolculuk yapabilirsin! Allah **"şüphesiz benim rabbim sırât-ı mustakîm (dosdoğru bir yol) üzeredir (kendisine âbd olanı da dosdoğru yola iletir)."**[18] Aynı şekilde **"(resulüm!) sen, sana vahyedilene sımsıkı sarıl! Şüphesiz sen, sırât-ı mustakîm (dosdoğru bir yol) üzeresin"**[19] buyurdu. Dolayısıyla sırât-ı mustakîm üzerinde Allah'ın resulüne tâbi olanlar rabbine gider. Bir de Allah **"ey iman (ettiğini iddia) edenler! Allah'a karşı takvâ sahibi olun (kulluk sorumluluğunuzu bilip yerine getirmeye çalışın)! Ona (yaklaşmak için bir hidâyetçi ile) vesile arayın."**[20] **"Ey iman (ettiğini iddia) edenler! Allah'a karşı takvâ sahibi olun (kulluk sorumluluğunuzu bilip yerine getirmeye çalışın) ve (rablerine âbd olacaklarına dair verdikleri söze sadakat gösteren) sadıklarla beraber olun"**[21] buyurdu.

İnşallah biz de rabbimizi efâlinden, esmâsından tanımaya, anlamaya ve rabbine verdiği söze sadakat gösteren sadıklarla beraber olmaya çalışacağız.

Allah bizi karşılaştığı imtihanlar her ne olursa olsun onu Allah'ın yazdığına iman edenlerden ve Allah'a bütünüyle güvenip tevekkül edenlerden eylesin inşallah.

"Muhakkak ki ölüleri biz diriltiriz. Onların önden takdim ed(ip âhirete gönder)diklerini, (dünyada iyi, kötü her ne bırakmışlarsa o) eserlerini de yazarız. Biz her şeyi İmam-ı Mübin

[18] Hûd /56
[19] Zuhrûf /43
[20] Mâide /35
[21] Tevbe /119

(apaçık ana kitap olan Levh-i Mahfuz)da hesap ed(ip yaz)mışızdır."[22] Allah her şeyi, her eseri, izi yazar.

İz, işin kendisi değildir. Mesela Resulullah (s.a.v.) Efendimiz *"bir mü'min, bir mü'mine sertçe baksa hakkı geçer"* buyurmuş, başka bir hadisinde *"mü'minin mü'mine tebessümü sadakadır"*[23] buyurmuştur. Bu sadakadan bir izdir, bununla beraber sadakadır. İşte, Allah izi de yazar; yani bir hareketi, tavrı, bakışı da yazar.

Bu yüzden bütün yaptıklarımızı, bıraktığımız her izi Allah'ın bir kitapta yazdığını unutmayalım. Sonra Allah Kıyamet günü onu önümüze koyar ve "işte senin kitabın" **"biz her insanın kuşunu (kazandığı amelini) onun boynuna astık ve kıyamet günü (bunu) onun için açılmış bulacağı bir kitap olarak (karşısına) çıkarırız. (O gün ona denir ki) Kitabını oku! Bugün hesap sorucu olarak sen kendine yetersin"**[24] buyurur.

Biz de yaptığımız her yanlış işi, ameli, izi tövbe ve istiğfar ederek defterimizden silecek, temizleyeceğiz inşallah.

Ramazan ayı rahmet ayıdır. Allah bu ayda bütün kullarına tövbe etme, istiğfar etme, af dileme imkânı vermiştir. Biz de bu ayda hep beraber yanlışlarımızı silecek, yeni bir sayfa açacak, rabbimize döneceğiz, "sana geliyorum ya rabbi! Benim rabbim sensin, sevdiğim sensin, istediğim sensin, dinlediğim, haşyet duyduğum, kendisine karşı edepli olduğum sensin. Sen benim rahman ve rahim olan rabbimsin, rahmeti zatına yazan rabbimsin, rahmeten lil'âlemîn olan Resulullah Efendimiz'i bize gönderen, örnek yapan rabbimsin" diyeceğiz inşallah.

Bununla beraber iblisi, şeytanı kovacağız. Resulullah (s.a.v.) Efendimiz *"Ramazan ayı geldiğinde cennetin kapıları açılır,*

[22] Yâsîn /12
[23] Tirmizî, Birr, 36
[24] İsrâ /13-14

cehennemin kapıları kapanır ve şeytanlar bağlanır"[25] buyurmuştur.

Biz dünyada yaşadığımıza göre cennetin kapıları açılsa veya açılmasa yahut cehennemin kapısının açık ya da kapalı olması bizim için ne fark eder?

Allah bize anlamamız gereken bir şey öğretiyor. Ramazan ayında cennetin kapıları açılır, gönül cennet olsun diye Allah gönülleri açar. Gönül cennet olsun, oraya rahmet insin, Allah'ın vahyi insin, kul, yaratan rabbinin ismiyle okusun diye Allah cennetin kapılarını açar.

Kul, rabbinin ismiyle okuyunca ne olur?

Gönlü cennete döner. Cehennemin kapılarını; yani nefse ait olan kapıları oruçla, gönlün, aklın, nefsin, midenin orucuyla kapatır. Oruç onu Allah'ın huzurunda tutar. Allah "ben senin rabbinim. Sen kazanasın diye sana bu kitabı vahyetmişim. Bu kitabı oku, rabbinin ismiyle oku"[26] buyurur. Kul da ramazan ayında gönlüne, nefsine, aklına oruç tutturup rabbine dönünce Allah cehennemin kapısını ona kapatmış olur; çünkü bu ayda ona tövbe etme, istiğfar etme, rabbine dönme, kazanma, Hz. İnsan olma imkânı vermiş, cehennemin kapısını onun için kapatmış ve şeytanı bağlamıştır.

Allah, şeytanı zincirle mi bağlar! Yoksa ramazan ayında şeytan gelmiyor mu! Şayet gelmiyorsa, bağlanmışsa o zaman neden ramazan ayında da insanlar şeytana uyuyor? -Demek ki şeytan düşündüğümüz gibi bağlanmıyormuş!

Şeytanı bizim bağlamamız; yani onu olması gereken yere bağlamamız ve onu yanımıza yaklaştırmamamız, reddetmemiz gerekir. Biz rabbimizle beraber olunca rabbimizin rahmeti,

[25] Buhârî, Savm 5, Bed'ul-halk 11; Müslim, Sıyâm 1, 2, 4, 5
[26] Alak /1

muhabbeti, nûru bizi çepeçevre sardığı için şeytan o nûrun dışında kalır, orada bağlanır, bu yüzden bize yaklaşamaz olur.

Allah bizi gerçek manada rabbinin âyetlerini okuyanlardan, anlayanlardan eylesin inşallah. Allah bizi Allah'ın kendisi için takdir ettiğini anlayıp onun her takdirinin, her yazdığının mutlaka rahmet olduğunu, iman olduğunu, aşk olduğunu muhabbet olduğunu, cennet olduğunu anlayıp buna iman edenlerden, rabbine yürüyenlerden, koşanlardan eylesin inşallah.

Hepinizin bildiği gibi şu an dünyada korona virüs salgını vardır. Şifayı veren Allah'tır. Elbette ki zahiri olarak vesilelere sarılmamız, şifayı aramamız gerekir; ama şifa her nereden gelirse gelsin onun Allah'tan geldiğini, şifayı Allah'ın verdiğini unutmamalıyız. Hamd olsun, bugün ilk defa iyileşenlerin sayısı virüse yakalananlardan daha fazla olmuştur; yani korona virüsü artık yolculuyoruz inşallah. Bu da Allah'ın rahmeti iniyor demektir.

İnşallah bu imtihandan, musibetten gereken dersi almışız, almaya çalışıyoruz. Zaten biz de ümmet olarak gereken ders alınsın diye bunları anlatmaya çalışıyoruz. Dediğim gibi; imtihan olarak bize her ne gelirse gelsin o rahmettir. Kul da rabbine dönünce rahmetin içinde olur. Yoksa nefsinin arzularını, isteklerini yerine getirince rahmetin içinde olmaz. Kul tövbe ettiyse, istiğfar ettiyse, rabbini, ölümü, her an huzura gidebileceğini, yakınlarını, sevdiklerini huzura gönderebileceğini tefekkür edip anladıysa dünyanın faniliğini, ahiretin bakiliğini anladıysa, yaptığı yanlışların farkına varabildiyse o kul rahmetin içinde olmuş, rahmet olmuştur. Rahmet böyledir, yoksa kul, rabbini unuttuysa kendisine gelen şey nimet gibi görünse de o şey kendisi için hayr değildir.

Resulullah (s.a.v.) Efendimiz *"mü'minin hâline şaşılır, bir nimet geldiğinde şükreder kazanır (gerekeni yapar kazanır) bir musibet geldiğinde sabreder, kazanır (onu rabbinden bilir,*

sabreder, gerekeni yapar, kazanır)"[27] buyurur. O hâlde böyle bir durumda da yapılması gereken şey; tövbe etmek, istiğfar etmek, rabbimize kul olmaya söz vermektir.

Eğer rabbimiz bizi korumasa, muhafaza etmese, bu hastalıktan kurtarmasa hiç kimse kurtaramaz. İnsanlık kendi kendine ne kadar hesap yapsa da "ilacı bulduk, aşıyı bulduk, şu an hepimiz bunun için çalışıyoruz" dese de insanlara hiçbir faydaları olmaz. İstedikleri kadar çalışsınlar, bütün dünya çalışsa da boştur. Mü'min; hastalığın da, şifanın da Allah'tan olduğunu ve Allah dilemeden hiçbir şeyin olamayacağını bilir. Elbette ki zahiri olarak bütün vesilelere sarılacak, zahiri tedbirleri alacağız; ama musibetin gitmesi için rabbimize yalvaracak, şifayı rabbimizden isteyeceğiz.

Evet, hamd olsun, korona virüs artık yola çıkmış, bugünden itibaren inişe geçmiştir. Tövbemizi, istiğfarımızı, kendisine dönüşümüzü kabul ettiği için de rabbimize hamd ediyoruz. Bununla beraber bütün zahiri tedbirlerimizi gerektiği gibi alacağız, tedbir kuldan, takdir Allah'tandır. Rabbimiz bizi bir daha bunun gibi imtihanlarla imtihana tâbi tutmasın inşallah.

Şimdi de hep beraber rabbimize Korona virüsü üzerimizden kaldırsın ve tövbemizi kabul etsin diye dua edelim inşallah.

Allah bizi gerçek manada iman edenlerden, rabbine dönüp "sen benim rabbimsin, ben de senin kulunum, sana teslim oldum ya rabbi" diyenlerden eylesin.

Sen rahman ve rahimsin ya rabbi! Sen subhân olan a'lâ olan, aliyy olan, yüceler yücesi, her türlü eksiklikten, noksanlıktan münezzeh olan rabbimizsin. Bütün kemal sıfatlarıyla muttasıf olan, bütün kemal sıfatlara, güzel isimlere sahip olan rabbimizsin.

[27] Camiu's-Sağir, 5382

Biz de senin aciz, günahkâr, yaratmış olduğun, bütünüyle sana muhtaç olan kullarınız.

Bize rızkımızı veren, acıktığımızda bizi doyuran, susadığımızda su veren, hastalandığımızda şifa veren, yolumuzu kaybettiğimizde hidâyeti veren, düşünce kaldıran, günahlarımızı mağfiret eden, bizi hesaba çekecek olan rabbimizsin, biz de senin bütünüyle sana muhtaç olan kullarınız. Bilmeden, anlamadan, cahilliğimizden dolayı senden başka tarafa döndük, nefsimize, şeytana uyduk. Bilmeden, anlamadan, düşmanı dost zannettik, şeytanın verdiği vesveseye, vehme, zanna kapıldık, ahireti unuttuk, dünyaya ebediymiş muamelesi yaptık, bunun için senden af diliyoruz, mağfiret diliyoruz ya rabbi!

Gönderdiğin peygamberleri, Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'i örnek almamız ve ona tâbi olmamız gerekirken dünyayı tercih edenleri, mal, mevki, mülk sahiplerini, nefsinin peşinde koşanları kendimize örnek aldık, resulünün örnekliğini unuttuk, bunun için senden af diliyor, mağfiret diliyoruz ya rabbi! Sen tövbeyi kabul edensin. Sen tevvab ve rahim olan rabbimizsin. Senin bize gönderdiğin vahyi, Kur'ân'ı okumamız, anlamamız, yaşamamız gerekirken onu muhacir bıraktık, onu unuttuk, ondan yüz çevirdik, emaneti taşıyamadık, bunun için senden af diliyor, mağfiret diliyoruz ya rabbi!

Her türlü bilgiyi edinmek için kitaplar okuduk, yazılar okuduk, sohbetler dinledik; ama seni tanımaya, anlamaya çalışmadık. Her şeyi anlamaya, tanımaya çalıştık; ama seni tanımaya çalışmadık. Bu elbette ki senin azabına, gazabına sebep olur. Seni unuttuğumuz, senden yüz çevirdiğimiz için bizi affet, mağfiret et ya rabbi!

Şimdi sana döndük ya rabbi! Bütün gönlümüzle sana döndük, tövbe ediyoruz, istiğfar ediyoruz, affını, mağfiretini diliyoruz ya rabbi! Sen bizi yaratan rabbimizsin, sen bizi affetmez,

mağfiret etmezsen hiç kimse bizi affedemez, mağfiret edemez, günahlarımızı silemez, bizi senden başka affedecek, mağfiret edecek, rahmet edecek hiç kimse yoktur. Bütün güzelliklerin, El Esmâ'ul Husnâ'nın sahibi sensin. Sen kullarını sevensin, sevdiğin için yaratansın, her birimiz üzerinde bir muradın vardır ve sen her birimizin kazanmasını, güzelliğini üzerimizde göstermemizi istiyorsun. Sen bizi peygamberine tâbi olalım, Hz. İnsan olalım ve yalnızca sana âbd olalım diye yaratmışsın. Biz de bütün gönlümüzle sana dönüyor, tövbe ediyor, istiğfar ediyor, bizim için takdir ettiğini, yazdığını, bizim için sevdiğini istiyoruz ya rabbi!

Bizi affet, mağfiret et, bu sıkıntıyı, musibeti, korona virüsü üzerimizden al, def et ya rabbi! Hasta olan bütün kullarına da şifa ver ya rabbi! Şifayı veren sensin, sen bize şifa vermezsen hiç kimse bize şifa veremez. Şafi olan, şifayı verecek olan sensin. Bize rahmet nazarıyla nazar et, rahmetini bizim için indir ve bize muhabbet nazarıyla nazar et ya rabbi! Bizi sana dönenlerden, tövbe edip bir daha başka tarafa dönmeyenlerden, sana dönmeye, imana vesile olanlardan eyle ya rabbi! Bizi küfürden, şirkten, nifaktan kurtulup iman edenlerden, mü'minlerden, sana teslim olanlardan, takvâ sahibi olanlardan, "muhsin" dediğin kullarından, güzel yapanlardan, senin güzelliğinle, El Esmâu'l Husnâ'nla güzel olanlardan eyle ya rabbi!

Sen bizim mü'min olan rabbimizsin, seven rabbimizsin, mü'min kılan rabbimizsin, bizi El Mu'min isminin tecellisine mazhar eyle ya rabbi! Bizi mü'min olanlardan, mü'min olmaya vesile olanlardan eyle ya rabbi! Bize öyle bir iman, öyle bir aşk, öyle bir muhabbet ihsan eyle ki seninle görelim, seninle işitelim, seninle tutalım, seninle yürüyelim, seninle dileyelim, yalnız seninle olalım, seni tesbih edelim, sana hamd edelim, sana şükredelim, seni tevhid edelim, seni tekbir edelim, "rabbim Allah'tır" diyelim ya rabbi!

Bizi “rabbim Allah’tır” deyince kendisi için hiçbir şey kalmayan, hiçbir şeyi görmeyen, bilmeyen, anlamayan kullardan eyle ya rabbi! Bir tek seni bilelim, bir tek seninle olalım ya rabbi! Bizi imanı, kulluğu gerçek manada yaşayanlardan, hayatı huzurunda yaşayanlardan ve huzurunda olanlardan eyle ya rabbi!

Bütün âlemlerden sana hamd olsun, şükürler olsun. Duamızı kabul ettiğin, ciddiye aldığın, reddetmediğin için sana hamd olsun ya rabbi! Elhamdulillahi rabbil âlemîn.

Allah bizi nefsinin, şeytanın peşinden gidip ebedi hayatını kaybedenlerden eylemesin inşallah. Allah bizi Resulullah (s.a.v.) Efendimiz’e tabi olup onun yaptığı gibi yapmaya ve onun gibi olmaya çalışanlardan eylesin. Allah bizi Allah’ın efâline, isimlerine iman edip karşılaştığı imtihanlarda Allah’ın emrettiği, sevdiği gibi yapanlardan eylesin. Allah bizi gözünü, gönlünü rabbinin rızasından, vechinden, yakınlığından ayırmayanlardan eylesin inşallah.

Allah hepinizden razı olsun.

70.Bölüm

EUZUBİLLAHİMİNEŞŞEYTANİRRACİM
BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Elhamdulillahi rabbil âlemin esselatu vesselamu aleyke ya seyyidel evveline vel ahirin ve ila cemiil enbiyayi vel murselin ve ila cemiil evliyai vel hamdulillahi rabbil âlemin.

Hep beraber Allah'ın El Efâlul Husnâ'sını anlamaya ve rabbimizin bize olan muamelesine nasıl karşılık vermemiz gerektiğini öğrenmeye çalışıyorduk.

Allah bütün varlığa, kâinata, her bir insan için tek tek, efâliyle, fiilleriyle tecelli eder. Kul, rabbinin efâline şahid olunca El Esmâu'l Husnâ'sına, rabbinin güzelliğine şahid olmuş, şehadet etmiş olur. İşte, ancak o zaman kelime-i şehadeti gerçek manada okumuş olur. Yoksa kelime-i şehadeti sadece bir söz olarak söyler.

Biz de rabbimizin El Esmâu'l Husnâ'sına, güzelliğine şahid olalım, şehadet edelim, böylelikle kelime-i şehadeti gerçek manada okuyabilelim diye Allah'ın El Efâl'ul Husnâ'sını âyetlerde geçtiği gibi anlamaya çalışıyoruz.

Geçen sohbetimizde ketebe "yazdı" fiilini öğrenmeye çalışmıştık. Bu sohbetimizde seleğe "çekip çıkardı, soydu, çekip aldı" fiilini anlamaya, devamında diğer fiilleri öğrenmeye devam edeceğiz inşallah.

"Gece de onlar için bir âyettir. Biz ondan gündüzü sıyır(ıp çıkar)ırız da onlar birden karanlıkta kalıverirler."[1] Allah geceden gündüzü çekip çıkarır.

Allah geceden gündüzü çekip çıkarır, ortaya çıkarır. Dolayısıyla karanlıktan aydınlığı çekip çıkarır. Aynı şekilde

[1] Yâsîn /37

küfürden imanı çekip çıkarır, beşerden Hz. İnsanı, şerden iyilikleri, hayrı, güzelliği çekip çıkarır.

Bizim de her hâlükârda "rabbim nasıl yapıyor, ne yapmayı diliyor, neyi anlamaya çalışmamız lazım ki onun efâline, esmasına şehadet edebilelim, esmasının tecellisini görebilelim" diye rabbimizin efâlini seyretmemiz gerekir. İnşallah hep beraber böyle yapacağız.

Allah kötülükten iyiliği çıkarır. Başımıza, önümüze her ne gelirse gelsin oradan Allah'ın ne çıkaracağına bakmamız şarttır. Bakarsak hayatı yaşarken rabbimizin bizim için neler çıkardığına tekrar tekrar şahid olur ve rabbimizin rahman ve rahim olan, bizi seven ve bize sevgisiyle, rahmetiyle muamele eden rabbimiz olduğuna, her neyi yaratırsa yaratsın onda mutlaka bir hayır, bir güzellik, bir rahmet, bir nûr olduğuna şahid oluruz. İnşallah hep birlikte buna şahid olacağız.

Şimdi de Allah'ın âhede "ahit aldı" fiilini anlamaya çalışalım hep beraber.

Allah ahit alır. Bununla ilgili olarak da âyet-i kerimelerde "Allah sizden ahit almıştır" ya da "ben sizden ahit almadım mı" buyurur.

E lem a'had ileykum yâ benî âdeme en lâ ta'budûş şeytâne, innehu lekum aduvvun mubîn: "Ey Âdemoğulları! Ben size şeytana âbd olmayın; çünkü o sizin apaçık düşmanınızdır, diye sizden ahid almamış mıydım?" **Ve eni'budûnî, hâzâ sırâtun mustekîm:**[2] "Bana âbd olun! İşte bu, sırât-ı mustakîm (bana dosdoğru varan yol)dur (dememiş miydim)?"

Biz de rabbimize cevap veriyor "evet ya rabbi! Bizden ahit aldın. İnşallah ahdimizin gereğini yerine getirecek, şeytana âbd olmayacağız, şeytanın verdiği vesvesenin peşinden gitmeyeceğiz,

[2] Yâsîn /60-61

şeytan için ‘şeytan doğru söylüyor’ demeyeceğiz; çünkü bizim rabbimiz, velimiz sensin. Sen bize şeytanın apaçık düşmanımız olduğunu öğrettin. Biz de onu düşman bileceğiz, ondan gelen her vesveseyi reddedeceğiz, kabul etmeyeceğiz, senin bize vahyettiğini kabul edeceğiz ki sırât-ı mustakîmde olalım, sana gelelim, sana yakın olalım.”

Allah kendisine iman edeceğimize ve ona âbd olacağımıza dair bizden ahit almış, söz almıştır.

Peki, bu sözü hatırlıyor muyuz?

Elbette ki hatırlıyoruz. Hatırlamazsak zaten bunun bir manası olmaz. Rabbimize iman edeceğiz, âbd olacağız diye rabbimiz bizden ahit almıştır ve gönlümüz her zerresiyle bunu bilir.

İnsan zaten âbd olsun, iman etsin, sevsin diye yaratılmıştır, dolayısıyla Allah’a iman etmeyince, sevmeyince onun sevgisini kazanmak için, onun sevdiği, emrettiği gibi yapmaya çalışmayınca ona âbd olmuş olmaz; ama mutlaka bir şeyleri sever ve sevdiği o şeyi kazanmak için hayatını sarf eder, kurban eder; çünkü insanın gönlünde sevmek, âbd olmak, sevdiğini, sevdiğinin sevgisini kazanmak mevcuttur. Bu, insanın rabbine verdiği ahitten dolayıdır. Bu yüzden insan iman etmekten, sevmekten, âbd olmaktan başka hiçbir şey olmaz, olamaz.

Aynı şekilde rabbimiz bizden Kur’ân’a iman etmeye ve hayatı Kur’ân’a göre yaşamaya dair ahit almıştır. “Ben Allah’a ve Allah’ın indirdiği kitaba iman ettim” diyenler dünyaya geldikten sonra da Allah’a ahdini tazelemiştir. İnsan, Allah’a bir de resulüne iman edeceğine, ona yardım edeceğine dair ahit vermiştir. Biz de Resulullah (s.a.v.) Efendimiz’e, onun getirdiğine, onu kendimize örnek alacağımıza ve ona yardım edeceğimize iman edince

ahdimizi yerine getirmiş oluruz. Aksi takdirde ahdimizden dönmüş, yalancılardan olmuş oluruz.

Allah bir de nebîlerden, bütün peygamberlerden ahit almıştır. **"Hani Allah nebîlerden, 'ben size kitap ve hikmet verdikten sonra yanınızdakini tasdik edici bir resul geldiğinde ona mutlaka iman edeceksiniz ve ona mutlaka yardım edeceksiniz" diye sağlam bir söz almış, '(bunu) ikrar (edip kabul) ettiniz ve bu ağır ahdimi yüklendiniz mi' buyurmuştu. (Onlar da) 'İkrar (edip kabul) ettik' demişlerdi. (Bunun üzerine Allah da)' O hâlde şahid olun, ben de sizinle beraber şahid olanlardanım' buyurmuştu."**[3] Allah peygamberlerin şahsında her birinin ümmetinden de bu ahdi almıştır. Dolayısıyla her peygamberin ümmeti kendi peygamberinden sonra başka bir peygamber geldiğinde o peygambere iman edip yardım edeceğine dair Allah'a ahit vermiştir. Resulullah (s.a.v.) Efendimiz son nebî olduğu için Allah'a verdikleri ahitten dolayı bir önceki ümmetlerin de kendi peygamberine iman ettiği gibi ona iman etmesi, yardım etmesi gerekirdi.

Evet, her konuda Allah bizden ahit almış ve bizi dünyaya öyle göndermiştir.

"(Resulüm!) Hani bir zaman da rabbin, Âdemoğullarının sırtından zürriyetlerini çıkarmış ve onları kendi nefisleri üzerine şahid tutarak, '(ben) sizin rabbiniz değil miyim' (buyurmuştu. O anda onlar da Allah'ın cemâlini ve kudretini müşahede ederek) Evet! Şahidiz (ki sen bizim rabbimizsin)' demişlerdi."

Allah bizden "ben sizin rabbiniz değil miyim" hitabında ahit almıştır. Belâ, şehidnâ: "Evet, şahidiz (sen bizim rabbimizsin)" dediğimizde "evet, sen bizim rabbimizsin, biz buna şahidiz. Bizi yaratan, terbiye eden, büyüten, eğiten, yetiştiren, koruyan,

[3] Âli İmran /81

gözeten, bize öğreten, yediren, içiren ve bizim mürebbimiz olan sensin" dedik ve rabbimizle ahitleştik.

Allah âyetin devamında neden bu ahdi bizden aldığını da beyan eder. **"Kıyamet günü 'biz bundan habersizdik' demeyesiniz diye (bunu böyle yaptık)."**[4] Allah "bundan habersizdik" dememiz için bizden böyle bir ahit almış ve bizi kendi üzerimizde şahid kılmıştır.

Sen rabbine, Allah'a verdiğin ahde şahid oldun ve 'sen bizim rabbimizsin' dedin. O hâlde kimseyi rab, ilâh, mabud edinmeyeceksin; çünkü hiçbir şeyi ve kimseyi rab edinmeyeceğine sadece Allah'a âbd olacağına dair rabbine söz verdin.

Bir kul "benim rabbim Allah'tır" deyince rabbinin kendisine öğrettiğini öğrenir, emrettiğini yerine getirir, rabbinin davetine icabet eder, rabbiyle büyür, rabbi onu Rabb isminin tecellisiyle büyütür. İnsan başka bir şeyi öğrenip onunla manevi olarak büyürse ona kulluk yapmış olur, dolayısıyla kimi dinliyorsa ona kul olmuştur, onun rabliğini kabul etmiştir; çünkü "o beni büyütmüş, onunla büyümüşüm" demiş olur.

Bir de peygamberine yardım edeceğimize dair Allah'a söz vermişiz, Allah bizden ahit almıştır. Bu yüzden onunla gönderdiği vahye iman etmemiz, bu vahyi imana, ahlaka, amele dönüştürmemiz, bununla beraber onu insanlara, gönüllere taşımamız gerekir. Bu, Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'e yardım edeceğimize dair rabbimize verdiğimiz ahittir.

Peki, Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'e nasıl yardım edeceğiz?

Resulullah (s.a.v.) Efendimiz getirdiği vahyi sahabesiyle nasıl taşıdıysa, biz de bize bıraktığı emaneti yerde bırakmayıp onu taşıyacağız. Böyle yaptığımızda ona yardım etmiş, iman etmiş ve

[4] A'râf /172

Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'e yardım etme, onu sevme ahdimizi yerine getirmiş oluruz. Biz de hep beraber öyle yapacağız inşallah.

Bir vaadinde, ahdinde duranlar vardır bir de ahdini bozanlar vardır. Eğer ahdimizi yerine getirir ve sözümüzde durursak sözümüze, ahdimize sadakat göstermiş olur, sıddıklardan olmuş oluruz; ama yok, ahdimizi bozarsak bu durumda yalancılardan, hainlerden olmuş ve rabbimizi, rabbimizin rabliğini, bizden aldığı ahdi unutmuş oluruz.

Allah, mü'minleri anlatırken buyurur. **"Mü'minlerden öyle (yiğit) adamlar vardır ki (o gün) Allah'a (âbd olacaklarına ve resulüne her anda itaat edeceklerine dair) verdikleri söze sadakat gösterdiler. Onlardan kimi (Allah yolunda şehid edilerek) adağını yerine getirdi, kimi de (Allah'ın kendileri için takdirini) beklemektedir. Onlar hiçbir şekilde (Allah'a ve resulüne verdikleri sözü) değiştirmediler."**[5]

Her şeyini Allah'a kurban edebilecek bir imana sahip olmayınca hiç kimse mü'min olamaz. Biri Allah'ı her şeyden, canından çok sevmiyorsa, her şeyi Allah'a, Allah yolunda kurban etmek için beklemiyor, "rabbim için elimden geleni yapayım, rabbimin rızasını kazanayım, ona verdiğim sözü, vaadi yerine getireyim" demiyorsa imanında bir sorun vardır, imanı taklididir demektir. Her bir kul bire bir, teke tek Allah ile muhataptır. Bu nedenle kulun, Allah'a olan sözünü, ahdini yerine getirmesi şarttır.

Aynı şekilde "Kur'ân'a iman ettim" diyen her bir mü'min için Allah'ın Kur'ân'da vahyettikleri mü'minin Allah'a verdiği ahittir, sözdür. Biri "iman ediyorum" deyip hayatı Kur'ân'a göre yaşamadıysa, Kur'ân'ın âyetleri onda canlanmadıysa, Kur'ân ile dirilmediyse, Kur'ân'ın ahlakına bürünmediyse, aynı şekilde Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'in ahlakıyla ahlaklanmadıysa,

[5] Ahzab /23

Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'e tabi olup onun yürüdüğü yolda yürümediyse Kur'ân'a iman etmemiş, Resulullah'a iman etmemiş, verdiği ahdi yerine getirmemiştir. Hatta verdiği ahdi, Allah'a söz verdiğini anlamamıştır. Sanki insan dünyaya geldikten sonra Allah peygamber ve kitap göndermiş de "hadi buna uyun" demiş gibi anlamıştır.

Hayır! İnsan dünyaya geldikten sonra Allah peygamber ve kitap gönderip "haydi, buna uyun" dememiştir. Allah önce insandan ahit almış ve ona bu ahdini yerine getirebilmesi için vasıflar vermiştir. Zatıyla, sıfatıyla tecelli edip insana her şeyi öğretmiş, kendini, peygamberini, vahyini tanıtmış, bununla beraber onunla konuşmuş, ahitleşmiş, "seni dünyaya göndereceğim, iman edeceksin, âbd olacaksın, ben senin rabbinim, beni unutmayacaksın, dünya bir imtihan yeridir, sen de bir süreliğine orada bulunacaksın. Şeytanı düşman bileceksin, onu dinlemeyeceksin, şeytanın Hz. Âdem (a.s.) babana cenneti kaybettirdiği gibi, üzerindeki nûrani, takvâ elbisesini soyduğu gibi senin elbiseni de üzerinden soymasına müsaade etmeyecek, cenneti kaybetmeyeceksin" buyurmuştur.

İnsanda cennetin olması gerekir ki onu kaybetsin. Allah öyle buyurdu âyet-i kerimede **"ey Âdemoğulları! şeytan sizi (de Allah'ın emirlerine karşı gelerek) ana babanızın ayıp yerlerini kendilerine göstermek için (nûrdan olan takvâ) elbiselerini soyarak cennetten çıkardığı gibi aldatmasın."**[6] Demek ki üzerimizde cennetin elbisesi varmış! Cennetin bu elbisesi takvâ elbisesidir.

Hz. Âdem (a.s.) babamız verdiği sözü unuttuğu için ahdini, Allah'a verdiği sözü bozdu ve Allah'ın "yaklaşmayın"[7] dediği meyveyi yedi, dolayısıyla Allah'ın emrine asi olduğu için üzerindeki takvâ elbisesi soyulmuş oldu. Allah her birimize "dikkat

[6] A'râf /27
[7] A'râf /19

edin şeytan size de bunu yapmasın" buyuruyor. Ne zaman rabbimizin emrini ciddiye almasak, onu unutsak, rabbimize asi olsak bu elbise üzerimizden soyulur.

Bu elbise takvâ elbisesi, Allah'a karşı kulluğumuzu bilme sorumluluğunun elbisesidir. Şayet sorumluluğumuzu, verdiğimiz sözü unuttuk ve ahdimizi bozduysak ne kadar kendimizi örtmeye çalışırsak çalışalım bu takvâ elbisesi üzerimizden soyuldu ve biz cenneti, gönlümüzün cennet oluşunu kaybettik demektir.

Allah'a bir de ona yeryüzünde halife olacağımıza, Allah'ın bize talim ettiği El Esmâu'l Husnâ'sının güzelliğini üzerimizde gösterecek ayna olacağımıza dair söz verdik.

Peki, böyle yapmayıp Allah'tan yüz çevirirsek ne olur?

Bu sefer üzerimizde şeytan, şeytanın verdiği vesveseler görünür ve üzerimizdeki takvâ elbisesi gider. Şeytan bizi kandırmış olur, biz de onun tuzağına düşmüş, cenneti kaybetmiş oluruz.

Evet, Allah kendisine kul olacağız, âbd olacağız diye bizden söz almıştır. Bize düşen de; verdiğimiz sözü unutmamaktır. Allah, peygamberini gönderip Kur'ân'ı indirerek ona verdiğimiz bütün sözleri tek tek bize hatırlatmıştır. Her bir âyet rabbimize verdiğimiz sözü, ne yapmamız, nasıl yapmamız gerektiğini bize hatırlatır. Allah örneklerle tekrar tekrar hepsini bize beyan etmiş ve resulünün üzerinden de onu önümüze koyup bize "siz de onun yaptığı gibi yapın. Sizden onun gibi bir kul olmanızı istiyorum"[8] buyurmuştur.

Allah'ın âyetlerini, Kur'ân'ı okuyup rabbimizi, rabbimize verdiğimiz sözü hatırlayınca, kendimize gelince; nereden geldiğimizi, neye geldiğimizi ve rabbimizin bize nasıl bir vaatte bulunduğunu, ona nasıl bir ahit verdiğimizi, bizden nasıl bir söz

[8] Âli İmran /31

aldığını hatırlarız. Peygamberlerin hâllerine, imanlarına, olaylar, meseleler karşısındaki tavırlarına baktığımızda Allah bize bunu hatırlatır. Bir de gönlümüze vahyedip hatırlatır.

Allah vahyettiğini gönlümüze indirir, inzal eder. Mesela; mutlaka şahid olmuşuzdur; bir âyeti yüz sefer okumuş, bir şeyler anlamışız; ama yüz birinci sefer okuduğumuzda çok farklı bir şey anlarız. İşte o anda o mana gönlümüze inmiş, Allah onu gönlümüze inzal etmiştir. Allah o ana kadar önce bizi hazırlamış sonra âyetin manasını gönlümüze indirmiştir. Böyle bir durumda arada vasıta yoktur; çünkü Allah o manayı, hikmeti, muradı gönlümüze indirmiştir. Böyle olunca gönlümüz çok farklı bir hâl alır. Allah'a yakınlığı, muhabbeti, Allah'ın bizi ciddiye alışını tadarız, arada perdeler kalmamış, kalkmış olur. O âyetin gönlümüze inmesi bize böyle çok farklı bir hâl kazandırır. Mü'minler bunun şahididir.

Peki, rabbimize verdiğimiz ahdi hatırlayınca manevi olarak nasıl bir hâlde oluruz?

Kendimizi Allah'ın huzurunda buluruz. Geldiğimiz vatanı hatırlarız. Hatıra itibariyle hatırlamasak bile onu tadarız. Önce onu tadar, sonra da neler yaşadığımızı hatırlarız.

Evet, Allah'a âbd olacağız diye söz vermişiz. Bunun için de sırât-ı mustakîmde rabbimize yürümemiz, koşmamız, Allah'ın kendisine nimet verdiği kullarla beraber bu kulluğu, âbdiyeti kazanmaya çalışmamız gerekir. Öyle ki rabbimize verdiğimiz sözü yerine getirmiş olalım.

Âbd olmak; sevdiğinin sevgisini istediğinden dolayı onun sevdiği gibi yapmak demektir. Allah her neyi vahyetmişse, peygamberleri nasıl yapmışsa Allah da onu sever. Kul, rabbinin sevdiği gibi yapmaya çalışınca Allah'ın sevgisine layık olmuş, Allah'a âbd olmuş, kul olmuş, rabbine yakın olmuş, rabbinin

dostluğunu, veliliğini kazanmış, hak etmiş ve buna layık olmuş olur.

Biz de rabbimize verdiğimiz sözü unutmayacağız, ahdimizi yerine getirmeye çalışacağız inşallah.

Bütün Kur'ân-ı Kerim her bir âyetiyle Allah'ın bize emridir, bizden aldığı ahittir, dedik; çünkü "ben Kur'ân'a iman ettim" deyince her bir âyet için "emrettiğin, sevdiğin gibi yapacağım. Yap dediğini yapıp, yapma dediğini yapmayacağım ya rabbi" diye rabbimize söz vermiş, ahitleşmiş oluruz. Bu ahdi Allah, dünyaya gelmeden önce de bizden almıştı, şu anda vahyiyle de onu yeniden hatırlatır. Bu yüzden Allah Kur'ân'a "zikir" demiştir. Zikir; hatırlamak, unutulanı hatırlamak demektir. Rabbimiz, vahyini bize indirerek unuttuğumuz ahdimizi bizim için tazelemiş, yenilemiştir. Onun için âyetleri okurken okuduğumuz âyetlerin karşılığında cevap olarak rabbimizle ahitleştiğimizi hatırlamamız şarttır.

İnşallah biz de öyle hatırlayacağız, anlayacağız, iman edip ahdimizi yerine getireceğiz ve ahdini bozanlardan, hainlerden olmayacağız. Allah **"ey iman (ettiğini iddia) edenler! Allah'a ve resul(ün)e ihanet etmeyin! Sonra (Allah'ın size bahşettiği) emanetlerinize (aklınıza, gönlünüze ve rûhunuza) bile bile hainlik etmiş olursunuz"**[9] buyurmuştur. Emanetlerinize ihanet etmeyin, Allah'a ihanet etmeyin, hainlik yapmayın, resulüne hainlik yapmayın, Allah'ın vahyine hainlik yapmayın, birbirinize hainlik yapmayın. Allah neyi emretmişse biz de onun emrettiği gibi yapınca vaadimizde durmuş, ahdimizi yerine getirmiş oluruz. Yoksa vaadini bozanlardan, hainlik yapanlardan, vaadini unutanlardan, verdiği sözü ciddiye almayanlardan oluruz.

Sözü öncelikle Allah'a vermiş, ahdi Allah ile yapmışız. Onun için Allah'a verdiğimiz ahdimizi, sözümüzü birbirimize

[9] Enfâl /27

hatırlatacağız inşallah. Öyle ki sadıklardan olalım, hainlerden olmayalım.

Allah bizi vaadinde sadık olanlardan eylesin. Allah bizi hainlerden eylemesin inşallah.

Şimdi de heteme "bitirdi, sona erdirdi, damgaladı, mühürledi" fiilini anlamaya çalışalım hep beraber.

Allah, kâfirlerin kalplerini mühürler, işini bitirir. Haddini aşıp Allah'ın vahyini, hakkı yalan sayanların da kalbini mühürler, işlerini bitirir.

"Allah onların (küfürdeki inatları yüzünden) kalplerini ve kulaklarını (hakikate karşı) mühürlemiştir."[10] Allah dünya hayatını ahirete tercih edenlerin kalplerini mühürler. Kur'ân'ı dinlemeyenlerin kalplerini mühürler ve işlerini bitirir.

Allah neden müşrik demedi de kâfir dedi?

Çünkü biri kâfir olduysa müşrik de olmuştur. Kâfir; hakikati öğrendikten, gördükten, anladıktan sonra üstünü kapatan, görmezlikten gelen, yok sayandır. Yalanlayanlar da "kabul ediyorum" deyip gereğini yapmayanlar, yalan sayanlardır. Bu yüzden "ben ahirete iman etmişim" demekle kimse ahirete iman etmiş olmaz. Ahirete iman etmiş olmak için ahireti dünyadan daha çok sevip yatırımı ahirete yapmak gerekir. İnsan, hayatını ahireti kazanmak üzere sarf ediyor, Allah'ın emrettiği, sevdiği gibi yaşıyor, Allah'ın emrinin gereğini yapıyorsa, Allah'ın **"rabbinizden bir mağfiret olarak, genişliği gökler ve yer (kadar) olan muttakiler (Allah'a karşı kulluk sorumluluğunu bilip yerine getirmeye çalışanlar) için hazırlanmış cennete koşun"**[11] buyurduğu gibi o da cennete koşuyorsa ahirete iman etmiştir. Eğer böyle değilse o zaman "ben ahirete iman ediyorum"

[10] Bakara /7
[11] Âli İmran /133

demekle iman etmiş olmaz. Allah da "Allah dünya hayatını ahirete tercih edenlerin kalplerini mühürler" buyurdu.

Öyleyse bakacağız, dünya hayatını ahirete tercih edenlerden miyiz, değil miyiz! Ahireti mi yoksa dünyayı mı, dünya hayatını mı daha çok seviyor, tercih ediyoruz! Eğer ahireti dünyaya tercih ediyorsak o zaman dünyayı ahirete kurban ediyoruz, ahirete de iman etmişiz demektir; ama yok, önümüze bir hayır, iyilik geldiğinde, Allah'ın yapmamız gereken sevdiği bir emri geldiğinde onu yapamıyor, gücümüz buna yetmiyor, "yapamıyorum" diyor, "ben, bence, bana göre" diyorsak bu durumda dünyayı, dünya hayatını ahirete tercih etmişiz demektir. Bu hâlimizin karşılığında göreceğimiz muamele de Allah'ın kalbimizi mühürlemesidir. Daha doğrusu biz kalbimizi mühürletmiş, kendi işimizi kendimiz bitirmiş oluruz. Gönlümüzün iman etmesini, ahiret için yapması gerekenleri yapmasını önlemiş, gönlümüze perde olmuş; yani dünya sevgisini gönlümüzün önüne koymuş oluruz.

Gönül Allah'a aittir. Gönül, rûh, rabbini istiyor. Biz onun önünü kapatınca, önüne nefsin, bedenin arzularını, isteklerini koyup, nefsimizle birlikte dünya hayatını tercih edince, rabbini isteyen rûhumuzu susturmaya çalışınca kendi işimizi kendi elimizle bitirmiş oluruz.

Mü'min "acaba ahireti dünyaya ne kadar tercih ediyorum" ya da "dünya hayatını ahirete ne kadar tercih etmişim" diye kendine bakmalıdır. Başkalarına bakıp hüküm vermek doğru değildir. Herkesin hükmünü Allah verir. Bize düşen; kendi hakkımızdaki hükmü vermektir. Bir günümüzü Allah yolunda ne kadar harcıyoruz? Hayatımızı, zamanımızı rabbimizi anlamak, tanımak için ne kadar harcıyoruz? Zamanımızın ne kadarını Allah'a kul, âbd olmak için harcıyor, ne kadarını onu tesbih ederek, zikrederek, tefekkür ederek, ona hamd edip şükrederek geçiriyoruz? Çalışıp kazandıklarımızın ne kadarını Allah yolunda

sarf etmeye, onunla ebedi hayatımızı, Allah'ın rızasını kazanmaya çalışıyoruz? Allah yolunda ne kadar fedakârlık yapabiliyor, yanlış yapanları ne kadar affedebiliyor, mağfiret edebiliyor, onlara iyilik, güzellik yapabiliyoruz? İnsanları Allah'a, hakka, hakikate, sabra, rahmete, hayra ne kadar davet edebiliyoruz! Ahireti dünyaya tercih etmiş miyiz etmemiş miyiz! Günümüzün ne kadarı gafletle, rabbimizi unutmakla, ne kadarı da Allah ile olmakla geçiyor! Rabbimizle ne kadar konuşuyor, ne kadar da başkalarıyla konuşuyoruz? Hepimiz kendimize bunları sormaya ve ne yapıp yapmadığımızı anlayıp kendimizi tanımaya çalışmalıyız. Çalışalım ki kendi hakkımızdaki hükmü verebilelim.

Hiç kimse bir başkası hakkında hüküm veremez; çünkü hiç kimse kimsenin gönlüne şahid olamaz, gönül âleminde neler yaşandığını, kimlerle olduğunu, neler yaptığını bilemez. İnsan ancak kendine şahiddir, dolayısıyla herkes kendi hükmünü verebilir. İnsan kendi hükmünü verecek ki eksik yapıyorsa eksiğini tamamlamaya, yanlış yapıyorsa yanlışını düzeltmeye çalışsın ve kalbini mühürletmesin, kendini perdelemesin.

"Allah haddini aşanları sevmez."[12] "**Sonra onun ardından nice resulleri kendi kavimlerine gönderdik. Onlara apaçık mucizeler getirdiler; fakat onlar daha önce yalanladıkları şeye iman edecek değillerdi. İşte biz, haddi aşanların kalplerini böyle mühürleriz."**[13] Heteme bir de "bitirmek" demekti. Allah onların işini sonlandırır.

Allah birinin işini sonlandırırsa o kişi hayatı yaşamaya devam eder; ama manevi işi sonlanmış olur; yani imanını kaybetmiş ve manevi olarak kazanma imkânı sona ermiş olur. Manevi olarak kaybettiğinden, imanını kaybettiğinden dolayı da

[12] Mâide /87
[13] Yûnus /74

ameli boşa gider. Allah'ın âyetlerini yalan saydığı için artık onun işi bitmiştir.

Allah âyet-i kerimelerde **"mü'minler ancak kardeştirler. Öyleyse kardeşlerinizin arasını düzeltin."**[14] **"Siz(in içiniz)den (her zaman) hayra davet eden, iyiliği emredip kötülükten men eden bir topluluk bulunsun. İşte onlar felaha (kurtuluş ve saadete) erenlerdir."** [15] Birbirinizi hayra, hakka, sabra davet edin. **"(Ey mü'minler!) Siz hayır işlerinde yarışın"**[16] buyurmuştur. Biri diliyle "evet, Allah âyette böyle buyuruyor; ama ben öyle yapmıyorum, tam tersini yapıyorum. Kimseyi hayra davet etmiyorum, Allah'ın hayr dediğine hayr demiyorum. Bence şu şöyledir, falancalara göre böyledir" deyip konuşuyorsa Allah ona "sen nereye gidiyorsun! Sen kimsin, sen kulluk mu ilâhlık mı yapıyorsun! Sen Allah'ın gönderdiği dinden başka bir din mi ürettin, Allah vahyini indirmiştir, neden rabbini dinlemiyorsun?" demez mi!

İnsan, Allah'ın vahyini, hakikati bu şekilde örtünce hakikatin kâfiri olur, Allah da onun kalbini mühürler. Artık hakkı istediğimiz kadar ona söyleyelim duymaz, işitmez; çünkü kalbi mühürlenmiştir. Allah böyleleri için **hatemallâhu alâ kulûbihim ve alâ sem'ıhim ve alâ ebsârihim gışâveh:**[17] "Allah onların (küfürdeki inatları yüzünden) kalplerini ve kulaklarını (hakikate karşı) mühürlemiştir. Onların gözleri üzerinde de (dünya sevgisinden) bir perde vardır" buyurur. Bu yüzden artık hakkı, doğruyu işitmezler, anlamazlar, doğruyu görmezler, bir güzellik görseler bile orada bir hata aramaya, yanlış görmeye çalışır, güzelliği hatayla örterler. Böylelerinin kalbi, gözü, kulağı mühürlenmiştir.

İnsan kendini neden bu hâle getirir?

[14] Hucurât /10
[15] Âli İmrân /104
[16] Bakara /148
[17] Bakara /7

Benliğinden, terbiye olmamış nefsinden, “ben, bence, bana göre” dediğinden, “Allah” diyemediğinden, “rabbim” diyemediğinden dolayı kendini bu hâle getirir. Neden? -İman etmemiş de ondan! Rabbini sevmiyor, rabbinin sözünü, vahyini, kendisinden istediğini, rabbinin “sev” dediğini sevemiyor. Tam tersine rabbinin sevmediğini, “yapma” dediğini, şeytanın verdiği vesveseyi, gıybeti, dedikoduyu, iftirayı, kini, nefreti, insanları eleştirmeyi, çekiştirmeyi seviyor. İşte, şeytana kul olmuş insan böyledir!

Allah **“ey Âdemoğulları! Ben size şeytana âbd olmayın; çünkü o sizin apaçık düşmanınızdır, diye sizden ahid almamış mıydım”**[18] buyurmuştur. O ise düşmanının peşinden gider! Allah, Kur’ân’ı dinlemeyenlerin, resulüne tâbi olmayanların, kendine başka örnekler edinenlerin kalplerini mühürler; ama dışarıdan onlara bakınca bir şey görünmez. Mü’min, Müslüman gibi konuşur, hatta insanları davet ederler, “ben haktayım, benden başka kimse hakta değildir, herkes bâtıldadır” derler. Kalpleri mühürlenmiş ya Allah’ın âyetleri kendilerine okununca imanları artmaz, “Allah” denince kalpleri ürpermez, rablerine, rablerinin sözüne, vahyine güvenmez, bu yüzden “bence, bana göre” derler.

Allah âyet-i kerimede **“muhakkak ki Allah, insanlara hiçbir şekilde zulmetmez; fakat insanlar kendilerine zulmederler”**[19] buyurmuştur. Dolayısıyla Allah kimsenin kalbini mühürlemez; insan kendi kalbini kendisi mühürletir. Allah’a “ben seni rab olarak, ilâh olarak, malikim, sahibim olarak, idare edenim, yönetenim, melikim olarak kabul etmiyorum” der. Bütün bunları söylerken bir de “ben iman ediyorum, benim imanım var, ben Müslümanım” der! Böyle birini gördüğümüzde bilelim ki Allah onun kalbini, kulağını, gözünü mühürlemiştir, o da hakkı göremez olmuştur. Artık göremez, istese de göremez! Bunda o kadar ısrar

[18] Yâsîn /60
[19] Yûnus /44

etti ki artık kendisinde güzellikten eser kalmadı. Kendi fıtratını Allah'ın nefhettiği rûhu öyle bir kaybetti ki bütünüyle nefis oldu, hevâ ve hevesten ibaret kaldı.

"(Resulüm! Nefsinin) Hevâsını (arzu ve isteklerini) kendisine ilâh edinen ve Allah'ın (ezeli olan) bir ilim üzere (küfürdeki inadı yüzünden) dalâlette bıraktığı, kulağını ve kalbini mühürlediği, gözünün üstüne de bir perde çektiği kimseyi gördün mü?"[20] Kalbi mühürlenen biri nefsinin hevâsıyla öyle bir hâle gelmiştir ki kendi nefsini ilâh gibi görür, onun için "ben biliyorum" der. Allah'ın vahyini işitince ya da bir âyet kendi işine gelmeyince hemen onu yalanlar, yok sayar, "orayı geç" der veya "bu âyet bana bir şey söylemiyor, ben bunu anlamadım" der. Ya da Allah'ın vahyine karşı "ama" der ve kendi kendine mazeretler üretir. İşte, böyle birinin kalbi mühürlenmiştir.

Herkes "acaba bende böyle bir hâl var mıdır" diye kendine bakmalıdır. Allah'ın âyetlerini işitince "işittik ve itaat ettik" diyebiliyor mu "rabbim ne dediyse o haktır, rabbim bana nasıl bir muamelede bulunursa bulunsun o benim için hayırdır, güzelliktir, cennettir, rahmettir, aşktır, muhabbettir, imandır" diyebiliyor mu? Diyemiyorsa nefsi kendisiyle Allah arasına girmiş ve konuşuyor demektir. Nefsi şeytanla iş birliği yapmıştır, oradan şeytan konuşuyor ve ona "sen beni dinle" diyor, o da şeytanı dinliyor demektir. Oysa ki mü'min her ne olursa olsun "rabbim ne dediyse o haktır, doğrudur, güzeldir, hayırdır" der. Bunu diyemiyorsa bir sorun vardır.

Allah bizi kalpleri, kulakları mühürlenenlerden, gözlerine de perde çekilenlerden eylemesin inşallah.

Allah, Kıyamet günü için **"o gün onların ağızlarını mühürleriz de neler kazandıklarını elleri bize söyler, ayakları da**

[20] Câsiye /23

(buna) şahidlik eder”[21] buyurmuştur. Kıyamet günü Allah ağzı mühürler, onun için ağız konuşamaz. İnsanın, yaptıklarını elleri anlatır, ayakları da “evet” deyip olan her şeye şahidlik yapar.

Allah, kaybedenlerin ağzını neden mühürler?

Çünkü ağzı konuşsa orda bile yalan söyleyecek. Zaten dünya hayatında konuşurken de devamlı yalan söylüyordu; ama eli konuşsa hakikati söyleyecek. İnsan her zaman için kendi eliyle, ayağıyla neler yaptığını bilir; ama diliyle konuşurken yalanlar söyler, iftiralar atar, gıybet eder, dedikodu yapar, söylediğinin yalan olduğunu bile bile yalan konuşur. İşte, Allah da “ahirette böyle konuşamayacaksın. O gün ağzını mühürleriz. Ellerin konuşacak, ayakların da şahidlik yapacak” buyurdu.

Biri hakkı, hakikati söylemiyorsa onun ağzı burada, dünyada mühürlenmiştir. Burada hakkı, hakikati söyleme imkânı vardır; ama ahirette artık hakkı, hakikati söylemeyeceği, yalan söyleyeceği için orada ağzı mühürlenir. İnsanın ağzı burada mühürlenmişse o kişi hakkı, hakikati söyleyemez, işitemez, göremez; ama bunu kendisi yapmıştır, kendisi burada ağzını mühürlemiş, hakkı söylememiş, doğruyu ikrar etmemiş, tasdik etmemiş, hakkı işitmemiş, görmemiş, onun için bu azaları mühürlenmiştir. Diğer türlü Allah hiç kimseye zulmetmez, insan kendi kendine zulmeder, kendini karanlıkta bırakır ve kendini haktan, hakikatten mahrum bırakır.

Allah bizi kendini haktan, hakikatten, doğrudan, güzelden, güzellikten mahrum edenlerden eylemesin inşallah. Allah bizi kalbini, gözünü, kulağını mühürletenlerden eylemesin. Allah bizi hakkı, hakikati görenlerden, işitenlerden, sevenlerden, “rabbim Allah’tır. Rabbim ne dediyse doğru odur, hak odur, güzel odur” diyenlerden eylesin. Allah bizi huzurunda kalbi ürperenlerden, titreyenlerden, kalbinin mühürlenmesinden korkanlardan

[21] Yâsîn /65

eylesin. Allah bizi bir hakikati bile gizlemenin kalbine, gözüne, kulağına bir perde olarak geleceğini unutmayanlardan eylesin inşallah.

Şimdi de emere "ömür verdi, yaşattı" fiilini anlamaya çalışalım hep beraber.

Allah, insana ve her varlığa bir ömür takdir etmiştir. Hiç kimse Allah'ın verdiği bu ömrü kısaltamaz veya uzatamaz. **"Her ümmetin (ve topluluğun) bir eceli vardır. Ecelleri geldiği zaman ne bir an (onu) erteleyebilirler ne de öne alabilirler."**[22]

Rabbimiz bize "senin belli bir vakitte ecelin gelir ve sana tayin ettiğim, takdir ettiğim ömrün biter sonra huzuruma geleceksin. Bu yüzden ömrünü doğru değerlendir, ebedi hayatını kazanmak, cennete koşmak, varmak, rabbine yakın, mukarrebun olmak ve ebedi bir hayatı kazanmak için ömrünü kullan" deyip bizi uyarıyor.

Ömür insanın tek sermayesidir; çünkü insan, ömründe, hayatında, vaktinde, zamanında neyi kazanıyorsa huzura onunla gider. Ömrü bir gün olarak anlamak gerekir. Zaten insanın yılları, ömrü günlerin peş peşe gelişinden meydana gelir. An ise ömrün, zamanın en küçük parçasıdır. İşte, kul anda rabbiyle beraber olmalıdır.

Kul, rabbini zikrederken, rabbinin hesabını gözeterek düşünürken, konuşurken, bir iş yaparken o anda rabbiyle beraber olur, rabbinin huzurunda olur. Rabbinin emrettiği, sevdiği gibi yaptıkça da rabbine yakın olur, yaklaşır. Bunu kula kazandıran şey, Allah'ın kuluna verdiği ömür sermayesidir. Kul bu ömür sermayesini kullanıp Allah ile alışveriş yapar. Bu alışveriş de; iman, aşk, muhabbet, sevgi alışverişidir. Kul, Allah'ın sevdiği gibi yapmaya çalıştıkça, rabbini zikrettikçe, tesbih ettikçe, rabbinin

[22] A'râf /34

yolunda, sırât-ı mustakîmde yürüdükçe, hayr işledikçe, salih amel işledikçe ömrünü Allah'a kurban etmiş, vakfetmiş ve Allah'a verdiği sözü yerine getirmiş olur. Böyle olunca da huzura kazandığı bu nimetlerle gider; ama rabbini unutunca o zaman da ömrü yok mesabesinde boşa gitmiş olur ve ahirete kaybetmiş olarak gider.

İnsan, ömrünü yanlış yolda kullanırsa, Allah'ın "haram" kıldığı, "yapma" dediği yolda ömrünü harcarsa şeytanın peşine verip onunla beraber cehenneme doğru yol alır. Allah âyet-i kerimede **"bilin ki kim Allah'a şirk koşarsa muhakkak Allah ona cenneti haram kılar ve onun varacağı yer ateştir. (O gün nefsine zulmeden) Zalimler için hiçbir yardımcı da yoktur"**[23] buyurmuştur. Kim şeytanla beraber olursa Allah ona ebedi cehennemi yazmış ve şeytanla beraber cehenneme gideceğine hükmetmiştir. Allah bize "sakın şeytanla beraber olmayın, bana şirk koşmayın yoksa onunla beraber ateşe varırsınız" buyuruyor.

Kaybetmemek için hayatımızı nerede, nasıl yaşadığımıza bakmamız ve Allah'ın bize verdiği ömrün, hayatın kıymetini bilip onunla ebedi hayatımızı, Allah'ın rızasını, yakınlığını, dostluğu, veliliğini, sevgisini kazanmamız şarttır. Allah'ın verdiği ömürde ya Allah'a âbd, kul oluruz, kulluğu, aşıklığı yaşar, Allah'ın sevgisini kazanır ve bunu tadarız, hayatı yaşarken "rabbim" deriz, o da bize "kulum" der ya da başka şeyler peşinde koşar, başka şeylerle meşgul olur, hayatımızı, Allah'ın bize verdiği ömrü orada harcar, kullanır, dolayısıyla kaybederiz.

Allah âyet-i kerimede **"herkesin, peşinde koştuğu şeyin karşılığını bulması için muhakkak ki (o kıyamet) saat(i) gelecektir. Neredeyse onu (kendimden bile) gizleyeceğim"**[24] buyurur. O gün bu kadar dehşetlidir. O gün herkes, ömrünü neyin peşinde harcamışsa, koşmuşsa onu görecek ve ona "işte senin

[23] Mâide /72
[24] Tâhâ /15

rabbin budur. Sen hayatını bunun için kurban ettin, bunun peşinden koştun" denecek. O mal olabilir, mevki olabilir, nefsin bir arzusu, isteği olabilir, hiç fark etmez. Biri hayatını dünya hayatına ait bir şeye harcamışsa o kişi kaybetmiştir; ama rabbinin rızası peşinde koştuysa, ebedi hayatını kazanmak için çırpınıp çaba gayret sarfettiyse, Allah için öğrenip Allah için öğrettiyse, Allah için çalışıp, kazanıp Allah yolunda harcayıp, sarf ettiyse "rabbim benden razı olsun" diye düşünüp, konuşup hareket ettiyse bu defa kazanmıştır.

Evet, hep beraber Allah'ın seleğe "çekip çıkardı, soydu, çekip aldı" fiiliyle âhede "ahit aldı" fiilini, ardından heteme "bitirdi, sona erdirdi, damgaladı, mühürledi" fiilini, son olarak da emere "ömür verdi, yaşattı" fiilini anlamaya çalıştık.

Allah bizi vahyini, hakkı, doğruyu yalan sayanlardan ve dünya hayatını ahirete tercih edenlerden eylemesin inşallah. Allah bizi hayatının, vaktinin, zamanının, ömrünün kıymetini bilenlerden eylesin. Allah bizi hayatı rabbimizin emrettiği, sevdiği gibi yaşayanlardan ve kalbinin mühürlenmesinden korkanlardan, endişe edenlerden, dolayısıyla kalbi mühürlenmeyenlerden eylesin. Allah bizi Kur'ân'ı dinlemeyenlerden, haddini aşanlardan eylemesin. Allah bizi ahdini unutmayanlardan ve Allah'a verdiği sözü, ahdi yerine getirmeye çalışanlardan eylesin. Allah bizi Allah'ın indirdiği her bir âyete "ben iman ettim" deyince bunu Allah'a verdiği bir söz olarak, ahit olarak kabul edip ahdinin gereğini yerine getirmeye çalışanlardan eylesin.

Allah'ın selamı, rahmeti, aşkı, muhabbeti, bereketi bütün mü'min ve Müslümanların üzerine olsun inşallah.

Allah hepinizden razı olsun.

71.Bölüm

EUZUBİLLAHİMİNEŞŞEYTANİRRACİM
BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Elhamdulillahi rabbil âlemin esselatu vesselamu aleyke ya seyyidel evveline vel ahirin ve ila cemiil enbiyayi vel murselin ve ila cemiil evliyai vel hamdulillahi rabbil âlemin.

Hep beraber Allah'ın El Efâlu'l Husnâ'sını anlamaya ve rabbimizin muamelesine nasıl karşılık vermemiz gerektiğini öğrenmeye çalışıyorduk.

Rabbimizi efâlinden tanıdıkça, El Esmâu'l Husnâ'sını, Allah'ın o isimleriyle bize nasıl tecelli ettiğini, nasıl muamele ettiğini anlamış oluruz.

Elbette ki kulun; Allah'ın yeryüzündeki halifesi olarak Allah'ın isimleriyle isimlenmesi ve o isimlerle fiillerini yerine getirmesi gerekir. Öyle ki Allah'a yeryüzünde halife olabilsin.

Geçen sohbetimizde Allah'ın seleğe "çekip çıkardı, soydu, çekip aldı" fiiliyle âhede "ahit aldı" fiilini, ardından heteme "bitirdi, sona erdirdi, damgaladı, mühürledi" fiilini son olarak da emere "ömür verdi, yaşattı" fiilini anlamaya çalışmıştık. Bu sohbetimizde ise erâde "irade etti, diledi" fiilini anlamaya çalışacağız inşallah.

Allah irade eder, diler, ister. Aynı şekilde kul da irade eder, ister; çünkü Allah ona irade vermiş ve tercih etme, dileme hakkı vermiştir.

Allah her neyi yaratmışsa onu önce dilemiş sonra yaratmıştır. Allah her bir insanı da tek tek her zerresiyle dilemiş, irade etmiş sonra yaratmıştır; yani Allah önce sevmiş, sevdiğini yaratmak için de yaratmayı dilemiş, daha sonra ise onu terkip edip yaratmıştır.

İnnemâ emruhû izâ erâde şey'en en yekûle lehu kun fe yekûn:[1] "Bir şeyi(n olmasını) dilediği zaman onun emri ona sadece 'ol' demektir. O da hemen oluverir."

Kulun, rabbini anlayabilmesi, tanıyabilmesi için Allah'ın kendisi için neyi irade ettiğini anlaması gerekir. Allah onu irade etmiş, yaratmıştır. Her bir kul "rabbim beni yaratmayı diledi" demeli ve rabbinin huzurunda bunu böyle anlamalıdır.

Peki, Allah dilerken nasıl dilemiştir?

Önce yaratacağı kulunu sevmiş sonra onu yaratmayı dilemiş, irade etmiş ve yaratmıştır.

Peki, kul da irade eder mi?

Elbette ki eder. Etmesi de gerekir. Kul öncelikle Allah'ın kendisi için irade ettiğini irade etmeli, kendisi için dilediğini dilemelidir ki kul olmuş, rabbinden yüz çevirmemiş, rabbinden ayrılmamış ve karşılaştığı her olayda "Allah'a göre, beni yaratan rabbime göre" demiş olsun. Yoksa "bence, bana göre" demiş olur.

Allah, kulunu; kendisine veli olsun, iman etsin, yakın olsun, kendisini sevsin, tesbih etsin, hamd etsin, şükretsin, tevhid etsin, tekbir etsin, zikretsin, unutmasın, kendisine dua etsin ve kendisiyle konuşsun diye yaratmıştır. Kul, Allah'ın kendisi için dilediğini dilediğinde Allah'ın muradı üzerinde gerçekleşmiş olur. Eğer kul, Allah'ın kendisi için dilediğini dilemezse bu durumda Allah'tan yüz çevirmiş, şeytanın kendisi için dilediğini dilemiş olur.

Allah bizim velimizdir, dostumuzdur, mevlamızdır, bize rahmetiyle muamele eden rahman ve rahim olan, bizi seven, vedud olan rabbimizdir. Onun bizim için dilediği hayırdır, gerisi ise şerdir, kayıptır, zarardır, ziyandır.

[1] Yâsîn /82

Evet, kulun her halükârda "rabbim benim için neyi takdir etmiş, neyi irade etmiş, neyi dilemiş, benden nasıl yapmamı, nasıl konuşmamı, nasıl düşünmemi istiyor" deyip rabbine, rabbinin kendisi için irade ettiğine, dilediğine bakması gerekir.

Allah bizi imana, onu sevmeye, onun için sevmeye, bütün varlık üzerindeki tecellisini, bütün varlığın onu hamd ile tesbih ettiğini görmeye, buna şahid olmaya, bütün varlıkla beraber ona hamd etmeye, onu övmeye, sevmeye davet eder. Şeytan da bizi cehenneme davet eder. O bizim, bizi cehenneme, küfre, şirke, nifaka, riyaya, hasede, günaha, kine, nefrete davet eden düşmanımızdır.

Kul bu arada, kendi iradesini kullanır, tercihini yapar. Allah, kuluna irade vermiş, tercih etme hakkı vermiştir. Bunun için de mutlaka iki şıkkın olması gerekir. Öyle ki insan bu iki şıktan birini tercih edebilsin. Bu şıklardan biri kulun, rabbinin kendisi için irade ettiğini irade etmesi, ikinci şık da şeytanın, kendisini cehenneme sürükleyen, düşmanının kendisi için dilediğini, irade ettiğini seçmesidir.

Bu yüzden kul ya Allah'a ya şeytana âbd olur, kul olur. Ya rabbini dinler, rabbine itaat eder, ya da şeytanı, şeytanın verdiği vesveseyi dinler, şeytanın peşinden gider ve şeytana kul olur, âbd olur. Allah ısrarla, tekrar tekrar **"ey Âdemoğulları! Ben size şeytana âbd olmayın; çünkü o sizin apaçık düşmanınızdır, diye sizden ahid almamış mıydım."**[2] **"Ey iman (ettiğini iddia) edenler! şeytanın adımlarına tabi olmayın! Kim şeytanın adımlarına tabi olursa bilsin ki o, hayâsızlığı ve çirkin işleri emreder"**[3] buyurmuştur. Çünkü Allah, insana bir tercih etme, irade etme hakkı vermiştir ve ondan tercihini Allah'tan yana yapıp şeytana uymamasını ister.

[2] Yâsîn /60
[3] Nûr /21

Hayrı yaratan Allah'tır. Şerre, Allah'tan yüz çevirmeye davet eden ise iblistir, şeytandır. Rabbimize dönüp ona itaat edince hayırda olur, kendi irademizi hayırdan, Allah'tan yana kullanırız. Allah'tan yüz çevirince ise geriye şerden, küfürden, cehennemden, kaybetmekten başka bir şey kalmaz.

İnsan, rabbinden yüz çevirdiği, rabbini dinlemediği, rabbinin kendisi için irade ettiğini tercih etmediği, irade etmediği için karanlığa, zulme, zulümata boğulur, dolayısıyla kaybeder.

Her bir kul, iman edince El Esmâ'ul Husnâ'nın, bütün güzelliğin Allah'a ait olduğunu anlar. En güzel isimler Allah'ındır[4] ve Allah o isimlerle tecelli eder, muamelede bulunur. Allah'ın güzel olmayan bir ismi olmaz! Aynı şekilde şer olan, zarar olan, zulüm olan bir işi olmaz! Haşa! Kul, Allah'tan, Allah'ın güzelliğinden yüz çevirince karanlığa, küfre, şirke boğulur ve zalimlerden, kendine zulmedenlerden olur.

Bununla beraber El Esmâ'ul Husnâ nasıl Allah'a aitse El Efâlu'l Husnâ da yine Allah'a aittir; çünkü Allah'ın efâli isimlerinden tecelli eder. Mesela; Allah rahman ve rahimdir, varlığa da rahmetle muamele eder. İşte, Rahmân ve Rahîm, Allah'ın ismidir, varlığa rahmetle muamele etmesi ise Allah'ın bu isimlerinin tecellisi, efâli ve fiilidir.

Her bir kulun, rabbini kendi üzerinden, kendisine yapılan muameleden tanıması gerekir ki rabbini tanımış ve rabbinin yakınlığını, El Esmâ'ul Husnâ'sını tatmış olsun. Allah kulunu şehadet etmeye, şahid olmaya davet ediyor. Allah'tan başka ilâh olmadığına davet ediyor, kendisiyle beraber şahid olmaya davet ediyor. **Şehidallâhu ennehû lâ ilâhe illâ huv:**[5] "Allah şahiddir ki kesinlikle ondan başka ilâh yoktur." Aynı şekilde kulun da Allah'tan başka ilâh olmadığına, mülkün malikinin, melikinin

[4] A'râf /180
[5] Âli İmran /18

olmadığına, başka rezzak olmadığına, her anda her şeyi yaratanın o olduğuna, yarattığını yok edip yeni bir yaratılışla yaratanın, Hallâk olanın Allah olduğuna, her ne olursa olsun rabbinin her anda bir şe'ende, bir işte olduğuna, fââl olduğuna şahid olması gerekir.

Evet, Allah irade eder, kulun da irade etmesini ister. Kul şehadet edince rabbinin kendisi için neyi irade ettiğini anlar, buna iman eder ve o da Allah'ın kendisi için irade ettiğini irade eder.

Rabbimiz her birimiz için cenneti, veliliği, kendisine veli olmayı, dost olmayı, kendisini sevmeyi, onun için sevmeyi irade etmiştir. Bununla beraber her anda gönlümüze vahyeden, tecelli eden, kendine davet eden, muradı üzerimizde gerçekleşsin diye muameleyi yapan odur. Hâl böyleyken her bir kulun acaba rabbinin kendisi için irade ettiğini irade ediyor mu, etmiyor mu, Allah'ın kendisi için sevdiğini o da seviyor mu, sevmiyor mu, rabbi onu seviyor, peki acaba o, rabbini seviyor mu, sevmiyor mu diye kendine bakması gerekir. Allah'ın bütün efâlleri, fiilleri aşktan, muhabbetten tecelli eder, dolayısıyla Allah, kulunu sevdiği için ona muamele eder.

Evet, Allah irade eder, kul da irade eder. Her bir kul birbirini doğru bildiğine, hak bildiğine davet ederken irade eder. Yani birbirine "benim irade ettiğim gibi irade et, dile, iste. Ben senin için neyi istiyorsam sen de onu iste" der.

Allah'a iman edenler ne der?

Onlar da "rabbim benim için neyi istemişse ben onu istiyorum. Benim onu istemem, onu dilemem, irade etmem, tercih etmem gerekir" der. Allah kulu için neyi irade etmişse bütün peygamberler de onu irade eder, diler, ister. Bu yüzden insanları Allah'a, Allah'ın kendileri için istediğine, irade ettiğine, dilediğine davet ederler. Aynı şekilde Kıyamete kadar gelen bütün peygamber vârisleri de böyledir. Onlar da sadece Allah'ın, kulları

için irade ettiğini irade edip ister ve herkesi Allah'ın, kulları için irade ettiğine davet ederler. Allah'ın irade ettiği gibi kulun da irade etmesini, iradesini kullanmasını isterler; ama bir sürü mantığıyla "haydi böyle yapın" demezler. "Rabbin senden ne istiyorsa onu yap" der ve herkesi özel olarak rabbinin kendisi için irade ettiğine davet eder sonra da genel olarak "haydi, hep beraber Allah'a kul olalım" der ve insanları Allah'a öyle davet ederler.

Peki, kul iradesini Allah'a teslim etmezse ne olur?

İradesini Allah'a teslim etmek demek; Allah'ın kendisi için irade ettiğini, dilediğini dilemek ve rabbinin davetine icabet etmek demektir. Şeytan da kendisi için tam ters taraftan irade eder. Kul, Allah'ın kendisi için dilediğini dilemeyince şeytanın kendisi için dilediğini dilemiş olur. Böylelikle ister farkında olsun, ister olmasın şeytanla beraber karanlığa, zulümata, cehenneme doğru yol alır. Kul, Allah'ın kendisi için irade ettiğini irade edince Allah onun gönlüne, aklına, iradesine tecelli eder ve kul öyle bir hâl alır ki Allah'ın kendisi için dilediğini diler. Bu sadece bir dileme değildir. Kul her neyi diliyorsa fiili de, düşüncesi de, fikri de, sevgisi de ona göre olur.

Bu yüzden kulun vuslat yolculuğunda yapması gereken ilk işi, ilk fenası; iradenin fenası, iradenin bekasıdır. Kul "ben Allah'a teslim oldum" deyince iradesini Allah'a teslim eder. O teslim olunca da bu iradenin fenası olur. Kul, Allah'ın kendisi için tercih ettiğini tercih edip Allah da kulunun iradesine tecelli edince bu defa da iradenin bekası olur. Kul artık kendi dilemesiyle değil Allah'ın kendisi için dilediğini dilemekle, fena ve beka bulur, yolu yürür, rabbine gider.

İrade Allah'a teslim olmadan kul asla bir adım bile atamaz; yani kul "bence, bana göre bu hayırdır, bu güzeldir, bu yanlıştır" dediği sürece rabbiyle arasında benlik perdesi vardır ve bu benlik

perdesi onun iradesini perdelemiştir, nefsi ona hükmediyor ve o hâlâ Allah'ın hükmünü kabul edememiş demektir. İradesini Allah'a teslim edince gerisi peş peşe gelir.

İradesini Allah'a teslim etmiş, Allah'ın kendisi için irade ettiğini, dilediğini isteyen bir kulun olaylar, meseleler, imtihanlar karşısında nasıl bir hâli, tavrı vardır?

Hayatı yaşarken her ne olursa olsun "rabbim benden ne istiyor, nasıl yapmamı istiyor" der, öyle düşünür, öyle konuşur, öyle hareket eder. Asla "bence, bana göre" ya da "falancalara göre" demez, diyemez; çünkü iradesini Allah'a teslim etmiş, rabbinin kendisi için irade ettiğini tercih etmiş ve "ben yokum, rabbim var" demiştir.

Kul elbette ki yolu yürürken, yolculuğu yaparken rabbinin kendisinden ne istediğini tam olarak bilemediğinden, rabbini kâmil manada tanıyamadığından dolayı rabbini bilen, rabbini tanıyan, rabbinin kulu için neyi irade ettiğini bilen biriyle beraber olması ve onunla beraber iradesini rabbine teslim etmesi gerekir. Zaten Mürşid-i kâmil de peygamberler de bunun içindir. Bütün sahabeler iradelerini Allah'ın resulüne tercih etmiştir. Bu yüzden Allah âyet-i kerimede **"Allah ve resulü bir işe hükmettiği zaman, mü'min olan bir erkek ve mü'min olan bir kadın için o işte kendi isteklerine göre seçme hakkı yoktur."** [6] Allah ve resulü bir konuda hüküm verdiğinde mü'minlere fikir beyan etmek yaraşmaz**,** buyurmuştur; yani mü'min, Allah ve resulü bir konuda hüküm verdiğinde o hükmün dışında başka bir şeyi irade edemez, dileyemez; çünkü mü'mindir.

Bütün sahabeler iradelerini Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'e bu şekilde teslim etti mi, bir beşer olarak Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'in kendileri için istediğini istediler mi? -Evet istediler. Biri de onun gibi birine teslim olunca, iradesini onun iradesiyle bir

[6] Ahzab /36

yapıp “Resulullah (s.a.v.) Efendimiz neyi söylemişse o söz benim de söylediğimdir, o benden neyi istiyorsa benim istediğim de odur” dediyse Resulullah (s.a.v.) Efendimiz’e iradesini teslim etmiş olur.

Bu, peygamberler döneminde de, onlardan sonra kıyamete kadar peygamber vârisleri için de böyledir. Peygamber vârisleriyle beraber olanlar iradelerini onunla bir ederler.

Peki, peygamber vârisi irade ediyor mu?

Elbette ki ediyor; ama sadece Allah’ın iradesiyle irade ediyor; yani Allah’ın kendisi için irade ettiğini irade ediyor, diliyor. Yol, yolculuk bundan ibarettir. Gerisi sonra gelir. Kul “ben irademi Allah’ın iradesine, benim için tercih ettiğine teslim ettim” demeden asla bir adım bile atamaz, yolda yürüyemez, rabbine yürüyemez; çünkü daha nefsini, iradesini, tercihini Allah’a teslim edememiş, hâlâ Allah’ın karşısında, rabbi karşısında “ben, bence, bana göre” diyor ve tercih yapabiliyordur.

Kulun, Allah’tan bağımsız bir şekilde yaptığı her tercih şirktir, küfürdür. Bu yüzden kul “rabbim ne der, rabbim benim için neyi irade etmiş, neyi dilemiş” demediği her anda küfürde, şirktedir. Kulun, Allah’tan bağımsız olarak dilediği her ne varsa Allah ile arasında perde olur. Bu perdeleri aralayabilmek için de iradesini Allah’a teslim etmesi gerekir.

Bir kul, kendisini yaratan rabbine iradesini teslim edemiyor, Allah’ın kendisi için tercih ettiğini tercih edemiyorsa Allah onu imtihanlara tabi tutarken “şöyle de olabilirdi, böyle de olabilirdi, keşke şöyle olsaydı, böyle olmasaydı” diyebiliyor ve Allah’a karşı bu cesareti gösterebiliyorsa ona nasıl kul denebilir! Ona kul denmez.

Kulun bir beşer olarak bir şeyleri istemesi ayrı, bir şeyi kaybetmesi ayrı şeydir; yani bir şeye sevinmesi, üzülmesi ayrı şey,

rabbine itiraz etmesi, rabbinin huzurunda fikir beyan etmesi ayrı şeydir. Kulun hayatı yaşarken mutlaka "evet ya rabbi! Ben böyle istiyorum; ama sen benim için madem böyle takdir etmişsin o zaman bu ağır da olsa, acı da olsa, zor da olsa doğru olan senin benim için tercih ettiğin, irade ettiğin, dilediğindir. Bu yüzden ben senin benim için yaptığın tercih karşısında fikir beyan etmem; çünkü sen benim rabbimsin, beni yaratan rabbimsin. Elbette ki beni benden daha iyi bilen, nasıl kazanacağımı en güzel bilensin. Ben hiçbir şey bilmiyorum. Bir beşer olarak arzularım, isteklerim olur, bir şeyin olmasını veya olmamasını isterim; ama senin benim için istediğin haktır, hayırdır, aşktır, muhabbettir, güzelliktir, sana yakınlıktır, benim için şeref senin benim için istediğindir" demesi gerekir.

Allah âyet-i kerimede **"(ey insanlar!) andolsun ki size içinde zikriniz (şeref ve şanınız) bulunan bir kitâb (olan Kur'ân'ı) indirdik"**[7] buyurur. Şerefimiz Kur'ân'dır. Allah her bir âyette bizim için neyi dilediğini ve neyi dilemediğini beyan etmiştir. Allah bize neyi "yapın" dediyse bizim için onu dilemiş, neyi de "yapmayın" dediyse onu yapmamamız için tercih yapmış, dilemiştir.

Kul, iradesini Allah'ın iradesine teslim etmedikçe Müslüman olmaz. Kul, İslam'ın dairesine girer ve imtihanlara tabi tutulurken, hayatı yaşarken kulluğunu ya teslim olmuş olarak yapar ve her an teslimiyeti, Allah'a yakınlığı artar. Her an rabbini öğrendikçe, anladıkça, tanıdıkça bütün varlığı âyet olarak okudukça iradesini rabbine teslim eder, rabbinin nazarıyla nazar eder ve "rabbimin muradı üzerimde gerçekleşsin" diye onun irade ettiği gibi irade eder ya da "ben, bence, bana göre, falancalara göre" der. Kul, "falancalara göre" dedi mi o falancalar kim olursa olsun hiç fark etmez, Allah'tan yüz çevirdi mi yüzünü şeytana dönmüş olur.

[7] Enbiyâ /10

Evet, Allah diler, kul da diler. Allah, kuluna bir irade verip dileme, tercih etme hakkı vermiştir. Allah kulunu seviyor ve istiyor. Bu yüzden kulunu kendine, cennete koşmaya, kazanmaya, kendisine yeryüzünde halife olmaya, ayna olmaya, güzel yapmaya, güzel olmaya davet ediyor. Aynı şekilde insanları birbirine kardeş olmaya, yardım etmeye, infak etmeye, sadaka vermeye, zekât vermeye, birbirine hidâyet olmaya, birbirine cennet olmaya davet ediyor. Kul da kendi tercihini kendisi yapar, ya Allah'ın davetine, kendisi için irade ettiğine, tercih ettiğine icabet eder ya da şeytanın davetine icabet eder.

Yaratılmış bir kul kendisini yaratan rabbinin huzurunda fikir beyan ediyor, "bence, bana göre" diyorsa iblisin durumuna düşmüştür. Bununla ilgili bir kelime bile söylemiş olsa o anda iblisin durumuna düşmüştür; çünkü Allah "Âdem'e secde edin" deyince bütün melekler secde etmiş, yalnız iblis secde etmemiş,[8] "onu çamurdan, beni ateşten yaratmışsın, onun için ben ondan hayırlıyım"[9] deyip fikir beyan etmiş ve Allah'ın emri karşısında, kendisi için irade ettiğinin dışında bir tercih yapmıştır. Bu yüzden Allah'ın kendisi için tercih ettiğini, irade ettiğini tercih etmemiş, irade etmemiş, onu istememiş, dolayısıyla kibirlenmiştir. Allah şeytanın bu hâlini beyan derken "(iblis) kibirlendi (kibrinde direndi)"[10] buyurmuştur; çünkü Allah ona "neden secde etmedin" diye bir daha imkân vermişti. İblis de secde etmediği için özür beyan edebilir "ya rabbi! Düştüm, hata yaptım" diyebilirdi; fakat "ben ondan daha hayırlıyım" dedi.

Evet, herkesin "acaba gerçekten Allah'ın kendisi için irade ettiğini irade ediyor muyum yoksa bence, bana göre mi, diyorum" diye kendine bakması gerekir.

[8] Bakara /34
[9] Sâd /76
[10] Bakara /34

Örnek olarak Resulullah (s.a.v.) Efendimiz, Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'le beraber olanlar ve bütün peygamberler Allah'ın kendisi için dilediğini, irade ettiğini irade etmiş, bunun için de hayatını ortaya koymuş, canını vermiştir. İman edenler, Allah'ın kendileri için irade ettiğinin mutlak hayır olduğundan emindirler. Bununla beraber Allah'ın kendileri için irade etmediğinin de şer olduğunu, ziyan olduğunu, kaybediş olduğunu, karanlığa gömülmek olduğunu bilirler. Allah'ın, kulu için irade etmediği şeyler her ne olursa olsun iman eden için sadece ateştir, pişmanlıktır, onu sadece alçaltır, aşağı indirir. Allah'ın, kendisi için dilediğiyse onun için kıymettir, değerdir, şereftir, izzettir, aşktır, muhabbettir, Allah'a yakınlıktır, dostluktur. *"Onlara gözlerin görmediği, kulakların işitmediği, kalplerin fehmetmediği nimetler vardır"*[11] buyrulduğu gibi onlara hayal edemedikleri nimetler vardır. Böyle bir kıymet, değer, şeref, böyle bir nimet, ikram vardır.

Allah âyet-i kerimelerde "akletmez misiniz (düşünmez misiniz) tefekkür etmez misiniz, ne de az düşünüyorsunuz"[12] buyurur. Nasıl olur da bir kul, Allah'ın kendisi için irade ettiğini irade etmez, "ben daha iyi biliyorum" ya da "başkaları daha iyi biliyor" diyebilir. Veya nasıl "falancalar böyle düşündüler, taşındılar, buna karar verdiler, bu hüküm, bu hayat tarzı daha doğrudur, şöyle yapmak daha doğrudur" diyebilir!

Allah'ın irade ettiğini bir inkâr etmek, bir de yalanlamak vardır. "Evet, Allah böyle dilemiş; ama işte bu zamanda şöyle yapmak lazım, şöyle olmazsa olmaz" demek Allah'ın irade ettiğini yalanlamaktır ve yalanlamakla inkâr etmek aynı şeydir. Kul, iradesini Allah'a teslim etmeden, ona fena, beka tecelli etmeden; yani kul aklını, iradesini, tercihini rabbine, rabbinin iradesine teslim edip fena bulmadan şirkten, küfürden kurtulmuş olmaz.

[11] Buhari, Bed'ül Halk 8, Tefsir Secde 1, Tevhid 35; Müslim, Cennet 2, Tirmizi, Tefsir
[12] Bakara /44, Mu'min /58

Kul, iradesini Allah'a teslim edince ne olur?

Allah'ın iradesi onda tecelli eder. Bu farklı bir şeydir. Kul, rabbinin kendisinden ne istediğini, nasıl yapmasını istediğini, kendisi için ne dilediğini anlamaya çalışıp çırpınır ve bunun gereğini yapmaya çalışır. Bu, kulun duasıdır. Sonra Allah'ın iradesi onda tecelli eder. Öyle bir tecelli eder ki kul her ne olursa olsun Allah'ın kendisi için neyi dilediğini bilir ve Allah'ın dilediğinin saf rahmet olduğuna, hayr olduğuna, saf aşktan, muhabbetten tecelli ettiğine şahid olur, şehadet eder, bunu görür, Allah ona gösterir ve onu şahid kılar.

Bu, kâmil manada bir kuldur, "Allah" diyen kuldur. Zaten Allah'tan başka bir şey diyemez. Bu yüzden velilerle ilgili âyetler indiğinde sahabeler Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'e *"ya resullallah! Veliler nasıl tanınır, onları gördüğümüzde nasıl tanırız"* diye sorar. Resulullah (s.a.v.) Efendimiz de *"onları gördüğünüzde Allah'ı hatırlarsınız"*[13] buyurur.

Neden Allah'ı hatırlatırlar?

Çünkü veliler Allah neyi buyurmuşsa, kendileri için neyi tercih etmiş, neye güzel demişse onu yaparlar, öyle düşünüp öyle konuşurlar, öyle hareket eder ve öyle olmaya davet ederler. Allah'ın hükmünü gönülleri hiçbir sıkıntı duymadan kabul eder.

Allah, kulun kendisi için ya da başkası için bir hüküm vermişse kul, rabbinin azameti karşısında ona nasıl itiraz edebilir, buna nasıl gücü yetebilir! Şayet gücü yetiyorsa onun imanı yok demektir.

Unutmamamız lazım ki taklidi iman, iman değildir. Tadılmayan iman, iman değildir. Eğer rabbinin azametini tatmıyor, bunu hissetmiyor, kalbin, gönlün ürpermiyor, tam tersine rabbine itiraz edebiliyor, "bence, bana göre" diyorsan ya

[13] Taberi, 4/2731

da rabbinin takdiri karşısında feryad ediyorsan huzura nasıl gideceksin, huzura gideceğine nasıl iman etmişsin! Bugün gitmesen yarın gidersin veya öbür gün gidersin; ama her halükârda gideceksin. Bu yakındır, uzak değildir! Ya da sen rabbini nasıl tanıyorsun, nasıl ondan haşyet duyduğunu, onu sevdiğini söyleyebiliyor, nasıl ondan daha iyi bildiğini, onun senin için irade ettiğini, tercih ettiğini kabul etmeyip "benim tercihim böyledir" diyebiliyorsun!

Şeytan böyle bir şeyi bize vesvese olarak verdiğinde ne dememiz gerekir?

"Haşa! ben rabbimin benim için tercih ettiğini tercih ediyor, rabbimin benim için sevdiğini seviyorum. Ben onun ilmi karşısında hiçbir şey bilmiyor, bir şeyi bildiğimi iddia etmiyorum. Rabbim her ne yaparsa yapsın bana düşen; bir kul olarak rabbime boynumu bükmek, benim adıma hükmü sen ver, sen irade et. Senin iraden, senin benim için tercihin, irade ettiğin benim tercih ettiğimdir. Benim senin huzurunda bir irademe, bir tercihim olamaz, demektir." Evet, bizim de böyle dememiz gerekir.

İnşallah biz de irademizi bu şekilde rabbimize teslim ederiz. Bütün bilgilerin, ilimlerin hepsi bunu anlayabilmek içindir. Bununla beraber rabbimizi tanıyabilmek, anlayabilmek, rabbimizin vahyini anlayıp bizim için neyi irade ettiğini, dilediğini, istediğini, sevdiğini bilip anlamak ve buna iman edip yaşamak içindir.

Elimizi açıp dua ettiğimizde de bir iradede bulunuruz.

Neyi irade ederiz?

Kendimiz için hayrı irade edip isteriz. Kendimiz için neyi hayır olarak biliyorsak onu irade eder ve rabbimizden onu isteriz; ama duamızın sonunda mutlaka söylememiz gereken bir şey vardır; o da "ya rabbi! Bu istediğim; dünyam, ahiretim için

hayırlıysa bunu bana ikram et, değilse o zaman beni bu isteğimden koru, muhafaza et. Ben sana sığınıyorum. Beni benden daha iyi bilen, benim için neyin hayır, neyin şer olduğunu bilen, neyden fayda, neyden zarar göreceğimi bilen sensin. Ben senin kulunum, hafiz olan sensin. Eğer istediğim şey benim için hayır değilse, şerse beni ondan muhafaza et. Eğer benim için hayırsa bu durumda sen kerimsin, ikram et, sen vehhabsın, hibe et, sen rezzaksın beni rızıklandır" demektir. İşte, duayı böyle yapmamız gerekir. Yoksa "ben bunu istiyorum, bana bunu ver" demeyelim. Dua böyle olmaz. Hani Allah'ın iradesi, tercihi nerede!

Peki, duayı böyle yapıyor muyuz?

-Evet, yapıyoruz. Elimizi açıyor ve "bana bunu ver, şunu ver. Şuna şunu ver, buna bunu ver. Şuna şöyle yap, buna da böyle yap" diyoruz. Ee başka bir emrin var mı! Anlat, söyle söyle, biraz daha söyle! Yani böyle oluyor mu! Kul bu mudur, kulluk böyle midir! Rabbimizi böyle mi anladık, böyle mi tanıdık!

Evet, inşallah irademizi rabbimize teslim edeceğiz. Rabbimizin bizim için irade ettiği bizim irade ettiğimiz, tercih ettiğimiz olur. Hayatı yaşarken her nefeste, her anda o neyi irade etmişse, neyi diliyor, neyi seviyorsa biz de öyle yapacağız inşallah.

Şimdi de zelele "boyun eğdirdi" fiilini anlamaya çalışalım inşallah.

"Biz, o (hayvan)ları onlara boyun eğdirdik. Onlardan bir kısmına binerler, bir kısmını da yerler."[14]

Peki, Allah sadece hayvanları mı emrimize amade kılmıştır?

Tabi ki Hayır! **"O, göklerde ve yerde ne varsa hepsini kendi katından (bir lütuf olmak üzere) sizin hizmetinize vermiştir."**[15]

[14] Yâsîn /72
[15] Câsiye /13

Bu yüzden her şey insana itaat hâlindedir. Mesela; herhangi bir ağacı kesince ağaç itiraz ediyor mu? -Hayır. Bir taşı kırınca itiraz ediyor mu? -Hayır. Suyu başka bir yere yönlendirince itiraz ediyor mu? -Hayır. Çünkü Allah onlara "kulumun emrinde ol" deyip kulları için onlara boyun eğdirmiştir.

Peki, rabbimiz buna karşılık bizden ne istiyor, bizim için ne irade ediyor? -Allah bize "her şeyi sana boyun eğdirdim, haydi, sen de bana boyun eğ" buyuruyor. Biz de ya onun huzurunda acziyetimizi, zayıflığımızı, hiçbir gücümüzün olmadığını anlar ve rabbimize boyun eğeriz ya da ona baş kaldırır, itiraz eder, kibirlenir, "bence, bana göre" deriz.

Neden ısrarla "ben, bence, bana göre" dememek gerekir, diyorum?

Çünkü kul ile Allah arasındaki perde bu benlik perdesidir, bencillik perdesidir ve bu perdeden mutlaka kurtulmamız lazım. Bunun için de Allah'ın muradını anlayalım ve Allah'ın muradı üzerimizde gerçekleşsin. Allah'ın bizim için tercih ettiğini, irade ettiğini anlayınca Allah'ın muradını anlarız. Çabamızı, gayretimizi sarf edince de Allah'ın muradı üzerimizde gerçekleşir.

İrademizi Allah'a teslim edince, başka bir deyişle Allah'ın iradesi bizde tecelli edince artık Allah'ın nazarıyla nazar eder ve anlarız. Elbette ki bunun için önce çabamızı, gayretimizi sarf ederiz sonrasında olan olur.

Peki, Allah'ın iradesi bir kulda tecelli edince o kul yine beşer midir?

Elbette ki herkes gibi bir beşerdir. Allah, Resulullah (s.a.v.) Efendimiz için **kul innemâ ene beşerun mislukum:**[16] "(Resulüm!) De ki: Ben de ancak sizin gibi bir beşerim" buyurmuştur. Resulullah (s.a.v.) Efendimiz zahiri olarak bir beşerdir; ama

[16] Fussilet /6

manevi olarak Allah'ın zatıyla, sıfatıyla tecelli ettiği varlıktır. Bu bütün kullar için böyledir. Kul, iradesini Allah'a teslim edince Allah da kuluna tecelli eder.

Allah, kullarına da boyun eğdirir. Kullarını bir musibete uğratır ve onlara boyun eğdirir. "Allah, de" der, "rabbine boynunu bük" der. Mesela; şu anda bu koronavirüsten dolayı Allah, kullarına boyun eğdirmiş mi? -Eğdirmiştir. İnsan istese de istemese de Allah ona boyun eğdirmiştir. Zaten insan boyun eğmek, kendini korumak, muhafaza etmek, rabbini hatırlamak, her an huzura davet edilebileceğini hissetmek zorundadır.

Evet, Allah insana boyun eğdirmiştir. Allah nasıl ki bütün varlığa insan için boyun eğdirmişse insana da kendisi için boyun eğdirir ve ona "hüküm benimdir, mülk benimdir, sen dünyanın sahibi değilsin, gözle göremediğin bir mikrop gelir ve seni helâk eder" der.

Elbette ki Allah yolunda olanlar için bu virüs bir nimettir, ikramdır, bir vuslattır; çünkü onlar rablerine giderler. Ters tarafa gidenler, Allah'tan yüz çevirenler için de bu virüs musibettir, beladır.

Bütün ümmet olarak, insanlık olarak imtihandayız. Bu yüzden birbirimize yardım etmemiz, destek olmamız gerekir. Öyle ki kaybetmeyelim, imtihanı, Allah'ın bizim için irade ettiğini görelim ve rabbimize dönelim, rabbimize boynumuzu bükelim. Çünkü rabbimiz bize "boynunu bük" diyor "secde et" diyor.

Zelele fiili bir de "ehil hâle getirdi, ehlilleştirdi" manasına gelir. İnsan ehlilleştirilince, ehil hâle getirilince kul olur, âbd olur; çünkü insan, Allah'ın kuludur. Allah kendisine kul olsun, boyun büksün, secde etsin, "işittik ve itaat ettik" desin ve gerekeni yapıp âbd olsun diye insanı yaratmıştır.

İmtihanları da böyle görmemiz gerekir. Bu yüzden ne diyoruz? -Bize düşen; tövbe etmek, istiğfar etmek, rabbimize dönmek ve şifayı rabbimizden istemektir. Aynı şekilde gerektiği gibi vesilelere sarılmaktır. Şifayı Allah'tan isterken her türlü vesileye de sarılmamız lazım; ama bütün vesilelerin önünde vesileyi yaratan rabbimizi görmemiz gerekir.

İnşallah ümmet olarak, insanlık olarak böyle yapıp böyle anlayacağız. Allah dilemeden hiçbir şey olmaz. Allah hastalığı dilemiş, vermiştir. Şifayı da dileyecek olan odur. Bu yüzden şifayı da Allah'tan istiyoruz.

Rabbimize dönüyor, boyun büküyor, tövbe, istiğfar ediyoruz. Böylece bu musibeti de yolculamış olacağız inşallah.

Bir de Allah'ın nekese "tersine çevirdi" fiili vardır. Şimdi de nekese fiilini anlamaya çalışalım inşallah.

Ve men nuammirhu nunekkishu fîl halk:[17] "Biz kime (uzun) ömür verirsek onu yaratılış itibariyle tersine çevirir (gücünü azaltır ve hafızasını zayıflatır)ız." Onun yaratılışını tersine çevirir**iz**, geri çevirir**iz**, döndürürüz.

Nasıl?

Yaşlanan biri bilirken bilmez olur, güçlüyken güçsüz olur, ömrü uzayınca görmesi azalır, işitmesi azalır, gücü azalır, hatta öyle ki gücünü kaybeder ve yürüyemez olur. Allah tersine çevirir, mülk onundur.

Eğer Allah, insanın yaratılışını böyle tersine çeviriyorsa hayatı yaşarken de nice şeyleri tersine çevirir. Mesela; biri zenginken birden kaybedip fakir olabilir, sağlıklıyken hasta olabilir. Bir de toptan gelen tersine çevirme vardır. Şu anda bu hastalık karşısında aslında her şey tersine dönmüştür. İnsanın da

[17] Yâsîn /68

uyanması ve bunu âyet olarak okuması, ibret alması gerekir. İnşallah biz de öyle yapacağız.

Her anda "rabbimiz bizden neyi istiyor, bizim için neyi irade etmiş, nasıl düşünmemizi, anlamamızı istiyor" deyip rabbimizle beraber olacak, onun yakınlığını tadacağız inşallah. İrademizi ona teslim edip asıl irade sahibinin Allah olduğuna şehadet edeceğiz.

İnşallah bu vesileyle Allah'ın vahyi karşısında, bizim için tercih ettiği hayır ve güzellik karşısında fikir beyan etmeyiz, nefsimizi, arzularımızı, isteklerimizi, düşüncelerimizi, fikirlerimizi ya da şeytanın verdiği vesveseyi, zannı Allah'a şirk koşmaz, "bence, bana göre, birilerine göre, şeytana göre" demeyiz.

Evet hep beraber Allah'ın erâde "irade etti, diledi" fiilini, zelele "boyun eğdirdi" fiilini son olarak da nekese "tersine çevirdi" fiilini âyetlerde geçtiği şekilde anlamaya çalıştık.

Allah bizi rabbinin muamelesinde eksiklik görenlerden, onu zillet olarak, alçalmak olarak görenlerden eylemesin inşallah. Allah bizi şeytandan gelen vesvesenin, şeytanın kendisi için dilediğinin zillet olduğunu, aşağılık, alçaklık olduğunu, cehennem olduğunu, rabbini kaybetmek olduğunu bilenlerden, buna iman edenlerden eylesin. Allah bizi "rabbim ne dediyse o doğrudur, o haktır, o güzeldir" deyip iradesini rabbine teslim eden ve "Allah'ın benim için tercih ettiği, irade ettiği şey karşısında fikir beyan etmem" diyen kullarından eylesin. Allah bizi Allah'ın kendisi için irade ettiği, tercih ettiği, yarattığı her imtihanın saf hayır olduğunu, rahmet olduğunu, rabbinden gelen bir nimet olduğunu, ikram olduğunu ve o imtihanın peşinden Zûl Celâli vel İkrâm olan rabbinin mutlaka cemaliyle tecelli edip bir ikramda bulunacağını bilenlerden eylesin. Allah bizi rabbinin celalinin arkasındaki nimetin; Allah'a yakınlık olduğuna, cennet olduğuna,

kendisi için iman olduğuna ve şeref olduğuna iman edenlerden eylesin inşallah.

Allah hepinizden razı olsun.

72.Bölüm

EUZUBİLLAHİMİNEŞŞEYTANİRRACİM
BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Elhamdulillahi rabbil âlemin esselatu vesselamu aleyke ya seyyidel evveline vel ahirin ve ila cemiil enbiyayi vel murselin ve ila cemiil evliyai vel hamdulillahi rabbil âlemin.

Allah'ın selamı, rahmeti, bereketi, aşkı, muhabbeti bütün kardeşlerimizin, mü'minlerin, Müslümanların üzerine olsun. Tüm İslam âleminin, mü'minlerin, Müslümanların ramazanı mübarek olsun, hayırlara, günahlarımızın affına, mağfiretine, nefsimizi tezkiye etmeye, temizlemeye vesile olsun inşallah. Allah bu ramazan ayını rabbimize dönmeye, gerçek manada iman etmeye ve taklidi imanımızı tahkiki imana çevirmeye vesile eylesin inşallah.

Bu gece Kadir Gecesi'dir. Kadir Gecesi; kıymetli, değerli, şerefli gece demektir. Bir de bu gece Kur'ân'ın indiği gecedir, o yüzden şerefini Kur'ân'dan almıştır. Allah âyet-i kerimede **"(ey insanlar!) andolsun ki size içinde zikriniz (şeref ve şanınız) bulunan bir kitâb (olan Kur'ân'ı) indirdik"**[1] buyurur. Kur'ân, insanın şerefidir. Şayet insan, Kur'ân ile muhatap olursa şerefini almış olur.

Kur'ân ile, Allah'ın âyetleri ile muhatap olmak; Allah ile muhatap olmaktır. Kul da şerefini Kur'ân'dan alırken aslında Allah ile olan bu muhataplığından almış olur.

Allah bize Kur'ân'ı nasıl öğrettiyse bizim de Kur'ân'ı öyle öğrenmemiz lazım. Mesela; Allah "Kur'ân nedir" sorusuna gerekli cevaplar vermiştir. Kur'ân'ın her bir ismi Kur'ân'ın ne olduğunu, ne için indiğini, bize neler kazandıracağını, neler anlattığını açıklayan cevaplardır.

[1] Enbiyâ /10

İsterseniz şimdi Allah'ın Kur'ân'a verdiği isimleri öğrenmeye çalışalım inşallah.

Öncelikle Kur'ân'dan başlayalım. Kur'ân; okunan demektir. Biri Allah'ın vahyini okuduysa Allah'ın vahyi onun Kur'ân'ı; yani okuduğu olmuş olur. Eğer okumadıysa, anlamadıysa istediği kadar "ben Kur'ân'a iman ettim" desin, Allah'ın vahyi onun Kur'ân'ı; yani okuduğu olmaz, o kişi de Kur'ânsız biri olmuş olur. Elbette ki imkânı olmayanlar ya da bundan haberdar olmayanlar anlayıncaya kadar bundan müstesnadır.

Allah Kur'ân'a bir de "kitap"[2] demiştir.

Kitap; yazılmış olan, mektup demektir. Arapçada ketebe "yazdı" anlamına gelir. Allah âyet-i kerimede Hz. Süleymân (a.s.)'ın gönderdiği mektup için de "kitap"[3] demiştir.

Kur'ân; Allah'ın, tek tek her bir kuluna gönderdiği mektubudur. Allah bütün insanları kendisine kul olsun, âbd olsun diye yaratmış ve her bir kula aynı mektubu göndermiştir. Allah'ın farklı zamanlarda gönderdiği bütün mektupların içinde bulunanların hepsi ufak tefek değişiklikler müstesna aynı mektuptur; yani bütün kitaplar Allah'ın kitabı, bütün peygamberler Allah'ın peygamberi, bütün dinler İslam ve bütün insanlar Allah'ın kuludur.

Allah'ın mektubunu alıp okuduysak o bizim kitabımız olmuştur. Yoksa kitabı, mektubu aldık; ama okumadık ya da okuduk; ama anlamadık, anlamaya çalışmadık, rabbimizin bizden ne istediğini anlamak gibi bir derdimiz olmadıysa o bizim mektubumuz, kitabımız olmaz. Biz de kitapsız olmuş oluruz. Bu yüzden "benim kitabım var" demekle Kur'ân bizim kitabımız olmaz.

[2] En'âm /114
[3] Neml /29

Hepimiz biliyoruz. Birçok şeyi okuyor, dinliyor, birçok şeyi öğrenmeye, anlamaya çalışıyoruz; ama ne hikmetse iş Allah'ın kitabına gelince onu anlamaya, öğrenmeye, üzerinde tefekkür etmeye çalışmıyoruz. İnsan "acaba neden her şeye zamanım var da Allah'ın kitabını okumaya zamanım yok" diye kendine sormalıdır.

Hepinizin bildiği gibi tek gayemiz; Allah'ın vahyini ulaşabildiğimiz bütün insanlara ulaştırmaktır. Sırf rabbimizin kelamını herkes anlasın, Kur'ân her eve, her gönle girsin diye İkra TV kanalını kurduk. Her ne kadar kanalımız bir televizyon kanalı olsa da biz İkra TV'ye televizyon kanalı demiyoruz; çünkü İkra TV, Allah'ın vahyini taşımak için açılan hem Kur'ân kursu hem medrese, hem de dergâhtır, Kâbe'nin bir şubesidir. Aynı şekilde insanlara vuslat yolunu gösteren, vuslat yolculuğuna davet eden, yolculuğu yaptıran, sırât-ı mustakîm aracıdır. Bu nedenle televizyonumuzda tekrar tekrar hem Türkçe-Arapça, hem Arapça hem de sadece Türkçe meal yayınlıyoruz. İşte, Kur'ân'ı İkra TV'de bu kadar tekrar etmemizin sebebi; rabbimizin âyetleri kulağımıza değsin, gönlümüze insin, âyetleri dinlerken "rabbim bunu bana söylüyor" diyelim ve âyetleri dinleyip anlayalım diyedir.

Kul, rabbiyle muhatap olmayana kadar bir şey biliyor değildir, sadece bildiğini zannediyordur. Kul ne zaman bir şeyi Allah'tan öğrenirse onu zaman bilir, o bildiği de hak ve gerçek olur. Hiç Allah'ın öğrettiğinden daha keskin, daha doğru, daha hak bilgi olabilir mi! İnsan isterse tek cümlelik bir bilgiyi bin kitaptan tekrar tekrar, türlü türlü, çeşitli şekillerde okumuş olsun, onu Allah'tan dinlemedikçe anlamaz, gönlüne yazamaz. Gönlünü sadece onunla karalamış olur; ama bir şeyi Allah söyleyince onu kulunun gönlüne nûr kalemiyle, kudret kalemiyle yazar, bunun için Allah'ın âyetlerini okuyunca insanın imanı artar.

Allah âyet-i kerimede Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'e **"onlar (Allah'a) teslim olurlarsa elbette hidâyeti bulmuş olurlar. Yok,**

eğer yüz çevirirlerse sana düşen; yalnızca (hakkı) tebliğdir."[4] Senin işin beyan etmektir, buyurmuştur. Âyetlerin insana beyan edilmesi, açıklanması Allah'ın emridir; çünkü Kur'ân, sıkıştırılmış metindir, dolayısıyla açılması gerekir. Ancak açılınca anlaşılır. İşte, bize düşen de; birbirimize Allah'ın âyetlerini beyan etmek, açıklamaktır. Aynı şekilde ona bir şey katmamak, ilave etmemek, herhangi bir manayı eksiltip çıkarmamaktır. Böyle yapmamız Allah'ın gazabına sebep olur.

Allah âyet-i kerimelerde Allah'ın âyetlerini gizleyenleri,[5] değiştirenleri,[6] az bir pahaya satanları[7] anlatır. Allah'ın âyetlerini gizleyenler de değiştirenler de az bir pahaya satanlar da bunu bir gayeyle yaparlar ve bu gayeleri Allah'ın rızası değil başka şeylerdir; ama kulun gayesi ne olursa olsun bunu yapınca rabbine ters düşmüş ve rabbinin gazabına girmiş olur. Bizim de rabbimize ters düşmemek için Allah'ın vahyinden her şeyi olduğu gibi beyan edip açıklamamız şarttır.

Allah sadece Kur'ân'a verdiği isimlerle bile kitabını beyan etmiştir. Bu yüzden biri Kur'ân'ın isimlerini, manasını anlasa bile Kur'ân'ın ne olduğunu anlar.

Allah Kur'ân'a bir de "hidâyet"[8] demiştir.

Kur'ân bizim için hidâyettir. Hidâyeti ancak Kur'ân ile alırız. Bununla ilgili olarak Allah âyet-i kerimelerde **"gerçek hidâyet Allah'ın hidâyetidir."**[9] **"Kim Allah'ın hidâyetinde ise asıl hidâyette olan odur. Kim de dalâletteyse işte hüsrana uğrayanlar onlardır"**[10] buyurmuştur. Rabbine gidecek yolu

[4] Âli İmrân /20
[5] Bakara /159
[6] Mâide /13
[7] Mâide /44
[8] Bakara /185, Câsiye /11, Neml /77
[9] Âli İmrân /73
[10] A'râf /178

arayanlar bu yolu, hidâyeti Kur'ân'la bulur, Kur'ân'la hidâyete erer. Allah da hidâyeti bir tek Kur'ân'la ihsan eder.

Allah bir de Kur'ân'a "nûr"[11] demiştir.

Kur'ân; bizi, gönlümüzü, hayatımızı ve gönlümüze, aklımıza gelecek her türlü soruya cevap vererek bizi aydınlatan bir nûrdur. Kur'ân olmazsa insan karanlıkta kalır. **"Allah, bir kimseye nûr vermemişse artık onun hiçbir nûru yoktur"**[12] buyurdu Allah; yani insan nûru başka yerden alamaz, bir tek Kur'ân'dan alır. Hâl böyleyken Kur'ân'la muhatap olmayanlar, Allah'ın vahyini okumaya, anlamaya çalışmayanlar istedikleri kadar "ben nûrun içindeyim, ben zaten neyin ne olduğunu biliyorum. Ben aydınlıktayım, önümü görüyorum, hayatı anlıyorum, kendimi, rabbimi tanıyorum, varlığı anlamışım, okumuşum, bilgiliyim" desin sadece karanlıktadır. O da gördüğü karartılara bir mana veriyor ve bildiğini zannediyordur. Gerçekte ise hiçbir şey bilmiyordur; çünkü Allah kime nûr vermemişse onun nûru yoktur. Allah Kur'ân ile, âyetleri ile nûr verip insanı aydınlatır ve onun aydınlatmadığı hiçbir şey yoktur.

Allah, kitabında kullarına kendini, vasıflarını, sıfatlarını, esmâsını, efâlini, insanın neyi nasıl yapması, ne zaman ne yapması, kulların hâline, durumuna, duasına, fiillerine göre onlara nasıl bir muamelede bulunması gerektiğini anlatır. Bununla beraber Allah'a nasıl iman etmesi, nasıl teslim olması, küfürden, şirkten nasıl sakınması ve kirlenmiş nefsin nasıl temizlenmesi gerektiğini anlatır. Yetmez, nasıl ikram etmesi, rahmet etmesi, Allah'ın isimlerinin üzerinde nasıl tecelli etmesi gerektiğini ve isimlerin nasıl kemale ereceğini anlatır.

Allah vahyinde hiçbir şeyi eksik bırakmamış, kulun, Allah'a karşı sorumluluğunu ve Allah'ın, kuluna karşı sorumluluğunu tek

[11] Nisâ /174
[12] Nûr /40

tek anlatmıştır; çünkü Allah takvâ ve mağfiret sahibidir. **"O (Allah), takvâ ehlidir (kuluna karşı rablik sorumluluğunu yerine getirendir) ve mağfiret sahibidir (kulluk sorumluluğunu yerine getirmeyenleri dahi tövbe edip istiğfar ettikten sonra mağfiret edendir)."**[13] Allah sorumluluğunu yerine getirir. Aynı zamanda **"o, rahmeti kendi zatına yazmıştır."**[14] **"Yeryüzünde hiçbir canlı yoktur ki rızkı Allah'a ait olmasın."**[15] Allah bütün mahlûkatın rızkını üzerine almıştır. **"Muhakkak ki biz, resullerimize ve iman edenlere hem dünya hayatında hem de şahidlerin (şahidlik etmek üzere) ayağa kalkacakları gün (olan kıyamet)te yardım ederiz."**[16] **"Mü'minlere yardım etmek bizim üzerimize bir haktır."**[17] Allah, resullerine ve mü'minlere yardım edeceğine dair vaadde bulunmuştur.

"Allah, iman edip sâlih ameller işleyenlere (katından geniş) bir mağfiret ve büyük bir mükâfat vaad etmiştir."[18] Allah bu vaadini, sorumluluğunu mutlaka yerine getirir.

Evet, Allah Kur'ân'da kendi sorumluluklarını bir de kulunun sorumluluklarını anlatır. Kulun; Allah'a, Allah'ın kullarına, peygamberine, kitabına, Kur'ân'a, mahlûkata, kendi nefsine karşı sorumluluğunu anlatır.

Allah nûrlandırır, anlatır, açıklar, beyan eder, öğretir, gösterir ve "haydi kulum yürü, haydi gör, görerek yürü" der. **"Bu iki zümrenin (kâfirlerle mü'minlerin) hâli; kör ve sağır ile gören ve işiten kimseler gibidir. Bunların hâli hiç eşit olur mu?"**[19] **"De ki: Körle gören hiçbir olur mu? Ya da karanlıklarla nûr hiç eşit**

[13] Muddessir /56
[14] En'âm /12
[15] Hûd /6
[16] Mu'min /51
[17] Rûm /47
[18] Mâide /9
[19] Hûd /24

olur mu?"[20] Elbette ki bir olmaz. Şayet karanlıkta kalmayı, yürümeyi istiyorsak yapmamız gereken şey; Allah'ın nûruyla nûrlanmak, Allah'ın vahyinin nûruyla aydınlanmak, o aydınlıkta rabbimize sırât-ı mustakîmde yürümek, koşmak, gönlümüzü onunla aydınlatıp nûrlandırmak ve onunla anlamaktır. Allah'ın vahyiyle, nûruyla anlayınca Allah ile anlamış, Allah'a göre bakmış, Allah'ın nazarıyla nazar etmiş oluruz.

Allah'ın nûruyla nûrlanmayanlar, Allah'ın nûruyla aydınlanmayanlar, Allah'ın nûruyla görmeyenler karanlıkta, zulmette kalmıştır, böyle olunca da en büyük zulmü kendi kendilerine yapmışlardır.

Bu gece (Kadir Gecesi) kitabın, Kur'ân'ın, nûrun, hidâyetin indiği gecedir. Biz de bu yüzden Kur'ân'ı anlatıyor, Kadir Gecesi'nde ineni anlamaya çalışıyoruz. Bunun için sadece Allah'ın, Kur'ân'a verdiği isimleri hatırlamamız bile yeterlidir, sonra o isimler gönlümüzde açılır.

Allah, Kur'ân'a "nasihat"[21] demiştir. Allah nasihat eder, kullarına vaaz edip anlatır.

Allah Kur'ân'a "beyan"[22] demiştir. Beyan "açıklamak" demektir. Kur'ân için kullanılınca ise "açıklayan kitap" manasına gelir.

Allah gizli kalmış, anlaşılmamış, kulların kendi akıllarıyla anlayamayacağı şeyleri beyan eder, anlatır, açıklar. Allah'ın beyan etmediği hiçbir şey yoktur. Onun için bazen konuşurken "cevabı olmayan hiçbir soru, sual yoktur; çünkü Allah her soruya cevap vermiştir" diyorum. Soru her ne olursa olsun cevabını mutlaka Allah vermiştir. Öyle "bilmedim, anlamadım" demek yoktur! Bilecek, öğreneceksin! Allah âyet-i kerimede "bilmiyorsanız bir

[20] Ra'd /16
[21] Âli İmrân /138
[22] Nahl /64

bilene sorun."[23] "Her ilim sahibinin üstünde daha iyi bir bilen vardır"[24] buyurmuştur. O zaman öğrenmek istiyorsan sorup öğreneceksin.

Evet, Allah, Kur'ân'a "beyan" demiştir. Bir şeyin bizim için beyan olmasını; yani açıklanmasını, anlaşılmasını istiyorsak müracaat edeceğimiz kapı Allah'ın kapısıdır, vahyinin kapısıdır, Kur'ân'ın kapısıdır. Ondan başka bir kapı yoktur.

Allah, Kur'ân'a "rahmet"[25] demiştir.

Demek ki Kur'ân bizim için rahmetmiş! Allah Kur'ân'la bize rahmetini indirmiştir, biz de ancak onunla Allah'ın rahmetine ereriz; çünkü onu dinleyince, okuyunca, anlayınca, Kur'ân bize beyan olunca rabbimizi, kendimizi, ne yapmamız gerektiğini anlarız, dolayısıyla Kur'ân bizim için rahmet olmuş olur.

Allah bir de Kur'ân'a "şifa"[26] demiş ve "Kur'ân, gönüllere şifadır" buyurmuştur. **"Ey insanlar! Andolsun ki size rabbinizden bir nasihat, göğüslerde olan (manevi hastalıklar)a bir şifa, mü'minler için bir hidâyet ve bir rahmet (olan Kur'ân) gelmiştir."**[27]

Kul hastadır ve şifayı ona Allah verir. Şifayı başka bir yerde aramak Allah'ın verdiği, indirdiği şifayı kabul etmemektir. Hasta olmak başka, küfürde, şirkte olmak başka bir şeydir. Mü'minleri küfürle, şirkle isnat etmek doğru değildir. Mü'minler hastadır ve şifa arıyorlar.

Peki, nerde arıyorlar?

[23] Enbiyâ /7, Nahl /43
[24] Yûsuf /76
[25] İsrâ /82, Neml /77, A'râf /203
[26] Fussilet /44
[27] Yûnus /57

Büyücüde, muskacıda ya da başka yerlerde arıyorlar! Oysaki şifayı Allah indirmiş, âyet-i kerimede **"biz, Kur'ân'dan öyle şeyler indiriyoruz ki o, mü'minler için bir şifa ve bir rahmettir"**[28] buyurmuştur. Hâl böyleyken baktığımızda adam, Allah'ın verdiği şifayı kabul etmiyor, gidip bir büyücüden, kocakarıdan, kendine bile hayrı olmayan bir muskacıdan medet umuyor ve "bu bize fayda verir, bize şifa olur" diyor! Sadece zahiri değil manevi şifayı da oradan istiyor!

Kur'ân bizim için şifadır. Her bir kul aslında manevi olarak rahatsız olduğunu, hasta olduğunu bilir. Eğer kul sıkıntıya boğuluyor "rabbim Allah'tır" diyemiyor, rabbine koşamıyor, rabbi için çaba, gayret sarf edemiyor, ahireti değil dünyayı tercih ediyor, malıyla, canıyla Allah yolunda cehd edemiyor, her şeyini, canını Allah'a kurban edemiyorsa hasta demektir, rahatsız demektir. Aynı şekilde gereksiz, boş bir sorumluluğu sırtına alıp "şunu şöyle yaparım, böyle yaparım" deyip kendinde bir güç, kuvvet görüyorsa yine hastadır demektir.

Her şeyi takdir eden Allah'tır. Allah her şeye takdirini koymuş, her bir kula takdirini yapmıştır. **"Her ümmetin (ve topluluğun) bir eceli vardır. Ecelleri geldiği zaman ne bir an (onu) erteleyebilirler ne de öne alabilirler"**[29] buyurdu Allah. Kul sadece imtihandadır. Allah her bir kula takdir yapıp onu imtihana tabi tutar. Kula düşen; imtihanı gözetip güzel ve doğru yapmaktır, kendisi için hayır olarak gördüğünü yapmaya çalışıp, o şey gerçekleştiyse hamd edip şükretmektir, gerçekleşmediyse hamd etmektir. Böyle bir kul güzel ve doğru yapmaya çalışır, dolayısıyla sürekli kazanır.

Resulullah (s.a.v.) Efendimiz "*mü'minin hâline şaşılır; Allah bir nimet verince şükreder kazanır, bir musibet verince sabreder*

[28] İsrâ /82
[29] A'râf /34

kazanır"[30] buyurmuştur. Mü'min böyle olmalıdır; yani durum ne olursa olsun her hâlükârda sürekli kazanmalı, "Allah" demeli, "rabbim ikram etti, rabbim imtihana tabi tuttu" demeli, doğru ve güzel yapmalı, rabbine itiraz etmemelidir.

Kulun, rabbine itiraz etmemesi için rabbinin vahyini öğrenmiş, bilmiş olması gerekir. Peki, kul, rabbinin vahyini tek başına okusa olur mu? -Olmaz; çünkü Allah her bir kitabı gönderdiğinde onu nebî, resul insanlara örnek olsun, şahid olsun diye bir nebîyle, resulle beraber gönderir. Bu yüzden Allah âyet-i kerimede Resulullah (s.a.v.) Efendimiz için **"ey nebî! Muhakkak ki biz seni (ancak insanlar için) bir şahid, bir müjdeleyici ve bir uyarıcı olarak gönderdik. Ayrıca onun izni ile (insanları) Allah'a (çağıran) bir davetçi ve nûr saçan bir kandil olarak (gönderdik)"**[31] buyurmuştur. Allah, âyetlerini okuyan, açıklayan, beyan eden, hikmeti öğreten, nefisleri tezkiye eden, bilmediklerinizi öğreten ve sizi Kur'ân ile muhatap eden bir resul göndermiştir.[32] Allah hem örnek olan, Kur'ân'ı üzerinde yaşayıp gösteren, Kur'ân'ın kendisinde canlandığı canlı Kur'ân olan, Allah'ın güzelliğini üzerinde gösteren, Allah'a halife, ayna olan ve örnek olduğu için her bir kulu da canlı Kur'ân olmaya davet eden davetçi gönderir. Bu davetçi üzerinden insanları davet eder.

Allah, Kur'ân'a bir de "furkân"[33] demiştir. Furkân; imanı küfürden, hakkı bâtıldan, güzeli çirkinden, doğruyu yanlıştan ayıran demektir. **"Ey iman (ettiğini iddia) edenler! Eğer Allah'a karşı takvâ sahibi olursanız (kulluk sorumluluğunuzu bilip yerine getirmeye çalışırsanız) o, size (hakla bâtılı birbirinden ayıran) furkânı verir."**[34] Allah kime furkân verirse o kul ayırt etme özelliğine, gönül hâline sahip olur; ama bunun için de furkânı

[30] Müslim, Zühd 64
[31] Ahzâb /45-46
[32] Bakara /151
[33] Furkân /1
[34] Enfâl /29

istemek gerekir; ama sadece elini açıp “ya rabbi! Bana furkân ver” demekle Allah furkânı vermez.

Peki, nasıl verir?

Sen çaba, gayret sarf edince, doğruyu yanlıştan ayırt etmeye çalışınca, “rabbimin rızası nerededir, nasıldır, rabbimin rızasını nasıl kazanırım, nasıl bir yanlış yaparsam rabbimin gazabına uğrarım, rabbimin rahmeti hangi işlerdedir, azabı nerededir” deyip cehd eder, gönlünü, aklını kullanır, tefekkür eder, çaba, gayret sarf edersen bu senin duan olur ve furkânı almaya layık hâle gelirsin. O zaman da Allah duanı kabul eder ve sana furkânı verir. Furkânın olmazsa hakla bâtılı ayırt edemez, birbirine karıştırırsın.

Evet, Allah, Kur’ân’a “furkân” demiştir. Bu durumda Allah kime furkânı verirse ona Kur’ân’ı da vermiş olur.

Bilmiyorum şahid oldunuz mu hiç, yaşlı ninelerimiz vardı ve okuma, yazmaları olmadığı, bir âyeti ezbere bile bilmedikleri hâlde canlı Kur’ân’dılar. Hatta Fâtiha’nın bir anlamı olduğunu da bilmiyordular. Sadece âyetlerin Allah’ın kelamı olduğunu biliyorlardı; ama canlı Kur’ân’dılar. Allah onlara furkân vermişti, onlar da neyin doğru, neyin yanlış olduğunu biliyorlardı. Kur’ân onların gönlünde canlanmıştı. Zaten onların fıtratı Kur’ân’dı ki Kur’ân onlarda dirilmişti. İşte, bu, onların çabalarına, gayretlerine karşılık onlara verilmiştir. Bilenler, okuyanlar işin lafında kalır; ama onlar işin özünde, hakikatindeydiler, onu tadar ve yaşarlardı. Herhangi bir konuda hüküm verecekleri zaman hükmü doğru verirler, hatta âlimden daha doğru hüküm verirlerdi. Allah onlara furkân vermişti ve bu onların ihlaslarından, samimiyetlerinden, imanlarından, takvâlarından, ciddiyetlerinden, rablerinin hesabını yaparken titrediklerinden dolayıydı. Okuma imkânları olmamıştı; ama Allah onlara furkânı da Kur’ânı da vermişti. Bunlar şahid olduğumuz şeylerdir.

Onun için Resulullah (s.a.v.) Efendimiz *"insanlar iki kısımdır; cahiller ve mü'minler"* buyurmuştur. Normalde cahillerin tersi âlimlerdir; ama baktığımızda Resulullah (s.a.v.) Efendimiz "âlimler" demek yerine "mü'minler" buyuruyor. Demek ki mü'minler âlimmiş! Çünkü mü'minler rabbini, Allah'ı bilir. Mü'min, Allah'a iman etmiş, kulluğunu bilmiş, kendi acziyetini, rabbinin azametini anlamış ve rabbini tanımıştır. Şimdi ondan daha âlim kim vardır! Rabbini bilmemiş, tanımamış, anlamamış, kendini tanımamış birinde ilim olur mu! Ondan daha cahil, daha karanlıkta kimse var mıdır! O karanlığa gömülmüştür, dolayısıyla kendini kaybetmiştir. Kaybettiği için de kendini göremez.

Cehalet; karanlık, zulmet demektir. Kendini görmeyen, anlamayan, rabbini tanımayan istediği kadar okumuş olsun kesinlikle cahildir, karanlıkta kalmıştır. Aynı şekilde kördür, görmez, sağırdır işitmez, ölü mesabesindedir.

Allah bir de Kur'ân'a "aceb"[35] demiştir. Aceb; acayip, hayret verici demektir. Kur'ân'ı okuyunca hayrete düşmemiz gerekir. Elbette ki bu hayret herkesin marifetine, hikmetine, ilmine göre olsa da nihayetinde Kur'ân her yönden acebtir. Kur'ân harflerin, kelimelerin dizilişi, âyetlerin dizilişi, kullanılan kelimeler itibariyle hayret vericidir. Bu yüzden ara sıra "kelimeleri, kelimeleri yaratan kullanıyor" diyorum. Kelimeleri, kelimeleri yaratan kullanınca onun nasıl hayret verici, nasıl bir mucize olduğunu buradan anlamaya çalışmamız lazım. Kur'ân her yönüyle insanın aklının alamayacağı, sadece seyredebileceği bir mucizedir. Onun için rabbimizi, âyetleri dinlerken, okurken, anlamaya çalışırken oradaki acebi de, hayrete düşmeyi de göz ardı etmeden âyetlere bakmamız şarttır. Bakarsak artık üzerine konuşacağımız, söyleyeceğimiz bir söz bulamayız; çünkü Kur'ân o kadar hayret vericidir, o kadar hayrete düşürür ki onu izah bile edemeyiz, yalnızca "bu nasıl bir şeydir, bu kelime nasıl böyle kullanılmış"

[35] Cinn /1

deyip durup seyrederiz. Onun bu mucizevi tarafına şahid olduğumuzda bir tek hayrete düşer "büyüksün ya rabbi! Kelimeleri sen kullanıyorsun. Bunlar senin yarattığın kelimelerdir. Sen kelimelerini sıraya dizmişsin" deriz.

Allah insan için de "Allah'ın kelimesi" diyor ya işte varlık da harfler de Allah'ın kelimesidir. Allah kelimeleri yan yana dizerken sanki her bir varlıktan dizer, bir kelimeden bütün varlığı birden gösterir ve her birine olan tecellisini gösterir.

Niye?

Kulum hayret etsin, acayibine gitsin diye. Mesela; Allah gökleri yaratmıştır. Kul, aklıyla göğe bakınca "bu bizim ne işimize yarar" diyebilir; ama Allah "onu sizin için yarattım" buyuruyor ya da koca bir deryaya, okyanusa yine "bunu sizin için yarattım" buyuruyor. Bunun bir hikmeti olmalıdır. Allah böyle yapmakla kuluna "sen bakarken muhabbet alasın, rabbinin kudretine şahid olasın, sevinesin, güzel bir manzara seyret diye hepsini senin için yaratmışım" buyuruyor. Ne kadar acayip bir şey, insanı hayrete düşüren bir durum! Bu kadar yıldızları yaratıyorsun sonra onu seyretmemi istiyorsun. Bir bakıyoruz bahar geliyor ve çiçekler açıyor, her yer rengârenk oluyor, bana "manzarayı seyret" diyorsun. Bu nasıl bir sevgidir ya rabbi! Allah'ın bu sevgisi karşısında "beni bu kadar mı seviyorsun ya rabbi" deyip hayrete düşmemek mümkün müdür!

Kendi üzerimizden anlayacak olursak; hani sevdiğimiz birine "seni biraz gezmeye götüreyim" deriz ya, işte Allah da bize kâinatı böyle seyrettirir, kitabını da öyle indirmiştir. Bu yüzden Allah Kur'ân için "hayret verici" buyurmuştur. Allah, Kur'ân'ı hayret verici yaparak "kulumun hayreti artsın" buyuruyor. Biz de

Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'in *"ya rabbi! Hayretimi artır"*[36] buyurduğu gibi "ya rabbi! Hayretimizi artır" diyoruz.

Allah bir de Kur'ân'a "hikmet"[37] demiştir. **"Hikmet dolu Kur'ân'a andolsun ki."**[38] Hikmet; Allah'ın muradıdır. Kur'ân hikmet doludur. Kul, Kur'ân ile, Allah'ın âyetleri ile muhatap olunca "acaba Allah'ın buradaki muradı nedir, acaba Allah bana ne demek istedi" deyip âyetleri okumaya çalışırsa hikmeti anlamaya başlar; ama hikmet kimseye birden gelmez; yani Allah kimseye "al sana hikmet, şimdi âyetlerin hepsini anla" demez. Bunu yavaş yavaş, ağır ağır yapar. Allah'ın her işi bir hikmetledir ve bunun da bir hikmeti vardır.

Peki, bunun hikmeti nedir?

Allah, hikmeti kuluna yavaş yavaş vererek "kulum her an benimle muhatap olsun" buyuruyor. Bu yüzden hikmetin hepsini bir anda verip "al bunu toptan kullan" demez. Kula ne zaman ne lazım olursa o zaman onu kuluna verir ve "buradaki muradım budur" deyip hikmetini o anda kuluna öğretir. Diğer türlü Allah ona hikmetin tamamını vermiş de kul bu sayede âyetlerin hepsinde Allah'ın muradını biliyor diye düşünmeyelim. Kul sürekli Allah ile muhatap olacak, sürekli "rabbim burayı nasıl anlamamı istiyor" diyecek ki Allah ona hikmeti versin. Kul bu şekilde çabasını her gösterdiğinde Allah ona hikmetini öğretir.

Allah, Kur'ân'a "hikmet dolu" buyuruyorsa bizim de Kur'ân'daki hikmeti, Allah'ın muradını anlamak için tefekkür etmemiz gerekir; çünkü Allah âyet-i kerimede **"onlar hâlâ Kur'ân'ı tedebbür etmeyecekler mi (akıllarını kullanıp bu kitâbın Allah katından olduğunu düşünmeyecekler mi)"**[39] buyurur. Onlar hâlâ Kur'ân'ı tedebbür etmeyecekler mi demek "âyetleri tefekkür

[36] Baklî, Meşrebü'l-ervâh, s.144; İbn Arabî, El-Fütûhâtü'l-Mekkiyye, I, 410-50. Bâb.
[37] Âli İmrân /58, Yûnus /1, Yâsin /2
[38] Yâsin /2
[39] Muhammed /24

etmeden sana öğretmeyeceğim, biraz tenezzül et, aklını kullan. Ben sana bu aklı kullanman için vermişim, sen de aklını kullan ve ne demek istediğimi anlamaya çalış" demektir.

Aklımızı rabbimizin âyetlerini, efâlini, muamelesini, üzerimizdeki muradını anlamada kullanmamız lazım. Allah aklı bize bundan dolayı vermiştir. Yoksa bize "gidin onunla para kazanın" dememiştir. Aklın manevi tarafa çalışan bölümü başka, zahiri tarafa çalışan bölümü başkadır.

Beyin iki bölümden oluşur. Beynin 4'te 3'ünden fazlası manevi olarak tefekkür etmek içindir. 4'te 1'inden daha azı da dünyevi işleri yapmak içindir; ama o dünyevi işlerde kullanılan taraf da gücünü manevi işlerde kullanmak için yaratılan bölümden alır. Bu yüzden beynin manevi işler için yaratılan bölümü çalışmazsa zahiri işler için yaratılan bölümü de Allah'ın istediği gibi çalışmaz.

Peki, iman etmeyenler beyinlerini nasıl çalıştırır?

Onlar da yanlışa, hurafeye iman ederler ve Allah'ın istediği gibi değil, nefislerinin, şeytanın istediği gibi beyinlerinin manevi işler için yaratılan bölümünü çalıştırırlar. Yoksa beyinlerinin zahiri işler için yaratılan bölümü çalışmaz ve ölür.

Allah bize düşünmemizi emrediyorsa bu durumda akıl nimetinin, gönül nimetinin hesabını sormaz mı? Akıl, hükmünü gönülden alır. Bu yüzden Allah ısrarla tekrar tekrar âyetlerinde **"(resulüm!) de ki: Sizi yaratan, size kulaklar, gözler ve kalpler veren odur. Ne kadar da az şükrediyorsunuz"**[40] buyurmuştur. Görüldüğü gibi Allah, şükretmemiz, Allah'ın istediği şekilde kullanmamız gereken nimete akıl demiyor, beyin demiyor, kalp; yani gönül diyor. Çünkü akıl da gücünü gönülden alır. Gönlü

[40] Mulk /23

çalıştıran şey de Allah'ın nefhettiği rûhtur. Tabi, bu insanın özelliğidir. Diğer canlı varlıklarda durum farklıdır.

Evet, Allah'ın, Kadir Gecesi'nde indirdiği Kur'ân'ı isimlerinden anlamaya çalışıyorduk. Kur'ân'ı sadece isimlerinden anlamış olsak bile yine Kur'ân'ı anlamış oluruz.

Daha önce söylemiştim; Kadir Gecesi, ramazanın her gecesidir. Ramazanın her gecesidir demek; Kadir Gecesi'nin olduğu bir gece yoktur demek değildir; bir gece vardır, o bir gece bütün ramazan gecelerini, günlerini kapsar. Onun nûru bütün gecelere tecelli eder. Tabir-i caizse ışık bir yerden tecelli eder; ama bütün ayı aydınlatır, demektir.

Allah âyet-i kerimede **"(o sayılı günler) ramazan ayıdır ki insanları hidâyete erdiren, hidâyete dair (her şeyi) apaçık beyan eden ve (hakla, bâtılı birbirinden ayıran) furkân olan Kur'ân o (ay)da indirilmiştir"**[41] buyurur. Kur'ân, Kadir Gecesi'nde inmişse ve Kadir Gecesi de ramazan ayındaysa bu durumda Allah, Kur'ân ile bütün ramazan ayını aydınlatmıştır. Bir şey söylerken onu âyetle söylüyorum ki neden öyle söylediğim iyice anlaşılsın.

Ramazanın her gecesi bizim için Kadir Gecesi'dir. Kadir Gecesi uzaktan durup parlar, tecelli eder. Kadir Gecesi'nde Allah'ın nûru, hikmetleri, şifası, vahyi, Kur'ân tecelli eder; ama bu tecelli, ramazanın hepsini de kaplamış vaziyettedir.

Bir de Kadir Gecesi'ni ilk inen âyetlerle anlamamız lazım. Kadir Gecesi; şerefli gece, bin aydan daha hayırlı, daha şerefli gecedir.[42] Bu şerefi de Kur'ân'dan, biraz daha özetlersek o gecede inen âyetlerden, en başından düşünürsek eğer ilk inen âyetten; yani, **ıkra' bismi rabbikellezî halak:**[43] "(Zatıyla ve sıfatlarıyla tecelli

[41] Bakara /185
[42] Kadir /3
[43] Alak /1

edip tüm mevcudatı) Yaratan rabbinin adıyla (kendini ve tüm mahlûkatı) oku (anla, idrak et)" âyetinden alır.

Bir kul, yaratan rabbinin adıyla okursa rabbinin tecellisinden başka bir şey göremez, rabbinden bağımsız hiçbir şeyi anlayamaz, hiçbir şeyin onsuz olmadığını bilir, onun ismiyle okur, ismini okur, dolayısıyla kendi üzerinde onun ismini okur, bir de onun adına okur. Bu da hikmettir. Kul onunla okuyunca kadir insanı olur; yani şerefli insan, değerli insan olur; çünkü Kur'ân onun gönlüne inmiş, gönlüne âyetlerin nûru tecelli etmiş, o da şerefini Allah'tan almıştır. Bunun sebebi de; Allah'ın adına okuduğu, onunla okuduğu, onun ismini, güzelliğini, tecellisini, muamelesini okuduğu içindir.

Allah, Kur'ân'ı yaklaşık 70 küsur isimle zikretmiştir. Bizim de televizyon kanalımızı "Diyar-ı Kur'ân, Diyar-ı Furkân, Diyar-ı şifa" şeklinde Kur'ân'ın isimleriyle tanıtmamızdaki gayemiz Kur'ân'ın isimlerini tanıtmaktır, diğer bir ifadeyle Kur'ân'ın anlaşılması içindir.

Bir âyette Kur'ân'ın bir ismi geldiğinde o ismin beraberindeki âyetlerin de o isimle anlaşılması gerekir. Biz de bu gece rabbimizin Kur'ân'a verdiği isimleri anlamaya çalıştık ki gecemiz Kadir Gecesi olsun, gönlümüzü Kur'ân'a, Allah'ın bizim için indirdiği şerefe açıp Kur'ân ile şereflenelim.

Kur'ân ile şereflenmek demek; Allah ile şereflenmek demektir. Âlimlerimiz konuşurken "Kur'ân böyle söylüyor" ya da "Kur'ân'da böyle yazılıdır" derler. Bunun yerine "Allah böyle söylüyor" demek lazım.

"Allah böyle söylüyor" demek başka, "Kur'ân böyle söylüyor" demek başka bir şeydir. "Kur'ân böyle söylüyor" deyince sanki Allah'ın söylediğini yumuşatmış gibi bir hâl olur ve nefis sanki onu Allah söylemiyormuş gibi anlar. Aslında şeytan burada hile yapar. Sanki bundan kaçacak bir yolu varmış gibi onu

esnetmeye çalışır; ama “Allah böyle söylüyor” deyince artık kaçacak, dönecek bir taraf yoktur.

Şeytan her yeri esnetmeye çalıştığı gibi bunu bile esnetir. Şeytan “Kur’ân böyle söylüyor” sözünün etkisini mümkün olduğu kadarıyla en aza indirmeye ve araya gaflet perdesi çekmeye çalışır. Bunu yaparken de kul etkilenmesin, Allah’ın ne buyurduğunu çabuk unutsun, orayı hemen geçiştirsin ister; ama “Allah böyle söylüyor” dediğimizde şeytanın bu hilesi ölür ve kul başka tarafa dönemez. Şimdi bana “nerden biliyorsun” diye sorabilirsiniz. Nerden bildiğimi de söyleyeyim; seyrediyorum da ondan. Allah göstermese, seyrettirmese nerden bilebilirim.

Kul ancak Allah ile şereflenir. Biz de Allah ile şerefleneceğiz, bize takdir ettiği, layık gördüğü şerefimizi alacak, ona iman etmekle, âbd olmakla, “seni seviyorum” demekle şerefleneceğiz inşallah. Rabbimize “sen benim rabbimsin, ben de senin kulunum” demekle, onun huzurunda rükûya varıp, başımızı secdeye koyup “işittik ve itaat ettik, işittik ve teslim olduk” demekle şerefleneceğiz. Allah bize nasıl bir muamelede bulunursa bulunsun “beni yaratan rabbim bana böyle bir muamelede bulunuyor, beni böyle şereflendiriyor” diyeceğiz inşallah.

Allah, kuluna nasıl bir muamelede bulunursa bulunsun kulunu ciddiye almış, onu temizlemeyi, büyütmeyi, ona öğretmeyi, anlatmayı, kendini tanıtmayı, ona onu tanıtmayı dilemiştir. Bundan daha büyük bir şeref var mıdır! Öyleyse kulun başını secdeye koyup “seni seviyorum” demesinden başka çaresi yoktur. Hele bir de kul “ben senin bu işini sevmedim, razı olmadım, beğenmedim, bunu niye böyle yapıyorsun, bu yanlıştır” derse onun hâli nasıl olur!

Artık bunun üzerine ne söyleyeceğimi bilmiyorum! İnsan, rabbine nasıl olur da “senin bu yaptığın yanlıştır” diyebilir! Gerçekten bazen bazı şeyleri anlayamıyorum! Seni yaratan rabbin

sana bir muamelede bulunuyor ve sen onun yanlış olduğunu söylüyorsun! Sen rabbini nasıl tanıyorsun! Hani o rahman ve rahimdi, hani kerimdi, hani senin ilâhındı, seni sevendi, senin için vedud olarak tecelli edendi, senin için vehhab olan rabbindi, sana yardım edendi, senin için nasir olandı, senin mevlandı! Sen rabbine böyle iman etmedin mi! O zaman neden rabbine itiraz ediyorsun! Neden "şunu niye şöyle yapıyorsun ya rabbi" diyorsun! Biraz rahat ol, biraz nefes al! Bak, Allah neler yapacak! Kendini sıkma, bir rahat ol, rabbine güven! Bak, göreceksin Allah senin için ne hayırlar ikram edecek! Allah güvenilmeye layık değil midir, madem öyle endişeye gerek var mıdır!

Allah âyet-i kerimede **"dikkat edin! Şüphesiz Allah'ın dostlarına hiçbir korku yoktur ve onlar mahzun da olmazlar"**[44] buyurdu. Allah'ın dostları burada da korkmaz, mahzun olmazlar; çünkü rablerini veli olarak kabul etmişlerdir. Kul, rabbini velisi olarak kabul edince rabbi de onu velisi olarak kabul eder, dolayısıyla onun gönlündeki korkuyu da endişeyi de alır ve ona "korkma, ben senin velinim, endişe etme, mahzun olma, yanlış yapmışsın, mahzun olma, onu siler, onun üstünü örter 'sen bunu yapmamışsın' derim. Kim 'sen bunu yapmışsın' diyebilir, o yüzden mahzun olma, korkma, endişe etme, bana güven" buyurur.

Biz de hiçbir şekilde korkmuyor, endişe etmiyor, mahzun olmuyor, "rabbimiz Allah'tır, o bizim rabbimizdir, biz de onun kuluyuz" diyoruz. O bizi davet edip "gel" demiştir, biz de ona koşuyoruz. Elbette ki bazen düşüyoruz, bazen ayağımız takılıyor, bazen tökezliyoruz; ama olsun yine de rabbimize gidiyoruz. Neticede kul değil miyiz! Kulluğumuzu, beşerî hâlimizi tatmamız gerekir. Böyle olmazsa kendimizi melek zanneder, hatta subhân zanneder ve kaybetme tehlikesiyle karşı karşıya geliriz.

[44] Yûnus /62

Evet, bu gece Kadir Gecesi'dir; Allah'ın, kullarının kadrini, şerefini kullarına indirdiği, ikram ettiği gecedir. Biz de ramazan ayında rabbimiz bize şerefimizi indirdiği, bizi muhatap alıp bize bizi, kendisini tanıtma şerefini bahşettiği için şükrediyor, oruç tutuyoruz.[45] Oruç tutarken dünyevi olan bedeni tarafımıza "sen biraz kenarda kal, ben de biraz manevi hâlimle, manevi tarafımla uğraşayım" deyip bedeni tarafımızı aç bırakıyor, manevi tarafı besliyoruz. Manevi tarafımızı besleyeceğiz ki bize indirilen şerefimizi alalım.

Bir de Allah, kullarına olan muamelesinden dolayı bazı zamanları, mekânları rahmetiyle tecelli edip mübarek kılmıştır; yani o yerler, zamanlar kullarından dolayı Allah ile mübarek olmuştur. Bizim de böyle gecelerde gönlümüzü rabbimize, Allah'ın vahyine açmamız ve tefekkür edip "rabbim bana ne göndermiş" dememiz gerekir. Hani bize bir hediye geldiğinde paketi açıp ne geldiğine bakarız ya işte bizim de rabbimizin bize verdiği paketi açmamız lazım.

Ben de bu sohbetle paketin içindeki biraz görünsün diye paketi köşesinden biraz açtım; ama paketi tam açmadım, onu da siz açın inşallah. Paketi açalım ve bakalım rabbimiz bize neler göndermiş, neler söylemiş, bize olan sevgisini, rahmetini nasıl beyan etmiş!

Şahidiz ki rabbimiz her anda her bir kuluna "seni seviyorum" diyor. O her bir kulu için her anda bir şe'endedir ve o şe'ende kuluna "seni seviyorum" diyor. Kul ister anlasın ister anlamasın, Allah kuluna "seni seviyorum" deyip her gün, her an tecelli edip onu yeniden yaratıyor. Onu her yarattığında da ona "seni seviyorum" deyip yaratıyor.

[45] Bakara /185

Bir de Allah'ın özel olarak tecellisi; yani özel olarak kuluna "seni seviyorum" demesi vardır. Bu farklı bir şeydir.

Allah, kuluna kendinden varlık verir, hayat verir, yarattığını yok edip onu yeniden yaratır; ama bu yaratış, bu şe'ende oluş o kadar hızlı olur ki kul bunun farkına bile varmaz. Bu yüzden kul, varlığı varlıkta gibi görür. Oysaki Allah her an bir şe'ende, her an bir yaratmada, her anda ona "seni seviyorum" demededir. Bu, Allah'ın asli olan tecellisidir ve bütün varlık için geçerli olan tecellisidir. Bundan dolayı bütün varlık rabbini hamd ile tesbih eder.

Allah her anda kuluna "seni seviyorum" der ve bunu hem zahiri olarak hem de manevi olarak söyler. Allah gafletteki kuluna her anda rahmetle, muhabbetle muamele edip onu davet eder, uyandırır "kendine gel, ayıl, gözlerini aç, bak, ben seni seviyorum. Haydi, şöyle yap, sen de bana cevap olarak 'ben de seni seviyorum ya rabbi' de. Haydi, biraz kıpırda, benim sevdiğim gibi yap" der.

Allah, kuluna bir günde bin sefer "seni seviyorum" diyorsa kul buna üç, beş sefer cevap verirse bile veli olur. Fazla değil, üç beş sefer yaşadığı her olayın Allah'tan "seni seviyorum" hitabı olduğunun farkına varsa ve "rabbim beni sevdiği için böyle bir muamelede, efâlde bulundu, ben de rabbimi seviyorum ve onun istediği gibi yapmaya çalışayım" derse kazanır, veli olur. Bu çok hayret verici bir sevgidir! Bu sevgiyi anlayabilmek için "beni yaratan rabbim" dememiz lazım.

Yaratan rabbimiz bize kendinden varlık vermiştir. Bütün varlığın sevgisini toplasak, hepsini birden bir kulu sevmeye versek yine de Allah'ın, kulunu sevmesinin, hakikatin, baki olanın yanında deryadan bir damla misali kalır, gölge olan fani bir sevgi kalır. Hiç kimse onun sevgisini, rahmetini anlayamaz; ama baktığımızda kulların birbirine karşı öyle farklı muamelesi vardır ki kimileri için "bu hemen helâk olsun, bu cehenneme gitsin" derler.

Nasıl olur da Allah'ın bir kulunun helâk olmasını isteyebilirsin! Sen onu yaratmamışsın, haddini bil, böyle konuşma! Firavun'a bile böyle söyleyemezsin. Allah Hz. Mûsâ (a.s.) ile Hz. Hârûn (a.s.)'a **"(şimdi) sen ve kardeşin mucizelerimle (Firavun'a) gidin ve beni zikretmede gevşeklik göstermeyin. İkiniz Firavun'a gidin; çünkü o, azdı. Buna rağmen ona yumuşak söz söyleyin. Belki o, öğüt alır yahut haşyet duyar."**[46] Yani Firavun'a yumuşak davranın, nazik davranın, buyuruyor. Hâl böyleyken sen Allah'ın bir kulu için nasıl azabı isteyebilirsin!

Allah, kulları için her an bir şe'endedir ve kulları üzerinde bir muradı vardır. Allah, kullarını böylesine seviyor, varlıkta tutuyor, ona tekrar tekrar "seni seviyorum" diyorsa o zaman kulun da rabbine "seni seviyorum" diye cevap vermesi gerekir. Allah, kulunu küçücük, basit imtihanlara tabi tutup ona "seni seviyorum" der. En basitinden arabayla bir yere gittiğinde "haydi, kulum şuna yol ver, şu kulumun gönlü genişlesin, oradan sana rahmet edeyim" der ya da "şu yayaya bir yol ver, geçsin de onun gönlünden sana muhabbetle nazar edeyim" der. Allah bir günde en az bin sefer kulunu böyle imtihanlara tabi tutar. Eğer biz de üç beş kere rabbimize "seni seviyorum ya rabbi" diye karşılık veriyorsak velâyet kapısı bize açılmış demektir. Yoksa insanlara, varlığa nefsimizin istediği gibi muamele ediyoruz; ama ibadetlerimizi yapıyoruz, biraz da çaba, gayret sarf ediyoruz diye Allah bize velayetini vermez. Bunu asla unutmayalım.

Allah bizi kendine sürekli çeker, biz de ha bire direniriz; ama günde birkaç sefer bile olsa rabbimizin istediği gibi yapmaya çalışınca rabbimiz hemen o anda bizi çeker ve kendine yaklaştırır.

Zatın biri *"yolun başındayken Allah'ı istediğimi zannediyordum, yolun sonuna varınca bir de baktım ki meğer o beni istiyormuş. Yolun başındayken Allah'ı sevdiğimi*

[46] Tâhâ /42-44

zannediyordum, yolun sonuna varınca bir de baktım ki meğer o beni seviyormuş. Yolun başında Allah'a yürüdüğümü, koştuğumu zannediyordum. Yolun sonuna varınca bir de baktım ki meğer o beni kendine çekiyormuş, ben de yolda direniyormuşum. Yolun başındayken Allah'ın benden razı olmasını istiyordum, yolun sonuna varınca bir de baktım ki meğer benim Allah'tan razı olmam gerekiyormuş" der. Bu nedenle yolun başı farklı, yolun sonu farklıdır. Yolu yürümeden, bütün bunları tatmadan kulluk da rabbimiz de anlaşılmıyormuş!

İşin kâlinde (sözünde) kalıyoruz, hâli yaşayamıyoruz. Hep beraber hâli yaşayacağız inşallah. Hiç kimsenin başka şansı yoktur. Eğer hesabı beraber vereceksek, bizimle beraber olan kardeşlerimiz bizimle beraber Allah'ın huzuruna çıkmaya karar vermişlerse o hâlde bizimle gelmek zorundadırlar. Allah âyet-i kerimede **"her insan topluluğunu imamıyla birlikte çağıracağımız o günde kimlerin (amel) kitabı sağından verilirse işte onlar kitaplarını (sevinçle) okurlar ve kıl kadar haksızlığa uğratılmazlar"**[47] buyuruyor ya aynen öyle hepimiz orada yüz yüze bakacağız.

Allah neden bizi imamla beraber huzura alır?

Çünkü bizi imamla beraber hesaba çeker. Kuluma ne öğrettin, ne anlattın, neye davet ettin, nasıl davet ettin, yolculuğu nasıl yaptırdın, bir eksik bıraktın mı bırakmadın mı, diye orada imama hesap sorulur. Eğer imam bir şeyi eksik bıraktıysa işi biter. Bu nedenle en ağır hesap imamın hesabıdır; çünkü Allah onu kendisiyle beraber olan her bir kişiyle tek tek hesaba çeker. Her bir kulun hesabı bir seferdir, imamın ise kaç kişi onunla beraber olmuşsa hepsiyle beraber hesabı görülür. İmam kendisiyle beraber olana yanlış bir şey öğretmişse, onu yanlış bir tarafa sevk etmişse, gönlü Allah'tan başka bir tarafa döndüğünde onu alıp

[47] İsrâ /71

Allah'a döndürmemişse her birinden hesaba çekilir ve bu hesap çok ağır bir hesaptır.

Tabi ki imam, Allah'ın kullarını ona taşırken alınganlık yapamaz, sabırsızlık gösteremez, kızgınlık gösteremez, "küstüm, darıldım, sıkıldım, usandım" diyemez. Ne olursa olsun imamın "yuttum ya rabbi! Bunu senin için yutuyorum" demesi gerekir. İmam "bütün bunları zaten senin için yutuyorum" demezse Allah onu öne geçirmez. İmam denince cemaate namaz kıldıran imamı anlamamak gerekir. Allah âyet-i kerimede Hz. İbrâhîm (a.s.) için **"hani bir zamanlar rabbi, İbrâhîm'i birtakım kelimelerle (ateşe atılmakla, oğlu İsmâîl'i kurban etmekle ve daha birçok imtihana tabi tutmakla) imtihan etmiş, o da o (imtiha)nları tamamlayınca, (rabbi ona) 'ben seni insanlara imam (her hususta kendisine tabi olunan önder) yapacağım' buyurmuştu"**[48] buyurur. İşte, benim söylediğim imam bu imamdır. Yoksa cemaatin önüne geçen, namaz kıldıran değildir. Allah, imam olan bir kulu öne geçirip ona "haydi, kullarımı bana getir" diye hitap etmiştir. O da bu sorumlulukla işi Resulullallah (s.a.v.) Efendimiz'in yaptığı gibi yapar ve Allah'ın kullarını Allah'a taşır. Bize de düşen; Allah'ın imam kıldığı kulla beraber olup rabbimize varmaktır.

Evet, hep birlikte rabbimizi tanımak ve rabbimizin bizden nasıl bir kulluk yapmamızı istediğini anlamak için, bununla beraber Allah'ın her fiilinin, işinin, muamelesinin saf hayır, saf rahmet, saf güzellik olduğunu anlamak için Allah'ın El Efâlu'l Husnâ'sı ve Aşk sohbetlerini yaptık. İnşallah bu vesileyle rabbimizin güzel fiilleri üzerimizde tecelli eder ve karşılaştığımız her imtihana Allah'ın güzel fiilleriyle, isimleriyle karşılık verir, o imtihanlar üzerinden rabbimizin rızasını, yakınlığını, dostluğunu kazanırız.

[48] Bakara /124

Bütün kardeşlerimize selam olsun. Allah'ın selamı, rahmeti, aşkı, muhabbeti, bereketi, bütün kardeşlerimizin, mü'minlerin, Müslümanların üzerine olsun. Allah'ın rahmeti bütün kardeşlerimizi içine alsın.

Allah bizi dünyaya ne için gediğini unutanlardan ve kendini, rabbini kaybedenlerden eylemesin inşallah. Allah bizi rabbinin indirdiği vahyin kıymetini bilenlerden ve hayatını Allah'ın vahyine göre yaşayanlardan eylesin. Allah bizi her geceyi Kadir Gecesi olarak yaşayanlardan ve Allah'ın indirdiği her âyete iman edip âyetleri ahlaka, amele dönüştüren kullarından eylesin. Allah bizi tabi tutulduğu imtihanlara Allah'ın güzel fiilleriyle karşılık verenlerden, ahlakı El Esmâu'l Husnâ'nın, bütün işleri de El Efâlu'l Husnâ'nın tecellisi olanlardan eylesin inşallah.

Allah hepinizden razı olsun.

Âmin, âmin, âmin ve selamun âlel murselin vel hamdulillahi rabbil âlemin. El Fâtiha meas selavat.